ETT FORN-SVENSKT LEGENDARIUM,

INNEHÅLLANDE

MEDELTIDS KLOSTER-SAGOR

OM

HELGON, PÅFVAR OCH KEJSARE

IFRÅN

DET I:STA TILL DET XIII:DE ÅRHUNDRADET.

Efter Gamla Handskrifter

AF

GEORGE STEPHENS, ESQ.

TREDJE BANDET.

STOCKHOLM, 1874.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.

FÖRORD.

Den samling legender, som detta band innehåller, är ordnad af G. Stephens, men från trycket utgifven af F. A. Dahlgren.

Begagnade handskrifter:

1. *Cod.* 9 *Benz.* Pappershandskrift på Akademiska Biblioteket i Upsala, liten qvart, utgörande 328 blad. Handskriften har ursprungligen tillhört Vadstena klosters bibliotek, der hon egt sign. F v 10. Innehållet är: "Sermones conscripti et collecti per fratrem Ericum Symonis", allt på Latin med undantag af den i närvarande band (sid. 1—26) tryckta legenden om S. Anna. Denna codex kan antagas vara skrifven vid medlet af 1400-talet. Den omförmälde Vadstena-munken Erik Simonsson (från Lommaryd) dog år 1464.

2. *Cod. Grensholmensis* på biblioteket i Linköping, beskrifven i Fornskr. Sällsk. Saml., S. Patriks-sagan, sid. XLVII o. följ. Begagnad i detta band s. 27—37.

3. *Cod. A.* 3 på Kongl. Biblioteket i Stockholm, beskrifven i F. S. S., Bonaventuras Betr., sid. IX—XXV. Ur denna handskrift finnas här aftryck sid. 38—59.

4. *Cod. D.* 3 på Kongl. Biblioteket i Stockholm, beskrifven i F. S. S., Flores och Blanzeflor, sid. XXIX. Efter denna codex äro här aftryckta sid. 60—64.

5. *Cod. XXXIX Kyl.* på biblioteket i Linköping, beskrifven i Legend. II: 1333. Derur äro här upptagna legenderna sid. 64, 154, 158, 262, 271, 276, 321, 386, 390, 433, 443, 448, 452, 478 och 585. Dessa legender, utom den första (s. 64), finnas förut tryckta i *Scriptores Suecici Medii Ævi*, ed. J. E. Rietz, Vol. II, men felaktigt.

6. *Cod. Schürer von Waldheim N:o* 104. Pappershandskrift på Kongl. Biblioteket i Stockholm, liten duodes, utgörande 43 blad. Kan anses vara skrifven omkring åren 1530—1540. Aftryckt här sid. 69—107.

7. *Cod. XCI.* Pappershandskrift på biblioteket i Linköping, liten qvart, bestående af 32 blad. Synes vara från början af 1500-talet. Aftryckt i detta band sid. 108—153.

8. *Cod. A.* 49 på Kongl. Biblioteket i Stockholm, beskrifven i F. S. S., Bonaventuras Betr., sid. XXVI—XXXV, och Hel. Bernhards Skr., sid. XIII. Derur äro här aftryckta legenderna sid. 197 och 237.

9. *Cod. A.* 9 på Kongl. Biblioteket i Stockholm, beskrifven i Hel. Bernhards Skr., sid. IX. Aftryck derur förekommer i närvarande band sid. 481.

10. *Cod. A.* 10 på Kongl. Biblioteket i Stockholm, omnämnd i Legend. II: 1332. Ett aftryck derur finnes här sid. 497.

11. *Cod. A.* 58 på Kongl. Biblioteket i Stockholm, omförmäld i Hel. Bernhards Skr., sid. X. Derifrån hemtadt är aftrycket sid. 519.

12. Angående handskriften till legenden om Konung Erik den helige se sid. 343 noten.

SANKT ANNA-SAGAN.

(Efter cod. 9 Benz. på Upsala Bibl.)

De s*anc*t*a* a*n*na   Bl. 1, r.

Jacob*us* de voragine sigh*er* aff s*anc*t*a* a*n*na,
Anna ma*rie* modh*er*, i blandh a*n*dra q*ui*nnor,
hioltz hon oc war, aldra ärlighasta q*ui*nna, oc
naar hon daglica badh sina böner til gudz, tha   5
grät hon, oc sagdhe swa, O h*er*ra israels gudh
starkaste, tu so*m* weth al ti*n*g, förra än the
warda, tu so*m* alla lönligha thi*n*gä ra*n*tzsakar*e*
är, oc mä*n*niskio*n*na hierta scodhar, tu h*er*ra
himeli*n*s skapar*e*, oc haffse*n*s, oc h*er*ra ower all   10
cr*e*atur, hör mina bön, som iak bidh*er*, Jak
dyrffues til, at fulko*m*lica hopas thina miscu*n*dh,
Tha hon haffdhe swa daglica bidhit lä*n*ge, tha
stodh hon een dagh op aff sino*m* böno*m*, oc
gik i*n* i sin yrtagardh, som hon atte, när sino*m*   15
huso*m* liggia*n*de, oc fiol at*er* th*er* oppa siin knä,
räkte op hä*n*dirna til gudz, oc lyffte op öghon-
e*n*, oc badh mz grata*n*de tarom, oc sagdhe, O
h*er*ra gudh, tu so*m* allo*m* cr*e*aturo*m* giffuer aff
fost*er*, diwrom, nöto*m*, faglo*m*, oc fisko*m*, oc   20
madhkom, oc the glädhias aff sino foster, tik
eensa*m*pno*m* takkar iak o h*er*ra gudh, for thz,
at tu wilde swa skipa thz, at iak sculde ofruct-

sa*m*lighi*n* wara oc vta*n* thina gaffuor wara Tu
h*er*ra gudh, tu west mit hierta, oc hwat miin
astu*n*da*n* haffuer warit, sidha*n* iak först kom i
hionalagh, oc til th*e*nna dagh, Jak kä*n*nis thz
5 mi*n* kär*e* h*er*ra, at haffdhe tu wilit giffua mik
son, äll*e*r dott*er*, tha haffdhe iak thz barnet
meent offra i mö*n*strit, til thi*n*a tiänist, Oc naar
hon haffdhe swa sagt, tha synt*is* he*n*ne gudz
ängil, mz store clarhet, oc badh hona ikke
10 dröffuas, äll*e*r rädhas, oc sagdhe swa, Tu scalt
ikke rädhas a*n*na, som är gudhi alsti*n*gis täk,
for thy, thit aff fostir thz radz nw, at thz scal
wardha, oc hwat aff tik födhis, thz scal wardha
alle wärldi*n*ne til stort vndir, oc thz scal bliffua
15 for vta*n* ä*n*da, Tha swaradhe hon, swa liffui
mi*n* gudh, som födh*e*r iak son, äll*e*r dott*er*, thz
scal iak offra i ha*n*s helgha mönstir, oc thz scal
tiäna honu*m*, i alla sina dagha, Tha sagdhe ä*n*-
geli*n* til he*n*na, Jak är gudz ängil, sä*n*dir til
20 thiin aff honu*m*, at iak scal budha tik, oc ku*n*n-
ogha tik, at ha*n* haffuer hört thina böner,
Gudh saa thina tara, oc scodhodhe miscu*n*sa*m*b-
lica thina ofructsa*m*lica blygdh, oc naar ha*n*
haffdhe swa sagt, tha hwarff ha*n* bort, Tha wardh
25 sa*ncta* a*n*na gladh, aff ä*n*gilse*n*s syn, oc hug-
swalilse, oc gik at*er* heem i sit hws, oc gik in i
husit, th*e*r hon plägadhe liggia, mykit vndra*n*-
d*is* oppa thz hon haffdhe hört, oc seet, oc alla*n*
th*e*n dagh*e*n oc nattena th*e*r äpt*er*, tha war hon
30 i sinom gudheliko*m* bönom, oc naar hon swa
badh, syntis ath*e*r he*n*ne gabriel ängil, swa sig-
ia*n*d*is*, tu ärliki*n* a*n*na, gudz tiänasta q*ui*nna,

gudh haffuer hört thina böner, oc thz tu haffuer
bidhit, swa innirlica, oc tu scalt faa barn, oc
thäs liwdh, scal gaa offuer alla wärldena, Oc
thu anna, wälsignas ower alla andra quinnor, Bl. 1, v.
Jak budhar tik, at tu scalt födha ena dotter, 5
oc hona scalt tu kalla maria, hon scal wardha
vpfylt mz gudz nadh, oc offuer alla helgha
quinnor, scal hon wardha wälsignadh, Tha sagdhe
anna, wälsignadh wari gudh, som sinna tiänista
quinno ödhmiwkt, oc astundan scodhadhe, oc 10
scal iak the dotterna offra minom gudhi, som
iak haffuer loffuat, oc iak scal siälff, wara hans
eghin, som iak haffuer alla dagha warit, oc ey
scal the min dotter, nakorstadz slaa sit hofwdh
nidher, for mina sculd, Tha wardh anna haffuande, 15
oc födde jomfru, oc största glädhi wardh allom
frändom oc winom, oc allom grannom, oc allom
them i landzändanom bodho, aff the barnzsöleno,
Tha maria war triggia aara, oc hon war affwandh,
at dya, Tha foor sancta anna, oc joachim henna 20
fadhir, mz jomfrunne til iherusalem, oc offradhe
sit offer ther, oc antwardhadhe jomfruna i mönst-
rit, oc ther war hon badhe näther oc dagha,
mz androm jomfrum, oc tiänte gudhi, Tha sancta
anna antwardhadhe hona i mönstrit, tha vpfyltis 25
sancta anna, mz them helgha anda, oc sagdhe
swa, i alla ahöran, herra gudh, min oc aldra
thinga skapare, han haffuer minz oppa siin oordh
oc loffuan, oc haffuer sögt sit folk, mz helghe
sökilse, oc wälsignadh wari tu dotter aff herran- 30
om, for thy, aff tik scal wärlden faa liiffsens
fruct, oc sidhan hon haffdhe swa sagt, tha foor

hon mz ioachim heem til siin, oc jomfrun bleff
qwar, oc stälte sik swa, at alle vndradhe oppa
henna wiisdom, höwidzskhet, oc gudhelikhet, oc
hon war swa i sinne vmgango, at alle astundadhe
5 wara när henne, oc ganzst triffuin war hon i
allo godho, oc än togh at hon war ikke vtan
triggia aara, tha war hon i gaange, maal, oc
aathäffuom, som hon haffdhe warit aldrogh
quinna, oc altiidh war hon i gudhelikom bönom,
10 oc henna änlitte war swa hwit, som snyo, oc
swa skinande, at man matte tända liws aff thy,
oc idhkeligha sökte änglane hona, oc hwar dagh
tha hugnadhe the hona, oc alle the som mz
henne omgingo, tha kunno aldrigh wara ogladhi,
15 än tha the mykin dröffuilse haffdho, for thy
hon wiste allom radh sighia, säl wari hon, swa
aarla hon böriadhe godh wara, AmeN

Her äpter standa fagher iärtekne aff
sancta anna jomfru marie modher

20 Liket och Ljusen.

NAar een fatigh quinna, war dödh, hwilkin
mykit haffdhe älskat sancta anna, i sina dagha,
oc bondin henna war fatiger, swa at han haffdhe
ey makt, at lata nakur liws brinna ower henna
25 dödha, tha sörgdhe han ther om mykit, Än naar

mässan sculde byrias, tha komo ga*n*ga*n*de twa q*ui*nnor, wäl skapta, oc wäl klädda, oc ma*n*ga jo*m*frur mz th*e*m, oc the baaro alla liws ma*n*gh, oc loto sätia op liwsin, ower he*n*na baar so*m* dödh war, oc swa waro thera tweggia q*ui*nnonar änlite skina*n*de, at liwsen tä*n*dos aff th*e*m, oc naar ma*n*ni*n* thz saa, tha byriadhe ha*n* grata, aff rätte glädhi, Tha sagdhe a*n*nor q*ui*nna*n* til ha*n*s, hwi grater tu, tha sagdhe ha*n*, wisselica swa fäghi*n* är iak, at mi*n* kona fik liws ow*er* sik, oc swa ma*n*g, oc swa wänt fölge, oc stora*n* hedh*er*, at iak git*er* ey latit at grata, än gudh i himerike, löne idh*er* idha*n* k*e*rlek, Tha sagdhe q*ui*nna*n*, tu scalt wita, at iak het*er* s*an*c*t*a a*n*na, oc thässen vnga hust*ru*n, tu seer h*er* när mik, thz är mi*n* dott*er* ma*r*ia, Oc for th*e*n sculd, at thiin hust*ru* tiä*n*te mik, aff allo sina hierta, mädha*n* hon liifdhe, oc lät bri*n*na liws i mi*n* hedh*er*, än togh hon war fatigh, for th*e*n sculd kom iak oc mi*n* dott*er* hiit, oc läto*m* bri*n*na liws ow*er* he*n*ne dödho, oc he*n*na siäl är nw i pino*n*ne, än i dagh komber hon v he*n*ne, oc natwardh*e*n scal hon äta mz oss i qwäld, i äw*er*delico äro, Oc naar mässa*n* war vte, tha waro badha the, oc al liwsin borto, Än naar folkit so*m* när war, oc sagho liwsen, oc ikke q*ui*nnonar, äll*er* jo*m*fr*u*nar, spordho ha*n* ath, hwar ha*n* fik swa ma*n*g oc wän liws, äll*er* hwart the komo, Tha sagdhe ha*n* th*e*m alla sa*n*ni*n*dena, oc the lofuadhe alle gudh, jomfrw ma*ria*, oc s*an*c*t*a a*n*na Amen

Bl. 2, r.

5 10 15 20 25 30

Mjölnaren och Presten.

EEn mölare widh een stadh, oc han plägadhe mykit hedhra sancta anno, än han haffdhe een ondan sidh mz thy, at han stal gerna aff mäld-
5 ene, oc took mere tol, än honum bordhe, än tha han haffdhe thetta länge idhkat, oc ikke scriptadh sik ther fore, tha war han ganst fatiger, oc ä stal han thäs meer, oc hwar han lagde nidher thz han stal, tha han kom ather oc
10 sculde thz taka, oc nöta, tha fan han ther incte, om sidhe tha war han siwker, oc han wiste ey annars, än han sculde tha dö, oc han tok rädhe-*lica* sörgia, om sino siäl, oc ikke tordhe han scripta sik, for the syndena, vtan idkelica badh
15 han til sancta anna, at hon sculde hielpa hans siäl, oc naar han swa laa, tha kom til hans sancta anna, i wänasta klädhabonadh, oc manga jomfrw mz henne, Tha sagdhe hon til hans, Scripta tik, tu scalt nw dö, tha swaradhe han,
20 jak haffuer scriptat mik, tha sagdhe hon, ikke haffuer tu scriptat tik, for thz tu hawer swa opta stulit mäldena v säkkiomen, tha wardh han ganst ilda widher, oc sagdhe, hwa hafuer tik thz sagt, Tha sagdhe hon, iak saa thät siälff,
25 ä swa opta tu thz giordhe, oc haffdhe ikke iak hulpit tik, tha ware tu lenga hängder, Jak är anna, maria modher, oc kom iak nw hiit, at hielpa tik, badhe til siäl oc liiff, om tu wil tik her fore scripta, Tha sagdhe han mz gratande
Bl. 2, v. 30 tarom, Min kära frw, iak hafuer mäst stulit aff minom kirkio herra, som mik scal scripta,

oc thy törs iak ikke sigia honum thz, Tha sag-
dhe hon, tu scalt witha thz, at alt thz tu stalt,
oc bar bort oc gömde, thz lät iak genstan ater-
bära i geen, oc läggia thz i sama säkkiana, oc
thy fik hwatzske han, äller nakor annor nakan 5
skadha, aff thinne styldh, for thy iak lät thz
sama, oc änmykit i geen läggia, oc thy fan tu
incte naar tu kom, oc thy math tu wäl scripta
tik, for then onda wilian tu haffdhe, än
ikke for nakon skadha, Oc är thz swa, at 10
kirkio herran tha tu sigher honum thzta, wil
ikke tro tik, at thz kom i geen som tu stal, tha
sägh honum, at iak lät thz ater läggia i geen,
än aldrig än, lagdhe han i geen, the xxx nobla-
na som han stal v minom stukke, nw x aarom, 15
oc naar tu sigher honum thzta, tha tror han tik,
oc naar tu hafuer scriptat tik, tha scal tu wardha
til räka, än wakta at tu aldrig optermeer stiäl,
vtan tak thin rätta told oc ey meer, oc aff
them delenom scal tu gerna gifua fatigho folke, 20
i mit nampn, oc tik scal gotz nogh til räkkia
mädhan tu lifuer, Mölaren giordhe som hon
badh, Oc naar kirkio herran wilde ikke tro
honum, at thz war i geen lagt, som han haffdhe
stulit, tha sagdhe han, wisselica är thz ater- 25
komit, än aldrig komo ater the xxx nobla i
geen, som tu stal for x aarom, v hänna stokke,
thz lät hon sigia tik, tha wardh presten ilda
widh, oc löste aff mölaren, oc sidhan badh han,
for sancta anna sculd mölaren, at han sculde 30
ikke rögia honum, oc sagdhe sik wilia giffua
honum ther til, alt halfft thz han atte, oc swa

giordhe han, oc fraan then dagenom tiänte han sancta anno, oc alt thz han kunne affla aff wärldz gotz, thz wände han henne til hedhir, oc äro, oc mölaren hiolt thz sancta anna honum bödh, 5 oc han fik nogh aff henna nadz wegna swa länge han liiffdhe, badhe til liiff oc siäl, oc haffuer nw äro, mädh henne siälffue, for vtan ända AmeN

Ankan och Skrifvaren.

10 NAar een scriffuare haffdhe loffuat eenne änkio scriffua ena bön aff sancta anna ath henne, for päninga, oc stadhgat war [huru] manga päninga hon sculde honum giffua, Tha togh scriffuarenom aangra, at han sculde swa litit fore 15 the scriptena taka, oc äpter onda aandans ingiwtilse, böriadhe han scriffua, the bönena, i swa smaa script, som han aldra smäst kunne, oc genstan fik han swa hart eth haldh, at han tänkte hafua sin dödh, oc naar han swa laa, 20 tha kom til hans een aldra wänasta jomfrw, oc sagdhe, O arme stympare, wilt tu faa böther, tha scal tu ekke dröffua the änkiona, mz thinne fortrutlighe script, for twäggia handa sak sculd, fförst for thy, at hon är fatigh, oc minna 25 modher sancta anno ödhmiwk tiänasta quinna, oc ther mz scal hon wara min syster, Oc sidhan scalt tu ikke swa smaat scriffua, for thy hon är aldrogh quinna, oc krankögdh, oc ikke githir hon swa smaat läsit, oc ther mz mindzskadhis

minna modher hedher, oc saghe iak nödhug thz, for thy thz rördhe min hedher, oc thy gör som iak haffuer sagt, iak är maria gudz modher, iak wil halda thz iak haffuer tik sagt, Thetta teddis oc sagdhis honum i sömpnenom, oc widh thässen 5 ordhen tha waknadhe han, oc togh til at scriffua Bl. 3, r. bönena, mz störste täxt, oc naar han haffdhe swa giort, tha fik han genast böter, oc fik änkionne hona, oc togh enga päninga aff henne, vtan gaff henne hona, i sancta anno hedher, oc 10 ther äpther ath allom them, som han badho scriffua naghot, i sancta [maria] hedher, äller aff sancta anno, thz screff han wäl oc stort, oc togh enga päninga äller lön ther fore, vthan for giffuins giordhe han thz, i henna hedher, 15 ä mädhan han liifdhe,

---

Fiskarena på S. Annas afton.

I Enom stadh som hether pragha, tha skedhe thz oppa sancta anna afftan, thät war oppa sancti iacobs dagh, at twe fiskara foro, allan daghen 20 mz haffuom, j äluinne, som ginom stadhen löpir, äpter fiskom, oc the fingo enga, oc tha dröffdhis the mykit, at the haffdhe incte fangit, oc encte tionda sokna herranom, for helgha dagx brutit, for thy ther är sidher, at the som wilia, maagho 25 fiskia om helgha dagha, än the sculu tha göra tionda aff fiskomen, som the faa, Än naar thesse

fiskarene, haffdho ärffuadhit fafängt allan daghen, oc langt oppa nattena, tha togho the tröttas, oc lagdho til landit widh sancta anno cappal, oc naar the sowo, oc hwilto sik i skip-
5 ino, tha tykte them, som the sagho ena jomfrw staa vppe a landeno, klädda i wänasta scrudh, oc ena ärligasta quinno, sitiande när henne samuledis cladda, oc tykte them, som jomfrun sagdhe til thera swa, haffuin i nakra fiska sal-
10 ighe, tha swaradhe the som them tykte, oc sagdho henne swa, allan gardagh, oc alt til thässa stund, haffuom wi ärffuadhat, oc wi fingom ey eeth been, tha sagdhe hon, her sither min kära modher sancta anna, oc thäs godha herrans, i
15 gaar war högtiidh aff modher modher, oc henna högtidhis dagher, oc hälgdh är i morghan, thy at oppa thenna daghen tha doo hon, oc kom til äwinnelica äro, oc ware thz swa, at i wilden giffua fatigho folke, i henna hedhir, morghon widh
20 henna cappal, aff idhrom fiskom, om i fingen nakra, tha wilde iak skipa swa, at i sculden faa fiska nogh, Tha sagdhe the, thz gerna wilia göra, om the fingo nakra fiska, Tha sagdhe hon, staan genstan op, oc taghin vt mz haffuomen, ther i
25 nw ärin, oc ösen ä mädhan i wilin, ther widh waknadho the, oc hwar thera sagdho androm sin dröm, oc for then sculd, at them war badhom thz sama drömpt, oc for then sculd togho the badhe vt mz haffuomen, oc östo skipit fult, mz
30 fiskom, ä mädhan the wildo, oc lagdho sidhat til landit, oc gaffuo om morganen fatigho folke, som vte for sancte anne cappal saato, thera ber-

ning aff fiskom, oc ömninga haffdho the i geen, swa at the wordho rike män, aff the fiske fänge-eno, oc ther til, at iärteknit sculde thäs merke-licare wara, tha fingo the aldra handa fiska, i the resonne, oc mang the fiska slagh, som 5 aldrig fingos ther förra, äller sidhan, Oc aff thesso iärtekneno, böriadis i the konungx rikeno, at fiskara sculdo giffua, sancte anna een fisk, aff hwario fiske fänge, som the oc än gerna göra, AmeN 10

S. Anna och S. Katerina.

[E]Ens köpmans dötir twa i sama stadhenom Bl. 3, v. naar the gingo första reso til scripta tha satte scriptafadheren andre thera sancta anna til pa-tronam oc thz giorde han for thy at then jom- 15 frun hon heet oc anna oc ther oppa sculde hon bätre minnas sinna patrona nampn Oc annar thera hon heet katerina oc henne satte han sancte katerine i sama matto Tha nakur aar waro fram lidhin tha togh the andra som anna heet mykit 20 dröffuas aff thy hon saa faa fasta sancta anna apton oc mindre högtiidh haldas aff henne än aff sancte katerine oc togh fast awndas widh syster sina at hon sculde hafua fromaren pa-tronam än hon än tha läth hon henne thz ikke 25 vnderstanda hwat dröfuilse hon haffdhe oc engom androm tha sagdhe hon thz vtan swa haffdhe

hon thz lönlica mz sik ena Än oppa een s*ancta*
a*n*na dagh naar hon war mykit dröffdh aff thy
at he*n*na högtiidh hiolzs ey swa wärdhelica som
hon wilde tha togh hon tä*n*kia mz sik swa Thz
5 wäl ske ath hon hafuer ikke swa stora w*er*dh-
ughet i himerike som s*ancta* kat*eri*n äll*er* andra
helgha jo*m*frwr oc thy hafuer hon ikke swa stora
högtiidh som hon äll*er* adhra h*er* i iordherike
Än om nattena th*er* äpt*er* tykte he*n*ne i sö*m*pn-
10 eno*m* som hon ware i*n*ne i eno storo palac*i*o
oc th*e*r saato otaligha ma*n*ge konu*n*ga riddar*e*
oc swena widh bordh oc otaligha frwr oc jom-
frw[r] än i höxta sätena sat een frw klädh i
w*er*dhugasta scrudh oc een w*er*dhugaste konu*n*ger
15 ha*n* rätte oppa for alla widh bordhit saato Oc
een ärlicasta jomfrw oc skäncte th*e*m oc naar
the som aato haffdhe lofuat prisat oc ärat th*e*n
konu*n*gen oc jo*m*fruna for alla the glädhi oc
äro the haffdho aff thera nadh tha takkadho
20 the the ärlico fru*n*ne som sat i högxta säteno
thz war s*ancta* a*n*na oc nighu he*n*ne sigia*n*d*is*
swa ära oc hedhir äw*er*dhelik*i*n wari tik o
werdhugh modh*er* s*ancta* a*n*na oc tak aff allo*m*
gudz c*re*aturo*m* for thy at aff thi*n*s liiffs fruct
25 haffuo*m* wi alle glädhi hugnadh oc sötma wäl-
signadh wari tu näst waro*m* h*er*ra konu*n*geno*m*
ih*es*u *christ*o oc thi*n*ne dott*er* ma*r*ia ofu*er* all
c*re*atur th*er* i himerike oc jordherike ärw oc
naar jo*m*fru*n*ne som skäncte wordho nakra gaffuor
30 sända tha gik hon fram thil s*ancta* a*n*na oc
sagdhe mi*n* kärasta modh*er* thässa gaffuor ärw
mik aff mino*m* wino*m* oc tiänaro*m* i iordherike

sända oc som iak är wan wil iak them skipta
mz tik for thy alle the mik hedhra the hedhra
tik oc alle the tik hedhra the hedhra mik oc
wäl är allom them som tik hafua til modher
oc for patrona for thy the sculu wara mine 5
brödher oc mina systra äwerdhe*lica* i äronne Bl. 4, r.
oc her widh waknadhe jomfrun oc vndirstodh
wäl thenna drömin oc takkadhe sancta anno aff
allo hierta oc nögdhe henne wäl sidhan at hon
haffdhe hona til patronam oc gaff sik i closter 10
ther til at hon sculde thäs häldir gita henne
tiänt til takka thz skedde arom äpter gudz byrdh
tusanda tryhundradha oc oppa siwtionde aareno
AmeN

S. Anna jemföres med ett trä. 15

[A]aff thesse helghe frwne sancta anna sigher
een mästare som hether mathias aff leyandis i
eenne sermone som han giordhe aff henne oc
hon byrias swa Goth trä gör godha fruct tha *Arbor bona fructus bonos facit.*
sigher han swa, Godha trät är frw sancta anna 20
for thy thz bär the fructena godha jomfrw maria
hwilkin sidhan bar aldra bätzsta fruct ihesum
christum oc thy hwar som fructena wil lofua
han scal oc prisa trät som hona bar oc högxt
han som trät plantadhe swa oc alle the som wilia 25
haffua aff nakors högx trä fruct the wardha
räkkia sik op äpter henne oc bögia sik äpter

trässins höghet Swa är oc andelica hwar som syndoger är oc wil han hafua gudz nadh oc jomfrw marie hielp tha scal han ödhmiwka sik i sinom bönom oc bidhia til thz ärlica trät
5 sancta anna at hon böghe nidher sina fruct til miscunsamhet oc syndogha manna helso oc sigia swa bögh nidher thina grena tu werdhugt oc högt trä thz är blidhka ihesum *christum* oc jomfrw mario mz thinne bön oc allo the helgha
10 män aff tik födhas at the miscunna oss Oc framdelis i samw sermone sigher then sami mästaren swa Seen jomfrur änkior oc i som i hionalagh ärin thetta är modherin som idher scal ledha til nadhinna modher i geen jomfrw
15 mario naar i ärin bort fraan henne gangne oc i syndinna stadhga kompne Ropa thy syndare til thässa frwna at hon hielpe tik i geen for thy swa som engin syndare kan koma til nadha vtan han hafuer marie hielp ther til Swa kan
20 oc engin henna wenskap behalda äller täkkeligha henne tiäna vtan sancta anna henna modher bidher for honum for thy swa som maria är syndogx manzs hielp oc tröst til ihesum *christum* sin son Swa är oc sancta anna til mariam sinna
25 dottir oc thy ära lofua oc prisa thässa modher om tu wilt gudz modher wenskap hafua Skodha oc see thässin frw är mykit wärdhugh at lofuas aff allom for thy hon bar the plantona i wärldena som wärlden wardh aterlöst mz oc for thz wari
30 henne hedhir oc ära ä for vtan ända AmeN

Biskop Remigius och Belätet.

REmigius heet een biscop*er*, hwilkin som mykit tiänte jo*m*fr*u* ma*r*io, oc tha ha*n* haffdhe warit eet aar biscop*er*, tha gik a*n*nat hans ögha vt, aff wärk, oc hä*n*gde vte a ki*n*beneno, oc sidha*n* 5
war ha*n* nio aar th*er* äpter än biscop*er*, oc haffdhe ikke vta*n* eet ögha, Oppa the tionda aar*e*no, tha wardh ha*n* ith sin ofw*er* sik drukki*n*, oc fiol i ont lifuerne, oc th*er* äpth*er* haffdhe diäfwlin lä*n*ge ärffuodhat, oc tha gath ha*n* 10
frä*m*miat sin wilia, Om morganin tha ha*n* waknadhe, oc wiste sik th*e*tta haffua giort, tha böriadhe ha*n* til oc sörgia iä*m*mirligha, oc ömkadha sik ofuer sina siäl, oc gik in i sith böna hws, oc lät ath*er* om sik, oc fiol a knä for 15
jo*m*frw marie beläte, oc togh til at grata, oc badh hona bidhia for sik, oc miscu*n*na sik, Tha togh belätit til at sputta at honu*m*, oc sagdhe, gak bort bowe, mik är incte om tik, oc wil iak ey höra tik, oc aldrigh meer sköta tik, vta*n* 20
mi*n* modh*er* a*n*na bidh*er* for tik, Tha gik ha*n* grata*n*de bort fraan beläteno, oc ath*er* i husit i ena wraa, oc fiol a knä, oc badh mz grata*n*de taro*m*, til frw s*an*c*t*a a*n*no, oc sagdhe swa, Än togh iak haffuer tik incte til godho warit, oc 25
enga äro giort tik, tha tror iak wäl til thiin, thy tu hafuer ena godha dotter, oc hona hafuer iak älskat, oc hedhrat for mina modh*er*, oc hon mik for sin son, Än nw är hon mik wredh, oc kördhe mik borth fraan sik, oc hon sputtadhe 30

Bl. 4, v.

at mik, oc thz är ey vndir, thy iak hafuer swa skä*m*meligha mot he*n*ne' brutit, oc mi*n*ne arma siäl nw, swa at iak' är wärdh*e*r äwi*n*neligha skam, Än hon hafuer enga sculd, hon gör rät,
5 for thy he*n*ne bör eenga orenlica tiänara hafua, mädha*n* hon är aldra reenlicasta jo*m*frw, Än hon sagdhe ith ordh, tha hon mik bort kördhe, oc th*e*r tröste iak mik til, oc thz war swa, at wilde tu bidhia for mik, tha wilde hon miscu*n*na
10 mik, oc thy kära frw hielp mik armo*m* ma*n*, mädha*n* thz staar nw alt til thiin, Jak gör nw som barnit plägha göra, tha thz hafuer brutit mote modheri*n*ne, oc weth at thz scal wardha baart, tha löpir thz til modh*e*r modheri*n*na, oc
15 bedhis hielp, oc hon hielper thy the si*n*neno, Gör oc swa tu mi*n* ärofullasta frw s*anc*ta a*n*na, Jak wil tik til tiänist wara, i alla mina dagha, mik täkkis aff allo hierta tiäna tik, oc thi*n*ne släkt, oc thy giffui*n* ikke ofuer mik, iak wil
20 g*er*na mik bätra, oc sidha*n* grät ha*n* swa, at th*e*r war engi*n* matta mädh*e*r, Oc tha ha*n* swa laa oc grät, tha ropadhe belätit til ha*n*s, oc sagdhe, Remigi mi*n* käre son, gak thil thi*n*na kära modh*e*r hiit, Tha ha*n* th*e*tta hördhe, tha
25 saa ha*n* til ryggia, hwat thz sculde wara, tha sagdhe honu*m* belätit, at*er* som för, Tha stodh han op, oc gik fram til belätit, oc fiol a knä,
Bl. 5, r. Tha sagdhe belätit, war wäl komi*n*, miin modh*e*r a*n*na, ho*n* hafuer troligha bidhit for tik,
30 oc wiselica iak ey maa, oc ey wil iak he*n*ne naghot neka, thy hon är mik een godh modh*e*r, oc swa som alle the som sik forbryta mz mino*m*

son, oc wilia sidhan sik bätra aff allo hierta, oc fly in til miin, tha hielper iak them, oc bidher iak for them, oc the faa nadhe oc glädhi ä for vtan ända, oc thera synde alla wardha them forgiffna, for mina bön sculd, Oc mykit 5 glädz min son ther aff, at nakor hedhra mik, oc bidher til miin, oc fäghin höra han mina bön, Swa är oc om them, som mote mik bryta, fly the til minna modher *sancta* anna, hedhra hona oc ära, oc bidhia hona bidhia for sik, tha 10 glädz iak ther aff mykit, oc tänke iak swa mz mik, mädhan i troen wäl til henna, oc flyn til henna hielp, tha scal iak gerna höra thera bön, oc hielpa them mz allo hierta, for thy, iak nöt mina modher aat, at iak wardh gudz tiänasta 15 quinna, hon war alstingx godh, oc thy giordhe hon mik dandis, oc godha, aff gudz nadh, Jak är wisselica mykit miscunsam, thy swa war modher for mik, oc iak släktas a hona, oc min son i thy, Hör hwat min modher giordhe mz 20 tik, tha iak kördhe tik bort, oc tu byriadhe grata, oc bidhia ödhmiwklica til henna, tha ropadhe hon til miin, oc sagdhe swa, dotter, tu see wäl oc höre, at han tror wäl til miin, thy kära dottir, miscunna honum for mina bön sculd, 25 oc haff han äpter thenna daghen käran aff allo hierta, oc lät han aldrig dödhelica bryta mote tik, oc gudhi, gör mz honum swa, at alle sigia at honum widherfoor hedhir oc ära for mina sculd, Tha wardh iak fäghin, oc sagdhe iak, min 30 kära modher, incte maa iak neka tik oc ey wil

iak, äpter thenna daghen scal iak wara honum for modher, oc han scal wara thin troen tiänare, oc thy forgiffuer iak tik thz tu haffuer brutit mote mik, oc minom son, Nw sätir iak tik til
5 minna modher, oc tu scalt henna tiänare wara, äptir thenna daghen, oc thy scal tu dicta henna saang, oc lata han siongas offuer alt thit biscops döme, oppa henna dagh, Oc alla the äro tu kan, tha gör henne, ä mädhan tu liffuer, Tha
10 swaradhe han mz gratande taarom, oc sagdhe thz gerna wilia göra, Tha sagdhe belätit, see op mz öghomen, tha saa han op, mz thy ena öghana som han haffdhe, Tha sagdhe jomfrwn, see op mz badhom öghomen, Tha swaradhe han,
15 min kära iomfru, iak haffdhe aldrig i nio aar vtan eeth ögha, Tha sagdhe jomfrwn, Ey bör minne modher haffua eenögdhan tiänara, oc dictara, oc took genast öghat som i nio aar haffdhe hängt vte a kinbeneno, oc stak thz in,
20 som thz sat för, oc sagdhe til hans, see nw op mz badhom öghomen, oc swa giordhe han, oc saa bätre mz thy öghana, än mz thy han haffdhe förra helbrigdha hafft, oc tha sagdhe jomfrun, far nw wäl minna modher tiänare, oc tiäna
25 henne, iak scal tik thz wäl löna, Tha gik biscopen til sinna clärka, oc sagdhe them alt thz honum war widherfarit, oc the waro gladhi, oc loffuadho alle frw sancta anno, at thera herra haffdhe fangit syna syn i geen, Än biscopen
30 hiolt thz han haffdhe lofuat, oc dictadhe saangin aff henne, oc han byrias swa,

Bl. 5, v.

Anna patens introitus,
ad gloriam post obitus,
aduocatrix populi,
mei salus oculi,
tu reducis hominem, 5
ad mariam virginem
AmeN

Klerken som blef S. Annas son.

Thz war een clärkir, mykit älskande sancta anno, än tha han sculde dö, tha togh han mykit 10 rädhas, hwat aff hans siäl sculde wardha, oc byriadhe grata, oc sagdhe, Miin ärofulla frw sancta anna miscunna mik, swa länge iak gath tha hedhradhe iak tik oc äradhe, oc hwat iak wiste tik koma til hedhir, thz forsumadhe iak 15 encte, Jak hafuer oc engom wyrdhning giort, vtan tik min kära frw,

wilt tu nw,
oc gither tw,
tha hielp mik nw, 20
min kära frw,

nw torff iak wäl widher, Tha han swa haffdhe sagt, tha kom gangande een jomfrw til hans säng, oc bleff standande, oc sagdhe honum, hurw gaar tik min kärc brodher, och hwat är 25 tik liwfft, Jak är thiin syster, mik bör göra hwat tik täkkis, Tha saa clärkin oppa hona, oc

sagdhe, iak haffuer enga syster, thy iak war fadhers oc modhers enga barn, Tha sagdhe jomfrun, Jw wisselica, wi haffuom badhen ena modher, thy min modher är sancta anna, oc then
5 sama är oc thiin modher, thy hon kalladha tik i dagh, for alla himerikis herscap sin son, oc sagdhe til miin, kära dotter witia nakot til min kära son, oc thin brodher, som nw ligger oc wentir dötzsens tima, oc hör til hwat honum
10 lyster aat, oc skipa honum thz, oc tha hon haffdhe thetta sagt oc bidhit, tha war iak genstan redho oc fäghin gik iak hiith, oc wil iak thz gerna nw göra, Oc swa som hon haffdhe thetta sagt, tha kom farande een aldra wänasta
15 frw, oc jomfrun gik mote henne, oc sagdhe, war wäl komin waar aldra kärasta modher anna, tha toghos the i händir badha, oc gingo fram til sänginna, tha sagdhe frwn, til jomfrunna oc clärkin, hwat hafwin i badhen sytzskenä
20 talat saman, Jomfrun sagdhe, Jak sagdhe at han war min brodher, oc han tror mik ikke,
Bl. 6, r. ffrw sancta anna swaradhe, wisselica är han thin brodher, Thy hans dygdhelica gerninga, oc hans trolica tiänist, bewisa han wara min kära
25 son, Tha wilde clärkin rätta sik op i sänginne, mz han hördhe oc saa, at hon war ther, oc wildhe thz hafua giort henne til wyrdhning, Tha sagdhe sancta anna, ligh qwar min käre son, oc mödh tik ikke meer for mina sculd, tu
30 hafuer ärlica oc wäl möt tik i thina dagha for mina sculd, oc ther fore scal tu faa i dagh äwinnelica äro oc roo, oc som hon swa taladhe,

tha kom ih*es*us *christus* fara*n*de, all*er* blodhugh*er*, oc bleff sta*n*da*n*de mällan jo*m*fruna oc fruna, oc sagdhe til ha*n*s som laa, Min käre modh*er* brodh*er*, wilt tu nw mz oss, til äwi*n*nelica äro som tik bör, war nw redho, Tha bar clärki*n* i at grata, oc sagdhe, mi*n* h*er*ra oc mi*n* gudh, tu hafuer nogh möt tik for mina sculd, thz synis wäl a thino*m* clädhabonadh, oc önkar mik nw saarlica, at tu sculde än nw mödha tik for mina sculd, for thy iak hafuer incte möt mik for tik, Tha sagdhe war h*er*ra, Min modh*er* hon kom mik hiith, oc mi*n* modh*er* kom for sina dygdhelica modh*er* sculd, oc swa aro*m* wi badh*e*n kome*n* hiit til thiin, oc föra tik til äwi*n*nelica äro, for he*n*na sculd, oc thy kalla thin scriptafadh*er* til thiin, oc berät honu*m*, hwat tu hafu*er* hört oc seet nw, th*er* til at mä*n*niskionar i wärlde*n*ne sculu witha, hwat iak oc mi*n* modh*er* ärlica löno*m* th*e*m, som the wäl sig*na*dha rosena älska, oc hedhra, mina modh*er*modh*er* *sancta* a*n*no, oc tha tu hafuer thz giort, tha scalt tu mz oss til äwi*n*nelica äro, Tha lät ha*n* kalla sik sc*r*iptofadheri*n*, oc sagdhe honu*m* al stykke, oc tha thz war giort, tha sagdhe han allo*m*, th*e*m th*er* när waro ahöra*n*de, sällir är iak, at iak naghot sin saa tik, mi*n* ärofulla frw *sancta* a*n*na, wäl är mik, at iak th*e*nna dagh*e*n sculde bidha, oc doo swa ge*n*sta*n*, oc tha hördhis een röst, swa sigia*n*d*is*, gak vt siäl, gak vt diärflica, tu hafuer eet ärlikit fölghe, tha hördhis ä*n*gla saangir, oc th*er* war aldra ärlicasta lukt, swa at the som kra*n*ke waro, fingo alle hela bötir AmeN

S. Anna och Enkans barn.

EEn änkia war i room, hwilkin mykit tiä*n*te sa*n*cte a*n*no, oc thässe*n* q*ui*nna*n* haffdhe tree döttir, oc engi*n* thera war ower sex aara, tha
5 togh hon fast wa*n*das, aff thy hon wilde g*er*na wara widh kirkiona altiidh, oc hon fik ekke for barnome*n*, for thy hon räddis, at the sculdo nakot ilda fara, mz hon war*e* bortho, än om morghnana tha the sowo, tha war hon widh
10 kirkiona, oc tiä*n*te *sa*n*c*ta a*n*no, Ä hwart thz
Bl. 6, v. sin, hon kom heem fraan kirkio*n*ne om morghnana, tha fan hon barne*n* opsta*n*din, klädh oc mät, Tha spordhe hon aat barne*n*, hwar th*e*m haffdhe op taghit, tha sagdho the, een hust*ru*
15 hon wäkkir oss, oc bidh*er* oss staa op, oc före[r] oss i waar klädhe, oc kä*n*nir oss läsa, oc gifuer oss äta, Tha tä*n*kte modheri*n*, at naghor he*n*na gra*n*kona ware swa da*n*dis, at hon swa giordhe, oc th*e*tta stodh wäl ith aar swa, Tha hä*n*de thz
20 een dagh, at hon sculde giffua dia, the mi*n*zsto dotteri*n*ne, tha wilde barnet ikke dia, for än thz haffdhe läsit a u e m a r i a, oc sidha*n* didhe thz, oc thz ku*n*ne ikke tala, än togh ku*n*ne thz läsa a u e m a r i a tha vndradhe modheri*n* stor-
25 ligha h*er* aa, oc sagdhe til barna*n*na, som tala ku*n*no, hwar haffuer kä*n*t barneno läsa, the sagdho, the hustru*n* som oss tagh*er* op, oc klädh*er* oss, hon haffuer sagt oss, at wi sculu*m* altiidh läsa, för än wi ätho*m*, oc hon haffuer
30 kä*n*t oss A u e m a r i o n a oc än noghat a*n*nat,

tha sagdhe modherin, hwat är thz, Jomfruna swaradho, wi sculum oc falla a knä, for än wi äthom, oc sigia swa, Jomfrw maria modher sancta anna, miscunna tik ower wara modher, tha modherin thetta hördhe, tha sagdhe hon, 5 hwilkin klädhe hafuer hon oppa, tha sagdhe barnen, hwit, oc hon är swa fagher, oc lather swa wäl om oss, oc klappar oss, ther äpter war modherin hema om morghnana, oc meente see hwat quinna thz wara sculde, oc tha kom hon 10 incte, oc sidhan hon thz saa, tha gik hon ather til kirkio som för, oc genstan ather waktadhe quinnan barnen som för, Tha modherin thetta fan, tha spordhe hon aat jomfrunar, om the kände hona, om the fingo see hona, Tha sagdho jomfrunar, 15 iaa, Tha togh hon them mz sik til kirkionna, then barnen som tala kunno, oc badh them wakta aat, i blandh almoghan, om the kunno wardha the quinnona warsse, oc tha the alla stadz bligadho, tha sagho the incte til henna, Än tha 20 modherin gik, oc lagdhe sik for sancta anna beläte, som hon war wan liggia, Tha sagdho barnen, modher, här staar sama quinnan, oc teknadhe aat beläteno, tha togh modherin enga tro ther aa, oc forstodh ikke sik, vtan badh 25 innerligha til gudz, oc sancta anna, hwar dagh for the quinnonne, som them barnomen haffdhe swa mykin kerlek theet, Tha hände thz ther litit äpther, ath hon kom ena färdh fraan kirkio, oc fik see ena faghra quinna, sitia när sinom 30 dötrom, oc latha wäl om them, oc hon kände hona ikke, tha sagdhe änkian til henna, gudh oc

sancta anna löne tik thin kerlek, tw haffuer them
Bl. 7, r. barnomen theet, Tha swaradhe hon, see iak är
anna, som tu hafuer mykin hedher giort, oc
mädhan iak saa thin kerlek storan wara til miin,
5 tha wilde iak ey, at thin barn sculdo ilda fara,
mädhan tu wast i minne tiänist, oc thy haffuer
iak röktat them wäl, nw swa länge, at the kunna
nw wäl wakta sik siälff, oc miin dottir maria,
hon mena haffua them i sina tiänast, mädhan
10 iak haffuer them nw swa wäl tyktat, oc them
haffuer iak sat til henna, oc thy giff them i
clostir, oc iak wil lösa thera prouento, oc skipa
them thz the torffua widher, oc tha thz är giort,
tha scalt tu in i mith clostir, i äwerdhelica äro,
15 oc sidhan syntis hon bortho wara, Tha war änk-
ian mykit gladh, oc gik strax bort i eet clostir,
oc bödh barnin al thry ther in, tha swaradhes
henne, wilt tu giffua hundradha ducata for thera
prouento, tha taghom wi them gerna, Tha swar-
20 adhe hon, thy thz ware än halffuo mera, ther
finder iak wäl wägha til, än togh haffdhe hon
ey een ducat, än sidher meer, vtan hon tröste
til sancta anna, sidhan badh hon innerlica altiidh
til henna, at hon sculde lösa prouentona, Tha
25 kom een dagh budh äpther henne, at hon sculde
gaa til keysarin, oc tha hon kom til hans, ther
han laa blinder, tha sagdhe han, j nat som iak
laa oc soff, tha kom een wän frw, mz mangom
jomfrwm til mik, oc sagdhe, käre wen wilt tu
30 haffua thina syn i geen, som tu hafuer nw i tu
aar mist, tha kalla tik eufrosinam änkio, som
bygge widh sancti pädhers kirkio, oc thz iak

a*n*na hafu*er* he*n*ne lofuat, thz scalt tu betala a mina wäghna, oc tu scalt gensta*n* faa thina syn i geen, oc th*e*r waknadhe iak widh, oc thy sigh mik nw, om hon haffu*er* naghot tik sagt, Tha sagdhe hon keysar*e*no*m*, hwilkin som heth tiburci*us*, alt ära*n*dit, Tha lät ha*n* a sama dagh, giffua the jo*m*frunar i closter, oc löste thera p*r*o*u*e*n*tor, oc tha som lyfftis i högmässo*n*ne th*e*r i clostreno, tha fik han sina syn i geen, oc liiffdhe sidha*n* ma*n*g aar s*ancta* a*n*no tiänare, Än änkian som jo*m*fru*n*nar modh*e*r war, hon gik geenstan the waro i*n*giffna, oc fiol a knä for s*ancta* a*n*na, beläte, oc takkadhe he*n*ne, mz gratande taro*m*, oc doo th*e*r for he*n*na fotom gensta*n*, oc kom i he*n*na closter, thz är äwi*n*nelikin ära, som he*n*ne war loffuat, oc th*e*r fore lofuadhe alle s*ancta* a*n*na Ame*n*

Den blinde Riddaren och hans Hustru.

Bl. 7, v.

[V]I läso*m* aff eno*m* riddara hwilken haffdhe swa mykin ögna wärk at läkiar*e*na the owergaffuo ha*n* oc tha ha*n*s hust*ru* thz saa tha togh hon swa iä*m*merlica grata oc sörgia thät hon haffdhe äm onth som han tha hä*n*de thz ena nat at jo*m*f*ru* maria synt*is* he*n*ne oc sagdhe hwat wilt tu mik giffua om iak läkir thi*n*s bo*n*da öghan Tha swaradhe hon hurw kant tu thz ä*n*da mädha*n* the wisasta mestarana haffua ha*n* ow*er*giffuit Tha

sagdhe jomfru*n* engi*n* i wärldene är th*e*r til
bätra mästare än iak Tha sagdhe q*ui*nna*n* hwat
heth*e*r tu hon swaradhe iak heth*e*r maria Joa-
chims oc a*n*na dottir Tha sagdhe q*ui*nnan mi*n*
5 kära frw hwat tu bedhis aff mik thz wil iak
tik g*er*na giffua oc maa han faa siin öghon i
geen oc iak miin Jo*m*frw*n* sagdhe Ena aue maria
scal hwart idhra läsa swa lä*n*ge th*e*r i liffui*n*
hwa*n* qwäl för än i so*m*pnin oc liggia widh*e*r
10 oc mz twe*m* fingro*m* scal hwart idhra siin öghon
saman läggia oc halda th*e*m swa lä*n*ge sama*n*
som aue marian är läsin oc sidha*n* sigia swa O
jo*m*frw maria tu som mins h*er*ra öghon sama*n*
lagdhe tha ha*n* dödh*e*r war oc laa i thino sköte
15 i thit na*m*pn tha lägg*e*r iak nw mi*n* öghon
sama*n* oc bidh*e*r tik om the sorgh tu tha haffdhe
at tu nw miscu*n*na mik oc tha mik senasta si*n*ne
miin öghon sama*n* läggias thz är tha iak siälas
Tha thessin q*ui*nna*n* haffdhe th*e*tta sagt riddaren-
20 o*m* oc ha*n* thz första reso swa giort tha fik
ha*n* ge*n*sta*n* fulko*m*pna bötir oc skadde honu*m*
aldrigh i siin öghon mädha*n* ha*n* liifdhe Samu-
led*is* gik ha*n*s hust*ru* Än om sidhe tha ha*n*
sculde dö tha syntis io*m*frw maria staa när
25 honu*m* oc sagdhe tu hafuer opta bidhit mik at
iak sculde miscu*n*na tik th*e*n tiidh tik senasta
si*n*ne sama*n* lagdhos thiin öghon wisselica thy
wil iak nw siälff sama*n* läggia th*e*m, oc anama
thina siäl swa giordhe oc hon oc siälin fik eeth
30 goth herberghe AmeN

Ad *co*m*posicione*m *oc*ul*o*r*u*m *in* latino

O virgo maria *quæ* d*omi*ni mei ih*es*u *christ*i oculos q*uando* mortu*us* i*n* sinu suo iacuit clausisti In no*mine* tuo *com*pono ia*m* oculos meos Roga*ns* te p*er* dolore*m* illu*m* que*m* tu*n*c h*ab*uisti Qua*propter* nu*n*c mis*er*earis mei & cu*m* vltima 5 vice oc*u*li mei me exspira*n*te *com*ponu*nt*u*r* Ame*n*

Ytterligare järtecken om S:t Anna.

(Efter Cod. Grensholmensis på Linköpings bibl., beskrifven i Fornskr. Sällsk. Saml. häft. 2, sid. XLVII o. f.)

Rådmannens son i Ungern.

TEr war i wnger*e*n en radma*n* son i en stor Sid. 97 stadh, hans foreldra we*n*ner ok frändh*e*r systra ok bröd*er* war*e* dödhe j pestilentia ok ha*n* beholth 10 alth th*e*ris ärffue gotz huss ok gaardhe ok han war xx aar ga*m*mall The iiij eleme*n*te war*e* ho*num* j moth Som är wädh*e*r iordh eldh och watn, the wndh*e*r blästhe honu*m* hans spartak aff hans huss, tordöne*n* ok liwngeldh brändhe 15 hans ladh*e*r och alth hans fää j hääll, watneth flöth öffu*er* hans dyke ok ffordränkthe all hans aak*e*r dök ok ffordärwadhe hans trää garde oppa thz systhä warth ha*n* swa fatigh ath ha*n* haffdhe inthe ath äthä, hans hwss fulle nidh ok ingh*e*n 20

giordhe ho*num* goth ffor thy ha*n* war wilsynnadh-
*e*r ok daarisk, ok fförtärdhe alth thz ha*n* hadhe,
ok ha*n* wart myk*i*t skyllogh ok ingh*e*n ku*n*dhe
han bethale, swa wart ha*n* bedröffuadh, Gudh
är mik j moth ok all iiij eleme*n*te hwadh skall
iak oppa slaa, ok ingh*e*n tröstade honu*m*, Thy
togh ha*n* en staff j sinä handh gik ok wille
wand*ra* j främäde landh ffor en pelägrim, tha
ha*n* kom ena milo pa wägh*e*n, tha ffiill han
nidh*e*r aa sin knä och sagdhe O h*erre* gud iak
bidh*e*r tiik, är nagh*e*r helgen j hyme*ri*ke som
pläghe hoxswale the armä ok bedröffuadhe är*e*,
lath th*e*m ko*m*mä mik tiill hielp, ok gräth ganske
swa*ra* Saa kom sancte iacop gangande som en
pelägriin han war hans apostiill ok ho*num* tiänthe
ha*n* g*e*rnä altiidh, Ha*n* sagde tiil ho*num* Hwi
gräth*e*r thw swa saarlikä, Han sagde honu*m* all
sin nödh ok wisthe ha*n* ekke ath thz war sancte
iacop, tha sagdhe sancte iacop tiill ho*num* lloffua
ok är*e* sancte annä ok h*e*nne släkthe marie modh*e*r
som är gudz mod*e*r Som war en ändhe tiill
thz gambla testame*n*t, ok een bygynilsä tiill thz
nya, Hon hielpp*e*r alt folk [til] lycko*na* ok sorgfulth
gör hon gladhe, the fatighe Rike, the siwka hel-
brögdhe, Ho*n* forsmar ingh*e*n, Ha*n* sagdhe Hwru
skall iak loffua hä*n*ne, Han swa*ru*dhe Hwar tiis-
dagh skall tw läsa iij pater noster ok brä*n*na
eth liwss for h*e*nne altiid swa skär tigh gooth,
ha*n* swa*ru*dhe hwj om tiisdagh*e*n mere een and*ra*
dagha, ha*n* swa*ru*de opp*a* th*e*n dagh war ho*n* födh
ok dödhe om tiisdage*n* affthone*n*, han swa*ru*dhe
hwat west tw thz, ha*n* swa*ru*dhe hwi skulle iak

thz ekke witha, iach ä̊r h*en*ne dotth*er* son ok
ho*n* ä̊r my*n* modh*er* modh*er*, och swa forswan
sancte iacob, thz forwnd*ra*dhe ho*num* myk*it* ha*n*
giik borth lä̊ng*r*e j landh*it* j sama rik*it* ok kom
tiill en gwdeligh p*r*est, ha*n* h*er*bergade ho*num*
nagra stwndh, ok sporde p*r*este*n* aat om sancte
anna slä̊kthe, Tha fornamp*n* ha*n* ath sancte iacop
hans ap*ostil* war sancte anna dotth*er* son, ok
war th*en* pä̊legrime som ha*n* thaladhe wiidh*er*,
Han lä̊sthe ok tiä̊nthe sancte anna well, ok soldhe
sith sylbä̊lthe om sin kape ok tygdhe Sancte
anna altiidh eth wax liwss ok loth st*ra*x gö̊ra
eth skö̊nth sancte anna belä̊the Ok lä̊rde sielff
maala sancte belä̊thä̊ ok thessa try na*m*pn at
staffua ihesus maria ok anna And*ra* sc*r*ipt ku*n*de
ha*n* ey lä̊r*e* ok ey annar belä̊thä̊ maala Hwar
han kom tha sc*r*eff ha*n* thessa try opp*a* wä̊gh*en*
ok hwar han kom badh ha*n* at the skulle sä̊tthia
ther*is* liwss for*e* ok the som wille brä̊*n*na ther*is*
liwss th*er* for*e*, th*er* skulle th*em* lykkä̊ skee, Thz
hende sigh saa ath konu*n*gh*en* foor tiill th*en*
helgä̊ graff och togh th*en* p*r*esten mz sigh som
th*en* fatigh lagh tiill h*er*b*er*ghe Ok p*r*esten togh
ho*num* mz sigh tiil en tiä̊ner*e*, th*en* tiidh the
kom*mo* j ma*r*ith Tha kom th*er* en stor stoorm,
ath konu*n*gh*en* ropadhe paa alle the helgenä̊ ha*n*
kunde nä̊*m*pna thz halp inthe Tha fioll sancte
annes tiä̊ner*e* pa sin knä̊ ok sagdhe, Hielp sancte
anna sielff thridie, Swa plä̊ghade ha*n* altiid sä̊ia
ok lith*en* stundh epth*er* tha wart wä̊drit stille
Tha sporde konu*n*gh*en* ho*num* hwath han lass,
Ha*n* sagde alt iak bid*er* thz er hielp sancte anna

sielff thridie Tha sagde konu*n*gh*e*n Epth*e*r thz
tw haffu*er* sancte anna swa kär Som oss halp aff
th*en*ne nödh, tha wil iak giffua tiik brödh oc
cläde swa länghe tw liiffu*er* Thz a*n*namadhe ha*n*
5 ok takkadhe sancte anna, tha ha*n* hadhe gang*i*t
eth aar tiill konu*n*gx bordh, tha tykthe honu*m*
altiid tydhen wara forlangh, ok sagde altiidh
wiidh sigh, O hwat siel[ff] hawen er godh ok giik
saa in j kyrkin ok badh tiill sancte anna beläthe,
10 Tha saat war h*er*re i sancte anna sköth, kär*e*
wen thu giffu*er* my*n* mod*er*modh*e*r altiidh eth
liws ok mik inthä, tha sagdhe han iak er fatiigh
102 tw matthe wäll göra mik riik wille tw, war*e* iak
riik iak wille wäll tänkia opp*a*, war h*er*re swar*a*-
15 dhe, tw gör swa wäl mothe my*n* mod*er*mod*er*
iak wil ekke glömä tigh, ha*n* gik ok solde alt
thz ha*n* hadhe swa at ha*n* giik barföth opp*a*
thz at han matthe ko*m*ma eth liwss astadh for*e*
war h*er*re, Nw haffu*er* iak eth ok sancte Anna
20 eth, hadhe nw my*n* mod*er* eth, thz war*e* tha
goth, tha sagde ha*n* j wardhe nw j mellan idh*e*r
bäggä bythä thz bästhä j ku*n*ne iach haffu*er* nw
ecke meer*e*, war h*er*re sagdhe, swa sigh*e*r tw
altiidh O hwatdh sielff hawan er godh giffu*er*
25 tw mik, och mi*n*ä modh*e*r inthä eghidh, swa wille
wi tiigh inthä eghitd giffua, Tha ha*n* thz hördhe,
tha soldhe ha*n* kniff bälthä och pwngh ok alt thz
ha*n* hadhe, ok baar iomff*r*v marie eth liwss, Tha
103 sagde war h*er*re nw nögh*er* oss, gak j friidh wij
30 wiliä ramä thin wiliä igh*e*n Tha ha*n* gik wtaff
kyrkio*na* tha kom een p*re*st ok sagdhe, thu skall
maala thin mod*er* sancte anna oppa theen wenst*ra*

sidhen oppa thz höghe tornet tha seer man henne
offuer alth thzta landh Saa ware wj alle lofftagne
ok all thenne stadh matthe hänne see ok äre,
mz stackuth ordh han läth sigh göra ställinghä
xxx fampna hōghä ok maladhe ther sancte anne 5
ok hennäs barn, ok screff ther offuan Hielp sancte
anna sielff tridie tha bäläthit wart redhä och [han]
wille stigha nider aff stiganom tha kom eth stort
nordhan wäder ok blästhe nider stellingan, som
han skulle falla, tha räkthe sancte anna honum 10
sielff kapona ther bleff han widh hängände en
j (½) dagh ok stellinghä worthe bort blästhä 104
Tha konunghen thz saa läth honum windhe nedh
oc badh at han skwlle bidhia tiill gudh för hon-
um thy ath han saa at sancta anna hadhe honum 15
käär iomffrv maria ok var herre thij ner han
skulle falla tha ropadhe han, hielp sancta anna
sielff triidie och full wäl halp hon honum Tha
begaffwade konungh honum mz stort arffwe ok
gotz ok gaff honum gull ok sylff nogh, tha han 20
hadhe hört ok sport hurw hans tingh beläligh
ware tha han hadhe fanghit the peninga tha wille
han aather faara heem tiill lande, ok giik
först j kirkien ok sagde sancte anna M godhe
netther, och takkade war herre iomffrv marie 25
ok all then släkten Tha han skulle gaa wt aff
kirkien tha ropade war herre epther honum ok 105
sagde wen nögher tigh nw wäl nw haffuer tw
naghot eghit, han swarade ia käre herre iak takker
tigh och myn modher sancta anna, tha foor han 30
heem ok bethalede all sin geldh ok bygde eth
cappell aff sith hwss j sancta anna äre, och

liiffde ther epther j siwtia aar wart borgemästher
ok konungx raadh ok tiänthe sancte anna aff
alt siith hiärtha, ok fore sancte anne skuldh togh
han aller hustrv, ok han kom thz opp at kon-
5 ungh läth sancte anna beläthe göre offuer alth
siith Riike Tha thenne borghemästare skulle döö
tha kom iomffrv maria tiill honum ok sagdhe
käre brodher hurw gaar nw tigh, han swaradhe
Jach haffuer inghen systher, iomffrv maria swar-
10 ade, År sancte anna thin moder tha är iach
thin syster, ok myn son ihesus christus er thin
106 frände Han swaradhe estw maria ok ihesus chri-
stus er tiith barn, hon sagde Jak er thin systher
och thzta barn som er thin frände, thy tha loff-
15 uadhe han iomfrv marie Jak takker tiigh gernä
och thin modher ok tiith käre barn thz j nw sa
mykit omake idher och ath j mik arme syndhere
icke forsmaa, O käre ihesus christus sagdhe han
staat nw fast mz mik käre frendhe, O maria käre
20 syster hielp nw wäl radhä O käre modher Sancte
Anna kom nw sielff tredie oc help mik nw aff
myn nödh, ok göm mik aff diäffwlen ok ffra
heluitis pinä Tha kom sancte Anne sielff tredie
ok trösthe honum ok sagde käre son sörghe inthä,
25 tw haffuer mik altiid äredh tw skalt fulluell faara,
ok iak sigher tigh for santh, Alle the mik äre
mz liwss almosä äller mz böner the skulle haffue
lykko badhe tiil liiff och siäll och hon wysede
oppa ihesus ok sagde see thzta barn er myn
107 30 dotthers barn, han öpner hymmelen ok tiillykker
heluithe fore them som mik tiänä Tha sagde
han tiill ihesum christum J thin hendher befaller

iak tiigh my*n* andhe, war h*er*re thalade, wel-
sig*na*de er tiith liiff och thin siåll åwerde*li*ca
Tha skild*is* siålin ffra liiffuedh ok ffoor st*ra*x
tiil hy*m*me*ri*k*is* Riike Nw seen j swa hielppe
sancte anna sinå tiånar*e* tiill lycko j sin liiffs 5
tiidh ok siålin fframdel*is* tiill hy*m*me*ri*k*is* Riike
Gudh haffue loff oc år*e* åwerdelicha AMEN

Procopius af Ungern.

Jwng*er*n war en Riiddh*er*sma*n*s ma*n* han hadhe
godh lycko, war måktogh ok riik, och hadhe en 10
son heeth procopius skön oc liwffwlek, th*e*n holth
han aff eth barn tiill studium j prage oc th*er*
stodh ha*n* j xij aar ok war en stoor måstar*e* j
the vij bokeliga konst*er* Swa ath hans lyke ekke
j prage war aff wiisheeth ok skönheth ok liwffw- 15
lekhet meen h*er*re ok förstha borgemåstar*e* ok 108
radme*n* teslik*is*, ok meneghethe*n* begår*e* altiid
hawe ho*num* når sigh, th*er* war opp*a* slotth*et* en
höuitzsma*n* ok haffde ho*num* hiårtadh kår, och
thaledhe honu*m* swa når, ath ha*n* gaff ok fåsthå 20
honu*m* sinå dotth*er*, ok thz stodh i j (½) aar för
en bröllip*it* skulle wa*ra* ok th*er* mz förtörnade
han sin fadh*er* och mod*er* ok alle sinå fråndh*er*
Theslik*is* thz sto*ra* studium j praghe war ok alle
the sto*ra* måstar*e* hathade ho*num* thy ha*n* offu*er* 25
gaff andeligh thingh oc togh w*er*dhlek En manadh

for en bröllippit skulle wara tha dödhe hans fästä möö, tha war han mykit bedröffuadh Tha gaff han honum the andra systher oc strax the ware fästä fiik han then fallande sooth, tha wart
5 hennes fadher storlika bedröffuadh, ok togh radh aff andra mästare the sagde aller plägher thz folk well at gaa som öffuer giffua andelig liiffuernä ok tage sigh werdzlighit, tha mannen thzta hörde
109 Tha togh han sin dotther ighen ok wart honum
10 swaara wreder, Tha wart procopius swaara bedröuidh, thy han war offuer giffwen bade aff frönder ok främäde wenner Han skempde sigh swaara och togh en student mz sik then hans troo tiänäre war, ok giik lankt j skoghen ffran
15 alt folk, ok bygde ther eth armete hwss, ther bodde han siw aar städis inne, hans tiänere köpthe honum bade bröd ok olio ok annädh hwat honum behöffdhe En tiidh om en dagh tha hadhe han inthe meere köpe fore, tha tygdhe han födhe
20 tiill honum ok then mästaren procopius leedh stora nödh ok bedröffuade sigh dagh ok nath han hade hafft stoora werdogheeth ok lädh nw saa stoora armodh ok wille armod gernä for gudz skyldh liidhe, gaff alt offuer och badh nadh
25 aff gudh, Oppa en tiidh han laagh och soff oppa sin straa säk, tha drömpde honum aff eth trää
110 thz skulle skyle honum for rönghn ok spisä honum mz sin frvkt, ok thz forstodh han ecke ath thz trää war sancte anna, ok hadhe han ecke
30 synnerlikä henne äradh meen tha han war en mästare j skolen tha arguere the oc disputere aff war herre ok iomffrv maria Tha sagde han

hurw man plägadhe säia, man skall altiid nygä
ok bwge thz trää som skyler menniskona för
rängh ok skin aff hymmelen ok slökker menn-
iskiona törst ok hwnger mz synne frwkt, swa
menthe han at man skulle sancte anna äre, holkin 5
som gaff oss sin dotther iomffrv marie oc gudh
fadher gaff henne sin son, the äre altiid ware
trösth och hielp the spyse oss bade tiill liiff [ok]
siel altiidh, Ther epter wart sancta anna mykit
mere äredh ok loffuadh aff folkit och hans ordh 10
worde wäll hördh, ok hwar man gaff honum
räth, thzta hadhe han förgäthit meen sancta anna
tänkte ther fwlleligha oppa, j then samma dagh 111
han thzta drömth hadhe, tha kom en annär ar-
methe tiill honum ok bad herberghe aff honum 15
han swarade Iaa gernä Andeleek math wiil iak
tiig nogh giffua thii iach er fatigh, han sadhe
ther nögher mik wäll aath, ok procopius sagdhe
honum then skönistä lärdom aff then helgä scrifft
ther han nager tiidh hadhe hörth tiill förende, 20
ok han fiik see hans böker ok sporde honum
hurw hans liiffwernä war for thy at han for
napm ath han war een stor mästäre Swa sadhe
armethen alt sith liffwernä ok sadhe at han hadhe
inghen helghen oppa kallä ther han tröst ok 25
hielp aff fanger, tha talade armethen lloffuä ok
äre sancta anna iomffrv maria modher som är
ihesus christus modher, swa skall tigh lyckä
skee tiill liiff ok siäll tiil äre ok gotz, tha sagde
han ath wille thz gernä göre ok tänkthe oppa 30
thz trää sancta anna, Thz kom honum tha tiill 112
synne, tha lärdhe han sin tiänere sancte anne

liiffwernä ok hurv man skulle henne äre, ok the
diäkne dikthade aff sancta anna thenne bön ok
tiill iomffrv marie Maria mater dej mox succurre
ej, Quj tuam felicem annam colit genitricem,
5 thzta siwnghä the hwar dagh, ok er swa ath
thydhe Iomffrv maria gudz modher kom tiill hielp
snarth, then samma thiina helge modher hedrar ok
ärar J stakkotom tiidh ther epther skulle hans
läriwnghe graffua en brwn thy ther war lankt
10 tiill watn ath bäre, tha fwnno the en hedhen
man j iordhinne standhe öffuer ändhä, han hadhe
eth halsbond aff gull ganske skönth oc kosthe-
lighit, ther bare the theris mästare ok sagde
Sancta anna wil tiigh wel hielpä, Thzta kom for
15 konunghen, han kom tiith ok saa thz halsbondh
ok gaff honum ther fore swa mykit gull ok syelff
som han wille haffwä, Tha talade procopius tiill
konunghen, käre herre tagher thz gull ok sielff
ok lather ther aff sla peninga och mynthe gyllena
113 20 ok oppa then enä sydhänä edher eghen skioll och
then andra sidhene Sancta anna beläthe oppa
thz sancta annes nampn maa wiith kommä och
wordhä bekänth ok ärädh offuer alt idhert Riike
thy hon är en troo nödh hielpare ther mik ok
25 will hielpä wtaff alle nödh ok dröuilsse, kon-
unghen sporde honum hurw hans liiffwernä war
han sagde honum thz alt saman Tha sagde kon-
unghen ath han wille wara honum tiill wilia ffor
sancte anna skyllo Then förstä gull penin ther
30 konunghen loth slaa then hengdhe drötninghen
om hennes halss fore sancte annäs kerleek skull,
Thz hendhe sigh swa ath hon fioll aff sin hästh

och hon war mz barn ok hadhe ecke mz barnidh halff gang*i*t och föddhe barnidh Tha hon saa opp*a* th*e*n peni*n* som sancte annes belåthe stodh opp*a* ok kysthe hon ok kalladhe oppa sancte anne Tha wart ho*n* karsk oc helb*ri*gde Ok 5 barnidh fiik liiff, tha wart ko*n*u*n*gh*e*n gladh ok reedh j skogh*e*n ok togh mestar*e*n prōcopius wth, och giorde ho*num* tiill een archebiscop offu*er* alt thz Riike en måktogh ma*n*, tha ko*m*me 114 hans fadh*er* ok modh*er* ok alle hans we*n*ner ok 10 alle måstar*e* och student*e*s nygde och bwgde ho*num* ok bed*is* nadh*er*, ok loth byggia eth Cappell j Sancte Anne år*e*, ok tiånthe gwdh ok the helga ffrwa sancte anne gudhelighe, lloff ok år*e* wa*r*e sancte anne war kår*e* modh*er* ok pat*r*o- 15 nå åw*er*dheligh AMEN

Seer hwath gooth wed*er*fard*is* ho*num* j sith liiff wort ha*n* helbrögdha, J hiårtath gladh, Riik*er* j gotz, J år*e*n *t*rofasth, årlek j staat ok j siåle salek Ath ha*n* heth*er* nw sanctus proco- 20 pius ok giör stor miracula

OM SANKT JOACHIM.

(Efter cod. A. 3 på Kongl. Bibl.)

Bl. 107, r. Sp. 1. Rubrica Thzta äpth*e*r scriffna är wttakit
Sp. 2. aff thäs hälga h*err*ans sancte ioachi*ms* historia oc skal läsas först sancte a*n*ne dagh
Oc thz wändhe war kära modh*e*r syst*er* anna
5 fikconis naar hon war p*ri*orissa gudhi til
hedh*e*rs oc th*e*m ärofulla h*err*ano*m* til loff
oc priis oc idh*e*r allo*m* sino*m* kära systro*m*
til andeliki*n* hugnat

Kärista systra mz hwat hedh*e*r oc w*er*dogha
10 loffui os tilbör, at hedhra oc wphöghia ärofullasta
iomfru*n*na marie fadh*e*r sancte ioachim, Hwilkit
särlika nad oc enka*n*neliki*n* fordel haffw*er* takit
aff gudhi j thy, at ha*n* skulde födha the wälsignadha dottrena, th*e*r enka*n*nelika oc särlika
15 skulde bewaras aff alle synda smitta oc orenlighet, O sälaste fadh*e*r ioachi*m*, huilki*n* wärdogh*e*r
war, at haffwa swa högelika dotth*e*r, hwilki*n* mz
wndirsamlike oc osighelike matto, skulde födha aff
sik, wta*n* manzlika tilhiälp, alla wärlde*n*na skapara
20 oc atirlösara O sälaste fadh*e*r ioachim, hwilki*ns*
häloghet oc ow*er*gangande liffw*er*ne forskullade,
at födha skolande dottrena gudz modh*e*r, skulde

fore budhas aff högxsta änglenom gabriele, oc sagdhe at henna nampn skulde kallas maria, Aff tässe foresagda nadh, magom wi clarlika wndirstanda thenna hälga herran sancte ioachim wara foreseddan, oc wtwaldan aff gudi aff äwerdelika wphoffue, at han skulde wardha gudz modhers fader Oc hans forskullan gudhi anamelik oc thäk, oc ämwäl for alla andra gambla forfädher, skulde warda begaffwadher mz thäs hälga anda nadh, Hwadhan aff maa synas, at huat som hälzst them werdogha herranom iomfru marie fadher görs til hedher oc loff, wtan twäkan anammar siälff iomfrwn thz, offrande thz sinom son Oc forwärffwande them ather synda forlatilse oc äronna rike Thenna wälsignada herran sancte ioachim, war wt föddir aff ärlike konunga släkt, oc aff hälgom patriarchum war hans äth oc ädhle wphoff Thy haffde han bätzsta oc ärlikasta liffwerne, oc war fulkomplikast i dygdom mz alle stadughet oc idhn

Sancte ioachims fädhernis land war galylea, oc han bodhe j enom stadh som kallas nazareth j huilkom stadh gudh giordhe wnderligh thing Thy at siälffwer gudh alla thinga skapare, war ther siälffwer likamlika oc wpfostradhis j sinom hälga mandom, hwilkit ey prophetane tygdo, wtan foresagdho thz längdan swa skulde warda Nw som foresagdis, at sancte ioachim bodhe j stadhenom nazareth, mz sinne ärofulle hustru sancta anna, hwilkins liffwerne war enfalt for gudhi oc mannom, äpther thy thän ärofulle doctor sanctus ieronimus sagde Oc thy sannas thz aff

Bl.107,v. Sp. 1. / Sp. 2. (margin); line numbers 5–30 in margin.

hono*m*, thz war h*er*ra sigh*e*r aff iob patriarcha, at ha*n* war enfallir oc rätfärdogh*e*r, första war ha*n* enfallir o*m* sina menlösa oc säffighet, rätfärdogh*e*r o*m* skälighhetena forwarilse, wisselika
5 war sancte ioachim enfallir j thy, at han engho*m* skadadhe wta*n* altidh astu*n*dade andro*m* til gagn wara, ffor hwilkit the hälga kirkia prisar ha*n* ey atenast wara enfallan for gudhi, wta*n* än ämwäl ostraffelikan for ma*n*nom ffor sina marg-
10 falla oc osighelika mildhetz gärni*n*ga, oc häloghetz äptedöme, th*e*r ha*n* allo*m* bewiste mz si*n*ne warku*n*samlighet Thy at engin war th*e*n fatigh*e*r ällir wäghfarande ma*n*, so*m* nakontidh gik fatigh*e*r älla haffwanz lös mz thomo*m* hando*m*, fran ioa-
15 chi*m*s oc a*n*ne hus, Nw äpth*e*r thz at wi haffwo*m* prisat th*e*n hälga h*er*ran sancte ioachim, aff foresagdo*m* dygdo*m* Tha wiliom wi ey glöma the ärofullasta frwna sanctam annam, hwilkin j nadh oc dygdo*m*, är ey olik sino*m* fälagha sancte
Bl.108,r. Sp. 1. 20 ioachim, badhe j dygdhom oc nadhafulla *ger*ni*n*gom, hwilkra hälga hionalagx samföghilse, gudh lät wardha mz swa store renlighet, at ey fanz tha renaren oc rätwisare*n* hionalagh j alle wärldi*n*ne, thy at the wildo aldrigh sama*n* ko*m*ma,
25 vta*n* äpth*e*r laghome*n* Oc at affla barn til gudz hedh*e*r, än for thy at thzta hälgasta hionalaghit ioachim oc anna, waro gudhi kär Oc skina*n*de mz alla dygdha fulko*m*pnan, bliffwo the saman j xx aar barnlös, oc loffwadho o*m* sidhe, at än
30 gudhi thäktis giffwa th*e*m barn oc aff födha, Tha skuldo the thz offra i gudz mönsth*e*r at thiäna gudhi alla dagha

Nw än tha, at h*er* äpth*er* skriffwas j tässe bok, hwilkaledhis sancte ioachim war formenadh aff biscopeno*m* mz flero*m*, offra a gudz altara Ey thy sidh*er* wilio*m* wi oc nw th*er* aff amynnilse haffua, gudhi til hedh*er*s Thz hände o*m* ena stora höghtidh, at sancte ioachim redde sik widh*er* at fara til iherusalem at offra sith offer Tha ha*n* ko*m* j mönstrit mz flero*m*, wart biscopin som heet ysakar, hono*m* warsse Oc forsmade han oc ha*n*s offer, spöriande ha*n* smälika sighiande, hwi dirffwis thu ofruktsambir, oc barna lös ma*n*, at wara oc synas mz thino offre iblandh fruktsa*m*ma, wisselica swa som thu äst ow*er*dogh*er* at affla barn, swa är thit offer ey gudhi täkt äpth*er* thy laghin sighia, At hwar en ma*n* oc qwi*n*na, th*er* ey affla barn i israelis almogha, skal wara forbannadh, Än hwat skulo*m* wi a*n*nat forstaa aff th*en*na lagha*n*na forba*n*nilse, wta*n* atenast ma*n*na obrygdilse Oc ey war th*en*na lagha*n*na ba*n*nilse a*n*nat fordho*m* j isr*ae*l, wtan at th*e*n so*m* ofruktsambir war, skulde lidha obrygdilse oc smälek oc hallas aff allo*m* onyttelikin oc ofruktsamliki*n*, Nw tha ioachim war swa smälika bort kördh*er* aff biscopeno*m*, fran gudz altara, gik ha*n* tädhan mykit dröffdh*er* oc sörghiande mz store blygdh Oc thok wäghin in j öknena, til si*n*na fää hirda, oc wilde ey gaa hem til sin, at the skuldo hono*m* ey obrygda som j mönstreno haffdho hört biscopsins ordh, Än sancte ioachim ledh all obrygdilse oc smälighet mz storo thulomode j thy at han war ofruktsambir, Tha gömdhe ha*n* sina menlösa oc räddis

gudh j allo*m* sino*m* gärni*n*go*m* Oc giorde gud
sancte ioachim stora hugswalilse, nar ha*n* war j
dröffwilso*m*, thy at ha*n* om wändhe forba*n*nilse
j wälsignilse, oc läth aff hono*m* födhas the frukt,
Bl.108,v. Sp. 1. 5 hwilka aff allo*m* wphögdhis badhe j himerike oc
iordherike Th*e*ntidh sancte ioachim war j ökn-
i*n*ne När si*n*ne hiordh, möddir oc tröttir aff
storom dröffwilso*m*, syntis hono*m* gudz ängil o*m*
en dagh, th*e*r ha*n* war ensami*n* mz osigheliko
10 sken oc clarhet Oc wppa thz at ha*n* skulde ey
rädhas, älla dröffuas aff ängilsins syn oc tilkomo,
sagde han iak är gudz ängil gabriel sändir til
tik, at ku*n*göra tik, at thina böner oc almosor
äru hördha j gudz asyn, Jak saa oc hördhe thi*n*na
15 ofruktsamlighetz obrygdilse, hwilki*n* tik ey rätto-
lika motekastadis, Gudh är syndi*n*na hämpnare,
oc ey naturi*n*na, oc formena gudh stu*n*dom na-
turi*n*na fruktsamlighet, at födha skolande barn,
skuli thäs täkkare anamas mz gudz gaffua, Hwat
20 ey sara thi*n*s ällis modh*e*r, naar hon war kome*n*
til niotionda aarit, afflade oc födde sin son ysaac,
mz hwilko*m* gudh loffwade hedhni*n*go*m*me*n* wäl-
signilse Rachel länge ofruktsam, afflade oc födde
aff sik ioseph, hwilkin th*e*r äpth*e*r war kalladh*e*r
25 egypto landz h*err*a, Hwar war starkare än samson,
oc häloghare än samuel Oc bäggias th*e*ra mödh*e*r
waro ofruktsa*m*ma Thro ioachim skälo*m*, bätzst
är want at wardha gudz nadha fostir länge bidhat,
Sp. 2. troo stadelika huat iak tik sigh*e*r, Anna thin
30 hustru skal födha tik dotth*e*r Oc h*e*nna na*m*pn
skal kallas maria, tässin thin dott*e*r swa som thu
loffuadhe, skal ho*n* aff sino*m* barndo*m* offras j

gudz mönstir Oc för än hon wth gaar aff modh*er*-
liffwe, skal ho*n* wpfyllas mz th*e*m hälga anda
Thy skal ho*n* ey wara j wmgänge, mz andro*m*
wärdzliko*m* iomfru*m*, wta*n* j gudz mönstir skal
hon bliffwa, at enkte wrangt, skuli o*m* h*en*ne
tänkias älla sighias Oc swa som ho*n* skal födhas
aff ofruktsami modh*e*r, mz storo*m* gudz iärtekno*m*,
swa skal hon mz större wndir, affla oc födha gudz
son, altidh bliffwande iomfru Oc hans na*m*pn skal
kallas ihesus, thy at o*m* ha*n* skal allo*m* hedh-
ni*n*gom wardha helsa Oc at thu skuli thro mi*n*
ordh san wara, som iak tik sigh*e*r, skal thin
hustru anna glädhias j thi*n*ne atirko*m*mo, hwilkin
nw haffw*er* warit mykit dröffdh aff thi*n*ne borto
waru Oc skal hon möta tik j iherusalem, i th*e*m
port so*m* aurea hetir Naar ängillin haffdhe thzta
sagt ioachim, flögh han tädhan oc til annam Oc
budade h*en*ne samuledis glädhis tidha*n*de, oc
badh h*en*ne wta*n* dwalu gaa til iherusalem oc (Bl.109, r. Sp. 1.)
sagde h*en*ne th*e*r skula fi*n*na sin bonda Oc sidhan
wpfor ängilin til himerikis Oc sancta anna äpth*e*r
ängilsins budh, gik til iherusalem oc mötte sino*m*
bonda ioachim, j fornä*m*pda porteno*m* aurea Oc
swa mz store glädhi oc hiärtans frögdh, ku*n*-
giordhe hwart andro ängilsins budhan o*m* födha-
skolande dottrena Sidha*n* gaffwo the sik til gude-
lika böne, oc takkado gudhi aff allo hiärta Oc
gingo sidha*n* hem til sin mz store glädhi, haff-
uande alt sith hop til gudz misku*n*dh, at ängil-
sins loffwan skulde fulko*m*pnas

Th*e*r äpth*e*r affladhe sancta anna oc födde
dottir, gudhi täkka oc kära Oc äpth*e*r thy ängilin

haffde h*en*ne sakt oc budhit, kallade ho*n* h*en*na na*m*pn mariam Naar th*en*na wälsignada io*m*frwn war wand aff modh*er* spena, oc hon war triggia aara, fördis ho*n* til iherusalem aff fadh*er* oc
5 modh*er*, oc the antwardadho h*en*ne j mönstrit, at thiäna gudhi mz andro*m* iomfru*m* Oc sidha*n* fooro the hem til sin O h*err*a gudh hwar kan fullelika tänkia älla besi*n*na, huat glädhi oc frögd sancte ioachim, oc sancta anna the haffdho, naar
10 the saagho sina dottir fägh*er*sta oc hälgasta, ow*er* alla ma*n*na döttir, aff huilke gudz son
Sp. 2. skulde afflas oc likama taka Oc är thz ämwäl troande at the mz store glädhi, opta tänkto wppa ängilsins ordh, som han th*em* sagde, aff
15 th*er*a dotth*er* Oc wndirstodo ämwäl, at o*m* h*en*ne skulde alla p*ro*phetana spaadom oc ordh fulkompnas j thy, at gudh wilde taka mando*m* aff h*en*ne til mankönsins ath*er*lösn Oc wisto the wäl at ingin matte inko*m*ma, älla ingaa gyno*m* hime-
20 rikis port, for än gudz son haffdhe lidhit pynona oc dödhin O sälaste fadh*er* ioachim, hwilkin wärdogh*er* war, at haffwa swa ärlika oc höghelika dotter j iordherike, hwilka ha*n* nw seer oc skodhar j himerike, mz e*n*ne ow*er*gangande clarhetz
25 fäghrindh, yth*er*meera än andre hälge forfädh*er* O sälasta modh*er* sancta anna, thu wast ey atenast ow*er*ganga*n*de j nadhena J thy at thu födde gudz modh*er*, wtan ämwäl äst thu begaffwat mz särlike nad, ow*er* alla andra hälga qwi*n*nor
30 oc mödh*er* Thy at naar thi*n*na hälga dottirs siäl, hälgadhis j thinom qwidh, oc tilfögdis likameno*m*, tha tilkom tik swa stor glädhi, oc frögdh at

omögelikit är ath sighia Oc ey fi*n*nom wi nakra
modh*er* haffua burit j sino*m* qwidh, swa w*er*d- Bl.109,v. Sp. 1.
ogha dott*er* som thu O sälasta modh*er* sancta
anna wisselika maghom wi oc sa*n*nelika sighia
O thu alra sälasta oc w*er*dogasta io*m*fru maria 5
ioachims oc anna dotter Thu bar j thino*m* iomfru-
lika inälffwo*m* thän mäktogha h*er*ran, huilkin
enghi*n* creatura kan nakontidh begripa Oc aff
thino*m* qwidh framgik änglana glädhi, alla mä*n*n-
iskio liff Oc alla hälga ma*n*na lön oc krona 10

MARIA-SAGAN.

Den heliga jungfruns aflelse-fest.

(Efter cod. A. 3 på Kongl. Bibl.)

Bl.102,v. Sp. 2. Rubrica Thzta är aff io*m*frw marie concepcionis högtidh, huruledhis oc ffor hwat sak ho*n* wart aff gudz wenom besy*n*nerliga wptaghin mz wndh*e*rsamo*m* oc storo*m* iärtekno*m*
5 so*m* h*e*r äpt*e*r skal sighias

Bl.103,r. Sp. 1. J th*e*m tima naar the hälga cristna thro wägxste oc vtwiddis, haffw*er* gudz son som är wäghi*n*, sanhetin oc liffuit vppi*n*barat oc ku*n*giort, i thässo*m* nästa framlidhna tima, sino*m* enka*n*neliga
10 throna oc godho*m* wino*m*, mangh lönligh thing, hwilkint j the hälgo kirkio wpbyrian oc vphoff, waaro lönt oc okwnnogh, Hwar fore wille th*e*n hälge ande, iomfru marie afflinga dagh, huilki*n* langa*n* tima haffdhe oku*n*nogh*e*r warit, nw j
15 skipado*m* oc foreseedo*m* tima vppinbara, At ha*n* aff godho*m* cristno*m* mä*n*niskio*m*, skulde mz hedh*e*r oc högtidh wärdzskyldelika hallas Thy at mädha*n* swa är, at waar andelica modh*e*r, the hälga kirkia, hallir högtidh aff andro*m* h*en*na högtido*m* so*m*
20 är h*en*na födzla Oc färdh til hymbla wilde th*e*n

hälge ande mz gudz ängle, ku*n*göra cristno*m*
mä*n*niskio*m* iomfru marie afflinga dagh, hwilki*n*
affling swa so*m* sanctus ieronimus sigh*e*r, war
kungiort sancto ioachim oc sancte anne, Naar
ängillin th*e*m budhade, h*en*ne wara affla skolande, 5
Thy war oc wäl höffwelikit oc wärdzskylloght,
at hon skulde vppinbaras oc ku*n*göras, andro*m*
godho*m* oc gudeliko*m* mä*n*niskiom mz gudz ängle,
äpth*e*r thy so*m* h*e*r äpth*e*r skal sighias Thz hände
at konu*n*gin aff da*n*mark fik spöria, at konu*n*gin 10
aff ängland so*m* kalladis exaldrus war dödh*e*r, Sp. 2.
Hwilki*n* konu*n*gh exaldrum, en h*e*rtoghe mykit
mäktogh*e*r, haffdhe litit for hans dödh owirwnnit
i stridh Thy wilde konu*n*gin aff da*n*mark, örlögha
oc stridha mot foresagda h*e*rtogha, th*e*r kalladis 15
gwillisinus mz the akt, at naar ha*n* haffde
ho[nom] owirwnnit, matte han til wälla sigh
ängland til da*n*markx krono, oc samföghia swa
badhi*n* rikin wndh*e*r sith wald Th*e*ntidh h*e*rtoghin
thz forstodh, faradhe hono*m* storlika for kon- 20
u*n*geno*m* oc räddis mykit Thy wart hono*m* til
raadha at wt sända en gudeliki*n* fornu*m*stogha*n*
oc ärlikan abota, elsinum aat na*m*pne, til konu*n*gin
aff da*n*mark, At ha*n* mz si*n*ne wänlike dagh-
tingan, oc gudelike fortalan, skulde wä*n*dha 25
konu*n*gxsins akt oc vpsaat til godho Oc biudha
fridh oc sämio mälla*n* th*e*m, hwilkit ärinde, for-
nä*m*pde elsinus abote gudhi thäkkir, oc kär allo*m*
godho*m* mä*n*niskio*m* til sigh anamade Oc foor
til da*n*mark, hwar ha*n* aff gudz nadh, wart aff 30
konu*n*geno*m* alzstingx kärlika wnfangi*n* Oc kon-
u*n*gin fik swa storan twkka oc godhwilia til Bl.103,v. Sp. 1.

honom, at han gaff honom godhwiliogh swar, oc stadfästo vppa alt thz han honom badh oc astundadhe Thentidh gudz wen abote elsinus, haffdhe sith ärendhe swa wäl oc wenlika mz konungenom
5 ändat, äpther allom sinom wilia, gik han til skips mz sino fölghe, hemfarandis til änglandh, oc naar the waaro kompne wp wppa rwmma haffwit, fingo the starkasta genbör Oc ther mz en stikkasta storm, swa at the wiste sik enkte
10 forestaa wtan dödhin, Oc j thässom liffs waadha oc största nödh, ropadhe abotin oc alle the a skipino waro, til alzsmäktoghan gudh, mz alle gudelighet sighiandis, O deus clementissime, pater misericordie, respice nos piissime, de sede glorie
15 tue etc Thz är swa mykit sakt, O mildaste gudh miskunninna fadher, see til os thu aldra mildaste, aff thinna äro säte Thu som makt oc budh haffwir ower watnit oc wädhrit, giff oss lwnghn O herra gudh aldra thinga skapare, thera
20 hugswalare som wille fara, Oc thera helsa ther til thik thrösta, leedh os j tässe skipnödh stadde ärom til godha oc rätta hampn Oc hör os nw
Sp. 2. mildelika som ödhmiuklika til tik ropom Tha the swa ropadho oc gräto til wan herra, til stodh
25 them än större wadhe, thy at the wordho warse haff trullom j haffwino, aff hwilkom the fingo största fasa och rädde, swa som the skuldo gaa til dödhin Thy ropadho the alle mz innarsta hiärta aff alle makt, til miskunninna modher
30 iomfru mariam swa sighiandis, O maria dei cella, placa mare maris stella etc Thz är swa mykit sakt O maria gudz lönlikin kammare, blidhka oc

lwnkt gör haffwit, thu haffsins stiärna bidh thin son for os, at ey *om* kwl slaa os haffsins bölia, oc starke storm, O io*m*fru maria soli*n*na liws thu hiälp*er* allo*m* so*m* a tik kalla, ledh os til rätta oc godha hampn for thi*n*a mildhet Naar 5 the alle haffdo endräktelika swa ropat, oc ödhmyuklika bidhit, syntis gudz ängil kläddh*er* oc pryddh*er* j biscops skrud, standande i haffwino mällan twa bölior widh skipit, Hwilki*n* abotin elsinus seandhe, trodhe ha*n* honom thit wara 10 ko*m*mande sik til hiälpa vppa gudz wäghna Oc sagde widh*er* sigh enan, Ad dominum cum tribularer clamaui et exaudiuit me Thz tydh*er* swa Th*e*ntidh iak dröffdis ropade iak til gudh, oc ha*n* bönhörde mik Än ängillin seande thäs godha 15 Bl.104,r. Sp. 1. abotans gudelighet oc staduga tro taladhe ha*n* til hono*m*, allo*m* a hörande a skipino waaro, swa at the alle th*e*r wppa wndradho Oc sagdhe O abote elsine stat wp oc tala wid*er* mik Jak är gudz ängil sändh*er* til tik At iak skuli ku*n*- 20 göra tik ärofulla io*m*fru*n*na marie afflingh Oc tror thu mino*m* ordho*m* tha skalt thu frälsas aff thässom närwarande wadha oc nödh Oc thu skalt ko*m*ma behallin oc helbrygda hem, huilko*m* aboten swarade ämsköt, mz redhobono*m* hogh 25 sik wilia gärna göra alt thz ha*n* hono*m* budhi Tha sagde ängillin, loffua at thu wilt aldra gudelikast wptagha oc j hedh*er* halla, ärofulla io*m*frwna marie concepcionis högtidh aarlika, Aboten swarade, Naar älla huat tidh skal thässin högtidh 30 ällir hälgd hallas Ängillin sagde Sexto idus

decembris Thz är attande daghin j decembri
maanadh skalt thu tässa högtidh halla Oc androm
hona kungöra, tha spordhe abotin huat officium
ällir sangh skal haffwas j tässe högtidh, Ängillin
5 swaradhe Thän sangh som siongx i ärofulla iom-
frunne marie födzslo, siongis swa, at ther som
Sp. 2. staar natiuitas, ther sighis concepcio j tässe hög-
tidh alt ther til en annor skipan wardher giord
om thässa hälgdh oc högtidh aff the hälgo kirkio
10 Naar thenne gudelike aboten haffdhe hört tässin
ängilsins ordh sagde han O herra ihesu christe
iak loffuar tik oc ärar, hwilkin som wärdoghas
mik thin owerdoga thiänara sökia, mz thinom
hälga ängle, oc thinna werdogasta modhers afflinga
15 dagh wppinbara huilka högtidh iak loffwar oc
mik til biudher O herra ihesu christe wördhelika
oc gudelica halla wppa attonda daghin j decembri
maanadh swa länge iak liffwer Oc ämwäl allom
androm ther til raadhande oc bidhiande, the
20 högtidhena äwerdelika i hedher halla Oc sidhan
han haffde thzta loffuat, hwarff ängillen aff hans
asyn, oc han fik klart wädher oc en godhan bör
ffor hwilkit han loffwade gudh sighiande, Domine
deus virtutum quis tibi etc Thz är, o herra
25 dygdhinna gudh, huar är thin like, thu äst mäkt-
ogher ower hafsins makt, oc thin sannhet är
kringhom tik Thu herras ower haffsins makt, at
thäs ower matta flodher mildar thu oc blidkar,
äpther thz siglde foresagde abote, mz standande
30 seghil, oc snarasta bör hem til änglandh Oc
Bl.104,v. Sp. 1. fulkomplika fulfölgde oc hiölt alt thz han haffdhe
änglenom loffwat, om forskriffna iomfru marie

concepcionis högtidh swa länge han liffdhe Ey atenast j sino clostre wt*an* ämwäl wtuiddhe han the sa*m*ma iomfru marie högtidh, ow*er* alt änglandh, äw*er*delica i hedh*er* hallaskolandes wara. Frögdhis thy nw all w*er*ldin, oc loffwis gudz son 5
j si*n*na ärofulla modh*er*s afflinga tima Thy at aff h*en*ne wpran allo*m* helsa, for th*en* skuld bör os mz alle glädhi, oc wärdzskyllogho*m* hedh*er* wp höghia oc ära, th*en*na iomfru marie concepcionis högtidh, mädha*n* h*en*na wälsignade son ihesus 10
christus, haffw*er* th*en*na högtidh mz sino*m* ängle swa wndirsamliga ku*n*giort Ey atenast j tässo foreskriffno miraculo, wt*an* ämwäl mz mango*m* andr*om* iärtekno*m*, aff hwilko*m* h*er* äpther skulu naghor sighias 15

Den hafwande Abbedissan.

Aff e*n*ne abb*atissa*

Thz war en ärlikin, oc wälbyrdogh abb*atissa*, wt födh aff höghtideliko*m* föräldro*m* Oc thy mykit ärlikare, war ho*n* aff sino*m* gudeliko*m* renliffnat, 20
oc höffwidzsko*m* sidho*m*, stranglika hallande sina reglo, oc hälga forfädhra skipan, oc the gudz iomfrwr oc brudh*er*, som hon haffdhe wndir si*n*ne gömo, hiölt hon til stranga reghlo gömmo, Sp. 2.
forewarande th*e*m, at the skuldo bryta sina loff- 25
wa*n*, oc clostirs lypte, hon war idhkelikin j

waku, fasto oc gudelik*om* bönom, fflyande g*er*na fafängha talan Oc war altidh j gudelike skodhan, hon lät oc göra eth höghtidelikit cappel, j iomfru marie hedh*er*, hwar hon idhkelika tiänte gudhi
5 dagh oc nat Oc alt thz lustelikit war j wärldi*n*ne, thz forsmaade hon, oc aktadhe enkte wtan himerikis glädhi Th*en*na ärlika frwn christi brudh, bran swa storlika j th*e*m hälga anda, At hon j godho*m* gärni*n*go*m* oc höffuidzsko*m* sidhom, gik
10 högt ow*er* alla andra gudz thiänisto qwi*n*nor, som waro j h*en*na clostre, Än gamble owini*n* so*m* är diäffwlli*n*, seande gudz thiänisto qwi*n*no oc brudh, swa manlika framgaa til himerikis rike, lagdhe alla akt, oc win vppa, huru ha*n*
15 skulde h*en*ne aff dygdhi*n*na högdh i syndhi*n*na dyup nidh*er*kasta Oc kom thz mz si*n*ne ondzsko swa til wägha at hon fiöl j skörheti*n*na synd, oc affladhe barn mz eno*m* sino*m* thiänara, th*e*r h*en*ne altidh war daghlika när oc hemelikin
20 Th*e*r äpth*e*r truthmadhe h*en*na liff, oc waxste so*m* andra qwi*n*nor plägha, nar the wardha mz frukt, swa at systrana wndirstodho aff wissom
Bl.105,r. Sp. 1. tekno*m*, h*en*ne haffua*n*de wara Oc thz rykth*et* gik swa widha, at thz kom o*m* sidhe for biscope*n*,
25 aff hwilko ha*n* mykit dröffdis Thy at thz sa*m*ma closth*e*r war wndir ha*n*s styrls, Hwar fore sände han budh til clostrit oc sagde sik wilia ko*m*ma a nä*m*pdom dagh, at ranzsaka oc wt letha huru th*e*r om j rätte sa*n*nindh ware, Tha abb*atiss*an
30 thz hördhe, wart hon osighelika bedröffd, oc rädh, thy at hon wiste sigh j sa*n*no saka wara, Oc at jngen likamliki*n* hiälp ku*n*ne h*en*ne or-

säkta, thy wände hon sik til io*m*fru mariam gudz modh*e*r, säthiande alt sith hopp oc tröst til h*en*na stora misku*n*dh, än tha at ho*n* war syndogh, Oc gik jñ j thz sa*m*ma warfru capel, th*e*r hon for plägadhe thiäna iomffru marie, bidhiande 5 h*e*nne i*n*nerlika mz mango*m* taaro*m*, at ho*n* matte fräls wardha oc fri, aff alle skam oc blygdh so*m* h*en*ne tha tilstodh, loffwande sik stadhelika staa j si*n*ne reghlo, oc godho*m* gärni*n*go*m* wty dödhin, yth*e*rlikare sidhan än nakontidh för, än iomfru 10 maria wilde h*en*ne j swa store nödh hiälpa, Än naar abb*atiss*an haffdhe swa bidhit, war gudz modh*e*r the signadha io*m*frwn ekke seen, at hiälpa si*n*ne syndoghe thiänisto qwi*n*no, hon kom mz myklo*m* ängla skara, oc j thy so*m*pnade 15 abb*atiss*an Oc warfru sagde til h*en*na See h*e*r är iak misku*n*ni*n*na modh*e*r, Jak hördhe thina böne Oc wndirstodh thina loffwa*n*, oc iak weth wäl hwat thu astu*n*dar, thin bön är hördh när mik Än thz skalt thu mik stadeliga loffwa, 20 at thu alla thina liffs dagha hedhra oc ära mina afflinga högtidh Oc wtwidh hona thz mästa thu forma mz ordho*m* oc gärni*n*gom, oc weth for wisso at bade thu oc alle the h*en*ne hedhra, skulu faa ow*er*stoppa lön j gudz rike Naar 25 abb*atiss*an hördhe tässin ordh, wart ho*n* ow*er*matto gladh Oc mz blidho änlite sagde ho*n* til warfru O mi*n* aldra kärista fru oc modh*e*r, huru gärna iak är redhoboen mz diwpasta ödhmiwkt oc godhwilia, fulko*m*pna thin wilia, o*m* thu wilt 30 mik syndirsko frälsa, aff thässe store blygdh Jak är j kome*n* Oc genstan bödh warfru eno*m* aff

Sp. 2.

änglome*n*, so*m* th*e*r när h*en*ne waro, at ha*n*
skulde skilia abbatisso*n*na widh*e*r barnit, h*en*ne
wta*n* alla*n* wärk Oc barneno wta*n* liffs wadha,
hwilkit ängillin oc genstan giordhe Oc bärande
5 barnit til warfru, sagde ha*n* See gudz modh*e*r
h*e*r är pilten, hwat skal iak aff hono*m* göra, Hon
swarade föör han til th*e*n ärmetan, som iak tik
Bl.105,v. Sp. 1. sigh*e*r Thy at han älskar mi*n* son oc mik, bidh
ha*n* anama pilten vppa mi*n*a wägna Oc wpfostra
10 han til thäs ha*n* wardh*e*r siw aara, Hwilkit än-
gillen oc giordhe, oc sidhan wpfoor iomfrw maria
til himerikis, oc syntis abbatisso*n*ne ey meer
Th*e*r äpth*e*r waknade ho*n* aff andeliko*m* sömpne,
oc kände sigh alzstingx skilda wara widh*e*r thwnga
15 byrdhe Oc sin qwidh oc inälffwe, wta*n* allan wärk
badhe wta*n* oc i*n*nan, Aff hwilko ho*n* fik osighelika
frögdh oc glädhi, takkande gudz modh*e*r for alla
nadhe Än i*n*nan thäs ko*m* biscopin mz sino*m*
klärko*m* Oc in gangande j clostrit, sändhe ha*n*
20 äpt*e*r conuento*n*ne at sampnas j capitulo Oc nar
systrana haffdho klagat wppa abbatissona for
biscopi*n*, bödh ha*n* h*en*ne thit kalla at swara for
sigh, Än ho*n* tröste sik alt widh*e*r warfru hiälp,
oc tröste sik fullelika til h*en*na Oc gik orädh
25 in for biscopin, oc allo*m* th*e*m th*e*r sa*m*pnadhe
waro Oc sidha*n* bödh han sino*m* klärko*m*, taka
h*en*ne lönlika ow*e*r ena sidha, oc pröwa än ho*n*
ware sak älleghis ey, hwilkit the oc giordho,
förandis h*en*ne aff allo*m* klädho*m* Oc ku*n*no ey
30 fi*n*na minzsta tekn a h*en*na liffwe, at hon haffwande
ware Tha biscopin thz hördhe, trodhe ha*n* klärk-
Sp. 2. ana wara legdha mz päni*n*go*m* at the skuldo

sa*n*nindena dōlia Oc ranzsakade h*en*ne siälffw*er*,
oc fik th*er*·jngen skäl til meer än andre, ffor
hwilkit ha*n* oc alle hans klärka loffwadho gudh,
at swa ärligh oc wälboren iomfru, skulle wn-
ko*m*ma swa skämelika wandfrägdh Oc the fingo 5
alle blygdh oc othak, som the hedh*er*lika frwna
haffdho beryktat, badhe wta*n* clostir oc i*n*nan
Än wppa thz, at thzta stora iärteknit, skulde
ey j glömsko älla osköniogh*et* ko*m*ma, gik abb*at-*
*is*san til biscopi*n* lönlika j scriptamaalo*m*, oc 10
widh*er* gik for hono*m* alla sa*n*nindh huru ärandet
war, Oc huru iomfru maria haffdhe h*en*ne frälst,
oc bwdhit at ho*n* skulde hedhra oc ära h*en*na
afflinga dagh oc högtidh, tha biscopi*n* haffdhe
thz alt forstandit, ko*m* ha*n* all thing j godho 15
matto, swa at h*en*na conuentz systra älskadho
hona oc j kärlek haffdho Oc thzta iärtekne wart
o*m* sidhe allo*m* vppinbart gudhi til hedh*er* oc
iomfru marie, Sidhan sände biscopi*n* twa klärka
til ärmeta*n*, at for höra o*m* barnit Oc ärmetin 20
ku*n*giordhe thz klärkome*n*, at thwe wnge mä*n*,
haffdho en dagh eth späth swenbarn til hono*m*
fōrt, oc a warfru wäghna hono*m* thz antwardhat,
Än äpthe siw aar thok biscopin barnit til sik [Bl.106,r. Sp. 1.]
Oc wpfostradhe thz mz kä*n*nedom oc gudeliko*m* 25
sidho*m* oc hände swa at äpth*er* biskopin dödha*n*,
naar piltin war til aara kome*n* wart han biscopir
j sa*m*ma stadheno*m*

Den drunknade Kaniken.

Ui finnom oc j flerom iärteknom, at iomfru
marie är mykit thäkt at hedhra oc ära henna
afflingh, som pröffwas maa j äptherscripnom mi-
5 raculis Thz war en kaniker han älskade mykit
gudz modher Oc sangh gärna henna ottosangh
oc tidher Ther bar diäffwllin affwndh widh, oc
ägghiade honom mz sinne ondzsko, at han synd-
adhe mz eens giffs manz hustru Ena nath naar
10 kanikin haffde warit när qwinnonne, satte han
sik wt j en baat, oc wilde roo hem til sin Oc
widher at han roodhe tänkte han vppa iomfru
mariam Oc böriadhe siongha henna ottosangh,
tha han sangh inuitatorium, Aue maria gracia
15 plena, kommo otaligh tusandh diäffla Oc sänkto
han mz baathenom nidher til grwnda, huar
kroppen laa dödher, oc siälina fördo the til
pinona, som han haffdhe mz syndinne forthiänt,
Thridhia daghin näst äpther, kom miskunninna
20 modher iomfru maria, til thän stadh ther siälin
j pintis Oc haffde mz sik otalikin mogha hälgra
manna, oc sagdhe til orena andana, for hwat
Sp. 2. sak plaghin j mins thiänara siäl orätwislika The
swaradho for thy at hon war fwnnen j warom
25 gärningom, oc thy tilbör os henne behalla, war-
ffru swaradhe mädhan j sighin at siälin höre
them til, j hwilkins gärningh äller thiänist hon
war fwnnen, Tha hörir hon mik rätteligha til,
thy at hon warande i likamenom, sangh min
30 ottasangh, naar j henne gripin Thy ärin j brut-

like mote mik, oc tha io*m*fru*n* haffdhe thzta sakt, flyddo diäfflane alle sin wägh Oc hon läth siälena atirko*m*ma til likama*n*, oc taghande dödha klärkin o*m* armen, wpreste hon han, badhe aff likamans dödh oc siäli*n*na Sidha*n* bödh ärofulla gudz 5 modh*e*r watneno staa swa som en mwr, A höghra hand oc winstro, til thäs at klärkin ko*m* a törth landh, wt aff haffsins grwndh, hwadhan ha*n* gik törro*m* foto*m* heel oc helbrygda til liff oc siäl, thakkandis gudz modh*e*r aff i*n*narsta hiärta Oc 10 mz store frögd oc glädhi fiöl ha*n* nidh*e*r for h*en*na föth*e*r oc sagdhe O mi*n* aldra kärista frw oc thäkkasta io*m*fru hwath skal iak tik ath*e*rgälla, ffor thina stora godhgärni*n*ga thu haffwir mik syndara bewist, iomfru maria swaradhe, Thz 15 bedhis iak aff tik at thu wakta tik for syndhi*n*ne Bl.106,v. Sp. 1. Oc mz alle gudelighet älska oc vphögh mina afflinga högtidh, so*m* kombir sexto idus decembris Thz är attonde daghi*n* j decembri Oc p*re*dika the högtidhena allo*m* wara hedraskolande Oc nar 20 iomfru*n* haffde thzta sagth wpfoor ho*n* ämbrat til himerikis hono*m* a seandhe, Än caniken war ekke osköniogh*e*r aat warfru nadho*m*, wta*n* takkade gudhi oc h*en*ne Oc wart en hälag*e*r ärmete, oc wppinbaradhe allom thzta iärtekne Oc älskade 25 gudz modh*e*rs iomfrw marie concepcionis högtidh a mädhan ha*n* liffdhe

---

Djeknen och hans Brud.

Thz händhe oc i them thima ther konungh karolus aff franka rike styrdhe, at thz war en wngher studens aff wälbornom foräldrom wt
5 kommen Han älskade iomfrw maria, swa at han enghin dagh forsumade, at läsa ällir siongha henna tidher, han fik om sidhe kärlek til enna faghra oc karska iomfrw Oc wilde mz frändha oc wina raadhe taka henne sik til hustrw Thän
10 wnge swen fulkompnadhe sina astwndan, oc fäste iomfruna äpther kirkionna laghom Oc a bryllops daghenom nar the waro wigdh, oc brudha mässan
Sp. 2. war wte, kom honom j hugh at han thän daghin haffdhe gudz modhers tidher, hwarte läsit älla
15 swngit Oc badh sina brudh heem fara fram före, mz sino fölghe, oc siälffwer bleff han ensambir qwar i kirkionne Oc standande widher altarit, böriadhe han at läsa warfru tidher Oc nar han kom til the antiphonam j nonena pulchra es et
20 decora Syntis honom iomfrw maria, oc twe ängla leddo hona mällan sin en a höghra sidho Oc annar a winstro, oc sagdhe til hans mädhan iak är swa fagher oc wän, hwi tagher thu tik andra brudh än mik, hwat ey är iak fäghre än hon,
25 ällir tykkir tik mik ey wara aldra wänasta o[c] resoghasta, Han swarade O min aldra fäghersta iomfru, thin fägrindh hon gaar ower sool oc maana Oc alla thenna wärldinna fägrindh Thy at thu äst wphögdh owir alla ängla chora, huat
30 är thin wili at iak skuli göra, jomfrwn swaradhe

wilt thu thina likamlika brudh, som thu haffw*er* tik nw tilbwndit ow*er*giffwa for mi*n* kärlek skuld, Tha skal iak wara thin brudh j himerike äw*er*delika, Oc bidh*er* iak tik at thu hedhra oc ära mina concepcionis högtidh aarlika, wppa attonda 5 daghin decembri maanadh Oc wtwidh the sa*m*ma mi*n*a högtidh thz mästa thu formaa, oc weth for wissa, at thu äpth*er* thzta liffwit skalt faa äro*n*na krona j mi*n*s engha sons ihesu christi rike Oc tässom ordhom swa sagdo*m*, syntis gudz 10 modh*er* ey längh*er* Oc diäkne*n* owir gaff sina brudh oc bryllöps glädhi Oc thok sik en lönlikin wägh, oc ko*m* *om* sidhe til eth abota closth*er*, hwar ha*n* ingik oc thiänte gudhi nath oc dagh Oc forgath aldrigh io*m*fru maria kärlek ho*n* haffdhe 15 hono*m* giorth, oc thz han haffdhe h*en*ne loffwat, Än for thy at the signada io*m*fru*n* är, aff si*n*ne naturlike ädhlahet fwl mz trofastasta kärlek Swa at hon aldrigh forglömir minzsta thiänist, th*er* h*en*ne ward*er* giort, wilde hon oc wphöghia th*en*na 20 sin thiänara ey atenast j himerike, wta*n* än ämwäl j thässo liffwe, Thy at ey lankt th*er* äpth*er*, wart ha*n* aff io*m*fru marie tilskyndan, waldh*er* til patriarcha j eno*m* stadh, th*er* heth*er* aquilia hwar ha*n* wphögde, äradhe oc prisade foresagdha h*en*na 25 concepcionis högtidh Oc prädikade allo*m* h*en*ne högtidelika halla badhe andro*m* oc sik ä mädhan ha*n* liffdhe Thy är thän ey sandh*er* io*m*fru marie älskare, som tässa höghtidh ey hedhrar oc wphögh*er* 30

Bl. 107, r. Sp. 1.

Ytterligare järtecken om jungfru Maria.

Den omvände Juden och Djefvulen.

(Efter cod. D. 3 på Kongl. Bibl.)

Sid. 634 Thz war en Jwdhe i tyske landh och war en doctor j jödhelag i thz gamble testemen*t*e och war en wng*er* ma*n* aff xxx aar och hade en wngh
5 hust*r*v och märkthe ha*n* ath c*ri*sne me*n*niskior giorde iomffrv maria storth loff och är*e*, tha sporde ha*n* the c*ri*sne aath hwath iomffrv thz war, Tha sagdhe the ho*nu*m thz er en jomffrv oc modh*er* och th*en* worth Jhesus christus aff
10 föddh*er*, th*er* ept*er* gik ha*n* och lass i Jödiske p*ro*phe*te*ne tha fan ha*n* i ysaias bök*er* och huath ha*n* talede En io*m*ffrv skulde födde ith barn ok bliffwe thogh iomff*r*v och thz barn skuldhe hetha emanuell th*en* stor*e* gud tha tenkthe
15 ha*n* opp*a* ath thz skulde wa*ra* maria och laa pa sin sängh ok talade tiill syn hust*r*v the c*ri*sne the holle sa myk*i*t aff maria ok ho*n* giör swo ma*n*g tekn och mira*cu*le ath mik wndrar och the sige sa myk*i*t aff h*en*ne ath
20 ho*n* hiälp*er* mä*n*niska*n* aff nödh jag tror thz er th*en* iomffrv som sa myk*i*t staar sc*ri*uidh i th*en* gamble p*ro*phete*n* ok i moyses böker th*er* aff messias skulde föd*as*, hust*r*vin swa*ra*de honu*m* kä*re* ma*n* the*n* sköne maria th*er* the c*ri*snä swa
25 myk*i*t aff thale, Hon er swo godh at ho*n* hielp*er*

badhe hedni*n*gg*a* och jödhä och alle the opp*a*
hä*n*ne kalle ha*n* swa*ra*de hwadh [wee]sth
thw thz, hon sagde swo opte [wij j]ödhe*na*
skulle föde barn tha rope wij opp*a* he*n*ne 635
och sigie kä*re* maria modh*er* christi Hielp swa 5
hielp*er* hon oss ell*er* bliffue wij dödhe, och
wij q*ui*nnor haffue thz lönligh mz oss men nar
wij haffue wa*ra* nödh for wnnidh och fong*it*
barn tha wid*er*sige wij he*n*ne igh*e*n ok twa wor
mwn th*er* wij he*n*ne ne*m*pdhe mz, ok soppe worth 10
huss aff he*n*nes nampn och hurw offthe wij he*n*ne
forsma thogh hielp*er* hon oss and*r*e ariidh igh*e*n
swo stor er he*n*nes godhet och barmh*er*tighet,
ha*n* thaledhe aff huath släkthe är ho*n*, Ho*n*
swa*ra*de Joachim heth he*n*nes fadh*er* j bethele- 15
heem och anne heth hä*n*nes modh*er* zacharias
dotth*er* aff Jödhä slächthe och ihesus christus the
*cri*snis g*u*d är he*n*ne son hwilken wij Jödhe i
hel sloghe tha iordh*e*n skalff tha stenone r*e*ffnadhe
och tha solen misthä sith skyn, tha sade ha*n* 20
tiill he*n*ne hwadh tror thu wille wij och tiäne
he*n*ne opp*a* thz ath wij saalek bliffue meen iagh
aff tik hört hawer Ath ho*n* swo dygdefull är,
ok är thz tik tiill wile tha wille wij he*n*ne tiäne,
ja sagde ho*n* kä*re* bonde Jagh h*e*nne hade g*er*nä 25
tiänth lenge Jagh torde tik th*er* inthe aff sighä mz
stakkith ordh the gaffwe öffu*er* alth ther*is* godz
och lathe sigh *cri*snä och ha*n* gaff sig iomffrw
marie i woldh So*m* kallas karme[lite] och thiänthe 636
Jomff*r*v marie full well Och ho*n* gaff sigh in i 30
eth liwst klösth*e*r och tiänthe gudh, thz skedde
opp*a* en kynd*er*messo dagh alth folk gingo mz

liwss tiill kirkio ath hedra och äre iomffrv marie,
och han hörde ath högtidhen heth purificacio,
som kalles iomffrv maries klarheth Tha tykthe
honum swo ath diäffwlen sköth honum i hogh
5 ath maria skulle icke jomffrv wara thy at war
hon jomffrv, hwar fore skulle hon sik klar göre,
likorwiss som then quinnä aff man barn hade,
han giik borth och sporde en then öppirste
docther ther om och han wnderuisthe honum
10 thz mz the helge scrifft i thz gamble testhemente
och mz prophetene som han thz wol forstodh
Swa loth han sigh nöghe, och giik at spacera,
och kom i hwgh hwi han swo twyuelactigh war,
tha kom han i trä garden, ther saa han diäffwlen
15 sta och han sporde hoo esthu han swarade Jagh
er dieffwlen, han sagde huadh wil thu her, han
swarade Jagh staar och seer oppa thigh, thu
lääss marie thydher thu matthe heller bliffuith
j jödhä laghen, han sporde dieffwlen kenner thu
20 maria ia sade han skulle jagh ikke henne ey
kenne, hymmel och iordh och heluitis grwndh
637 känne henne och göre henne stor äre, tha sadhe
brodären Jag maner tik dieffwll mz then öppersthа
gudh, then som haffuer skaffth lööff och gräss
25 och alth werdz regement sigh mik om maria er
en iomffrw och modher tha swarade diäffwlen
thu formaner mik swo högth Jagh ma thigh
ekke ney seya, jagh siger tigh hon er swo ren-
lykt at aller kom hennes lyke pa iordhen thy
30 hon war modher och iomffrv then thiid hon
warth och war mz then helghe cristh, Ja sagde
han iak maner nw tigh framdelis Sigh mik hwar

mz iagh ma all*e*rbest tiene h*en*ne mz thz he*n*ne anamelig*i*t är, mz stakkit bön he*n*ne ath loffwe, Diefwlen sade inthe er he*n*ne ana*m*meliger än m*e*r om he*n*ne iomffr*r*vdom formaner, ha*n* swa*ra*de sik mik eth ordh th*e*r aff ath jagh kundhe sie 5 ath hon worde loffuat Dieffwlen swa*ra*de sigh mik för hwadh hwitest är opp*a* jordhen bade aff warmpt och kalt ha*n* swa*ra*de thz er snio och melk ja sade diäffulen swo skal thu syie opp*a* thin knä O clemens maria O thu gode troo 10 maria när thu clemens staffuer tiill rygge swa haffu*er* thu swa mälth tiill eth jertegh*e*n thz maria hwit och er war r*e*n som snio och hwit som milc thiil he*n*nes hiärthe och liiff öffu*er* alle q*ui*nnor paa jorde*ri*ke tha fioll broder*e*n 15 opp*a* sin knä och badh nade aff maria och 638 dykthede thesse werss aff maria

> Maria wirgo mater clemens
> Succurre mihi rogo gemens
> Ne stem confusus tristis tremens 20
> Ænim me vexat hostis demens

Thz er swo myk*i*t thydhe maria mildhe modh*er* jagh bidh*er* sukkande kom mik tiill hielp, opp*a* thz jag ekke star tiill skam dröffwelek oc bew*er*ne när mik opp*a* stridh*er* figendhe som er 25 dieffwlen, tha diäffwlen thz*ta* hörde thalede ha*n* See nw skal jagh fly wtha*n* my*n*a tack hadhe jagh thz*ta* tigh ey lärth tha hadhe thu icke mik swo snarth borth driffuidh, Thy thz ordh clemens jagh tik lärdhe ok thz som thw sätthe 30 th*e*r tiill, thy fordriffue well alle the dieffwle i heluithe är*e* Än sidhe*n* mik ene aff marken och

dieffwlen flydde s*tra*x borth och sadhe, jagh
haffu*er* giorth mik eth ryss tiill myn eyghin
rygh och roppade thz mz högisthe rösth, th*en*
thiid ha*n* thz hörde tha fioll ha*n* opp*a* sin knä
5 Ok bedis aff iomff*r*v maria nade och thiänthe
he*n*ne alla sina daghe och i hans ytersth thyme
lass ha*n* thesse for skreffne werss, maria virgo
639 mater clemens Ok maria kom sielff tiill hielp och
frälsthe honu*m* fra diäffulen ok halp honu*m* tiill
10 ew*er*deligh glädhe thz same forwäruä oss iomff*r*v
maria aff sin kiä*re* modh*er* sancta Anne Am*en*

A M E N

Riddaren och Jungfrun.

(Efter Cod. XXXIX Kyl. på Linköpings bibl.)

Bl. 33, r. Sp. 2. aff e*n*ne hälge io*m*ffru som heth maria

15 En riker riddare mykyt na*m*pnfrägh*er* aff sith
hoffwärk oc ma*n*dho*m* til stridh, oc spärbräkingh,
han hiölt hionelagx stadhga faffängha*n* likkawäl
war ha*n* mykyt bekymbra*n*dhis i qwinzliko*m*
20 kärlek, i brabancia war han wäghfarandes til
en stadh hwar ha*n* skulle ridha dwsth ällar
bruka spärbräkingh, Tha ha*n* kom til eth casteel,
fik ha*n* se i w[ä]gheno*m*, ena wänasto pigho, aff
huilkas karskhet han wart gripin i sith hiärta,
25 Oc sagdhe til sin thiänara, so*m* hono*m* war
hemelike*n*, löp snarlika oc oppspör the piko*n*nas
fadh*er* oc modh*er*, sighiandis the*m*, om the wilia

lāna mik sina dott*er* ena nat, tha wil iak the*m*
giffua fām libras gul, Oc dottre*n*ne til prydilse
eth par klādhe aff thz bāsta, huilket iak nw
sāndh*er* h*en*ne mz tik, tiānare*n* fulko*m*pnadhe
thz hono*m* budhit war, oc pigha*n* āpth*er* sins 5
fadhers bodh oc radh, āpth*er* fōlgdhe tiānare*n*,
fōrdh i thz sa*m*ma par klādhe so*m* he*n*ne sāndhes,
tiānaren ledhe h*en*ne hemelika jn i riddarans
camar, hwar the atho oc drwkko, oc gingho
badhe*n* til e*n*na sāngh, Oc nar pigha*n* fōrnam 10
at riddaren wille h*en*ne krānkia, tha begy*n*nadhe
ho*n* bitterlika sokka oc gratha, rādhandis sins
io*m*ffrudoms fōrspillan, mz ow*er*wald, oc war the
natte*n* en lōgh*er*dax nath, Tha sag[d]he ridd-
are*n* O mi*n* kārasta, hwat ār tith na*m*pn, hwi 15
grath*er* thu swa bith*er*lika fōr mi*n*a skuld hwi Bl. 33, v. Sp. 1.
taker thu mik so*m* fiandha, oc ekke so*m* ween,
hwi ālskar thu ekke mik, thin fadh*er* sāndhe
tik til mith waldh, oc iak ālskar tik som mi*n*a
kārasta, Tha swaradhe pigha*n* mz skālffwandes 20
rōst sighiandis iak kallas maria aath na*m*pne,
iak maa wārdskyldhelika gratha oc sōrghia,
bāttre ware mik dōō ān skāmelika liffwa, mz
mi*n*s io*m*ffrudoms skadha oc fōrdārff, māst fōr
thy at iak loffuat haffu*er* iomffru maria mi*n* 25
jomffrulika renlek, Jak kan bokstaffua, oc hafdhe
iak fōr langan tidh, warit i closter, ān iak war-
kw*n*nadhe mi*n*om fatikka fadh*er*, oc wille iak
hono*m* hiālpa i sino*m* fatikdom, warffru tidh*er*
lārdhe iak aff eno*m* fatiko p*re*sth, som boo opp- 30
sidhes th*er* mi*n* fadh*er* ār, widh tāssen pigho*n*nas

ordh nidh*e*rstegh th*e*n hälge andhe i riddara*n*s hogh oc hiärta, wtsläkkiandhis i hono*m* allan olofflika*n* kötzsens losta, oc all ondh begärilse, Oc sagdhe riddaren til io*m*ffru*n*na, Thzta är
5 io*m*ffru marie nath, oc thu kallas maria, so*m* tydher haffsens stiärna, för thz hälga na*m*pnet maria, oc tässa natte*n*nas wärdoghet, oc för tith hälga lyffthe skuld, tha loffwar iak tik fridh oc tryghet, aff the föreaktadhe gärnigh, thy at all
10 orenliken rörilse til tik, ärw wtsläkte i mik, oc i mik dödhgadhe, oc so*m* thu sagdhe tik haffua akt at thiäna gudhi bliffuandes io*m*ffru til dödhe*n*, Jak taker gudh til withne, at iak skal tik th*e*r
Sp. 2. til fadh*e*rlika hiälpa, jomffru*n* trodhe hans ordhom,
15 takkandhes gudhi lönlika i sith hiärta, oc bleff the nattena tryggelika soffwandis när riddarans sidho, Om morghone*n* i gryni*n*ghe*n*ne, lät riddaren sätia h*e*nne oppa prydha*n* häst, oc thiänarene fördho h*e*nne lönlika borth, oc siälffwer riddaren
20 kom snarlika äpth*e*r them oc fördhe h*e*nne i nästa clost*er*, antwardandhes h*e*nne abb*atiss*e, loffuandhes h*e*nne oc alle co*n*uento*n*ne, wndh*e*r swornan edh at om han leffua matte, tha wille ha*n* wara theras clostre til godho, swa at the
25 skullo gudhi takka oc hono*m*, oc arlika loffuadhe ha*n* sökia iomffrwna mz gönst oc gaffwar, swa länghe*n* ha*n* liffde, oc styrkia clostrit mz rika gaffwor, Oc om daghe*n* näst äpth*e*r, foor ha*n* til stadhen, hwar the pläghade bruka äpth*e*r
30 landz sidhwä*n*io dwst ällar spärbräkingh, oc händhe at han bleff dödh*e*r oc iordhader, Tha io*m*ffru*n* fik thz för sant spöria, wart ho*n* sör-

iandhes oc gratandhes, oc gik til io*m*ffru maria beläthe, antwarda*n*dhes h*en*ne riddarans siäl mz store gudelikhet abb*atiss*an nar ho*n* fulko*m*lika förstodh, riddaran wara dödha*n*, begy*n*nadhe hon klagha oppa dödha riddaran, sighia*n*dis hono*m* 5 haffua mz falskhet trughat the io*m*ffrwna jn i theras clost*er*, wtan p*ro*wento oc gaffwor, tha wart io*m*ffru*n* än mera bedröffdh, oc mz gratandhes tharo*m* gik ho*n* til io*m*ffru marie, bidhia*n*dhes h*en*ne ödhmyuklika oc j*n*nerlika aff alt 10 Bl. 84, r. Sp. 1. sith hiärta at ho*n* matte faa nakra aldra minzsta oppenbarilse, om riddarans siäl, oc h*en*nas stadhga, Tha oppenbaradhe io*m*ffru maria sik siälffwe io*m*ffrw*n*ne sighiandis, Min kära dotter, spar thino*m* graat, oc spaar thi*n*ne sorgh, iak är ihesu 15 modh*er* maria, thin hogswalirska, Thu skalt wetha, at iämsköt so*m* ridaren fra*n* tik gik, huilken thw älskar in christo, Oc kom til stadhen hwar ha*n* öffwadhe sit hoffwärk, i fförsta tilganghe*n* störte ha*n* dödh*er* oc iordhades th*er* sa*m*mastadz, än 20 för thz at han fördrogh syndhena, för mi*n* hedh*er* skuldh oc gaff tik fridh, Oc gaff tik märkelika gaffwor för mi*n*a skul tha fik han sa*n*nan angh*er* för sina syndh*er* för dödhen i sith ytersta, oc wart wärdogh*er* förskulla äw*er*delikit liff, Oc thy 25 skalt thu gaa til abb*atiss*am oppa mi*n*a wäghna, sighiandhis at ho*n* snarlika fari til stadhen th*er* riddaren doo, oc är jordhadh*er*, oc taki ha*n*s liik, oc före i sin kyrkiogardh, at ha*n* thäs bäth*er* deelaktogher wardh*er* klärka*n*nas böner so*m* göras 30 för andhra kroppa th*er* hwilandes, Oc thzta skal wara tik för wartekn, at iak ihesu modh*er* maria

haffu*er* mz tik talat, Thu skal fi*n*na ena skinandes
roos, wtan oppa hans grifft, huilke*n*s root wt-
gang nidh*er* haffu*er* i iordhe*n*ne aff mw*n*ne, som
iordadh*er* är, Tha io*m*ffru*n* hört haffde ordhe*n*
5 aff hymerikes drotnigh, wart ho*n* mykyt gladh,
Oc gik til abb*atis*sam, kwngörandes h*en*ne, hwat
hymerikes sändabudh, io*m*ffru maria h*en*ne bwdath
Sp. 2. haffde, abb*atiss*an hiölt h*en*nas ordh wara skry*m*p-
than, flärdh oc ondha fwndh, oc eghe*n* dikt, oc
10 snybdhe io*m*ffru*n*ne, Tha flydhe io*m*ffru*n* a*n*nan-
tidh til misku*n*dhe*n*na modh*er* mariam gratandhis,
oc bidhiandhis huxswalan i sin dröffuilse Oc
synthes h*en*ne tha hymerikis drotnigh io*m*ffru
maria sighiandis h*en*ne som för, oc lägh mi*n* dotter
15 tässen ordhe*n* th*er* til, kära modh*er* abb*atiss*a,
hymerikis drotnigh, ihesu christi modh*er* maria,
lath*er* sighia idh*er*, at i haffuen ena lönlika syndh
oskrifftadha, som idh*er* bör skriffta, oc tagha
both oc bättra mz angh*er* oc gratandhe tarom,
20 oc näffsa, oc sidhan barföt mz idhart co*n*uent,
gaa tith ho*n* bödh, mz eth renth hiärta, oc
redhaboen gangh, oc föra mz idh*er* thän dödha
kroppen, syndena sagdhe io*m*ffru*n* lönlika, abb*at*-
*iss*an nar ho*n* haffde hört sadana ordh, widh*er*-
25 kändes ho*n* syndena i sith samwet, oc giordhe
sin skrifftamaal, anamandhes ödhmyuklika wärd-
zskyllogha both, Oc foor sidha*n* til stadhen so*m*
förelagdh*er* war, oc fan sant wartekn aff rose*n*ne
so*m* oppran aff riddarans mwn, oc opptok hans
30 dödha likama, förandhes ha*n* wördhelika til sith
clost*er*, so*m* aff io*m*ffru maria budhit war, oc
iordhade ha*n* högtidhelika mz tilbörliko*m* hedh*er*,

Oc io*m*ffrun bleff sidhan stadhelika i clostrit, gudhi trolika tiänandhis näth*e*r oc dagha i alzskona dygdheliko*m* gärni*n*ggom byggandis sik hedh*e*rlikasta säthe, i hymerikis äw*er*delike äro, mz sin älskelika brudhgo*m*ma h*er*ranom ihesu christo, huilko*m* loff oc ära wari äw*er*delika Amen Bl. 84, v. Sp. 1. 5

Om Christi pina.

(Efter Cod. Schürer på Kongl. Bibl.)

Huilk*e*n me*n*niskia som ydke*li*ca skodar oc tenckär vars h*er*re ihesu christi dödh oc pyno, Hon kombär alrigh i äw*er*deliga pyno, Oc guds pyna tänckilse rensar me*n*niskio*na* aff allo*m* syno*m* syndo*m*, oc inthe är, som swa rensar sielina aff syndo*m* sasom gudz pino tenckilse, Oc ma*n*ne*n* varder oskyllog*er* for gudy saso*m* ha*n* haffde alrig syndat, haffde han en giort otaliga dödeli*ca* synder, bade hoor oc ma*n* draap, Swa mykyt maa han varkw*n*na gudy oc dröffwas i hans pino, at ho*nu*m forlatas alla hans syndär, oc honu*m* giifz gudliga*n* reddoga, oc honu*m* ök*is* gudz kerlek, Oc gud vär honu*m* aff allan wadha, bade tiil liiff*i*t oc til siele*na*, Oc hwar so*m* ijnne*li*ca elskar oc tenckär gudz pino, Han faar jomf*r*v marie vinskap, oc henne ögon gaa alrig aff the me*n*niskio*ne*, som idke*li*ca tenckär gudz pijno. Oc hurw mykyt me*ra*, nagor tenckär eller älskar Bl. 2, r. 10 15 20 25 Bl. 2, v.

hennes sons pyno, Swa mykyt me*ra* elskar io*m*-
frw maria the me*n*niskio*na*, Oc ty huar so*m* wiil
fwlko*m*pne*li*ca rensas aff allom syno*m* syndom,
tencke gudz pyno, och hwar som wil wa*ra* riiker
5 i dygdo*m*, ha*n* skode gudz pyno, Oc the*n* som
wyll grwnde*li*ca vnd*er*sta gudz ord, tencke g*u*dz
pyno, Oc the*n* so*m* wiil haffwa en ärafwl sig*er*,
öffuir sijna owener diefflana, han skode gudz
pyno, Oc wil naagor fwlle*li*ca hwgnas i hans
10 moothe gangh, tencke gudz pino, Oc wil ma*n*
haffwa en gudeligin omge*n*gilse her i w*er*lina
skode gudz pino, wil ma*n* ydke*li*ca röras tiil
ang*er* oc ydrwga for sy*na* synd*er*, tencke oppo
gudz pino. Wiil ma*n* wtgiwta söta taaror i syna
15 bönir til gud tencke gudz pino, Wil ma*n* hethe
Bl. 8, r. luga optendas i gudlikom ta*n*ckom til gudy
tencke ynneliga aa gudz pyno, Item wil ma*n*
bliiffwa stadwg*er* oc framhallog*er* i godho, tencke
gudz pino, wil ma*n* opfyllas i sielina fwlstoppe-
20 *li*ca, mz andeligin hwgnad, oc tagas i andelig
beskodiilse, oc nytya the lönliga gudz andeligin
tingh, Som är*e* milla*n* gudh, oc ena gud*li*ca
siel, tha skodhe idke*li*ca g*u*dz pyno, Item wil
ma*n* döö säl til syna siel, aff tessa w*er*lina, oc
25 äw*er*deliiga sty*ra* oc radha mz gud i hi*m*me*ri*ke,
efft*er* *tzta* liiffwith, Tha öffwe sigh i ihesu christi
död och pyna idkeligin tenckilse, Huilkin gud
fad*er* sende ty hiit i v*er*lina, at ha*n* skwlle giiffwa
allom fwlko*m*pnelighetzsins efft*er*dömilse, At alla
30 the honu*m* fölia i ödhmiwkt oc pyna samt liiff-
w*er*ne for gudz kerleek oc syna sijnd*er*, tho*m*
skal han leda til äw*er*de*li*ca glädy i hy*m*meriike

mz sigh, Item aff ihesu christi pijna idkeligin Bl. 3, v.
tenckilse, kombär me*n*niskio*ne*, xij handa ga*n*gn
eller fructer, The*n* första är omwe*n*dilse til gud,
oc franwe*n*dilse i fraa synde*ne*, The*n* andra, at
gud for sina pina wil göra ena syndoga oc lasta- 5
fulla me*n*niskio, goda oc dygdafwlla, The*n* trijdie,
at gud wil göra een äwigh friid, i millan gud
fad*er*, oc the me*n*niskio*na*, so*m* tenck*er* hans
pino, Fierde är, at all dröffuilse so*m* kom*ma*,
tho*m* liidär hon oc bär tho*m* lättheliiga, Fämte 10
är, at the me*n*niskio hon faar wetha gudz vilia,
hwad honu*m* me*ra* teck*is*, Sätthe är, at gud wil
giffwa the me*n*niskio*ne*, enka*n*ne*li*ca gudlighet,
oc th*er* med höra he*n*nes böön, Oc tha nagor
är tor aff gudlighet, oc flijr han til christi pino, 15
tha faar han ginsta*n* söta gudlighet, Sywnde, at
gudh sc*ri*ffwar the me*n*niskio*ne*, i syna hender,
tiil at hielpa henne, i allo*m* hennes dröffuilso*m*
j föterna tiil at staa oc bliiffwa med hen*n*e, j Bl. 4, r.
hiertat, at han skal icke glöma hen*n*e, vtan viil 20
oc vnner he*n*ne alt goth, Otte*n*de är, at ihesu
christi pina tenckilse, öffuirgar alla andra godha
g*er*ninga, Ty at ihesu christi pijna iidkeliigin
tenckilse, ho*n* är mannenom bäträ, en han fastade
eth aar, til vatn och bröd, oc flengde sig huar 25
dagh tiil bloodz, eller hon laase en helan saltar*e*,
Nyo*n*de er, at för guds pina tenckilse, gud-
*li*ca, Tha far me*n*niskia*n*, aff gudy störr*e* naad,
en al the*n* helghä kirkia baade for henne,
Tijonda är, at iidkeligin oc gudligin ihesu christi 30
pino tenckilse, er mannenom helsasa*m*meligar*e*,
en at jomf*r*v maria, med all gudz helgon, bade

for the me*n*niskio*na*, Elloffte är, at me*n*niskia*n* som glömske*li*ca oc ogwdliiga haffu*er* liiffwat alla*n* sin alder, om ho*n* gud*li*ca tenckär vars h*er*re ihesu christi dödh oc pyno, forskullar hon swa mykyt
5 som the*n* som icke haffde, swa stora gudlighet
Bl. 4, v. til christi pyno, oc haffde tha liikawel, tienth gudy, i annor guds, tienisth, aff syn vngdom, Tollffte är, at the*n* som dagliiga oc iidke*li*ca tencker vars h*er*re pina gud*li*ca, ho*nu*m wil gud
10 sielffuer hwgna oc glädia i hans siels yt*er*sta vtga*n*g oc ther mz efft*er* dödin, giiffwa honu*m* mz sig äw*er*deligin lön i hy*m*merike, Amen, Oc tz som alra bäst är, oc mesth astunda*n*des aff allom, är *tzta*, At vars h*er*re ihesu christi död,
15 oc pina gudligin tenckilse, Hon alsting*is* aff steckär oc vth planar, lengxta, oc bytterliigasta skerseldz pina, som nogo*n* liida skwlle for sina synd*er*, emwel, i M aar, alt til thes han hade bethalad my*n*sta skerffw*en*, The*n* omskipt*er* gud, i
20 stackogastha oc lettastha thenna heems bätringh, &c

De femton ställen der Christus lidit.

Bl. 5, r. Äpth*er* thz ath war h*er*re ihesus christus war opfaren til himbla, tha liiffde io*m*fr*v* maria fämton aar epth*er* ho*nu*m, oc j the fempton aaren söktä
25 hon femptom städh*er*, i huilko*m* he*n*ne älskelike son tolde ryghelike pynor, thz giorde hon e eth syn hwar dagh mz alle störstä ödhmiwkth och kärlek, och tenktä gra*n*like, thz so*m* giord*is* i huariom

stadhenom, ty skulle hwar gudelikin mäniskia, gerna sökia tom andelica, mz iomfrv maria medhan hon kan, ey licamlica, oc tenkia gudelica mz alla aathwakth tz som waar söthe herre ihesus christus tolde i hwariom stadenom, och 5 lathe sigh tykkia som hon waare när stadh, och Bl. 5, v. saghe all tingh mz wnderstandilsena öghon, oc takka gudj innerlica, for syn stora kärlek

Första stadhin var, ther som war herre aath nathwordin, mz synom discipulis, i tessom stadh- 10 enom saato alla apostlanä kryngh om eeth bordh, och iohannes sath nesth war herre än too han war ynxther, tha baars fram paaska lambith, för tom wäl stekth, hwilkit var herre ihesus christus som var, tz sama obesmittade lambith, 15 togh och skaar tz swnder, i stykke oc skiptä thz gladelica mz apostolis, och störkte tom adh ätha, och the aato än thz saank, tom ey glade- Bl. 6, r. lika ty ath the reddis mista sin mestare Nw widher the aato, tha looth war herre vppenbar- 20 lica vndherstaa, huath som til tidhendis var, oc huath han meentä oc i blandh annor tyngh sagde han Aff alla hiertha aastundade iak ath ätha thzta paaska lambit mz ider for än iak tol dödhin, än een aff ider skal mik förrada tessin 25 ordin gingo in i thera hiärta, oc ginom stwngo tom som eth hwasth swärdh, oc wendo aather adh ätha, oc aa wittes sigh inbördis, swa som huar haffde mistanka til annan, oc huar wilde sigh wrsäkia tha sporde iohannes aath wan herra 30 Bl. 6, v. Som sancte pedher haffde honom bidith, oc io-

hannes sagde, herre hoo är then som tik skal förradha, oc war herre sagde thz honum hemelica, tha warth han illa widher och tyktä honum som eeth brynnande swärdh gyk gynom
5 hans hiärtha, widh thz ordit, och lwthe sigh til wars herre brysth ok sompnade ther aa, oc sagde sancte pedher ther intä aff, for ty haffde han thz wisth han haffde fore slitidh then forradharen swnder, mz sinom tannom, nw sidhan
10 the haffdo ätyth, tha stodh war herre opp fraan bordeno, genstan stodho oc apostlana vp tha gik han mz them, j een annan stadh nidher bäther j huseno, oc ther loth han tom sithia alla oc tith
Bl. 7, r. bödh han bära vatn, sidhan lagde [han] aff sigh
15 clädhin, oc giordadhe sigh mz eno linno clädhe, han looth wathnith i ena steen mwllögh, mz huilka han wilde twa sancte pedhers föther, tha warth han vnderlica widher, oc tyktä thz ey höffwelikit wara, tha sagde war herre honum,
20 twaar ey iak tik taa ffaar thu ey loth mz mik, tha loot sancte pedher segia sigh, oc baadh wan herra twa, hender oc föther, oc hoffwdh, her maa thu mykit vndra oppa gudz stora ödhmiwkth, ath ärona konunger bögher oc lwther staar til
25 iorddinna for fyskarena föther, han staar lwther aa synom knäm, for tom sittiandem twaar oc
Bl. 7, v. torkar them mz synom egnom handom, oc kysser allas thera föther, än tz gaar ower ödhmiwktena, ath han gör thz synom förradhare sama tiänistena
30 Sidhan war herre hafdhe twaghit theris föther, tha gyk var herre aather ath sytia, oc störktä apostolos oc lärde them, säghiande, iak gaff

id*er* epth*er* dömilsä ath swa som iak giorde swa göryn oc j, sidha*n* wilde ha*n* ath gambla lagh*en* skulde ändas, och ther*is* offer, oc nya lagh*en* skulde börias, tha togh ha*n* brödit, ok oplyptä syn öghon til syn ffadh*er*, oc wigde syns licama 5 sacramenthum, oc gaff tz syno*m* ke*n*neswenom*, oc sagde thz*ta* är my*n* licame, huilk*en* so*m* scal anthwardas j dödhin for idh*er*, sama leedz togh ha*n* wineth oc sagde thz*ta* är my*n* blodh, so*m* Bl. 8, r. skal wth giwtas for id*er*, thz*ta* giorde war h*err*e 10 til syna pina ok kärlex aamy*n*nilsä O h*err*e g*u*d, huath stoor kärlek thz*ta* war, sa*n*nelica inta w*er*dughare, kärare, sötare, oc nyttelighare ku*n*de ha*n* oss a*n*thwarda, ok aath*er*lösa än sigh siälff-wa*n* til maath oc födho Nw sidha*n* war h*err*e 15 haffde tt*etta* giorth, tha sagde ha*n* til iudam proditorem Thz thu haffw*er* tenkth ath göra gör thz snarlica, oc th*en* vsle ma*n*nen stodh gynsta*n* opp oc gik til p*re*sta höffdingan, thz är til by-scoppen, huilko*m* han haffde saalth van h*err*a 20 om odhinsdagy*n* for trätyghe peni*n*ga, oc bed*is* aff ho*nu*m folk til ath fanga van h*err*a Nw h*er* i mylla*n* giorde ha*n* for syno*m* apostolis, ena liwffua p*re*dican ffaghra aff allo*m* hiärtans kärlek oc apostlanä stodho sorghia*n*de, oc nid*er* luta*n*de 25 Bl. 8, v. sy*n* huffwdh, grata*n*de oc sukka*n*de, mz ffulle sorgh oc wid*er*mödho, aff allo*m* dröffwilso*m*, oc i thz yth*er*sta, sagde war h*err*e til tom, for ty ath iak idh*er* tt*etta* sagdhe, opfyltä sorghin idh*er*t hiärta, sidha*n* sagde war h*err*e til apostlana 30 Staar opp ok gangin hedha*n* 'O huath stoor rädoghe ko*m* j thera hiärta, ty ath the wistä ey

huarth the skulde ganga, oc ää war thz thera
mästa rädhdogha ath ha*n* skulde skilias widh*er*
tom, oc ää medha*n* the gingo aath wäghen*om*,
tha taladhe var h*err*e vidh*er* them, oc sidha*n*
5 gik ha*n* mz tom i een örta gaardh

ANd*r*e stadhen var widh olya bärgit th*er* togh
war h*err*e ihesus, mz sigh, three apostla, petrum,
iacobum, iohannem, oc gik noghoth lyt*et* fraa
Bl. 9, r. tom, til olíueti bärgh, swa so*m* eth lit*et* steen
10 kast oc ffwl aa syn knä mz alla största ödh-
miwkth, oc badh i*n*nerlica til sy*n* helg*ra* ffadh[e]r
sighia*n*de O fadh*er* all tingh ärw tik möghelikin,
iak bidh*er* tik, tagh ffraa mik th*e*nna kalkin ok
bitth*e*rlica pino, tho lyko wäl warde thin wili
15 oc ey men Sidha*n* gyk var h*err*e til syna apostla,
oc fan them soffwa*n*de, taa opwektä han tom,
ok badh tom bidhia ok gyk än a*n*nan tiidh, oc
swa t*ri*dhie sy*n* til syna böner Oc i treem
stadhom badh ha*n*, ok huan stadhin skylde aath
20 eeth lyth*et* steen kasth, ffraa andr*om* Nw tha
var h*err*e gyk a*n*nath syn ok t*ri*dhi syn, oc badh
sama bönena, tha lagde ha*n* ää thz til sägiande
O räthwise fadh*er*, medhan thu swa stadhfäste,
ath iak skal endelica döö, oc thola korsins pina
Bl. 9, v. 25 for mankönith, tha warde thin wili än iak ant-
wardar tik, my*n*a aldra kär*ista* mod*er*, oc my*n*a
älskelica ke*n*neswena, huilka iak h*er* til gömde,
medha*n* iak war mz tom, my*n* helghe ffadh*er*
göm oc bewara tom ffraa ondo Oc swa lenge
30 ha*n* swa innerlica badh, tha flöth aff hans licama,
ha*ns* dyra blodh om alla*n* licamen, swa so*m*

swetth*er* nidh*er* aa iordena O sŏtă *gu*d i huath stora drŏffwilsă oc ănxlan, ha*n*s helga siăl war tha stadh, i ty warku*n*na ho*nu*m aff alla hiertha, nw ăă medha*n* war h*er*re swa innerlica badh, tha stodh engely*n* năr ho*nu*m, oc trŏstă han, ok sagde heel oc săăl my*n* h*er*re *gu*d ihesu christe, tyn bŏn och thin blodhogha sweth, offrade iak thino*m* ffadh*er* i allo him*e*rik*is* h*e*rskaps aasyn, oc wi ffwllo*m* alle ŏdhmiwkligha til bŏna, oc badhom ath ha*n* skulle ow*er*see tăsso pynon*na* Oc ffadhrin swarade swa, myn ălskelica son, ihesus, weeth wăl ath ma*n*kŏnsyns aath*e*rlŏsn, huilke wi storlica aastunda, ka*n* thz ey warda wtha*n* blodhsyns wthgiwtilsă, oc ty om han wil sielina helso, tha til bŏr ho*nu*m ath dŏŏ for them, huath haffw*er* thu tenkth ath gŏra, tha swarade var h*er*re ihesus ăngelăno*m*, ok sagde, siălina helso wil iak endelica wittha, ok ty wil iak hell*er* dŏŏ at sielin*na* so*m* fadhre*n*̦ scapade, epth*er* syth belătă, skulo aath*er*lŏsas ăn ath ey dŏŏ, oc siălana fŏrtappas oc ty warde my*n* fad*er*s wile, sidha*n* a*n*thwardade war h*er*re syno*m* helga ffadh*er* sigh, oc allo him*e*rik*is* h*e*rscapi, ok stodh taa opp t*ri*dhi syn aff syno*m* bŏno*m*, ok warth all*er* waath*er* aff blodeno*m*, th*er* ha*n* switt*is*, oc strŏk swetthin aff anlitena, oc aff twade blodh*in*, j strŏmeno*m* so*m* th*er* war năr Sidha*n* gyk han til apostlana oc sagde them Soffwen nw oc hwilen id*er*, oc the soffwo gensta*n* Nogra stwndh ok war h*er*re vakade offw*er* the*m*, tha nalkadhis iudas fŏrradhar*e*, the*n* arma sty*m*paren helffwit*is* hu*n*di*n*, ko*m* mz allo*m* iudha

moghan, mz blossom, lyktom, och swärdo*m* mz
spiwtom, oc andr*om* waakno*m*, tha sagde war
Bl. 11. r. herrä apostolis, i haffw*en* nogh soffwith Seer ha*n*
nalkas nw, so*m* mik scal förradha, stando*m* opp
5 oc gaam, oc var h*er*re gyk moth syno*m* oweno*m*,
ty han wilde mz godh wilia, toola pino oc dödh
for mäniskiona skuldh

Tridhia stadhin war yrtagardin, so*m* kallas
yessemani, h*er* kom iudas ganga*n*de for tom skalk-
10 omy*n*, ok gyk fram oc kystä wan h*er*re oc
sagde, heel mestare O thu rättä snödhe förradare,
ty*n* h*er*re oc gudh twade lyt*et* for thina snödha
oc forba*n*nade fföth*er*, oc gaff tik sy*n* wälsighn-
adha licama, ok [thu] gör moth hono*m* so*m* een
15 skalk oc slä*m*mer förradare Sidha*n* spru*n*go iud-
*er*ner ffram oc fangade wan h*er*re Tha sagde
han til them Swa som til en röffw[a]ra gar i wth
moth mik, mz swerdo*m* och spiwtom, ath gripa
mik daghlica war iak i mönst*ri*dh mz id*er*, oc
Bl. 11, v. 20 lärde idh*er* oc tha hullen i mik ey Sidhan foro
the snödha jwdh*er*när gry*m*melica oc osaktelica
mz war*om* h*er*ra, so*m*me haardrogho ha*n*, so*m*ma
slogho ha*n* mz spiwtom, oc stango*m*, so*m*ma
slogho ha*n* til iordena, oc so*m*ma bakbu*n*do ha*n*,
25 so*m* ha*n* haffde war*i*t een tiwff ell*er* een ylg*er*-
ni*n*gx man, so*m* ey mottä sigh ath wärya Tha
warku*n*nade ha*n* än syno*m* apostlo*m*, oc sagde
laatyn my*n*a ke*n*niswena borth gaa, oc göryn
them intä onth Taa flydde apostoli oc foro alle
30 willeraadhe O h*er*re g*u*d huath storan reddoghe
oc sorgh the tha fingo O huadh nödhoghe the

skildis widh han O huru the sorgde, swkkande,
oc gritw som ffadherlööss barn, ther mysth haffdo
allan syn hugnat, oc ää öktis thera sorgh täss Bl. 12, r.
meera, ath the saago syn mestara oc syn herra
swa omildelica oc ffulica draghas, tha loppo the 5
in i ierusalem til iomfrv maria, grytw oc sagdo,
ath hennis son oc thera mesttare var fangin,
ok bwndin, oc wistä ey huath aff hanom giördis
O huat haardelica iomfrv maria hiärtha gaffs
widher tessin tidhendin O huath sorgh hon fyk 10
i syth hierta, swa ath förmottä hon ey tala, tha
gyk hon än som hon gath, tyth som hon fan
syn son, om nathena, skoda nw mäniskia tyn
herra ok gudh hwrw han osaktelica ryktis, oc
leddis oc häddis, aff tem ffwla skalkomyn ffraa 15
strömenom, oc opp til ierusalem baakbwndin,
oc kaapa löös ok kyortillen aath snördher, som Bl. 12, v.
the pläga göra skembda gästom, oc barhoffdher,
oc gik aller krompyn aff ty han war mödher,
oc aff ty ath the haffde rykth han oc osaktelica 20
mz honum ffarith Swa leddis han i annas hws,
ther war han sputtadher gabbadher oc hedher
Ther warth han slagin widh syth wälsignade
anlitä, oc kynbeen, for ty ath han swaradhe ey
anne tha han sporde honom aff hans lärdom oc 25
aff hans kenneswenom Sidhan ledis war herre
baak bundin in til caypham

Fyärde stadhin war byskop cayphas hws, tith
ledis var herre bakbundin, oc presenteradhis
byscoppenom, oc iwdhahöffdingomen, ther the 30
waaro samansankade, i cayphas huse, frögdadhe

Bl. 13, r. sik oc gladd*is* so*m* leonedh naar thz haffw*er*
fangith braden*na* so*m* thz wil haffwa, th*er* for-
söktä the oc ransakade han, oc pröffwadhe oc
baaro ma*n*gh fals witne mot ho*nu*m, the hädde
5 han margha leedz, the dömdhin til dödhin, oc
sputtadhe i hans helgha anlitä oc bu*n*do ha*n* om
hans änlitä, oc öghon, oc slogho ha*n* aa ha*n*s
hals, the pustadhe ha*n* widh kynbeny*n*, och
sagde, criste, spaa til hoo tik slogh, ok haar-
10 drogho, so*m*ma plukkadhe aff ho*nu*m skäggith,
oc swa giordo the ho*nu*m smälik, oc obryxilsä,
j fyra ha*n*dha motta, i ty the bwndo han so*m*
een röffware, the slogho han so*m* en faana, oc
armasta dukka, the hedde ha*n* som een ske*m*da
Bl. 13, v. 15 gästh, the besputhade ha*n*, so*m* een spythelskan
man, oc war h*er*rä ledh alth thztä twlomodhlica,
ty skod*a* ha*n* i allo*m* tässo*m* dröffwilso*m* gran-
lica, oc warku*n*na ho*nu*m j tolko*m* dröfwilso*m*
so*m* ho*nu*m giord*is*, nw i thzta sy*n*nith, tha stodh
20 io*m*fr*v* maria wth for dörry*n*, oc wilde g*er*na
ingaa til syn son, än taa warth hon borth skutty*n*,
aff them snödha iudhomy*n*, oc ko*m* ey til hans,
wtha*n* stodh wth för dörry*n* alla nattena, ok gräth
iämmerlica, ok hörde hon hwrw han war pustadh*er*,
25 om sidh*er* gingo the största höffdingane borth, och
Bl. 14, r. lytw sätia wa*n* h*er*ra ihesum j ena mörka stwffw,
som th*er* vnd*er* huseno war, oc maa än synas
hoo so*m* th*er* haffw*er* waryth, th*er* bu*n*do the
ha*n* widh ena Steen stodh oc til meera bewar-
30 ilsä, tha lytw the th*er* aath*er* bliffwa wänkt
folk, so*m* mz spoth, gab, mz ba*n*no*m* oc haadwit-
ilso*m* ordwm, ty scode hurv the diärffwa, oc

snödhe männyna lastadhe han oc straffadhe oc huat smälek the talade til honum oc sagdo trodhe tw tik wara bätre oc wisare än wora höffdinga ärw, tolkyn war thin daarskaper, tw skulle ey haffwa tordz latha tyn mwnd opp motä tom, hwi 5 var thu swa dyärffwär, än thin wisdomber synes nw, tw staar nw som tik oc thinom likom höff- Bl. 14, v. widz, wthan iäff är tw werder dödhin, oc han skal thu hafwa, oc swa haadhwite the han, bade mz ordwm oc gerningom, alla nattena huar epther 10 annan, scoda nw wan herra, hurw han blighe-lica nidher slaar huffwdith, oc tigher twlu-modelica, til alth thz honum til taladhis, ty warkunna honum storlica, oc nym wara tholugh Sua stod han bwndin widh stodena, alt til tees 15 dagher waar, arla om morghonen komo iudha höffdingana the fremsto aff folkena tymlica til cayphe hwss oc lithu wan herra ihesum bindas, hendher aather om baken, oc sagde til honum thu röffware, kom mz oss kom til dödhin, j dagh 20 Bl. 15, r. skal thin ondzska oc tyna snödha mz ferdher tagha een ända, nw seer man tyn wisdom, oc swa ledhe the han tedhan, oc til pilatum, ok han fölgde tom, swa som then ther brwdzlikin war, än han war too lykowäl thz meenlösa 25 lambet, än then tith hans modher iomfrv maria ssagh han swa smälica ledhas, skiwtas, oc dragas, aa gatwne, oc hans anlitä war allth besputtath tha opffyltis henne hierta mz osighelica sorgh, oc gräth iämerlica, oc wilde gerna gaa til honum, 30 oc tagha han i syn fampn, än tha wart hon

Bl. 15, v. aather skuthin aff iudomen oc smälica bort
rykth ffraan synom kärom son, thz som giordis
moderne, ökade mykit wars herre sorgh ok
dröwilse swa ath sielyn oc licamen monde nestan
5 haffde aath skildz Swaa leddis han til pylatum,
oc moghen saman sankadis kringh om han, swa
som om een tiwff eller röffware ther dömas
skulle til dödhin, ty scoda oc tenk thz granlica
i thino hierta

10 Fämthe stadhen war raadh husyth, ther stodh
han bakbwndin for pylato, ok iudherner kärde
mangh tingh aa hanom mz lygn ok baaro ffals
wetnä moth honum Somma sagdo ath han haffde
Bl. 16, r. för bwdit kesarens skath Somma witnade ath
15 han sagde wilia slaa nider mönstrith Somma
sagdo ath han wilde wara thera konunger, oc
somma sagdo ath han haffde ffarith oc omvänth
alth folkit aff galilea land ok androm landh,
thzta oc mangh androm tolkyn witnade the som
20 hwffwdh liwghare plegha, oc mykit annath kerdo
the aa honum Än war herre wmbar thz gerna,
ok leedh allan smäleek Scoda tyn konungh oc
herra, hurw han staar bakbunden, for pylato,
mz bleko anlite, mz tystom mwndh oc mz taara
Bl. 16, v. 25 ffwllom öghon och hörde twlomodhelica thera
falska käre maal, än pylatus wiste wäl ath iudh-
ane haffdo grypith han, for affwndh skuldh

VI locus

Sätte stadin war konunger herodis hws, tyth
30 ledis war herre baakbundin, oc herodes gladdis

aff ty ath han fyk see wan herre, och wilde gerna
see for vnder skuldh nogoth aff tom iärteknom,
som han haffde hörth at war herre giorde, oc
sporde wan herra om mangh tingh, än war herre
stodh for honum som eth lamb, oc swarade hon- 5
um intä, wthan slogh nidher öghonyn tha för- Bl. 17, r.
smadhe herodes wan herra oc holth wan herra
for en daara oc til haadh ok aatlöghe oc fördhe
han i eeth hwith cläde som han haffde warith
een daare än han ombaar thz alt mz största 10
twlomodh Sidhan sendis han aather til pylatum
Scodha nw van herra mzdhan han ledis aather
oc fram fraa enom oc til androm hurw han gaar
nidher sygiande blyghelica mz anlitena oc lydher
thera roop ok skryan ok thera mycla haadh oc 15
smälek Scodha oc hans moder mariam oc andra
hans wenir som fölgde honum epther mz myclom
graat oc osighelicom nw tha the haffdo leeth
han aather til pylatum tha fulfölgde the snöde Bl. 17, v.
iudhane syn falska kära maal mz mycla dirffwe 20
än for ty ath pylatus fan inga dödz saak mz
honom tha wilde han giffwan lösan, och sagde,
iak scal nepsan oc lata han quittan, swa bödh
han tha genstan flengia han Sidhan fördis war
herre aff cledhom oc bandz widh stodhena, 25
stoldzer oc fagher oc bligher, som propheten
sigher, her scal thu lenge duälias, oc scoda wel
granlica hans widhermödho, oc varkunna honum
aff alla thina hiärtha

Siwnde stadhin war ther, war herre hastelica 30 Bl. 18, r.
oc grymmelica war nyder rykther til iordena,

oc huffwdith stöttis swa hardelica ath tenderna
löstnade vidher Sidhan stodh han op, ok förde
sigh siälffwer aff klädhomen, oc aller hans helga
licame war skälffwande aff frosth ok stodh aller
5 naken som han war födher aff iomfrv maria och
ther syna nekth oc blydh for allom almoghanom
Sidhan bundo the han haardelika om henderna
widh stodhina wthan alla miskundh Sidhan flengdis
ok sarghadhis aller hans helga licame swa iäm-
10 erlica ath ryffven syntis, huar blanadher lagdis
ower blanath, ryffw ower ryffw, oc saar ower
Bl. 18, v. saar, swa tiokth ath at öffwersth aff hans hiässa
ok nidhersth til hans taa war intä heelth eller
osargath aa allan hans helga licama swa ath
15 bade the som flengde han tröttis oc the som
ssagho oppa leddis widh Oc hans helga blodh
flöth wth aff allom hans lymmom oc lidhamothom
nydher aa iordena, ok trodhadhis vndher thera
ffÖther, som flengdo oc oppa stodhena, som han
20 war flengder widher, oc synes än blodzens tekn,
huath monde hans sorghaffwldz moder iomfrv
maria aathaffwas, medhan [han] swa iämerlica
sarghadis wisselica widh thz första slaghith, som
han war slagin mz gyslomen, tha ffwl hon nyder
Bl. 19, r. 25 til iordena, ok daanadhe oc lagh som hon waare
dödh O herre gudh huath sorgh oc dröffwilsä
hon tolde i syno hiärta, wisselica tha gik sorgena
swärdh gynom henne hiärta Tha war herrä war
löster ffraan stodena, tha ledhe the han oc
30 drogho han swa naknan ok flengdan om huseth,
oc letade epther hans cledher, som kastadh waro
kring om huseth, aller swa eth som annat, oc

aa huarth ha*n* gyk, tha synt*is* epth*er* hono*m* blodhsyns ffooth spor ok iordin synt*is* all beguthin mz blodh, oc mz syno*m* kiortil strök ha*n* blodhin aff syno*m* öghon oc tha han wilde (Bl. 19, v.) föra sigh aath*er* i clädhen, taa ropade the 5 omilde män ok sagde til pylatum, h*er*re ha*n* giorde sigh til konu*n*gh, clädho*m* ok krono*m* ho*nu*m som een konu*n*gh

viii locus

Attonde stadhin war stoly*n*, th*er* ha*n* sath oppa 10 nar han krönt*is*, h*er* giord*is* war*om* h*er*ra stoor smälek*er* oc obrygdilsä j fyra handha motta, fforsth i ty ath the förde ha*n* i eth röth cläde, ho*nu*m til smälek i eth purpvra cläde gamalth, ho*nu*m til aathlöghe, a*n*nath syn i ty, at the 15 sätthe oppa hans hwffwdh ena torna crona, oc tryktä hona swa hardelika gyno*m* ha*n*s hwffwth, swa ath ha*n*s öгho*n*, öron, näsa, oc mwndh, opfyltes mz blodh, oc war all*er* blodhog*er* om (Bl. 20, r.) syt anlitä, oc sätthe ena rör i ha*n*s ha*n*dh for 20 konu*n*x spira, ho*nu*m til smälek oc haadhwitilse Tridhie motta giorde the hono*m* smälek, i ty ath the gingo ffram, oc fwllo oppa knä for ho*nu*m oc helsadhe han mz stora haade oc sagdo til ho*nu*m, heel thu iudha konu*n*g*er*, so*m* the 25 wilde sighia, thu wilde wa*r*a konu*n*g*er*, oc thu haffw*er* ey tess makt J fierde motta giorde the ho*nu*m smälik, i ty ath the gyngo ffram, til skypt*is*, oc slogho wan h*er*ra vidh kynbenen, swa ath the all swlnade, oc sputtade i ha*n*s helgha 30 oc faghra ok äraffulla anlitä, oc sy*n*tes so*m* een

Bl. 20, v. spythålsker ma*n*, oc [een] thera rykte rörena aff
ha*n*s handh, oc slogh ha*n* i ha*n*s torna kronadhe
huffwth, swa ath ha*n* ffwl aath*er* aawogh*er* nidh*er*
aa iordena Sidha*n* ledis var h*er*re wth af raadh-
5 huseno, mz torncronane ok purp*ur*a cledena,
önkelighin ok all*er* blodhogh*er*, led*is* wt til the
arma stimp*ar*ane, iudhomy*n*, tha ropadhe the ok
sagdho til pylatum, tag borth ha*n*, oc hengh
han oppa korsyt wi gittom ey leng*er* lidhith
10 han Sida*n* dömdis var h*er*re aff them vsla dom-
arenom pylato til korsy*n*s dödh Sidha*n* led*is*
war h*er*re aath*er* jn oc the förde wth ha*n* aff
purp*ur*a cledeno, ok stodh nakin for tom, til
tess ho*num* gaffs loff ffara in i sy*n* egh*i*n clådhe
15 Tha gyk var h*er*re all*er* sarghadh*er*, blodugh*er*,
Bl. 21, r. oc nakin, oc he*m*ptadhe sama*n* syn clåde aff
gulffweno so*m* kastade wora hyth oc tyth i hus-
eno huarth fraa andro oc förde sigh i them
so*m* ha*n* haffde wa*r*ith alla fwlasta skam oc en
20 köpth*er* trål, ty scodha nw wan h*er*ra granlica oc
see huath blygdh ha*n* lidh*er* ffor tom forba*n*nadh-
o*m* iudhom ok varku*n*na ho*num* innerlica aff
alla thino hierta Sidha*n* ha*n* war in fary*n* i syn
clådhe, tha leede the ha*n* wth aff stadeno*m*, ath
25 dödhin skulde ey leng*er* dröghias ok lagde oppa
hans helga aaxlar korsyth, so*m* war bade langth
storth oc twnkth ok ha*n* bar tz aa syno*m* helga
axlom mz stora wid*er*mödho Scodha nw thin g*u*d
oc h*er*ra mz huath wid*er*mödho ha*n* gaar lwtha
30 oc kru*m*pyn gyk ha*n* vnd*er* korseno wa*n*mektog*er*
Bl. 21, v. ok meghin löss aff fasto oc waku oc aff ärffwodhe
oc aff stora pino so*m* ha*n* leedh tilfore*n*de

oc warku*n*na ho*num* ok vnd*ra* oppa ha*n*s stora
ödhmiwkt ok twlomodh ok fölgh ho*num* oc bär
mz ho*num* korseth oc tik skal tykia so*m* tw wa*r*e
när stad oc saghe alth huath ho*num* wid*er*för*e*

Nyonde stadhen war gatan th*er* ha*n* gik wth 5
om stadhin tha ha*n* baar korsith mz stora wid*er*-
mödho tith ha*n* skulle korsfästas th*er* war ha*n*
skutthin oc draghin ok smälica ledh*er* offw*er* the
langa gatuna so*m* en ogerni*n*gx man oc mykin
moghe trengd*is* kring om ha*n* ok gingo epth*er* 10
ho*num* so*m* ept*er* en tiwff so*m* ledhis til galgha*n*
so*m*ma giordę leek ok haadh aff ho*num* So*m*ma
kastade träk i ha*n*s öghon So*m*ma slogho ha*n* Bl. 22, r.
widh kynbenen oc aa halsyn Tha gyk io*m*fr*v*
maria epth*er* ho*num* mz sorgh fwlla hiertha so*m* 15
hon waar*e* dödh oc greeth iämerlika oc margha
andra gudelika q*ui*nnor gingo mz h*en*ne alla
gratande oc for ty ath io*m*fr*v* maria ku*n*de ey
nalkas ho*num* for mykla moghano*m* tha gik ho*n*
raskligha mz sancto iohanne oc q*ui*nnome*n* so*m* 20
h*en*nę fölgde een gynare weg ath hon skulle
koma ffram for mogano*m* oc swa nalkas ho*num*,
Oc tha hon möthe ho*num* i weghenо*m* wtha*n*
porty*n* oc saagh ho*num* swa trötttha*n* oc mäghi*n*
lösan vndh*er* korseno tha varth hon halff dödh 25
aff sorg ok gath ey talath eth ordh til ho*num*
oc ey war h*er*re til h*en*ne Swa sky*n*dadhe the Bl. 22, v.
fram mz ho*num* the so*m* ha*n* ledho Sidha*n* var
h*er*re ko*m* lyth*et* fram bäth*er* tha wende ha*n* sigh
om til q*ui*nnoner so*m* gritw oc sagde til them 30
J ierusale*m*s dötth*er* graath*er* ey offw*er* mik

wtha*n* offw*er* idh*er* siälffwa oc ow*er* id*er* barn ty
th*e*n dagh skal koma i huilko*m* skal sighias Säla
ärw i ofructsama q*ui*nnor som ey födhe barn
oc the spynar som ey sögde Tha skulu the sighia
5 berghomy*n* störty*n* ow*er* oos ok skylin oss Nw
leddis oc twa röffwara mz war*om* h*er*ra til störrä
smälek oc giord*is* ho*nu*m större smälek än röffwa-
rome*n* for ty ath the litw wan h*er*ra bära syth
kors som ey giörd*is* röffwaromen ok huarth thz
Bl. 23, r. 10 fäth war h*er*re gyk thz fylt*is* mz wars h*er*ra
blodh

Tyende stadhen war th*er* so*m* war h*er*re fwl
nidh*er* wndi korsith tha ha*n* havde än bäth*er*
ffram gang*i*t oc war swa lamb*er* ok tröth*er* oc
15 mäghinlöss aff ty ath blodhin war hano*m* for-
löpin tha orkade ha*n* ey leng*er* bära korsyth tha
ffwl ha*n* fram stupa vnd*er* korsyth oppa anlit*et*
moth Sten gatwna swa ath näsa oc mu*n*dh blöde
ok ha*n*s helga tend*er* losnade Tha nödhgade the
20 snöda iudhane swa hastelica en ma*n* so*m* heeth
symo*n* mz hono*m* bära körsith ok ledhe ha*n* swa
til stadhen caluarie thz är th*e*n ffwla ok orena
galghin so*m* ylg*er*ny*n*gx men dräpas i

Bl. 23, v. Ällopthe stadhin war bergith th*er* war h*er*re
25 kors fästis i tessom stadeno*m* tolde ha*n* marg-
ffallelica pinor ok haadhwitilse Somlica ryktä
aff ho*nu*m torn kronona mz beskligheth ok so*m*ma
förde ha*n* aff cledhomen ok stodh nakin for
allo*m* almoghano*m* ok tha ypnadhis saaren oc

wärkin wider tz ath clädhin ryktis borth som
skorpnat wora widh saaren Tha dröffdis modren
iomfrv maria ower alla motta ok blygdis ath
hon saagh han swa alztinx naknan tha gyk en
fram oc banth eth cläde nydhan om kryngh 5
hans lender Sidhan opreste the korseth ok fästhe
thz i bergith mz starkom wigiom ath thz skulle
staa stadhukt ok ey nider ffalla Sidhan gyorde Bl. 24, r.
the ena stälningh aff brädhom kring om then
delyn aff korseno som wars herre föther skulde 10
fästas widh ath the mottä wara standande oppa
medhan the korsfestä van herra Sidhan ledhe
the han oppa stälnyngena mz stora haadhe
oc obrygdilse oc war herre giorde alth thz the
wilde Tha rektä han ffraan sigh syn helga arm 15
mz godhwilia oc lagde försth höghra handena
til korsyth tha ffästa the grymma diäfflana ok
hälffwitis bödelana hans handh staarklica til
korsyth mz en iärn spyk tha räktä ey winstra
handin til bwruna oppa korseth war Taa bundo 20
the eth reep om handena oc the som nidre
stodhq drogho swa ok wthando hona swa ath alla
synor när motte swnder slitas til tess ath hon Bl. 24, v.
räkte til bwruna som borrath war til forande for
spykomen ok swa festä the annan spyken gynom 25
wenstra handena slogho oc festo honum tyl kors-
eth Sidhan bwndo the reep om fötherna oc
drogho swa hardelica ath hwar lydhen skildis
fraan annan tha han war swa wtander tha festä
the fötherna til korsyth then venstra ower then 30
höghra mz twem spykom oc widh thz första
slagith som slogx taa gaffs iomfrv maria hiertha

swa hardelica wider ath öghonän mörktis oc henderna skwlffw oc ffwl nider til iordena oc daanadhe oc laagh som hon wore dödh oc gath ey oppseeth aff rätta hiärtans sorg oc beskelighet
Bl. 25, r. 5 for än henne käriste son war mz alla kors fästher Sidhan kröntä the han annath syn mz torn kronane oc the sätthe henne oppa hans hwffwth ok nidher trykte hona oppa hans helghasta huffwdh oc nidhertryktä henne myth aa anlitet ok swa
10 fasth stak krönan hans helga hwfwdh ath badhe öghon ok öron näsa och mwndh oc anlitä opfyltis mz blödh swa ath intä syntis wthan alth bloder Tha thzta war giorth tha stighw the nidher och togho borth stälningena ok korssith bleff
15 quarth ensampnth ok war herre hengde aa korseno ok all hans been motthe telyas ok engen syn lym gath han rörth for store pino vthan huffwthet ok spikano vphullo allan licamans
Bl. 25, v. twngnath ok tolde han bitterlikastän wärk oc
20 swidha ok twingadis meera än noghor kan sighia eller tenkia han henger ok i blandh thz fwla sälskapith som ärw tuaa röffwara oc i tom fwla stadenom som är galghen ok spara the honum ey än i tolka nödh wthan börya aather göra
25 leek oc haadh aff honum Somma sagdo see thu som niderslaar gudz mönster ok atherbygher thz j tre dagha Somma sagde andra giorde han heela ok sigh siälffwan gyther han ey heelan giorth Oc sagdo marg annor smälighin ordh
30 ok prestane höffdinga ropade oc sagdo är han gudz son tha ffary nidher aff korsena oc wy trom honum Sidhan stodh hans moder iomfrv

maria wid*er* korsidh ffwl mz sorgh ok gråth swa (Bl. 26, r.)
iåmerlica ath h*en*ne hiårtha mottå brysta oc [heller]
haffde ho*n* bliffw*i*t dődh mz ho*nu*m aa korseno
ån leng*er* liffw*a*t ok alle the pinor so*m* h*en*ne
son leedh til licamen, tom leedh hon alla sama*n* 5
til syna siel, ån ingen gitth*er* ffwl sakt aff
th*er*a widh*er* mődho swa modhr*e*n so*m* sonnen ok
ånxladi*s* ok badh aff alla hiårtha til fadhr*e*n for
ho*nu*m, sighia*n*de ffad*er* ok åw*er*delikin gudh, om
tik tekki*s* ath my*n* son skulle korsfåstas ty år 10
tyma ath iak ho*nu*m aath*er*bedhis aff tik vtan
thu seer i huath ånxlan ha*n*s siål år nw ty
bidh*er* iak tik ath thu ly*n*na ha*n*s pino om
tik tekki*s* ffadh*er* iak antwardar tik my*n* son
samwledz badh oc so*n*nen ffadhren for h*en*ne 15
ok talade tysteligha sighia*n*di*s* Min ffadh*er* thu
seer hurw my*n* mod*er* hon pinas thz skullde iak (Bl. 26, v.)
korsfåstas, oc ey hon år h*er* mz mik aa korsseno
thz år nogh my*n* kors fåstilså oc my*n* pina som
bår alla w*er*ldena synd*er* ho*n* főrskullade intå 20
tolk*i*t oc thu seer h*en*ne alla*n* daghin swa őnke-
lica wa*r*a mődha hene antwardar iak tik gőr
h*en*ne sorgh lethare, ok waar iohannes mz waar
fr*v* widh korsyth oc manga andra maria magda-
lena oc andra h*en*nes systra maria iacobi oc 25
maria salome ok andra fflere q*ui*nnor, so*m* stor-
lica grytw ow*er* gudz pino oc io*m*fr*v* maria dr*ő*ff-
wilse ån war h*er*re war ey ffafeng*er* ia*m*wel heng-
iande aa korseno, til tess ha*n* gaff vp sy*n* helg-
asta anda wta*n* ropade ok sagde siw ordh som 30
scriffwath staar i låsti*n*na thz forsta war tha the
kors fåstå ha*n* taa badh ha*n* for syna korsfåstara

Bl. 27, r. mz gratande taar*om* til sy*n* ffad*er* oc sagde ffad*er* fforlaat tom thz the göra, for ty the witta ey huath the göra Thz andra ord*i*t taa sagde ha*n* til röffware*n*, sa*n*nelica sigh*er* iak tik, i dagh
5 skal thu wa*r*a mz mik i pa*r*adiis, Thz *tri*dhie ordith talade han til syna modh*er*, tha ha*n* saagh til he*n*ne mz grata*n*de rösth, qui*n*na see thin son Oc til iohannem, see thi*n*a mod*er* Som ha*n* wilde swa sighia Jak kan ey wa*r*a när tik, vtha*n*
10 thin syst*er*son iohannes, han skal wa*r*a tik for son, ok tik til hughswalilse Thz ffiärde ordith sagde han til syn helg*a* ffadh*er*, mz ropande ok grata*n*de rösth, Myn gudh myn g*u*d hwi haffw*er* thu mik forlatyth Thz femte ordyth
Bl. 27, v. 15 sagde ha*n*, Mik tors*t*er, som han wilde syghia Jak aastwndar aff alla hiärtha mäniskiona aath*er*-lösn ok helsa Tha blandadhe the omilda mä*n*-nena ätikio oc galla oc gaffwo ho*nu*m drykka Sätte ord*i*t war thz nar ha*n* sagde Thz är fwl-
20 ko*m*pnath som ha*n* wilde sighia Alth thz so*m* sc*ri*ffwath är aff mik thz är ffwlko*m*pnath Tha sagde ffadhr*e*n til hans, ko*m* my*n* älskeligha son, thu haffw*er* alth wel ffwlko*m*pnath oc giorth, iak wil ath thu skal ey lenger mödhas ko*m* i
25 myth sköth, oc iak scal tagha tik i my*n* fa*m*pn Sidha*n* togh ha*n* wendha öghonen, so*m* the plegha göra som pinas i dödzlomen, oc wende tom om kringh, stwndo*m* op oc stundom nid*er*
Bl. 28, r. ok kastade huffwdhit, stwndom hiith ok stwndo*m*
30 tith, aa ömpsa wegna, ok synä*n* oc alla krapth*er* wanskadhis, ok dödzins wärk*er* gyk in til hiärt-ath, swa ath thz mottä bristä aff otaliko*m* wärk

ok pino Tha skolwo alla ha*n*s helga lymy th*er*
widh*er*, tha ropade ha*n* i dödzlomen mz stora
rösth ok graatande thaar*om* til ffad*r*en oc sagde
til ffadren siwnde ord*i*t ffadh*er* i thina hend*er*
anthwardar iak [min] anda O swa bleeff war h*err*e 5
dödh*er* tha seegh ha*n*s hwffwdh nidh*er* aa bryste*n*,
ok hans helgha mwndh fylt*is* op mz blodh,
twngan war all blodhog näsan war ffalnath ok
sama*n* ffally*n*, ha*n*s kynben waaro inswnkin til
tend*er*na, ha*n*s öghon wora omwenda i huffwdith, 10
ha*n*s haar oc skegh war alth blodhoth, ok anlit*et*
war bliknath oc blanadh ok alth blodhokth ha*n*s Bl. 28, v.
ryff sy*n*t*is* swa ath the mottä tälyas ha*n*s bwker
war inswnken til rygen ok wädhska*n* war all
borth torkath i ho*num* oc synt*is* so*m* ha*n* ey 15
haffde inälffwa i sigh oc all*er* ha*n*s helga licame
waar all*er* blaar oc blodhug*er* oc bort tranadh*er*
O mäniskia see nw hwru thin h*err*e heng*er*
önkelikin dödh*er* aa korseno for tik graath ha*n*s
dödh mz io*m*fr*v* maria so*m* swa iämerlica gräth 20
tha h*en*ne son gaff opp sy*n* helga andha swa at
ho*n* wistä intä til sigh wtha*n* fwl nidh*er* til iord-
ena ok danadhe ok lagh som ho*n* ware dödh
hendenär wistnadhe anlit*et* blyknadhe twnga*n*
tystnade öghone*n* mörkt*is* öronen hörde intä 25
Visselica tha gyk sorghenä swärdh gynom h*en*ne
hiärta Sidha*n* war h*err*e var dödh*er*, tha gyk Bl. 29, r.
all*er* mogh*en* borth än io*m*fr*v* maria bedröfdista
modhren oc h*en*ne fölghe blyffw aat*er* oc sättho
sigh nid*er* widh korsyth ath see syn älskelica 30
h*err*a swa hengiande aa korseno mylla*n* twa röff-

wara swa naknan ok pyntan dödhan ok swa aff
allom förlatnan Tha sagho the komma manga
wengta män aff stadenom til tom som skulle
swnder brytha laaren aff them som korsfesto
5 waara ok draapa them Tha ypnadhis iomfrv
maria sorgh, ok war mykit rädh ok wiste ey
huath hon skulde göra wthan sagde til syn son
Min sötastä son hwi koma tesse aather huat
wilia the tik meera göra huath ey draapo the
Bl. 29, v. 10 tik Son myn jak tenktä tom wara mätta aff
tik än iak seer the hatha tik än dödhan, myn
käre son ey weeth iak huath iak scal göra vthan
her skal iak staa när thina korse, när thinom
fotom Jak bidher tyn ffader ath han göre tom
15 tik blidhan ok iak wil göra huath iak gitter
Tha the wänkta män komo fram oc saagho ath
röffwaräna the liffdho, tha swnderbrwthu the
theris laar ok draapo tom, ok togho tom nidher
oc kastadha tom nider i ena groop, tha the
20 komo til wan herra, tha rädis modhren ath the
skulde oc swa göra henne son, ok mödis hon
innerlica aff hiärtans sorgh, ok ffwl aa knä, ok
lagde henderna i kors wisth for brysthet, oc
taladhe til them oc sagde, käre bröder iak
Bl. 30, r. 25 bidher ider for gudz skuldh ath i wilden mik ey
meera mödha i mynom aldra kärista son Jak
är hans aldra bedröfdasta moder, oc j within
wäl käre brödher, ath aldre giorde iak ider meen
eller oräth, oc om än han syntis wara idher i
30 moth, tha draapin i han Oc iak förlather ider
thz aff alla hiärtha then oräth oc alth thz i
moth giordin i myn sons dödh ok göryn thenna

miskundena mz mik, ath i ey brythen swnder hans been, ath iak maghe ffaa lycaman lägia heelan j graffwena, thz hiälper ider entä, ath i brythen sunder hans been ok i see nw wäl ath han är nw döder, än iohannes oc magdalena ok 5
iomfrv [maria] Systrar stodo aa kne mz henne ok grytw alle saman sarlika, än en högfärdwgher riddare oc omilder som heeth longinus, forsmadhe thera graath ok bönör, stöthe opp mz spiwteno mz alla makt, ok stak gynom wars 10
herre sidho, ok in gynom hans hiertha swa ffast, ath spiwtet haffde när gangith gynom wenstra Bl. 30, v.
sidhona, ok ther flöth wth blodh ok vatn, tha gik sorghena swärdh gynom iomfrv maria siäl, ok tyktä henne swa som hon var gynom stungin 15
i syth hiärtha, tha hon saagh syn kä*ra* son stingas ginom hiärtath, for ty han var swa som henne eghit hiärtha, tha fwl hon nidher swa som dödh i handhomen theris, ok maria magdalena, oc henne systrar, tha stodh iohannes 20
opp moth tom aller ffwller mz sorgh ok sagde O snödha ok omilla men, hwi gören i swa omilla gernynga, huath ey seer i, ath han är dödher, huath wilin i iamwel dräpa hans moder, gaar hedhan wi iordum han wäl Tha gingo the vsla 25
stimparanna, helwitis hunda Ther epther fikx Bl. 31, r.
iomfrv maria gynstan aather widher ok stodh opp swa som hon waknade af dödzins sompn ok sporde om the haffdo nogoth meera giorth henne älskeligha son Taa sagdo the ath the haffdo 30
honum intä annath giorth än for hon swkkadhe och sagde aff alla hiärtha ok saagh sin son swa

iämerlica sarghadhin ok mödhan ok mödhis hon
aff dödzins sorgh Sidha*n* sätte the sigh ath*er*
alla nidh*er* widh korsyth ok vistä ey huadh the
skulde göra the formotte ey nidh*er* tagha licam-
5 e*n* ok iorda ha*n* ty ath the haffdo ey makteno
ell*er* ankosth th*er* til ok ey tordo the borth gaa
ok lata licamen quarran hängia aa korseno oc
Bl. 31, v. ey matte the th*er* leng*er* qwar bliffwa for ty
thz ledh aat qwällen*om* oc natth*e*n stodh tom
10 förre O h*er*re g*u*d i huath stora nödh ok vanda
io*m*fr*v* maria war stad oc h*en*ne fölgiä Sidha*n*
ko*m* iosep oc nicodemus ganga*n*de aff staden*om*
til tom ok haffde a*n*dra mz sigh so*m* baaro an-
kost*e*n mz huilko*m* the wilde nid*e*rtagha licame*n*
15 aff korseno ok baaro the mz sigh wäl hundrade
skaal p*un*d mirram oc aloes at the skulde th*er*
mz smöria ha*n*s licama oc iorda ha*n* tha the komo
fra*m* til korsedh tha ffwllo the a knää, oc stodo
ena stu*n*dh longa oc gritw mz io*m*fr*v* maria tha
20 sagde hon til them i göryn wäl ath i my*n*nes
oppa id*er* mestare ty ath ha*n* älskade id*er* myk*i*t
g*u*d löne id*er* thz for idhan kärlek ok hiälp iak
Bl. 32, r. wiste ey huat iak skulde göra ell*er* aath haffwas
Tha sagdo the wy sörgio*m* aff alla wora hiärta
25 aff ty so*m* ho*nu*m är giort gerna haffdom wi
ho*nu*m ffrälzsth aff swa storan oräth om än wy
haffdim förmaat än atenast mago*m* wi göra g*u*dj
oc war*om* mestare tessa lislaa tiänistena Sidha*n*
stodho the opp ok redho sigh til ath tagha han
30 nidh*er* aff korseno Sidha*n* räktä the opp stigha
aath baadom armomen aa korseno ok iosep for
opp aa th*e*n stighano*m* so*m* stodh widh höghra

weghen*om*, ok wid*er*frestadhe ath draga wth spiken aff the handena än ha*n* ku*n*de ey wäl ath koma ty ath spikane waro lo*n*ga oc tiokka ok sath spiken myk*i*t ffast*er* i korseno wtha*n* ha*n* crysten oc ko*m* mykit fasth widh he*n*d- 5 Bl. 32, v.
*er*na aa war*om* h*er*ra Taa spik*e*n war wth dragh-in tha teknadhe iohannes hemelica til iosep oc badh ha*n* räkia sigh spiken swa ath war ffr*v* skulde ey see han th*er* epth*er* drogh nicodemus th*e*n andra spik*e*n aff wi*n*stra ha*n*dena oc fyk 10
ha*n* iohanni samaleedz Sidha*n* for nicodemus nidh*er* oc foor swa opp aa eno*m* andr*om* stigha ok togh wth spikana aff fotome*n* medha*n* iosep holt licame*n* Sidha*n* spikana wora wthdragna tha for iosep saktelica nidh*er* ok io*m*fr*v* maria togh 15
han myth om liffweth ok iosep om hwffwdhit ok nichodemus om föt*er*ner ok swa baaro the ha*n* lytith ffraa korseno ok lagde ha*n* nidh*er* aa iordina mz stor*om* graath ok sorgh

TOlfftä stadhin war th*er* so*m* io*m*fr*v* maria 20 Bl. 33, r.
haffde syn son dödha*n* j sino skötä ok skodadhe ha*n* mz hiärta*n*s bäskheth och sagde O my*n* kär-*ista* son huath haffw*er* [thu] tom giorth hwi haffwa the tik swa storlica hatath än maria magdalena war ää widh*er* föth*er*na när huilko*m* hon fyk 25
nadena oc misku*n*dena The andra stodho kringh om han oc alla gritw bäsklica ow*er* ho*num* Sidha*n* ath nattena leedh ok qwällin nalkadhis tha badh iosep warfr*v* ath ho*n* skulde laatha swepa ho*num* ok iorda ha*n* än hon gath ey lat*et* 30

han ffraa sigh ok sagde til tom Myna kära wenir tagher ey swa braath myn son aff mik wore thz möghelikit ath i iordadhin mik mz honum thz aastundade iak gerna hon greet ok fältä taara
5 vthan lysa widh at hon skodhadhe saaren ok
Bl. 33, v. vndernär badhe j sidhone ok i handomen hon skodhadhe och hwffwdith oc anlitet ok torn kronane stynger skäggit wth plukath oc anlitet alth smittath aff blodhenom aff therä förbannade spöthe
10 ok aff grat Swa scodade hon all saren i hans licama ok wilde lenge see syn son oc aff the önkelica synena kunde hon ey mättas än for ty ath fasth ledh aath qwellenom tha sagde sancte iohannes til war ffrv Modher wi skwlum scona
15 iosep oc nichodemo lather swepa han oc iorda hans licama ty ath for langa dwalw magha iudaner ffaa tilfälle ath göra tom nogoth meen Tha lyde warffrv iohanni oc welsignadhe syn son ok takadhe honum ok looth tom swepa
Bl. 34, r. 20 han i eth granth klede än hon holth altidh huffwdith i syno skötä oc maria magdalena ffötherna ok naar the komo nider til laaren ok skynnobenen när fothomyn tha sagde maria magdalena iak bidher ider ath i lather mik swepa
25 fötherna när huilkom iak fyk miskundh oc the vntä henne thz naar hon hwlth fffötherna ok saagh tom sarghade oc gynom slagna storknade oc blodughe taa greth hon iämerlica ower alla motta oc twade hans [föther] mz synom
30 taarom gärna haffde hon döth widh syns herra fföther Sidhan torkade hon tom mz alla gudeligheth ok kystä tom ok sweptä oc redhe tom

trolica til thz bästa th*e*r hon ku*n*de ok förmatthe
Sidha*n* the haffde swept ha*n* ok maria magdalena föth*e*rna tha sagde the til varffr*v* so*m* the willä swa sigia ath hon skulde latha lydha sigh (Bl. 34, v.)
ok the böriadhe alla sama*n* aath*e*r ath gratha (5)
oc tha hon saagh ath hon ku*n*de ey leng*e*r beholla ha*n* tha lagde hon syt anlitä ow*e*r sonsyns anlitä ok sagde mz graatande öghon My*n* aldra kä*r*istä son i myna skötä haffw*e*r iak tik dödha*n*
thu är dräpin mz ffwlasta dödh swa bitth*e*rlica (10)
wtan saak ty iak weth at thu aldr*e* sy*n*dadhe
Son my*n* nw är waar saatha wnganga aath skyldh
Jak wardär nw skilias wid*e*r tik iak thin bedröffda modh*e*r skal nw iordha tik än huarth
skal iak sidhan gaa hwa skal iak bliffwa Son (15)
my*n* hwru förmaar iak liffwa vtan tik ty iordadhis iak gerna mz tik oc mädha*n* iak gytth*e*r
ey mz licameno*m* tha iordas iak när tik mz (Bl. 35, r.)
myna siäl hona *a*nthwardar iak tik h*e*nne lath*e*r
iak tik h*e*r ath*e*r son my*n* huath änxlaffwll*e*r (20)
oc sörghelikin the*n*na aathskilnadhin är ok ää
medhan ho*n* swa haffde sigh tha twade hon ha*n*s
anlite mz syno*m* taar*om* ok torkade thz sidhan
oc kystä ha*n*s mwndh oc öghon ok gaff sigh
alla wyn om ath swepa hwffudith i eno sudario (25)
Sidha*n* signade hon han och alla stodho aa knäm
ok badho til ha*n*s ok kystä ha*n*s föth*e*r oc sidha*n* togho the han oc baaro til graffwena war
ffr*v* holth hwffwdith och magdalena föth*e*rna oc
the andra baaro j midhio ok lagde [han] i graffwena mz alla wördhni*n*gh (30)

TRätande stadhin war ther som war herre
lagdis i graffwena tha som han war iordadher
tha ffwl iomfrv maria oc the mz henne waro aa
Bl. 35, v. syn knä mz stora swkan ok önkelighan graath
5 ok modren welsignade han oc omfämde ok kystä
O huath gärna hon haffde tha iordaz mz hon-
um än the lagde en storan steen oppa graffwena
Sidhan sagde iosep til warffrv myn kära ffrv
bidher iak ider for gudz skuld ok for thins
10 sons ok myns mestare elskogha ath thu gaar
heem mz mik j myth hws for ty iak weeth
ath thu haffwer ey siälff egith hws ok alth tz
iak egher thz är tyth samaledz sagde oc nico-
demus O huath warkunnan ok önkan thzta war
15 ath werldena ffrv oc hymerikis drötningh haffde
ey huar hon mottä legya sith hwffwdh vnder
tha negh hon them ödhmiwkliga oc takade them
oc sagde sigh wara anthwardadhe iohanni Sidh-
an baadho the iohannem om thz sama ok han
Bl. 36, r. 20 sagdhe sigh wilia gaa mz henne til syons bärgh
i thz huseth som war herre aath natwordyn i
om quällen mz sinom discipulis oc ther wara
när henne tha nighw the warfrv ok bado syna
böner widh graffwena oc gingo aather i stadhin
25 än warffrv ok henne fölgyä som lästen sigher
bliffw quar sytiande widh graffwena ok grytw
ower syn herra Nw tha aath natthena leedh
sagde sancte iohannes til war ffrv thz är ey
höffwelikit ath bliffwa her aff lenge eller koma
30 seenth om nätther tidh in i stadhin ty om ider
täkis kära modher gaam hädhan tha stodh iom-

f*rv* maria opp ok fwl aa syn knä widh graffwena
ok wmfämdhe ok wälsignade h*en*ne ok sagde
my*n* aldra kär*ista* son iak maagh ey länger
dwälias när tik iak a*n*thwardar tik thino*m*
ffadh*er* ok saagh opp mz öghonen til hymelen 5 Bl. 36, v.
oc sagdhe mz gratande thaar*om* ok alla hiärta
Åw*er*deliky*n* ffadh*er* iak a*n*thwardar tik my*n* son
ok my*na* siäl huilka iak lath*er* h*er* qwarra när
ho*nu*m Oc sidhan gingo the tädha*n* oc naar the
komo til korseth tha saghde hon h*er* huilt*is* 10
my*n* son h*er* är ha*n*s dyra ok w*er*dugha blodh
alla giorde samaledz ok hon war the första som
badh til korseth Sidha*n* ää mädha*n* the gyngo
aath weghe*nom* til stadhen tha wendä hon sigh
opta om oc saagh opta aath*er* epth*er* sigh än 15
nar the komo tyth som the fingo ey see graff-
wena ok korseth tha wendhe hon sigh om oc
negh tyth ok ffwl aa knä oc badh syna böner
oc alla giorde samaledz mz grata*n*de öghon tha Bl. 37, r.
the nalkadhis stadeno*m* tha sätte the h*en*ne til 20
som ena änkia oc gingo for h*en*ne ok warff*rv*
gik mylla*n* sancto iohanni oc sancta maria mag-
dalena nar the komo in j stadh*en* tha badh mag-
dalena ath warf*rv* skulde gaa heem mz h*en*ne
ok ko*m* sköth sigh til iohannem Sidha*n* komo 25
the til h*en*ne io*m*f*rv*r och gode q*ui*nnor ok wilde
hoghswala h*en*ne ok alla grytw mz h*en*ne ok the
gode män so*m* h*en*ne saagho sagde wisselica stoor
orätth*er* giord*is* i dagh aff war*om* höffdingo*m*
moth tesse f*rv*nä son ok g*u*d giorde for ha*n*s 30
skuldh stoor vnd*er*likin iertekn Th*en* tidh hon Bl. 37, v.
kom til husedh tha negh hon ok takade q*ui*nn-

omen *som* henne fölgde tha byriade the alle ath gratha Sidhan gik varfrv in i huset oc magdalena oc iomfrv maria Systrar oc iohannes badh quinnoner gaa heem och takade tom oc lyktä
5 aather dörena tha sagh warffrv kring om huseth oc sagde Min aldra kärista son nw seer iak tik ey her O iohannes huar är myn son o magdalena huar är thin mästare som swa älskade tik O myna systra huar är idher son oc all wor
10 glädj ok all var sötme Sidhan böriade hon tala ok the hörde om the pynor som henne son haffde lidith ok räknade tom mz gratande taarom ok
Bl. 38, r. mz hiärtans beskilghet tha om sidher badh sanctus iohannes ath hon skulde venda ather ath grata
15 oc sörgia ey swa saarlica oc togh til at hugna hona thz mesta han gath Om lögherdaghin saato the in j huseno oc dören var stengdh om tom varffrv oc iohannes ok theres fölghe waro all mödh oc sörgiande som the ther ffadhren
20 haffde mysth oc waro all mödh aff graatenom oc ey mykit talande wthan ssaato alla saman tänkiande oc saagh huarth thera oppa annan meghin löss oc wistä ey huadh the skulde aath haffwas widher ath the swa saato tha bwltadhis
25 aa dörryn tha gaffwos the alla saman wider oc varo alla saman rädha tha gyk sanctus iohannes til dörren oc saagh aat huar ther war oc kendis widh sancte pedher tha badh warffrv lata han
Bl. 38, v. in än petrus gyk in blyghelica mz sukkan oc
30 storan grath ok tha byrgiade the alla til ath gratha oc talade om syn herra tha sagde pedher Jak blyghiäs oc skämmis i mik siälffwom ath

iak skal tala eller synas for ider eller for noghan
godhom manne ty ath iak foredhe oc nekade
myn herre som mik swa mykit älskadhe Sama-
ledz sagde oc flere gritw oc slogho sigh mz
handomen for brysthet oc aawitho sigh siälffwa 5
ath the forlytho Taa sagde varffrv var gode
mestare for ffraa oss oc wi atherliffwom swa
som ffaderlöss barn än iak hoppas stadelica oc
weeth for wisso ath wi ffaa han sköth ather ok
wittom thz ath myn son är godhwilioger wäl- 10
signadher wary han mykit älskade han ider ty
torffwen i ey tweka om at han glömer ey ider
gerna forlather han alla saak oc alth thz honum
är i motä giorth oc i haffde ey förmaath at
hiälpa honum än tho ath i haffden bliffwit stand- 15 Bl. 39, r.
ande mz honum ty skule j ey swa dröfwas Taa
sagde sancte pedher sannelica thz är som j sigher
ty ath iak som saagh intä vthan byginilsen iak
warth swa redher i cayphe hws ath iak nepligha
trode mik skula gyttith vndhkomyth ok nekade 20
iak han oc ey myntis mik ordyn mz huilkom
han före sagde thz iak skulde honum neka for
än han sagh oppa mik tha sagde han tom hwar
han nekade honum oc mykit annat som var herre
fore sagde j natwardenom aff syno pina oc swa 25
talade the syna myllan aff hans pino ok huath
han giorde i nathwardenom ok swa ledh then
daghin fram O huath grannelica iomfrv maria
waktadhe aath ty som tha taladis om henne son
oc vidher the talade om han sagde hon wäl- 30 Bl. 39, v.
signadher vary myn son oc swa waro the allan
then daghin i stora widermödho oc wistä ey

huath the skulde göra wtan tröstä sigh ther
widher at the talade gudz ordh oc sagde aff
hans godh gernynga oc warffrv war mykit sörg-
iande i hoghenom än tha haffde hon ffwlkomit
5 hopp oc war viss a syns sons opstandilsä oc i
henne ensampna aatherbleff tron om then lögher-
daghin oc ty eghnas lögherdaghin iomfrv maria
til Sidan om quällen epther thz ath sol bergath
war ok ey lofflikit war ath ärffwodhath gyk
10 maria magdalena oc en maria warfrv syster til
Bl. 40, r. en wars herra godh wen oc köptä dyr crydde
aff honum til ath göra smörilse aff oc han ffyk
tom gerna thz the wilde haffwa oc the wthualde
thz bästa the kunde ffynna Sidhan gingo the
15 tith som warffrv ok apostlana wora oc ther reddo
the til smörilsen mz taarom ok swkkan oc gude-
lighet Sidhan the haffdo giorth smörilsen bliffw
the quarra the nathena oc tetta är lögherdaxens
tänkilse aff warffrv Nw skal thu ok tänkia huath
20 war herre ihesus giorde i thenna dagh ty ath
genstan han var dödher ffor han nidher til hel-
ffwitis til the helga forffädherna oc bleff ther
mz tom ok the vora tha i ärona ty ath wars
herre syn är ffwlkomyn ära O huath storlica
Bl. 40, v. 25 han bewistä tom syn kärlek oc syna ödhmiwkt
i ty ath han siälffwer niderffor til helffwitis oc
stodh ther mz tom alth til swnnedaghin til tess
ath daghadhis ok i hans til qwemd ffröghdade
the sigh forffädrane oc wordo oppfylta mz osäg-
30 lica glädj ther stodho the for honum oc hedhra-
dhe han mz loffsangh ffulkomit arla om morg-
anen kom var herre ihesus til graffwena mz

tom hed*er*lica ängla moghano*m* ath ath*e*rtagha
sy*n* helga licama oc tha ha*n* opstodh oc fram
gik aff graffwena mz syna eghna makth tha gik
sancta maria magdalena oc badha warffr*v* systrar
maria iacobi oc maria salome til graffwena mz 5
dyr*om* smörilsom oc wilde smörya ha*n*

Fiortande stadhin war th*er* so*m* war h*er*re ihe- Bl. 41, r.
sus oppenbarade sigh syna modh*er* nw medha*n*
the waro widh graffwena tha bleff io*m*fr*v* maria
qwar i huseno all möd oc tröth oc stodh aa 10
syno*m* gudlica böno*m* oc sagde O mildaste oc
varku*n*dsamasta g*u*d ffadh*er* thu weth at my*n*
son är död*er* mylla*n* twa röffwa*r*a var ha*n* kors
fäst*er* oc iak lagde han dödha*n* i graffwena mz
myno*m* hando*m* än thu är mektog*er* ffaa mik 15
han heelbrygdogha*n* aath*e*r iak bid*er* tik for tz
gudelica waldh ath thu ffaa mik ha*n* aath*er* my*n*
käri*st*e son hwi dwäls thu swa lenge thu sagde
tridhie daghin skal iak opp staa ty at m*ed*an i
dagh är tridhi daghin stath opp my*n* ära oc 20 Bl. 41, v.
ko*m* til mik aath*e*r ow*er* alth thz so*m* är aastwnd-
ar iak ath see tik thu är myth enda hop oc
my*n* ära ty my*n* elskelica son ko*m* til tyna mod*er*
Nw widh ath hon swa innerlica badh oc taarana
rw*n*no aff hiärtans sötma kom gynstan war h*er*re 25
ihesus til h*en*ne i hwitom clädho*m* clar oc skyn-
a*n*de i syno änlitä blidh*er* oc gladh*er* stolzär oc
äraffwll*er* oc sagde til h*en*ne heel hälgh ffödh*er*ska
Tha sagde hon är thu my*n* son ihesus oc ffwl
aa knä oc badh til hans Samaledz ffwl oc han 30
aa knä oc sagde myn kära mod*er* thz är iak

Jak stodh opp aff dödha oc är nw h*er* när tik
Bl. 42, r. tha stodho the opp oc hon omfempde ha*n* mz
alla hiärtans kärlek oc glädj ok lagde syn anlitä
sama*n* huarth widh a*n*nath mz bry*n*nandä kär-
5 lek Sidha*n* skodadhe ho*n* granlica ha*n* i anlit*et*
oc i handomy*n* ok i fotome*n* oc om alla*n* licam-
e*n* Taa spordä ho*n* om all*er* wärk*er* var bortha
oc fran gangyn tha sagde ha*n* myn kär*ista* mod*er*
all*er* wärker oc pina oc dödh oc wid*er*mödha
10 haffw*er* iak for wnnyth oc allr*e* skal iak ke*n*na
th*er* nogoth til Jo*m*fr*v* maria swaradhe wel-
signad*er* wari tyn ffad*er* so*m* tik gaff mik aath*er*
Loffwat oc ärat warde ha*n*s helga na*m*pn for
vtha*n* enda Swa talade the syna mylla*n* gladis
15 oc frögdadhis i paaska högtidhena oc sagde aff
huilka ledis ha*n* frälzstä syth folk aff hälffwitä
Bl. 42, v. i the tree daghana Nw ä medh*a*n thztha skede
tha gy*n*go maria magdalena oc warffr*v* systrar til
graffwena mz smörilsome*n* oc nar the komo wthom
20 stadhin tha my*n*t*is* the oppa sy*n*s mestare pynor
i tom stadenom so*m* nogoth märkelik*it* giord*is*
motä ho*num* th*er* staddis the nogra stu*n*dh ok
ffullo aa knä gratande ok swka*n*de oc kystä
iordena oc sagdo h*er* mötto*m* wi ho*num* tha
25 ha*n* baar korssyth h*er* omvände ha*n* sigh til
q*ui*nnoner som grytw h*er* ffwl ha*n* nid*er* vnd*er*
korsyth h*er* rykte the ha*n* oc skuttu ath han
skulde rasklica gaa her förde the ha*n* naknan
aff cledhome*n* her kors feste the ha*n* her ffwllo
Bl. 43, r. 30 the paa sy*n* knä mz gratande taar*om* oc kystä
korsyt so*m* än war blodukt aff blodhenom Sidh-
a*n* stodho the opp oc gingo til grafwena oc

widh*er* the gingo tha sagdo the huar skal lypta stenen aff graffwena tha sagho the ath steny*n* war borta aff graffwena oc g*u*dz ängla saato oppa ho*nu*m oc sagde til tom rädhins ey j lethin epth*er* ihesum nazarenum so*m* korsfäst*er* war oc 5
opp stodh aff dödha oc är ey h*er* h*er* är stadhin the lagde ho*nu*m i gaar och sighin ha*n*s apostlom ath ha*n* gyk til galileam th*er* skuli ffaa see han

Femtande stadhin var bergit so*m* kallas olyueti th*er* stodh han th*e*n tiidh ha*n* bödh syna käre 10
modh*er* oc syno*m* apostlom lica*m*lica godha nat oc sigh*er* sanctus ambrosius ath han giorde try Bl. 43, v.
tingh i the sama b*er*ghena for än ha*n* widh*er* tom skild*is* fforsth war tz ath ha*n* kystä tom huan th*e*ra kärlig*a* oc liwfflica mz sy*n* welsignade 15
mwndh a*n*nat var tz ath han helsade tom oc bödh tom allo*m* goda nath Tridj war tz at ha*n* hoff vpp syna helgha hend*er* oc gaff tom syn wälsignilse th*er* epth*er* war ha*n* optaghin til hymbla i ena hwita sky Sidha*n* apostlana sagho 20
ha*n* oplyptas i hymelen tha ffwllo the stupa nid*er* til iordena oc lagdo sigh til gudelica böner Nw sitth*er* han aa g*u*dz ffad*er*s höghra ha*n*dh styrer oc radh*er* mz ho*nu*m ää for vta*n* enda amen Deo patri sit perpetuus honor et gloria tingat 25
oss ath koma*n*de oc th*er* bliffwa*n*de mz licame oc siäl tz v*n*ne oss allo*m* c*ri*stno*m* mäniskio*m* g*u*d ffad*er* son ok th*e*n helga ande A M E N

OM SANKT KATARINA.

(Efter Cod. XCI på Linköpings bibl. Början fattas.)

S. Katarinas svar till de femtio Wise.

Bl. 1, r. han skall endhelegha wara aff twem antighe gwdh
eller man, tha maa han i noghraa mattho wara
annath thera gwdh eller man thz er honom o-
5 möghelikith Jomfrwn swaradhe honom och sagdhe
mik tykker well saa ath forthy i welin ykke
tro thz som sägx thy gören j thz meth idhra
behendhoghet ath en deell thaghin i till edher
och troen ath thz er santh, och thz som er
10 fwlth och heelth i sygh, thz slaan i om kwll
och mänen saa ath forthy ath han er gwdh,
thaa kan han ikke wara man, saa som alwoldh-
oghen gwdh waare nogwth omöghelikith, ath
han som aff synne gwddhoms makth skoop all
15 tingh aff alsingho han kundhe ey wara man eller
thagha oppa sygh mandoms natwr han som förra
war osynleghin, han matthe wardha synleghin,
och han som förrä war opinleghin han matthe
wardha pineleghin och dödheleghin, och er thz
20 saa ath tw wylth wetha alla sanningh om thetta
sama ärendhith, tha skalth thw kastha borth
then falska wiisdom som tik daarer och swyker,
Bl. 1, v. och thw skalth wardha nyr kenesuen och thaa
thw nymber kenna och wnderstanda gwdz woldh
25 och makth i skapadhom tinghom wthan till, tha

maa thw sydhan ny*m*ma tro oppa gwdh, hwath
thw maa ey wndhra oppa gwdz waldh och makt
forty ha*n* er th*e*n same som sama*n*fögh*e*r lyk-
ama och syell, ha*n* giffw*er* dödhom liff och blindh-
om öghon, och halth*o*m gangh och ha*n* rensser 5
spytälsska och gör sywka hylb*re*gdho, och thz
gör ha*n* ey meth galran ell*e*r boklighom konsthom
wtha*n* aff sy*n*ne gwddhoms makt, och gyth*e*r
thw ey trot ath gwdh er tolkith mektogh*e*r göra
thaa spörs forä i blandh *cri*sna me*n*niskior som 10
aa ha*n* tro, och thw skalth befin*n*a for fulla
sanni*n*gh ath tolkin iärtekne och wnd*er*ligha gh*e*r-
ni*n*gha äro optha gyordh j hans helgha na*m*pn,
waare ha*n* ikke gwdh tha ku*n*dhe ha*n* ey giffua
dödom lyff, ware ha*n* och ikke man, tha ku*n*de 15
[han] ekke thola dödh som en an*n*or dödhelykin
man, och thy kan pröffwas ath christus ha*n* er
th*e*n same som er gwdh j syno*m* helgha lykama
tha toldhe ha*n* dödh och pino, war ha*n* ma*n*
och ey gwdh hwro ku*n*dhe ha*n* forwi*nn*a dödhi*n* 20 Bl. 2, r.
och standha op aff dödha ha*n* er th*e*n samy som
er sandh*e*r man, och j syno*m* helgha gwddom
thaa foruan han alla*n* dödh och pino, forty ath
ha*n* er christus gwdz son ha*n* som ekke ku*n*dhe
lydha dödh och pino j synom gwddom, han loth 25
sigh pina och dräpa till syn lekama och syn
ma*n*dom som ha*n* oppa sigh togh en thaa ha*n*
war odödhelikin i synom gwddom, och th*e*nna
samy ihesus christus gwdz son tha ha*n* war
dräpin till syn lekama och till syn mandom, 30
thagh stoodh ha*n* op aff dödha, forty ha*n* tapp-
adhe alla syna odhödheligheth som ha*n* haffdhe

aa sins gwdhoms weghna en tha ath han loth sigh pijna och dräpa aa sins mandhoms weghna, och ther meth maa man pröffwa ath dödhin drap ikke christum wthan christus draap dödhin
5 meth thy ath han syelffwer gwdh wildhe thola dödh och pino, och er thz saa ath tw twäkar än ogh wyl ey tro thz iak tik sägher thaa waktha
Bl. 2, v. aath och hör the orena andhana som bigghia j edhra afgwdha [the] ärw dyäffla som j dyrken j
10 gwdhz stadh the räddhas och skelffwa för gwdz nampn, och neka ey thz ath ihesus christus han er gwdz son och gwdh, och en tha ath thz er thom aa moth tha wederkennass the ath han er thera gwdh, wylin i ikke tro warom ordhom tha
15 maghin j tro edhrom egnom gwdhom, wilen j ikke ther meth tro thaa haffwen i thess mera blijgdh och skam ath i neken han wara edher skapara och gwdh som dyäfflane i heluethe wydherkennas wara sin gwdh och sin herra

---

20 ## S. Katarina fortsätter sitt swar.

[N]w ma thw säghia och tenkia meth tigh ath iak haffwer inghen bäthrää skuldh skell för mik en iak stadfesther myna tro meth dyäffla withnom, tetta gör iak ey forthy ath jhesus
25 christus torfthe thz wedher ath han skall haffwa wytnisbyrdh aff dyäfflom, wthan iak gör thz forthy ath i skulen wnderstaa och wetha ath

dyäffolin nödghas ath ha*n* skall bära syno*m*
gwdh wytne och skäll, ath säghia santh syno*m*
gwdhi hedh*er* hwadh ha*n* helldh*er* will ell*er* ey,
och iak wndhrar storlika th*er* aa, ath thw som Bl. 3, r.
er saa stoor en mesth*ere* thw twäk*er* th*er* om
ath ihesus christus ha*n* er sandh*er* gwdh och
sand*er* man forty thw wästh thz well, ath edhra
eghna bök*er* bära ho*no*m withne ath ha*n* er gwdh
och edhra bök*er* the thala och säghia aff hans
kors hwlkith i haldhin for spoth och haadh, och
thz wil iak bewissa meth try ept*er*dömilsse som
standha j edhra eghna bök*er*, försth er thz ath
th*e*n store mesth*eren* plato som j haldh*e*n for
wissastha mesth*eren* j th*ess*om ordhom ha*n* thalar
om ihesum christum och hans woldh och makth
thaa thalar ha*n* th*er* om ihesu christi korss tekn
A*n*nath er thz ath wisa q*ui*nna*n* Sibilla ho*n*
thalar i sy*n*ne book om hans helgha na*m*pn och
om hans wärdhogha natwr, och om hanss gwd-
dhom och kors enkanelika *scri*ffw*er* ho*n* aff ho*n*-
*o*m j eth wers och sägh*er*, ssaa heel er then
gwdi*n* som skaall op henghias aa thz högha trädh
och h*er* maa thw see och höra ath badhe plato
och sibilla the wid*er*ke*n*nas ha*n* wara gwdh och
man plato sägh*er* ath ha*n* er [af] ma*n*na natwr,
sibilla sägh*er* ha*n* wara heellan och s[illegible]lan for- Bl. 3, v.
thy ho*n* pröffuadhe och [illegible] sinna
pr*o*ph*e*tia ath [illegible] haffdhe
gw[illegible] wi*n*na
[illegible] och pino
[illegible] oppa korsseno, tettha
[illegible] forthy ath thw skalth nogwdh

ept*er*fölghia the*ra* ke*n*nedhom forthy thz war
thöm wnth aff gwdhi, ath the thaladho saman
wiisdom saa som dröma*n*dhe och soffwa*n*dhe,
forthy ath hedni*n*ghia the äro ikke wärdhoghe
5 ath smaka och wetha aff gwdhe noghor the tingh
som he*n*dha skwlo forty iak will bewissa, och en
thaa the äro falske och fara i allo*m* syno*m*
kennedhom willa, togh ka*n* h*er* pröffwas ath
ydhre eghna mesthe*re* the bära thess withne i
10 syno*m* bokom, ath ihesus christus ha*n* er gwdh
och sandh*er* gwdz son och h*er* haffw*er* iak tik
lithith sakth aff möklo, wilth thw ikke tro thz
Bl. 4, r. thw meth örome*n* hörer och sär j iärteknom
oppe*n*baarlika meth öghome*n* thaa maa thw t*r*o
15 dyäfflome*n* som wid*er*ke*n*nas ha*n* wara gwdh
mooth allan syn welia, och wilthw ikke tro
thöm thaa mathw tro tyno*m* eghno*m* mesthe*r*om
och mathw ey döma myk for thz iak stadh-
festh*er* myna wissa och tro meth dyäfflome*n* som
20 j dyrken for edhra gwdha iak matthe well stad-
festha my*na* tro meth the helgha sc*ri*ffth som
sama*n* er sath aff thom helgha andha, iak for-
matthe och stadfestha hona meth hu*n*d*ra*dha
iärtegknom och wnd*er*likom g*er*ni*n*ghom wtha*n*
25 mik tikk*er* thz wara alla fägh*er*sta och ärlegha-
stha sygh*er*, ath iak windh*er* tigh meth thynom
eghno*m* kenedho*m* See och skodha iak haffw*er*
ey a*n*nat [illegible] hollgha tro, är thz saa
ath edhr[illegible] [illegible]th
30 thaa hö[illegible]
och haff[illegible]
Bl. 4, v. thaa läthe mik thz see ku[illegible]

syälffwe thaa thala thw aa the*ra* weghna och iak will tigh swara aa gwdz weghna

---

Mästarenas gensvar till S. Katarina.

[T]ha mesthe*ren* haffdhe tettha hört thaa swaradhe ha*n* och sagdhe är thz saa ath gwdh 5 ha*n* gyorde tolkin iärteknä som thw myk sägh*er* tha ha*n* war i iord*ri*ke i syno*m* ma*n*dhome hwy skuldhe ha*n* tha lydha dödh ok pino aa korsseno, ell*er* hwy skulde ha*n* lätha sigh syälffw*er* dräpa som mektogh*er* war giffwa andhro*m* liff 10 hell*er* hwro ku*n*dhe ha*n* wara andhro*m* godh*er* som sygh syelffuan war ond*er* och hwro ku*n*dhe ha*n* frälssa alla a*n*dra som ykke haffdhe makth ath frelssa sigh syälffuan

---

S. Katarinas slutliga svar till Mästarena. 15

[J]omfrwn swaradhe till mestherans ordh och sagdhe är thz saa ath thw tenk*er* meth tigh thz i thino hyertha ath ha*n* toldhe korssins dödh i sy*n*ne gwddoms natwr, thaa farthw storlika wildh*er*, forthy gwdh ha*n* er opynleghin thy skall 20 thw wetha ath ha*n* loth sigh pina till sin man- Bl. 5, r.

dhom som han oppa sigh toogh och ey till sin
gwddhom, forthy ath gwdh han er oppenbarlikin
och han er fry och frälss aff alle pino, saa
ath han kan ey pinass och ey fanghas eller
5 haldhas och thy wan ihesus christus sygher
aff diäfflom i synom mandhom som han oppa
sigh toogh och saa war han korsfesther till sin
mandhom, och ey till sin gwddhom, ath saa
som han war man som sindhede och bröth bwd-
10 ordhith oppa träno, ssaa war och han som syndh-
ena bäthradhe och sigh loth korsfestha wiidh
träith och oppa thz ath sindhen som mannyn
haffdhe gyorth och samandraghit skuldhe for-
lathas, tha wildhe syälffwer gwdh wardha man,
15 gwdh han war mektogher ath nidhersla diäffolen
meth enom sinom engil, och motthe thaghit mann-
yn w hans handhom än han haffdhe thz wylidh,
wthan han gör all tingh meth storom skälom,
och thi wilde han i tolka sama mottho wynna
20 diäffwolin som diäffolin wan mannyn, och han
som mannyn wan och nyder bögdhe wndher sith
woldh han skulde och winnas i ghen aff mann-
enom

De femtio Mästare antaga kristna tro.

Bl. 5, v. 25 [T]ha iomfrwn haffdhe thaladh thenna for-
nemdha ordhen som nw äro sagdh och annor
tolkin flera, tha warth mestheren och alle han[s]
kempa wnderlika wydher och wistho ey hwadh

the wildo he*n*ne swara, the dröffd*is* och blygdhos oppenbarlika aff gwdhz digdh, och tigdho som dumba, och inbyrdis tha sagh th*e*n ene oppa th*e*n andhra, tha warth keyse*re*n wrädh*e*r och meth stora och bith*e*rlegha ilska thaladhe 5
ha*n* till thera och sagdhe o i arme dhaara och ouäkthe men hwy ärin i saa dwffne i idhrom sy*nn*om och i staan och thighin som andhra dumba läthin i göra skam aff idh*e*r ath en q*ui*nna skall edh*e*r forwy*n*na som i haffdhen misth ba- 10
dhe makth och mäghen thz [wore] nogh och meer en nogh edh*e*r till bligdh och skam ath l q*ui*nnor och en fler*e* ku*n*do meth synom ordhom en aff idh*e*r forwi*n*na, thetta er skam och me*ra* en skam ath l mesthe*re* som wth woldhe 15
äro och hinghat kalladhe aff fröma*n*dha landhom the lätha sigh aff änne fläthia pigho forwi*n*na och ey he*n*ne swara till eth mynstha ordh Bl. 6, r.
tha swa*ra*dhe en aff thom dyärffwastha och wysastha mesthe*r*om som theras höuisma*n* war ha*n* 20
thaladhe för thom alla och swa*ra*dhe keyse*re*nom och sagdhe, h*er*ra keysere thw skalth thz wetha ath alle the mesthera i östhra ryke äro, the bära os thz till witne ath till th*e*nna dagh fans inghin th*e*n mestherä som waar like war i ordh*o*m 25
ell*e*r i bokeleghom ko*n*stho*m*, forthy ath hwlkin som moth os tordhe dispothe*ra* ha*n* warth gensthan forwu*n*nyn och gik aff meth skam, än om thessa Jomfrwna er alth annor skell forthy ath thaa iak skall säghia santh tha är thz enghin 30
mansllighin andhe so*m* thalar i he*n*ne hwro thz till komb*er*, ghino*m* hona thalar en helgh*er*

andhe och aff hans digdh tha wndhr*o*m wy saa storlika oppa he*n*nes ordh, ath wy hwarke thorom ell*er* ku*n*nom nogwth thala om th*e*nna sama ihesu christo som hon sägh*er* wara sin h*er*ra forthy
5 ath saa braath som hon togh till ath p*re*dika
Bl. 6, v. for oss aff ihesu christi na*m*pn och aff hans gwddhoms makth och aff hans w*er*dogha kors tha gaffos alla wara inälffw*er* waar hyertha the darradho och skolffwo och all waar sinne the
10 wnd*ra*dho oppa he*n*ne ordh och thy skall thw wetha o keyser*e* ath wy wiliom nw ikke lengh*er* fläthia tigh ell*er* daara wthan wy kennoms thz oppinbarlika for tigh ath wthan [thw] gör os mera wisso och höghra bewisni*n*gh oppa the
15 gwdh*er*na som wy haffuom h*er* till dyrkath tha weliom wy alle omwe*n*dhas till christum forthy wy throm thz stadhelika i waro hiertha ath ha*n* är gwdh och sandh*er* gwdz son, aff hwlkom wy haffwom saa mikit goth hörth som tessen iom-
20 frwn haffw*er* wth aff sakth

Mästarena brännas. — S. Katarina motstår Kejsar Maxentii både lockelse och hot.

[T]h*e*ntidh keysärin thetta hördhe tha warth han hasthogh*er* och ghalin och mykith wrädh*er*
25 och i sy*n*ne wrädhe tha bödh han op tendha mith i stadhin eth b*re*nnandhe baall, och bödh ath alle
Bl. 7, r. mesther*e* skuldho bindhas om hendh*er* och föth*er*, och kasthas oppa baalidh och thaa the leddhos till eldhin th*er* the skwldho b*re*nna tha thaladhe

en th*era* till th*e*n andhra och sagdhe o keyser*e* brödh*er* och ärleghe kompana hwadh er thz wy görom mädha*n* gwdh meth sine store mysku*n*dh haffw*er* sigh forbarmath wth offw*er* os, och waar willa som wy haffwom lenghe wthi wa*ri*dh, och 5 haffw*er* kallath os till sy*n*ne nadh, ath wy skul-o*m* en koma thil the helgha tro oppa thz yth*e*rsta, och ny*m*ma ke*n*na hans helgha na*m*pn, foren wy hädha*n* aff wärdhi*nn*e komom och lydhom, hwy skindhom wy os ikke for en wy dööm ath 10 thagha til os thz helgha kors och the helgha döpilsse, tha ha*n* haffdhe thetta sakth thaa badho the alle meth ene rösth the helgha iomfrwna sancta kathe*ri*na ath the mottho faa the helgha döpilsse tha swaradhe gwdz wth woldha b*r*vdh 15 och sagdhe saa o i starkastha gwdz ryddha*ra* Bl. 7, v. standhen starke i edhra tro och rädhens inthe och haffwen ingha qwidha for edhrom döpilssom forty i skulen döpas i edhrom eghnom blodh och th*e*nna eldhin som edh*er* skall pina och 20 b*re*nna, ha*n* skall op tendha th*e*ns helgha andha eldh i ed*r*o hyertha tha iomfrwn haffde tettha sakth, tha komo keysa*re*ns thiäner*e* och epth*er* thy som keyse*re*n bödh, thaa bu*n*dho the thom widh hendh*er* och föth*er* och kasthade thom 25 mith i b*re*nna*n*dhe eldhin och th*er* pinthos the for the helgha tro, och foro sydha*n* til sin wel-signadha h*err*a ihesum christum och thom til mera hedh*er* och äro tha k*r*onad*is* the meth marthe*re*s krono, trätta*n*dhe daghin i nowe*m*bri 30 och gyordhe gwdh meth thom stoor iärteknä, forthy ath thera klädhe wa*r*o hwarke swidin ell*er*

brendh, och ey war eth haar brenth aff the*ra*
hwffwdh, och thera enlythe war röth och fagh*e*rt
som en wänastha roos, saa ath the waro lika*re*
Bl. 8, r. i sino enlithe äne soffwandha me*n*niskio en dödha,
5 och for thz iärteknith skwldh thaa omwe*n*d*is*
ma*n*ghe som thz saagho till ihesum christum
och togho widh the helgha tro och thera helgha
likame, thom togho *cri*sne men och iordhadhe
thom lönlegha om netth*e*r tidh Tha tettha war
10 gyorth som förra war sakth, och keysa*r*en saagh
ath ha*n* ku*n*dhe inthe wi*n*na aff iomfrwne meth
trwgh ell*e*r hötilsse forthy hon stodh stark i
sy*n*ne tro, thaa fresthadhe ha*n* hona, om ha*n*
ku*n*dhe ho*na* omwe*n*dha till ath dyrka aff gwdha
15 meth söthom ordhom thy thaladhe ha*n* till he*n*ne
och sagdhe o ärlegha iomfrw thw esth saa fagh*e*r
och täk i thino anlithe ath thw war*e* well wärdh
ath wara en keyse*ri*nna, iak wildhe ath thw wil-
dhe aktha och skötha i thino hiertha, ath thw
20 ey änasth forsmar wara gwdha, wthan iem-
well sägh*e*r thw ath the äro dyäffla och swyka
och daa*ra* alla som thom dyrka och hedhra
Bl. 8, v. och senkia thom nidh*e*r till heluet*is* pina thy
saagha iak gh*e*rna ath thw wendhe i gh*e*n aff
25 tolkom ordhom, och giordhe ey warom gwdhom
tolka skam forthy ath iak rädhis ath saa mykith
mera som the haffwa tholomodh offw*e*r tigh och
welia ey he*m*nas, saa mykit wardhe the hardhar*e*
offw*e*r tigh thaa the hempnas mädhan thw
30 wendh*e*r ey igh*e*n aff thera smälek thy radh*e*r iak
tigh ath thw offra warom gwdhom, och iak will
gh*e*rna ghöra tik th*e*n hedh*e*r ath thw skalth

wara the fremstha i mynom palatio nesth käysar-
innan, och all ärendhe i rikeno the skulo skipas
epther tinom wilia, och the som thw sägher wara
werdogha the skulo hedhras och framhallas i
keyserens gaardh, och the som thw sägher wara 5
owerdogha thom skall ske ther lithin hedher,
thw skall mektogh wara och inthagha i mith rike
hwem thw wilth och wthe likkia hwem tigh
tekkis thw skall mektogh wara i käyserens gardh
ath skiptha och säthia till embethis men, och 10
hwem tik tikkis och aff sätia, keysarinnan och Bl. 9, r.
thw i skwlin lika wara baadha i mektogheth och
lika wellogha hon skall inghen fordell foor tik
haffwa, wthan thz ena thz hon maa meth mik
ligghia i sengh forthi hon er myn lagh gijffth 15
hustrv, i lykamlika walle och rikesins ärendhe
thaa skalthw wara en mädlare och en forsthinna
ey all enasth wil iak göra tik then hedren som
nw er sakth wthen iamwell wil iak latha op-
ressa ena stwdh mith i stadhenom, och oppa the 20
studhenä skall staa tith belethe, och alle the i
stadhenom äro skulo falla oppa syn knää for
thz beletith, och hwar som ikke faldher oppa
sin knää han skall wardha saker som then som
brwthe mothe keyserenom, och inghen skaall 25
wara saa brwtlikin, ath faldher han aa sin knää
ödmywkeligha for thetta beletith och bedhis
naadher, han skaal faa myna miskwndh iak kan
tigh äy störra äro göra, wthen iak läther böghia
tik eth mönsther aff dyra stena marmorstheen 30
inne när sielffom ghwdhenom, tha keysarin haff-
dhe tettha sakth, thogh iomfrwn till ath lee, hon

Bl. 9, v. swara*dhe* och sagdhe o hwath stoor hedh*er* och fordheell iak thaa faar, tha alle skulo helssa myk och falla a knä for mith belethe o hwath stor högtidh iak faar, iak haffw*er* h*er* till wa*r*idh
5 köth och blodh och nw skall iak wardha gwll, thz waare mera en noogh ath iak wordhe aff silffw*er* thz er formykin högtidh ath iak skall wardha klaarth gwll, iak rädhis storlika ath gwl-smydhe och my*n*tharä the faa dela och trättha
10 om mik, th*en* ene sägh*er* iak wägh*er* mykith och er mykith wärdh th*en* andhre sägh*er* mik wägha lithith och sägh*er* mik wara lithith wärdha ty tikk*er* mik wara bäthre raadh ath thw läth helldh*er* göra mith belethe aff andhrom
15 malm*om* ey saa dyrom, ell*er* aff marmorsteen iak haffw*er* nogh högtijdh alth lykwell ath alle skulo nigha mik och falla aa knä for mik, waare thz ok saa ath thw ku*n*dhe läthe göra mik eth belethe lyk wiidh mik epth*er* thy som tw
20 sägh*er* i allom lydhamothom, tha spör iak tigh
Bl. 10. r. om eth tingh, som iak wyll endhelika witha aff tigh om thz en er möghelikith, iak spör tik till hwar wilthw taghaa liff och andha som thw skall säthia i the ledhamoth ell*er* hwro wilth
25 thw wedh*er* qwäkia thöm, och giffwa thom makth ath the ku*n*no see meth öghome*n* ok göra syna gh*er*ni*n*gh meth allom andhrom lydhamoth*om* saa ath the haffwa skääll och si*n*nä, och ku*n*no see och höra och aatskilya hwar thom helssar
30 ell*er* ey helsser ku*n*no the ey thetta göra thaa er saa gwth ath thw läth*er* göra oppa mith bel-ethe eth aapynio hwffwdh som eth iomfrw en-

lithe nw maa thw säghia saa, ath th*er* er ekke
fafenkth ell*er* enkthe, ath alle the som gangha
fraam om thz beletith the my*nn*as oppa mith
na*m*pn och säghia saa mik till hedh*er*, thz er
the ärligha iomfrwn kathe*ri*na som öffw*er* gaff 5
sin gwdh, och fyk tolkin lön ok äro i gh*e*n som
i maaghin h*er* see thz war sigh en hedh*er* ath
iak skuldhe wárdha hwa*ri*a barne till ordha
wädhe och ath lyghe, hwadh hedh*er* haffdhe iak Bl. 10, v.
th*er* aff, ath folkith for thin räddogha skuldh 10
follo aa knä for myth belethe, och foglaa i himel-
eno*m* som inthe rädhas for tigh the säthia sigh
oppa myth hwffwdh och göra oree*n*th i myth
enlethe, ell*er* hwadh mondhe lithin baarn och
smaa piltha göra mik till hedh*er* the som inthe 15
for tigh rädhas och inthe wnd*er*stodho hwadh
thw haffdhe bwdith ell*er* hwadh menar thw ell*er*
pröffw*er* hwaadh hundhane mondho göra the
blygdhos ey ath göra odygdh for myno*m* öghom
o keysara hwadh er thz thw menar, tenk*er* thw 20
ath iak skuldhe for tolkith draffwell och flätia
skwldh kastha myna tro och neka my*n* gwdh
och myno*m* h*er*ra ihesu christo, ath dyrka thin
dyäffwlskap och thi*n*na affgwda Jak spör tigh
keysar*e* är thz saa ath thetta beletith wardh*er* 25
opsaath i myno*m* daghom, wilthw mik thz för-
loffwa ath mik skall thes bäth*er* ghaa i handh
ell*er* iak skall thes lengh*er* liffwa, ell*er* iak skall
wardha nogwth thes rikar*e* är thz saa ath thz Bl. 11, r.
wardh*er* ikke opsath för en epth*er* myn dödh, 30
iak spör tigh till ath thz belethit haffw*er* makth
ath göma my*n* lekama ath madkane skulu ey

slitha han tha iak er dödh, eller en thz haffwer
makth ath göma myn likama orotnan i iordhinne
saa lenghe han skaall opstha for dhomyn, eller
hwadh saligheth förma thz beletith ath giffwa
5 mik till mynne syäll eller skall thz beletith
bliffwa j hymerike och faa äwärdhelikith [liff]
meth helghom mannom, wänth i ghen ath fara
meth tolke fläthia forthy thz er stoor syndh
tolkith tenkia och än heldher thala, och mik
10 tikker tik wara en storan dhaara forthij thw
eruodher ther om thw haffwer inthe aff ihesus
christus han haffwer tagith mik till syn brwdh,
och honom haffwer iak giffwith myna tro saa
stadhelica ath oss kan inghin aath skilia han er
15 myn ära myn hedher, han er myn kärleker han
er myn hedher och söthme, han är myn kär-
Bl. 11, v. astha älskogher iak er entidh honom giffuin thi
skall thw wetha for fulla wiissa ath hwarke meth
lokkan eller trwghan hwarke meth sötha eller
20 swra skall thw mik noghen tydh koma till ath
neka honom, tha swaradhe keysaren maxentius
och sagdhe, iak haffdhe tenkth for thin wngh-
dhom skwldh ath raadha tik tith eghit bestha
om thw haffde welith lydha mik och forthi ath
25 iak seer ath thw ey enasth i thino fortrwthno
hiertha forsmaar allan then hedher som iak tik
bywdher, wthen en iemwell thw forsmaar tith
eghit liiff och thina eghna helsso, thy skall iak
thagha oppa tik noghwth bäther och see till en
30 iak kan göra tik noghwth ödmywkare, och
säthia tik noghwt bäther til rettha thw skalth
offraa warom gwdhom nw eller dräpas meth

hardhastha dödh thaa swaradhe katerina, Mädhan som himerikis konungher ihesus christus myn herra, han offradhe sik entiidh a korssena gwdh fadher i himerike for myna skwldh thy waare mik thz nw stoor glädhi ath iak motthe offras 5 honom nw ighen, o arme keysare tik tikker ath thw haffwer storan hedher ther aff ath thw haff- Bl. 12, r. wer makth ok waldh offwer mik och andhra gwdz tiänere, thz skaall then thime koma raskare ath diäffwolin i helwethe han skall faa makth och 10 woldh offwer tik ighen, och the pinor som thw gör ihesu christi thiänerom nw en litzlan thima thz skaall geldhas tik ighen ä for wthan endha, och iak er mynom herra ihesu christo ä saa mykith täkkare kärare och bäthre, ath iak lidher 15 for hans skwldh hardha pino än litzslan thima, tenker thw thz ath iak skall änsamyn dömas ok dräppas meth thinom orettha doom ney thz skall ey ske ath iak skall änsamyn koma för myn herra ihesum christum forthi her er en stoor 20 skarä i thinom palatio som mik skall fölghia till myn herra ihesum christum, och the skulo liffwa meth honom syk till store frögdh och glädhi ä for wthan endha

---

S. Katarina pinas och kastas i fångahuset. 25

tha iomfrwn haffdhe swaradh keyserenom thenna forscreffna ordhen tha warth han ghalin och wreder, och i synne ilsko thaa bödh han

synom tiänerom thagha handh oppa iomfrwnne och bath thom ath the skuldo föra henne aff allom
Bl. 12, v. klädhom och flenghia henne meth bly knappom och ther nästh kastha henne i mörka stuffona
5 och tha hon skulde tinghat ledhas tha sagde hon dyerfflika till then omildha keyseren, iak wil gherna meth godhan wilia ath myk flenghia latha och slaa och gladhelika wil iak till mörka stuffona ghaa, för hans skwldh som allan syn
10 lekama leth flenghia, och hwdh strika for myn skwldh, och thz skalth thw weta for fulla wisso ath meth thi mörker som thw mik i kasther thaa rädz mik äwerdhelikit lyws, och thw skalth faa mörker forwthen endha, tha iomfrwn haffdhe
15 tetta sakth tha komo kesarens thiänare och giordho som thom war bwdhit, the fördho henne wth aff allom klädhom, och flenghdo henne klena lekama allan meth iärn limom, tha somme trötthos och orkadhe ikke meer, tha ghingho
20 andhre fram, som the flengdo henne alla starkasth tha lwffwade hon och takkadhe gwdhe, tha spordhe keysaren henne till om hon wildhe sygh
Bl. 13, r. latha säghia och ghöra thz han bödh och han wildhe wendha ighen ath pina henne, tha trösthe
25 hon bäther sik ensamyn en hon trösthe keseranom och allom hans bödhelom, som henne flengde, och hon swaradhe honom och sagdhe, o thw armaste och skemmelighasthe hwndher gör mik alla the pino som tith harmelika hiertha
30 kan noghen tidh tenkia, iak wil gherna lydha och thola alla pino for hans kärlek skwldh som sigh wilde wärdhogha mik aather lössa meth

synne pino, tha thenna pinan hon er endhath, tha skal then time koma ath thw skalth faa see mik i himerikis åro meth helghom mannom, och thw skalth kastas i åwerdhelika pino, och ther skalth thw haffwa badhe werk ok wee, för thz 5 thw nw gör mik och allom andhrom ihesu christi thiänarom, ther nesth kasthadis iomfrwn i mörka stoffuona och epther som kesaren bödh tha sweltis hon ther inne i xii dhagha saa ath inghen gaff henne hwarke math eller drikka, wndher störstha 10 hemdh tha war forbwdith ath inthe lyws aff himelin skwldhe in till henne koma, hon skwldhe Bl. 18, v. inthe annadh see, en tiokka mörkith thaa hon war stadh i tolkom dröffwilsom thaa glömdhe gwdh ey synne thiänistha quinna forthi han 15 sendhe til henne syna helgha enghla the som henne tröstho och hwgswaladho, ok the ynne lysthe mörka stuffona meth osäghelikin klaar heeth soo ath wekterene the som laagho wthan for mörka stuffonna och wakthade henne, thee 20 wordho alle reddhe och wordho wndherlighe wedher i syno hiertha aff the klaar hethene, the wildho gherna thalla om thz iärtekne, the haffdho seeth och tordho ey for kesarans grömheth och wredhe stora 25

Drottningens och Porphirii samtal.

innan thes ath sancta katerina laa i mörka stoffuona tha hendhe thz saa ath kesaren max-

entius for noghra ärendhe skwldh for ytherst bort i siith rike ok mädhan som han bortho war, tha fyk kesarinnan wethe then hardha domyn som kesaren haffdhe giffwith offwer the helgha iomfrwna sancta katherina, och hwro meth starkom ordhom the wiissa mestherane haffdhe dispotherath meth the mildhasto iomfrwne, och hwro the omwendis till the helghaa tro, och hwro the lotho sigh pina och dräpa for the helgha tro, och hwro henna hwsbondhe kesaren han warth ghrömber och wreder for thz ath mestherane lotho sigh omwendha, och hwro thenna iomfrwn warth flengdh meth bly knappom, for thz ath hon wildhe ikke offra till hans affgwdom och hwro hon war meen löss, och wthan sak kastadh j mörka stuffuona, och skwlde ther swelthas i xii dagha wthen maath och drik, tha kesarinnan fik thetta höra horo kesaren haffdhe omildelika gyorth widh the helgha iomfrwna, tha dröffdis hon stoorligha i syno hiertha for thy hon war natwrlegha dandis och goodh, en tha ath hon war hedhen thy togh hon till ath änxslas och sörghia öffwer the spädha iomfrwna, och tenkte oppaa i syno hijertha hwro hon motthe faa see henne anlithi och thala widh henne saa ath kesaren finghe thz ey wetha, tha hon gik syk en och ensamyn aather och fram i syno palatio och tenkte her oppa tha mötthe henne aff offorthenkto kesarens höffwiisman then som stoodh for käysarens folk en mykit ärleghin man welbordogher baadhe wiiss och snillder i allom wäralikom tinghom troen och dhannis i

allom lönlikom raadhom, och han heeth porpherius honom kalladhe kesarinnan lönlika till syn, haffde meth honom raadh och loth honom wndherstaa syn welia, och badh honom ther om, ath han i noghra mottho meth lokkan och meth söthom ordhom kundhe thz skipa ath the som mörke stuffonna wakthadhe wilde thz wnna meth synom godh wilia, ath hon motte koma in i mörka stuffuona och ath see och thala widh iomfrwna och i blandh annor oordh tha thaladhe hon till porpherium och sagde, thw skalth wetha godhe porpheri ath iak haffwer kualdh meth wnderlikom drömom och oppa the drömana haffwer iak mykin tanka j myno hyertha, forthy iak weth ey hwath the tekna oonth eller goth, för en iak seer hwadh endha the thagha, mik drömdhe saa i nath, ath the sama iomfrwn som wy badhen om thalom, iak saa henne i eno hwsse sythia, och kringh om henne war een skön och osägheliken klaar heeth, och kringh om henne saatho monghe men alle klädde meth hwithom klädhom och thera anlithe waar saa skinandhe och klaarth ath iak formotthe ykke see thera anlithe, och thaa hon fyk see mik, thaa badh hon mik ghaa fram till sigh, och tha iak haffde thz gyorth, tha togh hon ena gwl krono aff enss thera haandh som kringhom henne saatho, the kronona thaa setthe hon oppa mith hwffwdh och sagdhe, weth thz ghodha kesarinna ath thessa kronan hon är tik sendh aff himerikis ryke, aff mynom herra ihesu christo, och aff thessom dröme är myth hiertha saa wp lysth

5 10 Bl. 15, r. 15 20 25 30 Bl. 15, v.

i manghom tankom, ath iak gäther ey soffwith
ingha nath, och iak kan ey faa hwila i öghna
blyk saa mykith asthundher mith hiertha ath
see the iomfrwna thy bedher iak tigh käre por-
5 pherii ath thw fin the wägha ath iak matthe
thala vydh henne och see, tha swaradhe porpher-
ius och sagdhe, godha frw kesarinna thz er
allom oppenbaarth ath tik bör bijwda och radha
offwer mik å som thw wilth och mik bör
10 lydha och göra hwath thw bywder, thy skalth
thw thz for sannyngh wetha, ath iak är redho
boin ath göra alth thz thw wilth om tetta sama
ärendhit, än thaa ath iak well weth, ath iak
faar kesarens wredhe wthen alla myskundh om
15 han foor thetta wetha, thz er nogh santh ath
kesaren han haffwer noogh hardhelike och ghröme-
lika gyorth wydh the iomfrvna som wy om
thalom, forthy iak war ther när thaa han loth
Bl. 16, r. saman kalla alla wiisastha mesthera aff wärsains
20 enda och bath thom dispothera meth henne och
loffwadhe thom stora gaffwer, om en the kundho
henne wynna, och thaa the saman komo thaa
kundho ey eth stykke winna aff henne wthan
the lotho sigh gensthan omwendha och kendhos
25 oppenbaarlika ath han war thera gwdh, then
same som the iomfrwn prädhikadhe aff, och thy
warth kesaren wrädher, och badh kastha the
mestherana alla oppa en brennandhe äldh, i
äldhennom gyordis meth thom eth storth iär-
30 tekne forthy iak saagh medh mynom öghom ath
the waro dödhe, thaa war ey eth haar brenth
aff thera hwffwdh, och ey en traadh aff thera

klädhom, och forthy kennis iak for tyk, o kes-
a*ri*nna ath fraan th*e*n dagh iak saagh thz hijer-
tekne tha fest*is* he*n*ne ordh i myno hiertha, meth
hwlkom ho*n* wara gwdha straffwadhe saa inner-
lika, ath allan th*e*n gwdh wy görom waa*ra* gwdha 5
thz reknar iak wara dyäffwoll och fläthia, och
ware ey thz ena ath war lagh stygghis saa
mykith widh the*ra* k*ri*sna tro, som the gö*ra* Bl. 16, v.
thaa warä iak raskelika wendh*e*r till henne, saa
ath iak wildhe dyrka ihesum christum och hedhra, 10
och forthy ath wy haffwom baadh*e*n en welia,
tha är oss inthe bäthre raadh [än] ath wy mwth-
om och lokko*m* thom som wakta mörke stuff-
uona, ath wy motthom koma in till iomfrwna,
ath the loffwa oss thz i ghodhe t*r*o ath inghen 15
finghe thz witha, och gensth*a*n wthan all dwala
tha gyk porpherius till thom som wakthadho
mörko stoffo*n*na och meth syno*m* gaffwom och
söthom ordho*m* thaa lokkadhe ha*n* thom och
thee sagdhe gh*e*rna welia ghöra alth thz ha*n* 20
beddhis

Drottningen och Porphirius besöka fängahuset.

[F]örstha thima*n* om natthena tha gingho the
baadhin kesari*n*nan och porpherius till mörka
stuffuona, tha the komo in thaa war mörkestuffwan 25
fwll meth osägheliken klaar heeth och skeen
oppa alla sydh*e*r thaa the fingho thz see, tha

wortho the wnd*er*lika wedh*er* och fullo nydh*er* till iordhene, och gensthan the waro nyd*er* fallyn
Bl. 17, r. tha kendho the saa godha och dy*ra* lwkth i sinom näsum ath the wedh*er* qwekt*is* all aff the
5 dyra luktena tha thaladhe the ärligha iomfrwn sancta katerina till the*m* ok sagdhe, standhen op och rädhe*ns* ikke forthy my*n* h*er*ra ihesus christus ha*n* haffw*er* edh*er* kalladh och wth wolth til ärona k*r*ono tha the stodho op tha
10 fingho the see ath iomfrwn saath oppa eth ärlighit säthe och gwdhz engil läkthe he*n*ne saar och he*n*nes wndh*er* och smordhe meth aldra dyrastha smörilsse, och heelt*is* i samo stundh saa ath the fingho gensthan baadhe hwld och
15 skin, och he*n*ne lekama varth saa fagh*er* ok hwith*er*, th*er* saagho the nok*ra* gambla ärligha men sythia k*r*ingh om hona, och the*ra* änlithe waaro osäghilika klaar och skina*n*dhe, och aff enom the*ra* togh the helgha iomfrwn ena k*r*ono
20 skina*n*dhe som eth klaarastha gwll, och the k*r*onona satthe ho*n* oppaa kesa*ri*nno*na* hwffwdh och sagdhe saa till the gambla h*er*ligha som saatho alth k*r*ingh om hona, thz er myns h*er*ra ihesu christi drotni*n*gh som iak haffw*er* lenghe
25 asthu*n*dat och bydhit ath ho*n* skall faa rydd*er*-lika k*r*ono meth edh*er* och mik sigh till äro for
Bl. 17, v. wth*e*n endha, och th*e*nna ryddha*re*n som i sen h*er* standha ha*n* skall wara i blandh meth oss och ha*n* skall räknas i waan skara tha swa*ra*dhe
30 the gamblo ärlighe me*n*nene och sagdho saa o ihesu christi dyrastha och finastha pärlla forthy ath thw rädhis ikke mörka stuffona och he*n*na

ondha lwkth lydha och thola for thins h*err*a ihesu christi skwldh, thy haffw*er* ha*n* bönhörth tik for tessen som h*er* äro, och th*er* meth er tigh giffuith och wnth aff thino*m* h*err*a ihesu christo ath thw skalth wa*ra* bönhördh för allom 5 them som thw will bidhia, och thessen som tigh haffwa sökth och withiath i thino*m* dröffwilssom the skwlo w*er*dha räknath i thyn ärwod*is* lön, och the skwlo for thino*m* öghom lätha sigh pina och dräpa och skulo faa marthe*ris* k*r*ono i hime- 10 *ri*kes äro, och saa braath som the*ra* pina ho*n* är endhath, thaa skall thy*n* odhö[de]like brwd-gu*m*me ihesus cristus tagha tik i gynom liffsens porth th*er* skalth thw höra th*en* sötha orgholekin och skall see th*en* faghra iomfrw skaran som i 15 blandh rossor och lylior sigh frögdha och glädhia och epth*er* fölghia thy menlössa lambeno ihesu Bl. 18, r. christo ää hwarth thz gangh*er* etc

---

S. Katarinas tal till Drottningen.

tha thetta war taladh som nw är sakt thaa 20 wendhe iomfrwn sancta katherina sigh till käysa*r*-*i*nnane hwgxadhe he*n*ne och sagdhe o kesa*ri*nna stath nw stark i thino hiärtha forthy thw skall gensta*n* inna*n* thrij dagha fara hädh*en* aff wärdh-i*n*ne till thin gwdh och till thino*m* h*err*a, rädz 25 ikke för nok*ra* pino som tigh förä staar i lytith öghna blyk forthi ath alla the pinor som thw kan thola och lidha i thessom litla thimano*m*

the åro ey lika mothe the sto*ra* årone som thw skall faa till lõna, rådz ey offw*er* giffua thin brwdhgu*m*ma som år en dyåffwllikin man, forthi ha*n* år en kesar*e* en lithlan thima, och hans
5 woldh faar en raska*re* endha i dagh år ha*n* en kesare och en h*err*a i sy*n*ne hõgfårdh ok i sinne makth om morghon ell*er* offw*er*morgho*n* skulo paddh*er* och ormmar slytha hans krop, rådz ikke skilias fraan th*e*n dõdelika konu*n*ghin thw
10 skall faa igh*e*n tik till brwdgu*m*ma th*e*n odõdhe-lika konu*n*ghin ihesum christum som tigh skall giffwa the lõn som aldhre forgha*n*ghas, och åro the som aldhre skall endhas

---

S. Katarinas tal till Porphirius.

Bl. 18, v. 15 tha iomf*r*vn sancta katherina haffdhe taladh th*e*nna forsc*rif*na ordh, forthi ath porpherius ha*n* war en stoor h*err*a och hõffwis man for allo keyserans folkå och haffdhe maangha ryke-doma thy [spordhe] ha*n* sancta katherina till
20 hwadh lõnom ha*n* skwlde faa fõr sin skadha, om en ha*n* wardhe iesv christi riddha*re* och st*ri*ddhe for hans skwldh tha swa*ra*dhe iomfrwn och sagdhe, thw weeth thz well my*n* godhe por-phirius ath hwar en dõdhelikin ma*n* ha*n* år ey
25 saa mektogh*er* ey saa rik*er* och ey saa helb*ri*gdo och ey kan ha*n* sigh saa well thagha till waarå, ath ha*n* skipt*is* iw stu*n*dhom om k*ri*ngh aff sinom rettha staggha, see och skwdha meth tigh hwro

stekkith me*n*niskio liiff thz är, godz och päni*n*gha
som me*n*niskian sama*n* dragh*er* meth sto*ra* erff-
wodhe i mangh aar och langhan thima thz for-
gha*n*gh*er* raskelika i en thima och i eth öghna
blyk, hwath är thz som alle kära, wtha*n* ath all 5
tingh äro forgengelikin see och skodha meth
tigh ath landh och städh*er* the äro mykith nepparä
och werrä nw en the waa*r*o för nokrom aarom Bl. 19, r.
tha the wa*r*o ny bigdhe, och fhorthi ath thw
spör myk till hwadh lönom ihesus christus skall 10
giffwa sino*m* tiänerom som för hans skwldh offw*er*
giffwa tessen forghenghelika tinghin tha ma thw
tettha merkia meth tigh ath mädha*n* saa stor
moon tikkis wa*ra* om thessen tinghin h*er* nydre
oppa iordhe*na* som raskeligha skwlo forgha*n*gas 15
hwro stoor mon och hwro mykin mon thaa ware
om the tingh som i himer*i*ke äro som aldhre
forga*n*ghas wth*e*n blyffwa skulo for wth*e*n endha,
th*e*nna w*er*dh ho*n* är som en fulasta mörkastuffua
alla the som i he*n*ne koma the skulo dö ok 20
dräpas himer*i*kis rike skulo the faa som for gwdz
skuld offw*er*giiffua w*er*dhe*na* thz er saa ärlighy*n*
en stadh ha*n* ey wed*er* torff nogwth lyws sooll
ell*er* mana, th*er* er inghin dröffuilse ingh*e*n mothe
gangh i[n]gh*e*n oroligheth th*er* [är] äw*er*delikin 25
frögdh glädhe och saligheth for wth*e*n endha,
och wilthw nw ändhelika wetha hwath saligheth
i himer*i*ke är, tha maa iak tigh thz säghia meth
faa ordh himer*i*ke är th*e*n stadh*er* som th*er* är
alth goth och inthe onth tha maa thw spö*ria* 30 Bl. 19, v.
mik till hwath goth th*er* är iak swarer tigh och
sägh*er* ath me*n*niskio öghon aldre sogh he*n*ne

öron ald*re* hördho, och inthe hierta ka*n* thz till fullo tenkia hwadh sto*rà* äro gwdh haffw*er* syno*m* wänom giffuith som h*on*om älska thesse äro och saligheth astu*n*dhade th*e*n ryke ma*n*ny*n* som
5 sc*ri*pth*e*n aff sägh*er* som thaladhe widh sigh ena i syna hiertha och sagdhe, o my*n* kärasta gwdh hw*r*o lengha skall my*n* syäll som torsth*er* och astu*n*dh*er* koma till thy*n* wa*ra* i thesse mörke stuffuo saa som är my*n* sindoghe k*r*opp*er*, hwro
10 lenghe skall th*e*n timy*n* rekkia ath iak skall wara i th*e*n dödhelika lekama*n* thetta är thz ärligha fädh*e*rna landhit ath hwar än me*n*niskia ma astu*n*dha och önskia forti th*er* är ingh*e*n sokka*n* ell*er* grath*er* th*er* är ey rop ell*er* kry,
15 th*er* är ey sorgh ell*er* dröffuilsse och tha me*n*n-iskian faar th*e*nna ärona tha w*er*dh*er* hon meth til syna syäll, och alth thz iak haffw*er* nw sakth aff himerikis ära thz är mekta litith framför*e*
Bl. 20, r. thz som är i retta sanni*n*gh saa skalth thw faa
20 röna om thw bliffw*er* stadhelikin i thi*n*ne c*ri*sthe-lika tro alth wth i endhan

---

Porphirii tal till Riddarena. — S. Katarinas dom.

tha sancta katerina haffdhe taladh th*e*nna
25 forne*m*dha ordhin aff hime*r*ikis äro tha glädd*is* drötni*n*ghin och porpherius stoorlika i sino hiärtha och th*er* nästh gingho the ath*er* w mörka

stuffuo*na* och stadghado thz i sino hiärtha, ath
the wildhe gh*er*na lydha och thola for iesv
christi na*m*pn skuldh alla the pinor som th*en*
omildhe kesa*re*n wildhe thom göra, tha the komo
w mörka stuffuona, tha spordho alle i kesa*re*ns
gaardh waro hwar annan, hwar som porpherius
ell*er* drötni*n*ghi*n* haffdhe wa*ri*dh the sama natth-
e*na* tha sua*ra*de porphirius och sagdhe hwar iak
haffw*er* wa*ri*dh i nath th*er* torff thw ey epth*er*
spöria, eth är thz iak will edh*er* säghia thz skall
wa*ra* edh*er* till stora*n* froma, om i willin lydha
och sätha myno*m* ordhom i thetta sin, forthi
thi iak haffw*er* i nath haffth ena helgha wako
nath, meth thi mik är i nath oppenba*ra*dh*er*
liiffsins wägh*er* och my*n* gwdh och my*n* skap*ar*e (Bl. 20, v.)
ha*n* är mik i nath wisth*er*, och är thz saa ath i
wilin bliffua när mik och glädhias meth mik
thaa skulin i offw*er*giffua th*en* förba*n*nadha aff-
gwdhin som wy haffuo*m* dyrkath och älskath
till th*en*na dagh, och i skulin dyrka och hedhra
en sa*n*nan gwdh som idh*er* ok althi*n*gh haffw*er*
skapadh, och th*er* meth skulin i tro oppa hans
son ihesum christum h*on*om skulin i dyrka och
hedra forthi ha*n* är sandh*er* gwdh och sandh*er*
h*er*ra öffw*er* all the tingh i wärdhi*n*ne äro, och
all the som oppa ha*n* tro the skulo faa ewi*n*ne-
ligha saligh heth, och the som ey wilia tro oppa
ha*n* the faa ewi*n*nelika fördömilsse och th*en*na
same almectogh*er* gwdh som os haffw*er* saa
lenghe tolth i wara willo ha*n* haffw*er* sigh nw
oppenbaradh och ku*n*noghan gyorth meth thessa
helgha iomfr*v*na sancta katerina som kesa*re*n

maxencius haffwer kastath i mörka stuffuona
thenna sama forscripna ordhen thom taladhe
porphirius för ii^c ryddhare som waaro the fremsthe
som waaro i käsarins gaardhe, och the aff sadis
Bl. 21, r. 5 ghenstan affgwdha dyrkan, och lothe sigh om-
wendha till ihesum christum Jnnan thes ath
thetta thaladis tha gömdis the helgha iomfrwn
sancta katherina i mörka stuffuona epther thy
som kesaren haffdhe bidhit, och forthy ath kes-
10 aren bödh wndher högxsta bwdh ath henne
skuldhe inghin giffua ätha eller drikka i the xii
daghana hon ther inne lagh, then same gwdhin
som matadhe danielem prophetam i leona kwlana
han föddhes ok the menlössa iomfrwna ther hon
15 lagh forthi han sendhe henne math och födha
offwan aff himelenom meth enne hwitha dwffuo,
och tha the tolff daghane waro wthe thaa thedis
henne ihesus christus meth enom storom engla
skara och enom storom iomfrw skara, och han
20 taladhe till henne och sagdhe, o myn kärastha
dotther nw maa thw see och skoda thin gwdh
och thin herra for hwilkins nampn thw gik i
thenna strydhena, Stath nw stadelika i thino
hiertha och rädz ikke forthi iak är meth tigh
25 och iak wil tigh aldre offwer giffua eller for-
laatha och with thz for fulla wisso ath monghe
Bl. 21, v. men skulo tro oppa myk for thina skwldh och
tha han haffdhe thenna ordhen sakt tha opfoor
han i ghen i himelin, och iomfrwn stodh och
30 saagh op i högth epthe honom saa lenghe som
hon kundhe, tha kesaren haffde ändhat syn
ärendhe bortho i rykeno, tha kom han i ghen

till stadhin alexandriam ok nästha daghin th*er* epth*er*, tha satt*is* han oppa sin domstooll och alle hans mesthe*re* ok högxsta raadhgiffuerär the kallad*is* sama*n* till hans, tha the wa*r*o alle sama*n* komne, tha thaladhe kesa*re*n till th*er*a 5 som th*er* om k*r*ingh stodho, och sagdhe ledh*e*n fram för os the fortrwtna pighona, och wy wel-iom see och höra en wy ku*n*nom nödgha he*n*ne meth hwngh*er* och swälth till ath dyrka wara gwdha, och th*er* nesth ledd*is* iomfrwn wth w 10 mörka stuffuona in for kesa*re*ns domstooll, tha ho*n* stodh for h*o*nom och ha*n* saa he*n*na anlithe warä fagherth och skina*n*dhe, och ha*n* menthe ath hon skuldhe wara i syno a*n*lythe twinghat och wtsmäktath aff longha fastho, tha fyk ha*n* 15 sto*ra* misthanka i syno hiertha och tenkthe meth sigh ath noghwr haffdhe he*n*ne giffuith lönlika Bl. 22, r. ätha i moth hans bwdhe, och i syne ilsko och wrädhe bödh ha*n* thagha hand oppa thom som haffdhe waktat mörka stuffuona och bath thom 20 pinas och plaghas saa lenghe ath the wildho gh*er*na säghia hwar he*n*ne haffdhe giffuith ätha, the pinthos menlösse for he*n*na skuldh wth*e*n saak thaa nödghad*is* iomfrwn till ath oppenba*ra* thz ho*n* haffdhe gh*er*na dwlth meth ma*n*nenom 25 thi sua*ra*dhe ho*n* och sagdhe, o kesare thw som haffw*er* saa sto*ra* äro och wärdogheth fram förä alla and*re* men thz stodhe tigh bäth*er* ath thw pinte och plaghadhe the som sake äro och brwt-like, och lothe thom oplaghadha wa*ra* som 30 ingh*e*n broth haffwa, thy ma thz oppenbarlika synas ath thw är ow*er*dhogh*er* ath sythia i th*e*n

stadh thw syth*er*, thy skal thw wethe for fulla
vissa ath inghen liffua*n*d*is* me*n*niskia gaff mik
ätha ell*er* d*ri*kka sydha*n* iak kom i th*en*na mörka
stuffuo*na* wthan th*e*n en gwdh som ey öffw*er*-
5 giffw*er* syna ryddha*r*e tha the lyda och tola för
hans skuldh hu*n*gh*er* ok dröffuilsse, han aff sy*n*ne
Bl. 22, v. wärdogheth haffw*er* myk senth badhe math och
födho offwan aff himeleno*m* meth synom helgha
ängil ha*n* är my*n* gwdh och my*n* älske*re* h*an*
10 är my*n* ghömer*e* och my*n* andhe brwdhgu*m*me

S. Katarinas ståndaktighet.

th*er* nästh wendhe kesa*r*en sigh om k*ri*ngh
till the*m* som stodho när, oppa thz ath ey
skuldhe märkias hans grömheth och omildheth
15 för them som brwtlike waro, tha loth ha*n* som
h*on*om önkadhis öffw*er* the iomfrwnâ, thi thal-
adhe ha*n* söth ordh meth falsko hiärtha j he*n*na
näruaro och sagdhe, myk önkar offw*er* th*en*na
pighone meth thy ho*n* är födh aff konu*n*gha
20 släkt ok aff ärligho folke, och ho*n* är saa kusin
i syna hiärtha meth kokkell och trwldom ath
ho*n* ey änasth forsmaar ath dyrka och hedhra
wa*ra* odhödelika gwdha wthan iämwell hon
hädh*er* och spotth*er* thom meth synom ordhom,
25 och sägh*er* thom wa*ra* dyäffwlskap och orena
andha, och sägh*er* ath the gekke och daa*ra* alla
thom oppa thom tro sydhan wendhe ha*n* sigh
till syälffwa iomfrwnâ och sagdhe iak wildhe
tigh mykit| held*er* raadha och hiälppa en iak

wildhe tik dräpa och fordh*e*rua, thy raadhom wy tik ath thw sägh*er* os thin wilia hw*r*o thw haffw*er* tik betenkth om thith bestha, mädha*n* thw haffw*er* haffth saa langhen dagh, forthy thw skall nw wilia eth aff thwem, hwath held*er* thw wilth offra waro*m* gwdho*m* och behaldha tith lyff, ell*er* iak skall pina thin lekama meth haardhastha dödh, tha swa*ra*dhe sancta katerina och sagdhe, iak wnskar gh*e*rna liiffwith oppa thz iak motthe faa ihesum christum thz sama liiffuidh tho rädhis iak ey ath dö for hans skwldh,´ wtha*n* iak astu*n*dh*er* meth godhom wylia for hans skuldh dö forthy iak är thes wyss ath lyd*er* iak dödh och pino för hans skuldh thaa faar iak ewi*n*nelikith liiff, forthy lath*er* tw my*n* lekama pina och saargha, tha giffw*er* myn h*err*a ihesus christus mik för th*e*nna dödelika lekama*n* en odödhelikan likama igh*e*n nw haffw*er* thw öffw*er* myk makth, och iak weeth ath iak skall ioo natwrlika dö, öffw*er* my*na* syäll haffw*er* thw ingha makt wtha*n* thw wilth lywgha tik th*er* till forthy saa braath som thw haffw*er* my*n* lykama dräpith tha skall myn syäll fry och fräls saa snarth som th*e*n snarasthe fogill flygha op till hime*ri*kis till syn gwdh meth aldhra största frögdh och glädhe, thy sägh*er* iak tik omildhe kesa*r*e thenk oppa alla the pinor som thw ka*n* op finna i thino onska fullo hyärtha och leth thom koma, forthy my*n* h*err*a ihesus christus ha*n* kallar myk och h*o*nom astu*n*dh*er* iak ey ath offra nöth ell*er* faar, wthen mith eghit köth och myth eghit blodh, förthy ha*n* offradhe syk syälffua*n* gwdh fadh*er* i hime-

Bl. 23, r. — 5 — 10 — 15 — 20 — Bl. 23, v. — 25 — 30

*r*ike for myna skuldh, thz skalth thw wetha for fulla sannyndh ath innan en stakkuthen thima skall koma gwdz hemdh öffw*er* tik forthy ihesus cristus skall op wäkkia än starka*n* kempa mothe
5 tijk, som mothe tik st*ri*dha skall om the helgha tro, och ha*n* skall he*m*nas gwdz oreth, och meth syno swärdhe skall ha*n* aff huggha tik tith hwffwth och tin sindhoghe blodh*er* ha*n* offras thinom gwdhom diäfflenom i heluethe til eth for-
Bl. 24, r. 10 ba*n*nath offer, tha skall thw wetha ath wildhe thw lydha och sätha myno raadhä, och wildhe offw*er* giffwa thina affgwdha, och meth gwdheliko hiärta thagha wydh the helgha tro, en motte thw wnkoma th*en* hardha domy*n* som
15 tigh offw*er* standh*er* forthy gwdz misku*n*d hon är en offw*er* tik

---

S. Katarina och Folket.

[T]ha iomfrwn haffde sakth th*en*na ordh*en* tha warth kesa*r*en wrädh*er* och grömb*er* som
20 eth leon, och togh snärkias och sama*n* bitha syno*m* tha*n*nom och i syna ilsko thaladhe ha*n* fort*r*vthin ordh, och sagde saa, hw*r*o lenghe skulom wy thetta lydha och thola, ath thesson kätthan skall göra warom gwdhom saa stora
25 forsmälsse, thz är bäth*er* gyorth ath wy slythom allan he*n*nes lykama i stikke swndh*er* th*en* ena lymy*n* fraan th*en* and*ra* och tha torffua ikke

andhra *cristna* me*n*niskior tagha sigh trösth och dyrffwe aff he*n*ne, ath göra spoth och haadh aff waarom gwdho*m*, alle the som nw wilia he*m*nas gwdha*na* oreth the ganghe fram och thaghe handh oppa thesse *trvll* kättone och martzlen hona och pinen saa le*n*gha hon ändh*er* sith liff meth grömasta dödh, och thaa skall ho*n* faa see hwath hyälp ho*n* haffw*er* aff syno*m* gwdh som ho*n* rosaar saa mykith aff, tha ho*n* ledd*is* till pino*na* tha komo sama*n* the som önkadhe syk offw*er* he*n*ne fågrindh ath saa fagh*er* än iomfrw skuldhe aff lyffwas meth saa ska*m*melikom dödh, och the raddho he*n*ne ath hon skuldhe wara kesa*re*nom lydogh hell*er* en saa fortappa sith wngha lijff och sagdho, o wänastha iomfrw fagh*er* och skina*n*dhe som en sooll hwath ilhärsko är i thino hiärtha, ath thw som är födh aff konu*n*gha släkt och tik bywss wärdhi*n*na hedh*er*, rykedoma och ära, och thw meth godho*m* wilia asthu*n*d*er* heldh*er* döö en liffua, o iomf*r*v thw esth well wärdh ath wara en keysa*r*-*i*nna tenk oppa ath thw esth nw i thinom wnghdhom, som eth wänastha blomsth*er*, fortappa ikke tolkin fagh*er* leek meth tolkom ondhom dödh och skemmelighan, the ärligha iomfrwn sua*ra*dhe thom i gh*e*n och sagdhe, lathin aff idhro*m* fauiska grath och ogwdelikom manilssom, och önkin idh*er* oppa my*n* wnghdom inthe ell*er* my*n* iomf*r*v fågringh forthi ath my*n* lykame som idh*er* synis blomst*ra*ndhe och fagh*er* ha*n* är lyk*er* eth wiisnadh *tr*e forthi saa braath som siälin ell*er* andhi*n* gaar w h*o*nom, tha är

Bl. 24, v. — 5 — 10 — 15 — 20 — Bl. 25, r. — 25 — 30

lekamen ghensthan wiissin och dödher och all hans fägringh är förtappath, orma och paddhor skulo honom slytha, och han skall wardha muldh och aska som han war förstth thaghin wth aff,
5 haffuen inghin sorgh eller graath for mynom dödh forthi ath thenna dödhin som mik nw förä staar han skall ikke wara myn ytherstä ändhe, han skall wara myn affgangher till äwinleghit liiff han skall dräpa myk till ath lidha dröff-
10 wilsse och wsaldh, iak skall for thenna dödhin skuldh opsthandha till äuinnelikin äro, Sörghin
Bl 25, v. och grathen öffwer idher Siälffua forthi i torffwen ey epther idhan döödh hoppas till liiff eller äro, idher staar inthe annadh förä en ewinnelikin
15 fordömilsse, tha iomfrwn haffdhe sakth thenna ordhen, tha fingho somlike storan angher och idhrogha i syno hiärtha aff henna ordhom, och the drogho sigh lönlyka fraan affgwdha dyrkan och fraan kesarens omghangho, en tha the tor-
20 dhos thz ikke oppenbaarlika wara bekendhe for kesarens reddogha skuldh, thy tigdho the quarre lönlika widher sigh ena saa lenghe till thes the mottho faa see och skodha hwath endhalikth iomfrwn finghe meth synne pino

---

25 ## Pinohjulen. — Räddningen.

[T]ha iomfrwn skuldhe pinas thaa kom fram en man som heeth chwrsates som fogthe war i stadhenom a keserans wäghna ok han war en

diäwlsslikin man, han opwäkthe keysaren meth synom ordhom till äne nya ilsko mothe iomfrvne och gyordhe keysaren badhe gryman och wrädhan mykit mär en han förra war han badh tom legghia pino oppa pino och thaladhe smäligha till keysaran och sagde o thw store weldhoghe kesarä tykker tigh ykke blygdh och skam wara ath en quinna skall haldha tigh meth manghom ordhom waktha aath huath iak tyk sägher, tessen pighan katherina hon sagh ingha pino en som nogwth är faseleghin och rädhelykin aff sijgh thy är thz ey wndher ath hon försmar offra warom gwdhom, iak radher tigh keysare ath thw bywdher oppa wndher högxsta bwdh och högxstha hemndh ath innan thessen try dighnen motthe bygghias fyra hijwll epther mynom synnom som iak dykther och giffwer the sama hywlin, the skulo innan och wthan alth om kringh oppa alla sydher wara beslaghin meth hwassom tagghom, och axolen och naffuan a hywlemen the skulo wara beslaghin innan och wthen mz hwassom spykom, och iärn saaghom, och tha the hywlen äro saa till rädh som iak haffwer nw sakth, tha säth hona oppe iämthe hywlomen ath hon maa see och skudha hwro the löpa om kringh op och nydher som the kunno snarasth och thaa hon faar höra hwro the iärn tagghane gnysla syk inbördhis tha the möthas, tha maa hon faa en räddogha i sith hyärtha, och ther aff maa hon böghias till ath dyrka wara gwda wil hon och inghaledhis ther meth lätha sigh winna tha läth henne gensthan

Bl. 26, r. — 5 — 10 — 15 — 20 — 25 Bl. 26, v. — 30

kasta myth oppa thz hywla wärkith thaa maa
he*n*ne lykame all*er* syndh*er* skäras i twsandha
stykke aff the hwassa iärn tanghome*n*, och thaa
magho alle som dyrka christum see och witha
5 ath the saagho ald*re* tolka pino, gensth*an* som
th*en*na fulaa radgiffue*re*n haffdhe thetta sakth
tha bödh th*en*na omildhe keijsa*re*n wth*an* alla
dwalo ath göra thz sma wirkith, och alth thz
kesa*re*n bödh för iomfrwna wärstha thz waa*r*o
10 alle hedni*n*ghia meth alle aatwakth redhobone
ath göra och fulko*m*na, tha thrydhia daghin
Bl. 27, r. kom tha bödh kesa*re*n lätha lidha ath hywlith
wordhe redho ok badh kasta iomf*r*vna th*er* mith
wthij om ho*n* stodhe nogwth mothe kesa*r*ins
15 wilia, och th*er* meth bödh ha*n* ath hywlin skuldo
wendhas om kryngh som the kundhe snarasth
löpa hwarth moothe annath, och saa motthe
he*n*ne spädha likama aldh*er* slitas syndh*er* i
stykk*er*, och andhra c*ri*stna me*n*niskior the mottho
20 thes me*ra* rädhas for slyka*n* gröma*n* dödh, Alth
thz som th*en*na omijldhe kesa*r*in bödh thz ful-
ko*m*nadho hans tyäne*ra*, hywlin the baros fram
i*n* for radhwssith och th*er* opresthes the saa
g*r*im och saa hwas, ath alle the som saagho thz
25 hywla wirkith the gaaffuos th*er* wiidh ok thom
fasadhe i the*ra* hyärtha wiidh saa grimth eth
wirke, ensamen iomfrwn sancta katerina ho*n*
rädd*is* ingha pino forthy he*n*ne hiärtha war saa
stadfesth i waaro*m* h*err*a ihesu christo, ath hona
30 ku*n*dhe inghin wi*n*na ey meth godho ok ey meth
ondho, och the sama hiwlin the waa*r*o saa gyordh
ath thw och thw gingho sama*n* mothe thom

andhra, saa ath thaa thw gingho op tha gingho
thw nyd*er* och myth i the hywlin tha skulde Bl. 27, v.
hon kastas the helgha iomfrwn och th*er* synd*er*
skäras aff them hwassa iärnomen all i styk*er* och
he*n*nes liiff skuldhe endhas meth eno*m* wslom 5
dödh, tha iomfrwn leddhis fram ok skuldhe
kastas oppa hywlin tha lipthe ho*n* op syn öghon
till himelin och bath till syn gwdh lönlika i
sino hiärtha, och sagdhe o alzwollogh*er* gwdh
thw som altijdh hiälp*er* allo*m* thom som a tik 10
kalla i si*n*ne nödh och synom dröffuilssom, wärd-
ogha tyk ath höra myna bön som nw kallar a
tik i my*n*ne nödh, giiff och wn mik ath thz
hywla wirkith som op rästh är till myna pino
ath thz matthe aath skilias och syndh*er* slaas 15
[aff] lywngheldh, och alla the som sta h*er* om
k*ri*ngh the maagho see thyna gwddhoms makth,
och matthe hedhra och ära tith na*m*pn som
welsighnath är for wth*en* endha, thw westh thz
well my*n* kär*e* he*r*ra ath iak bid*er* ey th*en*na 20
bönena forthi ath iak rädhis för nok*re* pino,
forthy iak astu*n*dh*er* meth lenktandhe hiärtha
ath lidha och tola ä hwadh dödh iak skall, thill Bl. 28, r.
thes ath iak matthe raskeligha koma till tik, och
motthe faa see ok skodha thith helgha enlythe, 25
iak bidh*er* th*en*na bönena förthy ath the som
for myna skuldh skulo t*r*o oppa tith helgha
na*m*pn the mottho saa mykith starka*re* trösta
oppa thina hiälp, och saa myk*i*t stadhelyka*re*
wid*er* ke*n*nas tith helgha na*m*pn, för en iom- 30
frwn haffdhe liktath th*en*na ordh tha kom gwdz

ängil aff himeleno*m* och slogh thz hiwla wyrkith meth eno blaasa*n*dhe wädh*er* flagho alth i stykke synd*er* saa hastheligha ath the stykken som [flö-gho] wth aff hywla wirkeno the slogho i häll
5 iiij[M] hädni*n*ghia som th*er* om k*ri*ngh stodo tha thetta war skeeth tha fingho hedni*n*ghane sorgh och graath och oppenbarlika skam, ihesu christi tiäna*re* som a ha*n* troddhe the fingho stora frögdh och glädhe i sith hyärtha, och keysa*re*n han war
10 gino*m* dröffuadh*er* saa ath ha*n* skaar synom thanno*m* i rätthan harme och wisthe ey hwadh han wildhe göra

---

Drottningen bekänner Christus.

Bl. 28, v. [T]he ärligha kesa*ri*nnan hon stodh i blandh
15 andhra och ho*n* saagh och skodhadhe gwdz opp-enbarä och wnd*er*ligha g*er*ni*n*gha och sto*ra* rät-uiso, hw*ro* ha*n* hemdhis öffw*er* syna ouyne, och ho*n* som lenghe haffdhe dolth sith hiärtha och lönth syna g*u*dligheth for sins bondha räddogha
20 skwldh ho*n* gyk nw oppinbarligha fram mothe thom ondha keyse*re*nom och straffuadhe han och sagdhe O thw armasthe man hw*ro* lenghe wilthw st*ri*dha mothe gwdhe, o wsle man hwadh galnisko är saa mykith i thino forba*n*nadha
25 hyärtha ath thw skalth wa*ra* saa g*ri*mb*er* och saa ghalin mothe thinom äghnom skap*ar*a tenk*er* thw ath thz hendhis tik noghen tydh till godho thz thw st*ri*dh*er* moth gwdhi och moth allom

hans tiänarom, See och skudha än meth tik hwad gwdh ha*n* giorde nw gensthan for thinom öghom j thessa st*or*a gh*er*ni*n*ghena, och th*er* aff maa thw ku*n*na tenkia meth tik hw*r*o mektogh*er* och hwro weldogh*er* c*ri*stna ma*n*na gwdh ha*n* är, och hwro 5 ha*n* skall tik fordöma, mädha*n* ha*n* war saa mektogh*er* ath ha*n* meth e*n*ne wäd*er* flagho nw i dagh drap i heell sa mangh twsandh folk och Bl. 29, r. thaa tetta hyärteknith gyordhis tha hendhe thz saa, ath ma*n*ghe hedni*n*ghia i blandh thom som 10 th*er* wa*r*o saman komne tha the sagho gwdz wnd*er*ligha gh*er*ni*n*gha tha omwe*n*dhes the till wan h*er*ra ihesum christum och ropadho oppenbarlika och sagdho Sanneligha sa*n*neligha c*ri*stna ma*n*na gwdh ha*n* är en stoor gwdh, och fraan 15 th*e*nna daghenom tha kenno*m*ps wy ath wy ärom ha*n*[s] tiänar*e*, for thi thina gwdha the äro ey annadh [än] fanytta affgwdha the som h[w]aske sigh ell*er* andhrom ku*n*no wa*r*a till godha

---

Drottningens martyrdöd. — Porphirius jordar henne. 20

[T]ha kesar*e*n fyk thetta höra tha warth han fuldh*er* meth bith*er*ligho ilssko och wrädh*er* aa moth thom, och aldr*e*mesth tha ilskad*is* ha*n* moth drötni*n*ghene och i syno*m* harme thal- 25 adhe ha*n* till he*n*ne och sagdhe, o thw drötni*n*gh hwath är thz thw sägh*er* hwy thalar thw tolkin ordh som thw sagdhe ey longho sydha*n*

haffw*er* thw latith tigh swyka och dhara ell*er* esthw tr*i*lth aff cr*i*stnom ma*n*nom och komith till the*ra* tr*o* saa ath thw haffw*er* offw*er*giffuith wara gwdha alzmektogha som well weth, ath wy
5 haffuom all wara makth och āro wth aff, thzta maa myk wa*ra* sorgh och drōffuilsse, ath iak
Bl. 29, v. som alla andhra haffw*er* nōdghat och trwghath till ath dyrka och hedhra wara gwdha iak skall nw fina i mynom dōrom och hwssom tolkin for-
10 giftilsse och forrādhilsse, A myn eghin hust*r*v och endha senghelagha hon ār nw smittath meth want*r*o so hon som alle and*re* ār iak saa ghalin och daarotth*er* ath iak fōr q*u*inno kārlek skuldh lath*er* mik daa*ra* och flāthia saa ath iak he*m*nas
15 ykke th*e*n smālekin som iak nw sār ghōras war-o*m* gwdom hwath kome th*er* annath aff en thz ath alla q*u*innor som āro i rome*ra* kesa*re* dhōme the togho epth*er* dōmilsse aff tessa q*u*innona, och the fraan wendhe syna āghna men ath the
20 skulo ikke dyrke waara gwdha, och th*er* meth mottho the omwe*n*dha alth warth ryke till the draffuils t*r*one som kallas c*r*istna tro thy swār iak o keysa*r*inna om myna mektogha gwdha, ath lath*er* thw ikke raskeligha aff thino*m* daar-
25 skap och willo och offrar wara gwdha, iak skall lotha huffuodhith aff tigh huggha och swa thin dōdha kroph latha kastha wth oppa ma*r*k-ena for fugla och dywr som ha*n* skulo slytha, och iak sāgh*er* tigh meer tw skalth ey glādhias
Bl. 30, r. 30 th*er* aff ath thw skalth faa en raskan dōdh ell*er* raskan endha iak skall lātha tik saa lenghe mardzsla ath iak skall latha slitha thina spina

aff thino brysthe, th*er* nästh böd th*en* omildhe
kesar*en* sinom bödhlom och fula tiänerom ath
the skuldho thagha handh aa drötni*n*ghena, och
ath the skuldo he*n*na spänar rykkia aff he*n*na
brysthe meth hwassom iärn lenkiom tha hon 5
till stadhin ledhis th*er* ho*n* skuldhe pinas tha
saagh hon oppa sanctam katerinam och thaladhe
till he*n*ne och sagdhe O thw ärafullastha iomfrw
ihesu christi bydh for myk till my*n* h*er*ra ihes-
um christum for hwlkins kärlegh skwldh iak 10
in giik i th*en*na starka st*ri*dhena ath ha*n* wile
tröstha och st*er*kia mik i myth hiärtha thaa iak
skall pinas, ath my*n* lekame som sywk*er* och
krank*er* är till alth goth, ath ha*n* skuli ey nödgha
myna syäll till ath wanskas och foruardha i 15
my*n*ne pino som mik före staar, ath iak skuli
ey the k*r*onona tappa som gwdh haffw*er* loffuath
thom rijddharom som st*ri*dha för hans skuldh
som thw haffw*er* mik sakth, tha suaradhe he*n*ne
the dyra sancta katerina och sagdhe, o thw är- 20
ligha drotni*n*gh war ma*n*lighin och stadugh i
thino hiärtha och i thinom *ger*ni*n*ghom ok rädz
inthe, forthy gwdh skall i dagh göra meth tigh
eth ärlighit bythe, han skall giffwa tik i da[g] Bl. 30, v.
för thetta forghe*n*ghelika rykith eth rike i gh*en* 25
som aldre skall forgha*n*ghas, for thin brwdgu*m*ma
som är en dödelighin ma*n* skall thw faa igh*en*
en odödhelighan brwdghu*m*ma, för thessa pino
tik före staar skall thw faa i gh*en* äw*er*deligha
roo och hwila, for th*en* dödhin som thw tooll 30
en lithin thima skall thw faa i gh*en* eth nyth
liiff for wtha*n* endha, aff thessom ordhom warth

th*e*nna ärligha keysa*r*innan saa stark och tröstli i sino hiärtha ath hon ropadhe syälffuilia*n*d*i*s op bödlana som hona skuldhe pina ath the skuldho skindha sigh, ath göra thz som thom
5 war bwdhit, tha togho kesa*r*ins tiäne*ra* handh oppa he*n*ne och ledho hona wth w stadhenom och tha ho*n* kom w stadhin tha kasthadhe bödlane huassa iärn k*r*oka i he*n*ne brysth, och the*r* meth slitho the badha he*n*na spinar aff
10 he*n*ne till största wärk och pino, och tha tettha war gyorth tha huggho the aff he*n*ne sith wärdhogha huffwdh och warth ho*n* en helghe*r* martir, och for aff th*e*nna wärdhi*n*nä til marti*ri*s k*r*ona till sin brwdghu*m*ma ihesum christum, och tettha
15 skedhe oppa en odensdagh som war tridhia daghin och tijwgh*e*ndhe i nouemb*ri* maanadh, om natthena epthe*r* ath hon war dräpin tha togh porphirius nokra meth sigh aff syno*m* enkanne- Bl. 31, r. ligha thiänerom the ha*n* troddhe well oppa som
20 ikke h*o*nom beropadhe, och lagdhe he*n*na likama i graff lönligha och iordhadhe he*n*ne meth dyrom örthom och welluktä*n*dhe k*ri*ddhom

---

Porphirii tal till Kejsaren.

Arla om morghony*n* gensthа*n* epthe*r* at
25 drötni*n*ghin war iordhat, thaa spord*is* epthe*r* hwarth likamy*n* he*n*ne war komy*n* elle*r* hwar h*o*nom haffdhe borth thaghit, och th*e*n tidh porphirius saagh ath kesa*re*n loth g*r*ipa en före och

annan epther som han skuldhade för the sama sakena tha gik [han] gherligha fram för keseren suaradhe och sagdhe o kesare hwy lather tw pina och plagha meenlössa men the som inghin broth haffwa thw skalth thom heller wäria och 5 osaka, om en thw wisthe saa mikit gwth aff natwrana veghna forthy thin eghin natwr sägher thz tik ath man skall ingha dödha menniskio kastha wth for fugla och dywr, thy esth thw galin meth allo som synis oppenbarligha forthi 10 thw gäther thz ey wnth ath man maa dödha kroppin iordha, iak spör tik till en thw weth noghwt thz folk i alle wärdhinne saa grimth ath the haffua giffuith wth saa hardhen dhom och Bl. 31, r. grimman som thw haffwer wth giffuith, ath man 15 maa ikke iordhe dödha kroppa i iordh och muldh som han är aff komyn för en iak gäther thz syth ath thw dräper thom som menlössa äro för the iordningh, iak kennis oppenbarlika myk haffua thz giorth gör aff mik h[w]adh thw wilth iak 20 ladhe henne i graff moth thinom wilia, thz mon wara sigh en sak iak wildhe ath thw mik ensamyn före thogho och alla andra lössa giffua, forthy iak är wisselika then samy som henne iordhadhe ihesu christi martir, och kennis iak 25 mik oppenbarlika dyrka ihesum christum

---

Maxentii raseri.

[T]ha thenna grömme keseren fyk thetta höra tha warth han sarghadher i syno hiärtha meth

e*n*ne nye wndh i synom sto*ra* harme som ha*n* drak i syno hiärtha, tha gath ha*n* ikke gratith wtha*n* togh till ath tywtha op i högth som ha*n* war ghalin, saa ath ha*n*[s] twth motthe höras och
5 spö*rias* k*r*inghom alth rykit och thaladhe widh sik ena ok sagdhe o o o iak maa wel säghia ath
Bl. 32, r. iak är wsall och armb*er* öffw*er* alla the men i wärdhi*n*ne äro hwy mondhe [iak] noghin tidh födhas till tolke wssall[het] för thy mik my*n*skas
10 och fortag*is* all my*n* ära, meth thy porphirius war my*n* ändha roo och hwylla, och my*n* endhe hugnad*er* i myno*m* dröffuilssom ha*n* war my*n* endha hielp och bar alla*n* my*n* twngha, iak ka*n* ey första*n*dha meth hwadh dyäffwlskap ha*n* är
15 mik forraadhin, for thy ha*n* försmaar nw dyrka och hedhra my*na* gwdha och ha*n* haffw*er* nw taghit sygh för en gwdh th*e*n sama ihesum som c*ri*stna men i galnisko dyrka och hedhra och thetta är ha*n* som en ghalin ma*n* oppenbarlika
20 för allo*m* bekendh*er*, som iak kan pröffua är thz wisth och santh wthan all thwäkan thz ha*n* haffw*er* suykit och fraan wenth wara hust*r*o drötni*n*ghi*n*a fraan warom gwdhom ath ho*n* skuldhe ikke thom dijrka, och the ärligha q*ui*nn-
25 o*na* haffw*er* inghin forradhit annar en ha*n*, och en tha ath tetthe är en obekelikin skadhe, ath ha*n* haffw*er* forradhit myna hust*r*v, tha tikth[*is*] mik ath iak haffdhe ey halffua s[orgh] om en ha*n* wildhe ath*er* wendha [fraan siin] galnisko
Bl. 32, v. 30 och wildhe dyrka wa*ra* [gwdha swa som] ha*n* förrö gyordhe, och wildhe stadog*er* bliffua i

warom wenskap, motthe tetthe ske tha wildhe iak h*on*om alla broth forlatha

---

Porphirii riddares ståndaktighet.

[T]ha kesar*e*n haffde sakth th*en*na forsc*ri*pna ordh*en* tha bödh ha*n* kalla alla the riddh*era* och 5 welborna men som porphirius haffde wndh*er* sigh aa hans wäghna, och tha the komo in för kes-ar*en* tha kalladhe ha*n* thom alla öffw*er* ena sydho, och sagdhe thom hwro porphirius war om wendh*er* och tha ha*n* haffdhe sakth sin ordh 10 epth*er* syno*m* eghnom wilia, tha ropadho the alle meth e*n*ne rösth och kend*is* oppenbarlika ath the troddho oppa ihesum christum, och sagdhe hwarke dödh ell*er* pina skulde skilia thom fran ihesu christi tro och ey fran the*ra* 15 kära h*er*ra porphirium, tha tenkte th*en* gröme kesar*en* ath ha*n* skulde somlika saa lenghe pina ath the skuldho gh*er*na neke the helgha tro, thy bödh ha*n* thom ledha öffw*er* ena sydha, och bath thom hardlika plagha och pina, och 20 th*en* tidh porphirius saa ath the skuldho ledhas tith som the skuldo [pin]as tha rädd*is* ha*n* stor-lika i sino h[iärtha] — — — — — — — —

(Slutet saknas.)

OM SANKT THEKLA.

(Efter Cod. XXXIX Kyl. på Linköpings bibl.)

Bl. 30, v. Sp. 2. Thzta är aff the wärdhoge io*m*fru*n*ne sancta tecla ho*n* är wändh aff tysko

Sancta tecla tha ho*n* ān war heedhen, war hon troloffuat manne, so*m* kalladhes camirus
5 byggandis i stadhen yconium, til thān stadhen kom sanctus paulus appostolus, at p*re*dika cristna tro, oc nar han ko*m* i eth stort hws oc begy*n*nadhe p*re*dika, Tha saat io*m*ffru tecla i sith hws, hwilket opsidhes bygdh war thy andro, i eth
10 windhōga i tree dagha, hōrandhes sancti pauli p*re*dikan, so*m* rördhe först oc frāmst o*m* ihesu christi tro, oc iblandh a*n*nor ordh, lārdhe han hwat ārleket oc största dygdh*e*r ren io*m*ffrudomber haffu*er* jnbāra, oc nar io*m*ffru tecla
15 badhe hōrt haffde so*m* war c*ri*sten troo, oc Bl. 31, r. Sp. 1. io*m*ffrudo*m*sens ādhlahet, stadhfāste ho*n* i sit hiārta stadhelika wilia bliiffwa widh*e*r the tw so*m* ār san c*ri*ste*n* tro oc iomffrulika clarhet, oc th*e*r āpth*e*r gaff hon sik allaledhes oc idhkelika
20 til sancti pauli p*re*dikan Nakra dagha fōr ān thzta hāndhe oc at sanctus paulus kom til stadhen yconium, Tha haffde sanctus tytus sancti pauli kā*n*neswen warit i stadhen yconio, oc wt-

teknat sancti pauli skapnath och skipilse badhe til hans kropp, oc iämwäl hans änlite för folket, sighiandes honom wara en stakkottan man, oc manliket änlite, i öghonen, oc öghna braam, terliken skipilse mz mattelikom nidherhängiandis näsom, oc aldher fuldher mz thäs hälga andhas nadh Nw för thenskuldh, at tecla haffde sik wndhergiffuit sancti pauli kännedom, tha klaghadhe hennas modher höghelika för stadzsens domara ower sina dotter teclam oc sanctum paulum oc wordho thy badhen gripen oc draghin för domaren sanctus paulus oc tecla Oc sagdhe modhren för domaren, O herra domare tässen min dotter försma sin brudghomma, oc haffuer sik wndhergiffuit tässom främadha manne, Oc i samma stundh wart sanctus paulus borthdriffuin smäleka, oc ey wtan stor hwg oc slagh, oc tecla wart kastat oppa en brännande eeldh, än hon mz gudz hiälp gik wt aff ellen oskadh oc osarghat, oc i the matto skaddhe henne enkte, oc äpther fölgdhe hon sanctum paulum, som til gudh för henne badh, oc kommo the til stadhen som kallas anthiochia, hwar tecla wart oppa nya förklagath, för samma saak, hwarföre hon wart mykyt försmadh oc wart draghin för domaren som en misgärniggis qwina, oc daghen ther näst äpther wart hon kastat i leona kwla, hwar tw grymmasta leon waro badhe köns hon oc han, oc nar leonen willo henne enkte onth göra, tha kastadhes hon för grymmasta byörna, Oc framdelis för mangh annor dywr wart hon förekastat, oc bleff altidh osargat heel oc helbrigdha Ther

Sp. 2.

äpther wart hon wt kastat för grym oc gräseliken dywr, som byggia i watnet, oc tha hon sat bwndhin i watnet sagdhe hon mz opplyfftom öghom i hymmelen, J nampn fadhers, sons, oc
5 thäs hälga anda, wari mik thzta watnet en källa ällar brwn, til min döpilse, oc tha ordhen waro sagdh, tha i samma stwndh bliffwo all the gräselika dywren, som i thz watnet waro dödh, oc hälga iomffrun gik aff watnet oskadh Nakra
10 dagha ther äpther wart hälga iomffrun tecla wt kastat för nakor enkanneliken grymmasta dywr, huilken henne skullo söndher slitha oc dödhga, Tha tilkommo ther nakra warkwnsamlika hedherlika qwinnor, hwilka sik wndherstodho om dywr-
15 annas natwrliken skepilse, oc giordho dyyr smörilse aff wälloktandis yrther, oc kastadho i blandh dywren, oc iämsköt som dywren kändho wällokthena, bliffw the äpther sinne natwrlike skipilse soffwandhes, oc wanmaktoghe i sinne stranghe
20 grymhet, Oc swa bleff iomffrun frii oc fräls aff them wadhanom, mz cristi dygdh, Sidhan sankadhe the tilhopa mangha starka oxa oppa tranggan platz oc skikkadho iomffruna midhwakt i them oc bwndho widh theras been elbrinnandes iärn,
25 oppa thz at oxane skullo wredhgas jnbyrdhes oc tradha iomffruna til dödhen, än the brinnandhe iärnen brändho bandhen, oc sidhan kolnadho the oc fullo borth, oc oxsano bliffwo widh sina späkt, oc iomffrun bleff oskadh oc loffwans gudh Fin-
30 dher man oc skriffuat, at hedniggane giordho eth iärn halster, oc bindandhes iomffruna oppa halstret, oc lagdho starkan eldh ther wndher tha

Bl. 31, v. Sp. 1.

aff gudz nadh brändhos bandhe*n* oc iomffru*n* bleff oskadh oc gudh loffwandhes The*r* äpthe*r* wa̅ndhradhe hälga io*m*ffru*n* mz sancto paulo til en annan stadh, oc wille ho*n* haffua oppa sik takit ma*n*na klädhe, oc äpther fölgth app*osto*lon, 5 än sanctus paulus wille thz ekke tilstädhia, wtan klädhe h*en*ne oc wigdhe i renliffwis abitum, oc swa wandhrade ho*n* i gän til stadhe*n* yconium hwar hon war födh, oc the*r* fan ho*n* sin brudh-go*m*ma dödha*n*, än modhren bleff i si*n*ne blindh- 10 het, Oc sancta tecla wart före sat oc förman för mangho*m* renliffwis io*m*ffru*m*, huilka ho*n* styrdhe til hymerikis wäghen, mz hälokt liffuerne Sp. 2. oc gudelikom kä*n*nedom, oc the*r* äpthe*r* kalladhe gudh h*en*nas siäl til sik i äwe*r*deliket liff, Til 15 huilket gudh alzmäktoghe*r* lathe os ko*m*ma för sancte tecle bön skuldh

OM SANKT SERVACIUS.

(Efter Cod. XXXIX Kyl.)

Bl. 48, r. Sp. 1. Här äpther star skriffwat thäs hälga herrans sancti seruasii hälga liffwerne huilken biskopper war i twngria oc han är wars herra när skylle frändhe

5 ### S. Servacii barndom.

Thänne älskelike hälge herran sanctus seruacius haffde ena modher hon heet memelia, oc Sp. 2. war sancta elyzabetz dotter, the som är ihesu christi modhers fränka, Thy at sancta anna iom-
10 ffru maria modher, haffde ena syster som kalladhes ysmeria, huilken aff sik födde dotter som kallades elyzabeth, oc hon war memelia modher oc memelia bondhe heet emyn, Tässen thu som är emyn oc memelia, waro twa säla människior,
15 oc gudh bewiste them sina nadher, sändandhes til them sin hälga ängil gabrielem, huilken til them taladhe sighiandes, frögdhens oc glädhins i gudhi, thy at i skolen födha eth hälokt barn, oc thz skolen i kalla seruacium, the wordho ba-
20 dhen mykyt gladh, Ther äpther wart sanctus seruasius födher i thz landh som kallas armenia,

i thz landet waro oc hans fadher oc hans modher födh, oc war sanctus seruasius ihesu christi frändhe, Nw thentidh sanctus seruacius föddher war, begynnadhe han snarlika thz som dygdeliket war, thz är at han ekke tok födho aff sinna modhers 5
bryst, meer än entidh, ällar ena reso om daghen, i nakre matto äpther föliandes sanctum nicholaum, huilken töswar i hwarie wikw tok sina födho ena reso som war om odhens daghen oc fredaghen, än sanctus seruacius fastadhe alla 10
daghana i wikwnne, aff huilko hans föräldhra fadher oc modher mykyt gladdos, oc hoppadhos til gudh at thz skulle fulkomnas i thera son, som gudz ängil them kwngiort haffde, oc lätho thy snarlika barnet gangha til skola, tha thz 15
thertil beqwämt war, at lära konster oc dygdher oc barnet war oc mykyt begärandes at lära dygdher oc hälghet, aff alt sit hiärta, oc war barnet natwrlika milt oc renlifflekit, sidwkt, en- Bl. 48, v. Sp. 1.
fallokt oc ödhmywkt, wiist oc twlwkt, rätfärdokt 20
oc blywkt, oc i allom dygdhom fulkommet swa at mz thz barnet war enghen dygdh för gäthen, thz tiänthe gudhi sent oc arla gömandhes gudz budhordh, oc späkte sin krop mz fasto oc waku, knäfallom oc gudelikom bönom, för nötandhes 25
kropsens krafft oc makt, gudhi til loff oc äro, ey latandhes nakon thima onyttelika fram gangha, sik siälffwom ällar sinom iämcristne

---

S. Servacius blifver biskop i Tungria.

Ther äpther kom sanctus seruacius til iherusalem, oc wart prester, oc i them timanom war biskopsdömet som kallas twngria, wtan biskop,
5 huilket biskopsdöme är liggandes i tysko landhe, oc tha oppenbaradhe sik gudz ängil sancto seruacio synlika oc sagdhe honom thu skalt gaa til thz biskopsdömet twngria, oc ther skalt thu wara huffwdh oc förman, Tha stodh sanctus
10 seruacius opp oc gik tiith, oc nar han ther kom, tha waro ther samlade flere biskoppa oc prester mz myklom almogha oppa samma daghen wiliandes wälia biskopp, Oc är wetandhe at sanctus valentinus war biskoper i twngria för än sanctus
15 seruacius tiith kom, oc aff gudz jnskiwtilsom gik han i domkyrkiona lithet för än han doo oc lagdhe sin biskops skrwdh som war kröklan oc ringhen oppa warffrw altara, bywdandes wndher högxta ban, at enghen människia skulle dyrffwas
20 röra ällar bort taka then ringhen ällar kryklona aff altaret för än gudhi täktes ther til nakon
Sp. 2. enkannelika sändha oc til wälia oc saa lagho ther the tinghen orördh i vij aar oppa altaret, til thäs at then hälge herran sanctus seruasius ther
25 kom, Oc iämsköt han ther kommen war, tha gik han til kyrkionna loffwandes gudh oc som sanctus seruacius war kommen i kyrkiona, mötte ther honom gudz ängil, oc tok snarlika ringhen oc kröklona, aff jomffru maria altara, oc gaff
30 them strax sancto seruacio, klädhandes han i

biskops skrud oc ledhe han honom jnsätiandes honom oppa biskops stol, oc nar swa giort war syntes ey mer ängillen Nw kwnne ey then hälga herran tyska twngho, ällar tyst maal, tha begaffwadhe honom millaste herran ihesus aff sinne 5 marghfalle nadh, at hwan tidh han talade ällar predicadhe om andeliken tingh, tha förstodho alle hans ordh oc maal, än nar han taladhe om förgänghliken tingh, tha kwnne honom enghen wndhersta, oc thy nödhgadhes han haffwa en 10 tolk, huilken hans ordh wt thydha skulle för almoghan, Thenne häloghe herran sanctus seruacius haffde oc swa storan kärlek til ihesu christi likama, at han ey nakon lekamlekin maat tok til sik then daghen han mässadhe, ällar 15 anamadhe ihesu christi likama sacrament,

---

Den remnade altarstenen.

Entidh kom sanctus seruacius til en stadh som hether menthze, ther war en hälogher biskopper som heet anctor, tässom hälga biskoppenom war 20 sancti seruasii tilkomma mykyt frögdheliken oc kär, oc thy manadhe han sanctum seruacium mykyt wördhelika, oc wenlika, oc badh honom lässa ena mässo i sancti staffans kyrkio, oc war ther en skön sten oppa altaret i samma kyrkionne, 25 Bl. 49, r. Sp. 1. huilken sten war riffnadher i twa delar, oc eth stykke nidherfallet oc war thz almoghanom stor-

lika leet oc sörghelikit, Oc nar sanctus seruacius
ther mässadhe mz store gudelikhet, oc nar han
saa stenen, at han war fördärffwadher, tha strök
han mz sin hälga fingher oppa stenbrotteth, oc
5 wart stenen heel, allaledhes som han til förandha
war Nar sanctus anctor then hälge mannen saa
thz stora iärteknet, tha loffwadhe han högelika
gudh, oc takkadhe sancto seruacio gudz tiänara
för the stora nadhe gudh mz honom giort haffde,
10 tha sagdhe sanctus seruacius til biskopp anctor,
Gudh haffuer thzta iärteknet giort för thina skuld,
oc swa wille sanctus seruacius til räkna the
ärona them biskoppenom oc ekke sik siälffwom,
än tho at the nadhen war sannelika aff gudhi
15 sancto seruicio giffuin, Synes oc sancti seruicii
häloghet i thy, at nar the människior som qwaldos
aff orena andan, aatho aff thän mathen som
lagdher war oppa then stenen, tha nödhgades
han wt gaa, oc the wordho qwitte, oc täslikes
20 then mathen som optokx aff bordhet äpther mal-
tidh, war krankom människiom til enkannelika
helso, Oc watnet som ran ower hans hälga
händher, tha han them twättade, giordhe kranka
människior hela, täslikes nar nakor sywk männ-
25 iskia rördhe hans klädhe, ällar tok oppa hans
Sp. 2. händher, tha wart hon qwith sinom sywkdom,

S. Servacius fördrifves från Tungria och begifver sig till Rom.

Mangh annor tolken gudeliken tekn giordhe
then hälge herran sanctus seruacius, tha likka-
wäl matte hans häloghet honom enkte hiälpa 5
för hans fiandhom, wtan hatadho han för hans
hälga liffwerne, wt driffwandes han mot alle rät-
wiso aff sit biskops döme, huilket then hälge
herran gladhelika ledh mz största twlomodhe,
loffwandes oc ärandhes gudh, aff alt hiärta, 10
Ther äpther tok sanctus seruacius nakra clärkkar
mz sik, oc bleff jnne i eth closter som hether
mastrikt, somlike kalla thz malstrikt liggiandes
hart widh stadhen, Oc ther wart honom aff
gudhi oppenbarat at biskoppsdömet twngria skulle 15
aff hedniggom fördärffwas oc fördriffwas, hwar
han tilföranda haffde warit biskopper oc täslikes
the andra landh oc städher ther näst waro ligg-
iandes, aff huilko sanctus seruacius wart myk-
yt sörghiandes, oc wändhe sin wägh, oc gik 20
strax til room för the sakena skuld, oc nar han
kom til rom, wordho alla romara klokkor sik
siälffua ringiandis i hans tilqwämdh Oc om iom-
ffru maria bebudilsa dagh, huilken wi kallom
anunciacionis, war sanctus seruacius bidhiandis 25
sina gudelika böner i sanctorum petri et pauli
kyrkio, alffwarlika oc jnnerlika ropandhes til
gudh om nadh oc miskundh ower sit folk som
honom fördriffwit haffde aff sith biskopsdöme,
oc badh sanctum petrum oc paulum, at the för- 30

Bl. 49, v. Sp. 1.

wärffua willen aff gudhi, at han miskundhsamlika wärdoghas fran wändha sina wredhe aff thz folket oc them näst liggiandes landhom, oc badh han i allom thimom, dagh oc nath, enkte gang-
5 andhes aff kyrkionne, tha fik han see herran ihesum christum oc hans wälsignadha modher mariam sitiandes oppa twa stolar, oc saa han om them standa häloga ängla mz all hälgon oc hörde han them bidhia för all biskopsdömen, än
10 för hans biskopsdöme badh enghen, aff huilko sanctus seruasius mykyt dröffdes, oc ropadhe jnnerlika til sanctum petrum oc paulum, aff them begärandes, at the willen trolika bidhia för hans biskopsdöme, Tha swaradhe honom sanctus petrus
15 owerlyut sighiandes swa, Alt tiith landh oc alt tiith folk haffwer förthiänt höxsta konungxsens wredhe, oc the ärw ekke wärdoghe at wnffa högxsta konungxsens nadher, oc ther oppa haffua the högxta förste som i hymerike ärw stadhfäst
20 mz sin dom, at gudz wredhe skal ower them gaa, oc för thy bidh enkte för them, Än gudh haffwer hört thina böner för biskopsdömet i mastricht, än thu liffwer ther ey länghe i thz biskopsdömet, thy at thu skalt snarlika tilkomma
25 thz äwerdelika liffwet i hymerike, ther äpther gaff sanctus petrus sancto seruacio en nykil giordhan aff silffwer, mz try kors til eth war tekne, ällar eth wist tekn, at han matte opp läsa porthen til äwerdeliket liff allom som hans
30 hiälp begära, oc her mz syntes ey meer sanctus petrus

S. Servacius gripes, men befrias genom ett underverk.

Th*er* äpth*er* gik sanctus seruacius til sith gambla biskopsdöme twngriam, oc oppa wäghen wart han gripin aff hedhni*n*ggo*m*men, oc ledh*er* til eth fangha hws, th*er* sagho the so*m* han fangat haffdo eth stort oc skönt lyws, huilkit aff sik gaff eth sken ow*er* sanctum seruacium, Tha fördho hedhnigane han til öw*er*sta höffdinga*n* som th*er* i landet war, oc för allan menogha almoghan, oc tha sanctus seruacius för them kom, tha wart hans änlite om wänt, swa at han syntes the*m* wara so*m* en brä*n*nande ängil, Oc för thz stora wndh*er* oc enka*n*nelika teknet, tha laat härtoghen sik döpa oc sik wndh*er* giffwandes cristne tro oc aff sancto seruacio wart han döpth*er*

Helsokällan. — Örnen.

Th*er* äpth*er* wille th*e*n häloghe h*er*ran sanctus seruacius skyndha sin wägh til sit biskopsdöme, twngria, oc i the*m* wäghheno*m* wart han swarlika törstogh*er* oc kw*n*ne ey fi*n*na watn i nakon stadh, tha giordhe han eth kors mz si*n*ne högre handh oppa törra iordhena, oc i sa*m*me stwndh opsprak th*er* en clarasta källa, oc iämbrat kom th*er* gudz ängil, förandhes helso oc helbrigde-

likhet aff alzskona krankdom, allo*m* so*m* drwkko
aff thz watnet, mä*n*niskiom oc alzskona dywro*m*,
Oc enka*n*nelika fördhe ängillen sancto seruacio
en skönan*n* nap, thz är eth drykkekar, aff silffw*er*
5 ällar gull giort, oc th*er* aff drak han siälffwer
Oppa entidh wart th*en* hälge h*er*ran wandrandis
i langho*m* wägh, oc wart ha*n* mykyt trötter oc
Bl. 50, r. Sp. 1. mödh*er* oc sömpnogh*er* aff kroppsens twnghet
oc nödhgades han sik nidh*er* läggia oppa iordh-
10 ena i sol skenet, oc wart th*er* sompnandhes, oc
som ha*n* laa soffwandes, ko*m* en foghol, thz war
en örn flyghandhe ow*er* han, hono*m* wiliandes
wärna mothe sole*n*nas brändagha mz eno*m*
wingha, mz thän andra wingha*n* tilfläktande han
15 wädhret, hono*m* til swalka, tha ko*m*mo mangha
mä*n*niskior tiith, wilia*n*des see thz stora wndh*er*,
än sanctus seruacius opwaknadhe oc örne*n* bort
hwarff

S. Servacius kommer åter till Tungria.
20 ## Hans död.

Thär äpth*er* kom thän hälge h*er*ran til si*n*na
domkyrkio twngriam oc kwngiordhe nakrom
sino*m* enka*n*neliko*m* wenom, at plaghan skulle
gaa ow*er* landhet, oc at the skullo döö, oc
25 sagdhe them, hwat alzmäktogh*er* gudh haffde
hono*m* kwngiort, oc at han för the sakena gik
til rom för the*m* j*n*nerlika bidhiandis gudh för

thera helso, oc lärdhe han them taka both oc
bättringh för sin broth, oc tha skullo the wnfa
förlatilse för theras syndher, Än the förhärda-
dhos i sinne onzsko, ey wiliandes äpther fölia
hans radhom oc helsamma kännedom, tha gik 5
sanctus seruacius i kirkiona, oc sagdhe ther
mässo, oc kom gudz ängil til honom, kwngör-
andis honom sins liffs ändha, Tha badh sanctus
seruasius sina böner til gudh sighiandis O kär-
aste gudh, oc herra ihesu christe, them thu haffwer 10
mik befalt, them giffwer iak tik igän, tik jnner-
lika bidhiande, at thu för mina ödhmyuka bön Sp. 2.
skuld för barma tik oc miskunna theras siälom,
oc ther mz skildes han fran them, oc tok mz
sik thz drykke kareth, huilket honom ängellen 15
fördhe, oc then nykellen som sanctus petrus
honom gaff, mz mangha andra hälgadomor, oc
bar alt thzta mz sik til mastricht, hwar the än
bewaras oc wärdelika gömas til thenna när
warandes dagh, Oc bleff then hälga herran 20
stakkottan thima ther äpther dödher, hwilandes
i gudhi, oc hans siäl fördhes aff hälgom änglom,
til äwerdelikit liff, oc änglane kommo aff hym-
elen förandes eth stort ärleket silkes lakan
huilket the lagdho oppa hans hälga kropp, oc 25
ther wti wart sanctus seruacius swepther, som
jn i eth wärdokt skrin, Oc thzta sagho oppen-
barlika alle the ther när stadde waro, oc sagho
the ther ena brännande stodh ällar pelara,
nidher kommandes aff hymelen, gönom hela 30
taket, oc bleff standandes oppa sancti seruacii
graff, oc bleff ther standandes fran afftansangx

tidh oc ower nattena, alt til thäs som dagh
randen syntes opp gaa, huilket owenen som är
dyäffwllen mykyt hatadhe, oc bröth thy diäff-
wllen nidher en deel aff taket, huilket brot
5 enghen kan för bättra, ällar i gän byggia, Oc
mz swadana iärtekne äradhe gudh sin thiänara
sanctum seruatium, ffför then skuld, at gönom
Bl. 50, v. Sp. 1. thz brotthet nidher faldher idkelika snyö oc räghn,
ther komber oc idkelika krankt folk til hans graff,
10 huilket fram haldz, oc bliffwer til wärldennas
ändha, thy at sanctus seruacius haffwer för wärff-
wat mz gudhi oc för thiänt, at haa som hälstz
söker hans graff, bedhandes hiälp aff honom,
tha skal honom giffwas aff gudhi, hwat honom
15 i likamlike matto widhertorfftteliket är, oc the
som kranke ärw oc sökia hans graff, the skulw
wnffa sina helso, oc ther mz förwärffua stora
gudz nadher

Järtecken vid hans graf.

20 Naar sanctus seruacius war dödher oc hans
likame bars i kyrkiona, tha kom eth stort lyws,
ällar sken aff hymmellen, opplysandhes alla kyrk-
iona, oc bleff standandes i tre thima, oppa
huilket mangha människior ther när warandhes
25 storlika wndradho Ther äpther kommo ther vij
kranka människior, oc satto sik nidher widh
sancti seruacii graff, honom jnnerlika bidhiandes
at han wili them förwärffua aff gudhi, at the

matten wnffa sina helso igän, hwar aff sino*m* krankdo*m*, huilket oc hände, oc tha wordho the alle mykyt gladhe, loffwandes gudh mz höghe röst, oc th*e*n häloga h*er*ran sanctum seruacium, Oc nar thzta stora iärteknet kwngiort wart ow*er* 5 landet tha sökto til hans graff mangh M folk hoppandes wnffa gudz nadh för hans hälga böner skuld, oc wordho alle mykyt hogxswalade aff hans häloghet Sp. 2.

Ungria förhärjas af hedningarne. 10

J the*m* timano*m* kom konu*n*ghen aff wngaren mz mangh M folk, oc the waro alle hedhnigga, jn i thz landhet twngria, hwar sanctus seruacius war wt driffwin orätwisleka aff seth biskopsdöme, oc th*e*n konu*n*ghen nidh*er*störte alla städh*er* oc 15 förbrändhe landet dräpandhes folket, allaledhes som sanctus seruacius haffde them föresakt, oc besatte landet mz store makt, Nakre aff the cristna bespisadhe sina städh*er*, oc stodho til wärn moth the hedhni*n*gga i mangha dagha, oc 20 haffdo the sik wäl förwärnat mothe hedhnigg-ome*n*, oc haffdho the ekke fördriffwit, aff huilko the förskullado gudz wredhe, so*m* gudz ängil haffde före sakt sancto seruacio, oc för the saak skuld wordho alle ow*er*w*n*ne, fangadhe 25 oc slaghne, oc thera städh*er* opbrändhe til grwndhen, thy at gudz hämdh matte ändeleka ow*er* them gaa, Th*er* äpth*er* foro hedhniggana

bätter jn i landet, oc lätho ekke aff sinne grymhet, för än alla städher, oc iämwäl gudz hws oc kyrkior waro nidherslagna oc förbrändha, Oc fördärffuadho andhra städher ther näst liggiande,
5 widh riineth, saa hether the flodhen, alla mäktogha städher ödhelagdho the, oc tässa städher som är, Mentze, colne, withzeborgh, stratzeborgh, basel, oc flere andra städher, oc biskopsdöme,
Bl. 51, r. Sp. 1. badhe stor oc smaa, oc kwnne enghen leffwa,
10 wtan strax dräpas ällar fanghas, wtan nakra faa människior, hwilka sik lönlika skylto i sten rön ällar i bärghomen O herra gudh i hymerike, hwru mangha människior, oc hwru mangha ärleka städher, matto wngälla then ena stadhen
15 twngriam, swa nywtha oc manghe goth aat enom som gudhi täkkes

---

Staden Mainz intages.

Ther äpther kommo hedhnigane för then stadhen mentze, mz störste makt oc krafft, oc lagho
20 länghe för then stadhen mentz, oc kwnno ey likkawäl winna stadhen, oc willo fara fran stadhen, wändandhes til sin heem, Än märk her hwru gudz hämdh är mykyt stark Thy at stadzsens mwra i mentz fyöllo nidher aff sik siälffwom,
25 oc tha jngingo hedhnigane i stadhen, oc förbrändho alt nidher i grwndhen, oc alla the kyrkior som i then stadhen waro, wndhan taghne sancti stephani kyrkio som bleff bestanden, oc

i the kyrkionne förmatto the enkte skadha, thy at sanctus stephanus förwärnadhe thz aff gudhi, Oc the hedhnigane sagdho siälffwe, at them syntes en man, huilken mönstret beskärmadhe, oc swa nödhgados the dragha thädhan 5

Mastricht skonas.

Nw maa man märkia eth stort iärtekne, at än tha at ther waro swa mangha hedhninga likka-wäl kommo the ekke swa när mastricht, at the matto see then stadhen, thy at then hälge herran 10 sanctus seruacius beskermade stadhen, i huilkom hans hälge likame war sik hwilandes ällar ligg- Sp. 2. iandes, oc naar folket som näst bodho ther widh mastricht, kommo til stadhen, oc hedhningane waro thädhan draghne, oc the som leffwandes 15 bliffw kwngiordho them thz stora fördärff oc skadha som i landet skedhe ower folket, oc iämwäl barnen, huilken dräpen waro, oc mykla rikedoma som waro borth fördha, tha wart eth stort skryan ällar ropp i almoghanom, thzta 20 hördhes, oc tha the hördho at mastrikt bleff oskat, tha förstodho the wäl at stadhen haffde thz nwtit för sancti seruasii häloghet skuldh, oc folket sambladhe sik som pilegrima plägha, oc gingho mz store gudelikhet, oc mz korssens 25 teknom til hans graff oc loffuandhes gudh oc sanctum seruacium ther före, oc thzta hände om sancti seruacii affton, oc nar som solen

bärghades samma qwällen lät gudh see hans stora häloghet, thy at hymelen oppnadhes ower sancti seruacii graff, oc eth clarasta lyws skeen, oplysandes alt mönstret, oc folket wart clarleka
5 seandhes alla nattena, til thäs daghen oppran, tha loffwadho oc äradho alt herran gudh oc sanctum seruacium, för hans marghfalla häloghet, oc thz stora iärteknet

---

Den wällukstande grenen.

10 Entidh om ena nath, tha kor prästene gingho til ottesanghen, oc nakre borghara gingho mz them, oc iämwäl the som tiänist oc ämbethe haffdo i mönstret, tha händhe them gangha til (Bl. 51, v. Sp. 1.)
then stadhen, ther sancti seruacii sängh stodh, ther
15 fwnno the liggandhes oppa sänghenne en skönan dyrleka loktandes qwist, ällar gröna gren, huilkens liknilse finnas ekke när os, tha fraghado borgarene koor herrana haa then war som thän dyra qwisten ällar grenena tiith baar, the swar-
20 adho sighiandis sik enkte ther aff wetha, wtan thz sag[d]ho the, at the läsa gudelika böner, idhkelika ther om bidhiandis, at the matten ther wisso oppa wnffa, oc kan enghen thän finnas, som os ther om wissa kan göra, än om sidhe kwnno
25 the wndhersta, at thän sötmen oc dyra lokten wtgingho aff hans häloghet, oc hälgadomor, som ther begraffna waro, oc at gudz ängil haffde tiith förth then wälloktande quisten ällar qwasten,

oc wart folket her aff storleka glat högelika loff-
uandes oc takkandes aldzmäktoghom gudhi, oc
them hälga herranom sanctum seruacium

Twngria biskopsdöme förlägges till Mastricht.

J them timanom som sanctus seruacius än liff- 5
wandes war, oc war än biskopper i twngria, tha
sloo stormen oc watnet aff enom mäktoghom
syöö ther när liggiandhes aff huilkom syöö folket
haffde sina nytto oc widhertorfft, än äpther hälga
biskopsens dödh, oc tha hedhniggana haffdho 10
nidher stört stadhen tha wart then syön mykyt
störra, oc för dreff stadhen til eth tekn, at the
i stadhen bygdho haffdo storlika syndat moth
hälga biskoppen Oc för sadana saak skuld Sp. 2.
lagdhe then högxste höffdinghen huilken oppa 15
then tidh styrandes war i then landz ändhan
twngria biskopsdöme til malstrikt, them hälga
herranom sancto seruacio til loff oc äro, huilkens
hälgadoma ther huilas, oc thän tolffte biskoppen
som äpther sanctum seruacium kom i malstrikt 20
opbygdhe honom til hedher oc wördhnig eth
skönasta mönster, huilket än i thenna närwar-
andhes dagh är ther standandes

Fåfängt försök att åter uppbygga staden Tungria.

Ther äpther kom en biskop som kalladhes gudhdolff, han warkwnnadhe sik ganzska mykyt ower then stadhen twngria, huilken tha war alla-
5 ledhes ödhe oc fordhom skedhe i thän stadhen för människionna wndher, oc menthe än opp-byggia then stadhen twngria, gudhi til loff oc äro, än tha tänkte han enkte at gudh alzmäkt-ogher haffde bansat stadhen, thy ther stodh än
10 i hws, i huilko sanctus seruacius haffdhe siälffwer jnnebygdh, oc hedhniggana, the som fordhom waro ther matto ey thy hwseno nakot skadha, oc för then skul wille han latha oppbyggia stadhen i gän, oc nar tymber männene ällar
15 mwramästarene begynnadhe at byggia, tha kommo ther swa mangh wildywr at arbetes folket wordho när alle dräpne, oc somlike löpande wnflydho, Oc nar biskoppen thz saa, tha förfäradhe han sik swa mykyt, at han naplika kwnne andhas
20 oc swa bleff thän stadhen obygdher äwerdelika, Bl. 52, r. Sp. 1. thy at then biskoppen kwnne wäl första at thz war ekke gudz wili

---

Karl den stores strid mot hedningarne.

J them timanom nar then mäktoghe kesaren
25 karolus magnus war styrandes, tha hände at hedhninggane slogho mz store makt jn oppa the

cristna, oc nar karolus magnus fik thz wetha tha war thz honom ganzska olyofft, för cristna människior skuld, oc the hälga troo, oc samladhe han en storan här aff cristno folke, sik til hiälp, oc drogh mothe the hedhninga, manandes the 5 cristna, at the trolika skullo ropa til gudh, oc manlika stridha, för hymerikes rike, oc nar the twa härane samman kommo til hopa, tha fingho the cristne först storan skadha, thy at hedhningane waro flere än the cristne, hwilket them 10 cristno tykto illa wara, oc ropadho the trolika til herran gudh jnnerlika bidhiandes at han wärdoghis wilia them komma til hiälp, oc swa stridho the en dagh jn til nattenna Annan daghen näst äpthe begynnadhe the stridha oppa 15 nyt oc händhe thzta oppa sancti seruasii dagh tha ropadhe konungh karl magnus trolika til sanctum seruacium, at han honom til hiälp komme, oc förwärffwa aff gudhi, at han matte the hedhnigga owerwinna, tha wart the stridhen 20 swa stor, at the wodho i blodet op til sporana, oc iämsköt som konungen ropadhe til sanctum seruacium, tha saa han änglana komma sik til hiälp i stridenne, oc tha borthslogos hedhniggane, Sp. 2. oc the cristne wnno sigher, Tha wordho alle 25 gladhe takkandes gudhi oc sancto seruacio, för thera nadh oc hiälp, oc karl konungher förbättradhe sancti seruacii mönster mykyt storlika

---

S. Servacii lekamen uppshöjes. — Järtecken.

Äpther mangh förlidhin aar war en gudeliken
biskop ther i landet, huilkom i sömpnen oppen-
barat wart aff sancto seruacio, at hans been skwllo
5 opphögias cristnom människiom til hwgnat, oc
nar thenna gudelike biskoppen opp waknadhe
aff sömpnen, tha foor han til biskoppen aff mas-
trikt, kungörandhes honom thz han hört haffde
i sin sömpn, tha wart biskoppen aff mastrikt
10 mykyt gladher, oc sagdhe til then andra bi-
skoppen som til honom kom, wi wiliom badhe
bidhia til gudh at han wili os thz än entidh
kwngöra, oc wi wiliom os skriffta, oc wäl til
redha mz läsnigh oc fasto, oc andre godhe öff-
15 nigh, at wi mattom wärdoghe wardha til at
hantera oc ophögia then hälga herran, oc thzta
giordho the badhe, Tha kom en röst sighiandis
til them, J skolen wtan alla twäkan witha at i
skolen min likama optaka aff iordhenne, Oc
20 iämbrat begynnadhe the twa biskoppa graffwa,
oc tha groffwo the ey länghe, oc fwnno ena
sköna graff, aff brädhe giordha, aff huilke oppgik
skönasta wällokt oc i the träkistonne fwnno the
sancti seruacii hälgadomor, huilka han mz sik
Bl. 52, v. Sp. 1. 25 fördhe aff sin stadh twngria, oc wordho alle
mykyt gladhe menandes sik haffua oppfwnnith
sancti seruacii lekama, Oc nar the opplato kist-
ona, tha war kistan toom, thy at sanctus mwn-
olphus biskopper haffde foordhom för tarffleka
30 sakar skuld lönlika wndhan gömt oc lönlika lakt
sancti seruacii lekama oppa en annan stadh,

ällar annat rwm, oc thz wisto ekke the godha herra oc biskoppa, Oc thy wordho the mykyt bedröffde, oc sörgiandes oc klagandhis sik sighiandis sik haffwa förtappat sin hwgnat, tröst oc glädhi, tha bödh biskopp heymbrekt clärkomen, oc iämwäl almoghanom, at fasta oc bidhia til gudh, at han werdoghas them giffwa eth tekn, hwar the matten then hälga lekamen finna, huilket the oc mz alle gudelikhet giordho, Oc händhe tridhi nattena ther äpther widh then thima nar hanen gaal, at the groffwo oc fwnno rättan stadhen, hwar hälga biskoppen war lagdher, Oc nar the opptoko första stenen, tha kom ther ärliken oc dyrasta lokt, huilka enghen människia i wärldenne haffde nakon tidh känt lokta, oc fwnno the eth kors liggiandes oppa sancti seruacii bryst huilket kors iomffru maria ihesu christi modher bwrith haffde för siit wälsignadha bryst, i them thimanom hon her oppa iordherike liffdhe, oc sanctus lucas, iomffru maria cappelan haffuer giort thz korsset, iomffru maria til eth aminilsa tekn til the biterlika pino som hennas käraste son ledh herran ihesus christus, The fwnno oc then nykyllen som sanctus petrus fördhe honom aff hymerike, oc the biskopps kryklo, som ängillen honom gaff, tha han waldher wart til biskop, Oc thz purpura klädhet, huilkit honom änglana fördho aff hymelen nar han dödher war, oc ther mz honom owertäkto, Oc thz drykkekaret som ängilen honom fördhe aff hymelen, oc all the klädhe, mz huilkom han swepther war, tha toko biskoppane klädhet aff

hans likama, Oc hans äroffulla änlete war skinandes som solen, oc mento alle at han war liffuandhes oc grätho aff mykle hiärtans glädhi, nidher fallandes oppa sin knä sighiandis, O
5 käraste fadher oc hälgaste herra äst thu än liffwandes, ällar äst thw dödher, oppenbara thz för os, oc wt gak aff graffwenne, oc i them ordhomen borth hwarff skenet aff hans änlete, swa at man matte se hans wänasta bara änlete,
10 oc ther äpther toko the hans likama opp aff iordhenne, swa skönan oc helan som han war nidher lagdher i the graffwena, oc lätho honom göras eth ärleket skrin, aff silffuer, oc förgylt, oc lagdho then hälga lekaman ther i mz store
15 aatwakt oc gudelikhet Nar konungh karl magnus hördhe, at sancti seruacii lekame war ophögdher
Bl. 53, r. Sp. 1. wart han mykyt hiärtelika gladher oc näst äpther-kommande paska foor han til mastrikt, mz myklo folke, Oc oppa paska affton wndher afftansangen
20 widh högha altaret, i konungxsens asyn, wart en krompen qwinna helbrigdha aff sinne soot, oc en spetälsker wart reen, Oc en man som war krwkotter oppa ryggen, wart iämpn skepadher oc slätter oppa sin kropp, tässen try iärtekne
25 skedhe oppa en thima, oc the tre människior wordho alzstingx hele aff sin krankdom Widh samma tidhen kom en wethlös man i mönstrit skriiandes oc beth oc sloo folket, oc enghen wiste sik wara frian ällar tryggan för honom,
30 tha badho the för honom til sanctum seruacium, oc i samme stwndh wart han helbrigdha, all thenna iärtekne saa konunghen, oc wart mykyt

gladher, oc iämwäl aldher almoghen som ther när war gladdes oc loffuandes gudh oc honom takkandes mz störste jnnerlikhet

Hedningarnes försök att bränna templet i Mastricht. 5

Äpther thän tidhen som konungh karolus magnus war dödher, tha kommo hedhniggana ather som kallas lothoringia, oc brändho oc nidher slogho landet mz owerwälle, Oc fingho the samma hedhnigga höra at i stadhen mastrikt waro store 10 rikedoma i mönstrit hwar sanctus seruacius war, oc foro thy hasteleka tiith, wiliandes wt taka förnämdha rikedoma aff mönstret, Oc nar the nalkadhos kyrkio dörenne, tha mötte eth starkasta wädher oc wrok them til ryggia som the 15 Sp. 2. haffdo warit halmstra, än tha wildo fiandana thz lithet akta, wtan naar the sagho at the kwnno ey jnkomma aat dörenne, tha mentho the komma gönom taket, oc samman bundho stegha widh stegha, oc stighu opp, stikkandes eellen 20 oppa mönstrit, än tha sloo elzsens lwghi them i gän wndher öghonen oc wordho somlike oppbrändhe oppa steghomen, somlike nidher wnndho sik mz linor aff kyrkio taket, somlike widherloddo kyrkyo takino som the haffdo warit bundhne 25 ällar bikadhe widh taket, oc kwnno ther engaledhes aff komma, oc täslikes kwnno the [ey]

brănna mönstret, ăllar göra skadha oppa kyrkionas ăghadelar, Oc tha the fiandana thz sagho, kom ow*er* them en stor rădoghe, oc wordho förfăradhe, ropandhes til cristna ma*n*na gudh bidh-
5 iandes hono*m* förlata the*m* thera syndh*er*, oc loffwadho gudhi at the aldrigh i nakon tidh willo ăllar skullo göra nakon skadha oppa sancti seruacii ăghodelar, oc swa wordho the lösaa, oc hastelikan oc snart thădan foro, Oc tha bleff
10 sanctus seruacius, mz alt thz hono*m* tilhörde, wălbewarat mz godhom fridh, huilket troandes ăr aff allom mă*n*niskiom

---

S. Servacii ben föras från Mastricht, men återtagas.

15 J them thimano*m* war en hărtoghe i lantte sassen, thz ăr thz landet so*m* kallas sassen, th*en* hărtogh-
Bl. 53, v. Sp. 1.
e*n* heet henrik, ha*n* haffde sanctum seruacium ganzska kăran, tiănandhes hono*m* mz store gudelikhet oc hiölt hono*m* i störste wărdoghet, oc mz
20 hans hiălp ow*er*wan ha*n* alla sina fianda, th*er* ăpth*er* fik hărtog hendrik i sit wald sancti seruacii biskops kryklo oc hans biskops stool, huilket ha*n* haffdhe i store wördhnig, oc lăth i sancti seruacii hedh*er* oc wördhnig byggia eth skönt
25 mönst*er*, i hwilko j*n*nelyktos gudelika nw*n*nor, gudhi tiănandes oc iomfru marie, oc sancto seruacio, dagh oc nat mz alle aatwakt Ey lankt

ther äpther wart härtog henrik waldher til en romara konung, oc baar han romerska krono mz store äro, alt til sin dödh Tha haffde kesar henrik en son äpther sik, oc han heet otthe, han war en dygdeliken man, oc fromber, oc 5 tiänthe han mykyt sancto seruacio, oc han astwndade mykyt at wardha romersker konungher äpther sin fadher, än romarska herrana oc andre stodho honom mykyt i moot, ekke wiliandes honom ther til haffua, tha händhe aff sancti 10 seruasii mz hiälp, at han twingadhe the romerska herrana, swa at han wart en römsk konungh, hwat häldher thz them liofft ällar olyofft war, tha hans modher thz saa, tha wndherstod hon wäl, at the äran kom honom til för sancti 15 seruacii häloghet skuld som oc tilföranda hans Sp. 2. fadher, Oc badh tha modhren jnnerleka konunghen, at han wille tilhiälpa, at sancti seruacii hälgadoma matten föras i theras landh, som war lanthe sassen, huilket kesaren oc giordhe, lat- 20 andhes taka sancti seruacii skriin mz alla hälgadoma fran mastrikt, thy at enghen förmatte honom thz förmena, än thy at klärkomen oc almoghanom war thz imoth, oc mykyt sik klaghado oc bitterlika grätho, at theras herra swa 25 borth kom, them til skadha, oc swa kommo the hälgadomor i lantte sessen Oc aff theras til kommo wordho mangh iärtekne ther i landhet, Thy at alla kranka människior som kommo til hälgadomonor mz gudelikhet, the wordho alle 30 helbrigdho mz gudz nadh, tha wordho alle ther i landhet mykyt gladhe, oc opfylte mz store frögdh,

oc giordho sancto seruacio stora högtidh, Oc i
samme högtidh kommo nakre kyndoghe män aff
mastrikt i mönstret, hwar the aff sassän hedhra-
de hälgadomana, oc nar folket mäst twnght
5 war i sömpnen aff mödho, tha waro the männene
aff mastrikt wakande, oc togho sancti seruacii
skrin mz allom hälgadomom, förandes thz tädhan
mz sik, Oc tha the aff sassen thz förnwmmo,
tha förfäradhos the mykyt, hastandes sik äpther
Bl. 54, r. Sp. 1. 10 them, Än tha waro männene aff mastrikt swa
fiärranällar lankt wndhan komne, at the aff
sassen kwnno them enkte fangha til ryggia, Swa
kommo mastrikx män hem til siin, mz mykle
frögdh, oc frögdados alle the i stadhen waro,
15 mötandhes sinom kärasta herra mz flytandes
tharom, aff kärlek oc glädhi, oc aff store gude-
likhet, oc loffsangh, oc strax skedhe ther mang
oc gudeliken iärtekne, tha opptändho sik siälff
lywsen i kyrkionne, blindhe fingho sina syn, Oc
20 the döffwe wordho hörandes, oc hwat hälst
krankom människiom tiith kommo bedandhes
hiälp aff honom, tha wordho the hele oc frälste
aff sinne soot at krankdom, oc her aff wart
ther i stadhen stor frögdh oc mykyn glädhi, oc
25 iämwäl i alt landet, ther näst om liggiande, Oc
ther äpther haffdo klärkanar mz borgaromen the
hälgadomor i största wördhnig oc äro, them
gömandes mz skrinet, trolika oc atwaktelika mz
alle gudelikhet

Hertigen af Coblenz tillvällar sig Mastricht.

Äpther thän tidhen wart engen konungher waldher, thy at sidhan kesar otte war dödher, tha bleff römska riket langan thima wtan förstandara oc höffwidz man, aff huilko mykyn orätter 5 oc owerwald skedhe fatikkom änkiom, wärnlösom barnom, oc iämwäl the hälge kirkio oc andelikom personis Oc i them thimanom oppreste sik härtogen aff stadhen som kallas cofflencia widh rineth moth sancti seruacii folk oc 10 hans kyrkios jngäldh oc klärkana i mastrikt, Sp. 2. sigiandhis sik haffua laghliken rät ower stadhen mz landhet oc sancti seruacii äghodelar, ower huilket klärkane oc folket ropadho tilbidhiandes hämdh ower härtoghan, än han spordhe enkte 15 äpther theras roop oc klaghan, wtan bleff hardher oc obögheliken i sinne orätwiso, entidh tha härtoghen saat gladher widh siit bordh, tha hals örgdhe honom owenen diäffwllen, oc alla them som ther när honom satho, oc nar the andhre 20 herrana thzta hördho oc sagho, wordho the ganzska mykyt förfärade, latandes honom haffwa sith arff wtan alla tak

---

Järtecknet i S. Servacii vingård.

Nakot äpther thzta iärteknet war skeet, tha waro 25 nakre wngha pilta om natta thima jn stigne i sancti seruacii wingardh, wiliandhes brytha nakor

winträ, ällar winbär, tha kom en gammal herra oc sagdhe til them, lathe iak idher idhran barndhom ekke athnywta tässa idhra gärningh, Tha wordhe idher ekke fördraghit, thz i min wiinbär
5 haffwen aff brwtit, än tha lather iak idher ey hädhan gaa, för än idhre wener oc frändher skolo idher her finna, tha wordho the barnen ganzska förfäradh, oc haffdo gärna wndan flyt, än the kwnno ekke, thy at them tykte at the
10 waro bwndhne, Tha sökte fadher oc modher äpther barnen gratandes oc sik klaghandes för
Bl. 54, v. Sp. 1. allom, oc wisto ekke at the waro i then wingardhen, tha gingho the hädhan oc fwnno them ther, oc spordho the barnen til hwru mz them
15 hänt war, tha swaradho barnen sighiandis, at en skön aldrogher man kom til os mykyt wredher oc bedröffdhe os sighiandes at wi mattom her bliffua, tha tykte os strax at wi warom bwndhne, tha wndherstod folket, at sanctus seruacius haffde
20 ther warit, oc badho alle til sanctum seruacium at barnen matten lös wardha, huilket oc genstan händhe

---

S. Servacius hindrar Mastrichts befästande.

25 J them thimanom war en härtoghe, haffwandes nakra äghodela i mastrikt, oc thensamme härtoghen aktadhe göra en ringmwr kringh om stadhen, mz storom graffwom, för större tryghet skuldh,

oc nar han haffde nakra dagha äptherfölkt sin wilia, oppenbaradhe sik honom sanctus seruacius i sömpnen sighiandhis, hwat är thz at thu tik bekymbrar mz then stadhen, wiliandhes honom begraffua oc om mwra, ther driffwer enghen nödh 5
til, thy at gudh bewara oc wärnar wäl stadhen, oc lather honom ekke fördärffuas, wtan om swa är at människior mz sina syndher honom fördärffua, oc her mz waknadhe härtoghen oc läth ey meer byggia graffwena ällar mwra om then 10
stadhen

Järtekned med purpurkladet.

Oppa en dagh gik thäs härtogans frw ällar hustru mz andra frwr i sancti seruacii sömpn hws ällar slapa kammar, wiliandes see oc skodha hwat i 15
then kamaren war, tha saa hon eth skönasta Sp. 2.
purpura clädhe, huilket henne wälbehagadhe, oc tok thz bort mz ower waldh, oc bödh ther aff göra sik klädhe, kapo ällar kiortil, Ther äpther oppa en sancti seruacii högtidhis dagh kom the 20
samma härtoginnan til sancti seruacii mönster, mz mangha andra riddaras frughor, haffuandis oppa sik thz klädhet som hon lät skära aff förnämdha pwrpura stykket, oc manghe riddara äpther fölgdho, oc leddo henne til mönstrit, oc 25
mässan begynnadhes genstan, oc tha wart the frwn letzse widh gudz tiänist, tykkiandes tidhagärdhena wara alt offlangha, oc bleff snarleka

sompnandes, oc nar hon soff, syntes henne en gräseliken man komma til sik takandhes thz klädhet fran henne mz wredhe oc onzsko huilket hon sik skära loth aff förnämdha purpura, Tha
5 ropadhe hon trem sinnom mz höghe röst sighiandis O sancti seruaci, alzmaktogx gudz tiänare hiälp mik, tha förfäradhes alt folket som i kirkionne war, löpandes til henna, oc härtoghen kom oc til henna, spöriandes hwat henne skadde,
10 äpther thz at hon ropadhe swa hökt Tha swaradhe hon sighiandis O O wee är mik, nar iak nakra litla stwndh sitith haffde i gudz tidhagärdh tha wart iak ledzse, tykkiandes gudz tiänist wara mykyt langha, tha saa iak iämsköt
15 then hälga herran sanctum seruacium för min öghon widh högha altarit sitiandis oppa en förgyltan stool tha wille iak haffua bökt min knä för hans föther, oc i samma stwndh kom en gräseliken man, takandhes mik i hareth, oc drogh
20 mik starkleka oc sloo mik mz köpellen, at iak när dödh war oc drogh aff mik klädhit, oc haffwer han nw ther före ower mik hämpnath, Naar hon haffde alt thzta sakt, tha loffwadhe alt folket oc äradhe gudh, takkandes sancto seruacio för
25 saadana iärtekne, oc härtoghen gaff stora gaffwor til mönstret, för thz purpura klädhet huilket hans hwstru haffde fran takit sancto seruacio

Bl. 55, r. Sp. 1.

S. Servacii helgedomar föras till Goslar. Hans beläte.

Ther äpther kom kesar hendrik, han haffde sanctum seruacium mykyt käran, görandes honom tiänist oc wördhnigh, thy at han wiste wäl at sanctus seruacius war en sandher nödh hiälpare, oc thy laat han oppbyggia ena sköna kyrkio, honom til hedhers i stadhen som kallas gosler, oc sändhe bodh til domherrana i mastrikt, wiliandhes at the skullo til honom föra sancti seruacii hälga domor, än thz giordho the ganzska nödhoge, än tha wigdho the thz mönstret sancto seruacio til hedhers Nw äpther thz at kesar henrich haffde sanctum seruacium swa käran, tha sändhe han äpther then klokasta gulsmedh som i landet kwnne finnas, oc badh honom kärleka oc alwarlika, at han skulle smidha eth hwffudh aff silff alla ledhes giorth äpther sancti seruacii huffudh oc änletes skipilse, gulsmedhen giordhe thz honom war budhit mz alle aatwakt oc kostelikhet, oc presenteradhe thz kesarenom, Oc tha kesaren saa hwffwdhet aff silff, syntes thz honom mykyt magerth, snorket oc wanskapat, oc fast olikt sancti seruacii hoffdhe oc hans änlete, oc wart wredher, oc läth kasta gulsmedhen i tornet, Tha beuiste sanctus seruacius sina dygdh oc mildhet oppenbarandhe sik kesarenom i sömpnen i nästa nattenne äptherkommande, oc bödh honom giffwa gulsmedhen lösan wt aff tornet, oc sagdhe ythermer til kesaren, see oppa

mik granlika, oc skadha mith änlite aatwaktelika, at the gärning thu haffuer latit göra til min hedher, ärw mino hoffde oc ansicte ganzska liik, thy at gudh haffwer siälfwer lärt thenna
5 mannen göra saadana wärk oc gärninga, Oc takkadhe sanctus seruacius kesarenom för the äro han honom giort haffde, Tha kesaren waknadhe, tha wart han mykyt gladher oc sändhe strax äpther gulsmedhen latandhes han ledha
10 för sik, tha wart gulsmedhen mykyt förfäradher oc rädher, än tha kesaren saa honom tha helsadhe han honom nadhelika, oc tha wart han mykyt gladher, oc ther äpther bars fram hwffudhet, tha saa kesaren thz haffua all the skip-
15 ilse oc skapnat, som han seet haffde i sömpnen aff sancto seruacio, tha sagdhe kesaren allom sinom riddarom oc godhom mannom hwat han seet haffde i sin dröm tha wordho the alle gladhe, oc loffwadho alz maktoghan gudh om thzta
20 stora iärteknet, oc kesaren offradhe thz samma hwffudet oppa sancti seruacii altara oc gaff han til hans kyrkio ower matto stora oc mykla gaffwor

Bl. 55, v. Sp. 1.

S. Servacius befriar fångar.

Oppa entidh lät thenne samme kesar henrich
25 fangha xl ädhla män, oc jnnelykte them i sinne bewarnigh, läggiandhes oppa theras halsa boyor oc iärn, oc thzta skedhe oppa sancti seruacii affton, Oc om samma nattena saa kesaren en

skönan aldroghan man staa när fangomen i tornet, oc hans skägh oc haar war hwit som snyön, oc thenne herran war sanctus seruacius, som förbarmadhe sik ower theras nödh oc angist, hwngher oc törst som the lidhw, oc löste han 5 theras händher aff iärnen oc sloo opp dörena sighiandis til them at the skullo ther wtgaa, tha gräto fangane mykyt klagandhes sina nödh för them herranom, sigh menlösa wara i thy som kesaren them til lagdhe, oc han wille them 10 dödhga för alzenkte, tha sagdhe sanctus seruacius iak är eth bodh skap, sändher aff alz mäktoghom gudhi, oc sigher iak idher, at thz i nw lidhen, thz skal snarlika faa en ändha, oc gaa thy snarlika til idhwr heman, Tha wordho fang- 15 ane gladhe oc gingho strax wt aff fängilsen, Oc genstan war then wärdoghe herran aff theras asyn, Om morghonen som war oppa sancti seruacii dagh, tha högmessan war swnghin oc kes- Sp. 2. aren saat i sins maiestatis wärdoghet, tha kom 20 then aldroghe herran mz xij wänasta wngha män ällar pilta för kesarans asyn, oc waro the alle prydhelika klädde, tha taladhe then hälge mannen til kesaren sighiandis wi ärom her komne för nödh saak skuld, Thin wen seruacius wil at thu 25 skalt lösa giffwa the xl fangha, sammwledhes som thu för hans skuld giordhe mz gulsmedhen, Tha kesaren hördhe nämpnas seruacium, tha wart han mykyt gladher, oc haffde mykyt gärna wilit känna oc wetha haa the budhen waro, thy at 30 the haffdo ängla skipilse, än then aldroghe herran borth hwarff snarlika, oc the andre xij

wnghe män mz honom, oc i samma tidh kom kesarens mästare, som regeradhe hans gardh oc höghmåles saker oc ärandhe oc fiöl oppa sin knä nidh för kesaren sighiandis, nadhoge herra,
5 ower thz fanga tornet haffde iak nw större förwarnigh, än iak nakontidh förra haffde, än thz haffwer mik enkte hwlpit, Thy at idagh tha iak kom til fangha tornet, tha lagho ther wäktarene som the haffdo dödhe warit, oc kwnno enkte
10 tala, oc fangha tornet stodh ypeth oc fangane waro wt gangne, tha wart iak mishoppande oc wille mik siälffwer dräpa, tha taladhe en aff fangomen til mik, oc swa giordhe iak ekke thz
Bl. 56, r. Sp. 1. ondha iak tänkte göra, oc tha sagdhe then
15 fanghen til mik wi ganghom alle oppenbarlika hädhan, tha spordhe iak them, aff hwas makt ällar orloff ginghen i her wt aff tornet, the swaradho sighiandis, aff thäs makt oc bodh ginghom wi ther wth som silff hwffudhet war
20 äpther giort, han bödh os wtgaa aff fanga tornet, tha kesaren thzta hörde, tha wart han mykyt gladher, oc gik mz sinne keserinno ällar hwstru, mz mykyt annat folk, til sancti seruacii mönster, oc stodh han för kyrkio dörenne, oc bödh at
25 fangane skullo komma til honom, oc nar the komne waro, wndherwisto the kesarenom, hwru sanctus seruacius haffde them budhit wtgaa aff tornet, oc hwru snarlika iärnen nidher föllo aff theras hals handom oc fothom, oc all bandh
30 losnadho aff theras kropp, oc the ordh som han them til taladho, oc at the skullo takka them godha sancto seruacio, som them aff gudhi haffde

förwärffwat swa dana stora nadh, kesaren thzta hörandes wart ganzska gladh*e*r, oc alt folket som när hono*m* war, oc kesaren tok alla fangana i theras händh*e*r offrandes the*m* oppa sancti ser-uacii altara, oc h*e*r aff görs i th*e*n stadhen aar- 5
leken ami*n*nilse oppa th*e*n daghe*n* nar thzta iär-teknet skedhe, oc alt folket gör processionem oc the yperste män i stadhen taka lyws i sina händh*e*r, gangandes fran kyrkio oc til kyrkio, loffuandes oc ärandes gudh, mz loffsang oc gude- 10
lika böner oc folket fölgh*e*r äpth*e*r Märk nw at- Sp. 2.
waktelika the stora iärtekne*n* huilke*n* alzwallogh*e*r gudh wärdoghades göra för sancti seruacii skuld h*e*r i iordherike, oc för th*e*n skuld skolom wi hono*m* tiäna oc ära 15

Kejsar Henrik ärar S. Servacius.

Nw hwru th*e*r om är, oc hwru thz tilkom at kesar henrich fik swa storan kärlek til sanctum seruacium i sino*m* wngdom, oc förra än hono*m* wäxte skägh oppa hakw*n*ne, än tha haffde han 20
heta astwndan til konu*n*ga riket, thz är romara konu*n*gx wälle, oc war hans astwndhan swa heet at han kw*n*ne ey soffwa om natta thima, wtan bleff wakin wtan sö*m*pn, tha hände entidh om ena nath, tha oppenbaradhe sik en aldrogh*e*r 25
man oc tho en märkelike*n* h*e*rra, tröstandes hon-o*m* sighiandes, mi*n* käre son, war til fridh mz tik siälffwom, thy at thu skalt wardha en mäkt-

ogher kesare, thy at gudh wil thina åro, oc för ökia tith wald, tha wart härtog hendrik ganzska gladher, oc badh han then aldrogha herran sighia sik haa han war, tha swaradhe mannen, iak är
5 sanctus seruacius, Oc ther äpther händhe at härtogh henrik bleff en mäkta kesare, oc för tässa saak hedhrade han sanctum seruacium swa länghe hans thime war

---

Om slottet som tillhörde S. Servacii kyrka.

10 J then thiman war en ärleken borgh ällar mäktogth slooth som til hördhe sancti seruacii kyrkio, oc haffde länghe [hört] wndher sancti seruacii mönster, Tha waro nakre sighiandis för kesaren, at the borghen til hördhe riket ällar
Bl. 56, v. Sp. 1.
15 krononne, oc kesaren mente oc swa sant wara, oc tok borghena fran gudz hwse, oc gaff enom härtoga aff landet som kallas rolen, aff hwilko then härtogen wart mykyt gladher, oc foor til borghenna mz mykle hoghfärdh, oc tok sina
20 hwstru oc dotter oc flere sina wener oc frändher mz sik, oc lagdhe borghena wndher sit wälle, oc giordhe sik mykla frögdh oc glädhi, oc mykyt owerdadh, mz ätandhe oc drikkande, oc danz oc frögdh, tha then herran haffde sik swa frögdat
25 oc mättat mz glädhi, tha gaff han sinne dotter borghena til brudhastod ällar hemgaffwor, Tha wart dottren mykyt gladh, oc nw tha hon nidher lagdhe sik til sömpn, kom orene anden til henna

oc drap henne, tha begynnadhe folket skriia oc ömkelika gratha, thz hördhe en qwinna, oc lopp snarleka til iomffrunna, oc fan henne dödha, tha skriiadhe hon jämmerlika, oc bitherlika gräät, Oc thz hördhe iomffrunnas modher, oc kom mz 5 stor ropp, wiliandes see hwat hennas kärasta dotter hänt war, oc iämsköt drap diäffwllen henne Tha gästene oc främadha folket thz hördo, tha wordho the märkelika förfäradhe, oc grätho aff store warkwnnan, thy at ther war ey annor 10 ämpne wtan graat oc ömkelikhet, Om morgonen tha kom fadhren, oc tha han skikkat haffde, hwat aff the dödha kroppana wardha skulle, aktadhe han gaa til sancti seruacii mönster, oc Sp. 2. nar han nalkadhes kyrkio dörenne, tha kom eth 15 starkt wädher oc wrok honom til ryggia, oc thz hände trem sinnom, tha blygdhes han mykyt, oc sattes wredher oppa en wagn, wiliandhes fara hem til hws, tha kom owenen, oc omkwl störte waghnen, brytandes mannenom halsen söndher, 20 här aff räddos alle hans wener oc frändher, oc iämwäl manghe andra riddara oc swena, Oc ther äpther gaff kesaren aldrigh nakrom godhom manne the borghena, som rättelika til hörde sancti seruacii kyrkio ällar mönster, Oc tykte 25 kesarenom mykyt illa wara, at the haffdo orätwisleka sakt för honom om the borghena, oc gaff henne i gän sancto seruacio, bekännandes sik haffua orätwislika giort

Den blodstänkta väfven.

Här äpther skriffwas eth järtekne, aff huilko man märkia maa, at man skal dyrka hälga män, mz kyrkio gangh oc läsnig, oc hälogha halla
5 theras högtidhes dagha Eth prydheliket cappal war en stadz oppbygdh oc wigth i sancti seruacii hedher oc äro oc war cappalet i glömsko i blandh folket i langhan tidh, swa at engen människia sökte thz cappalet, wtan at enast nar
10 sancti seruacii högtidh war tha sangx ther nakra faa mässor, oc the thär näst byggiandes kommo tha tith Nw händhe ther eth järtekne i tässe matto, at entidh nar sancti seruacii högtidh war jnstandandes, kom ther en gudeliken prester, oc
15 giordhe högtidhelika mässo, tha waro ther näst thua qwinnor byggiandes, oc the waro thwa wäwerskor, wäffwandes badhe wllet oc linneth, oc aktadho enkte sancti seruacii högtidh, oc ey häldher the hälga mässo, wtan brukadho sith
20 ärwodhe oc gärnigh wtan huilo, Tha händhe oppa samma högtidhes daghen, at aller theras wäffwer bestanktes oc oppfyltes mz blodh, tha förfäradhos qwinnonar ganzska mykyt, oc wordho rädda, oc tha förstodho the wäl, at the oför-
25 nwmstelika haffdho giorth, oc at thzta hände för theras syndher, thy at the haffdo ekke i wördhnigh oc hedher haldit thenna nadha fwlla häloga mannen sanctum seruacium, oc ropadho qwinnonar mz höghe röst löpandhes til cappellet, hwar
30 presten än stodh när altaret, oc sagdho hwat

Bl. 57, r. Sp. 1.

när them skedhe, folket so*m* när stodh hörandes theras ordh, gingho jn i wäffhwset, skodandes theras handa wärk, ällar gärni*n*gh, tha fw*n*no the theras wäffnigh alla om gothna mz blodh, oc toko strax allan wäffwen, bärandhes han til 5 kyrkio*n*na, oc opphängdho han oppa mwren, til eth ami*n*nilse tekn, äpth*er*ko*m*mando*m* til warnagla ällar förwarnigh, oc hedhradho the sidhan sanctum seruacium mz fasto kyrkiogang, gudelika böner, högtidhades ha*n*s hälga dagh, oc 10 förbättrado cappallet mz prydilso*m* oc widh*er*torfftelikom tingho*m* sancto seruacio til äro oc Sp. 2. wärdoghet, alla sina liffs dagha

---

Den omilde fogden.

Entidh wille kesar henrik samla eth h*er*ra hoff, 15 ällar en h*er*radagh, oc th*er* mz skepa allom lagh oc räth, hwario*m* i si*n*ne saak, oc til thz h*er*ra hoff, ädla oc oädla, riddara oc swäna, fatike oc rike, ko*m*mo oc th*er* mz sancti seruacii fatike lanbor, wiliandis sik klagha ow*er* kesarans omilla 20 fogotta, oc waro tha flere högha saker so*m* ekke kw*n*no tha förändhas, tha wart thän foghotte*n* mykyt wredh*er* moth them böndh*er* so*m* ha*n* klagha willo, oc tänkte mz sik i hwat matto ha*n* matte framdeles wardha the*m* en a*n*nar, än ha*n* 25 thär til warit haffde, oc sagdhe haa ärw the, som h*er* til haffua ower mik klaghat, Oc swa satte han sik oppa sin häst, wiliandes ridha sin

wägh See nw hwat h*er* hände, nw äpth*er* thz at
kesaren wille ekke näffsa th*en* fogotthan, som
dröfdhe sancti seruacii böndh*er*, tha wille th*en*
häloghe h*er*ran siälffw*er* hämpnas ow*er* hono*m*,
5 Thy at th*er* laa en wildh*er* byörn, ganzska stoor
i e*n*ne kädhio bwndhin, oc tha fogothen wille
sin wägh ridha, tha lopp byörnen til hono*m*, oc
drogh hono*m* aff hästen, oc drap han, oc gik
sidhan säffwer oc spaker til sin mästara i gän,
10 oc giordhe enghom skadha ällar omak, tha h*er*r-
ane thz sagho, wndh*er*stodho the wäl, at sanctus
seruacius haffde giort hämdhagäl foghottano*m*,
för th*en* oräth han giorth haffde hans fatika al-
Bl. 57, v. Sp. 1. mogha, Oc th*er* äpth*er* haffde h*er*skapet räddogha
15 aff sancto seruacio, loffwandes gudh för thz iär-
teknet, Swa kan sanctus seruacius hiälpa sino*m*
thiänaro*m* tha han wil hwar före wilio*m* oc wi
hono*m* loffwa oc ära, bidhiandes hono*m*, at han
w*er*doghas os förwärffua aff gudhi äpth*er*fölgia
20 hans kä*n*nedo*m*, oc at han wili os hela oc hel-
brigdha göra til liff oc siäl, oc äpth*er* thzta liffwet
ko*m*ma til äw*er*deliket liff i himerikis rike, hwilk-
et os gudh w*n*ne för sancti seruacii bön oc
häloga förskulla*n*

OM SANKT GERMANUS.

(Efter Cod. A. 49 på Kongl. Bibl.)

Germanus blifver domare. — Alskar jagt.

J the*m* na*m*pnku*n*nogha stadh so*m* het*er* antisiodorus war en welbyrdugh*er* ma*n*. ha*n*s na*m*pn är germanus. fra sino*m* barndom war ha*n* öfdh*er* i bokelike konst. oc hafdhe alskona gawor aff gudhi swaso*m* är goz oc fäghrind oc styrk oc snille. Sidhan ha*n* hafdhe i frankrike studerat. foor ha*n* til room at nima kesara lagh oc rät Th*er* war ha*n* vphöghd*er* til at wara mektogh*er* domar*e* ow*er* sit eghit fädh*er*nis land. oc sänd*er* thiit mz mykin priis oc ära. Oc äpt*er* thy ha*n*s loff war merkelikit tok ha*n* sik husfru swasom honu*m* höfdhe. J thesse welmact oc walde. öktis guz räddoghe oc kerlek*er* mz honu*m*. oc alzskona dygdhe swa at enkte brast honu*m* i allo thy. th*er* dygdhelikin man skulle hawa. th*er* til at ha*n* ware werdhugh*er* vm sidhe fa biscops hedh*er* oc ämbite. Honu*m* war giwit rent oc redhelikit tu*n*go redhe til prädikan. vnd*er*sta*n*dilse til at döma ok rätta: hionalagx band til renlifnadz bewisan. Hans sidh*er* war suaso*m* vnge oc lustughe män göra oc plägha at han idkelika foor

Bl.239, r.

5

10

15

20

i iäkt oc wedhan. oc ma*n*gskona diwr lät ha*n*
hem föra so*m* ha*n* hafdhe mz sinne konst fangit
Mit i stadhenu*m* war eth stort oc höght bär-
ande trä. mz storo*m* oc ma*n*go*m* qwisto*m*. wit
5 the qwista lät han hengia all diwra howdh th*er*
ha*n* ku*n*ne fata. oc gladdes aff at almoghin sa
oc vndradhe aa ha*n*s mzferdhe. Vm sidhe thektis
gudhi vmwända the fanytta iäct oc werldz glädhi
til sin hedh*er* oc sielagagn swa at biscopin i
10 stadhenu*m* sanctus Amator straffadhe oc afwiitte
hans oläte mz hwasso*m* ordho*m* oc sagdhe. huru
länge wil thu fara mz tholke fafenge glädhi. som
likare är hedhninga mzferdho*m* än c*ri*stna ma*nn*a
sidhu*m*. wänt thy at*er* thu so*m* är almoghans
15 ära öwa thessa affgudha dyrkan oc giff gudhi
hedh*er* oc thino*m* vnd*er*danu*m* dygdhelikit for-
manz at*er*döme. Än tho at biscopin badhe badh
oc straffadhe ey thes heller lät han aff sino*m*
gambla owana: oc swaso*m* biscopin war idhke-
20 likin at raadha til bätring swa war germanus
thrätin äpt*er* sino*m* eghno*m* wilia Ey lät än
thes hell*er* biscopin aff at lukka oc thrugha. at
hin skulle bort kasta sin osidh. oc lata träit
nidh*er* hugga. Än ha*n* stodh fast*er* i thy han
25 hafdhe böriat oc wille ey vndan wika. Jnnan
thz foor germanus se vm landzins nytta Oc tha
lät biscopin träit nidh*er* hugga ok vp bränna
oc alle the diwra howdhin lanct bort bäras oc
Bl.239,v. aatskilias Thzta maal kom bradhlica for germani
30 öron oc wardh thag han swa harmslaghin. at
ha*n* hafdhe tha thenct ow*er*giwit allan guz kerlek.
oc sin hedh*er*sama stadga. oc he*m*pnas sin sme-

lek i thy at han wille biscopin fordarwa oc dräpa

Biskop Amator utser Germanus till sin efterträdare.

Än miskunsamber gud wände thz i bätre mato 5
äpter thy han hafdhe thz longo foreseet Biscopin
vnderstodh thz äpter guz wilia. oc sagdhe sua
widh sik jak weet mik owerdughan wara at mit
blodh skulle vtgiwtas for guz nampn skuld swa
at jak skulle nämpnas i bland the helgha män 10
som kallas martires Han vnderstodh ok i guz
anda. at hans lifs time war nu ekke langer. oc
thy wille han se til hwa äpter han skulle bi-
scoper wardha. oc wiste görla. at thz war ger-
manus Thy foor han til en stadh som het edua. 15
oc ther war en mäctoghare landz herra än ger-
manus, oc han het Julius. Tha biscop simplicius
mykit enfallugher man oc gudhi thekker hördhe
at biscop amator kom farande tok han sina clärka.
oc landzherran julium. oc allan stadzins mogha 20
oc mz stora ödmyukt gik han wt mot amatore
biscope oc tok han in mz wördhning oc hedher.
Annan dagh ther äpter gik biscop amator mz
biscop simplicio aa entalan mz julio höfdhingia
oc kungiordhe them sin wilia oc sagdhe. Mik är 25
thz kungiort aff sielwom gudhi at min lifs ände
komber sköt Oc for thy at ey är annar man
som qwämelikin ware til minna kirkio forman.

vtan ensamin germanus. suasom mik är wisse-
lica teet aff gudhi. Bidher iac innelika thina
werdhughet thu erlikin höfdhinge herra iuli. vn
mik thz gudhi til hedhers at iac maghi for-
5 nempda germanum empna til biscops ämbite.
Julius höfdhinge swaradhe Än tho at han ware
landeno nyttogher. Thogh mädhan gud hawer
han enkannelica vtwalt suasom thiin helighet
witnar. ma iac ey ga mote gudz budhi. Tha
10 biscop amator hafdhe thz loffordhit fangit thakk-
adhe han them oc mz glädhi kom han ater hem
i sin stadh. Jnnan thz saktadhe sik germani
hugher oc hierta oc thakkadhe gudhi at han
hafdhe ey giort skadha i sinne bräzsko oc sagdhe
15 sinne hustru at ware thz henna wili han astund-
adhe at skilias widh alt werlz bang oc giwa sik
i closter. Hon swarade at hon hafdhe länge warit
i sama wilia oc thordhe thz ey kännas för än
tha. oc swa mz fullom godwilia stadhgadho the
20 at thz skulle raskligha fulkomnas swasom thz
war sannelica foreskipat i guz asyn. Amator
biscoper kom hem oc fan folkit fägnande sinne
aterkomo. oc sagdhe til them. jak hawer stoort
oc waardhande maal. wacten aat granlica. oc
25 glömin thz ey. Äpter thy gud hawer mik thz
Bl.240, r. teet wet iac at min dödz time lidher fast. warin
thy alle samdrektughe i thy at i thenken vppa
hwa til tholkit ämbite är bezt fäller. Widh thz
ordhit gawos alle sua at engin thera suaradhe
30 ther til mz eth ordh. Tha badh han them alla
fölghia sik til kirkionna. oc sagdhe. för än i
gangin in i kirkionna. skal hwar idhra fra sik

leggia swerdh oc knif oc alskona th*er* man ma andro*m* skadha mz, for thy thzta är böna hws oc ey stridz mark. The giordho so*m* th*e*m war budhit oc ginstan the waro inko*m*ne oc biscopin sa. at germanus war th*er* mz. bödh ha*n* starkligha stängia dörrena. oc mz wellughe biscops mact oc skrudh badhe i klärka oc lekma*n*na asyn oc nerwaru tok han hando*m* a germano. oc sagdhe gud alzwallugh*er* biudh*er* tik i mino*m* ordhu*m*. thu skal ha*n*s folke for*e*standa. oc biscops embite vppehalla. hustru oc werlzliken stykke ow*e*rgiwa oc siäla gagn enka*n*nelica rykta. thy at gud haw*er* antwardhat thik miin faar ginstan iac er aff fallin. Oc th*er* ginstan klipte ha*n* aff ha*n*s haar. äpt*er* clärka sidh. oc fik honu*m* clärka klädhabonadh. oc tok hans werlzlika klädhe bort fra honu*m*.

Amators död. — Järtecken.

Oc allom th*e*m aseiande tok th*e*n dygdelike amator biscop*er* känna i sik dözins krapt oc sagde til moghan. min elskeligha barn. jak känner i mik at gud wil tagha mina siel aff thesse pelagrims färdh th*er* iac haw*er* länge wandrat i. Oc bidh*er* iac nv so*m* för at i mz fulle samthykkio takin min brodh*er* germanum i thz ämbite so*m* iac nv fraskils. Tha bar all*er* almoghi*n* i at grata oc sagde ia til ha*n*s bön oc än tho th*e*m war sörghelikit tholkin siäla gömara vm-

bära. tho war thz them til hugnadh at the wisto
hwem the skullo ther äpter lydha. Daglica wexte
sotin meer oc meer oc thes mera hugnadhe han
them som ower honum gräto. oc sagdhe. latin
5 aff at grata oc sörghia Thy at ther är sörghiande
som wärre komber äpter godhan. Än her är
idher glädhiande ther dygdheliken komber äpter
litit werdhan. Thy at thessa manzins badhe liff
oc dödher skal idher wardha til hugnadh oc
10 glädhi. Oc vnder them ordhom lät han sik bära
til kirkiona. at han skulle ther sin anda vp giwa
som han pläghadhe dagh oc nat gudhi thiäna.
Honum folghdo badhe män oc quinno oc willo
se hans ändalykt. han satte sik i sith biscops
15 säte. oc vm terz tima gaff han vp sin anda.
Bl.240,v. Ginstan hördhis ther guz ängla sanger som the
ärufulla sielena fördho til hympna i duwo like.
thzta sagho oc sagdho mange aff them som tha
när waro. Tha wille gud sins elskelica wins
20 sancti amatoris forskyllan bewisa oc äradhe
han tha ginstan mz thesso iärtekne. En man
som hafdhe warit i xxx aar swa numin at han
hwarghin kom vtan som annar bar han Han
hördhe saghur aff thes helgha manzins dyghdhom
25 oc lät sik föra til stadhin antisiodoro. oc thenkte
finna then godha herran liwande tha the fram-
komo war han nv swepter oc til grawina redder.
Tha beddis lami mannin giwa sik aff the watne
ther likit war thwaghit i. Tha thz hördhe then
30 godhe germanus vndradhe han a manzins tro.
oc lat stänkia lama mannin mz sama watne oc

allom them asiande stodh han vp hel oc helbrugdha som thiit war fördher lamber oc brugdha.

Germani stränga lefnadssätt.

Äpter thz togh aller moghin badhe lärde män oc lekmän at aminnas sancti amatoris ordh. oc sina eghna lowan. oc alle suasom mz enne röst beddos at germanus skulle stadfestas i biscops mact oc ämbite oc hedher. Nödgadher oc thrängder tok han ther widher. Än bradhlica wardh han wänder suasom i annan man, ther byttis werllina ridderskap i guz thiänistaman. werllinna bälle i höxta ödmyukt. hustrun i syster. goz oc ägher i fatigxfolkx vppehälle: Ey kan manz tunga tälia. huru stranger han wardh widh sik sielfuan. oc huru lin han war widh andra. Oc tho skal litit aff myklo her vpräknas Wisselica fra them dagh han tok prästa embite. oc til hans lifs ända. thwingadhe han swa sin krop. at han aldrigh aat grant brödh. äller drak wiin. han tok ey olio äller ätikio. ey skawel äller salt Tho vm iula dagh äller pascha hafdhe han watn blandat wiin. swa at näplika kändis ther nokar wiin smaker. Hans daghs födha war groft biwgbrödh oc thz redde han sielwer oc mool. stundom aat han vm odhinsdaghin. oc stundom vm lögherdaghin Hans gango klädhe war en kuwel oc en kiortil. swa helgha dagha som sökna. ey hafdhe

han mer vm wintrin oc ey mindra vm somaren. oc thz hafdhe han alt til thes thz ey länger dugdhe, aldrigh war han vtan harklädhe Hans säng war fylt mz asko. oc saman thrykt som
5 hardhasta iordh: aklädhit war eth grofft klädhe. bulster oc blöia war et strangt harklädhe, hofdha-
Bl.241,r. gerdhin war iämhögh widh bulstrin. Swa la han vm nattena som han gik vm daghin. Siellan lagdhe han aff antigia belte äller sko. hans
10 biscops belte war eth rep: hans punger hafdhe ey annat än helgha manna helghedoma: altidh grät han. oc idkelika badh han. J tholke thwingdh gat han ey haft langan sömpn. Sighi hwar hwat han wil. wisselica sigher iac at i tholke plagho
15 hafdhe han eth langt martirium oc thy gaff gud honum twenne gawo. thz är at hans gambla synder waro honum forlatna. oc wardh mäktogher stora syndara mz gudhi forlika: weghfarande folke giordhe han alzskona thiänist. han thwogh
20 sielwer thera föter oc sielwer fastande thiänte han. suasom minzste smaswen Thenne helghe mannin hafdhe the nadh som mangom är wansampt at han badhe vmgik mz werlz folke oc ryktadhe siäla gagn. oc swa at han war fra allo
25 skilder suasom enstika ärmete Thy han lät byggia eth closter widh icauna ström oc ther sampnadhe han manga gudhlica brödher oc äpter hans kännedom wordhe the sua fulkomne at manga kirkior beddos them sik til biscopa

Den tappade penningesäcken.

J the lande war en riddar*e*. dygdhelikin oc godh*er*. ha*n*s na*m*pn war januarius. oc pleghadhe vpbära konu*n*xskat. ha*n* hördhe sancti germani stora frägdh. En dagh ha*n* hafdhe sama*n*komit 5
en säk mz päni*n*go*m*. foor ha*n* at se sanctum germanum. oc tappadhe sekken a wäghenu*m*, oc engin aff ha*n*s swenu*m* war thz warse. vta*n* en ma*n* so*m* opta qwaldis aff diewlen. fan sekken oc bar bort oc gömde: Riddaren saknadhe säkkin 10
oc sörgdhe. oc vm sidhe kom ha*n* til biscopin. oc swa alwarlika krafdhe ha*n* the*n* säk oc päni*n*ga af biscopenu*m*. suaso*m* ha*n* hafdhe th*e*m honu*m* fangit. Swa tröste biscopin til gudz. at ha*n* lowadhe riddarenu*m* skadhalöso for the pä- 15
ni*n*ga. Ha*n* lät lysa vm allan stadhin. oc i thre dagha fanz enkte. Tha bödh biscopin. at alle the i stadhenu*m*. so*m* aff diewlen qwaldos. skullo ledhas for ha*n*. tha the komo. sagdhe biscopin. Ey kan a*n*nat wara. vta*n* at diäwlenu*m* er wit*er*- 20
likit. hwa the fynd haw*er* vndan gömpt. oc thy hwilkin idhra th*er* aff weet. ha*n* skal thz sielw*er* kä*n*nas. än i thz sin kändes engi*n* th*er* widh. tha bödh biscopi*n* alla falla a knä mz sik oc bidhia. oc ginstan bar th*e*n i at ropa. so*m* skyllogh*er* 25
war. oc sagde. we. we. iac brind*er*, oc ginstan nä*m*pde ha*n* stadhin. th*er* säkk*er* la innan. Th*er* händo tw vnd*er* i enne stu*n*d. thy ha*n* fik at*er* päni*n*ga*na*. so*m* the*m* hafdhe tappadh. oc th*e*n th*e*m hafdhe taghit war widh dyäwlin skild*er*. 30

Germanus botar sjuka.

Annar tidh sampnadhe diewlin sith sellaskap. oc mz hardho*m* frestilso*m* stormadho the mot sanctum germanum. tha the fu*n*no at the enkte
5 formatto mote ha*n*s starka wärio oc wapno*m*. wändo the sina ildzsko oc harm vppa en-
Bl.241,v. falla almoghan Först böriadho the a smabarno*m* oc sidhan a störra folke sua at the humpnadho i halseno*m*. oc engen formatte liwa ow*er* thre
10 dagha. swa war the*n*na plagha stark at engin mä*n*niskia ku*n*ne th*er* til nokan läkedom. vm sidhe ko*m* folkeno i hugh then stora läkiara th*er* gud hafdhe giwit th*e*m. so*m* war thera biscop*er* germanus The kärdho sin wanda for
15 honu*m* mz gr*a*tanda taro*m* Oc ginstan tok ha*n* olio oc signadhe oc lät giwa hwario*m* so*m* thorfte. oc thz war th*e*m allo*m* aat helu*m* botu*m*: Thessa diäwlsins ilzsko kändis en aff th*e*m so*m* länge hafdhe warit twingadh*er* aff diäflenu*m* oc
20 sagdhe thz vppinbara for biscopenu*m* tha han fik sina helso i geen.

Germanus fördrifver djefvulen.

En tidh hende at brödhr*e*ne badho biscopin koma til siin oc ha*n* war tha hindradh*er*. oc fik
25 ey koma. Nokat th*er* äpt*er* tha the ey wänto at ha*n* skulle koma. kom han til strömen oc wille

ower.| oc engin tok thz til war i clostreno Tha
togh en aff them som qwaldos aff dieflenum
til at ropa oc sagdhe. germanus bidhar widh
strömin oc i forsumin at föra honum skip. The
togho ey tro vppa hans ordhum. mest for thy 5
at han hafdhe them stundom darath oc swa for
thy at biscopin hafdhe sik vrsektat at han ey
kunne koma. Än ropadhe galne mannin nv som
för. at biscopin bidhadhe oc wille ower tha
sagdhe en brodher til abbaten. Jak tro at han 10
sigher os sant oc sände ginstan färiona ower oc
funno helgha mannin ther for sik. Tha han kom
ower togho the widh honum mz plictoghe wördh-
ning oc ginstan fatadhe diäwlin then galna mannin
oc hengde han vp i wädhrit alt ther til at helghe 15
mannin bödh dieflenum sätia han oskaddan nidher
a iordhena. oc ginstan skildis han fra mann-
enum mz fulasta lukt.

Den omvände afgudadyrkaren.

En pelagrim gamal afgudha dyrkare som het 20
mamertinus kom farande in i sancti germani
biscopsdöme. oc kom til ordha mz enom hans
clerk: klerkin heet sauinus oc thiänte gudhi tro-
lika. i thera widhertalan spordhe clärkin mannin
aat, hwadhan han war oc hwat tro han hafdhe. 25
oc huru han fik the tw lyte som han hafdhe a
sinom kroppe suasom er at han hafde mist eth
ögha. oc annor hans hand war wisnadh oc bort

thörkat. Mamertinus swar*ade* Jac är fierran komin oc aff mino*m* barndom haw*er* iac hedhrat the gudha so*m* mine foräldra hedhradho for mik suaso*m* er iupiter oc mercurius oc fler*e*
5 tholka. ey haw*er* iac annat fangit til löna vta*n* so*m* iac stodh i thera thiänist miste iac badhe ögha oc hand. tho bidh*er* iac th*e*m daghlica at the willen giwa mik thz i gen blidhe. thz the togho aff mik oblidhe. Klärki*n* swar*ade* Thu far
10 will*er* salugh*er* ma*n* thy thu wet ekke sa*n*ni*n*d- Bl.242,r. ena. thy haw*er* thu thessa ysäld oc plagho. War*e* thz at thine gudha hafdhe wit oc snille tha waro the ey ewinnelica blinde oc lame. döwe oc dumba: aff th*e*m är wisselica scriwat.
15 the hawa mun oc tala ey. öghon oc se ey. öron oc höra ey. thera näsa lukta ey. thera hend*er* hanna ey. thera föt*er* ga ey. thera hals ropa ey oc ey är ande i thera mun. Th*er* staar ginstan äpt*er* af thera dyrkaro*m*. Tholke wardhe the so*m* th*e*m
20 göra oc alle the so*m* tro oc trösta vppa th*e*m Nu röne thu idhra afgudha lön oc thz är plagha oc pina Nu se thu huru sannelica p*ro*pheten vt- thrykte hwilke idhre gudha ära. Än vm thu wil thina fulla helsa at*e*rfa. hör hwat iac thik sigh*er*
25 oc lydh mino*m* ordhu*m*. J th*e*m stadhenu*m* so*m* het*er* antisiodoro är en helgh*er* biscop*er* ok het*er* germanus. Jac är hans clerk*er*. än han älska oc hedhra en sannan gud oc gudh vppinbara sik honu*m* oc giw*er* for ha*n*s skuld alzskona helso
30 oc böt*er* th*er* wanföra mä*n*niskior thorwa bedhas Wil thu thy helbrugdha wardha. tha kasta bort alla afgudha dyrkan. oc ko*m* til hans oc bedz

hielp. oc thu fa vta*n* iäff thz thu bedhis Tha ma*n*ni*n* thz hördhe gladdis ha*n*. oc badh wisa sik wegh til then godha biscopi*n* P*re*stin gladdis at ma*n*nin trodde honu*m*. oc wiste honu*m* nokat vppa wäghin. allan then daghin war regn oc o- 5
wädh*er* oc wadhelikin liugn eld*er* oc thordyn. ma*n*nin fan ey hws för än vm nattena ko*m* han til en kirkiogardh oc th*er* war sanctus amator iordhadh*er*. vppa enne graf war bygt eth litit hws. thiit gik han oc lagdhe sik thrött*er* rädd*er* 10
oc wat*er*. Äpt*er* at ha*n* war so*m*pnadh*er* waknadhe ha*n* oc sa vm sik tha war allt liwst so*m* en dagh*er* oc synt*is* honu*m* en vng*er* ma*n* i skönu*m* hwitu*m* klädho*m*. Tha wardh han rädd*er* oc badh i sino hierta oc sagdhe. Then c*ri*stna 15
ma*n*na gud so*m* prestin rosadhe swa mykit hwilko*m* then godhe biscopin germanus swa trolika thiäna han hielpe mik i thessom wadha oc rädde. Annat sin so*m*pnadhe thenne pelagrimen oc ginstan hördhe ha*n* ena ropa*n*de röst so*m* sua sagde. 20
stat vp. stat vp. stat vp corcodime mässodiekn oc gak i kirkiona til the biscopa th*er* äru. oc halla nv vppa guz thiänist. Th*er* waknadhe pelagrime*n* oc hördhe at vt aff grawene th*er* ha*n* la vppa swaradhe en annar röst. oc sagdhe, wäl 25
wet iac brodh*er* min at th*er* är sanctus amator biscop*er* oc sanctus peregrinus biscop*er*. oc flere andre. Jak fa ekke komit i thesse nat. thy iac haw*er* en gest oc er en pelagrim. Her äru siw wadhelike orm vnga oc thera modh*er* mz th*em*, 30
gang*er* iac fra ma*n*nenu*m* tha slita the ha*n* synd*er* Bl.242,v.

oc äta han vp. Än sompnadhe pelagrimen oc
tha teddis honum sama röstin som han förra
hört hafdhe oc sagdhe. Biscopana biidha thik.
oc fa ey hallit sith ämbite för än thu komber.
5 oc vm thu rädhis vm thin gäst. tak han mz
thik. oc gynstan thotte som en skön man
kom vp vndan them grifta stene ther han la
vppa. oc then som vpkom tok pelagrimin widh
handena oc ledde han mz sik Oc syntes pela-
10 grimenum som the reddo sik til messo. oc en
aff biscopomen bödh at almoghen skulle thigia
oc alle ocristnadhe skullo ga vt mädhan ämbitet
giordhis. Oc sanctus amator biscoper taladhe til
sanctum corcodimum oc sagdhe hwa är then
15 okunneghe man som thik folgdhe hiit in. han
swarade. thz är min gester. for hwilkins skuld
iac kom swa seent. biscopin sagdhe. kör han vt
af kirkionne oc fra cristnom mogha thy han är
smittadher mz afgudha dyrkan. Tha beddes mannin
20 nadh. oc aflowadhe alla afgudha thiänist Än
biscopin bödh honum ga til sanctum germanum
oc te honum alt thz honum war hänt. Äpter
thz waknadhe pelagrimin oc thenkte görla alt
thz honum war vppinbarat. Oc tha daghin kom
25 spordhe han sik wegh til sanctum germanum.
Tha han kom for hans dör. oc biscopin kom
vtgangande. beddis han biscopsins signan. Biscop
germanus sagdhe Än tho mik är witerlikit
giort aff gudhi. hwat thic är widherfarit i thesse
30 nat tho skal thu ga mz mik til kirkiona oc kun-
göra allom guz gawor. Tha han kom til kirk-
ionna togh han vp at the första oc til ända

sighia hwat honum hänt hafdhe oc tho rätte biscopin han i thy at han foor ower hwat waadha han hafdhe aff siw orma vngom oc thera modher. Tha kändes mannin sina glömsko oc sagdhe huru ther vm war. Folkit som hafdhe hört thz stora vndrit lowadhe gud for sina nadh. badhe for thz mz pelagrimenum war giort oc swa for thz at biscopin wiste hwat ther war timt än tho han war ey ther när. Tha kände biscopin mannenum guz tro. oc ther äpter tok han döpilse. Tha sagde mannin til biscopin. Herra iac bidher thina helighet at suasom thu gaf mik sielinna helso. giff mik gudhi til hedhers samuledh kropsins helbrugdho. Biscopin swarade Tro thu at iac ma thz mz gudz kraft göra. han sagdhe Thy kom iac hiit til thiin at mik war tholkin ära aff thik sagdh. Tha ströc biscopin mz sinne olio a hans anlite oc hand oc ginstan war badhe läkt oc böt Oc alle thakkadhe gudhi. Än sagde biscopin til folkit gangom nu oc seem guz äro vm the fornempda orm vnga oc thera modher. Tha the thiit komo bödh biscopin at alle skulle sta a knä oc bidhia til gudz oc the helghamän som i them kirkiogardhe lagho Sidhan gik pelagrimen fore ok biscopin mz folkeno til the grafuena ther han hafdhe lighat vppa oc seet the vnderlika syn som för är sact Oc sagde biscopin. lyften aff thenna grifta stenen oc ginstan syntes ther viij orma store oc stiwgge Än ey baro the sik aat nokrom skadha Tha sagde biscopin. Thu styggelikit orma kyn. hwi dirfdhis thu til at trodha thes helgha manzins ben suasom sanctus

corcodimus. wisselika thz ware rät at thu skulle
nv her ginstan taka thin dödh. vtan for thy at
thu lydde helgha manzins budhi oc giordhe ey
hans geste nokan skadha Thy kom thik hädhan
5 i sama stund oc far thiit som thu enge människio kan göra skadha. vtan blif i ökninne, thzta
biwdher thik ey iac at enasto vtan min herra
ihesus christus mz mik. ginstan slo han sith
howdh nidher til iordhena suasom han skulle
10 thakka for wälgiort oc kröp aff stadh oc hans
slect mz honum. Aller moghen war rädder än
biscopin badh them ey rädhas vtan sta st[a]dhelica oc se guz wald oc mact. Then främste ormen
war ey stoort minna än siw alna langer. For
15 thzta iärtekn skuld lät biscopin taka vp thes
helgha manzins ben. oc bödh at then stadhin
skulle hallas i store wördhning Nv tha mamertinus
then for[de] pelagrimen sa alla the nadh ther mz
honum war giordh. gaf han sik alwarlica i sancti
20 germani closter oc thiänte gudhi swa trolica. at
äpter abbatins dödh som tha war oc het elladius
war thenne mamertinus wärdhugher at wälias til
thera forman.

De två slagne ogerningsmännen.

25 Eth sin vm winter tidh gik sanctus germanus
witia sith biscops döme. oc kom om qwällin til
ödhe hws oc wille ther hwilas. tho pläghadhe
diäwlin qwälia alla the ther hwiltos oc thy

flyddo alle at stadhna ther. Biscopsins clärka ato ther nokat litit än han sielwer fastadhe som han pläghadhe Vm nattena tha the sowo. lät biscopin läsa for sik oc innan thz kom eth stort slagh a weggena. Biscopin stodh vp oc sa en storan skugga oc manadhe han a guz wegna hwa han war. Tha swaradhes honum swa. Jac oc min kompan warom twe cristne män i nampneno oc tho for wara ogerninga warom wi her slaghne oc liggiom än orutne. oc thy omakum wi allom them som her wilia hwilas. ey ärum wi tho fordömde. oc vnder thessom stena hope liggia ware kroppa. Bidh for oss til guz at wi mattom fa mak oc hwilo. Vm morghonen kalladhe biscopin thiit the ther näst bygdho oc badh rydhia bort then stena hopen oc ther funno the mannana kruppa oc än lagho iärnboior a them. biscopin lät bryta aff iärnin oc föra kruppona til wigdha iordh. oc aldrigh hördhis ther sidhan nokat omak äller qwal.

Den galande hanen.

Annat sin kom han til fatight hws folk oc alla nattena war han i sinne bön. oc mz thy kom daghin at enkte hafdhe än hanin galit i the huse. biscopin spordhe hwi swa war. Honum swaradhis at i langan tima matte aldrigh hani gala i them thorpastadh. Han tok litit aff hwete oc signadhe thz oc kastadhe for hanan oc ginstan han aff

Bl.243,v.

thy hafdhe takit bar ha*n* i at gala. sua at allo*m* leddes widh*er*. oc sidhan skadde honu*m* enkte.

Germanus gifver en blind född synen.

Nokat th*er* äpt*er* ko*m* budh til sanctum germanum
5 at kättara oc trowillara toko vpstigha i brita*n*nie lande. Tha tok ha*n* mz sik sanctum gallum biscop. oc wille wäria c*ri*stna tro. Tha the vppa hawit komo, ko*m* hardhasta stormb*er*. sua at the wänto sik ey liwande fram koma. än tha sanctus
10 germanus sa at owelna war. Tok ha*n* the olio ha*n* hafdhe signat oc giordhe korss i watnit Oc ginstan wändis storm i lugn oc the komo fram oskadde oc thakkadhe gudhi. Tha the oc flere biscopa aff landeno komo mz kättarom til ordha.
15 Thotte allo*m* moghanu*m* at c*ri*stne biscopa waro nidh*er* thögdho. oc the andre hafdhe wnnit. Än gud gaff c*ri*stna biscopu*m* sua stora nadh mz ordh oc skäl. at then orätte delen ku*n*ne vm sidhe sik ey forsuara. Tha ko*m* en landzins förste. oc
20 ledde fram sina dott*er* so*m* blind war föd. oc badh at the skullo th*er* mz stadfästa trona at hwilkin delen so*m* henne formatte giwa sina syn. ha*n* hafdhe rätta oc sa*n*na trona. Biscopane sagdhe at först skulle troswikar*e*ne bewisa sina
25 wisso vm the formatto. Än the nekadho for sik oc miströsto oc badho mz piku*n*na foräldro*m*. at biscopane skullo lata see sina bewisan Tha badho biscopane sanctum germanum vm thz malit

Än han tröste til guz. oc tok the helghadoma som han pläghadhe bära mz sik. oc i alz wallugx guz nampn lagdhe han them widh blinda iumfruna öghon oc ginstan i aldra thera asyn forgik the gambla blinden oc lystos ny öghon 5 gudhi til hedhers oc cristne tro til stadfästo oc fra them dagh fordriws aff the lande alle kättara oc trowillara.

Germani benbrott. Eldsvådan.

Apter thz tha biscopane willo heem fara. satte 10 diewlin sina forsator for sanctum germanum swa at han fiöl oc annar hans foter oc been braknadhe oc for thy skulle han qwar bliwa ther andra biscopa foro sin wägh. Nv thz diewlsins ilzska hafdhe ämpnadh honum til dröwilse thz 15 wände gud til hans helighetz större bewisan oc gudz almogha til hielp i store nödh. Thy innan then tima ther han la i them werkiom. kom elder lös i nästa hwse ner honum. Tha kom moghen oc wille bära vt biscopin at han skulle 20 ey ther brinna, än han sagdhe them at the skullo enkte rädhas. Tha eldin kom til thz husit (Bl.244,r.) sprang han ther ower oc brände huss vppa badha sidhor oc litit äpter sluknadhe han mz allo. Folkit gladdis for the äro skuld oc mange wan- 25 före somi til siel oc somi til liiff komo thiit oc alle finge hielp suasom hwar thorpte. Än for thy han wille widh sin werk enkte läggia. thy

ko*m* vm ena nat en skön mä*n*niskia ingangande
til hans. oc räkte honu*m* sina hand oc bödh
honu*m* ginsta*n* sta vppa sina föt*er* oc i sama
stu*n*d kände ha*n* sik fullelica wara läktan. oc
5 stodh vp oc redde sik at hem fara.

Hedningarnes krigshär besegras.

Jnnan thz ko*m* budh at mykin oc stoor her ko*m*
aff saxonia oc pictauia at stridha vppa britania
land. oc häria thz. the i landeno waro miströsto
10 at sta äll*er* ga mote th*em*. vta*n* skyldo sik hwar
the ku*n*no. tho sändo the budh til thessa helgha
biscopa oc beddis hielp oc radh. The sc*ri*wo th*em*
i gen at the willo koma th*em* til hielp oc aff
the lowan fingo the swa stora tröst so*m* th*em*
15 hafdhe warit sänd*er* stor moghe mz wäriande
folke. Thzta war vm fasto tidh. biscopane rädho
folkeno liwa gudlica oc at alle the so*m* än waro
oc*ri*stne skulle sik lata c*ri*stna. Thz spordho
owinene. vta*n* the trösto at c*ri*stne män waro
20 vta*n* alla starka wärio oc suaso*m* blot folk. oc
thy matto the raskligha wardha nidh*er* slaghne.
Än biscop germanus ginstan äpt*er* pascha badh
ha*n* folkit trösta til guz. Oc tok mz sik nokra
fa män oc gik vt oc fik se ena släta mark oc
25 th*er* när tw högh bergh. oc badh at the th*er*
skullo byggia for sik thy han wiste wel at thiit
skulle härin koma Tho bödh ha*n* allo*m* at thz
the hördho ha*n* ropa skullo the ropa alle sama*n*

alt til thes ha*n* badhe th*e*m at*e*rwända. Tha
härin war ko*m*min swa grymb*e*r so*m* the wille
alt vp äta. bar biscopin i at ropa alleluya alle-
luya alleluya oc alle c*ri*stne mä*n* ropadhe sama-
ledh oc thz liwdhit ropadhe aff eno b*er*ghe til 5
annat oc hwart thotte andro swara. tha äpt*er*
guz wilia wardh then omilde härin swa redd*er*
at the thenkto ey at enast at b*er*ghin skulle
falla a th*e*m vta*n* the räddos suaso*m* hymilin
wille falla. hwar thera war thes fäghnar*e* at ha*n* 10
matte koma til fota. at fly, the kastadhe wärio
oc wakn at the matte mz liweno blotte vnda*n*
koma. ma*n*ge aff th*e*m forgingo widh en ström
thy th*e*r war weghin thrang*e*r oc hwar thrängde
a*n*na*n* nidh*e*r i watnit. th*e*r stodh c*ri*stna folkit 15
oc sa huru hymerik*is* h*er*ra striidde for th*e*m. the
wnno stridh oc engin thera drogh kniff äll*er*
swärdh. The gingo vt oc togho vp wakn oc
hawor. oc for biscopana forskyllan skuld slogho Bl.244,v.
the sina owina nidh*e*r oc gutu engins thera 20
blodh a m*a*rkena. thy thenne sigh*e*r war giwin
for guz tro skuld oc ey aff manz kraft. Nu tha
thz landit hafdhe fangit fridh badhe aff ande-
lico*m* oc lika*m*lico*m* owinu*m*. foro biscopane mz
glädhi hem til siin 25

Den stulne hästen.

Sanctus germanus ko*m* i sith biscops döme oc
war intakin mz store glädhi. ha*n* witiadhe sina

kirkior mz litlo fölghe oc siwordhum farkost.
suasom then ther for stora rikedoma bar sielwan
ihesum christum idkelica i sino hierta En dagh
kom i hans fölghe ganzt mot qwellenum en man.
5 gangande barfötter thunkladder oc alzstingx
hawanzlös oc folgdhe sancto germano til her-
berghis tho hafdhe han swik i wilianum. vm
nattena tha the hafdhe sköt sinom hestum oc
waro i gudlike waku meer än i stalzins gömo.
10 gik in thenne falske hästa waktaren oc tok bort
biscopsins hest. Vm morghenen the saknadhe
badhe mannin oc hest. tok en aff clärkomen sin
hest oc lät redha at biscopenum oc sielwer gik
han mz them. Tha the komo a wäghen sagho
15 the at biscopin wardh i sino anlite nokat blidher
oc suasom leiande En aff clärkomen dirfdhis at
spöria han aat. hwat hans blidhe hafdhe thydha.
Han swarade her komber hin osäle mannin som
i nat stal bort wan hest. oc ledhe han äpter sik.
20 oc ginstan kom han fram oc fiöl a knä oc beddis
forlatilse oc kändis at han hafdhe alla the nat
gangit ther vm kring oc leet hestin mz sik. oc
hwarghin kunna han länger koma. Tha swarade
biscopin. hafdhé iac i gaar giwit thik then hestin
25 tha hafdhe thu ey thorft nv at stiäla. Nu haf
salugher thz thu thränktadhe äpter. oc niwt wäl.
Oc i swa mata fik han forlatilse oc än ther mz
biscopsins signilse.

En galen man botas.

Annat sin ko*m* sanctus germanus til en godha*n* ma*n* oc het senator oc gäste th*er* vm nat. ma*n*-zins hustru ko*m* sik in lönlica oc for kärlex skuld lagde ho*n* litit aff halm vnd*er* biscopsi*n*s 5 howdh oc ey war ha*n* thet warsse Nokra dagha th*er* äpt*er* fördhes th*er* fram en ma*n* so*m* diäwlin qwalde. oc the ha*n* fördho sörgdho badhe ma*n*-zins plagho oc sua at the ku*n*no ey bradhlica koma til biscopin at ha*n* matte ma*n*nenu*m* hielpa. 10 tha sagdhe q*ui*nnan Her är nokat qwart th*er* ha*n* oss owitande at*er*lefdhe. Oc ginstan tok ho*n* aff them forne*m*pda halmenu*m* oc lot binda kring vm galna ma*n*nin Oc i sama stu*n*d fik ha*n* swa fulla böt*er* at aldrigh qwaldes ha*n* i swa mata 15 fra th*em* dagh.

Germanus botar en sjuk qvinna.

Han witiadhe eth sin sanctum hylarium som biscop*er* var i th*em* stadh th*er* kallas Arelate. Bl.245,r. Swa innelica fägnadhe hylarius germani komo. 20 so*m* th*er* hafdhe komit en guz apostol so*m* oc sannelica war. Th*er* war ens h*er*ramanz hustru hardhelica plaghat aff kalla sot oc thiit ko*m* sanctus germanus. ma*n*nin war gladh*er* aff ha*n*s komo. thy ha*n*s anlite war liofft. ha*n*s ordh ful 25 mz hugnadh. ha*n*s prädikan full mz guz nadh oc

sannadhe at mindre war the frägdh aff hon*um*
gik än ha*n*s dygdh war. Ha*n* bödh helgha ma*n*-
nenu*m* sina thiänist oc g*er*na hafdhe han giwit
honu*m* sina gawor vm ha*n* hafdhe thort. Ha*n*
5 badh for sinne hustru at ha*n* wille witia hona
oc ginstan ha*n* ko*m* i husit fik q*ui*nna*n* fulla
helso oc stodh vp oc fägnadhe honu*m* mz mykle
wördhni*n*g

Germanus angifver dag för S:t Juliani
10 högtid.

Oc ko*m* sanctus germanus thiit so*m* sanctus
iulianus laa iordhadh*er* oc widh ha*n*s graff fik
ha*n* storan andelikin hugnadh. Folkit kärdhe for
honu*m* at the ey wisto vppa hwat dagh vm arit
15 the skullo halla sancti juliani högtidh. Tha sagdhe
ha*n*. Bidhio*m* alle sama*n* trolica til wan milla
gud. at ha*n* wärdhughis nokro*m* aff oss thz
vppinbara. Vm morghenen kalladhe ha*n* til sik
the främste aff stadhenu*m* oc sagdhe. är nokar
20 th*e*n aff idh*er* th*er* gud haw*er* thzta ärinde be-
wisat. tha kännes thz her gudhi til hedh*er*s oc
sancto iuliano Th*er* nekadhe hwar for sik. Tha
sagdhe sanctus germanus. witin thz at i siwnda
manadh vm arit oc a XXIX dagh war sanctus
25 iulianus plaghadh*er* oc dödhadh*er* for wars h*err*a
ihesu christi tro skuld. Th*er* aff gladdes all*er*
moghin oc fingo i sinne siel enka*n*nelikin hugnadh.
oc thakkadhe gudhi for sina nadh.

Hedningarne fördrifvas åter från Britannien.

Ater komo ny oc sörghelic budh. at kättara mz
starke mact willo koma ater in i brytannie land.
Oc alle mz enne röst badho sanctum germanum
at han for guz tro skuld wille sua nu som för 5
hielpa at the wordho nidhradhe. Han tröste til
guz nv som för oc screff til sanctum seuerum
biscop i trer. at the skullo badhe fölghias aat
mote guz tro owinir. Tha the komo saman stad-
fästo the först sith folk mz gudz ordh oc prä- 10
dikan. oc äpter guz wilia thiänte them guz
elementa. som for guz hedher hafdhe sik ospara
til at fara i lifs wadha. thy tha the komo til
strandena funno the redho for sik badhe skip
oc wädherlek oc alla thorfte. Aff guz mact 15
nödhgadhis diewlin at kungöra folkeno i britania
at biscopane skullo braat koma. Thz hördhe en
landzförste ok gladdes aff them tidhendom. at
hans son som war krompen a andro beneno
matte fa böter, han tok mz sik barnit oc mykin 20
moghe folgdhe honum oc gingo wt mot biscop-
omen. Ower folkit gawo the sin welsignilse oc Bl.245,v.
prädikadho guz ordh. sidhan kom then landz-
herran mz sinom son oc beddes ödmyukligha
guz hielp oc thera bön Tha bödh sanctus ger- 25
manus wanföra piltenum at han skulle sätia sik
oc mz sinne hand tok biscopin a hans ben oc
ginstan kom helsan oc wanförslan flydde vndan:
Folkit fyltis mz hugnadh oc glädhi. oc tronna
owini flyddo oc skämpdos. oc fingo ekke sin 30

framgang som the hafdho thänkt. Ther äpter foro biscopane mz glädhi hem oc thakkadhe gudhi at ey war störra skadhi gör

---

Germanus gör en stum talande.

5 Eth sin witiadhe han sin enkannelika win en gudlikin klerk oc het senator. hans thiänista pika xx ara gamul war dum oc kunne ey tala. hona lät clerkin koma for biscopin oc beddes henne hans signan. han mz sinne wigdhe äller signadhe
10 olio strök vm henna mwn. oc giordhe korss aa. Oc badh fa sik eth kar mz dryk. ther bröt han vti thre brödh bita. oc en aff them hiölt han i handene oc sagdhe til pikona. bedz welsignilse för än thu taker thzta. ginstan bar hon i mz
15 sköno röst oc beddes hans signan oc fra them dagh hafdhe hon skönt oc rent maal i alla sina dagha. Nv tha biscopin wille thädhan fara tok han clerkin innelica i sin fampn. oc sagdhe Bliff nv oc ewinnelica säl. min käre brodher. Gud
20 giwi at wi mötoms säle a gudz dome. aldrigh se nokar wara annan optemer i thesse liwe.

Germanus vid S:t Cassiani graf.

Hwar han war a wegh stadder hafdhe han litit fölghe mz sik a sina wegna. oc tho war altidh
25 moghe mz honum aff them som til hans flykto.

swa at alla stadz ther han dwaldis antigia at han prädikadhe äller war a sinom bönum ther bygdhe the cappell äller resto ther vp korss til aminne. Til then stadh som heter augustuduni kom han eth sin gangande. oc folkit aff stadhenum. badhe män oc quinnor. vngt oc gamalt. gik vt mot honum mz hedher oc wördhning. Mange folgdho honum thädhan oc thiit som sanctus cassianus biscoper la iordhadher. J them stadhenum sa han ena merkelica guz gawo oc vnder. thy at vppa them griftastene ower sancto cassiano la. war korssens tekn. tho war thz ey mz manz hand antigia vthuggit äller scriwat. vtan vnderlika mz guz mact insat. swasom thz ware wexit i sielwom stenenom oc syntes thy granlica. at thz war ey aff sama lit som sielwer stenin war. Thzta skudhadhe sanctus germanus. oc i sinom bönum lowadhe han gud. som swa ära sina helgha män. Ther äpter taladhe han til then helgha mannin. som la i grawene. oc sagdhe. Hwat gör thu her min ärofulle brodher. Tha swaradhe sanctus cassianus w grawine oc sagdhe sua at alle mato höra. her hawer iac hwilo i sötum fridhi. oc här bidha iac aterlösarins komo. Sanctus germanus sagdhe honum i gen. hwila thik langan tima wördheliken i warum herra ihesu christo. oc for oss oc thinom mogha bidh innelika til thin oc wan herra: wisselica stoor oc äroful nadh skiin i thessom helgha mannenum. thy at al thing lydha hans wilia oc än thz som gömt är vnder iordhene. Alla andra hans gerninga äru werdhugha at hallas i wördhning. än

thzta maal är sua myklo vndersamare. som thz
är siälsynare. Hwa är then ther ey ma vndra.
at tholke twe helghe män. som sik aldrigh seddo.
oc sua waro aatskilde. at annar är liwande oc
5 annar dödher. at the skullo swa hemelica tala
hwar widh annan. swa at then som i äronne
war. kändes widh sin iämpnunga. ther än flöt i
thessa wärllinna hawi. oc kungiordhe honum hwat
widh han war giort oc än skulle göras.

---

10 Germanus bolar en ofärdig.

Ther äpter kom en godher man oc hans hustrv
fram til biscopin oc hafdho mz sik sina dotter.
fra sinom barndom hardhlica plagadha. swa at
all fingrin a badhom henna handom waro krump-
15 en in aa henna lowa. oc äpter thy som näghl-
ene wäxto. hafdhe hon swa manga vnder i hand-
ine som hon hafdhe finger. The fiöllo gratande
for biscopsins föter oc beddos hielp til the plagho.
han tok mz sinom helgha handom a henna finger.
20 oc hwart thera. som han widher kom. räkte sik
vt oc war ginstan färdhuct. badhe at räkkia oc
krympa. Swa wordho tha the henderne badhe
henne sielwa oc androm til hielp oc thiänist.
som til then daghin hafdho warit til thunga
25 oc plagho.

Germanus bär en gammal man öfver en ström.

Ey spardhe han sinom krupp thröttom oc vpnöttum aff mödho til helgha städhi. thy sökte han ey at enast the städhi. som waro i gallia. vtan gik ower the högha berghin. som kallas 5 alpes. oc kom in i waland. Ther kom han i fölghe mz erwodhis mannom. som nv skullo hem ga aff sino ärwodhe. oc hwar thera hafdhe stora byrdhe at bära. oc skullo ower en starkan ström. J bland them war en gamal oc halter man. oc bar 10 han sina byrdhe. Tha önkadhe sik sanctus germanus ower thenna mannin. oc tok hans byrdhe vppa sin hals oc bar hona ower strömen. oc gik än i gen oc bar mannin äpter. O huru vnderlikin oc mektogher är gudh i sinom helgha man- 15 num. Swa syntes nv i sancto germano. som i sik hafdhe i sänder badhe krankdom oc starklek. O huru wanstarker matte han wara. som swa war thwingadher aff fasto oc aterhalle. at han stundom aat eth sin i wikune oc ey annat än thort 20 biwgbrödh. huru hardh war hans seng. tha han ey hafdhe annat än hardha iordhena at liggia vppa. huru litin war hans sömpn. ther alla Bl.246,v. nätter wakadhe i gudhlikom bönum. huru thrötter matte han wara. som aldrigh gaff sik hwilo. vtan 25 war altidh i gudlico ärwodhe. Oc han som neplica formatte bära sik sielwan. han giordhe tholkit kärlex tekn. ower alla sina makt. oc thz fortok

honum ey then starke strömen äller ten thunga byrdhen. äller gambla manzins wanförsla.

Germanus kommer till Majland.

J them stadh som heter mediolan waro mange biscopa sampnadhe vm kirkionna oc tronna bestandilse. Oc innan at messan sagnx kom sanctus germanus thiit. allom okänder oc okunnogher. oc wille nödhugher. at nokar skulle thz wita. Tha stodh vp en man. i hwilkom diäwlin bygdhe. oc ropadhe mz högho liwdhe oc sagdhe. Thu germane. biscoper i gallia. hwi komber thu hiit i waland. at hata oc fordriwa oss her. thu matte wäl lata thik nöghia. at thu fordreff oss w storo hawino. hwi skal thu swa alt fara oc forsökia. haff thik i maki oc lat os wara i hwilo. Alle vndradho badhe clärka oc folk. hwa thenne germanus war. oc hwar sa a annan. Än tho aff hans wärdhugha anlite funno the. hwa han war. Oc tha gingo alle biscopane mz wärdzskyllo ödmyukt til hans oc badho. at han wille witia then galna mannin. som swa yterlika hafdhe hans nampn oc wärdhughet vppinbarat. Han tok thera bön swasom starkt budh. oc lät mannin ledha i eth lönlikit rwm bort fra folkeno. oc ther skildes hans gamble fölghiare fra honum. oc gik vt helbrugdha oc hem til sith folk. Thzta war thz första dygdhelica tekn. ther gud giordhe i walande mz sinom enkannelicom thiänara. Til hans

flykte mykin folkx moghe oc beddes hans helgha welsignan. Han satte saman badhe kännedom oc läkedom. oc heladhe badhe siela oc kroppa.

Messodjeknen och almosan. — Sjuka botas.

Tha han gik aff them rika stadhenum. mötto 5 honum nokra fatighe män oc beddos almoso for guz skuld. Tha spurdhe han sin messodiekn aat. huru mykit han hafdhe til thera vppehälle. Han sagdhe. at han hafdhe iij gyllene. Oc ginstan bödh biscopin. at the skullo giwas them fatigha 10 mannom alle saman. Messodiekn swarade. aff hwario skulum wi tha liwa i thenna dagh. Biscopin sagdhe. Swa milder oc godher är gud. at han fullelica foresee sinom thiänarom. oc thy thz thu hawer. thz giff thessom widherthorftugha 15 mannom. Likowel thenkte messodieknen at wara foreradhugher. thy gaff han fatigha mannomen twa gyllene. oc then thridhia gömde han. litit ther äpter komo farande nokre ridhende män oc foro snarlika. Tha the komo til biscopin. stighu 20 the aff sinom hestum oc fiöllo a knä for biscopin oc sagdho. war husbonde oc herra leporius bo her när. Han later thina helighet bidhia. at thu for hedher skuld mödh thik til hans. thy at han Bl.247,r. oc alt mestadelen hans folk ligger for store guz 25 plagho. Oc wi bärum hans budhskap til idhra nadh. at i willin mödha idher til hans. kan thz engaledh wara. at i faen sielwe idher til hans

möt latin han niwta idhra welsignan. vm ha*n* ma ey niwta idhra asyyn. Widh the ordhin vptendis helghe ma*n*nin mz misku*n* oc warku*n*nan. oc lät sin wegh fara. thy honu*m* thytte. at then wäghin war rättare. i hwilko*m* ha*n* wänte sik större lön. Tha wordho the sändebudhane storlika gladhi. Oc toko fram tw hundradh stora päni*n*ga. oc sagdho. at thera husbonde hafdhe th*e*m honu*m* sänt. Tha wände ha*n* sik til sin messodiekn oc sagdhe. tak thetta. so*m* oss är nv sänt. oc bär til mi*n*nis. at thu giordhe swik widh the fatigha. th*e*r thu gaff almosa nv for stu*n*d. Hafdhe thu giwit th*e*m alla the thre gyllene. so*m* iac thik badh. Tha hafdhe nw then rätwise at*e*rlönaren sänt oss thry hu*n*drat päni*n*ga. Tha bar ha*n* i at skälwa. at thz ha*n* hafdhe lönlica widh sik, thz war fullelica biscopenu*m* wit*e*rlikit. oc kändes sin brut oc beddes ödmyukeligha synda forlatilse. Tha ha*n* ko*m* fram til siwka ma*n*zins hws. wordho alle swa fägne. som the hafdhe fangit fulla böt*e*r. Tha tok helghe ma*n*nin vppa sino*m* forsökta läkedom. oc lagdhe sik nidh*e*r at bidhia til guz. oc mz sino*m* tarom köpte ha*n* th*e*m allo*m* glädhi oc helso. Th*e*r nest witiadhe ha*n* badhe h*e*rra*n* oc thiänara. oc vta*n* alla weld sökte ha*n* aldras thera säng. oc gaff th*e*m wälsignan. oc ginstan sama daghin wordhe the alle swa starke. at a*n*nan daghin thär äpt*e*r folgdhe husbondin oc ha*n*s thiänara helgha ma*n*nenu*m* langt vppa hans wägh. oc thakkadho gudhi for sina nadh.

Germanus i Ravenna.

Alla stadz foor frägdh aff them helgha herranum. langt för än han fram kom. Swa hände oc i them stadhenum. som heter rauenna. än vppa thz han skulle fly folkx loff. oc engin skulle wänta honum. 5 kom han fram vm myrka nattena. ey thes heller fik thz wårit lönt for almoghanum. Thy biscopin i stadhenum. som het päthar. lät alla stadz wakta. oc mz store wördhning gik han vt mot honum. oc tok han in. 10

Germanus i Rom. — Silfverfatet och träfatet.

J them tima war i rom en drötning. oc het placidia. hon stodh for rikeno mz sinom son. som än war tha litin oc vnger. Swa waro the gudhi thäk. at än tho the formatto allom biwdha. tho 15 thiänto the innelica guz winum The mz allom moghanum toko in then helgha mannin. oc hwar fikte for annan. hwat thiänist the matte honum göra. klerkdomen oc lekfolket. herramen oc höfdhinge alle gladdos aff hans komo. Tha 20 togh drotningen eth kostelikit kar aff silwer. ok lagdhe ther vppa dyra rätte tho ey aff köt redda. oc sände honum Han tok ther widh mykit thäkkelica. kostin skifte han mz sino fölghe. Än karit gömde han sielwer. oc sände henne i gen 25 eth träfat oc ther vppa eth biwgbrödh Hon tok Bl.247,v.

widh badho mz store glädhi oc hiölt badhe fat
oc brödh i swa store wördhning at fatit lät hon
läggia alt vm kring mz claro gulle. oc gömde
for helghedoma. Än brödhit gömde hon samuledh
5 thy thz skulle wardha mangom til läkedom. Ey
forthykte henne at han behiölt thz kostelica
silff fatet Thy hon war wis vppa at han wille
thz lata skipta mellan fatikt folk.

Germanus befriar fångar.

10 Eth sin när sanctus germanus gik aat enne rume
gatu. flykte mykin moghe til hans oc mest the
som hans hielp beddos. Tha hördhe han eth
sörghelikit roop w enne mörkostuw. thy ther
sato mange fanga. oc beddos hielp for guz skuld
15 ällighis skullo alle raskligha af liwas Han spordhe
äpter them som mörkostuwna gömpdo Än the
gingo bort oc willo ekke koma til hans. Tha
han sa at engin hielp war a manz wegna. wände
han sik innelica til guz. oc fiöl ödmyukligha a
20 iordhena. for mörkastuwne. oc badh til gudh
for them salugha fangom. oc ginstan sprang vp
badhe dör oc laas. oc alskona hektor lusnadho
aff them fangom. ther löste guz nadh thz som
omilheten hafdhe lääst. fangane toko iärnbanden
25 som the hafdhe warit bundne mz, oc gingo wt
frälse oc til kirkionna. oc thakkadhe gudhi oc
thes helgha manzins forskyllan.

Han uppväcker en död.

En vng*er* ma*n* so*m* het olusianus hafdhe swa
hardha kaallasot at läkiara oc mest*er*män wan-
hopadho at ha*n*s liwe. tha gingo ha*n*s foräldra
oc wini oc fiöllo a knä for sanctum germanum 5
oc mz th*e*m waro ma*n*ge biscopa. oc badho ha*n*
witia th*e*n siwka. Ha*n* gik mz th*e*m thy ha*n* ey
wille siwördha guz na*m*pn for hwilkit ha*n* war
manadh*er* at mödha sik mz th*e*m. Än vppa wägh-
enu*m* kom mot th*e*m eth budh oc sagdhe at the 10
thorfto ey mödha th*e*n wördhelica ma*n*nin läng*er*.
thy at th*e*n siwker hafdhe warit. war nv alzstingx
dödh*er*. Tho badho än biscopane oc moghen mz
th*e*m at ha*n* ey thes sidh*er* ginge thiit mädha*n*
ha*n* war komin a wäghin. Tha the fram komo 15
fu*n*no the ha*n* alzstingx dödhan oc kaallan. The
laso oc badho for siäline oc wändo sik vm at
gaa thädhan. Tho ko*m* th*e*m i hugh the m*ar*g-
fallugha äro oc iärtekn th*e*r the hafdho seet oc
hört aff sancto germano. oc badho ödmyukligha 20
at ha*n* ömkadhe sik ow*er* dödha ma*n*zins foräldra
oc badhe gud at th*e*n dödhe finge liiff i geen.
Han stodh länge a mot oc sagdhe at ha*n* ware
ow*er*dhugh*er* thiggia tholka äro aff gudhi. Tho
vm sidhe wan guz kärlek*er* oc warku*n*nin. Oc 25
äpt*er* at folkit war vtgangit. lagdhe han sik a
iordhena iämpte th*e*m dödha oc mz innelikо*m*
grat oc taro*m* badh ha*n* at then dödhe matte fa Bl. 248,r
liiff oc helso Tha tok th*e*n dödhe til at röra sik.
hans kaalle limi fingo liiffsi*n*s werma. öghonen 30

lystos. fingrin rättos. tungan taladhe. Ther stodho vp twe badhe i sänder. then ene aff bönene oc then andre aff dödhenum, Alle sagho at han fik i gen fulla krupsins helso. Swa fingo foräldrane 5 sin son i gen. sorgh oc dröwilse wendes vm i hugnadh oc glädhi. oc alle suasom mz enne röst lowadhe gudh for hans dygdh oc osighelica wald.

Han utdrifver en djefvul.

Drotningin the sama som för war aff sakt. hafdhe 10 en smaswen mykit wäl boklärdhan oc wälbyrdhoghan. Han fik the plagho. at hwart sin tha manin tändis. qwaldis han aff diäwlenum swa at han fiöll sik allan ofärdhughan, Drotningin oc landzins herra badho for honum til sanctum 15 germanum oc läto han til hans koma. at for hans bön oc forskyllan matte then skadha gästen skilias fra honum Tho bidhadhe biscopin then daghin ower. än tho han war wan bortköra diäwlskap aff androm första dagh the komo [til] 20 hans. Thy han sa huru mektelica diäwlin war her inbundin. Nattena ther äpter lukte han sik inne mz them sama smaswene. oc innelica badh han til guz for honum. Tha bar i diäwlin at ropa. oc sagdhe Nu skal iac nödhugher mista mit kar 25 som iak hawer i mang aar aat. Annan daghin äpter kom smasuenen aller karsker ater til sinna frua thiänist.

Han väcker sin döda åsna till lifs.

Ey at enast dughdhe sancti germani forskyllan widh*er*thorftogho folke vta*n* än iä*m*wel oskälighom diwru*m* En tidh badh for*nämp*da drotni*n*g sanctum germanum koma til bordh mz sik, än 5
tho ho*n* wäl wiste hans stora at*er*hald. tho for hugnadh oc kännedo*m*s skuld bödh hon honu*m*. Nv for thy at ha*n*s hem war nokat fierran aff palacio. ko*m* ha*n* thiit ridhande a enu*m* asna. Widh at the sato widh bordh ko*m* in eth budh 10
til drötni*n*gene oc lönlica sagdhe ha*n* henne at biscopsins asne blef brat dödh*er*. än ho*n* badh at the skullo tagha en litlan hest i sama stadhin oc enkte mer tala th*er* vm. Tha ha*n* skulle thädhan sa ha*n* at swa war byt oc sagdhe. latin 15
mik fa min asna so*m* iac hafdhe hiit. mik bör ey a*n*nor kost byta. Tha ha*n* hördhe at asnin war dödh*er* gik ha*n* till hans oc sagdhe Stat vp muscio wj skulu*m* at*er* hem til waar. Ha*n* stötte mz sino*m* staff a asnan. oc ginstan reste 20
ha*n* oc riste oc war thaghan swa stark*er* so*m* honu*m* hafdhe enkte skat oc ä mädhan sanctus germanus lifdhe war ha*n* tök*er* til hans farkost

Han gör svinaherden till konung.

Tha ha*n* prädikadhe i brita*n*nia land. beddes 25
ha*n* sik oc sino fölghe h*er*berghe aff thera konu*n*g. Tha honu*m* war nekat. mötte ha*n* konu*n*xins

swinapilt oc han ömkadhe sik ower them oc togh
them mz kärlek in i sith hws. oc sin enda kalff
som han hafdhe. skar han oc redde them mat
Bl.248,v. som han bezt kunne Sanctus germanus bödh at
5 tha the waro mätte skullo the samansanka all
benin aff calwenum oc läggia them vppa skinnit.
oc for sancti germani bön fik calwen nyt liff
igeen, Daghin ther äpter mötte helghe mannin
konungenum oc afwitte han at han sunde honum
10 hws. Tha wardh konungen suasom afwita oc
kunne enkte swara Tha sagde sanctus germanus
gak aff thinom konunxhedher thz skal en annar
hawa han ther bätre är än thu. Oc ginstan äpter
guz budhi skipadhe han swinahördhan til konung
15 oc fra them dagh skullo the wara konunga i
britania land. som vtkompne waro aff swina-
hördha släkt.

Germanus dör i Ravenna.

Jnnan thz at sanctus germanus war i rawenna.
20 en dagh han hafdhe prädikat for biscopomen.
sagdhe han them thessen tidhinde Mine käre
brödher iac kungör idher at min dwala er ey
lang i thesse werll. Thy mik syntes i sömpne
min herra ihesus oc han gaff mik wäghakost til
25 at färdhas, jak spordhe hwat thz hafdhe thydha.
han swarade mik. Rädz ey iac sände thik til
fädhernisland oc ekke i vtläghe. oc ther skal thu
hawa hwilo oc ewinnelikin fridh Biscopane willo

thz annarkost vt thydha Än han sagdhe wäl wet iac hwat fädhernisland gud lowa sinom thiänarom. Äpter siw dagha fik han kallasot oc aller moghin dröfdhis. Drötning placidia hördhe the sorghatidhinde hon lagdhe nidher sin glädhis skrudh 5 oc gik ödmyukligha til thenna fatigha oc enkannelica guz win ok bödh sik til alzskona thiänist ther honum kunne wara nyttogh. Än han beddes aff henne thz hon hafdhe nödhugh vnt thz är at hans kropper skulle föras i gallia 10 land til sinna kirkio Gudh skyndadhe hans tima. som han nv kalladhe til äronna oc äpter trolighit ärwodhe bödh han honum til löninna Oc siwnda dagh ther äpter foor the säla siälin aff krupsins mörkastuw til hymerikis äro 15

Hans lik föres till Gallien.

Tha gik drötningin til skiptis mz biscopomen aff the sälo arwe som them war left oc swasom ther mykit goz lifnar ther är thräta mellan arwana. Swa war ok her en mild thräta ther litit mz 20 allo war til skiptis Tho togh drotningin mz alle ödmyukt hans helghedoma. En biscoper fik hans harklädhe. somi hans kapo. somi bälte. Somi skipto sina mellan hans kiurtil. oc somi hans natklädhe. Oc mz store wördhning oc kostnadh 25 lät drötningin föra han aff waland oc in i gallia rike Tha the komo til en stadh som het placencia oc likit stodh vm nattena i kirkionne lät en

mäktogh quinna i stadhenum bära sik thiit thy
hon i mang aar hafdhe warit al bort numin oc
beddes thes helgha manzins hielp. vm morghonen
war hon swa til räka at hon folgdhe them langt
5 vppa wäghin oc thakkadhe gudhi oc sancto
germano for the nadh mz henne war gör Än
mz hwat glädhi oc graat hans folk togh widh
honum. oc mz hwat iärteknom gud äradhe han.
kan manz tunga ey fullelica vt thrykkia Thy
10 än tho han ligger i iordh. dödher for mannom.
tho pröwas han daghlica liwa i iärteknom oc
äro Amen

OM SANKT GENOVEVA.

(Ur Cod. A. 49. Början fattas.)

Genovevas moder blifver blind och botas.

Nokra dagha ther äpter kom en stoor hög- Bl. 259,r.
tidhis dagher. oc sancte genouephe modher wille
fara til kirkio. bödh dotter sinne bliwa hema
Tha gik hon fram gratande ok *sagdhe* swa sinne 5
modher. Jak lowadhe minna tro gudhi alz-
walloghum oc sancto germano Oc thy bör mik
nv idhkelikare witia mins brudgumma hws at iac
wordhe wärdhugh faa äronna klädhebonadh.
Modheren wredhgadhis oc gaff henne en storan 10
pwst. oc i sama stundenne miste modheren badhen
sin öghon Oc the blinde hafdhe hon litit minna
än tw aar. thz giordhe gud til at bewisa sancte
genouephe helighet. Tha kom hänna modher i
hugh thz stora witne som sanctus germanus 15
hafdhe talat vm henna dotter sancta genouepha.
Oc badh hon tha hona at ga til källona oc hänta
sik watn at thwa sin öghon ther i. Hon gik ginstan
oc tha hon lutte sik äpter watneno grät hon swa
at hänna tara komo badhe i källona oc swa i 20
karit. at henna modher miste sin öghon for henna
skuld. Tha modheren fik watnit tok hon thz mz

starke tro oc wördhning Oc tha hon strök ther aff vm sin öghon. stodh sancta genouepha gratande ok bidhiande i sino hiärta. oc giordhe korssins tekn ower sina modher Oc ginstan fik
5 hon nokat liws i sin öghon, hon thwogh annat sin oc thridhia. oc fik thaghan fulla syn, Oc sidhan hafdhe modheren sina dotter i största hedher

Genoveva viges till nunna.

10 Ther äpter hände at biscopin kom oc skulle wighia sanctam genouepham oc twa andra iumfru oc hwar thera war äldre än hon. thy wille hon wara the yterste. än biscopin vnderstodh aff them hälgha anda. at hon war wärdhughast ower alla
15 them. oc satte hona främst

Hennes sjukdom.

Sidhan hänna foralldra waro dödhe. foor hon in
Bl.259,v. til pariis til sinna gudhmodher ther war en dygdhelikin quinna. Oc tha thektis gudhi yter-
20 likare vppenbara sancte genouephe dyghdh Oc pröwa hona mz siwkdom. swasom gullit pröwas i ellenum Thy wardh hon swasom hwart lidhamot skulle skilias widh annat Oc a thridhia dagh fra thy sotin fatadhe hona. wardh hon swa
25 borttakin at enkte syntis qwikt a allom hänna

likama. vta*n* litit röt i hänna kinnom Oc swa
la hon i thre dagha. Jnnan thet. kom guz ängil
oc teedde henne badhe helghra manna äro oc
heluit*is* plagho. äpt*er* the thre dagha wardh ho*n*
swa helbrugdha. som ho*n* hafdhe aldrig warit 5
krank. The nadh fik ho*n* tha aff gudhi. at ma*n*go*m*
s*agdhe* hon thz the hafdhe lönlika i sino samwiti.
ffor hwilkit baro mange stora awnd mote henne

Germanus besöker Genoveva.

Nokat th*e*r äpt*er* kom sanctus germanus annat 10
sin in i britanniam at störkia guz tro swaso*m*
för Tha gik wt all*er* moghin mote honu*m* mz
wördhni*n*g. Tha i bland a*n*nor ordh spordhe ha*n*
huru sancta genouepha hafdhe sik, Än almoghin
är altidh radhar*e* at straffa oc bakvita th*e*m th*e*r 15
dygdhelike äru. än at mi*n*na nokat got. Sagdhe
swaso*m* mz enu*m* mwn. at hon war daghu*m*
wärr*e* oc taladhe mykin hadh mote hänne, än
gud wände thera hadh til största loff Thy at
swaso*m* engin wardh*e*r thes bätre tha han lowas. 20
swa wardh*e*r oc engin thes ledhar*e* for gudhi at
ha*n* lastas for ma*n*nu*m*. Thy skötte sanctus ger-
manus enkte thera bakmalu*m*. vta*n* tok mz sik
somlica aff th*e*m oc gik in i stadhin thiit so*m*
sancta genouepha war. Oc tha ha*n* framkom 25
helsadhe ha*n* hona swa ödmyukligha. at alle
vndradho the th*e*r mz honu*m* waro, han gik til
then stadhin th*e*r hon pläghadhe sta a sino*m*

Bl. 260, r. bōnu*m* oc stodh th*er* a sinom knām ok badh. Sidhan kalladhe han th*e*m til sin oc lāt th*e*m se. at alt thz rumit war swaso*m* flytande aff sancte genouephe taro*m* oc graat. Oc s*agdhe* at 5 hon war gudhi mykit thāk. ha*n* helsadhe hona mz mykle wōrdhni*n*g oc foor sin wegh.

Genoveva räddar Paris från Hunernas anfall.

Litit th*er* āpt*er* komo tidhinde at huna hers konu*nger*. so*m* heet attila wille koma in i franka- 10 rike oc fordarwa alt landit Tha wordho borgharane i pariis mykit rädde. oc gingo aa radh at the willo sith goz föra thädhan oc thiit th*er* the thänkto at tryggare wara. Sancta genouepha vnd*er*stodh thzta i guz anda. hon kalladhe til 15 sin alla the främsta qwinnor i stadhenu*m*. oc badh at the skullo blidhka gud mz fasto. waku oc bōnu*m*. swaso*m* judith oc hest*er* giordhe. at the plaghan matte wändas fra stadhenu*m* The giordho āpt*er* hänna radhe langan tima, Tha 20 s*agdhe* hon at thera bōnd*er* skulle hwarghin fōra sith goz vt aff pariis. thy the starka städhine th*er* the trösta vppa. the skullo wardha nidh*er*slagnä. oc pariis skulle mz allo enkte skadha. Tha thzta spordhis s*agdhe* all*er* almoghin. här 25 ār komi*n* en falsk p*ro*phetissa. so*m* oss affradh*er* at göma wart goz vppa thz at ware owini skulu fa thz vta*n* mödho, The gingo a raadh at the skullo antigia stenka hona. äll*er* sänkia i sio.

Jnnan thes ko*m* sancti germani ärkedyekn oc bar alla stadz stoort witne aff sancte genouephe häligheet äpt*er* thy ha*n* hafdhe hört aff sancto germano biscope. Tha ha*n* fik höra hwat the hafdhe thenkt vm sancta genouepha. s*agdhe* han til th*e*m. seen til at i thz engalu*n*d görin. Jak hördhe aff mino*m* h*er*ra biscop germano at genouepha är helagh aff sinna modh*er* liiff. Oc til bewisni*n*g maghin i här se the hälghedoma han sände henne Tha the thz sagho fiöll guz räddughe vppa th*e*m. oc wändo at*er* aff sino oradhe. Swa (Bl. 260, v.) mykin war sancte genouephe forskyllan at tha then konu*n*gin kom oc fordarwadhe alt landit tha bleff pariis behallit swa at th*er* ko*m* ey en ma*n* th*er* th*e*m wille nokan skadha göra

---

Genovevas återhållsamhet i mat och dryck.

Stort war henna at*er*hal swa. at fra thy hon war xv aara oc til thes ho*n* war l (50) aara. aat hon ey vta*n* tyswa i wikune. swaso*m* vm synnodaghin oc thorsdaghin. henna kost*er* war biwgbrödh oc bönor. oc th*e*m södh ho*n* at sik. stundo*m* eth sin i fiortan nattom oc eth sin i threm wiku*m*, än aldrigh smakadhe hon wiin i alla sina liffs dagha. äll*er* nokat thz th*er* nokar matte wardha drukkin aff. Sidhan ho*n* hafdhe i l aar enkte a*n*nat hafft til kost vta*n* biug brödh oc bönor so*m* sact är. ffik ho*n* budh aff biscopome*n* so*m*

ther waro i landeno. at hon skulle hawa til födh
fisk oc miolk mz brödheno. oc än tho hon wille
nödhugh bryta sit aterhall. stodh hon likowal
widh thera lydhno Thy hon thänkte guz budh
5 som sigher. Hwar idher hörer han hörer mik.
Hwart sin hon lypte sin öghon vp til hymelin.
lupu hänna tara. for the astundan hon hafdhe
thiit. Oc for thy hon war reen i sino hiärta swa-
som sanctus stephanus. thy fik hon här i iordh-
10 [r]ike äro mz honum. at hon sa optelika hymelen
ypnan oc ihesum a sins welsignadha fadhers
höghra hand.

Hon låter bygga en kyrka åt S:t Dionysius, Rusticus och Eleutherius.

15 Hwat hedher oc wördhning hon giordhe sancto
dyonisio oc them twem helghom martiribus mz
honum tholdo dödh swasom är rusticus oc eleu-
therius. thz kan engin til fulz sighia. Gudh gaff
henne thz til radha. at i pariis skulle byggias
20 en kirkia them til hedhers. Oc tho brast mesta
delin all widherthorftin Tha komo til henna
hedhersami klärka aff stadhenom. oc hon *sagdhe*
til them. Jak bidher idher hedherlica herra oc
fädher hielpin til. at en kirkia wardhe bygdh i
Bl.261,r. 25 sancti dyonisij hedher thy at thz är gudhi mykit
thäkt. The swar*adhe*. litla mact hawm wi ther
til. thy fa oss thz mästa swasom är kalker. Tha
wardh sancta genouepha vpfylt aff them helgha

anda. oc mykit blidh i sino anlite. oc s*agdhe* til thera, Gangin vt vppa brona so*m* hiit ligg*er* til stadhin. oc waktin aat hwat i th*er* hörin. oc komin hiit at*er* til miin. Tha the komo vt. hördho the at twe swinahördhe taladhos widh*er* oc en 5 s*agdhe* aat andro*m*. Tha iac gik i dagh mz swinome*n*. fan iac en storan kalk vgn. fullan mz skönasta kalk. Annar hördhin swar*adhe* Jac gik i skoghenu*m* oc vnd*er* en storo trä so*m* war bläst vm kull. fan iac en kalk vgn oc tro iac at th*er* 10 war aldrigh nokat aff taghit, Tha klärkane hördho thz. lypto the vp badhe öghon oc händ*er* oc thakkadhe gudhi so*m* tholka nadh wille vppenbara mz sinne thiänistaq*ui*nno sancta genouepha The gingo wt mz piltome*n* oc fu*n*no vgnana. oc 15 komo at*er* til sanctam genouepham oc s*agdhe* hwat th*er* war hänt., Än for glädhi skuld grät sancta genouepha swa at tarane lupu nidh*er* i hänna sklööt. Tha gingo the klärkane vppa sina bön*er* oc badho hielp aff alzwalloghu*m* gudhi 20 huru the skullo th*er* swa vppa tagha at thz thektis gudhi. Än ho*n* kalladhe en aff klärkomen til sin oc ha*n* het genesius oc badh ha*n* sta th*er* fore oc s*agdhe* hwat äro gud hafdhe giort vm the kalk vgnana. Han tok sik thz fullelica vppa. oc 25 all*er* moghin i stadhenu*m* wordho th*er* wilioghe til. for thz vndrit vm kalkin. swa at i litin tima kom murin all*er* fulko*m*lica vpp.

Underverket med dryckeskärlet.

Ther nest tha träwirkit skulle redhas waro ther sampnadhe mange tymbermän i skoghenum Oc tha en daghin brast them drykker äpter thy the
5 thorfto. Tha badh genesius prester. at sancta genouepha hugnadhe ärwodhis männena mädhan han fore in i stadhin äpter thy the widherthorffto
Bl.261,v. Sancta genouepha badh tymbermännena ey othulas oc tho dantadho somlike amot Än hon badh tha.
10 at the skulle fa henne karit ther drykkin thera hafdhe warit vti. The baro thz til henna. alzstingx toompt. hon badh them ga til sina gerning. oc tho waktadhe somi. hwat hon giordhe. hon fiöl nidher a sin knä oc badh til guz mz
15 gratande tarom. Oc tha hon stodh vp giordhe hon korss ower karit Oc ginstan war karit fult vp til brädda mz skönasta dryk. oc swa ökte guz nadh then drykkin at alle the ther ärwodhadhe. hafdho nogh at drikka. e mädhan the
20 gerningin räkte For hwilkit the storlica thakkadho gudhi.

Underverket med de släckta ljusen.

Äpter at the kirkian war lyktadh oc all fulkompnadh. bygdhis ther closter när. oc ther
25 thiänte sancta genouepha mykit yterlica sinom brudgumma ihesu christo. oc manga jumfrur mz henne. Hon stodh vp arla hwaria synnodax nat

at ga til kirkio lanct för än co*n*ue*n*tin stodh vp Ena nat ho*n* wille ga til kirkio*n*na. oc mz he*n*ne nokra fa aff iu*m*frume*n*. blästes liwsit wt so*m* the baro for he*n*ne. Tha wordhe the andra systr*e*ne dröfdha oc mykit rädda aff thy thz war 5 badhe mörkt oc mykit rägn. Tha beddis sancta genouepha liwsit oc första thz kom i hänna hand tändis thz vp oc bran liwsligha. Swa gik hon til kirkio*n*na mz liwseno at enkte slektis thz för än thz war alt vpnöt 10

Annat sin gik hon in mz brinnande liwse. oc släkte thz siälffwiliandes e mädhan hon lagdhe sik ad veniam. När hon stodh vp oc hafdhe slukna liwsit. tha tändis thz i hänna hando*m*. Tholkit sama hände henne th*e*r hon war i sinom cella. 15 Oc swa mykla dygdh gaff gud the liwseno. at Bl.203,r. mange siwke the th*e*r fingo nokat aff fingo sina fulla helso.

En qvinna, som tagit Genovevas skor, blifver blind. 20

En qwinna kom sik widh*e*r at tagha bort hänna sko. oc tha ho*n* ko*m* hem til sin miste hon sina syyn. Tha ho*n* kände guz hämpd. lät ho*n* ledha sik i gen oc kom for sanctam genouepham oc kändis sin brut oc beddis nadh. Sancta geno- 25 uepha rätte hona vp oc giordhe korss ow*e*r hona. oc fik ginstan fulla böt*e*r

---

En sam flicka botas.

Eth sin ko*m* sancta genouepha thiit so*m* en pika hafdhe lighat brugdhe i ix aar. Pikonna foräldra badho sanctam genouepham mödha sik til the
5 siwka. ho*n* gik in oc tok aa henne ok bödh he*n*ne i ihesu christi na*m*pn standa vp oc klädha sik Oc ginstan rätte hon sik vp oc foor i sin klädhe oc gi*r*k mz folkeno til kirkio*n*na. ok lowadhe gud for sina gawo. Tha moghin hördhe thz mi-
10 raculum thakkadho the gudhi som tholka nadh giw*e*r th*e*m th*e*r han älska.

Fångar befrias.

Hildericus franka konu*n*g*e*r hafdhe sanctam genouepham i store wördhni*n*g Tho hände eth sin
15 at han hafdhe nokra fanga. som sith liiff hafdhe forbrutit oc wiste wäl at sancta genouepha wille koma oc bedhas th*e*m liiff oc nadh. tha lät han läsa at*e*r portana at ho*n* skulle ey koma in för än the waro affliwadhe. Än tha ho*n* kom oc tok
20 vppa läästa portome*n*. ypnadhis alla dör for henne swaso*m* the hafdhe ey warit lästa. Oc ho*n* kom in for konu*n*gin vta*n* alt hind*e*r. ok mz sinne bön ryktadhe ho*n* th*e*m fangome*n* liiff oc helso.

Simeon de Columna prisar Genovevas helighet.

J the landzskapi som kallas öst*e*rrike war en mykit na*m*pn ku*n*nogh*e*r helgh*e*r man oc het symeon de columpna. aff thy at ha*n* hafdhe nästan i xl aar standit i eno*m* stolpa th*e*r ha*n* hafdhe latit sik göra. Til hans komo köpmä*n* aff frankarike. oc spordho. vm ha*n* wiste nokat aff the iu*m*frw so*m* i thera lande räknadhis hälagh Tha aff thes hälgha anda dygdh s*agdhe* ha*n* at genouepha war swa thäk gudhi at sääl är then for hwem ho*n* bidh*e*r. gawe gud at hon wille thänkia a mik Thzta thykte th*e*m köpma*n*nome*n* vnd*e*rlikit wara. at hwar skulle annan känna mädha*n* swa mang land waro mellan thera. vta*n* thz war for thy at the gingo badhin aat guz budhordha wegh

5 Bl.262,v. 10 15

Fru Genoveva skyddar en klosterjungfru.

En iu*m*fru riik oc höghsläktat so*m* het Cilinia ko*m* til sanctam genouepham oc for thy ho*n* war fäst eno*m* ma*n* mote sino*m* wilia. badh ho*n* tagha sik in i klostr*e*t. ho*n* fik thz hon beddis. Oc ginstan äpt*er* ko*m* festema*n*nin mz starke mact äpt*er* henne. Sancta genouepha tok hona mz sik oc gik til kirkio*n*na. Tha the komo war dörrin läst. än tha hon tok a mz handene ypnadhis for he*n*ne. oc i thy mä*n*nene komo for

20 25

dörrena. sagho the at dörren lop snarlika til oc war ginstan lääst. Tha vnderstodh ma*n*nin at ha*n*s wili war mote gudhi ok lät iu*m*fruna bliwa i fridhi oc thiäna gudhi

---

5 ## En flicka botas för benvärk.

Thessin sami cilinia hafdhe ena piko. so*m* swa war plaghat aff benwerk at i tw aar formatte ho*n* ey sta a sino*m* fotu*m*. ho*n* fördhis til sanctam genouepham. oc swa braat ho*n* tok a henne fik
10 ho*n* fullelica sina helso

Den brottsliga nunnan.

En nu*n*na wille fara aff sino clostre so*m* kallas bituricas oc til sanctam genouepham at bliwa i the clostreno. ho*n* hafdhe fallit i orent liw*e*rne
15 oc tho war thz lönlikit for folke. När ho*n* ko*m* fram spordhe genouepha aat hona. vm ho*n* war iu*m*frw äll*e*r änkia. ho*n* swar*adhe* at ho*n* war iu*m*fr*v* gudhi wighdh oc thiänte honu*m* mz osmittadho*m* likama. Sancta genouepha forwan hona oc
20 ne*m*pde he*n*ne stadh oc tima ok man th*e*r ho*n* brutit hafdhe sina tro oc lowan. Ok kändis i sino samwiti at swa war sant oc fiöl til nadha.

Den drunknade gossen väckes till lifs.

En q*ui*nna th*er* länge hafdhe warit qwald aff dyäwlenu*m* oc war frälst for sancte genouephe bön skuld. hon hafdhe iiij ara ga*m*blan son. han fiöl i en brun oc drunknadhe th*er* Modheren sökte vp ha*n*. oc mz gratande taro*m* bar ho*n* ha*n* fram for sanctam genouepham. oc badh for guz hedh*er* thiggia honu*m* liiff. Sancta genouepha lagdhe sin mantol a likit oc gik til kirkio*n*na at bidhia mz taro*m* som ho*n* war wan. oc tho hon stodh vp aff bönu*m*. stodh vp piltin aff dödha. thenna pilten döptis vm pascha afton. oc kalladhis cellomerus aff thy at ha*n* fik sith liiff widh sancte genouephe cella. — Bl. 263, r. — 5 — 10

Den förvetna nunnan. — 15

Fra thrättanda dagh iula oc til skärdagh kom hon allrigh vt aff sino*m* cella. vta*n* blef th*er* swaso*m* jnne läst i mykle bön oc waku oc fasto. Thiit ko*m* en forwitin nu*n*na. mer for vnd*er* skuld än for trona skuld. oc wille lönlica fa wita hwat sancta genouepha athafdhis. lanct för än hon kom fram miste hon alzsting*is* sina syn Oc ey fik ho*n* böt*er* för än tha sancta genouepha gik vt w sino*m* cella. oc hin kändis sith forwit oc badh hona bidhia for sik — 20 — 25

Det af djefflar bebodda trädet.

Eth sin war pariis swa hardhelika belagt at mykin moghe i stadhenu*m* do aff hung*e*r. tha badh sancta genouepha redha eth skip. oc mz thy foor
5 ho*n* til en stadh so*m* kallas marcianensis at köpa sina widh*e*rthorfft. Then strömen th*e*r the foro wt aat heet secana. oc ena stadz widh strömen stodh eth stoort wexande trä swa meenlica. at mang skip brutu th*e*r. oc tappadho badhe liiff
10 oc goz. engin formatte hugga nidh*e*r thz träit. for diäffla skuld so*m* th*e*r bygdho vti Tho bödh sancta genouepha at the skullo läggia thiit Jnna*n* thes badh ho*n* til guz. Oc bödh th*e*m hugga
Bl.23,v. nidh*e*r thz träit oc ginstan fiöl thz thwart bort
15 fra strömenu*m* vppa landit Oc tha synt*is* th*e*m allo*m* at thädhan foro twe skugga fulle oc ledhe. aff them gik swa stark*e*r dön. at i twa tima wardho the ey skilde widh ha*n*. oc sidhan hände engom skadhi äll*e*r skipbrut i th*e*m stadhenu*m*.
20 oc ho*n* foor badhe wt oc i geen ohindrat

Många sjuka botas.

En mäktogh*e*r h*e*rra th*e*r heet pastinius badh ödmyukligha sanctam genouepham witia sina hustru. th*e*r i iiij aar hafdhe lighat a sota sängh.
25 ho*n* gik oc fiöl a sin knä widh q*ui*nno*na* säng. oc tha ho*n* stodh vp. bödh ho*n* q*ui*nno*n*ne räta vp sik oc klädha sik. oc ginstan war ho*n* swa

stark so*m* ho*n* hafdhe aldrigh haft wärk all*er* wanda

Widh en stadh so*m* kallas trecassu*m*. ko*m* mote henne mykin moghe. oc hafdho mz sik manga kranka oc wanföra. ho*n* giordhe korss 5 ow*er* th*e*m. oc ginstan forgiks th*e*m all*er* siwkdomb*er*. J bland th*e*m war en ma*n* oc en pika. som hafdho ärwodhat vm synnodaghin ok the fingo til hempd at the wordho badhin blind Sancta genouepha giordhe korss ow*er* th*e*m oc 10 tha the hafdho lowadh bätra sik. fingo the badhin fulla bōt*er*

J the färdhene komo til henna aff ma*n*go*m* stadhu*m* kranke. oc hwar so*m* kom widh henna clädhe fik sina helso. oc jämwel the som aff 15 dyäwlenu*m* qwaldos

---

Genoveva stillar stormen.

Jte*m* tha the foro i geen mz thy sancta genouepha hafdhe ryktat til sit clost*er* oc waro mz henne i fölghe xi köpma*n*na skip. tha ko*m* swa 20 bradh*er* stormb*er* at skipin wändos nästan vm. oc watnit lup in ow*er* mato. Tha stodh vp sancta genouepha oc lōpte vp sina händ*er* til hymelin. oc beddis hielp a ihesu christo. Oc ginstan wardh saktare swa all the skipin komo fram til sin stadh 25 vta*n* skadha. Th*er* war mz en klärk*er*. ha*n* heet bossis. ha*n* wardh i the*m* stormenu*m* swa räddir at for rädde skuld wisnadhe ha*n* all*er* bort. än

tha han sa swa raska hielp i swa storom wadha.
Bl.264, r. fyltis han mz tröst oc glädhi oc tok til at sionga
oc sagdhe hymerikis herra oc giwin oss til hielpara
oc frälsara. for sinna älskalica thiänistaquinno
5 skuld sanctam genouepham. thy at wi ärum
frälste aff dödhenum for hänna bön skuld.

Hennes gifmildhet mot de fattiga.

När sancta genouepha kom in til pariis skipte
hon mz fatigho folke thz hon hafdhe tha fangit.
10 swa menzskeligha. at the systrena som hafdhe
standit widh vgnen oc bakat. tha the komo i geen.
funno the näplika eth brödh i vgnenum aff alle
bakningenne. swa hafdhe sancta genouepha thz
skipt mellan fatigt folk. oc ther aff vnderstodhe
15 the at hon hafdhe thz giort at fatigha folkit
stodh widh porten oc lowadhe gudhi oc sancte
genouephe. at the [hafdhe] sina liiffs berghning
Hon hafdhe alt sit hop oc tröst ekke til thz
som her synis vtan til gud som her är osynlighin.
20 hon hafdhe wäl gömpt ok atwaktat hwat pro-
phetin sigher, hwar som warkunnar them fatigha.
han länar gudhi vppa vker.

Den halte och döfve botas.

En herraman som het fruminius. hafdhe lighat
25 halter i iiij aar. oc ther mz war han döwer. han

lät föra sik til sanctam genouepham oc badh hona bidhia for sik. hon tok mz sino*m* hando*m* a honu*m* oc ginstan fik ha*n* badhe hörsll oc gang. swa at thedhan gik han karsk*e*r oc färdhugh*e*r so*m* thiit fördhis döw*e*r oc lamb*e*r. 5

En döende kallas till lifs.

J eno*m* stadh so*m* kallas maurilia war en änkia oc het fraterna. oc hänna dott*e*r claudia ward siwk til dödhin. Modheren fik höra at sancta genouepha war thiit komin. ho*n* gik til henna i 10 sancti amani kirkio. th*e*r hon stodh a sino*m* bönu*m*. oc fiöl til henna fota. oc badh mz gratande taro*m* oc s*agdhe* Giff mik i geen mina dott*e*r. thu th*e*r mz gudhi är thäk oc känd. Sancta genouepha sa henna stadhugha tro. oc swar*adhe* 15 swa. wänt at*e*r aff thino*m* graat oc hiärta*n*s mödho. Thin dott*e*r är karsk oc wäl til räka. Tha stodh q*ui*nna*n* vp oc badh sanctam genouepham ga hem mz sik. Th*e*r synt*is* guz alzwallugha makt Tha the komo for husit tha gik 20 Bl.264,v. mot th*e*m claudia som war likar*e* dödhu*m* än qwikko*m* tha modheren gik fra henne. all*e*r moghin thakkadhe oc lowadhe gud for tholka äro oc gawo.

Den hårde husbonden.

J sama stadhenu*m* hafdhe en riks manz thiänar*e* forbrutit sik mz sino*m* h*er*ra. Han gik til sanctam genouepham oc badh hona bidhia for sik til sin
5 husbonda. Ho*n* badh ödmyukligha for swenenu*m* oc [hans] h*er*re wille the brut for enga bön forgiwa. Tha s*agdhe* sancta genouepha til husbondan. Nv mädhan thu forsma mina bön tha forsma mik ekke mi*n* h*er*ra ihesum christum so*m* mill*er*
10 är forlata. Mannin gik hem til sin oc litit äpt*er* fik han swa hardha kalla soot. at han all*er* bran innan oc hafdhe enga hwilo. han kändis widh*er* at guz hämpd war komin ow*er* han. Arla vm morghonen lat han ledha sik til sanctam geno-
15 uepham oc fiöl nidh*er* for henna föt*er*. oc beddis tha sik sielwo*m* nadh. han som för nekadhe andru*m* Sancta genouepha giordhe korss ow*er* honu*m*. oc ginstan forgik all*er* hans krankdo*m*. oc swa mz enne plict fingo twe böt*er*. husbondin
20 fik sins krups helso oc swenin fik sins h*er*ra hyllist.

Genoveva frälsar dem som qvaldes af djefvulen.

Eth sin for hon mz skip til then stadhin so*m* kallas turonis oc th*er* awndadhis diäwlin a mot
25 oc rördhe vp all hind*er* mot he*n*ne badhe til watn oc land. Än hon ow*er*wan alt saman mz guz dygdh Tha ho*n* ko*m* fram oc wille ga in i

sancti martins kirkio. ko*m* wt ganga*n*de mote he*n*ne en mykin moghe aff th*e*m th*e*r diäwlin hafdhe länge qwalt oc plaghat. J th*e*m ropadhe diäwlin oc s*agdhe* we. we. här äru*m* wi mellan twa starka ella. oc brinno*m* vta*n* at*e*rwändo. Thz 5
war ey vnd*e*r. hwi wi lagdho*m* swa ma*n*g hind*e*r for*e* thik a weghenu*m* at thu skulle ey hawa komit hiit. än hon giordhe korssins tekn ow*e*r th*e*m oc ginsta*n* wordho the frälste aff diäwlsins qwali. Tho kändos diäflane at sancte genouefe 10 Bl.265,r.
fing*e*r waro th*e*m swa heet swaso*m* hwart thera hafdhe warit eth brinnande blus th*e*r gud hafdhe vptänd mz sino*m* särlika eld. Thzta vndrit hördho thre borghara i stadhenu*m*. the dröfdhos storlica aff thy at thera hustrur qwaldos aff diäflenu*m* 15
swa starkligha. at the skullo bindas vm the skullo ey skadha göra. thesse thre män badho sanctam genouepham mödha sik til the q*ui*nnor. at thz dyäwlskap matte bort fly. som th*e*m qwalde. Än aff thy at ho*n* war ödmyuk oc warku*n*sam. witiadhe 20
hon särligha hwars thera hws oc gik in oc badh til guz for th*e*m. Hon hafdhe en ampul mz wigdhe olio. som biscopin hafdhe henne giwit. Mz the wigdhe olio strök hon thessa thre q*ui*nnor. Oc swa for henna forskyllan frälstos the aff sino*m* 25
wanda.

Thre*m* daghu*m* th*e*r äpt*e*r stodh ho*n* i sancti m*ar*tins kirkio a sino*m* gudhiligha bönu*m*. oku*n*-nogh oc okänd i bland andra. kom fram ga*n*gande en ma*n* th*e*r dyawlin plaghadhe swa at ha*n* beet 30
oc slet sik siälwan. oc gik til sanctam genouepham mz rädhelike syyn. ho*n* giordhe korss mote

hon*um*. oc bődh diăflen*um* ga*n*ga wt. Tha swar*adhe* diafwlin Tha skal [iac] oc ga wt at hans őghu*m*. honu*m* til hardhar*e* plagho. Sancta genouepha bődh honu*m* ga wt ma*n*nenu*m* vta*n* skadha. tha giordhe ha*n* ma*n*nenu*m* the blygdh at han giordhin sik allan orenan oc sidhan mz stiuggasta dőn skildis ha*n* fra ma*n*nenu*m* Thzta sa almoghin oc hafdhe sanctam genouepham i stőrste wőrdhni*n*g.

Djefvulen och honungskärlet.

Nokat th*er* ăpt*er* kom en pika oc hafdhe en ampul i sinne hand. Sancta genouepha kalladhe pikona til sik oc spurdhe. hwat ho*n* hafdhe i karino. Ho*n* swar*adhe*. hăr ăr innan hunagh*er*. som dugh*er* krankom bistokko*m* til widh*er*qwekilse Sancta genouepha sa full wăl. at diăwlin sat vppa karino oc wille hawa giort piko*n*ne qwal. vm ho*n* hafdhe burit thz aat sino*m* mwn. Bl.265,v. hon giordhe korss ow*er* karit mz sino*m* anda. Oc ginstan brast en deel aff brăddenu*m* a karino oc fiől nidh*er* a iordhina. sidhan bődh ho*n* ga i fridhi. The so*m* thzta sagho vndradho storlica. at ey formatte diăwlin lőna sik for hă*n*ne.

Den blinde, döfve, dumbe och halte pilten botas.

En pilter ther heet maronetheus fik i enne sot iiij plaghor. swa at han wardh blinder. döwer. dumbe oc halter. Hans fränder baro han til sanctam genouepham oc badho hona bidhia for 5 honum. Hon strök mz wigdhe olio eth korss a hans howdh. oc ginstan fik han fulkomligha böter.

Undret med regnet.

Eth sin hafdhe hon hema widh sith closter sampnat saman mykit skyrdha folk at bergha clostersins 10 sädh. Tha folkit war komit til gerning kom eth stort mwlin oc mörkt oc vnderstodho the at mykit rägn wille koma. oc ther aff mödde sik allesaman. Än sancta genouepha. tha hon hördhe thz. gik hon in oc fiöl a siin knä. swasom hon 15 altidh pläghadhe göra. oc badh gratande vm gudz nadh. Ther vppinbaredhe gudh sina vndersamlika dyghdh swa at alle the ther waro annar stadz a sama mark oc akrom stadde. hafdhe qwal aff rägn oc owädher. än ey kom en minzste 20 regn drupi vppa sancte genouephe skyrdha folk äller sädh i thz sin.

Den stillade stormen.

Eth sin foor hon ow*e*r then strömen som kallas secana. Oc tha wardh aff faghro oc skäro wädhre swa bradh*e*r stormb*e*r. at watnit syntis aldra wegna stigha ow*e*r skipit Tha lypte sancta genouepha sin öghon oc händ*e*r vp til himilen. oc wardh mz gudhi swa bönhördh. oc swa stoort lugn wardh i watneno. at vta*n* iäff ko*m* waar h*er*ra ihesus oc vpnyadhe thet järtekn so*m* ha*n* giordhe vppa hawino for sino*m* discipulis. th*er* han bödh badhe hawi oc storme oc the lyyddo honu*m*

Om oljeflaskan.

Manga siwka. badhe män oc q*ui*nnor giordhe gud for hänna skuld alzstinx til räka tha hon th*e*m smordhe mz the wigdhe olio. Tha hände eth sin at en ma*n* th*er* diäwlin qwalde kom til hänna ok beddis hielp i ihesu christi nampn. ho*n* lat henta sik ampulen so*m* the olian pläghadhe wara vti. Tha a*m*pulen kom fram war ha*n* alzstinx tomb*er*. Tha mödde ho*n* sik i sino hiärta oc wiste ey hwat ho*n* skulle tagha til radha. ho*n* ömkadhe sik ow*e*r ma*n*zins plagho. th*er* war ey biscop*er* när. so*m* oliona matte wighia. oc enkte war i ampulla. Tha tok hon til sina gambla tröst. fiöl a knä oc beddis guz nadh. Tha hon stodh vp oc tok ampulen i hand-

Bl.266, r.

ena. war ha*n* full*er* mz olio vp til bräddin. hon thakkadhe gudhi mz mwn oc hiärta for tholka äro. Th*er* giordhis twäfald dygdh j enne stund. swaso*m* är at badhe fultis amplan mz olione. oc ma*n*nin so*m* hielp beddis fik bot swa rat the 5 olian kom widh ha*n*. Thz war vtan jäff at guz nadh giordhe wälsignilsen ow*er* oliona. hwilkin som karit fylte.

Then th*er* sancte genouephe liw*er*ne saman satte oc screff sigh*er* swa. Siex aaro*m* äpt*er* at 10 sancta genouepha war takin aff thesse werld. saa iac thz sama karit fult mz olio. hwilkin th*er* swa vnd*er*samligha wexte i sancte genouephe hando*m*. oc än thz so*m* vnd*er*likar*e* war. olian war swa fersk oc qwik som hafdhe tha warit ny latin i karit 15

Om Genovevas död.

Nv är nokat litit sighiande aff hwilka ledhis henna ändalykt war oc hwat äro som giordhis widh hänna ärofulla likama. oc äpt*er* henna dödh

Äpt*er* thz ho*n* hafdhe yt*er*lika thiänt gudhi. 20 i sino storo at*er*halle. i gudhligho ärwodhe. i idhkeliko*m* bönu*m*. i the*m* dygdhelika klost*er*s lifnadh. i the vmsörghiande formanzdöme. i th*em* stora iärtekne. som gud giordhe mz henne. thäktis alzwalloghu*m* gudhi kalla hona aff thesse mödho- 25 samliche werlline. til ewinnelica äro*n*na hwilo. Nu tha hon war lxxx aara oc än nokur aar th*er* Bl.266, v ow*er* i godho*m* oc dygdheliko*m* all*er*. kalladhis

hon aff thesse äländikheet oc til sins älskelica
herra ihesu christi ewinnelica rike. a thridhia
dagh i ianuarij manadh. jordhat i the kirkio som
hon lat byggia i sancti dyonisij hedher. j hwilk-
5 om stadh hända stoor oc osighilighen dygdha
tekn for henna bön oc forskyllan.

Järtecken vid hennes graf.

En vnger man hafdhe lidhit i mang aar hardh-
asta plagho aff stenenum. swa at badhe foräldra
10 oc fränder waro wanhopanda vppa hans liiff
The fördho han til sancte genouephe graff. oc
badho mz fulle tröst til henna vm hans helso.
Nokra stund äpter han hafdhe ther standit a
sinom bönum. kände han at stenen skildis fra
15 honum. oc tok han vp oc bewiiste allom hwat
nadh mz honum war gör. thakkadhe gudhi oc
gik thedhan mz glädhi

En annar man fik bradha guz hempd for
thz han a enom synnodagh wille ey halla hälaght.
20 swa at badha hans händer krumpnadho mz
hardhasta wärk. han gik til sancte genouephe
graff. oc stoodh ther ena ganzska nat a sinom
bönum oc beddis sinna synda forlatilse for hänna
bön skuld. vm morghonin han stodh vp ok
25 studde sik widh grawena tha räktos wt badha
händerna oc wordho swa färdhogha som the
waro nokat sin bezt.

En kyrka bygges till hennes ära.

En konunger som heet clodoueus hafdhe sanctam genouepham i store wördhning i hänna liifs daghum. swa at for hänna bön skuld gaff [han] mangom sin brut til. ther sith liiff hafdho siälwe 5
forwärkat. Oc sidhan äpter henna dödh lät han byria byggia ena hedhersama kirkio i hänna hedher. oc hwat ther brast i lät hans hustru drotning chrotildis mz store win fulkompna oc til ända koma. gudhi alzwalloghum til hedher 10
oc sancte genouephe til ewinnelikit aminne Amen

OM SANKT ALBINUS.

(Ur Cod. XXXIX Kyl.)

Bl. 34, v. Sp. 1. Här äpther staar thäs wärdogha herras hälga liffuerne sancti albini

Albinus öfvergifver sina föräldrar och ingår i kloster.

5 Sanctus albinus war födher i eth landzskap som kallas venecia aff mäktogho friborno slekthe, hans släkte wälborenhet oc ädhle födhe aff sik wärdogha frukt oc gudhi kära, oc gudh loffwas oc äras äwerdelika, Sanctus albinus i sin barn-
10 dom wnfik aff gudhi swa storan gudz kärlekx brändagha oc andelika opplysnigh til the hälga tro, at han owergaff sina föräldhra, hwlka annor barn plägha tilfly oc älska, oc skyndadhe sik til ihesu christi kärlek, räknandes sina föräldhra
15 siälennas fiandha, honom synthes nogh wara at älska äwerdelika fadhren som är i hymerike, han kom til eth abotha closter som kalladhes censi, oc fik en cella hwar han sik dywplika ödhmywkte, oppa thz at han matte gudhi täkkias, at han
20 fwlkomplika glömdhe sith ärleka opphoff oc

släkte, latandhes mera loffwärdokt wara, at christi
kärleker skuli honom nidher böya til thz han
war, som är mwldh oc aska, än han sik opphöya
skulle til thz han ekke war, som är nakot hälokt
¶ Daghlika främiadhes thenne hälge mannen i 5
godho, oweruinnandis ey at enast wärldena oc
hennas swik, wtan iämwäl sik siälffuan, thz är
kropsens begärilse, haa kan fulkomlika sighia Sp. 2.
hwru han tempppereradhe ällar späkte sin likama,
mz atherhald oc idhkelike fasto, waku oc idke- 10
liket bönohald ¶ Til at lydha war han som barn,
än til at nidhertrodha oc fördriffwa lastena oc
syndhena war han som moghen man, Mädh
människiom haffde han enast at han war födher,
än alt thz han liffdhe haffde han i ihesu christo ¶ 15
Sin öghon bewaradhe han granlika fran minste
fafänghe syn, oc öronen fran syndelike hörslo,
all sin fäm sinne haffde han bewarath oc til-
bundden widh eth stadokt ankara, som skepet
tilfästes i storom storm, jnne i clostret banth han 20
sin sinne allaledhes til gudelika oc höffuiska
stadughet, at om saa händhe, at han för ly-
dhonna skuldh wndherstundom skulle synas oppen-
barlika wtgangandes, tha war han i sith hiärta
jnnelykter som han bwndhen ware i mörke stwffuo, 25
enkte annat jnuertis skadandhes i sik siälffuom,
wtan herran ihesum christum, i sadana idh oc
hälogho m gärninggom war han lönlika i langhan
tima oc öktes han idhkelika i dygdho samo liff-
uerne, gangandes daghlika aff dygdh oc til dygdh, 30
fran godho oc til bättre Oc swa stadhfästes han
owerstoplika i gudz oc iämcristens kärleke, at

wärldenas h*er*ra, so*m* är ihesus christus, oppenbaradhe oc witnadhe hans gudhelikhet wara sik täkka, mz mangho*m* iärtekno*m*

Regnvädret.

5 ¶ Thz händhe sik at tha th*en*ne hälghe h*er*ran war än wngh*er* pilth*er*, tha haffdhe abbothe*n* behoff oppa clostersse*n*s bestandz wäghna wth fara aff clostret Tha bödh ha*n* albinum fölia sik, oc nar aboten ko*m*men war när stadhen, th*er* han wara 10 wille, oppwäktes i wädhret en mäktogh*er* stormber oc mykyt rängh, swa at enkte hws ällar taak kw*n*ne nakon beskärma, Tha stormen oc rägnet bleff stilla, tha fw*n*no hwar sik gönom watan, mz allom tingho*m* so*m* the mz sik haffdo, 15 än sanctus albinus war töör so*m* räghn ey haffde warit, thy at th*er* so*m* troo*n*nas oc gudz kärlekx lwghi war bri*n*nandhe, th*er* matte ekke rängxsens drwpi göra omak, ällar förtret, oc thy so*m* hono*m* tilöktes aldren, swa tilöktes hono*m* aff 20 gudhi hymerikes gaffuor

Bl. 35, r. Sp. 1.

Albinus blifver abbot.

¶ Nar han war kommen til aldh*er* widh xxxv aar, wart ha*n* äpth*er* gudz wilia waldher til forman i sa*m*ma clost*er*, för sina mildhet skuld, mykyt 25 mildh*er* war ha*n* thy co*n*uenteno, oc mäst til

theras siäla, thy at tha then sanne herdhen ther
opp sattes, tha matte skadelike wlffuen borth
fly, oc faren som sarghat waro oppletadhe thenne
herden, läkiandes theras saar i siälenne, mz
kännedomssens sötma, Oc begynnadhe tha i clostrit 5
lydhnan oprinna, som wänasta lilior, huilken
nidher trudhin war wndher iordhena aff them
som förra olydoghe waro, tha blomstradhes ödh-
mywkten, mz alzskona dygdher, kärleken opran
iblandh brödherna, som solennas sken äpther 10
mörka syndennas nath, Syndha sidhwänia fik tha
sith nidherslagh i thz clostret, thy at thenne hälge Sp.
fadhren lagdhe sik stora omsorgh til lastannas
opp riwilse, han lath ekke syndennas tistil wäxa
i conuentzsens aaker, swa länghe han styrdhe, 15
wtan opp reff tistillen, mz fadherlike näffsth, oc
sadhe i stadhen ärlekasta hwete, mz hymmelskom
lärdhom oc hälogho äptherdöme, oc stodh han
stadhelika oc gwdhelika the samqwämdenne före
i xxij aar, mykyt nyttelika oc trolika, Än hans 20
häloghet oc mykyn förskullan när gudhi bleff
ekke dwldh, ällar hemelika wndhan gömdh, wtan
häldher som lykta brännandhe opphögdh oppa
höga stodh, swa at hans hälga skinandhe liff-
wärne wtwidhes ower alt landet 25

Albinus väljes till biskop.

¶ I them thimanom händhe, at biskoppen aff stadhen
som kalladhes andegawa, bleff dödher, tha wart

sanctus albinus för sina stora ödhmyukt oc häloghet skuldh, aff allom almoghanom oc klerkerithet endräktelika äpther gudz föresyn oc wilia waldher til biskop, än tho at han aff alle sinne
5 krafft oc makt stodh her amothe, Oc nar han wart fulkomlika tilskipadher oc jnsatter i biskops säthe, Tha beginnadhe han i samme stundh sik öwa i miskundhsammom gärniggom, födhandes then som hwngrogher war, klädhandes then nak-
10 wdha, hallandes fridh, oc görandhes sämio i blandh borgharana, ther han bodhe, fatiko folke war han fadher oc hogxswalare, Sökte sywka, fang-
Bl. 35, v. Sp. 1. adhom gaff han atherlösn, allom war han mildher oc lyoffwer, än sik siälffwom war han grymber
15 oc hardher, hwru hans dygdha gärnigga oc hälga liffwerne täktos gudhi, magh wäl märkias aff the andelike krafft oc makt som gudh honom gaff ower marghskona krankdom som han mz gudz nadh kom til hiälp oc hwgnat i storom iär-
20 teknom

Qvinnan med den förvissnade handen.

¶ I stadhenom anddegawa war en qwinna som kalladhes grata, hon haffde ena visna handh, oc gik til biskoppen albinum bidhiandhes honom
25 om hans gudhelika böner för sik i sinne nödh, hälge biskoppen giordhe korssens tekn ower handena oc ther äpther kändhe qwinnan ena liffaktoghet i handenne, huilken förra war alzs-

tingx dödh, a*n*nan daghen näst th*er* äpth*er* kom qwi*n*nan för biskoppen i gän, oc ha*n* warkw*n*nadhe mildhelika qwi*n*no*n*nas ysäldh, görandhes korssens tekn ow*er* h*en*nas kranka sinor oc adhror oc blodhet i adromen fik j gän sith natwrlika lopp 5 oc rörilse, Tridhia daghe*n* kom qwi*n*nan i gän, oc hälge biskoppe*n* albinus giordhe korssens tekn ow*er* h*en*ne, oc i sa*m*ma stwndh flydhe all dödhaktoghet aff alle hande*n*ne, oc wart allaledhes helbrigdha i allo*m* lidhamotu*m*, oc förmatte sik 10 siälff korssa mz hande*n*ne, huilke*n* förra war wisnat oc dödh, oc takkadhe gudhi oc sancto albino

---

Albinus uppväcker en död.

¶ Entidh nar sanctus albinus war wandrandhe sin 15 ärandhe, kom [han] til en by, hwar han hördhe folket sörghia oc grata ow*er* en wngha*n* dödhan man so*m* kalladhes alabandus, tha gik han jn i (Sp. 2.) hwset, oc saa th*er* dödha mannen blekan liggiandhes, Oc nidh*er* lagdhe sik sanctus albinus 20 oppa iordhena ad veniam, oc laa han mykyt länghe bidhiandes til gudh, oc begy*n*nadhe lippana rodhna , oc liffaktoghet synthes i allo*m* kropeno*m*, oc nar hälga biskoppen opreste sik aff mwlle*n*ne, stodh thän dödhe liffwandes opp oc 25 loffwa*n*dhes gudh oc sanctum albinum

---

En blind får sin syn.

¶ Marcellinus en man saa kalladh*er* war blindh*er*
i x aar, ha*n* loth sik ledha til hälga biskoppen,
oc giordhe ha*n* korssens tekn ow*er* hans öghon,
5 oc lopp iämsköt aff öghomen so*m* en klen blodh
källa, oc klarhet jngik i öghone*n*, oc mörket
flydhe borth oc marcellinus bleff helbrigdha loff-
wandes gudh oc sanctum albinum

Fångar befrias.

10 ¶ Är oc draghandes til ami*n*nilse, oc ekke glöm-
andes at i stadhen anddegawa wordho entidh
manghe misgärni*n*ggäs män för sin broth lagdha
i fangha hwset, tha händhe at sanctus albinus
kom gangande fram o*m* thz fangahwset, fik höra
15 stort bwldh*er* oc flere röst*er* i hwset aff fanghome*n*,
bidhiandes frälsas, tha gik ha*n* til stadz domare*n*,
bidhiandes hono*m* o*m* misku*n*dh oc mildhet ow*er*
the fangana, Domaren wändhe thz döffwa örat
til biskoppsens bön, förhallandes thiman, nar
20 hälghe biskoppe*n* fik thz wetha, wändhe ha*n* sina
gudelika böner til h*er*ran ihesum christum mz
Bl. 36, r. Sp. 1. j*n*nerlike tröst, oc tha han bidith haffde, wt fiöl
aff fangha hwset en stoor deel aff mwren, swa
at fangana haffdho frian wtgangh wtan alt hindh*er*
25 äpth*er* sin eghen wilia, oc wtgingho the aff
fängilsen til sancti marilionis kyrkio, th*er* fi*n*nandes
sanctum albinum oc nidh*er* lagdho sik för hans

föth*er*, them kyssandhes, gudhi oc honom takkandes, so*m* the*m* wt ledde aff dödheno*m* til liffwet

---

Den orene anden utdrifves.

¶ En dägeliken wngh pigha war begripin aff orena andano*m*, p*re*senterade sik sörgiandhes oc gratandes hälga biskoppeno*m* albino, oc i sa*m*ma stwndh skapadhe sik diäffwllen i ena blodh blädhro, sätiandhes sik oppa h*en*na ögha, Tha giordhe biskoppen hälga korssens tekn, sighiandis, O thu orene andhe, gudz oc rätwisa ma*n*na owe*n*, öghat hwilket thu h*en*ne ekke gaff, thz är tik ekke lofflikit borth taka, oc iämsköt böriadhe blodhen so*m* samkadh*er* war i blädhro*n*ne borth flyta läntelika, öghano wtan swedha oc alzskona skadha, oc orene fiandhen borth foor, oc pigha*n* bleff helbrigdha aff korssens tekn oc store dygdh, loff oc hedher wari gudhi oc sancto albino

---

Albini oveld, rätträdighet och helighet.

¶ Är oc weta*n*dis at th*en*ne hälge biskoppen sanctus albinus war ekke weldaman i sinom dome ällar straffan, han wägdhe ekke högho*m* oc mäktogho*m* mer än the*m* so*m* mi*n*dhre förmatto, til at straffa syndhena war ha*n* allo*m* iämliker, swa straffandes högho*m* so*m* lagho*m* äpth*er* thy so*m* rätwisan wt kraffde, J hans dagho*m* widh*er*frestadho the

Sp. 2.

mäktoghe höffdinghana mykyt thz som högelika war mothe kyrkio*n*nas rät oc hälga fädhra*n*nas stadhga, oc mäst i olofflighe sa*m*mbindhnig i theras hionelagho*m*, oc thäslikes i marghskona
5 ow*er*wälle i mothe kyrkio*n*nas frihe*th*er, moth hwilko*m* ha*n* stodh so*m* starkaste mwr moth h*er*ra*n*s fiandho*m*, oc i thy liknas ha*n* widh sanctum iohannem baptistam so*m* straffadhe herodem konu*n*gh som olofflika haffde sins brodhe*r*s
10 hwstru sik til hustru moth moysi lagh, oc ledh för thy martyrium, swa ledh oc sanctus albinus största haat, owilia, aff the*m* som mäktoghe waro, swa storlika at näplika kan thz nakor fulkomlika fram sighia ällar skriffua, han astwndadhe hete-
15 lika wardha martyr, oc haffde oc sa*n*nelika wordhit o*m* handhe*n* haffde när warandes warit so*m* haffdhe til hwggit, Ey kw*n*nom wi hans häloghet allaledhes wttrykkia, wtan lathom os nöghia at wi nakot lith*et* hört haffwo*m* aff myklo, hans
20 iärtekne ärw otaliken, oc hans lön i hymerike ogripeliken, Thän wärdoghe h*er*ran sanctus albinus prydh*er* mz alzskona dygdhom war biskopper i xx aar oc vj manadha, äpth*er* stort andeliket ärffuodhe tok ha*n* äw*er*delika hwilo mz hälogom
25 änglo*m* i hymerikes äro oc glädhi, Til the glädhina ko*m*ma, w*n*ne os gudh fadh*er* son oc thän hälge ande för thäs hälga h*er*rans sancti albini bön skuld

OM SANKT PHARA.

(Ur Cod. XXXIX Kyl.)

Aff enne häloghe iomffru som hether sancta phara huilken mykyt älskadhe renleken

Bl. 29, v. Sp. 1.

J enom stadh som kallas papinensium bodhe en myndogher man oc riker, han haffde ena dotter som heet phara, til hennas fadher kom en hälogher man som kallas sanctus eustasius, oc bedhes ther hwilo ower nattena, oc wart wördelika anamadher, oc manlika wäl hanteradher aff hwsbondanom, Tässom hälga mannenom wart witherlikit, at wärdhen haffdhe ena dotter som heet phara, huilka sanctus columbanus haffde wikt oc wälsignat til renliffnadz klädhebonat, oc haffde hon ganzska krank ögon oc war maxsan blindh aff idhkelikom graat oc hiärtans sorgh, som hennas eghen fadher henne giordhe i thy at han wille nödhga henne til kötliken brudhgomma, som gudhi war til wigdh oc troloffuat, aff huilko hon sörgdhe oc grät mykyt bitherlika i langhan tidh Oc taladhe ängxlika til sin fadher sighiandis O fadher thäs ären i wallandhe at iak är krank oc fwl mz sorgh, at i wilin mik swa wadhelika wt sätia mothe gudhi, at iak skal brytha mith lyffte oc häloga akt, oc gaa til then stadgha som iak aldrigh haffde wilia ällar kärlek til, Fadhren

(Sp. 2. at line 7; line numbers 5, 10, 15, 20 in margin)

aktadhe enkte dottre*n*nas ordh, latandhes so*m*
ha*n* ekke wndh*e*rstodh, hwat ho*n* menthe, oc
sagdhe til h*en*na, mi*n* dotter giff tik til fridz
oc war roliken, oc gak til hionelax stadhga,
5 äpth*e*r mi*n* wilia, at iak matte aff tik wnffa
likamlika frögdh oc glädhi

¶ Sanctus eustasius wndh*e*rstanda*n*dis the
talan so*m* fadhren oc dottren mällan sik haffdo, gik
tith so*m* pighan krank laa, oc sagdhe til h*en*na,
10 oc spordhe h*en*ne til om hon wille allan sin liffs
thima liffua i nw*n*no clädhebonat, tha swaradhe
hon sokkandis oc sagdhe at hon kärast haffde
Bl. 30, r. Sp. 1. tilföghias änglome*n* i jomffruliko*m* renleke, oc
hy*m*melska brudhgo*m*mano*m*, än grötelika oc
15 sörghelika til bliffwa oc til bindhas dödheliko*m*
oc wärzlikom brudhgo*m*ma, Hälga ma*n*nen nar
han tässen ordhen hört haffde, gik han tädhan,
oc om morghone*n* näst äpth*e*r ko*m*mandhe, syntes
h*en*ne en man när sik standandhes mz wördhe-
20 liko änlete, swa so*m* bri*n*nandhes öghon haff-
uandhes oc sagdhe til h*en*na, Gudz tiänirska
phara war trygh oc fultroandhes mi*n*ne loffwan,
i dagh skal en man til thin ko*m*ma, huilken
thina helso skal tik i gän giffwa, Oc lith*et* äp-
25 th*e*r tässen oppenbarilse*n* waro framlidhin, kom
iämsköt sanctus eustasius jngangandhe til kranka
iomffru*n*na, oc oppenbaradhe io*m*ffru*n* phara
sancto eustasio hwat h*en*ne oppenbarat war alla
ledhes som thz tilgik Tha wtgöt sanctus eustasius
30 sina gudelika böner ow*er* io*m*ffruna, oc alt thz
gudh h*en*ne loffuat haffde som war sanna helbrigdho
i sin öghon, thz wnfik hon i sa*m*me stwndh

Nar fadhren fik sina dotter hela oc helbrigdha oc alzstingx karska, laat han se oppenbarlika, hwat han lönlika i sith hiärta länghe dolt haffde, oc lath mz thz snarasta baka oc bryggia, oc giordhe bodh äpther brudhgommanom, oc stadhgadhe thiman för bröllloppet, nar thz staa skulle ¶ Nar iomffrun sancta phara hördhe at brudhgommen war mykyt när stadher tok hon til flyktena, oc skyndadhe sik til sancti petri apostoli kyrkio, oc lagdhe sik nidher oppa kirkio gulffuet ad veniam slaandhes sik för brystet, wätandhes iordhena mz sinom tharom sighiandis O hälgaste ihesu christi apostol sancte pädhar, thu som oppläser rätwisom hymerikis porth, oc wthe stängher orätwisa, hiit är iak flydh til tith mönster, wiliandhes bliffua iomffru i mina liffs dagha, O häloghe herra hiälp thy mik i mine nödh, O millaste herra ihesu christe thu pläghar böias mz ödhmyukom bönom altidh, oc tilgiffwandes syndhena bewara oc göm min iomffrudom, tik äwerdelika offradhan, Tha fadhren fik wetha dottrennas aathaffue, sändhe han til hennas sina thiänara, byudhandhes them dräpa henne, i samma stadhen ther hon stodh, än tiänarene betänkto sik om eth annat förnompstokt radh, görandhes langhan dwala i wäghen, menandhes at grymheten oc wredhen skullo minzskas i fadhrenom, Än fadhren hörandhes tiänarana wara mykyt dulska oc weka, wredhgadhes han mothe them mykyt grymmelika hotandes them mz bitherlikom dödh, Tha betänkto sik thiänarene hwru the mz konst matto

henne dräpa oc ey mz swärdh ällar spywt, oc
blandadho henne en etherfullan dryk, aff huilkom
hon matte bradhelika nidher falla dödh, oc theras
händher skullo räknas menlösa, Oc nar the kommo
5 til iomfrunna pharam, mz sith etherfulla blandh,
oc omilla sörpo, wiste hon wäl aff them hälga
anda, hwat the haffdo mz fara, oc taladhe til
Bl. 30, v. Sp. 1. them sighiandis, Ey är höffuelikit at fadhren
skuli sändha sinne dotter saadana gaffuor, Än
10 lustelikare är mik taka en faghran dödh, i thenna
stadhen iak staar, änförtappa min blomsterlika
iomfrudom, än thz skal fadher min atwaktelika
oc wisselika wetha, at iak aldrig samtykkia köt-
liket brölloppe, i thzta dödhelika liffuet, Tiän-
15 arene kommo i gän til fadhren, kwngörandhes
honom dottrennas ordh, oc bidhiandes han all
ärandhe wändha til mildhet, warkwnnandis sik
ower sinne dotter, fadhren wille engaledhis späkia
sina grymhet oc wredhe wtan hämdh, oc läth
20 wtan dwala gripa sina dotter pharam, sätiandhes
henne wndher gömo oc häktilse, granlika henne
bewarandes til thäs at han tilfälle finghe henne
stadgha, äpther thy som han langhlika för tänkt
haffde, Mädhan alt thzta besteltes oc giordhes,
25 tha händhe at gudz nadh oc miskundh kom til
hiälp, thy at hälge fadhren eustasius kom faran-
dhes fran konungen lothario, när huilkom han
begangit haffde högmälis saker oc ärandhe, oc
kom til byn hwar iomffrunnas fadher bodhe, oc
30 fik wndhersta allaledhes hwru han sik bestält
haffde mz sinne gudhelike dotter phara, oc
straffadhe han hardhelika för sina omilhet oc

orätwiso, sighiandis honom at han haffde oloflika giorth moth sinne dotter, wiliandhes henne trugha oc nödhga at bryta sit hälga oc helsosamma lyffte som hon gudhi alzmäktoghom loffuat haffde, driffwandhes henne aff ädhelasta oc wänasta yrtha- 5 Sp. 2. gardhen, som är iomffruleket liffwerne gudhi täkkast, wti slemasta träkfulla pwtzsen, oc lath ey sanctus eustasius sik til fridz mz fadhrenom för än iomffrun phara kom wt aff häktilsen, oc til then häloga stadhen, hon langhan tidh astwndat 10 haffde, oc sändhes bodh til biskoppen som bodhe i meldensi domkyrkio, oc han klädhe sanctam pharam i renliffuis habitum, ällar klädhebonat, oc tilfögdhe henne hälga iomffrwnnas samquämdh, i nästa closter, hwar hon trolika tiänthe gudhi 15 sik öwandhes oc idhkandes i alzskona dygdha gärnighom dagh oc nat, wt til sin dödh, i huilkom hälga änglane widhertoko hennas siäl offrandes henne brudhgommanom sötasta herranom ihesu christo, honom wari loff oc ära för wtan ändha 20

OM SANKT AMALBERGA.

(Ur Cod. XXXIX Kyl.)

Bl. 1, r. Sp. 1. Rwbrica her börias en bok som kallas sancta amalbärga bok Oc skriffwas först aff the hälga iomffrwnna liffwärne oc sidhan aff alla the hälga iomfrwr hystorias oc hälga manna
5 som war käre fadher her nigils rawaldi wändhe aff latino oc oppa swänsko i sinne ytersta sywkdom sot Oc aff hans dödz snare tilkommo fik han ey swa mykyt samman skriffwat som han aktat haffde Thy
10 wari thzta litla idher allom anameliket til andeliken hwgnat Oc honom til äwerdeliken lön j hymerike för thzta oc alt annat som han os opplyst haffwer aff the hälge skrifft

LAudate dominum in sanctis eius, konnogxlike
15 propheten dawid i psalmenom sigher tässen ordhen, som lydha swa Loffwen gudh i hans hälgonom, Thy at swa diktar rätwisan, at alt loff oc priis är gwdhi tilläggiande, thy at han är källa oc opphoff til alla häloghether, han är giffware allas
20 dygdher, oc rothen til alt goth, han wthwäl til häloghet them honom täkkes Järteknen som

hälogha mä*n*niskior göra the ärw gudz handda-
wärke, oc ha*n*s nadh oc godhet, Oc thy är wäl
skikkat i the hälge kirkio, at hälga io*m*frwors
liffw*er*ne oc iärtekne ärw oppskriffwat oc teknat
cristno*m* mä*n*niskio*m* til ämpne, at loffwa oc ära 5
gudh i sino*m* hälgono*m*, Oc tilfälle at höra oc
lära hymerikis wägh, oc främia'sik i dygdhomen
oc godho*m* gärni*n*ggom, Spegelen lath*er* synas Sp. 2.
änletsens skippilse, swa lata oc häloga iomffruors
liffw*er*ne see siäle*n*nas stadgha, naar thz läsit 10
wardh*er*, oc skolo thy gudhelika iomffrwr, hwilka
än ärw som pilagrima wandrandis i tässe mörke
wärlde*n*ne, mz atwakth gärna höra oc siälffwa
läsa thz the fi*n*na skriffwat aff hälogo*m* mä*n*n-
iskio*m* hwilke nw fram kompne ärw til äro*n*nas 15
äw*er*delika hwilo, oc loffwa oc ära gudh i hans
hälgono*m*, oc enkannelika skolo*m* wi loffwa oc
ära gudh i e*n*ne hans wtkorlike oc wtwalde
hälgaste brudh oc io*m*ffrw so*m* kallas sancta
amalbergga, Än tha at ho*n* är os okw*n*nogh i 20
th*en*na landzändho*m*, likkawäl är hon margh-
faldelika mz loff oc priis opphögdh i sith landh
som liggh*er* i franka konw*n*gx h*er*radöme, hwar
aldzwaldogh*er* gudh högelika loffwas i h*en*nas
häloghet 25

Amalbergas härkomst.

¶ Tässen hälga iomffrwn sancta amalbärgha togx
sins liffs opphoff i eth landzskap so*m* kallas

ardenna i en stad som liggher i hennas fädherne oc kallas rodinghi, oppa then tidh naar wärdoghe förste konung pippinus oc hans kötlike brodher karlomagnus hedhersamlika oc wärdhelika styrdho
5 konungx spirona i frankarike, hennas fadher war cristen oc hennas modher kalladhis ewa, wtkomne aff mäktoghom konunghom oc höghwällis höffdinghom, Oc skal man thzta clarlikare wt redha. Bl. 1, v. Sp. 1. tha maa man fwlkomlika wetha at tässen hälga
10 iomffrwn war ganzska när kommen aff sancta gertrudz släkte, oc the thwa hälga iomfrwnnas aldegwndis oc waletrudis släkte, hwilkit ey lithet föröker hennas loff oc priis, at hon är wtkommen ey at enast aff mäktoghom konunghom, wtan
15 ämwäl aff häloghom föräldrom, skylskap haffwande mz swa häloghom iomffrum

---

Hennes andaktsöfningar i barndomen.

¶ Naar tässen hälga iomffrwn war cristnat, oc aff wandh myölkenne aff modherliko bryste, strax
20 söktes hon aff thäs hälga andas nadh oc miskwnd, Oc som kroppen til wäxte wtwörthis, swa tilöktes henne gwdelika oc dygdhelika gärnigga i siälenne jnwörtes ¶ Til huilkit hennas gudelika föräldra, fadher oc modher fast wallandes waro,
25 thy at the opfostradho henne mz atwakt til gudz tiänist, lärande henne hwru hon skulle sik öwa i dygdenne, oc dragha til gudz kärlek, aff huilko iomffrun sik öffwadhe til gudelika böna idkan.

oc idkeliken kyrkiogangh, at hon maa liknas widh the hälga prophetissam annam aff þwilke skriffwat staar i lästenne at hon gik ey aff mönstrit dagh ällar nätter

¶ Then gudhelike oc mäktoghe herran, sancta 5 amalbärgha fadher, haffdhe widh sit palacium en widhan oc wällustoghan trägardh, hwilken planteradher war mz ädlasta roser oc lilyor, hwita oc rödha, ther war oc cynamonium oc balsamus, oc alzskona wällustande yrther oc trä, oc flere 10 wänasta rinnandis källor, oc war thän trägardhen swa lusteliken at ythermeer wällustoghet kwnne Sp. 2. man ey finna i blandh cedros oc cypressos som wäxa oppa bärghen syon oc lybano, som ärw aldra lwstelikasta trä ¶ Naar tässen hälga iom- 15 ffrwn war än en lithen pigha, wndher sins fadhärs oc modhärs wärn oc gömo, tha plägadhe hon mz andhra sina iämaldroghom skola systrom gaa i thenna yrthegardhen, ey för losthet skuld, ällar fafänglikhet, wtan häldher för gudeliken 20 beskodilse som hennas föräldra haffdo henne lärt, at tha hon saghe the wänasta roser oc lilyor, oc marghskona yrther, oc kändhe theras wällokt, Tha skulde hon betänkia hans wisdom oc alzmäktoghet, som them skapadhe, Oc wänia sik 25 ther aff at skodha öffra thingen som äwärdheliken ärw ¶ I thenna yrtegardhen bygdhe sancta amalbergha i sinne barnzlike enfalloghet eth litet hws som eth cappal mz sina eghna handher, oc giordhe ther til som eth litet altara gudhi til 30 hedhers, oc kalladhe thz wars herra kirkio, offrandhe oppa thz altaret aff thy som wänast

oc bäst war i them trägardhenom, badhe äple oc yrther, nöther som kallas castanea oc mala punica mz thymiama, läggiandis thzta oppa altaret mz lönlikom oc gudelikom ordhom, oc
5 wtkorlika böner ¶ Framdelis äpther nakon thima kom thenna iomffrwnnas idhkan oc gudelikhet i taal, i blandh herra oc första, oc täslikes
Bl. 2, r. Sp. 1. biskoppa, oc gudelika klärkar, oc wndradho alle hwat gudhi täktis framdelis göra mz the klene
10 iomffrwnne, huilken i sin barndhom sadhana siälsyn ärandhe opbegynna, tilföghiandis sik altareno, huilket ey pläghar nakor göra, wtan wigdha präste

---

Järteckenet med den tjufaktige tjenaren.

15 ¶ Här äpther opwäktes gambla owenzsens onzska moth iomffrwnnas dygdhelika gärniggom, oc rädhes at framdelis maghe honom i sinne onzsko wardha förfangh aff hennas godhet, Oc oppwäkte thy diäffwllen hiärtat i enom iomffrwnnas
20 thiänara, som henne daghlika war til tiänist til hennas behoff, Oc tok thenne tiänaren stiälandhis aff altaret en storan deel aff offreth, än gudz hiälp war ey fiärran sinne brud til tröst oc hwgnat i tässe matto, at tha tywffuen wträkte
25 höghro armen äpther offret, tha hardhnade armen som hardasta iärn, oc mannen bleff förfäradh oc rädder, oc kwnne enkte annat göra wtan gratha, kommo oc hans mzbrödher, wiliandis

honom hiälpa, oc drogho han fran altaret, huilkit the engaledhis förmatto, Tha begynnadho the oc alle gratha oc wtgyuta ömkelika thara, Sidhan samladhe sik all släkten, hans som sik förbrwtit haffde, gangandhis til iomffrwnnas modher, mz 5 storom gaffwom, oc jnnerlike bön, ödhmyuklika bidhiandis at hon wili förwärffua them brwtlika mannenom wenskap oc förlatilse aff sinne käraste dotter oc at the hälga iomffrwn wärdoghadis Sp. 2. bidhia til gudh för hans helso, som nw kranker 10 war wordhin, Oc mz thz snarasta sakt, Jomffrun badh til gudh för kranka mannenom, oc bögynnadhe i samme stwndh hans armber wekna oc bögheliken wardha, huilken förra war strangher som hardasta iärn ¶ Oc naar sadhana iärtekne 15 oppenbaradhis ällar frägdadhis i blandh almoghan, opplyffto fläste sina händher oc öghon til hymelen ropandhis oc sighandis loff hedher oc äwärdhelik ära wari gudhi i sinom hälgonom

---

Amalberga går i kloster. 20

¶ I them daghomen war en hälogher biskopper i en stadh som heth traiectum, hans nampm war willebrordus, han aktadhe at visitera eth iomffrw closter, huilket han siälffwer fordhom haffdhe bygth oc stiktat, oc händhe at han i sin rätta 25 wägh kom til stadhen ardennam hwar henna fadher bodhe, oc äpther gudz wilia bödh han sik til härbärghe til then mäktogha herran, oc warth

ther mykyt wördhelika anamadher oc tracteradher
i alle matto Oc nar the wärdoghe herrana til
samman satho, kom them til talan om mangh
andelik ärandhe, i blandh hwilken wändhes oc
5 thera talan om thz iärteknet som iomffrwn giordhe
mz manzsens arm ¶ Oc nar biskoppen hört haffde
om all stykke, sagdhe han wi haffdhom langhan
tima bwrit stora byrdh til gudz hedher, än enkte
saadana haffwom wi wnfanghit, än thw äroffwlla
10 iomffru haffwer wndhersamma äro aff gudhi wn-
Bl. 2, v. Sp. 1. fangit, oc swa täktis jomffrulika renliffwis brudh-
gomma ihesu christo, tik begaffwa mz häloghet-
zsens nadh, at thu mz iomffrulikom renleke wärdh
är jnga i odödhelika brudhgommans brudha hws,
15 oc ther födha fruktena, thz är äwerdelikit liff
oc glädhi, blomstras thy i thinom renlek mz
hälga iomffrwnne tekla, frögdhas oc främyas mz
sancte agnete oc mz sancta maria magdalena
wari thin deel thän bäste, Mz saadana flerom
20 wälsignilsom oc gudelikom ordhom tröste thän
hälge biskoppen the hälga iomffrwna oc hennas
föräldra, Ther äpther bödh han oc radhe hennas
fadher oc modher, at the skwllo henne skyndha
til nakra hälga samqwämdh, i nakot iomffru
25 closter, huilkit the oc snarlika giordho ¶ Oppa
then tidh war eth closter i beyla, iomffru maria
til hedher opbygth, i thz closter war en hälogh
abbatissa, oc hennas nampn war lawdrada, oc
styrdhe thz closter i store häloghet, Til thenna
30 hälga iomffru skaran sändhes sancta amalbergha,
at lära book, oc faghra tokt, oc gudelikit liff-
werne, oc naar hon tilfögdh war the hälge sam-

qwämdenne, tha war hon i sinne gudelikhet i blandh them som skinandis carbunculus i blandh dyra stena, oc en hymerikis ängil i sin omgang-ilse oc mykle dyglikhet ¶ Alzskona häloghetz tekn synthes oppa henne ¶ Hennas klena iom- 5 ffrulika kropp sagho the wthwörtis holdhan mz purpura oc silke, än jnuörtis war hon sarghat Sp. 2. mz riis oc haarklädhe, the waro oc mykyt wn-drandhis oppa hennas gudelika gärnigga, thy at hon syntes daghlika förnyas, oc ökias i godho, 10 gangandhis aff enne dygdh til the andhra, aff hwilko the enkte affwndadhos, wtan loffwadho gudh för sina nadhelika gaffwor, thy at the sagho alla hennas idhn wara i gudelikom bönom oc stwdheran i the hälge skrifft, aff huilko 15 hennas hiärta oppfyltes aff thäs hälga andha nadh oc thän hälge andhe wtualde hennas hiärta sik til mönster

---

Konung Pipin önskar Amalberga till brud åt sin son junker Karl. 20

¶ Vidh then tima händhe at pipinus frankka konungher foor mz sith ridderskap i iacht äpther willebradh ällar skogx dywrom, oc nalkadhes clostreno beyla, Tha kom honom til tanka, at han wille sökia jomfru maria closter, oc hog- 25 swala the hälogha samqwämdhena, oc naar han ther kom, wart han ther wälfaghnadher aff sancta laudrada abbatisse oc conuenthet oc äpther thz

at daghen war framlidhen, tok han härbärghe ¶ Oc nar konunghen oplyffte sin öghon ower samqwämdhena, fik han see ena wänasta klena iomffru i iomffru choren aldra höffwiskasta oc täkka, oc
5 wart konunghen lönlika i sit hiärta mykyt wndrandhis om iomffrwnnas skönhet oc mykla toktoghet, Oc nar han saat widh bordhet mz sit riddarskap oc godha män, wart han i blandh
Bl. 13, r. Sp. 1. sin ordh talandes om the iomffruna, spöriandis
10 aff hwat släkte hon war wtkommen, Oc tha honom wart swarat oc wndherwist om hennas wälbyrdoghet, rikedoma oc häloghet, oc hennas nampn, Tha spordhe han sit riddarskap til, om the iomffrun matte wäl wardha hans sons jwnkar
15 kars fästemö ¶ Tha swaradhis ther til aff riddarskapet, at swa ware nytteliket, oc ganzska beqwämelikit, Tha sagdhe konungen wilia strax föra iomffrwna mz sik til sin son, Än han kalladhe för til sik henne, wiliandhis höra hennas ordh,
20 Oc taladhe til hennas wördhelika oc säfflika, oc alzskona tal som plägha talas i saadana saak oc ärandhom, langan thima oc mangh ordh taladhe han ther om, ¶ Än hälga iomffrun amalbergha krafftadhe sik i thäs hälga anda dygdh
25 oc krafft oc saa dristelika oppa konunghen sighiandis, Jak älskar min brudhgumma ihesum, hwilkens kärlikhet iak idhkelika skodhar, aff huilkens renasta omfäghnilsom iak ey förma franskilias, hwru kan iak wtwälia thins sons til-
30 ffögilse mz hyonelagx tilbindhnigh som tilfäst är oathskilielika äwerdelikom konungxsens son ihesu christo, hwilkens brwdhelax gaffwor iak

haffw*er* anamath oc jngange*n* är i hans brwdha-
hws, hwru kan iak wtelykkia äw*er*delikx gudz
sons kärlek ihesu christo, för nakors dödhelikx
brudhgo*m*ma kärlekx skuld, ¶ Jhesus christus liff-
wandhis gudz son haffw*er* jak stadhelika loffwat 5
io*m*ffrwlika blyughetz priuilegium, honō*m* haffwer Sp. 2.
iak gömt mi*n*a iomfrudoms skinandis lilia ¶
Tha konu*n*ghe*n* haffdhe hört tässen io*m*ffru*n*nas
swar, thalade han til sit riddarskap sighiandis,
O mi*n*e älskelike wäl borne män, hören huilken 10
ordh wtgaa aff e*n*ne klene iomfru, O huilkit
swar, hwilkit wtgangit är aff the*n* hälga anda,
O thu hälogh iomffru meer än trefallelika hälogh,
aff thino bryste höras thäs hälga andhas orghor,
ey kw*n*ne aff e*n*ne klene pigho swadana ordh 15
wtgaa, wtan thān hälge andhe haffde them th*er*
jnbläst, Sa*n*nelika gudh är wndh*er*samliken i sino*m*
hälgono*m* ¶ Oc th*er* äpth*er* antwardadhe kon-
u*n*ghen io*m*ffrwna i abbatisso*n*nas händh*er* bidh-
iandis h*en*ne wenlika, at ho*n* skwli älska the io*m*- 20
ffruna oc oppfostra til gudz tiänist, so*m* ena
sa*n*nelika wtwaldha gudz brudh, Oc konu*n*ghe*n*
mz alla sina godha män ophögdho sina röst*er* i
hy*m*melen j*n*nerleka sywnga*n*dhis all*eluj*a all*eluj*a,
oc anamadhe konu*n*ghe*n* jo*m*ffruna sik för dott*er* 25
Oc foor til sit palacium i gän, hwar hono*m* mötte
drotnighä*n* hans hwstru, huilke ha*n* kwngiordhe
om all ärandhe so*m* hono*m* händho i the si*n*ne
reso ¶ Tha swaradhe drotnighen, the io*m*fru*n*nas
brodh*er* rodinus opfostras h*er* oppa palacio oc 30
io*m*ffru*n* bliffui i clostrit, oc waren widh sit fria

welkor, thz kan skee at the ko*m*mo waro rike til hugnadh oc tröst

Junker Karl söker vinna Amalberga.

Bl. 3, v. Sp. 1. Här äpth*er* öktes io*m*ffrw*n*nas frägdh ganzska
5 mykyt i konu*n*gxsens palacio, oc enka*n*nelika oppwäktis en omätteliken kärleker i ywnkar h*er* kars bryste til io*m*ffrw*n*na, swa at ha*n* kw*n*ne ey giffua sik til fridz, för än ha*n* haffde h*en*ne seet, oc talat mz h*en*ne ¶ Oc foor wt aff slath*et*,
10 takandhis mz sik io*m*frw*n*nas brodh*er* so*m* kalladis rodinus, til eth goth hopp skuld, sighiandis sik wilia wtfara at wedha, ällar fara i iakt ällar äpth*er* willebradh, oc foor strax i öknena ällar skoghe*n*, so*m* liggh*er* widh clostrit beyla, hwar
15 io*m*ffru*n* war, oc lat ha*n* sina tiänara bliffwa i iakte*n*ne, oc siälffw*er* mz rodino h*en*nas brodh*er* foor ha*n* til clostrit, menandis at ha*n* skulle böia si*n*na systers hogh äpth*er* hans wilia ¶ Oc nar ha*n* nakot när nalkadhis clostreno, fik ha*n* se
20 ena stora samqwämdh aff closterse*n*s io*m*ffrw*m*, oc ibla*n*dh the*m* saa ha*n* ena wtkorlika wärdzlika io*m*ffru, huilka ha*n* förstodh at ho*n* war amalberga, äpth*er* huilka ha*n* wedhadhe ¶ Oc nar ha*n* nämber kom, saa han alla systrana wara
25 hindradha i handa ärffuodhe, rörandhis i stenomen oc mwrkalk, oc io*m*ffru*n* amalberga war mz kalk besmittat om badha sina händh*er* ¶ Tha sagdhe jwnkar karl til h*en*na, Ekke är höffueliket

at sadana io*m*ffru skuli hantera orena kalken, oc bödh ha*n* sino*m* tiänaro*m* gaa til ärffwodit, i h*en*nas stadh, oc bära kalk oc sten, Oc sidhan taladhe ha*n* sin lönlik ärandhe til io*m*ffru*n*na, badhe mz blidh ordh och was, sighiandis ey wilia höra ne 5 Sp. 2.
i sith ärandhe, oc kalladhe h*en*ne sina kärasta brudh, Än i alt sith taal kw*n*ne ha*n* h*en*ne enkte wika äpth*er* sin wilia, oc io*m*ffru*n* bleff tyst, opplyfftandis lönlika sith hiärta til hymelen bidhiandis hiälp aff allo*m* hälgo*m* änglo*m*, oc allo*m* 10
apostolis, oc hälgo*m* iomffru*m*, oc giordhe sina gudelika oc j*n*nerlika bön til h*er*ran ihesum christum, sin sötasta brudhgo*m*ma sighiandis O lywffuaste oc millaste h*er*ra ihesu christe, gudz fadhers endhe son, oc io*m*ffrw*n*nas marie son, se 15
mildelika til mik thina tiänirska för thins hälga na*m*pns akalla*n* skuld, tik mi*n*om odödhelika brudhgo*m*ma haffw*er* iak loffuat io*m*ffrulika blyughet oc än til th*en*na dagh wndh*er* tro*n*nas fingh*er*gul atwaktelika gömt O ihesu christe ren- 20
liffsens älskare wärdoghas bewara oc göma thz so*m* tik mz lyffte giffwit är, thz är mi*n*s io*m*ffrudoms blomster, nidh*er*stigh til mik, för mi*n*a j*n*nerlika bön skuld, oc aff styr thäs manzsens grymhet, at ha*n* ey finghe makt ow*er* mi*n* kropp, 25
hono*m* wanlika mz ow*er*waldh smitta

Karls strid med björnen.

¶ Naplika haffde io*m*ffru*n* lyktat sina bön Oc h*en*nas brudhgo*m*me ihesus christus ko*m* h*en*ne

til hiälp, Thy at aff nästa bynom kom en aldrogh qwinna löpandhe, oc kastadhe sik nidher oppa iordhena för abbatissa föther gratandhis, oc wengadhe sik sighiandis O wärdogha fru oc
5 modher, hiälp mik i mine nödh, thy en owermatto stor brot byörn kom wt aff skoghen oc bröt sik jn i min bigardh, oc haffwer fördärffuat byn oc opp äthit honogeth oc begynna nw strax at sargha fäät oc faren, wtan ther komber wnd-
10 sätnigh ¶ Naar abbatissan sancta laudrada haffdhe thzta hört, warkwnnadhe hon henne oc stodh dröffdh, ey witandhis hwat her til skulle göras ¶ Tha rördhis jwnkar karl i sith hiärta til warkwnnan, oc drogh mz sina thiänara a wäghen
15 thit som byörnen war ¶ Tha hände sik at en tymber man war widh wäghen, oc fik see konungx sonen kom hastelika farandhis, oc wndherstodh at han fäktas wille mz byörnen, oc gik moth konungh sonen oc sagdhe, hwart wilin
20 i, hwart wilin i ädhla herra, sen hwat i gören, lathen ekke konungh pipin wardha sona lösan, i åren klene oc wtan wakn, oc byörnen är aldra starkasta oc grymmasta dywr, Tha sagdhe ionkar karl til mannen hastelika, gör ändha oppa thin
25 mangha ordh, oc faa mik iärnkäxset thz thu i thinne handh haldher, oc tha han fik käxset, flögh han snarlika fram i wäghen som en foghol fram för sina tiänara, Oc nar han fram kom thiit som byörnen war, bödh han sina tiänara
30 staa affsidhes, wiliandhis all ena gaa mothe grymma dywret, än byörnen reste sik opp mothe honom, mz gapandhe käfftom oc wthräktom

Bl. 4, r. Sp. 1.

armom, menandhis söndh*e*rslita wnga ma*n*nen, än jonkar karl war storhogadh*e*r, oc snar i handho*m*, opplyffte käxelena, oc wthyög hiärna*n* i eth hwgh, oc byörne*n* fyöl nidh*e*r dödh*e*r, Tha ophögdhe qwi*n*nan so*m* skadhan haffde faat sina röst iblandh folket, prisandhes th*e*n so*m* seghren wan ow*e*r h*e*nnas fiandha, sighiandis, O thu ädhle wngh*e*r man kärasta konu*n*gxsens barn bärandhis wärdoghetzsens äro i änlit*et*, starker i arme*n*, thu skal kronas mz priisens na*m*pne, oc kallas karolus magnus til wärlde*n*nas ändha, Oc begy*n*nadhes tha thz widh*e*r honom oc haffw*e*r bliffuit ä sidha*n* til th*e*nna dagh Thän dödhe biörne*n* fladhis oc hwdhe*n* sändhis til slattet, fadhreno*m* til ami*n*nilse aff hans sons gärnigh, köth*et* sändhes til clostrit abb*atiss*e laudrade til h*e*nnas ärffuodhes folkx spisnigh

Sp. 2.

Karls ytterligare försök att vinna Amalberga.

¶ Karolus magnus sidhan ha*n* saa sik haffwa sigh*e*r w*n*nith, foor han strax til clostrit i gän, wiliandis widh*e*rfresta om ha*n* matte faa framgangh i sin wilia til hälga io*m*ffru*n*na amalbergam, än tha io*m*ffru*n* fik wndh*e*rsta at ha*n* war bradhelika ko*m*maskolande, j*n*nelykte ho*n* sik i eth cappel, so*m* war iomffru marie gudz modh*e*r tilwikt, oc tilstängdhe dörena j*n*nantil om sik, oc tok eth skrin, hwilket fwlt war mz hälgadomor,

oc satte thz widh sit hwffudh, oc bōgdhe sik nidher til iordenna, mz rinnandhis tharom, ropandhis hiälp aff allom hälgom änglom, oc taladhe trōstelika oc jnnerlika til sin kärasta brudh-
5 gomma iomffrunna son ihesum christum sighiandis. O aldra millaste herra ihesu christe änglanna konungher, oc syndara anamare, iak bidher tik fōr thins hälga nampns hedher skuld, at thu ey wilie tilstädhia, at then mäktoghe wärdzlike hōff-
Bl. 74, v. Sp. 1. 10 dhingen skwli mik wardha owermäktogher, O ihesu mynnas siäls sōtme, lat aldrigh komma i min kärlek kōtliket wk, O ihesu christe thu äst min ära, lät thenna mannen aldrigh mik näkta aff minom iomffrudoms kiortle, tik O ihesu haff-
15 wer iak wtualt mik til brudhgomma, thina fägh-rindh haffuer iak astwndat, oc enkte haffwer iak mik gōmt thz iak älska wille, wtan tik, thy oppa thz at iak matte tik täkkias i renleksens brylloppe, tha lat then herran mik aldrigh rōffua i minom
20 brudhelika prydilsom, O millaste ihesu christe, see aff hōgxta hymelen mildelika til mik, thina tiänirska, oc frälsa mik aff leonzsens mwnne ¶ Naar karolus saa henna enbändelikhet, oc wndher-stodh at hon wille engaledhis äpther wika sik
25 hans wilia, aktadhe han i sinne wredhe gōra oweruälle badhe iomffru maria mōnster, oc iämwäl iomffrunne, henne wtdraghandis aff kyrkionnas friihet, Oc bōdh sinom tiänarom brytha dōrena, Än gudh alzmäktogher hōrdhe millelika sinna
30 brudhz kärlika bōn, oc kom snarlika henne til hiälp, wppwäkkiandhis the hälga modhrena abbatissam laudradam, huilken sik skyndadhe til

hõffdingan, bidhiandis oc radhandis honom i gudhi, at han ekke skuli wilia bekrãnkia ãllar fwlt gõra sith ãdhelikhetz nampm oc stora mãktoghet, brytandis the hãlga kyrkios friihet, i the matto swa hõghelika retha gudz wredhe mothe 5 sik, oc lagdhe hon sik nidher fõr hans fõther, them kyssandis, oc loffua[dhe] honom sik widher- Sp. 2. fresta mz iomffrunne, at hon skuli wãl sik bõya ãpther hans wilia, om gudhi tãktes, mz sadhana loffwan oc hopp foor karolus til sin fadher oppa 10 palacium, oc iomffrun bleff i fridh oppa nakon thima ¶ Nw tha karolus kom til sin fadher konungh pippinum, faghnadis han aff fadhrenom, oc allom frankka rikes hõffdinghom, fõr then mandom han giort haffde mothe then fõrnãmpdha 15 grymma biõrnen oc giordhes honom aff allom stõrsta priis, oc stadhfãstes aff allom at han ãpther thãn dagh skulle ey annars kallas ãllar nãmpnas aff nakrom wtan karolus magnus, Ãn karolus aktadhe lithet theras priis ãllar sõtha 20 taal, wtan hãldher begik han mz franka ãddelasta män oc täslikes mz sin eghin fadher konung pippino at han matte sin wilia faa om iomffruna hälga amalbärgam ¶ Tha fadhren pippinus thz hõrdhe, radhe han, oc iãmwãl hõghelika fõrbõdh 25 honom at han nakot ythermera omaka ãllar bedrõffwa skulle the hälga iomfrwna, wtan alladhis wãndha sin hogh fran henne, oc fãsta sin kärlek til enna hõghborna iomffru som kalladis hyllegardh, som war konungxsens dotter aff longo- 30 bardia, the iomffruna loffuadhe fadhren honom sik wilia til wigias

Amalberga flyr till ett annat kloster.

¶ Mädhan tässen ärandhen sik begingo kom hälogher iomffrunne i tanka the ordhen som christus sagdhe til sinna apostla, Är thz swa at nakor hatar idher i enom stadh, tha flyn til en annan stadh, oc tykthes henne thy tryght wara at färdhas til ena sina fränko som kalladhis hälga begga, oc war sancta gärtrudha syster, hwilken oc haffdhe stiktat eth iomffru closter, i hwilko stor gudelikhet oppe hyöldz aff eth tusand iomffrwr ¶ Oppa thentidh war i konungxsens gaardh en mäktogher wälboren man, som mz förstom oc främstom räknadhes i blandh konungxsens ädhlasta män, som kalladis hwnrodus, til honom kom ryktet om hälga iomffrwnnas oppsaat, matte för hindhras oc til enkte wardha, oc thy äpther thz at han för sant wiste hälga iomffrunnas föräldra wara dödha aff tässe wärldh, tha räknadhe han sik haffwa skylskap til iomfrwnna, oc ther aff haffua laghliken räth, at wara hennas mals man, oc ther mz aktadhe han föra iomffruna i sinna modhers hws, oppa thz at hans modher skulle wändha hennas hiärta oc kärlek til konungxsens son, oc äpther gudz wilia wart her enkte aff allo thy som hwnrodus betenkte moth hälga iomffrwnnas wilia, Thy at konung pippinus i them daghomen bleff kranker oc dödher oc iordhader i pariis

Karl Magnus blifver konung. Amalberga utses till hans gemål.

¶ Äpther konungx pippini dödh samladhos til hoppa alla frankka ädhlasta män, huilke alle mz enne röst oc endräkteliket hiärta kesto oc wt- 5
koradho karolum magnum til konungh äpther sin fadher i frankka rike honom prydhandes mz Sp. 2.
konungxlike krono J them thima liffdhe än drotnigghen konungx pippini hustru oc karoli magni modher, hennas nampm war bertrada, hon manadhe 10
idhkelika sin son karolum magnum, at han egh glöma skulle sins fadhers bodh oc wilia om hälga iomffrwna amalberga, at han ekke skulle wilia henne hindhra, ällar omaka i nakre matto, swa framt at han ey skulle sik wäntha största hämda- 15
gäl aff gudhi för sina dirffwe, Oc her mz sagdhe drotnighen bertrada sinom son karolo magno, at hon nw strax wille sik skynda til konunghen longhabardorum, oc mz honom saa dagtingha, at hans ädhlasta dotter som heth hillegardh skulle 20
karolo magno tilföghias i cristeliko hyonelag ¶ Nw tha karolus magnus war stadhfäster konungher, oc pascha högtidhen tilstwndadhe, kalladhe han til sik alt riddarskapet oc ädhla män i frankka rike, betraktandhes mz them om rikessens bästa bestandh, 25
om fredhen oc annor märkeliken ärandhe oc saker, Oc i blandh annor rördhe han til them hwem them bäst synthes oc beqwämelikast ware honom tilföghias til sängalagha oc hustru, ther riket aff haffdhe hedher oc bestandeliket gagn, oc han 30

sielffuer hwgnat, Tha oppräknadhos ther o
nämpdhos mangha ädhla oc högborna iomffrwr
aff mangh landh oc herradömom, när oc fiärra
Oc mz thy ythersta samtykte alt riddarskape
Bl. 5, v. Sp. 1. 5 endräktelika, at iomffru amalberga war the be
qwämmelikasta ther til, badhe för släkt oc ägha
dela skuldh, swa oc för karskhet, gudelikhet o
wisdom etc ¶ Naar konunghen hördhe, at han
ädhlasta män waro swa endräktelika begäran
10 dhes, at the iomffrun amalberga war thäs wärd
ogh, til wälias at wardha konungxsens sam
laghe oc drotnigh, täktes thz honom ganska wä
thy han mykyt hetheliga älskadhe iomfrwna, O
giordhe han strax myndogh bodh til sinna modhe
15 bertradam, som war i sin wägh til konunghe
longobardorum, oc bödh henne wändha sin wäg
tiith som hennas sonaqwarn iomffru amalbärg
war oc sagdhe henne, hwat frankarikes radz rad
haffdho besluthet oc förhanlat i tässe sak, oc th
20 skulle drotnigh bertrada wtan alt hindher op
sökia jomfru amalberga, oc redha sik mz henn
til konungxliket bryllopp ¶ O godhe ihesu,
godhe ihesu, kom nw, kom nw, thinne älskelik
brudh til hiälp, See nw milleligha oc warkwn
25 samliga henne belagdha aff sinom fiandhom o
margfallom snarom

Amalberga flyr på nytt.

¶ Naar millaste herran gudh saa sina tiänirsk
swa betwingadha til konungxsens brylloppe ¶ Se

at gudz älskelika io*m*fru sancta gertrudh, huilke*n* nw nylyka dödh war, ko*m* so*m* en skinandhe ängil til hedh*er*wärdogha*n* man rodinum, hälga amalberga brodh*er*, i sömpne, so*m* ängille*n* fordho*m* ko*m* skina*n*dhis til sanctum iosep io*m*ffru maria fäste man, Oc sagdhe sancta gärtrudh til rodinum, Stath opp snarlika oc fly til nakra wärn mz thi*n*ne syst*er*, thy at konu*n*ge*n* haffw*er* wtsänth försaat i allo*m* wägho*m*, huilke h*en*ne skulu oppletha oc til sik i brölloppet föra ¶ Än rodinus nar ha*n* wart saa i drömе*n* förwaradh*er* oc förmanadh*er*, skyndadhe ha*n* sik wtan alla*n* dwala tith so*m* han wäl wiste sina syst*er* wara, kwngörandis h*en*ne thz hono*m* aff sancta gärtrudhe oppenbarat war ¶ Naar sancta amalberga hört haffdhe sin brodh*er* rodinum, opplyffte ho*n* sina händh*er* i hymelen j*n*nerleka takkandis alzmäktogho*m* gudhi för sina milla gaffwo, at ha*n* wärdogadhis h*en*ne förwara, oc antwardadhe sik i gudz händh*er*, oc togh aff allo*m* syno*m* storo*m* rikedomo*m* mz sik alzenkte, wta*n* eth klädhe o*m* sit hwffudh, oc eth lith*et* skrin mz nakot gull, tänkiandhis thz christus sagdhe appostolis jn ewangelio, wta*n* swa är at ma*n*nen widh*er*sigh*er* allo thy ha*n* ägh*er*, tha kan han ekke wardha mi*n* kä*n*neswen, oc nar hälga io*m*ffru*n* haffde sik swa näktat aff alle si*n*ne eghelikhet, fölgdhe [hon] so*m* nakudh h*er*rano*m* ihesu christo äpth*er* mz sith kors, oc foor wt lönligha o*m* nattatidh mz sino*m* brodh*er* rodino ¶ Jo*m*ffru*n*nas thiänara so*m* hema waro i hwsit, nar the förnu*m*mo at io*m*ffru*n* war bortho, oc the wisto ekke hwart

Bl. 6, r. Sp. 1.

hon war kommen, dröffdhos the oc klagadho her om jn byrdhis, oc sidhan wtuärtis mz folket, oc mz thz ythersta kom ryktet j konungxsens palacium, Tha sändhis otöffwat bodh äpther rodinum
5 iomffrwnnas brodher, oc han kwnne ekke finnas, tha waro nakre i konungxsens palacium, sighandis at rodinus war wndhan flydher mz sinne syster, Oc lät konungen strax sätias försaat i allom wäghom at the skullo ekke wndan komma ¶ I
10 them thimanom nar rodinus oc hans syster sancta amalbärga lagdho wt oppa sina reso, tha war paska daghen hart när, oc the foro alt skogledhis i storo öknenne, tha böriadhe hälga iomffrun til at mykyt sokkas oc gratandhe wardha,
15 aff thy at ihesu christi opstandilsa dagher war swa när, oc kwnne wanlika hända, at enghen kyrkia war i them wäghenom, hwar hon matte wnffa ihesu christi wärdogasta likama sik berättandis, Oc nar hon swa söriandhes war, oc
20 full mz dröffuilsom, oppwäktes snarlika mykyn frögdh i hennas hiärta, thy tha the färdadis i bärgomen, opplyffto the sin öghon, oc sagho ena största fähyordh widh bärghen aff nästa bymen, oc mangha fägömara, mz hiordenne, oc the haffdo
25 präst när sik, oc dwaldos när them rodinus oc hans hälga syster, ther takandis mz gudelikhet sina pascha redho

Järteckinet med mannen som stal Amalbergas skrin.

¶ Naar hälga io*m*ffru*n* än stodh i sina böner oc pascha högtidi*n*ne, opwäkte gamble owenen, so*m* är diäffwllen, en wranga*n* man jnskiwtandis hono*m* 5 i hoghe*n*, at ha*n* skwlle bedröffwa jo*m*ffru*n*a, oc the*n* wranghe ma*n*nen stal bort thz litla skrinet Sp. 2. so*m* ho*n* mz sik took, mz allo thy th*e*r j war, oc gik sin wägh, wiliandis fly jn i a*n*nor landh, än hören h*e*r alla eth wndh*e*rliket ärande, iordhe*n* 10 öpnadhes, oc wart th*e*r so*m* en gropp, huilke*n* aldrigh th*e*r förra seedh war, Oc aff the grope*n*ne gik en gry*m*maste wargh*e*r, gapandhes oc gräselika seandhes oppa tywffuen, oc sprangh oppa ha*n*, först söndh*e*r slitandhis klädhit, i huilko 15 skrinet war holt, oc wtdrogh ha*n* skrinet mz clome*n*, Oc tha tywffuen saa sik om kringh, hwru ha*n* matte wndhan ko*m*ma, Tha war warghen hono*m* altidh wndh*e*r öghone*n*, som han wille hono*m* dräpa, än tha sargadhe han enkte ha*n*s 20 köt ¶ Fägömarene tha the sagho tywfwe*n* wara i liffs nödh, badho the hälga io*m*ffru*n*a ko*m*ma hono*m* til hiälp, oc warku*n*a hono*m*, tha stegh rodinus the*n* ädhla riddaren til sin häst oc tha ha*n* nalkades warghено*m*, förbödh han hono*m* 25 dräpa ma*n*nen, oc ko*m* tyuffwen oskadder sin wägh, Oc hälga io*m*frw*n* tok skrinet i gän

Underverket med brödet och vinet.

¶ Naar prästen so*m* war mz fägömaro*m*me*n*, oc the mz hono*m* sagho gudz dygdh, oc gudelika krafft wara mz tässe hälge io*m*ffrw*n*ne oc h*en*nas
5 brodh*er* rodino, loffwadho the oc högelika äradho gudh, ey witandhis hwat the skullo the*m* til wördhnig ällar wältäknat göra, än the haffdo nakra brotna brödh stompa i sino*m* karffwo*m*, oc lith*et* aff wiin i theras flasko*m*, oc sagdho
10 the til hälga io*m*ffru*n*na oc rodinum h*en*nas
Bl. 6, v. Sp. 1. brodh*er*, O hwru gärna wi idh*er* bywdha willo*m* til pascha högtidhena mz os om wi nakor ämpne th*er* til haffdo*m* til kosten, jo*m*ffru*n* mz sin brodh*er* rodinum satto sik mz them til maltidh
15 i gudz kärleke, oc nar the mätte waro war brödhit oc spisen mera thz the sa*m*man hä*n*to, än thz the fram baro, thy at mathen öktes i theras händh*er*, för hälga io*m*ffru*n*nas bön skuld, Oc winet i flaskome*n* ökthes täslikes swa at ä
20 hwru mykyt the wtguthu aff winet tha bliffw flaskonar ä lika ffwlla, Tha loffwadho präste*n* oc fägömarene gudh sighiandis, O hälog io*m*ffru o hwru rik thu äst i gudhi i thi*n*ne förskulla*n*, mäktogh i thin iärtekne, aff hwilke*n*s dygdho*m*
25 gudh opplyst haffw*er* jämwäl tässa öknena

Amalberga förföljes af djeflar.

¶ Här äpth*er* for hälga io*m*fru*n* ow*er* en landz ändha so*m* kallas hasbonia, oc nalkadhis mothe

qwällenom til enna stora älff, som kallas lacta
Ther mötte henne en osigheliken stoor skare mz
diäfflom, alle swarte oc styggelike, änlite haffdho
the som mäniskior, oc waro ridhandes som stridz
män, än all theras tygh oc wakn waro swart oc 5
styggeliken, swa at man matte död aff räddogha,
thän them saghe, Tha wart rodinus mykyt för-
färadher, tänkiandis at konunghen haffde sänt
äpther honom blamän, som honom skullo gripa,
hälga iomffrun i thz första wart förfärat oc rädh, 10
än hon kom snarlika til sinnes i gän, takkandis
sins brudhgomma godhet oc aldzmäktoghet, oc
gaff sik til böner oc psalma, oc gudelika be- Sp. 2.
skadhan mothe fwla diäfflar Tha gaffwo diäfflane
fran sik grymmasta lywdh, oc styggeliket roop, 15
swa at man matte ther höra leon, pardos, byörna,
wargha twth, draka oc orma hwislan, oc alt thz
som styggeliket war, Tha taladhe en aff diäfflomen
sighiande til rodinum, Rodine hwi wilt thu swa
fanyttelika wadha moth strömmen, sätiandis tik 20
mothe konungh karlle, bort takandhis thina kära
syster fran honom, wtan thu snarlika omwändher
tith sinne, tha faar thu otwäkelika hans mäktog-
hetz wredhe oc hans hämpnd, Thu haffwer hört
wisa manzsens ordh, at thän som säther sik mothe 25
maktenne han gör sik skadha, Mykyt bätter ware
at thu lathe thina syster komma til konungxsens
palacium, tik oc thinne släkt til opphögilse, oc
rikeno til froma oc priis, än thz thu nw gör,
Rodinus wiste wäl at diäffwllen är snar at swarffwa 30
lygnena, skötte enkte owenssens ordhom, som ful
waro mz swek, wtan skyndadhe sik til brona

som laa ower älffuena, Än nar diäffwllen saa
sik wara försmadhan, tok han mz sik en mäkt-
oghan diäffla skara, oc bröt nidher brona, ¶
Naar thzta hälga sälskapet, iomffrun mz sin
5 brodher, oc theras äptherföliara, nalkadhos bronne,
oc sagho brona nidher kastadha, wordho the
Bl. 7, r. Sp. 1. dröffdhe oc ängxloghe, aff huilko owenen fik
tilffälle at fresta hälga iomffruna, han tok oppa
sik hampn, som han haffde warit en moghen
10 gudeliken man, oc taladhe til iomffrwnna sigh-
iandis O thu höxta konungxsens brudh, war ey
dröffdh, wtan kom hiit til mik, min höghra handh
skal tik oskadda owerföra tässa flodhena, see
thenne ilkloke fianden, huilken ey räddis fresta
15 herra ihesum, Än hälga iomffrun ey wiliandis
lidha längher owensens swik giordhe för sik
korssens tekn moth diäflomen, oc nar the thz
sagho ropadho the oc skraladho owermattelika
sighiandis O o hwat makt the iomffrun haffuer,
20 oc flydho aff hennas asyn allaledhis görandis aff
sik eth stort gny oc ropan, som the göra som
stridz män ärw, sik jnbyrdhis til slagx gangan-
dis ¶ En lithen stadher som kallas cyenas ligher
ey fiärran ther som diäffla stymet war, thäs
25 stadzsens borghara sändho nakra sniälla män
thiit som iomffrun war, wiliandhes wetha saan
tidhande, oc kwngiordhe them allaledhis hwru
hälga iomffrun stridhe moth diäfflomen, Oc nar
borgaromen all sannindh war ther om them
30 wndherwist, opplyffto the sina händher oc änlite
til hymelen, gudhi takkandis för sina stora nadh,
oc the mykla makt han giffwit haffde the hälge

io*m*ffru*n*ne, oc thäs mere owenen ökte h*en*nas frestilse, thäs mera ökte gudh h*en*ne i iärtekne*n* oc dygdhomen, swa at tässen hälga io*m*ffru*n* war so*m* clarasta morgho*n*stiärna, skinande i dygdho*m* Sp. 2. 5

Om den stora fisken.

¶ Ey waro än tässe*n* hälga io*m*fru*n* oc h*en*nas hedh*er*sa*m*me brodh*er* i fulle tryghet för konu*n*gh karolo magno, oc bögdho the sin wägh til en lithen stadh som kallas wilnorth, hwar iomfru 10 maria haffs i wördhnig oc högtidhelikо*m* ami*n*n-ilso*m*, th*er* beddes ho*n* härbärghe, thy at daghe*n* war framlidhe*n* oc mörket nalkadhis, oc för thy at hälga io*m*ffru*n* idhnadhe sik ey at enast i myklo*m* böno*m* oc store wakan, wtan ämwäl 15 haffde ho*n* mykla fasto, swa at o*m* daghe*n* aath hon at enast enfalla brödith, mz nakra röth*er* ällar gräs oc yrth*er* so*m* wäxser th*er* i landet ¶ Thz händhe at iomffru*n* bödh si*n*ne tiänisto möö gaa nidh*er* til strande*n*na, ällar älffwa bakkan, 20 oc hänta th*er* ena yrth so*m* th*er* j landeth kallas crisonium Tärna*n* gik til strande*n*na so*m* h*en*ne budhit war, Oc som ho*n* sik nidh*er* bögdhe äpth*er* yrthe*n*ne, oppsprangh iämsköt en största grymber fysker aff dywpet oc lagdhe sik til 25 landit, som [han] haffde wilit oppswälga litla pighona, pigha*n* wart ganzska förfärat, oc ropadhe sighia*n*dis hiälpen hiälpe*n* mik, fisken wil mik dräpa, hälga io*m*ffru*n* spordhe h*en*ne hwi ho*n*

skriadhe oc ropadhe, pighan swaradhe kära ffru
fisken haffde mik dräpit, om iak ey snarlika
haffde wndhan flyt, hälga iomffrun wiste iämsköt
wäl hwat then hälge ande haffde henne mädher
5 giffwit, oc sagdhe jämbrat til möna, gak strax
Bl. 7, v. Sp. 1. til strandena oc tak fisken i gelen draghandis
han oppa törra landet, Möön gik strax til strand-
enna, än för thy at mön kändhe sik klena til
sadana twnghã byrdh, kalladhe hon mz sik en
10 klenan drängh, tolken som hon siälff war, oc
drogh stora fisken oppa törra landhet, äpther
hälga iomffrunnas bodh, oppa huilket alt folket
wart mykyt wndrandhe, badhe för thy, at ther
war aldrigh förra swa stor fisker sedher, swa oc
15 för thy at fisken pläghar ekke giffwa sik fran
dywpet oc til landith, war oc wndher at han
enkte widherfrestadhe komma i gän i watnet,
oc loth sik gripa swa som siälffwiliandis, för
huilkit hälga iomffrwn, gudhi mykyt takkande,
20 offrandhis honom psalma, mz gudelikom bönom,
oc samman kallade mykyt fatikt folk, om huilket
hon sik laat altidh mykyt wardha, oc skiffte mz
them fisken, oc haffdhe siälff mz sino fölghe
godha bärnigh wtan alla bristh oc loffwadho
25 gudh för sina milla gaffwo, I samma stadhen
som hälga iomffrun war nw kommen, war en
prästher, haffwandis nampnet mz dygdenne oc
kalladhis benignus, thz tydher mildher, ällar liwff-
wer, han war en rätwis man j sit liffwerne,
30 han kom til hälga iomffrwnna henne helsandis
mz gudhelikom wälsignilsom, hans modher war en
godh cristen människia, än hon haffde en hardhan

krankdom, draghandis h*en*ne til dödhe*n*, i xl dagha haffde ho*n* alzenkte ätith oc kw*n*ne enkte a*n*nat tala ällar tänkia wtan oppa dödhen, thy at h*en*ne wanzkadhis i allo*m* h*en*na ly*m*mom, Tha wart h*en*ne radh giffwit, at ho*n* skulle bedhas ath*er*leffw*er*na aff thy som hälga iomfru*n* haffde hanterat siälff aff sin maath, Thzta wart wndh*er*wist p*re*steno*m* som nw saat widh bordhet, mz hälga io*m*ffru*n*ne, oc p*re*sten kwngiordhe thz framdelis hälge io*m*ffru*n*ne, hwat hans kranka modh*er* war begärandhes, Tha gaff hälga io*m*ffru*n* sik til gudelika böner lönlika swa at alle sagho lippona röras, än h*en*nas ordh hördo enghe*n*, oc sidhan hänte ho*n* siälff ath*er*leffworna til sa*m*man, görandis wälsignilse th*er* ow*er*, oc sändhe*n* kranka qwi*n*no*n*ne, oc iämsköt so*m* ho*n* tok första betha*n* i sin mw*n*, tha war aldh*er* krankdomer bortho aff allo*m* h*en*nas kropp, oc wart alzstingx helbrigdho ow*er* alt sith liff oc loffwadhe gudh i si*n*ne hälge brudh sancte amalberghe

Sp. 2 · 5 · 10 · 15 · 20

Amalberga låter bygga en kyrka.

Jthe*m* daghome*n* kom för hälga io*m*ffruna tidhande, at konu*n*ghe*n* karolus magnus haffdhe begy*n*nat örlögh moth eno*m* mäktogho*m* härtogha, aff hwilko ho*n* wänthe sik fridh oc rolikhet, menandis at konu*n*ghe*n* skulle h*en*ne glöma oc borth läggia aff sith hiärta äpth*er* thz ha*n* haffde swa dana grofft örloghe oppbögy*n*nat, betänkte

25

hon mz sik, at äpther thz at hon nw stadh war
i sino mödhernis lande, oc i sin eghin grwndh,
at oppbyggya aff nyghio ena kyrkyo, i hwilke
hon i rolikhet matte thiäna gudhi til sin dödh,
Bl. 8, r. Sp. 1. 5 Oc thz hon tänkte fulkompnadhe hon snarlika,
oc lat kirkiona wighias sancto martino til hedhers
oc bygdhe sik siälffwe hws när kyrkionne, oc
tiänte gudhi trolika näther oc dagha, sik öff-
wandis i dygdhelikom gärninggom

---

10 ## Det stillade ovädret.

¶ Thz händhe om then tidh tha skyrdha timen
war, nar sädhen skulle opskäras oc wndher taak
föras, gik hälga iomffrun wt til sith skyrdha
folk, oc war hymelen aldra clarast· oc solen
15 skinandis, Än nakot äpther thz hon fran them
gik wart hymellen snarlika owerdraghin mz
mörkasta sky, oc tordönen gik mykyt gruffwe-
lika, oc tilstwndadhe stort räghn, oc folket iäff-
wadhe mykyt at aars wäxten skulle fördärffwas
20 Tha sändho folket nakra män fran sik, at the
skullo kwngöra iomffrunne theras ängxlan oc
räddogha ¶ Jomfrwn swaradhe bodheno lywfflika
oc mildhelika, oc bödh allom gaa til sit ärffwo-
dhe, tröstande trolika til gudz godhet, oc hälga
25 iomffrwn gaff sik til gudhelika böner nakra
stwndh, oc wtffallandis tarom jnnerlika mz hiär-
tat til gudz mildhet ropandis, oc til hans mykla
miskundh bidhiandis, Oc i samma stwndh kom

hymmelsens clarhet i gån, mz wänasta solskin, see her hwat nadh gudh giffwit haffwer tässe hälge iomffrunne liknandis henne widh then hålogha herran sancte iosue, huilken bödh solinne i hymlenom at ekke bärghas för än han haffde 5 hämdh giort ower wars herra owener Oc propheten sanctus elyas bödh hymmelenom giffua Sp. 2. räghn aff sik, huilken war aff gudhi mer än i try aar til lwkter, Swa är oc giorth mz tässe hälge iomffrunne, at för hennas hälga bön skuld 10 kom enkte skadhelikit rägn oppa hennas akra ällar äghadela, än tho at annars stadz fyöl thz manggom til skadha, aff huilke hennas häloghet synes mykyn oc stor wara ¶ I them tymanom bleff hälga iomffrun widh the kyrkiona hon siälff 15 oppbygdhe för sina rolikhet skuld, oc gudelikhet som förra är sakt

---

Foglarne instängde i fångahuset.

¶ En dagh händhe at en aff hennas tiänarom, som tilsyn haffdhe wtwertis om hennas bohagh, 20 kom oc klagadhe högelika för henne, at aff främadha landh waro komna mangh M foghla siälsyne oc okwnnoghe, oc foro i storom flokkom, oc meer än iij[M] i hwariom flokke, oc wordho nw wanlika wane komma oppa hennas säädh, oc 25 haffdo mykyt nw fördärffuat oc nidher trwdhit aff sädhenne, oc badh thy thiänaren hälga iom-

ffruna mz sinom hälga bönom borth komma the skadhelika foghlana, Tha swaradhe iomffrun bywdandhis thiänaren, at han skulle borth köra them, Thiänaren sagdhe sik thz haffwa offta
5 giort oc thz kan enkte hiälpa, thy at the äpther litla stwndh kommo snarlika i gän, Tha bödh hälga iomffrun gripa foghlana oc läsa them jnne i fangha hwset, thiänaren gik fran iomffrunne, oc skötte enkte meer hennas bodh, honom tykte
Bl. 8, v. Sp. 1. 10 thz wara swa som barnsliket taal, thy at enghen kan gripa foglen flygandis i wädhrit, än nar tiänaren war swa twäkandis, fik en nwnna wndhersta oc se hans förswmilse, straffadhe honom sighiandhis, O thu lather fane haffdhe hälga
15 iomffrun budhit tik nakot omögheliket ärandhe at göra, sannelika thz skulle ey förswmas, än nw bödh hon driffwa foglana wndher häktilse See iak är en qwinna oc wil iak fram gaa för idher som ären män, hwat i sen mik göra, tha
20 äpther fölien i mik, tha gingho wt oppa akren tiänarena, oc gudhelika nwnnan bywdhandis foglomen oppa hälga iomffrwnnas wäghna gaa i fanghahwset thy at the haffdho sik förbrwtit, Tha lyddo foghlane hälga iomffrwnnas bwdhi, oc
25 gingho tith som them bwdhit war, oc än tho at foglane kwnno ey tala, häldher än balaams asne, likkawäl nidherslogho the sin hwffudh moth iordhinne, som the willo tekna at the brutlike waro, enghen aff them opplyffte sina winga, til flygha,
30 ällar gaffwo nakot skrii fran sik, wtan bliffw alle rolike oc tyste äpther fangha sidh ¶ Naar nästa natten war förlidhin, oc hälga iomffrun gik hem

aff kyrkio*n*ne, äpth*er* ottesanghe*n*, oc h*en*nas psalma, oc langha böner, warkw*n*nadhe ho*n* sik ow*er* the siälsyna fanghana, oc bödh opplata hwset för the*m*, städhiandis the*m* flygha, hwart the*m* täktis, tiänaren läth opp hwset, oc the flughu sin wägh, likawäl stal tiänaren en fogol, oc dolde han, förwarandhes han lönlika, foglane nar the haffdho sik jnbyrdhis skodhat, sa*m*nadhos the i en flok, oc ko*m*mo til hälga io*m*ffrw*n*nas hws j gän, oc haffdho ganzska wndh*er*like*n* laat oc aathäffwe, som the haffdho warit söriandhe ällar grathandis, oc enghe*n* kw*n*ne wetha ällar wndh*er*sta hwat thz teknadhe ällar tydde, Tha wiste wäl hälga io*m*ffru*n* hwat them skadde, oc bödh wndh*er* gudz lydhno i gän bära foglen som stwlin war, oc tha foglen war til the*m* ko*m*me*n*, bödh hälga io*m*fru*n*, at the skullo flygha sin wägh, oc the oc theras affkömdh aldrigh i gän ko*m*ma oppa h*en*nas äghadela, älla theras so*m* h*en*na arffwa wardha, huilkit bodh haffw*er* stadwgth bliffwit til th*en*na närwarandhis dagh, äpth*er* theras witnesbyrdh so*m* th*er* i landit boo, aff hwilko märkias maa jo*m*ffru*n*nas stora häloghet

---

Konung Karl uppsöker Amalberga. För att undgå honom, blifver hon nunna.

Täntidh konu*n*gh karl magnus haffdhe ow*er*w*n*nit thu härtogha döme, so*m* war aquitania oc vasconia,

oc kom til frankarike igän, mz sigher oc storom priis oc mykle äro, wart för honom fört swadana rykte, at hälga iomfrun amalberga mz sin ärlika brodher rodino waro wndhan konungenom flydde
5 i främadha land, optändhis strax i hans hiärta en kärlekx eldher til iomfrwnna, oc astwndadhe
Bl. 9, r. Sp. 1. hetelika komma tith som hon war, oc än tho at han haffdhe oppa thentidh högmälis ärandhe för händher, som war mäktogh stridh oppa the hälga
10 romara kyrkio wäghna oppresa skolandis moth konunghenom longobardorum oc hans son, hwilken tha mäktogher war, oc jämwäl hälge fadhren adrianus pawe badh konungh karl skynda thz ärandhit wtan dwalu, likkawäl satte han opp, oc
15 fram satte pawans wilia til annantidh, oc skyndadhe sik til hälga iomffrunna amalberga, menandis at dwali komber manghom til skadha, oc förswmilse dräpa hoppet, Oc han haffde til then daghen mykyt sik möth, wtan froma, oc wndherstodh
20 konungen, at hälga iomffrwn war kommen til sith mödhernis stadh oc landh, oc lat henne bespeias i alle matto, oc war nw förtänkter hurw han skulle henne läntelika gripa, Oppa thentidh haffde hälga iomffrun när sik en gudeliken präst,
25 huilkom wndherliken ärandhe kommo i dröm, ällar i sömpnen, thy at nar prästen war soffuande, syntes honom mykyt folk, alt wänkt mz harnisk, oc hastelika färdhas, han kwngiordhe hälge iomffrwnne sin dröm, oc mz hennas wilia
30 foor han til stadhen hwar honom syntes i sömpnen, oc wille pröffwa om sanninddäna, oc händhe swa wara som honom drömde, thy at ther kom

konunghen, prästen spordhe aff enom, haa ther
foro, oc hwart the willo, honom warth swarat,
at thz war karolus magnus franka konungher,
som wille hem föra sina fästemö, prästen tha han Sp. 2.
thzta hördhe, kom han sik läntelika fran thz 5
folket, oc lagdhe sik til en genstigh, haffwandis
nattena til hiälp, oc kom snarlika til hälga iom-
ffruna, kwngörandis henne, hwat han wiste, oc
som prästen oc hälga iomffrun än taladho her
om kom bradhelika en hennas tiänare sighiandis 10
O kära frw idhar gardher är om kringh lagdher
mz hoffmän, oc porthen oppbrydhz, Tha för-
färadhes hälga jomffrun ey wetandhes hwart hon
skulde wndan fly, tha kom hon gönom en lön-
port jn i kirkiona, oc stängdhe kyrkio dörena 15
thz hardasta hon kwnne, giffwandes sik til jnner-
likasta gudelika böner ropandis j hymelen til all
hälgon, bidhiandis thera wndhsätnigh oc hiälp,
oc lagdhe sik ad veniam för altaret mz wtrăktom
armom, oc taladhe til sin sötasta brudhgomma, 20
mz sadana ordhom O aldra millaste herra ihesu
christe renliffsens älskare, oc mins jomffrudoms
gömarä, jak bidher tik, at thu ey owergiff mik i
dröffwilsenna daghi, tik wtualde iak mik til brudh-
gomma, tik astwndadhe iak mik til älskara, aff 25
alle mine krafft, oc aldrigh haffde iak nakot söth
wtan tik, Oc för thy o älskelikaste herra oc
brudhgomme, at iak haffwer gömth tik loffwadha
troo, tha är iak nw kommen i konungxsens
wredhe oc hoot, O herra ihesu see her leoneth 30
som wil mik opätha, oc mik är ey ämpne wndhan
fly, Oc thy min älskälikaste herra antwardhar

iak tik mina blyghelika renlikhet, oppa thz at
Bl. 9, v. Sp. 1. iak aldrigh skuli mista mina iomffrulika krono,
O herra gudh nidherbögh thin öron til mina
böner, oc sänt mik hiälp aff hymblenom, Oc nar
5 hälga iomffrun haffdhe lyktat sina böner, tok
hon eth iärn, oc aff skar sith haar ällar lokkar,
oc holde sith hwffwdh mz wigdho wile, oc swa
gaff hon sik i gudz händher oc wilia ¶ Tha
konung karolus saa, at hans astwndan syntes ey
10 wilia haffua framgangh, aff thy at hälga iomffrun
flydhe til kyrkionna, tok han dirffwena för wiis-
domen, görandis thz honom ey lofflikit war, han
sloo opp oweruällelika kyrkio dörena, oc gik jn,
oc fan hälga iomffruna liggia för altaret, klädda
15 som nwnno, tha wart han storken i malet oc
sagdhe til henna ¶ Enghen biskop ällar kyrkionnas
prelath dirffdhis tik wighia til closters klädhe-
bonat, sidhan min fadher pippinus nämpdhe tik
mik til brudh, aff hwas makt dyrffwis thu nytia
20 hälogan klädhebonat, oc mangh hardh ordh gaff
konungen hälge iomffrunne, Ather blandadhe han
lywff ordh i blandh hwas ordh, loffwandhis henne
konungxlika gaffwor, mykla äro oc rikedoma oc
kräselikhet, om hon wille samtykkia hans wilia,
25 Än stadogasta hälga iomffrun bögdhe ey aff ihesu
christi kärlek, för nakot söth smiker skuldh, ällar
nakot hoot oc räddogha, wtan gaff konungenom
clarasta ändoghet oppa hans wilia oc begärilse
sighiandhis Jak är redhoboen til at lidha alzs-
Sp. 2. 30 kona pinor, oc siälffwan beskasta dödhen, för
ihesu christi kärlek skuld, thy han är min sann-
aste brudhgomme, oc aldrigh giffuer iak nakrom

dödhelikom man mina troo, wtan sötasta herranom ihesu christo

Karl misshandlar Amalberga.

¶ Naar konungen hördhe sina bön wara försmadha, rördhis han til wredhe, oc sprang opp, wiliandhis 5 opp resa iomffrwna aff iordhenne, än han förmatte henne hwargens röra, thy at then hälge ande giordhe henne swa swara oc twngha, Tha wredhgades konungen än meer, oc rykte henne i armen mz alle makt, swa at alla hennas adhror 10 oc sinor söndherslitos, oc klene armläggen brast i thwa dela, han sprang annantidh oc tridhiatidh opp, oc tok hälga iomffruna ower härddana, wiliandhis henne oppresa oc drogh henne haardelika swa at han siälffwer wart trötter, likkawäl 15 kwnne han henne enkte röra, än kroppen hennas krasadhes ömkelika, oc skulrobenen bräktos oc söndradhos, Oc konungen gik wredher sin wägh, oc hälga iomffrun syntes ther liggiandis som hon allaledhis dödh ware, oc kwnne engen· annat 20 sighia, wtan hon war wisselika dödh oc christi martyr ¶ Loff hedher oc ära wari alzmäktoghom gudhi, huilken ey owergiffwer them honom älska, wtan hugnar them oc wärnar fran ondho, Tha han saa sina älskelika brudh swa ömkelika lighia 25 swa som dödha, wärdogadhis han siälffuer henne sökia, giffwandhis henne liff oc helso i gän fwlkomlika, oc räknadhis hennas dröffuilse för ful- Bl. 10, r Sp. 1.

ko*m*likit martyrium, oc tilegnadhe h*en*ne thua dyrasta kronor, oc twa ädhlasta kiortla, en skinandhis mz io*m*ffrulika lilior, th*e*n andhra rödha*n*, mz martyrii sigh*e*r, swa täktes högxta
5 h*e*rrano*m* prydha sina brudh sanctam amalbergam ¶ Naar thzta war ow*e*rfarit oc rodinus hälga io*m*ffru*n*na brodh*e*r saa the grymhet hans syst*e*r giordhis, Oc th*e*r mz aktadhe ha*n* wärlde*n*nas ostadwghet, oc hwru hans hälga syst*e*r ärw-
10 odhade oc stridhe manlika mothe wärlde*n*ne, köth*et* oc diäfflome*n*, Tänkte ha*n* oc oppa sith siäla gangh, skiffte mälla*n* clost*e*r oc kyrkior oc fatikt folk, hwat ha*n* ägandhe war i franka rike, oc gaf sik wndh*e*r reglo wk, j sancti bendicti
15 ordho i cassino berghe, Oc liffdhe ärlika oc wäl, oc fik hymerike til löna

---

Amalberga får en uppenbarelse i sömnen.

¶ Nw sidha*n* h*e*rran ihesus christus haffdhe sökt sina brudh sanctam amalbergam, h*en*ne hela
20 giorth oc sötelika hwgswalat, so*m* förra är sakt, Oc ho*n* äpth*e*r si*n*ne gudelike sidhwä*n*io haffdhe warit i lange wakw oc mykla böner, aktadhe ho*n* hwila snarlika sina la*m*ma oc wttrötta ly*m*me, händhe at ho*n* bleff soffwande, Oc iämsköt oppen-
25 baradhe sik h*en*ne i sömpne*n* thän hälge biskoppe*n* sanctus villebrordus mz the hälge io*m*ffru*n*ne sancte gertrudhe, oc taladhe til h*en*na tässen ordhen, O äroffulla io*m*ffru, O hälogh io*m*ffru,

huilkens fäghrindh hymerikes brudhgomme älskadhe oc troloffuadhe mz sith dyra fingherguldz jnsigle, Thu stridhe manlika, fram halt nw stadelika, oc thu skalt taka krono aff herranom gudhi, mz änglomen, herran ihesus christus sändhe os til tik sinne käristo, om os tik giffwandis sin sötha ordh ällar tiltalan, thinne äroffulle stridh ather loffwandis wärdskyllog lön, Ther äpther tok sancta gertrudh wilet, ällar clädhit huilkit hälga iomffrun siälff lagdhe oppa sit hwffudh i kyrkionne, til tekn, at hon war gudhi troloffuat, oc antwardadhe thz sancto villebrordo biskoppe, at han ther ower wille giffua sin wälsignilse, huilkit han oc giordhe, oc satte thz igän oppa iomfrunnas huffudh, sighiandis Tässen renliffsens tekn wari tik til aminnilse til hymmelskan renlek, oc odödhelika brudhgomman ihesum christum, oc at thu ey tilstadhi annan älskara wtan honom, som är gudz son oc iomffrunnas, Oc sagdhe sancta gertrudh oc hälge villebrordus än tässen ordhen ¶ Naar try aar ärw förlidhin, tha skalt thu lykta tässens liiffsens lopp, oc skal thu tha jngaa i thins brudhgomma hws som en drotnigh klädh i förgyltom klädhebonat, oc äwerdelika glädhias i hans änlite som thu haffwer länge astwndat, Tha spordhe hälga iomffrun sanctam gertrudem til, hwat gudhi ware täkkast thz hon göra kwnne i the try aren, Sancta gertrudh oc hälge biskoppen swaradho, then byn som thu rättelika ägher som kallas tempseca, liggiandis widh älffuena, gak tith oc lath ther wardha ena kyrkio i iomffru maria gudz modhers hedher, oc

bliff ther gudhi tiänandhis til thin dödh, Tha
Bl. 10, v. Sp. 1. hälga iomffrun hört haffdhe hymerikis sändha-
budh, Oc hennas sötaste brudhgomme herran
ihesus haffdhe henne manat til thz som hon göra
5 skolandis war, oc hälge biskoppen villebrordus
oc sancta gertrudh foro ather opp til hymerike,
waknadhe sancta amalberga aff sömpne, oc loff-
uadhe gudh, honom aff jnnersta hiärtans kärlek
takkandis för sadana gaffuo oc wndheruisnig,
10 sangh gudhi loff sangh i psalma ympnor, oc alle-
luya alleluya, oc strax om morghonen näst ther
äpther gik hon tith, som sancta gertrudh henne
bödh, Oc fulkomnadhe snarlika hwat henne budhit
war aff hymerikis sändhabudhom

---

15 ## Konung Karls sjukdom. Han botas genom Amalbergas förskyllan.

¶ Naar konungh karl haffde smälat, bedröfft, oc
omannelika hanterat, oc söndherkrossat sanctam
amalbergam, som före sakt är, oc saa sik swik-
20 nan wara i sin stora begärilse, foor han til sith
konungxlika palacium i gän, mykyt wredher oc
dröffdher, Oc wart han ther hastelika begripin
aff sottenne som kallas febres, ällar skälfwa soth,
oc begynnadhe hetelika brinna aff sottennas
25 twngha, hans doctores som kallas medici, ällar
natwrlika läkiara, til kalladhos mz sino mästar-
skap oc kwnno tho honom enkte hiälpa, thy at
enkte annat syntes allom wtan dödhen i portenom,

allo*m* wndradhe hwi swa starker wärker oc dödzsens twangh hono*m* swa bradhelika ow*er*-kom, waro somlike so*m* sagdho, hwat ey är thz hämda gäldh för the omildha swepesak oc gry*m*ma hanteringh so*m* ha*n* giordhe the hälge io*m*ffrw*n*ne, 5 Sp. huilke*n* sa*n*nelika menlös war, oc enkte onth haffde förskullat, ällar wärdogh war til swadana förtreth oc ow*er*wälle ¶ Oppa th*e*ntidh waro ko*m*pne til palacium konu*n*gxsens brodh*er* so*m* kalladis karolomannus oc manghe andhre härtogha 10 oc greffwa, riddara oc andhre konu*n*gxse*n*s godhe män, för huilkens öron ko*m*met war thzta talet at swadana bradh*er* sywkdomber war konu*n*g-eno*m* ow*er* ko*m*men för thz at han omildelika hanteradhe the menlösa oc hälga io*m*ffrwna 15 sanctam amalbergam, Tha jngingo til konu*n*ge*n* tässe för nämdhe hans wener radandhes hono*m* alwarlika, at han skulle sik betänkia, oc i sith hiärta ow*er*wägha, hwru ha*n* omillelika bewist hafdhe sik mz the hälge io*m*ffru*n*ne, Oc th*er* mz 20 at hono*m* ware goth radh, at ha*n* blidkadhe h*en*ne mz kärlike bön oc wenlike gaffuo, bedh-andis förlatilse aff h*en*ne, oc täslikes h*en*nas gude-leka böner för sik til gudh, at han maghe hä*n*nas böner aatnywta, til at wnfaa sina helso igän ¶ 25 Konu*n*ge*n* hörandis sina weners radh, lydde han them, oc bödh at thz matte snarlika skee ¶ Oppa th*e*n tidh war i palacio när konu*n*gen en hans yparste radhgiffware, ha*n* kallades folradus, oc war en kloker man, hono*m* antwardadhes at föra 30 thzta ärandith til hälga iomfrwna, ha*n* fördhe mz sik stora konu*n*gxlika gaffwor, kostelika

Bl. 11, r. Sp. 1. klenodia, gull oc silffw*er* oc otaliket brwneth, skarleeth oc mangh dyrasta hedhenstykke oc flere paar kiortla, oc dyr skin, mz margskona andra dyra haffuor, Thzta fördhe förnä*m*pndhe
5 folradus til hälga io*m*ffru*n*na, som tha stadh war i th*e*n byn, so*m* kallas tempseca, hwar sancta gertrudh bödh h*en*ne bliffua til dödhen ¶ Naar sancta amalberga förnam, at konu*n*gxsens bodh war ko*m*met, gik ho*n* lyofflika til bodhit, oc tha
10 ho*n* hört haffde granlika manzsens ordh oc wilia, oc seet the mäktogha konu*n*gxlika gaffwor, swaradhe ho*n* millelika til all ärandhe so*m* han frambar för h*en*ne, Sighiandis, förlatilse giffu*er* iak gärna them mäktogha h*er*rano*m* i thy ha*n* mik mothe
15 giordhe, för hans likamlike helso wil iak oc kärlika til aldzmäktogha*n* gudh bidhia, än ha*n*s konu*n*gxlika gaffwor maghi*n* j föra til hono*m* j gän, thy at iak haffw*er* siälff mith eghit ow*er*giffuit, hui skal iak tha mik bekymbra mz a*n*nars
20 rikedomor Täkkes konu*n*geno*m* skiffta i blandh fatikt folk, kyrkior oc clost*er* tässa gaffwor, tha will iak ey at enast bidhia goth för ha*n*s krops helso, wtan jämwäl för ha*n*s rike oc thäs bestandh, Sigh oc honom oppa mi*n*a wäghna, at
25 ha*n* hedhre oc akallar hälga io*m*ffru*n*a sanctam gertrudhem, huilk*e*n mik altidh ko*m* til hiälp, tha ha*n* wille mik förargha, folradus förnä*m*pdhe, so*m* foor bodhskapet, ko*m* til konu*n*gh*en* igän, oc fan konu*n*ge*n* helbrigdha, oc kwngiordhe
Sp. 2. 30 hono*m* all ordh, oc hwat so*m* giort war i ha*n*s reso, Oc wart konu*n*ge*n* gladh*er*, oc giordhe allaledhes so*m* sancta amalberga hono*m* radde,

oc wart sidhan römsker kesare, oc giordhe the godha gärninga, oc främiadhe the hälga tro oc romara kyrkio, huilkit äpther honom enghen kesare giordhe, aff huilko stora böker ärw skriffna, honom til priis oc gudhi til hedher 5

Hungersnöden. — Järtecken.

¶ I samma thimanom kom ower landhet stoor plagha oc mykyn hunggher, oc sancta amalberga tiänistafolk sagho at hon haffdhe försmaat the stora rikedoma oc gaffwor, huilka konunghen 10 henne sändhe, corradho the lönlika jnbyrdhis ther om, oppa hälga iomffrunnas baak, sighiandis henne haffua owislika giort at hon skulle swa flatlika sändha fran sik swa dyra haffuor, hwat ey ware nw bättre haffua ena stora päningga summo til 15 at köpa sina bärnigh, än lidha saadana hwngher, än hälgasta iomffrun wndherstodh oc wiste klarlika folksens knor oc korran, war ey förswmol them til hugxswalilse, kalladhe samman folket, oc sagdhe til them, O min kära barn iak radher 20 idher at i aldrigh wilin wanhoppas oppa gudz nadh oc miskundh, thy at han är altidh när staddher them som i dröffuilsom ärw, annan daghen näst ther äpther kommandhe, tha hälga iomffrun haffde lyktat sina ottesangx böner, kom 25 hon hem aff kyrkionne, tha gik en aff tiänisto folket äpther nakot watn, til hwsens behoff, än tha han som watnet hänte hem kom i hwset,

Bl. 11, v. Sp. 1.

oc slogh thz wth i eth annat kaar, tha war watnet omwänth i blodh, tha bleknadhe thän som watnet haffde bwrith, oc täslikes alle the som iärteknet sagho, wordho alle rädde oc för-
5 färadhe, sighiandis wiselika komber här äpther nakor siälsyn iärtekne, jomffrun all ena mz gudhi wiste sakena hwi watnet swa wändhes i blodh, oc badh alla bidhia til gudh, som mäktogher är, at göra iärtekne, oc badh them bidhia stadelika,
10 ther äpther bödh hon them alla gaa til älff strandenna oc see iärtekne, tha the ther kommo, sagho the en storan fisk liggia oppa törra landhit, likkawäl liggiandis leffwandis, nakre lwpw til hwsit sighiandis thz hälge iomffrwnne, Tha bödh
15 hon them allom bära hem fisken i hwsit, oc fiällan oc deelan i stykke, oc skifftas en deel fatiko folke, en deel behiölt hon siälff til sith folk, Oc nar fatikka folkit oc hennas eghit folk täslikes atho aff fisken, tha öktes kosten i theras
20 handom som atho, i langan tidh alt til täs at sädhen wart moen oc oppskwrin aff akren, aff huilko hälga iomfrwn wndherstodh at hennas älskelikaste brudhgomme hördhe hennas böner i hennas dröffuilsom oc store nödh oc loffwadhe
25 oc äradhe han aff alt sith hiärta honom takkandhe, Swa är nw sakt litet aff myklo aff tässe hälgaste iomfrunne, gudhi alzmäktoghom är witherlikit,
Sp. 2. at hennas iärtekne oc dygdelika gärninga ärw ganska mykyt flere än her är skriffuat thy at
30 hon war ful mz dygdher oc häloghet, Thy at thz som allom är oppenbart, thz kan ey dölias, än lönlik ärandhe the gömas wndher skuggan

Amalbergas dōd.

¶ Tāssen hālga io*m*ffru*n* flydhe altidh wārsliken
priis oc rosn, oc thy ār mi*n*dhre delen aff h*en*nas
dygdh*er* os kw*n*nogh*er*, oc mere delen okw*n*nogh*er*,
haa ār then so*m* allaledhis kan wttrykkia ren- 5
leksens clarhet, th*e*n ho*n* swa stadhelika haffde,
h*en*nas liffu*er*ne war sa*n*nelika som āngla liffw*er*ne,
fōr thy at thz som āngilen haffu*er* aff si*n*ne natwr,
thz haffdhe ho*n* aff enka*n*nelike gudz nadh, Oc
thy so*m* ānglana skodha altidh gudhz ānlite, swa 10
war oc tāssa hālga io*m*ffru*n*nas hetelikasta astwnd-
an, at skilias fran twngha kroppe*n* oc til fōias
ānglomen, hwar hon oc matte skadha gudz .ān-
lite, oc syntes ho*n* thy ā mer oc mer wara gladh
at the try aar nalkadhos āndano*m* huilkin hy*m*- 15
melska sāndebudhen sanctus willebrordus oc sancta
gertrudh h*en*ne fōre lagdhe, Oc thy bleff ho*n*
stadhelika standandis i the*m* byno*m* tempseca
so*m* h*en*nas rāthe āghadel war, oc i kyrkio*n*ne
so*m* fōrra ār sakt, oc th*e*r haffdhe oc hālga 20
io*m*ffru*n* wt walt sin lāgh*er*stadh ¶ Naar dōdzsens
thime war nw nār stadder, āpth*er* h*en*nas heta
astwnda*n*, oc ho*n* fōrnam dōdhe*n* rōra h*en*nas
aadhra kāllor, oc ho*n* wanzkadhis i aal lidhamot, Bl. 12, r. Sp. 1.
tha opplyffte ho*n* sina hāndh*er* oc ōgho*n* i hy*m*- 25
melen, bliffwandis stadugh i gudelika bōner oc
j*n*nerlike hwxsan til gudh, Oc thās nāmen dōdhen
nalkadhes, thās sōtare taladhe ho*n* til gudh, mz
hiārta*n*s loffsangh, swa sighiandis i sit hiārta,
Sitiuit in te domine anima mea, Thz ār O mi*n* 30

sötaste herra oc gudh, nw törster mine siäl til tik, at iak matte skadha thina dagha oc thina äro i syon, thz är i äwerdelike hymerikis äro, aff huilko man maa märkia at hon mz största
5 astwndan wille hädhan färdhas, oc ey längher fran wara sinom sötasta brudhgomma ihesu christo, Oc som hon nw stad war i ythersta puncten, hördhe hon ena sötasta röst sighiandis, Stat opp min wen, Min wänasta dwffua kom til mik, oc
10 som hon war nw wäl til redh mz kyrkionna sacramentis oppgaff hon sina siäl j hälga änglas händher, Oc the framleddho henne mz störstom hedher oc presenteradho brudhgummanom ihesu christo i otalika hälga iomffrurs närwaro oc
15 hälga änglas ¶ Naar tässen hälgasta iomffrun sancta amalberga foor fran tässens wärldenna dödhelika liff, tha skriffwas aren äpther gudz byrdh dcclxxij tyiondhe daghen i julii manat, tha är sancti kanuti dagher, Oc tha war hälga
20 iomffrun siälff xxxj aar, Oc wändhes henna legenda oppa götha maal Anno domini Mdiij widh sancti vrbani tidh, alzmäktoghom gudhi til loff oc äro, oc honom wari loff äwerdelika Amen

OM SANKT GREGORIUS PÅ STENEN.

(Ur Cod. XXXIX Kyl.)

Thzta är thäs hälga herrans sancti gregorii oppa stenenom hans liffwerne oc hälga synda bättring, som war kära syster haffuer wänt syster cristin elffs dotter aff tyska twngo oc oppa swänsko 5

Bl. 57, v. Sp. 1.

Om Gregorii härkomst. Han utsättes strax efter födelsen.

J aquitania i waland war en ädhla riker man, han haffde mz sinne hwstru ij (2) barn en son oc ena dotter, the waro ganzka däghliken, oc 10 ther äpther doo hans hwstru, tha barnen waro widh x aar, tha wart oc theras fadher sywker, oc wiste wäl at han skulle döö, Oc sändhe äpther the ypersta ther i landet, them han bäst trodhe, tha the waro komne, tha saa han sörgelika oppa 15 sin barn, oc sagdhe, nw skaal iak fran idher, iak wille nw hälst haffua glädhi aff idher, Oc antwardadhe tha barnen enom thera, Tha han saa sin barn grata oc sörghia, tha sagdhe han til

Sp. 2. sonen hwi grather thu, thu faar en deel aff landet, iak sörgher meer om thina syster thy war henne tro, oc älska henne, oc älska gudh ower altingh, swa gömer han idher badhen, oc laat mina siäl
5 wara tik beffalna, oc ther mz doo han Tha togh then wnghe herran sina syster, oc före stodh henne i rätte trohet, oc hwat hon aff honom begäradhe i klädhe ällar androm tinghom, thz gaff han henne, oc waro tilsamman i rättom troskap oc
10 kärlek, Tha hatadhe then ondhe andhen thera rena kärlek som the haffdho, oc förmatte thz ey lidha, Oc jnsköt wngha herranom ondhan kärlek til sinna syster, oc hans systers fäghrindh förrädh honom, oc owenen giordhe at han soff när sinne
15 syster, oc hon wart haffwande Tha hon thz förnam, tha wart hon mykyt dröffdh, oc sörgdhe ganzska iämmerlika, Tha then wnghe herran saa sina syster bedröffuilse, sagdhe han kära syster sigh mik hwi thu äst swa bedröffd ällar skadhar
20 tik nakot, tha sokkadhe hon aff jnnersta hiärta, oc sagdhe, sannelika, iak är dödh til liff oc siäl, O we mik arme qwinno, til hwat wart iak födh, iak haffwer för thina skuldh gudz oc människios kärlek förtappat oc skal nw äwerdelika wara
25 skämdh thy iak bär eth barn aff tik, Tha wart han mykyt bedröffdher, thy honom war wärra om sina syster, än om sik siälffwan, oc gräth ganzska iämmerlika, tha saa hon oppa honom oc sagdhe, brodher haff tik wäl oc tröst oppa
Bl. 58, r. Sp. 1. 30 gudhz nadher, tha sagdhe jonkaren iak wil finna radh, wi wiliom thz enom wisom herra sighia, then trodhe min fadher wäl oc antwardadhe os

honom i sin dödz thima, han boor i mino lande, oc är ganzska tro, oc hwat han os radher thz wiliom wi göra, swa kommom wi mz äro her aff, tha wart hon mykyt gladh oc thz behagadhe henne mykyt wäl, oc sändho the äpther them 5 herranom, Tha han kom wnfingho the honom ganzska gudelika, oc ledho han jn i en kamara, oc then wnghe herran sagdhe til honom iak tror enghom bäther än tik, thz lät os nywta oc radh os thz bästa, thy wi wiliom war stora dröffuilse 10 klagha som all war ära ligger oppa, Tha sagdhe han, sighen mik hwat idher skadhar, tha sagdhe ionkaren honom at hans syster war aff honom wordhen mz barn, oc badh honom at han henne hwlpe at hon matte lönleka widh thz skelias, at 15 hon finghe ther ey oppenbarlika skam före, Tha sagdhe then wise mannen, iak radher idher, at i laten samman kalla herrana i landet, oc sighen för them at i wilin til the hälga graff, oc bättra idhra syndher, oc bidhin them thz the idhre 20 syster behiälpoghe ära, oc sighin thz hon skal styra oc bewara landet, saa göra the thz, oc swa bättren i alla idhra syndher, oc dön i tha oppa wäghen, tha wardha the halla thz the henne oc idher loffwadho oc sworit haffwa, Oc mädhan wil iak taka 25 henne til mik, oc wil iak hiälpa henne thz hon skal Sp. 2. skilias widh barneth lönleka, Ther äpther kommo herrana oc sworo frunne alt thz hon oc the waro begärandes, Oc han skildes sidhan fran henne mz store hiärtans sorgh oc bedröffwilse, oc foor sidhan ower 30 märith, Oc sidhan tok then wise mannen henne hem mz sik, oc stodh henne före mz storom kärlek, oc

haffde han ena godha gudelika qwinno, oc hon
henne the skammena halp at dölia, ther äpther
tha thimen kom födhe hon eth ganzska däghliket
swen barn, tha wisto the egh hwru the skullo
5 thz löna, wtan badho gudh, thz han them wille
wärdoghas lata faa wetta, hwat aff thy barne
skulle göras, tha kom them thz i sinnet, at the
skullo läggiat oppa watnet, Tha tok then wise
mannen eth faat ällar twnno, thz som war wäl
10 starkt oc goth oc lagdhe ther barnet wti, oc
lagdhe wndher thz silkes stykke, oc ther til xx
marker gul, som barnet skulle oppfostras mz, oc
lagdhe oc ther i ena fiilbens taffla oc hon war
ärleka prydh mz gul oc dyra stena, oc ther stodh
15 wti skriffwat, at barnet war ädla oppa släktenna
wäghna, oc war aff syster oc brodher, oc war ey
cristnat, oc at man skulle thy lata lära the hälga
skrefft, oc tha thz henne kwnne, skulle the faa
honom taflona, at han för sins fadhers synde
Bl. 58, v. Sp. 1. 20 badhe, Oc bewaradhe fateth ganzska wäl, at
honom ey wädher ällar watn matte skadha, oc
ladhe thz om nattena oppa watnet, oc war herra
gömdhe thz

Hans faders död. — Modrens fiende.

25 ¶ Ther äpther fik hon ondh tidhande, at henna
brodher war dödher, oc thz sörgdhe hon aff alt
sith hiärta, oc skriiadhe oc gräth ganzska sara,
oc klaghade hans dödh mz största sorgh oc

dröffwilse ¶ Tha h*e*nna brodh*e*r war nw dödh*e*r, tha fik hon landet oc folket all ena at styra oc regera, oc tha wart sport ower alt h*e*nnas landh h*e*nnas rikedoma hon haffde äpth*e*r sin brodh*e*r, oc tha thz wart fulkomlika oppenbart, tha waro 5 th*e*r mangha h*e*rra, som sändho sin bodh til h*e*nna, oc willo ganzska gärna haffua h*e*nne, för thy hon war oc alzstinges faghor oc riik, the*m* nekadhe hon allom, wtan sagdhe at hon wille tiäna gudhi, oc tiänte hono*m* dagh oc nath, oc 10 gaff almosor, oc las fastadhe oc wakadhe oc läth sin kropp ey huilas, oc haffde sa*n*na bätringh för sina syndh*e*r ¶ Nw war th*e*r när h*e*nna landh en h*e*rra, ha*n* war ädla oc riker oc han wille gärna haffua h*e*nne, än ho*n* wille ekke haffwa 15 hono*m*, tha wart han wredh*e*r, oc taladhe til h*e*nna mz orätta, oc trwghade h*e*nne oc menthe swa wilia faa h*e*nne, oc striddhe ällar röffuadhe h*e*nna landh, oc wan aff h*e*nne h*e*nna bästa sloot oc dreff thz swa länghe, at hon ey mera haffde 20 än en hwffudh stadh, th*e*n stadhen beskärmadhe Sp. 2. oc gömdhe h*e*nne gudh mz si*n*ne nadh för h*e*nna bästa,

---

Gregorius upptages af fiskare. Hans uppfostran.

Än nw wilio*m* wi aff the godho barneno sighia, 25 so*m* hon haffde gudhi befallat, oc thz barnet gömdhe war h*e*rra ihesus christus, swa so*m* han bewaradhe ionam som laa iij dagha oskadder i

fiskeno*m*, thy thz barnet wart aff gudz store
nadh wäl til landet fööϑrt, äpth*e*r ij [2] nätter oc en
dagh, J eth closter hwar j*n*ne war en hälogh*e*r
abothe, han badh sina fiskara för dagh wt fara
5 oc fiskia, tha wart wädhret swa starkt, at the
ey kw*n*no faa hwaske smaa fiska ällar stora, oc
wändho om oc foro hem, oc tha fingho the see,
hwar fateth flöt, tha wndradhe the storlika hwru
thz war tith ko*m*met, oc togho fatith jn til sik,
10 oc kastadho sin klädhe th*e*r ower oc foro til
landet, oc tha gik aboten oc spazseradhe widh
syön, oc fiskarana ko*m*mo tha ath*e*r, oc thz tykte
hono*m* wara förbithida, oc spordhe the*m*, hwru
the*m* war gangit, tha swarado the at wädhret
15 haffde them mykyt förhindrat, tha sagdhe abothen,
loffue*n* gudh at i ären h*e*r ko*m*ne, oc tok swa
klädhe*n* aff fateno, oc spordhe hwat th*e*r war
j*n*ne, ällar hwar haffwe*n* i thz takit, tha willo
the thz ey sighia hono*m*, tha grät barnet so*m*
20 gudh wille, oc aboten sagdhe, th*e*r är eth barn
j*n*ne, iak wil wetha hwar i haffwe*n* thz fangit
ällar fw*n*nit, tha swaradho the, oppa siönom

Bl. 59, r. Sp. 1.

tokom wi thz, Tha opp slogho the thz fath*et* oc
fan th*e*r j*n*ne thz fägh*e*rsta barn han nakontidh
25 seet haffde, oc thz loo mothe abotano*m*, tha las
aboten i tafflo*n*ne, hwru thz war fööt, oc thz
sagdhe han ey them andra, wtan loffwadhe gudhi
th*e*r före at han haffde faat ällar fw*n*nit thz
barnet, oc the thua fiskarana matto loffwa hono*m*,
30 at the willo thz engho*m* sighia, än th*e*n ene
fiskaren war fatigh*e*r, oc bodhe hema hart widh
clostrit oc haffde mangh barn, oc thän andre

war riker, oc bodhe lankt fran clostrit, oc haffde ey mera än ena dotter, tha sagdhe aboten til then fatikka fiskaren, tak thzta barnet til tik oc haa tik spör hwem thz höre til, tha sigh at thz är thinna brodhers dotters barn oc 5 om afftansangx thima kom til clostrit, oc bidh mik at iak thz siälffwer cristnar, oc fik honom ij (2) marker gul oc nakor silkes klädher them fatika fiskarenom, at han skulle ther mz barnet oppfödha, oc them rika fiskarenom gaff han ena 10 mark gul, at han hwlpe thz löna, oc the andra äghadela gömde han siälffuer, Ther äpther giordhe fiskaren som honom war bidhit oc om afftansangx thima bar han barnet til clostrit, oc sagdhe til abotan, herre thzta barnet sändher idher min 15 brodher dotter, oc bidher idher kärleka at i thz siälffue cristnen, tha brödhrene sagho thz sköna barnet wndradho the storlika oppa thäs fäghrindh Sp. 2. oc aboten sagdhe, mädhan han är closters tiänare, wiliom wi honom thz ekke neka, oc badh bära 20 barnet til fwnthen, oc han cristnadhe thz siälffwer oc kalladhe thz äpther sik siälffwom, gregorium, oc sagdhe, mädhan iak är tässa barnzsens andelike fadher, tha wil iak thz gärna haffua, thy beuara thz wäl, oc födh thz renleka opp, iak 25 wil tik thz wäl löna, Oc hwar dagh withiade aboten barnet, swa kärt haffde han thz, Tha fiskaren haffde nw opp fööt barnet i vj aar, tha tok aboten thz til sik jn i clostrit oc läth thy lära the hälga skrifft oc alt thz som til hördhe 30 äro oc dygdh, oc thz lärdhe ganzska wäl, oc giordhe gärna hwat hans mästare badh, oc lärdhe

ower all barn, swa at mästaren sagdhe swa, iak saa aldrig swa sniält eth barn, thz är aff aldher än eth barn, än aff wishet är thz en man, Tha han war nw xj aara gammal tha war han swa
5 wäl lärdher at ther war enghen bättre gramaticus, än gregorius, äpther iij aar war han alzstingx fulkommen i allom dygdhom, oc i the hälge skrifft fulkomlika lärdher

---

Han blifver riddare. Kommer till sin okända
10 ## moders land.

¶ Nw badh fiskarens hwstru sinom man sighia sik hwar han haffde fangit the peninggana oc loffuadhe honom at hon wille thz engom sighia, Oc tha sagdhe han at the haffdo hört
Bl. 59, v. Sp. 1. 15 gregorium til oc hwru han war fwnnen oppa watnet Oc thzta tigdhe hon til thäs gregorius war xv aara gammal, tha lekte han entidh mz fiskarans barnom, oc the sloghos sin i mällan, tha lopp eth barn til sina modher gratande oc
20 sagdhe at gregorius sloo honom, Tha sagdhe hon i sinne wredhe, haffwer iak thz aff honom för tiänt, at han skal slaa mith barn, han är fwnnen oppa en syö, oc enghen weth hwadan han är kommen Oc tha war gregorius tith mz
25 barnommen gangin, oc fik höra hwadhan han war kommen, oc wart ganzska dröffdher, oc tänkte, mona iak swa wara ällar ey, oc gik hem

til abotan, oc sagdhe honom hwat hans amma haffde sakt, oc badh han trättelika at han skulle honom sighia om thz saant ware, oc sagdhe, är thz oc swa tha wil iak mik mz angist oc fatikdom begaa swa som eth hitto barn, oc thz ordh 5 wil iak aldrigh mera höra, thy iak findher wäl eth annat landh, hwar enghen weth hwadhan iak är kommen, iak wil wäl begaa mik mz mine konst, haffwer hon thz i dagh sakt swa at en thz hördhe, i morghon sigher hon thz swa at 10 thz höre ij ällar iiij oc thy wil iak ey thenna skammena lidha, Tha wart aboten dröffdher oc sagdhe, iak radher tik som thu ware meth barn, gudh haffuer giffuit tik stora förnomstoghet, at thu math skikka tith liffwerne til stora äro, thu 15 skalt enghen tingh göra i thinne wredhe, som Sp. 2. tik ther äpther kan anghra, thu haffwer mz andelikom boot oc lärt aff them, thy bliff när them, iak hoppas at thu bliffwer i skrefftenne en wiis man, oc at alt folk skal älska tik, iak wil för- 20 wärffwa tik aff minom at the skulu taka tik til abota äpther mik, hwat kan tik tha skadha enna ondha hwstru glapran, iak wil wäl henne thz förbyudha, at hon skal thz ey mer sighia, gregorius swaradhe, herra iak haffwer mik i gudhi 25 tröst, oc mik tykker at iak haffuer före takit bästa radhet, Min könhet är swa stoor at iak förma ey at fölia idhro radhe, iak weth wäl at iak thäns fiskarans son ey är, iak är wäl aff the släkte at iak maa en riddare wardha, oc iak 30 haffuer länge hafft then wilian, haffde iak godz tha wille iak en riddare wardha, Tha sagdhe

aboten, son thz talet är ey goth, för thy at huilken sik til prästa ämbethe komber, oc sidhan til en riddara sik om wändher, han förtappar liff oc siäl, jak haffuer tik til en präst wtualt, gör
5 thu thz tha wardher iak gladher, gregorius sagdhe, herra iak är en wngher man, iak wille wäl ridderskap lära, iak sigher idher för sant, sidhan iak lärdhe wetha onth oc goth, tha haffde iak gärna riddare warit, än hwat iak i bokenne kan,
10 thz sörgher iak ey, iak wille än gärna mera wetha,
Bl. 60, r. Sp. 1. tha iak tok ena bok i mina handh, tha tänkte iak oppa en sköl, oc tilstikkonna war mik som iak eth spär haffde hafft, oc mykyt tykte mik aldrigh bättre wara, än at iak oppa enom häste sathe,
15 oc en skyöldh oppa minom halse fördhe, oc eth spär ällar gläffio fördhe wndher minom arme, hiälpen thy mik, min kära herra, til thz riddarskap, swa haffuen i wäl mothe mik giort, aboten sagdhe, som thu haffwer mik mykyt sakt, oc thz
20 wndrar mik hwru thz är kommet i tith sinne, iak förstaar wäl at thu är i tith sinne oc natur ey fälther til closter, oc ey wil iak omwändha thin wilia, thän alzmäktoghe gudh giffwi at tik wäl gar i thz ridderskap, oc aboten lät skära
25 honom klädher aff the kostelika silkes stykke som han fan i fateno ther barnet jnne laa, swa som honom oc enom riddara wäl höffde, Tha han nw riddare wart, tha haffde ey än aboten sakt honom aff tafflonne ällar gullet, Oc tänkte,
30 tha han haffuer enkte til at brwka riddarskap mz, tha bliffuer han wäl her, oc fölyör mino radhe äpther, oc försökte honom än entidh, Oc

sagdhe, käre son bliff h*er* när mik, thu haffwer
eth riddara na*m*pn, oc thu wardh*er* skämdh*er*,
thy at thu haffwer ey frändh*er* ällar godz nogh
th*er* til, Tha sagdhe gregorius, iak wil mz dygdhom
aff h*er*rom oc frwm förwärffua at the skolw 5
wara tro oc kära aat mik, hwat tarffwas mik mer,
iak haffu*er* en häst oc en drängh, oc iak är mz Sp. 2.
harnisk wäl wänkter, oc tok orloff aff abotan,
oc sagdhe iak wil ey längh*er* bliffua, Tha sagdhe
aboten, son iak seer wäl at thz är tith alffwar, 10
thy gak mz mik iak wil lätha tik see hwat iak
aff thino*m* tingho*m* haffw*er*, oc tha fik han hono*m*
tafflona oc han las at han war födh*er* aff syst*er*
oc brodh*er*, tha wart han ganzska räddh*er*, oc
gräth för the syndena, oc las at han mz the xx 15
m*arker* gul skulle oppfödhas, Tha sagdhe aboten
son thu haffu*er* nw wäl förmärkt, hwru thz är
om al thingh, iak gaff fiskarome*n* iij m*arker* som
tik fw*n*no, oc mz the*m* andra xvij m*arker* haffu*er*
iak l m*arker* oc c w*n*nith, Tha sagdhe gregorius 20
gudh wardhe idh*er* äw*er*deliken lön för idhra
trohet som i mik beuist haffue*n*, Tha wälsignadhe
aboten hono*m*, oc the grätho badhe, oc aat skildos
mz storom iämber oc dröffuilso*m*, Tha stegh han
jn i eth skep oc tok mz sik alt thz han hadhe, 25
oc antwardhade sik mz alle gudelikhet waro*m*
h*er*ra i waald, oc badh ha*n* hono*m* sinom frändh-
o*m* sik tilföghia, tha foor ha*n* länghe oppa siön,
oc kom omsidhe jn i si*n*na modhers landh, oc
th*er* war ganzska mykyt förbränt so*m* förra 30
sagdhis, swa at th*er* war ey mer ath*er*bliffwit
än en hwffudhstadh, oc til hono*m* foor han, oc

borgarana sagdho honom hwru then stadhen haffde storan fianskap, tha swaradhe han, thz faldher mik ganzska wäl, thy iak wil gärna
Bl. 60, v. Sp. 1. stridha, Tha kom han til härbärghes hem til
5 sinna modher, oc sagdhe iak wil gärna tiäna idher, oc är thz swa at i thz begären, oc han war mateliken i förtärning, swa at hwar han kom ther war han en hedherliken gäster, Tha han saa at hon haffde enghen man, oc at hon
10 war swa faghor, tha tiänte han henne täs kärlekare, oc ämwäl sagdhes frwnne stora dygdh oc wishet aff honom, oc för thy sagh hon honom gärna, oc kärlekare älskadhe än nakon annan man, Oc saa optha oppa hans klädher oc sagdhe
15 til sik siälffwa, är thzta ekke aff thz silkes stykke som iak lagdhe i fatet när mith barn tha thz wart för sänt, thzta haffuer yw alt en handh giorth, oc hon behagadhe gregorium ganzska wäl, oc han henne, Oc han öwadhe sik thäs
20 bäther för hänna skuld i tokt oc dygdhom, oc nar borgharane kommo moth sina fiandha, tha stridhe han saa manlika, at han loffwadhes aff them för alla andhra, oc för thy wart han ganzska wäl kändher i landet oc alle prisadho honom
25 mykyt, thy all hans begärilse stodh äpther glaffwanet oc swärdhet, oc haffde han rätta konst til ridharskap

Gregorius tager modrens fiende till fånga.

¶ I them thimanom haffdhe then härtoghen stadzsens fiandhe ganzska mykyt röffwat oc bränt landhet, oc engen kwnne staa mothe honom Tha tänkte gregorius widh sik iak wil fangha then 5 härtogan, iak haffuer wäl styrk oc sinne ther til, Sp. 2. iak wil alt mith oppa honom wagha, haffde iak the makt at iak honom owerwnne, ther haffde iak altidh hedher aff, oc sagdhe lönleka them ypersta herromen sina menigh, oc om morghonen 10 tok han til markenna, oc badh them halla war oppa sik, nar han ather komme, at the honom ather jnläthe, thz loffwadhe the honom, tha redh han lönlikan ower markena jnför härtoghans tiäldh, Tha härtoghen saa honom wäknadhe han 15 sik snarlika, oc redh mothe honom, tha wnstak han sik för honom bak dörena, oc wille honom bidha om han kwnne honom faa all ena, som the oc giordho oc sloghos badhe til hopa mz swärdhom, oc gudh halp sancto gregorio, thz han grep härtoghan 20 oc fördhe honom mz wal jn för borgarannas porth, Tha foro härtogans tiänara snarlika äpther honom oc borgarene lätho gregorium jn mz sinom fangha oc slogho porten til, oc ther wart en mäktogh stridh, tha fördhe gregorius then härtoghan för 25 frwna, oc beswor han henne oc borgaromen at han wille aldrig göra them mera onth oc thz hiölt han oc swa förlöste gregorius sinna modhers landh oc thz begik mz store äro,

Han åktar sin moder.

Ther äpther sagdho borgarene, at landet ware obewarat mz enne qwinno, oc at hon skulle taka sik en man, oc thz loffwadhe hon them, tha
5 wordho the ganzska gladha, oc badho henne taka hwem hon wille, Tha togh hon sin son
Bl. 61, r. Sp. 1. gregorium, oc sagdhe han haffuer mik oc mith landh beskärmat, för thy wil iak haffwa honom, tha haffde han henne mz storom troskap kära,
10 Oc bewaradhe sit landh mz store makt, oc haffde han the tafflona lönlika i sinom kammara, oc las henne hwar dagh, oc badh gudh jnnerleka, at han förläthe hans fadher oc modher sina syndher, nw haffde frwn ena pigho, oc hon förmärkte
15 altidh at herran war altidh gladher tha han gik jn i kamaran, oc war altidh bedröffder tha han wtgik, ther oppa wndradhe hon storlika, oc menthe at hon wille förmärkia hwar aff thz ginge, oc gömdhe sik entidh lönlika i kammaren oc saa
20 at han las tafflona, waktadhe grant hwar han henne lagdhe, Tha hon ther wt kom, tha gik hon til sinna frw, oc sagdhe henne hwru han gik söriandhe wtu kammaren, oc sagdhe henne hwru han laas i enne tafflo oc gräth hardelika,
25 oc wisadhe henne hwar taflan laa, hon fan taflona oc kändhe henne, oc saa at hon war hans modher, tha wart hon owermatto rädh oc mykyt sörghelika bedröffdh, at hon haffde fallet i swa stora syndh, Oc tänkte, iak kan aldrig mera wardha
30 gladh, thy iak är födh til hälffwettes, oc klagadhe

fõr gudhi si*n*na stora pino oc drõffuilse, Sidhan sãndhe ho*n* ãpth*er* sino*m* bondha, tha ha*n* til h*en*na kom, tha grãt hon ganzska bith*er*leka, oc war alzstingx ow*er*giffwin, tha sagdhe han kãra frw hwat skadhar idh*er*, hon swaradhe mz store 5 Sp. 2.
sokkan, iak ãr ful mz drõffuilse, gudh i hymele*n* see thz fõrklagat, H*er*ra sighin mik aff hwe*m* i ãren fõdha, ãren i aff them so*m* th*en*na tafflan skriffwat ãr, oc lãt hono*m* see tafflona, oc sagdhe swa hono*m*, wi haffuo*m* fõrtappat badhe liff oc 10
siãl, swa ãr iak nw idhwr hwstru oc modh*er*, Tha wart han ganzska rãdder oc sagdhe h*er*ra gudh alzmãktogh*er* fadh*er* i hymerike, thu haffu*er* mik annars hõrt ãn iak menthe, iak badh tik h*er*ra gudh at thu skulle wisa mik til mi*n*a 15
frãndh*er*, oc ekke at mi*n* modh*er* skwlle wardha mi*n* hustru, iak haffw*er* nw swa seet mi*n*a wener oc frãndh*er* at iak fõrma aldregh optar mer wardha gladh*er*, Oc waro the nw badhe*n* i stõrsta pino oc drõffwilse til liff oc siãl, Tha sagdhe 20
frwn kãra h*er*ra oc son, fõrman i mik enkte trõsta, at iak matte bõtha oc bãttra mi*n*a syndh*er*, iak rãdhis at iak skal til hãlffwittis Tha swaradhe ha*n* i skolen ey wanhoppas, thy at iak haffu*er* thz lãsit, at gudh sa*n*nan angh*er* oc bãttringh 25
taker fõr alla the syndh*er* en mã*n*niskia nakontidh giort haffu*er*, tha hon angrar them aff allo hiãrta, tha fõrlath*er* gudh the*m* h*en*ne aff si*n*ne store barmhãrtoghet, Thw skalt i thino lande bliffwa oc skalt haffwa ath*er*haldh i maat oc dryk, 30
oc i glãdhi, oc skalt fly alla wãllost, Oc giff tith godz fõr gudz skuld, oc lath biggia clost*er*

Bl. 61, v. Sp. 1. i gudz äro, ther mz fördriffwer thu gudz wredhe, Oc iak wil oc bättra mina syndher, kära modher thzta skwlu min sista ordh wara mz tik, oc thu seer mik aldrigh meer,

5 ## Han går ut i öknen och kommer på stenen.

Oc ther mz skildhes han fran henne, oc gik wt w landet, oc badh gudh sik tilföghia ena ökn, hwar han matte bättra sina syndher, oc gik en tranghan wägh widh en syö, oc kom til en 10 fiskara, oc badh at han honom härbärghe länte för gudz skuld, tha saa han at han war en starker man, oc swaradhe honom oc sagdhe thu bedrägare, nar iak oc min hustru wi soffwom tha taker thu aff os wart liff oc godz, gak thin 15 wägh, tha taladhe han gudelika til honom oc bödh honom godha nath, oc loo, oc ledh thz gärna för sina syndher, nw war thz ganzska sent, oc fiskarens hwstru warkwnnadhe sik ower honom oc sagdhe til sin bondha iak tror at thz 20 war en godher man, tith hws staar lankt fran andhro folke, thy nar gudh sändher tik gäster, tha skalt thu göra wäl moth them, för hans skuld, Thy loffwa mik at iak maa ropa honom igän, oc länar honom härbärghe, han loffwadhe 25 henne thz, oc ropadhe honom i gän, oc badh honom ätha mz sik, oc wille tha ather löna honom the oäro the honom förra giordho, Tha fraghade fiskaren honom hwat man han war, tha

sagdhe han, iak är en stor syndare, oc söker en
stadh i öknenne, hwar iak maa bättra mina
syndher til min dödh, within i nakon stadh widh Sp
öknet ällar eth hol i enom sten, thz wisen mik
för gudz skuld, tha sagdhe fiskaren begärar thu 5
thz tha war gladher, thy her är en sten, thän
math thu wäl faa, kwnnom wi komma thik ther
oppa, tha beginge thu tik wäl, nw mädhan thu
wilt bättra thina syndher, iak haffuer länghe
hafft eth iärn, thz wil iak giffwa tik, oc thu 10
läser thin ben ther mz oppa stenen om än thu
rädhes, at thu ey för maa at bättra thina syndher,
Tha wart han ower matto gladher, oc takkadhe
honom ganzska ödhmywklika, Om morghonen
sagdhe fiskaren stat opp oc faar mz mik, tha 15
war han ny sompnadher, thy han haffdhe länghe
bidhit oc läsit, oc soff swa hart, at han hörde
ey honom, Tha ropadhe han än entidh, oc
sagdhe, iak förnampn thz wäl i afftons at thz
war enkte hans wili, oc nar han ey waknadhe, 20
tha for fiskaren sin wägh, oc thz saa hans
hwstru, oc wäkte honom snarlika oc tha hastadhe
han swa mykyt äpther fiskaren, at han glömde
tafflona, han ropadhe äpther honom oc sagdhe
bidha mik för gudz skuld, tha fördhe han honom 25
oppa stenen, oc läste bádhen hans ben mz eth
iärn widh stenen, oc sagdhe thu skalt nw her
döö thy thu kant nw ey hädhan komma, oc
kastadhe nykyllen wt i dywpa syön, oc sagdhe
mz spee, nar iak findher thenna nykyllen igän 30
tha haffwer thu bättrat thina syndher, oc ther Bl. 62, r. Sp. 1.

mz foor han thädhan, Tha bleff han ther oc haffde enghen beskärmilse för snyö, räghn, wädher ällar hagel, oc haffde fatik klädhe oppa sik, hans arma oc ben waro nakna, oc haffde hwaske ätha
5 ällar drikka wtan watn som lopp i sten riwnar, ther mz behalp han sik i xvij aar, thy at gudh war mz honom, annars haffde han swoltet i häl

---

Gregorius blifver påfve.

Oppa thentidh tha doo then pawen som tha war
10 i rom, oc gudh haffde tha sancto gregorio sina syndher förlatit, Tha ropadho alle the cristne oppa gudh mz bönom oc fasto, oc badho honom at han wille them oppenbara haa then ware som nyttogher ware i pawa stadh, Tha waro ij [2] romara
15 oppa sina böner, the waro dygdhelike oc stadoghe, til them taladhe gudz röst om nattena, i skolen i morghon kalla alla romara samman oc sighia them at en man är i öknet sitiandhes läster oppa en sten i aquitanea, oc han haffuer
20 ther sitit i xvij aar, oc han hether gregorius, thän skolen i taka til pawa, Oc thz är honom kwnnogth wordit, Thzta sagdho the romaromen, tha wordho the ganzska gladha, oc sändho them jn i aquitania at the honom opp sökto oc föra han
25 til rom, huilket the oc giordho, tha gaff gudh them thz til radha at the sökto äpther honom i öknet oc the kommo til thäs fiskarens hws äpther
Sp. 2. gudz wilia widh syön, hwar han war inne läster

oppa stenen, tha wordho the ganzska gladha at
the fingho hwila sik the nattena, tha wnfik
fiskaren them ganzska gudelika, oc hoppadhes
at nywta them aat godho för thy at the waro
wäl klädhe, oc bewiste them kärlek oc sagdhe, 5
iak haffuer nw en skönan fisk fangit, the badho
honom at han thän fisken til reddhe, huilket
han oc giordhe, oc fan nykyllen jnne i fisksens
magha som han ower xvij aar haffde mz bwndhit,
oc läst widh stenen, tha tänkte fiskaren mz 10
sik siälffwom oc sagdhe, iak bekännes at iak
haffuer syndat, oc sagdhe them allaledhes hwru
honom war gangit mz gregorio, oc hwru han
haffde läst honom oppa stenen, tha wordho the
ganzska gladha, oc tänkto at thz är the samma 15
människia ther gudh haffuer os oppenbarat, Tha
badh fiskaren them at the gaffuen honom boot
för sina syndher, som thè oc giordho, oc badho
honom at han wiste them til stenen, Tha swaradhe
han hwat tarffwas thz, iak weth wäl för sant, 20
at han wäl för langan thima war dödher, aff
hwngher oc törst oc store köldh, tha lätho the
ey aff wtan om morghonen gik fiskaren mz them
til stenen som gregorius war läster oppa, tha
sagho the gregorium oc han war aff store armödho 25
ganzska iämmerlika skapadher, han war ganzska
blotter oc nakwdher, oc war wäxter ower mz
haar, oc war mykyt magher, än tha haffde then
hälge ande warit mz honom, at the konst han Bl. 62, v. Sp. 1.
haffde i bokenne, haffde han ey glömt, tha the 30
oppa honom sagho, grätho the aff glädhi, oc
spordho oc manadho honom om gudh, at han

skulle the*m* sighia, om ha*n* heet gregorius, tha sagdhe han iaa, tha sagdho the hono*m* för hwat saak the waro th*er* ko*m*ne, tha wart hälge ma*n*nen ganzska rädder, oc grät oc sagdhe, mi*n*a syndh*er* ärw swa mangha, at iak bliffwer häldh*er* h*er* til mi*n* dödh, iak är ekke qwämelike*n* til pawa, iak haffw*er* i xvij aar engha mä*n*niskio seet, haffw*er* gudh förlatit mik mi*n*a syndher tha giffwer han mik eth tekn til sannindh oc hiälpe os at wi fi*n*nom nykyllen so*m* iak är läst*er* mz, a*n*nars wil iak h*er* döö, tha fyöl fiskaren för ha*n*s föth*er* gratande, oc sagdhe, iak kastadhe nykyllen i syön, oc sidha*n* tänkte iak aldrigh oppa idh*er* för än i gaar, tha fan iak nykyllen wti eno*m* fisk, the toko nykyllen, oc opp lästo iärnet, som th*e*n hälge gregorius war läster mz, the sändhabodhe*n* fördho hono*m* i skönasta silkes stykke, oc toko hano*m* aff steneno*m*, Tha badh th*e*n godhe sanctus gregorius wan h*er*ra, at han hono*m* hwlpe thz ha*n* fw*n*ne sina tafflo i gän, tha sökto the äpth*er* tafflo*n*ne, oc fw*n*no h*en*ne i blandh nätwr oc a*n*nat gräs swa sköna so*m* han h*en*ne th*er* haffde lakt, tha wordho the ganzska gladhe oc sagdho, sa*n*nelika han är en hälogh*er* man, Oc fördho hono*m* til rom, oc theras kost öktes, swa at ä hwru mykyt the atho aff fatomen, tha bliffw the altidh lika fwl ¶ Thre dagha för än han kom til rom, ringdo sik siälffwa alla klokkor i stadhen waro, oc kwngiordho thäs hälga pawans til qwämdh, tha gingho the iij dagxledher mothe hono*m* oc baro sina hälgadomor mz sik, mz loff sangh oc wärdoghet, oc alla the sywka som lagho

oppa gatomen fingho sina helso tha han tok oppa them, Ther äpther liffdhe han gudelika, oc war syndarom ganzska nadogher oc mildher

---

Han återfinner sin moder.

¶ Nw fik hans modher höra hwru pawen war 5 syndarom ganzska trösteliken, tha tänkte hon at hon wille oc fara til honom oc skriffta sina syndher, oc kom til honom, oc skrifftadhe hon sik för alla sina syndher, än ey wiste hon at han war henna son, tho war hon omskifft för storan 10 angher oc dröffwilse som hon haffde hafft för sina syndher, swa at [han] ey kändhe henne för än hon haffde skrifftat sik, tha wndherstodh han at hon war hans modher, Oc loffwadhe oc takkadhe alzmäktoghom gudhi at hon liffdhe i angher oc 15 syndha bättring oc takkadhe gudhi at han skulle än see henne, Oc sagdhe til henna, within i enkte om idhar son liffwer än, ällar om han är dödher, Tha sokkadhes hon swarlika oc sagdhe, ney ney, men iak weth wäl at han swa storan angher för 20 sina syndher haffde, at iak ey tror at han än liffwer, gudh han hiälpe honom mz nadhelike hiälp, Tha sagdhe han, om i saghen honom kännen i honom wäl, oc saghen i honom gärna, tha swaradhe hon, mik kwnne enkte i tässe 25 wärl kärlikare skee, ällar större glädhi händha Tha sagdhe han, thz är ey longho sidhan iak honom saa, oc han haffwer sik wäl, oc är her,

Bl. 63, r Sp. 1.

tha sagdhe hon, o hälge fadh*e*r hiälpen mik at iak matte hono*m* faa see, Tha sagdhe ha*n*, mi*n* kära modh*e*r sen oppa mik, iak är idhar son oc idhar bondhe, Oc hwru stora mi*n*a syndh*e*r waro, 5 tha haffwer gudh misku*n*samlika förbarmat sik ow*er* mik, oc haffw*er* mik til th*en*na stadhen wtualt oc aff si*n*ne nadh i gudz stadh saat, oc mik makt giffuit bindha oc lösa, Tha wart hon ganzska gladh, oc sagdhe, iak takkar tik O h*er*ra 10 gudh för thina stora nadher th*e*r thu mik oc mi*n*o barne giorth haffw*er*, Oc swa bliffwo the til sa*m*man i stadhen rom, til sin dödh, oc gregorius pawen förwäruadhe sino*m* fadh*e*r oc si*n*ne modh*e*r thz äw*er*delika liffwet, huilkit gudh os allo*m* w*n*ne 15 för sancti gregorii bön

OM KONUNG ERIK DEN HELIGE. *

J Nampn gudhz sigs här mz faa ordh Högborens förste oc ärligx her sancte ericz konogx i swerike ophoff liffuerne oc godha ändelykt.

Han war bördogher aff ädhela kononga oc wälbördogha riddara släkte i Swerighe oc tän tiidh riket war konogslöst tha war han walder eendräkteeligha till konong oc widh wpsala högtidhelica ophögder oc krönter. Ty at han war för sine in födde milheet oc ärlighet liffwerne af gudhi oc härskapena oc allom almoghanom myket käär. Nw then tiidh thenne helghe Herren the helgha trefallogheets dyrkare war til welles kommen ta skikkadhe han allan sin tima i triggia handa maatta prydhande oc fulkompnande sina liiffsdagha mz

* Denna legend, hvaraf en handskrift finnes i drottning Christinas bibliothek uti Vatikanen, är här tryckt efter en afskrift af detta dokument, tagen år 1817 af d. v. lektorn vid Linköpings gymnasium S. F. Lidman, och nu tillhörig Engeströmska samlingen i Kongl. Biblioteket. Ett mindre noggrant aftryck utaf denna afskrift är infördt i *Handlingar rörande Skandinaviens historia,* del. VI, der en beskrifning på den Vatikanska handskriften jemväl meddelas. I *Script. rerum Suec. medii ævi,* T. II, finnes samma legend intagen, men i en yngre språkform. Dess författare var priorn i Sigtuna (åren 1298—1311), sedan biskopen i Vesterås ISRAEL ERLANDSSON.

eth wärdogt martilse. Ok fölghiande helgha kononga äpt*er*döme som woro i gambla testamentena tha satte han först sina akt til at biggia helgha kyrkior oc at förbätra oc öka guds tjänist. 5 Th*er* näst til at styra sin almogha oc biwdha lagh oc rätwisa hallas oc sidhan til at örligha för the helgha tro oc oppa sins rikes fienda oc i tesse stykke öffde han sigh manligha. Ty at han först oc främst togh sigh före Wpsala kyrkio, 10 som nw kallas gambla wpsala som forna kononga hans förfädh*er* oc bördhamen funderat haffde oc noghot oppa bygt, oc skikkadhe th*er* til klärca som guds tjänist oppehulle oc fulkompnadhe henna med groffwa ok kösteligha bygning. Sedhan foor 15 han kringom sit rike til sin almogha lagh oc rät halland*is* ey wikande oppa höghre sidhona för gånst eller gawor skull oc ey pa we*n*st*re* sidhona for haat ell*er* räddogha skull utan gik rätta wäghen fram som dragh*er* til hymerike. 20 Swa gjordhe han sämio millan osaata frelsande the*m* som förtrykte wore aff the mäktogha, styrkjande the*m* som i rätwisanna wägh wore, wtdriffwande aff riket omilla oc orätwisa, oc skipande hwariom rät ept*er* laghen. Nw then tiidh 25 allir almogha haffde han alstings käran for thenna oc andra hans dygder oc alle med eendräktogheet wille giffwa tridhiungen af sakören som ept*er* rikesens sidh til hörer rikesens fatebure oc menighe landeno til nytto. Tha gaff 30 han thom som thz honom budha tolket swar Jac later nöghia aat mina, thet idh*er*t är bliffwe friit ty at ma wel ske at idhra ept*er*komande

kunna tarffwa thz widh*er*. O hwilken rättviis höffdinga hwilken själlan findz i höghwälde som sigh later nöghia aat sina, ey aastundande mz giri sina wnd*er*tana äghodela. Nw äpt*er* thz at skäligheet är at hwar som a sins ämbetes wäghna 5 skal andra styra oc döma honom bör först sig själffwan rätta oc licamsens þegärilse twinga wndir själena skäligheet oc sinne själs astundan altiidh sättja til Gudh som Apostolus Paulus sigh*er* om sigh sielffwan jak näffser min licame 10 oc haffwer han til träldom. Ty war thenne waar helghe konong idke i gudhelighom bönom oc mykla waku oc fasto, warkunsamb i bedröffda menniskjo motegang, miller i almosor til fatigt folk oc twingadhe sin kropp idkeligha mz haar- 15 klädhe. Hwilk*et* han a sigh haffde tän tidh han slaghin oc pint war oc gömes thz sama haarklädhe än i dagh i Wpsala domkyrkio for helgha doma ty thz wart wät i hans helgha blodhe.

Huru han sigh haffde til sin hemeligha 20 fiende som man i skötit bäär thz maa th*er* oppa wetas at naar han för fasto tima ell*er* högtidha skuld opta atirhall haffde aff sina hjonalags säng ta pläghade han opta oc jämwel om winter tiidh lönligha badha i eth kalt watukaar 25 driffwandis oloffliglian licamsens heta bort mz köld. Nw som för är sagt tha the helgha k*ir*kia war tilsät oc riket welskikkat ta sampnadhe han härfärd för the helgha c*ri*stna troo oc mote sins fienda taghand*is* mz sigh aff upsala sancte 30 Henric biskopp samastadz oc drogh til finla*n*dz som oppa then tiidh war hedhit oc giordhe storan

skadha oppa swerighe. tha bödh sancte eric ty folkena anama cristna tro oc binda fridh mz honom oc naar the eynkte thera anama wille tha striidhe han oppa them oc öffweruan mz swärdh
5 hämpnandis manligha cristna manna blodh som the länge oc opta wtgutit haffde. Och sidhan han fik swa ärlighan sigher ta gaff han sigh til gudheligha böner fallandis a sin knä mz gratande tharar som han altiidh haffde milt oc
10 warkunsamt hierta. Tha sporde een aff hans godha men honom til hwi han greet, äpter thz at thz bordhe sigh heller glädhias för then ärligha sigher som han wan offuer wars herra ihesu christi oc the helgha cristna tro fiende.
15 Tha swaradhe han swa Jac är gladher oc höghe-ligha loffwar gudh at han oss wnte sigher, män thz sörgher jac storligha at swa manga theres siäla förtappadis i dagh. Hwilke som maatte fangit äwerdelighit liiff än the wille anamat cristne
20 tro. Här wtinnan fölgde han thäns godha gudz wen moysi äptirdöme som war aff alla manna then spakasta oc millasta hvilken för guds rät-wiso leet dräpa affgudha dyrkara hämpnandis gudz orät oc smäleek oc togh för barmhjertoghet
25 badh han gudh för sama almoghans syndh. Sidhan stempde sancte eric för sigh thz folk som oslaghet bleff i landet oc sätte ther quarran i landet til cristendomsens oppehälle for^de sancte henric som sidhan wart ther kröntir mz martira
30 ära oc skikkadhe ther klärker oc befälte annar stikke som tilhörir cristna tro oc gudz tjänist oc foor swa heem til swerghis mz ärofullan sigher.

Nw ta thiende aarit hans rikes inne war oppa thz at the*n* rätwisa mannen skulle forsökias mz motegang oc een godh sädh skulle tess fructsamara wara at hon i iordhena nidh*er* tryktis. Tha reeste me*n*niskiona gamble fiende 5 dyäffwolen mote honom een fiende som heet magnes konogxson aff danmark hwilken sigh ha*n*nadhe riket til a sit mödh*e*rna wäghna mote rikesens sidhwänio som ey tilstädh*er* wtlänska men regera oc styra i swerighe. Hwilken til 10 sigh hylladhe een mäktoghan man i riket oc andra wranga oc orätwisa men som han lukkadhe til sigh mz gawom oc storom löfftom oc the samfelte oc besworo sigh oppa konogsens aarghasta oc dödh oc sampnadhe lönligha een häär konong- 15 enom owetand*is* oc eynkte ont sigh aff noghrom formodhandis oc drogho mote honom mz stora makt intil öster aaros som nw kallas upsala. Oppa sama daghen war helgha torsdags högtiidh inne, oppa hwilken dagh thenne w*er*doghe h*er*re*n* 20 skulle opfara äpter ,wan h*er*ra til hymerikis ära. Then tiidh tenne helghe konongen oppa sama dagh hördhe gudz tidh*er* oc mässo i the helgha trefalloghetz kyrkio oppa berghena som tha kalladhis wars h*er*ra b*er*gh th*er* som nw staar dom- 25 kyrkian ta kom een aff hans tiänara budhand*is* honom at fiende ware kompne for stadhen oc radh ware gripa til wärio oc möta th*e*m. Tha swaradhe han swa, lathin mik mz maak höra til oc ända tessa stora högtidhis tidhegjärdh jac 30 hopas til gudh at staar här noghot aff hans tjänist igeen thz skulom wi and*ra*stadz hög-

tidhelica faa höra. Oc ept*er* tänne ordhen gaff
han sit maal i gudhs wald oc slogh thz helgha
korss for sigh oc lagde harnisk oppa sigh oc sina
[tiänere] ändogh at the ware faa oc mötte manligha
5 sinom fiendom oc fiendena wnfingo han til stridz
skikkande sin häär mäst mote konongen oc slogho
han nidher til jordhena huggandes oc sti*n*gand*is*
saar oppa saar oc jämmerligha pinte han nw halff-
dödhan oc wanwördeligha affhuggo hans werd-
10 ogha hoffwodh, oc swa foor han mz sigh*er*
bort w örlegh oc til äw*er*delican friidh bytande
säligha wärldsrike i hymerikis rike. Tha skeedde
th*er* thz iärtekn som war een opbörian til hans
järtekn at oppa thz rwmet som hans blodh
15 först nidh*er* kom sprak opp een springande kella
som än bliffw*er* til wisordh til hans hellgha
martilse. Nw tha fiende waro sin wägh farne
oc konongsens liik lagh a sama rwme som han
halshuggen wart, noghra faa aff konongsens men
20 som bliffwo oslagne baro liket in i ena fatighe
änkia heman som th*er* nämast war oc th*er*
bodde een fatigh q*v*inna som länge hadhe warit
blind hwilken som togh mz handena oppa then
helgha licamen oc strök sin öghon mz hans
25 helgha blodhe oc fik genstan sina klara syyn
igen loffwand*is* gudh i thän helgha martirleren
sancte eric. Annor stykke aff hans helgha liff-
w*er*ne oc hwru hans helgha doma fördis aff gambla
upsala til nya wpsala th*er* han nw hwiles oc
30 the wnderligha järtekn som gudh gjordhe oc än
i dagh gör för hans helgha forskyllan oc böön
som här nw ekke sigx thz finnes andrastadz

scriffvat. Thenne helghe konongen sancte eric tolde dödh aar epter gudz byrdh MCLX i maj manadhe adhertande dagh tha alexander tridhie waar pawe i room wars herra ihesu christi styran i hymerike hwilkom ware loff hedher oc ära ä 5 forwtan ända. Amen.

Här sigx aff noghor iärtekn som gudh giort hawer for sancte ericx helgha förskullan oc först aff een bonda som wart rasande

En bonde aff attundalandh i hwsaby sokn 10 i maby han heet olaffuer oc hafde a sigh eet got rykte oc dygdeligha wmgängilse han wart swa willer oc affsinnogher wordhen aff gudz lönligha doom oc tilstädhilse oc hans wenir haffde stora wakt oppa han at han ej skulle 15 göra sigh eller androm skadha. Een dagh wnslapp han owarligha aff theres händer och lopp til skogs oc tha han saagh at folket lopp epter han oc wille han atirtagha ta togh han sin kniff oc stak sigh i brustit widh hjärtadh gräseligha 20 fem döds saar, ther kom hans son oc flere mz honom oc sagh tänne önkeligha synena oppa sin fadher tha spordhe han sine wener til radz hwadh han skulle göra. Oc the radhe honom göra löffte for sin fadher til sancte eric oc han giorde 25 swa oc ropadhe innerligha til sancte eric oc wtan dwala saagh gudh miskunsamligha til then arma mannen. Ty at taa han lagh swa andalöss oc

som een dödh*er* man ta syntes honom een härleghen man i kono*n*gx klädh*er* hawand*is* eena crona * [opa sit hufuud oc konungx spijra i syna hand, oc (*tog*) opa hans saar medh sin högra
5 tumma oc giorde kors opa oc sade til honom Son war tröstoger til Gudh oc mins opa hwad thenne vtlofwa pa tino wegne, oc ta tu är helbregda ta sök til migh, oc wid thenne orden ta fik then mannen sit fulla sinne igen oc lät kalla
10 til sigh presten oc skriftade sig oc innan stackotan tijd wordo all hans saar heel oc wartt helbregde bade til sit sinne oc til sin kropp, oc thetta jertekn lyste oc kungiorde fornempde Oluf oppenbarliga för sancte Ericz skrijn om Larsmessone
15 nest efterkommende.

Huru en grabroder fik sina helso.

En broder af S. Francisci orden, födder i Gottland, hetandes broder Rodger hafde en hardan sjukedom, swa at han hafde i sin been oc fötter
20 inga macht, oc war som en krymplinger oc kunde sigh sielfwan ingaledes röra bort v sängene, vtan bars vt oc in af bröderne. Thenne brodren ömkade sig storliga bade för sin siukdom oc ty at han war sinom brödrom til leda oc tunga, oc
25 bad Gud oc helga men idkeliga om sina helbregda, swa hände thet om gangedagarna at sancte Erichz helgedoma bares af Vpsala Dom-

* Här fattas ett blad i den Vatikanska handskriften. Det felande är inom klammer infördt efter *Script. rer. Suec.*, men med något jemkad stafning.

kyrkio til Österarus medh högtijdelige processione som seder åhr, oc thenne siuke broderen fik höra klerkana sang, ta sporde han at bröderne hwad thett war, oc the sade honom at sancte Erichz skrin bars om clostrett, ta gaf han sigh 5
medh allo hierta til sancte Erichz gudeliga akallan oc bad Gud för sancte Erichz helga förskyllan, at han matte fa sina helbregda oc lofwede at wilie Gud för sancte Erichz helga böön skuld wilia gifwa honom sina helbregda, ta wille han 10
med enkannerliga tienst hedra then vördeliga martyres sancte Erich, oc strax i thet samma kende han lijsa af allan wärk oc siukdom oc tog til sigh keppen oc frestade ensamber komma sigh af sengena, oc war än icke ensamber tröst- 15
oger, at ta han kende sigh alstinges frijan oc karskan, ta kastade han fra sig keppen oc stod rätter gangandes in oc vtt med sina bröder, högeliga löfwendes Gudh oc tackendes then helge wördige Herren sancte Erich. Thette jer- 20
teken wartt granneliga ransakatt oc pröfwatt i broder Nilsses ministri närwaru, broder Thomas costodis oc gardieknens i Arus closter oc manga andra, oc förnempde broder Rodhger predikade oc kungiorde thette jerteken selfwer pa warfru 25
dag som kallas natiuitatis.

Huru en prester dumbe fik sitt mall.

En prester som heet Ingemunder oc war Her Rawastis vicarius i Närtatunom, han miste sit mal opa paska dag oc fik alzintet tala, oc 30

när han swa nagor stund blifwitt hade, ta reddes
han ewerdeliga dumbe blifwa. Nu instundade
sancte Erichz högtides daga oc Her Ragwaster
hörde ater ny ierteken giöras af sancte Erich,
5 ta radde han Her Ingemunder, at han gudeliga
oc stadeliga akalla skulle Gudz miskund för
sancte Erichz böön oc förskyllan, oc bödh honom
at han skulle opa sancte Erichz dag rede sig til
at sige messo af sancte Erich, om Gud wille
10 honom gifwa swa mykla röst at han motte läsa
ena messo, oc ändock han sigh ther til icke
tröste, ty at hwarken ord eller röst hördes
af honom, dock giorde han som] hans h*er*re
raadde honom akallandis sancte erics hjelp
15 och klädde sigh til messo oc gik til altar*et* oc
then tiidh han skulle läsa til altaret Confiteor
ta fik han röstena i geen swa at the som när
honom stodho hördhe oc forstodho han wel, oc
naar han kände at gudh haffde gjort mz honom
20 the naadhena swa gaff han opp röstidh oc sang
mz claara röst messona aff sancte eric som
forre kun*n*e hwazske läsa ell*er* tala. Gudh som
altidh är wnd*er*ligh*er* oc ärafwller i sin*om* hel-
ghono*m* fornyar swa oc gamwl iärtekn som for-
25 dhom lussadhe tungona oc leet opp mun*n*en a
zacharia wars h*er*ra prophete som oc war dumbe
wordhen.

Hwru een bonde rasande fik sit sinne igeen.

En bonde som heet andres i aarista i waxalla
30 sokn skulle mz androm soknamannom föra

steen til bygning oppa prestabolit oc aff guds lönligha doma wart han braat rasande oc ropadhe faseligha swa at hans wenir togho oc bunde han som tän som aff dyäffwolen befaangen war, tha giordhe the löffte til sancte eric för honom oc 5 baaro han til kyrkiona oc han wart strax frelstir aff dyäffwolen oc fik sina helbrygde for sancte erics forskullan och helgha böön, thz järtekn lyste han oppenbarligha oppa sancte erics dagh allom thöm bärandis honom witne som näär 10 woro oc sogho thz iärtekn.

Item aff een dräng som styrte wti een brun

En dräng som heet andres oc tiänte her ingewald aff soland aff gudz lönligha doma wart swa aff sinnogher oc aweta at eentiidh tha han 15 skulle hämpta watn til stekarehusit ta styrte han sigh siälffwir stupa nidher i brunnena, ther lupo the andra drängena til oc drogho han op liif-losan oc baaro han in i eth hwss, ther laagh han i twa dagha oc ena nat som een dödher wtan 20 alla rörilse eller sinne, ta gik hans herre ingewald oc saagh tesse önkeligha synena oppa sin pilt, han giorde löffte för han til sancte eric oc beddis gudz nadh för sancte ericx bön skuld oc genstan böriadhe han röras oc fik sinne igen oc leet opp 25 sina öghon oc beddis script oc ta han war scriptadher ta wart han strax aff dyäffwolen oc allom siwkdom frälstir. Nw tän tiidh wi som ransakadom thz iärtekn thz bäzste wi kwndom

spordhom aat hwat honom widh*er*foors i the tw dygnen ta han lagh swa i dwala som een dödh*er* man, ta sagde han at monge swarte foghla som andra korpa flugho aat han oc wille dräpa han. 5 Thz iärtekn kungiorde han sielffu*er* oppenbarligha tom närwarande oc tilstandande som när waro för maangom ahörandom klerkom munkom oc almogha.

Hwru een pilt fik liiff.

10 I loghöö lopp een siw ara gamal pilter oc leekte mz and*ra* pilta oc wart swa braat siwker at han baars liifflööss in i sins fadh*er*s gaardh oc swa laagh han i try dygn wtan sinne oc rörilse, modhrene oc frändom til sorgh oc graat, 15 ta wmsidh*er* kom fadhere*n* heem som waar borta staddir i sina ärende oc aff naturlighan önkan foor til grabrödhra i stokholm oc beddis aff th*em* raadh hwadh han skulle göra oc te raadde honom at ha*n* skulle mz allo hiärta oc ödh- 20 miwkt fly til sancte eric oc loffwa hono*m* noghot lyffte, swa giordhe oc han oc strax han haffde lyfftet giort swa wart oc pilten heell oc helbrygde för sancte e*r*icx forskyllan aff hans makt som gaff oc antwardadhe modhere*n*ne igeen sin 25 eenda son som han opreeste aff dödha, som the helgha läst sigh*er* oss wtaff.

Aff eene krompne pigo.

En pigha aff helsingiala*n*d waar krompen wordhe*n* swa at hon ekke formatte gaa wtan

armligha kunde krypa, hon wart karsk oc färdogh för sancte ericx böön ty at he*n*nes föräldra loffuadhe henne til sancte eric oc henne saagh allir almoghen rätta oc färdogha gangande om laurensmesso. 5

Aff eet dötföt barn

Gudh alzmäktogh*er* gaff oc eno möbarne som döt wart föt liiff oc modhrena frälste han aff dödzsens wadha för sancte ericx förskyllan oc bön oc the sama pigho saaghom wi mange 10 helbrygda oc karska

Aff enom *gra*brodh*er*.

En brodh*er* aff sancti francisci orden som war custos i swerighe een dandes oc gudhelighen man oc na*m*pnkun*n*ogh*er* haffde i alla sina 15 lidh*er* swa hardha sot oc werk at han eyngaledhis formatte röra sigh aff sängena th*er* han laagh, han akalladhe gudheligha tänne ärafulla helgha marteleren sancte e*r*ic oc wart st*ra*x helbrygde oc quitter the hardha sottena som han 20 siälffvir oppenbarligha lyste för allan almoghan ta han prädicadhe om ericxmessona.

Aff eenne dödha q*ui*nno.

För ena dödha q*ui*nno waar kläpt siälaringning som sidh*er* är oc kyrkioh*er*ren waar 25 kalladh*er* til at wighia liket oc hennes wener kalladhe innerligha pa gudh oc sancte eric oc hon fik liiff i geen för sancte ericx forskullan

som then sama p*re*sten oc andre the so*m* när woro oc thz sagho tilstodho för oss.

Aff eenne dödha pigho.

Een wng pigha som nw syntis dödh oc war 5 lagd oppa golffvet til at swäpas som liik plägha hon fik liiff igeen täntiidh hännes föräldre gudheligha akalladhe sancte eric oc tätte iärtekn ku*n*giorde hännes föräldra oppe*n*barligha för alla.

Aff enom borttagno*m* ma*n*.

10 En man war hardheligha befangen aff dyäffwolen oc oppa and*ra* sidhona allir hallffu*er* borttaghen swa at han oppa the sidhona raadde eyngom sinom li*m*mom oc the som när hono*m* wore ropadhe innerligha til gudh oc sancte eric 15 för han oc swa fik han för sancte ericx helgha förskyllan sina fullo helbrygda igeen som han siälffu*er* oc alle the som när woro tilstodho oc sa*n*neligha witnadhe.

Aff enom som drunknadh*er* waar.

20 En som litet til forenne drunknadh*er* war oc bars dödh*er* i eens manz hwss fik sit liiff igeen for sancte *e*ricx skuld. Swa hawer oc gudh för sancte ericx akallan frälst bya oc hwss aff storan ellz wadha som äghandena hawa för oss witnat 25 som thz oc til syna oppenbarligha waar om ekeby.

Aff storm oc giinwädher.

Aar epter gudz byrdh MCCCIIJ brodher pädher aff sancte dominici orden priare öffuer provinciam dacie haffde halledh capitulum mz sina brödher i skänninge oc wille fara offuir wätir til skara 5 oc tha han war widh alwastrom tha kom swa stoor storm och ginwädher at han nöddis ther länge dwälias, ta kalladhe han sancte ericx hielp oc genstan mote allas thera hopp wart lugn oc bliit wädher aff gudz makt oc nadh som biwdher 10 wädhrene oc haffwena oc the lydha honom oc swa fik han mz godhan wädherleek wtan wadha oc wanda koma offuir sion hwilket togh syntes munkomen oc androm omögheligħet oc thz sagdhe for[de] brodher for sina brödher. 15

Hwru dötföt barn fik liiff.

* [Ahr efter Gudz börd MCCCV Fru Ramborgh, Her Folka hustru i Fanöö, i barnsott war stad i lijfzwada, hon lofwade at hon wille ga barfött til Vpsala af Flötesund oc at hon wille ofra til 20 S. Eric et pund wax, om swa wore at hon matte skilias wid barnet vtan lijfzwada oc matte sit lijf niuta, oc strax födde hon barnet än ta at thet war döt oc enkte lijfztekn i thy i flere tima, oc moderen ther om storliga sörgde oc gaf sig 25 sara. Dock efter thet hon saag nader oc järtekn med sig giorda, ta tröste hon än ytermera pa

---

* Här fattas åter ett blad i handskriften. Det felande är hemtadt från *Script. rer. Suec.*

gudz oc sancte Ericz nad oc hielp oc ropade innerliga til gud oc sancte Eric at gud wille än gifwa lijf i then nyfödda oc döda lekamen, swa at thet matte än nu faa döpelse, oc giorde en-
5 kannerliga nytt löfte at hon matte förwerfwa af gudi oc sancte Eric thessa nad, oc strax thet war giort, ta syntes anda oc lijf i then dödfödde lekamen oc döptes oc kallades Birgitta oc lefde helbregda i mang aar, oc moderen fulkompnade
10 för sig oc sit barn thet [hon] honom lofwat hade. Thetta sade förnempda fru Ramborg mig broder Israeli.

Annat tolket.

En quinna vandades i barnsnöd swa at henne
15 war ingen lijfz wan, ta lofwade the goda quinnor som när waro stadda et löfte a hennes wegna til sancte Eric at then sama quinna matte sit lijf behalla oc quit warda wid barnet, oc ta thet war giort ta födde quinnan ena dotter döda oc
20 lag swa död i fyra tima. Ta the quinnor som när waro sagho at moderen fikz weder oc lijfnade, ta finge the en större tröst til gud oc sancte Eric oc af mildheet ta lofwade the annat löfte til sancte Eric, bidiandes at then som modrena
25 gaf lijf wille oc gifwa lijf hennes barne, swa lenge at thet döpelse oc christendom matte faa, oc ta thet war giort ta war strax gudz miskund til hielp oc gud som gaf lijf oc anda i första fadrenom Adam sedan han war skapader af iord,
30 han gaf oc anda oc siäl i thet nyfödda oc döda

barnet, oc ta quinnorna sagho lijf oc quiknat i barnet som til förenne war wisseliga döt, ta döpte the thet efter the helga kyrkio sidwänio oc troo oc kallade thet Helena, oc wij som witne warom til thetta järtekn saghom sama barnet efter tre manader ther efter karskt oc helbregda. Thette järtekn wart ransakat oc bewijst wid Arus i grabrödra closter oc ther waro när stadde ministri oc custos, abadissan af Skog, domprosten, ärchedieknen Her Jacob oc mange andre klerka oc lekmän, oc twa dannequinnor thette fulleliga tilstodo som waro när stadde oc sagho allaledes huru thetta järteknet tilgik.

Om ena rasande quinno.

I Hakasta sokn i Helgista by af gudz lönliga doma wart en quinna swa rasande at hon beet alla sina tungo sunder medh sina egna tänder oc wille ofta dräpa sigh med sina egna hender, ta bundo hennes wener hender oc föter a henne oc lade en kafla i hennes mun at hon ekke skulle faa göra sigh sielfwom eller androm skada eller förderfwa sina tungo med sina tänder, swa kallade the sin kyrkioherra oc sporde hwad the skulle til radz grijpa i tolka nöd oc ömka. Then same kyrkioherren tenkte opa huru sancte Eric hafde af gudi särdeles nad til at hielpa i tolken wanda oc siukdom som uppenbarliga fantz] i margha me*n*niskior som aff dyäffla befangne ware hwilkom sancte eric förre hulpit hafde, ty radde han thom at ropa innerligha til sancte

eric oc loffwadhe for henne noghot löffte oc swa
giordho te oc st*ra*x at the haffde loffwadh a
he*n*ne wäghna tha war gudz miskund milleligha
kome*n* offuir henne Ty at the sama q*ui*nnan
5 som til forenne enge*n* sompn kunde faa fik een
litzlan dwala oc so*m*pnadhe oc ta hon opwaknadhe
oc leet op öghonen ta haffde hon ena lywffvare
oc bätre opsyn swa at wel ku*n*ne merkias at hon
wart widh dyäffwolen qwit som he*n*ne qwalde oc
10 swa iämerligha pinte ty at til forenne hafde
hon swa faseligha opsyn at eyngin kunde twäka
th*er* om at dyäffwolen war wist i henne, täntiidh
k*yr*kyoh*er*ren oc andre som ware närstadde sagho
tänne omwendingena oc godha tekn i henne ta
15 wndradhe the oc gladdis, togh dyrffdes te än ekke
lösa hennes händer hwilka som atta men näppe-
ligha orkadhe halla til forenne ta sotten kom aat
henne Ta gik for[de] kyrkyah*er*re til henne oc
sagde dotter är tu fräls worden aff thinom siwk-
20 dom takka alzwelloghom gudh som tic frälzste
för sancte ericx bön oc lät oss th*er* mz wnd*er*-
staa at tu är fräls worden at tu lyppt opp thiin
öghon opp til hymelen, oc swa giordhe hon som
p*re*stin henne bödh oc gaff thom tekn som hon
25 kunde at hon war fräls. Och licawel war hon
än bunden om händir oc fötir som för oc haffde
kafflan i mun*n*en oc ta the th*etta* sagho ta löste
the hendirna hennes Swa taladhe k*yr*kiah*er*ren
a*n*na*n* tiidh til henne oppa thz han wille wara
30 wissar*e* oppa th*etta* iärtekn Dottir lägh saman
thina hendir och lyppt opp tom badha i sändir
oc öghonen til gudh i hymerike oc takka han

for tina helso, hon giorde och genstan swa oc saagh opp genom windöghet til gudh som henne halp. Sidhan löste the föterna oc togho bort kafflan w munnen oc sagho in i henne mun oc funno genstan eeth stort iärtekn at tungan som 5 hon haffde alla swnder bitit swa at hon war all sarghat oc blodogh at blodhen flööt aff henne wart strax swa heel oc reen wordhen at ther syntes hwazske saar ellir äär epter som henne sakat til forenna oc swa wart the quinnan ful- 10 leligha heel oc helbrigda til sinne oc skääl som hon til forenne war wtan at hon bleff dumba oc maallöss swa got som i eth halfft aar aff een-kanneligha gudz raadhe oc doom ther wi ekke wetom utan för then skuld at gudh wille än 15 ytermeer bewisa sancte ericx ära i henne. Sidhan ta sancte ericx dagh instundadhe ta flydde the quinna mz alt sit folk innirligha til gudh oc sancte eric bidhiandis ödhmywkeligha at swa som gudh gaff henne sin sinne oc skäl igen oc läkte 20 hennes tungo aff allan werk oc saar swa wille han oc wärdoghas för sancte ericx bön skul giffwa henne sit maal igen, oc ta hon thetta giordhe swa lossadhis strax hennes tungabandh oc hon taladhe frilegha takkandis oc loffuandis 25 gudh som miskunsamligha halp w swa manga-handa oc stora wanda för sancte ericx bön skuld. Thz iärtekn oppenbarligha försöktis oc kungiordis i prestamoot näst komande i Upsala Domkyrkio. 30

Aff eno*m* siwko*m* pilt.

Thz hände i willabergha sokn i gryllaby at een pilter siguastir wart siwker oc nalkadhis dödhen, th*e*r war när staddir hans frände k*yr*kiah*e*rren samastadz, tha lyppte piltens föräldre han opp milla*n* händerna oc kun*n*e ey merkia i honom noghot liiffstekn oc ey syntes th*e*r antighe aande sinne ell*e*r rörilse ell*e*r wärme Te loffwadhe eth löffte sancte *e*rike för han oc fiks widh*e*r oc wart helbrigde som för.

Hwru een som dödhir syntes fik liiff.

En man i Aarus i H*e*r Wilkens köpmans hwse wart hardheligha siwk til dödz swa at han wart maalloss lagh mz atirlyktom ögho*m* wtan anda oc sinne oc rörilse som een dödh*e*r een dagh wtöffuir oc ta the som när stodhe meente at ha*n* war dödh*e*r tha sändes äptir hans ärffuingia at the skulle skikka om liket oc syälaryktena som til bordhe. Swa loffwadhe ha*n*s wärdh h*e*r wilkin eth löffte til sancte eric för honom oc tän tiidh te gingo in til then dödha om morghonen ta funno the han liffwand*is* th*e*r the loto som dödhan· oc saat oprättir i sängena oc taladhe til folket oc takkadhe Gudh som honom atirkalladhe aff dödzsens port för sancte ericx helgha H*e*rrens bön oc forskyllan. Thz järtekn kungiorde oc witnadhe for[de] H*e*r wilken köpma*n* oc flere som när waro i upsala domk*yr*kio oppenbarligh baadhe for klärkeriet oc almoghan.

Aff enom rasande manne miraculum

En man i waxald sokn wart brat badhe aweta ok dumbe oc swa rasande at han wille dräpa sina äghna hustru oc giorde henne gräseligha saara, hans wener togho han oc bundo oc fordhen til sancte ericx kyrkio oc ta han haffde noghra stund leghat ther tha gaff gudh honom sit sinne oc skäl igen togh bleff han dumbe. Swa bleff han quar ok badh til gudh oc sancte eric giffuandis fraa segh liudh tiwtande oc laatande som dumba plägha, wmsidher oppa sancti iohannis baptiste nat ta Te Deum sangs i kyrkionne fik han sit maal igen talandes redheliga oc färdogt som wi hördhom som näär stodhom. Thz iärtekn kungiorde han siälffuir daghen epter som war sancti iohannis dagh i Upsala kyrkio oppenbarligha för alla, oc witne til thz iärtekn är allir almoghen sampnadher i the högtidhena.

Hwru een quinna wart blind

Een quinna födh i dala heet lina hon haffde til sidh at göra sina syslor och ärffuodhe om sunnedagha oc actadhe ekke tän daghen meer än andra, hon wart för syndagell maske braat blind oc saagh alz inkte, hon sökte maang helg rwm at hon matte faa sina syn igen. Wmsidher ta hon hörde sighias mykit aff sancte ericx iärtekn kom hon oc til upsala oc dwaldes tär nogra stund oc fik inga bötir, swa gik hon bort

tädhan oc naar hon war i wäghen stadh ta wart
hon manadh i sompneno*m* at hon skulle gaa igen
til upsala oc ta instundadhe sancti laurentii
höghtiidh som är patronus i Upsala do*m*kyrkio
5 oc waar ta tiwghu*n*de aar at the fatigha q*ui*nna
blind wart, ta kom hon oc laagh för sancte
ericx helghadoma om sancti laurentii nat war
graatande oc sörghiande oc bidhiande innerligha til
sancte e*r*ic. Swa hende thz oppa sancti laurentii
10 [dag] at sancte ericx skriin th*er* ha*n*s helgha-
doma hwilas wti bars in processione för messona
som sidh*er* är oc sama q*ui*nna*n* war stadt widh
k*yr*kia dö*rre*na th*er* som skrinet geno*m* bars och
ropadhe innerligha mz gratande öghom til sancte
15 eric oc strax ypnadhis henne öghon oc litit aff
blodh sprak förstt wt aff töm oc ropadhe hon oc
sagde sigh see claarligha alt thz th*er* war oc
först sancte ericx skriin Th*etta* iärtekn saagh
allir almoghen som til the helgha högtide*na*
20 sampnadh*er* war som saagh at q*ui*nna*n* war til
fore*n*ne blind oc st*ra*x seande oc loffuadhe alle
gudh oc sancte e*r*ic for thz iärtekn swa oppen-
barligha giort war. ok wi mz waro capitulo
mz flere klärca oc reenliiffues män ransakadhom
25 thz iärtekn thz grannasta wi kunnom oc bärom
alle sannindena witne at swa waar.

Aff eno*m* diäkna.

Aar ept*er* gudz byrd MCCLXXVIJ giordhe gudz
miskund thz iärtekn i sancte ericx ära oppa
30 paascha dagh ta eth slogh i upsala domk*yr*kio

een diäkne aff hellsingalandh som siwker waar fra sancte martins dagh til tän tima swa at eyngen wänte honom boot tha raadde ha*n*s hws-bonde hono*m* at han skulle lata sigh bära in i domk*yr*kio*na* oc swa wart han oc inburin, tha 5 han kom in om dörena ta fik han sina helbrigda som han noghan tiidh förr haffde.

Item för sancte ericx bön oc forskyllan gaff gudh eenne *qui*nna aff girista sokn sit maal igen som war maallöss och dumba i tw aar. 10

miraculum

De sancto laurentio.

Hanning af Ekby laagh maallöss i fäm dygn oc eyngen wänte honom liiff, han saagh i ena syyn sancte laurentius komande til sigh som han hadhe een tabardh gralittan oc sagde han 15 til thom siwka tu skal wardha heelbrigde oc st*ra*x böriadhe tän siwke tala allom ahörando*m* oc innan stakkotta*n* tiidh ta bleff han heelb*ri*gde oc kom til Upsala oc offradhe för sina helso een hest. 20

Item de sancto laurentio.

Kadhrin aff irista sokn haffde een foot wisin ok een deel aff benena samaleds swa at alt hwlledh waar borta oc eynkte syntis widh benen wtan skinnet oc tänne siwkdom haffde 25 hon i try aar swa at hon formatte eynkte ärff-wodha göra, hon loffwadhe sina pelagrimsfärd oc offer til sancte laurentius i Upsala oc th*er* fik

hon sina helbrigd igen oc til täs iärtekns wisordh offradhe ho*n* eeth been och foot aff wax giort oppa sancte laurentii dagh.

Huru H*er* Magnus fik bötir.

5 [W]elbördogh man H*er* magnus iohannis angeli son wille fara til upsala aff stokholm oppa wara fru dagh som kallas nativitatis, swa wart brat siwker swa at han matte liggia oppa sängena i sin gaardh nääss tre dagha, taladhe i hoffwudh 10 willa oc wiste ey hwadh han sagde oc the andra tre näst fölghiande dagha ta fik han sith sinne oc skääl igen oc ta war han maallöss oc taladhe eynkte oc i alla te sex daghana kom uti han hwadzske waat ell*er* tort. Nw tha hans 15 wenir sagho eynkte hopp til hans helso oc reedde til thz som skulle tiäna til iordhena oc hans siälarykt oc begengilse. Ta loffwadhe brodh*er* israel hans systerson oc h*er* hakon hans cappellan oc knwt hans smaswen at te wille gaa barföte 20 fraan flötesund til upsala om gudh w*er*dogadhis för sancte e*ri*cx skul giffwa thöm siwka som the eynga liiffswaan sagho til swa mykla nadh at han ku*n*de noghat faa tala oc skikka om sit siälagagn som hono*m* wardadhe oc genstan th*er* 25 ept*er* sompnadhe then siwke oc waknadhe lith*et* äptir oppa sätte daghen sidhan ha*n* swa haardheligha siwker wart oc te hälte litet waat i mu*n*nen hans oc han gath swolghet thz nidh*er* ok fik st*ra*x maall swa at the som när honom stodhe 30 kunne weta hwat han meente. daghen äptir som

war lögh*er*daghe*n* leet han ledha sigh i sit cappell oc hördhe war *fru* messo oc fik sidhan än bäter tala, togh ekke än fullko*m*pneligha som han wille. daghen äpt*er* som war su*n*nedagh*e*n gik ha*n* til wllatuna oc oppa manedaghen som war helgha 5 korssdagh foor han sina pelag*ri*ms färdh til upsala oc förne*m*pde brodh*er* israel h*er* hakon oc knwt hullo sit löffte som ·te loffwadhe oc h*er* magnus steegh opp w skippet widh grabrödhra tighelhwss som waar langt fra k*yr*kion*n*e 10 oc han som man trodde ekke at han orkadhe litet rum ledhas wndir annars händir. gik siälffuer oleeddir oc barföttir til sancte ericx helghadoma oc följde honom öffu*er* xx swena samaled*is* barfötte oc th*er* fik han fulkompligha sit maall 15 i gen oc offradhe sancte erike eeth baldekin. Th*etta* iärtekne skeedde aar ept*er* gudz byrdh MCCXCIIJ.

Aff enom som haffde storan hoffwodw*er*k.

Här marten k*yr*kioh*er*re i lösta sagde hwru 20 een hans soknaman olaffu*er* haffde fangit affmykin hoffwodh w*er*k fraa pascha til olaffsmesso oc han loffwadhe sina pelag*ri*ms färd til sancte eric oc sancte olaff än the wille bidhia gudh för han at han finge sina helbrigda igen, ta syntes 25 hono*m* i sompneno*m* oppa sancti olaffs nat een härlighen man ok sagde til honom See nw är thu helbrigde, ty skal tu gaa til sancte eric oc offra ena örtogh som tu haw*er*, ta han waknadhe ta kände han sigh fulleligha helb*ri*gdan oc ful- 30

ko*m*pnadhe mz gudheligheet sit löffte som han haffde loffuadh Th*etta* iärtekn skeedde aar ept*er* gudz byrdh MCCXCIIIJ

Item

5 Sama H*er* martens uxe styrte til iordhena swa at folket tänkte han dödhan wara oc eynkte lijffstekn syntes i honom wtan at han blictadhe litet annat öghat, ta waro drängena til mz knifwana oc wille stinga oc flaa uxan at han skulle bliffua 10 matnytter oc slaktadh*er* oc ekke sotdödh*er*, ta sagde h*er* marten latin wara kan ha*n* liffua ta wil jac giffua ha*n* sancte erike, drängena hullo oppe oc uxen rördhe sigh starklegha oc war helbrigde liten stundh th*er* ept*er* oc wart offradh*er* 15 sancte erike i laurenzmesso*na* ept*er*.

Hwru een skaar sigh st*ru*pa*n* sund*er*.

En man rasande i wala sokn wart swa galin at han mz sina äghna hand skaar sin strupa aff i twärt. Ta komo hans granna ok frändir oc 20 sagho tesse faseligha oc önkeligha synena pa han oc fooro til w*er*dogha*n* h*er*ra h*er* fulka ärchebiscopp i Upsala spöriand*is* hono*m* til raadz i tässo ärende som oppa sama thiidh war ekke fiärre hwadh the skulle göra aff kroppenom täss 25 arma manzsens, ta önkadhe then godhe H*er*ren sigh th*er* öffu*er* som han waar alz tings barmhiärtogh*er* och spordhe än th*er* war än noghot liff i th*en* arma manne*n* oc te sagde at thz war alztings litedh ty han aandadhis allenast genom 30 saaredh, ta raadhe tän w*er*doghe h*er*ren at the

skulle loffua han til sancte eric at gudh wille miskunda sigh offuir tān som laagh i sit yttersta oc haffde eynkte oliffwadh fōr sancte ericx bōn oc forskyllan oc biscoppen gik genstan in i sit böna hwsś oc badh gudh oc sancte eric fōr han 5 loffwandis at wordhe tān fatighe mannen nywtande sit liiff ta wille han sionga högtidheligha sancte erike ena messo oc ta thz war giort fik mannen siin ful sinne oc skāl igen oc innan stakkotan tiidh fik han oc sina fulkompligha hel- 10 brigda oc kom helbrigde til upsala domkyrkio oppa sancte ericx dagh oc baar eth wist tekn til thz iārtekn ty at āredh war kringom hans strupa som een rōdher traadh gudhi til loff oc hans helgha martire sancte eric 15

Hwru een pilter wart fārdogher.

Sama aar hānde thz at een pilt i iāmptalandh fyra eller widh fām ara gamall lopp om somaren barfōttir oc een hwass stikka lopp in i foten wndir fotabladhet oc op in i beenlāggen swa 20 at foten oc benet swall stoort oc rotnadhe swa at kōttit full bort oc benet oc synonar syntes oc piltenom syntis eynkte staa fore utan dōdhin oc ingen lākedom fanz som honom kunde hielpa, ta loffwadhe modhren at finge hānnes son sina 25 helbrigde igen tha wille hon gaa sina pelagrims fārdh til Wpsala, oc pilten fik boot oc wart alzstingx fārdogher oc karsker oc modheren fulkompnadhe sit lōffte oc kom til wpsala skār-

daghen oc offradhe eth been aff silffu*er* til
ami*n*nilse täss iärtekns oc tänne tu iärtekn wordho
lyst i domk*yr*kione oppa sancte ericx dagh,
th*e*r waro när stadde Högboren förste Konu*n*g
5 magnus oc ha*n*s drötning mz mykit h*er*skaapp
oc almogha aar ept*er* gudhz byrd MCClxxij, oppa
sama dagh kom oc een beskedhelighen man til
wpsala oc fördhe mz sigh twa fötir aff wax
giordha som han offradhe for sancti ericx helgha-
10 doma oc han sagde sigh wara frälstan aff omykidh
storan fota sulma.

Aff enom sjwkom diäkna

Israel Ärlandzson gik till skola i lynköpung
oc fik th*e*r hardha skiälffwa sot som kallas quar-
15 tana i half fiärdhe aar, tha han foor aff öst*er*-
götzlandh til sina wänir ta kom han til h*e*r
folka sin modh*er*br*o*dh*e*r som oppa then tiidh
war ärkediäkn oc sidhan wart ärkebiscopp i
upsala, th*e*n w*er*doghe h*er*ren war gudhelighen
20 oc haffde särdelis sancte e*r*ic i wörning oc ära,
han böödh sino*m* systerson isr*ae*l ärlandzs*on*
at ha*n* skulle gaa til gambla upsala th*e*r sancte
erics helghadoma hwiltes oppa th*e*n tiidh oc
at han skulle offra th*e*r eet waxliwss i sancte
25 erics hedh*e*r, swa fik han oc honom ena läsning
aff sancte eric antiphonam versiculum et collectam
som han skulle ikkeligha läsa, tenne for[de] diäknen
isr*ae*l giordhe som honom waar budhit oc wart
in*n*an faa dagha welhelbr*ig*de hwilken som til
30 forena aff swa st*or*a oc laanga sot war all*e*r förnött*er*.

Aff konu*n*g birghir.

Höghboren H*er*re oc förste konu*n*g birghir Konu*n*g magnus son haffde ena haardha oc laanga sot swa at alt hans köt war borttappadh oc iämwell skin*n*et, oc synoner hwllo saman benen oc eyngen makt waar i noghon tän lim som han aatte, tesse siwkdome*n* bleff eth aar widh han, swa at i hwario stund räddis the at han skulle bliffua dödh*er*, eena nat fik han swa haardh sprang at the som waktadhe oc wakadhe offuir ha*n* meente at han skulle taa dödh*er* bliffua Ta saagh konungsens hoffmestar oc tömar*e* H*er* Karl tydzske som war tän yperste som konungen waktadhe at eyngen wärldz raadh war a fährdhom som hielpa kun*n*e, han gaff sigh innerligha til gudhz naadh akalland*is* oc ropand*is* til sancte *er*ic oc sancte olaff konunga oc til sancte nicolaus oc loffwadhe pelag*ri*ms färdh och off*er* för täss sjwka konongens helso oc helbrigde Swa kastadhe han loth hwadh ha*n*s off*er* oc löffte skulle göras til sancte eric ell*er* sancte olaff ell*er* sancte nicolaus oc lotten ful tre resor oppa sancte e*r*ic Tha h*er* karl saagh at lotten swa full til sancte eric ta flydde han innerligha til sancte eric oc loffwadhe fornempda off*er* oc pelag*ri*ms färdh för konungen til sancte e*r*ic oc st*ra*x fik han boot aff the sprangen oc hallen som han haffde oc innan stakkottan tiidh wart han qwitt*er* allan wärk och siwkdome oc wart fulleligha wäl til räka oc helbrigde. hwilkit eyngen haffde kun*n*et troo ell*er* welnas til foren*n*e Swa

fulko*m*pnadhe for^{de} h*er* karll oc twa riddar*e* mz
honom sit löffte som han hadhe gjort för kononge[n]
oc gik aff stokholm til Upsala til ericsmessona mz
kostelighet off*er* som konongen wtsände oc wit-
5 nadhe th*etta* iärtekn oppenbarligha for alla, gudhi
oc sancte eric til loff oc ära. for^{de} h*er* karll
witnadhe oc oppa sama thiid oc oppenbarligha
bekände at för sancte ericx bön oc forskyllan
wart han q*ui*tter stora öghna sot oc langlighan
10 wärkt som han wart swa got som blind*er* aff
worden för än han haffde akalladh sancte *e*ric oc
beedz ha*n*s hjelp oc loffwat honom sit off*er*.

quomodo quedam domina pepigit infantem absque periculo.

15 Gudhelighen oc welbördogh q*ui*nna fru
helgha h*er* röric birg*er*so*n*s hust*ru* sagde för
een reenliffwes brodh*er* at henne förfoors barn
i liffwene swa at thz ekke fik liiff oc thz wi-
dh*er* foor henne twa resor. Tridhie reso hon
20 war mz barn ta räddis hon at thz skulle swa
illa gaa som förre, hon baadh innerligha til sancte
eric at han wille gudh bidhia för henne at hon
maatte mz helso födha liffwand*is* barn oc loff-
wadhe sanct eric offra een gyllene än hon finge
25 the nadh*er* af gudhi, oc ta thiidh waar at hon
haffde fulgangit mz sit barn ta födde hon twa
liffwandis dottir och modhren fulko*m*pnadhe mz
glädhi sit löffte.

Hwru een gaardh wart frälst*er* *fra* wadha eld.

Aar ept*er* gudz byrdh MCCXCIIIJ widh pingx-dagha thiidh wart een stoor skogh eell lööss widh gutteröra k*yr*kya oc stoor wädh*er* storm dreeff eellen aat p*re*stagardhen som waar fra 5 skoghen näppelegha eet steenkast, ta ropadhe H*er* nicolaus som tha war th*er* k*yr*kioh*err*e innerligha til sancte Eric at ha*n* wille rädda kyrk-e*n*nes huss aff wadha ellen ept*er* thz men*n*-iskio rädding kun*n*e eynkte hielpa oc st*ra*x 10 kastadhe sigh wädhret oc dreff eellen fra hwsen oc gaardhen bleff oskaddir, th*etta* sagde h*er* nicolaus oppenbarligha i p*re*stamoteth. Swa oc tän tiidh een stoor deel aff h*er* Linwardz gaardh i norby widh Wpsala war oppbrun*n*en aff wadh 15 eell ta byriadhe f*ru* margareta h*er* linwardz hust*ru* ropa til sancte eric at han wille hielpa i swa stora nödh och dröffwelse, ta bleeff een stoor deell aff gardhen räddadh*er* oc obrändir sancte e*r*ic görande th*er* oppenbarligha stoor iärtekn som 20 för[de] f*ru* margar*e*ta witnadhe.

conualuit quidam ex majori infirmitate

Aar ept*er* gudz byrdh MCCXCIX Andres aff [*Solna*] laagh tranande a säng i xij wikur oc ta han haffde loffwat sigh oc sit off*er* til sancte e*r*ic ta 25 war han helb*ri*gde oc strax kom til upsala mz sit off*er* loffwandis oc takkande gudh oc sancte eric for sina nadh*er*.

Item annat tolket

Sama aare saxe slotzfogothe oppa stokholm
loffwadhe eth liwss til sancte eric aff eth pund
wax än gudh wille för sancte ericx bön giffwa
5 honom sina helso ept*er* th*e*n sto*ra* siwkdom han
haffde oc wart helb*rig*de oc kom mz sit offe*r*
til upsala kungörąnd*is* hwat naadh gudh oc
sancte e*r*ic mz honom giort haffde.

Item miraculum

10 Siderius aff waxall sokn sagde oppa sama
aret at gudh för sancte ericx skull oc förskylla*n*
frälste han aff storan öghnaw*er*k oc gaff hono*m*
färdogh öghon oc syyn.

Aff enom aweta

15 Olaff aff huddunga sokn sagde för sanna
om sigh siälffwan at ta han waar siw aara ta
wart han aweta oc galin i halfft annadh aar, ta
loffwadhe hans fadh*er* oc wenir som stora sorgh
haffde th*e*r aff at wille sancte eric bidhia gudh
20 for honom at han matte faa sin sin oc skäll
igen ta skulle for*de* olaff hwart aar swa länge
han liffde off*ra* sancte eric ena ortogh päninga
oc tha th*etta* waar loffwadh ta fik pilt strax sinne
skääll oc wit igen oc sidhan pläghadhe olaff leggia
25 saman för hwart aar ena ortogh til tess at th*etta*
wart swa mykit at han kunde köpa ena koo oc
han offradhe ena koo swa köpta aar ept*er* gudz

byrdh MCCC i laur*e*nsmesso oc sagde sigh swa skulu göra swa länge han liffde.

Hwru gudh gaff aarswext för sancte *e*ricx bön.

Bönderna aff bäling pikkaby oc akerby gingo til raadz hwadh hedh*er* te wille göra gudhi at gudh wille wnna thöm· aarswext tom til födha födhe oc berning ty at i flere aar waar alstingx haardh tiidh oc mange foro illa för hunger skul, ta samfälte the sigh at the wille tree freedagha gaa hwar til sinna soknak*yr*kio oc bidhia gudh om sina nadh*er* oc at te wille offra sancte eric eet ax aff silffu*er* forgylt om gudh wille for hans helgha böön oc förskyllan skul giffua torftelighan wädh*er*leek oc aarswext, oc tha the th*etta* giort haffde ta fingo the sidhan regn som akrana behöffde oc nyttogha*n* wädh*er*leek oc godhan aarswext.

Hwru een siwk q*ui*nna —

H*er* rawall puke sigh*er* aff at hans hust*ru* fru kadhri*n* laagh i tolff wekur siwk oc traanande oc war som the me*n*niskia st*ra*x siälas skulle swa at te bundo sama*n* tumana oc händerna skulle liggia til hopa widh hon doe oc eyngen tekn ell*er* waan syntes til liiffs, ta loffwadhe h*er* rawall at wille sancte *e*ric bidhia gudh for henne at han wille gaa sina pelag*ri*ms färdh til sancte eric oc offra eet baldekin oc strax böriadhe hon faas wedh*er* oc wart ful-

helbrigda oc han her raghwall hult oc fulkompnadhe thz han hafde loffwadh.

Hwru een prest styrte.

Een prest hetandis her marten föddir i
5 ölandh kyrkioherra i ebohäradhe wille ridha heem
til sina kyrkio aff prestamotena som hwllz i
upsala aar epter gudz byrdh MCCXCIIJ oc widh
han reedh ta snaffwadhe hesten oc mannen styrte
hoffwodhstupa oc hoffwodhet ful swa hardheligha
10 widh rothena aff eet trä at toffwa hatten som
han haffde oppa hoffwodhet brast synder. omsidher stoodh han opp mz nödh oc foor in
til een kyrkioherre nästboonde oc beddes härberghe, ther wart han aff thz fallidh han fik ta
15 han styrte aff hesten willer oc affweta oc laagh i
viij dagha wtan maat. ta önkadhe kyrkioherren
som hema waar sigh storligha rädhandis at han
skulle döö när honom oc ekke til sit heman koma,
han loffwadhe gudh oc sancte eric för tän siwka
20 at ville gudh för sancte ericx bön skul giffwa
honom sina helso ta skulle tän sama her marten
offra eeth hoffwodh aff wax som skulle wägha
eeth pund oc skulle gaa pelagrims färdh til upsala aff thz rwmet som han laagh siwker wti
25 oc siälffuer bära fram sit offer, oc strax ta kyrkioherren som hema war haffde thz loffwadh för
tän siwka ta stoodh tän siwke her marten op
helbrigda oc sama qwäl saat til bordh mz
kyrkioherran oc aat oc drak oc fulkompnadhe
30 gladher thz löffte som för honom war wtloffwadh

oc the gaffwo badhe sin eedh th*er* oppa at swa war i sa*n*nindena.

Hwru en pilt*er* wart helb*rigda.*

Aar ept*er* gudz byrdh MCCCVJ widh sancte olaffs thidh een pilt*er* som heet bäncter olaffs 5
danska oc ingegärde son i wändil i ekeby war opta tilförenna siwker oc opta tyktis faas widh*er* oc haffde ostadhoga helso, han wart omsidh*er* swllen widh sin hemeligh ting op til hans naffla oc skinnet wart wtblaast oc swartnadhe som eeth 10
koll oc tyktis eynkte staa igen utan at han skulle giffwa op aandan. i tänne sorghena foor modhren til k*yr*kio om su*n*nedaghen som war oppa sancte olaffs apton ty hon gaat ekke warit hema for sorgh skull oc orkadhe ekke see sin 15
son döö som hon meen*t*e ta hon hema*n* foor at hon aldre skulle optar*e* see liffwand*is* Th*er* kom til k*yr*kiona h*er* hanes k*yr*kioh*er*re i gambla upsala oc fik see tänne q*ui*nnona sorgfulla oc g*rat*-ande i sine hwardagsklädhe, han taladhe til he*n*ne 20
oc spordhe hwadh henne wlte hwi hon swa greet, ta sagde hon hwadh henne wlte oc sagde aat henne til större ta hadhe hon mist i sama aaret fyra syner oc ij dötter Ta hoghswaladhe han henne oc baadh he*n*ne trösta til sancte eric oc 25
bidhia han at han wille hielpa henne i swa sto*ra* sorgh oc nödh oc at hon skulle loffwa löffte för sin son tän hon gik fraa swa got som halff-dödha*n* Te fatigha q*ui*nna*n* giordhe ept*er* hans raadh, hon loffwadhe at matte hennes son faa 30

liffwa oc wardha helbrigde ta skulle han hwart aar gaa til gambla upsala til sancte ericx graff oc lata sighia th*er* ena messo aff sancte eric. Ta hon haffde thz loffwadh oc messan war ute
5 ta foor hon heem igen oc ta hon kom i gardhen ta kom pilten löpande moot modhrene i gardhen tän hon leet ept*er* sigh swa som han skulle strax dööt, modhren wart wndrande at hon saagh sin son swa braat heelbrigdan; hon tänkte mz thz förste
10 at han waar aweta oc haffde ekke sinne, hon togh han oc baar in i eet härberghe oc spordhe hwru han fik swa snart bätre, hon lyffte maklegha klädhen op wm han oc saagh at al the rwmen som förre waro wtsullen the waro nw helb*ri*gde
15 oc osullen oc at hwdhen laagh oppa rynkiogh oc kru*m*pen. Ta sagde modhren til sin son hwru är tik gangit, han swaradhe modh*er* nw mz tu waar borta ta fik iac een sötan sömpn oc fik jac see i sö*m*pnenom een man hwitkläddan oc han
20 ströök mik th*er* iac hafde ilt oc strax kände iac bät*r*e oc sulmen oc werken förgiks. Än to at pilten som war vj aara gamall ku*n*ne eyngen skääll meer göra aff th*e*n hwitklädda ma*n*nen, togh menom wi at thz waar sancte e*r*ic som syntes
25 pilteno*m* oc giordhe han helb*ri*gdan i sama stundhena som piltens modh*er* ropadhe til sancte e*r*ic oc giorde sit löffte til honom för sin son. Ta wart modhren alsti*n*gx glaadh oc waktadhe pilten at han ekke skulle noghors redlös swa
30 faara ell*er* falla at han wordhe siwker igen oc innan tre dagha uta*n* alla smörilse oc läkedoom wart the swarta oc skrynkiotta hwdhen hwiit oc

slääť som annorstadz aa hans licama. Swa kom q*ui*nna*n* mz sin son helbr*i*gdan til gambla upsala oppa sancti laurentii höghtiidh oc leet sighia högtidheligha messo aff sancte eric. Al tesse forsk*ri*fna stykke sagde för[de] engegerd för oss 5 niclis ärkebiscopp i upsala maangom ahörandom ta wi wigdom wendels k*yr*kio aar ept*er* gudz byrdh MCCCX oc th*etta* iärtekn skedde i wändels sokn.

Quomodo una mulier conualuit.

H*er* iohannes k*yr*kioh*er*re i gambla [Upsala] 10 sigh*er* aff huru mölnara hust*r*u i hans sokn wart helbrigda aff enom haardho*m* siwkdome ta hon haffde i*n*nerligha kalladh oppa sancte eric oc loffwadh honom sit off*er*.

Hwru een pilt*er* fik liiff. 15

Torsten smidh i faringöö kördhe heem aff ängena eth laass höö, ta han kom til gaardhen ta lopp hans son mote hono*m* at fäghna sino*m* fadh*er* oc han waar t*ri*ggia ara oc stupadhe widh waghnen oc fadhren körde lasset oc wiste 20 eynkte aff barneno, ta hördhe fadhren eeth liudh at barnet gaffs wedh*er* oc wndradhe hwadh thz waar oc ta haffde tu hiwll gaangand*is* öffu*er* barnet, han hwlt quart öken oc saagh til baka oc fik see ept*er* lasset at barnet laagh swnd*er*- 25 krosat oc eynkte liiffstekn wti, taa wart han alsti*n*gx illa wedh*er* oc togh barnet i skötit oc baar in i hwset mykit sörghiande som ey waar

wndir Swa kom hono*m* i hugh at han wille
kalla oppa sancte e*r*ic ept*er* thz han haffde hört
hwru opta han haffde holpet i nödh Swa loff-
wadhe ha*n* löffte till sancte e*r*ic för sit barn at
5 thz matte faa liiff oc helbrigda aff gudhi för
sancte ericx böön oc forskyllan oc genstan han
haffde giort löffte til sancte eric ta liffnadhe pilten
oc wart helb*ri*gde til alla sina lidh*er* oc liffde
sidha*n* länge. Thz ärtekn skeedde aar ept*er*
10 gudz byrdh MCCCVIIJ oc piltens fadh*er* sagde mik
brodh*er* israel oc flero*m* androm thz for sanna.

Hwru archebiscopp niclis wart siwk.

Aar ept*er* gudz byrdh MCCCX gik arche-
biscopp nicolaus af k*yr*kio ept*er* natsangen til
15 sin gaardh oppa sancte ericx apton oc böriadhe
st*ra*x skiälfwa oc skallff iämerligha alla nattena
til at solen skulle op gaa swa at han räddis
at han aldre skulle liffwänd*is* koma aff Upsala
Tän tiidh han wantröste at koma bort w sängena
20 ta loffwadhe han löffte sancte eriche at han wille
i alla sina dagha hedhra sancte e*r*ic mz ena
läsning aff hono*m* ept*er* ottosangen oc apton-
sa*n*gen hwar dagh än han finge swa mykla makt
at ha*n* orkadhe halla tidh*er*nar oppa sancte ericx
25 dagh som til bordhe oc st*ra*x fik han een sompn
oc i sompnenom mykit... swa at innan klokkan
slogh try ta wart han swa frii oc fårdogh*er* at
han hult siälffu*er* hoghmessona sama daghen oc
andra tidh*er* oc giordhe alt thz hans ämbete
30 tilhörde oc i sama stund wart han alstingx qwitt*er*

skiälffuona swa at hon eynkte i the resona kom til han meer. Th*etta* p*re*dicadhe han siälffu*er* för alla the so*m* ta waro sampnadhe til sancte e*r*icx högtiidh gudhi til ära oc sancte erike.

Swa hände oc aar ept*er* gudz byrdh MCCCXI 5 ta thenne sama ärchebiscoppen war staddir oppa sin gaardh aker widh upsala oc haffde at han wille ekke i the resona koma til upsala til sancte ericx högtiidh oppa hans dagh ta wart han haardheligha siwker oc ha*n* märkte at thz war 10 rät syndagäll at han wille ekke koma til sancte ericx högtiidh oc siälffu*er* halla th*er* tidh*er* som hono*m* bordhe, ta leet han lidha sigh til upsala thz snaraste han ku*n*ne oc wart strax quitt*er* siwkdomeno*m*. 15

Hwru een wtsullen fik bötir.

H*er* Johannes k*yr*kioh*er*re i gambla upsala sagde hwru een man aff fylm sokn foor til upsala oc i wäghen wart han hardheligha siwker oc byriadhe allir swella swa at eynge*n* wänte honom 20 liiff, swa wart han buren in til olaff i fulredha oc th*er* giorde the for honom löffte til sancte e*r*ic oc st*ra*x fik ha*n* helso oc helbrigda.

De incendio.

I fru margareta gaardh i wixstadha sokn 25 kom waadheld i eeth stoort kornh*er*berghe oc lughen widde sigh saara oc annor huss stodho haart näär, ta räddis hon at eellen skulle brenna

opp allan gardhen oc saagh eynga rädding, hon
ropadhe innerligha til sancte e*r*ic oc loffwadhe
offra hono*m* een lödhogh m*a*rk silffu*er* än han wille
hielpa henne i swa sto*ra* nöödh oc genstan wart
5 lughen bortdriffwen fraan hwsen liker wiiss som
mz makt oc ku*n*ne eynge*n* skadha göra oppa
a*n*nor hwss. Th*etta* iärtekn skedde aar epth*er*
gudz byrdh MCCCX.

Item unum simile.

10 Oppa sama aar om sancti e*r*icx nat i laadh-
unge i kniffsta sokn kom opp een stoor eellir,
th*er* boodde een som heet ödhgör mit i byyn,
han ropadhe innerligha til sancte e*r*ic oc loff-
uadhe honom sit off*er* at han wille hielpa hon-
15 o*m* swa at ha*n*s gaardh matte staa i friidh
obru*n*nen, th*er* bran iämmerligha oc gaardhana
brunno oppa badha sydhor oc ödhgörds gaardh
bleff oskaddir, som witnadhe oc sannadhe för
archebiscoppen oc manga andra h*er* emunder
20 k*yr*kioh*er*re i odhensarghe.

Hwru een io*m*f*ru* fik booth.

Samma aar torsdaghen for ericxmesso wel-
bördogh möö iomf*ru* c*r*istin h*er* haralz älgs
dott*er* i halkqwi laagh hardheligha siwk oc
25 haffde i x dagha eyngen maat taghit til sigh.
Ta the saagho eynga andra waan än dödhin ta
leet han kalla til sigh brodh*er* israel priar*e* i
sightuna hennes sydzlinge som tha waar staddir

mz archebiscoppen i fundbo häradhe, swa kom han oc taladhe widh henne oc hon baadh ha*n* koma aatir til sigh oppa morghendaghen oc höra hennes sc*ri*ptamaal oc giffwa henne gudz licama oc sc*ri*ffwa he*n*nes testament, swa kom han oc aatir om morghone*n* bitidha oc ta han wille gaa in till the siwka taa mötte hono*m* andra pighor som henne tiä*n*te oc greto saarligha oc sagde til p*ri*aren Sidhan i forèn hädhan i gaar ta nyo slogh ta hawir hon eynkte taladh wtan faa ordh wtan sinne oc skäll nw i nat. Ta gik han til hennes säng oc wille försökia än hon kunde nogh*e*r ordh tala, oc tiänista möyanar gingo mz oc togho oppa henne oc rörde henne än ho*n* hadhe ku*n*net noghot tala oc hon hwadzske leet opp öghon ell*e*r taladhe än to at the rörde henne fast. Tha waro alle sörghiande badhe at the sagho eynga liifswaan i hänne oc swa at ho*n* haffde ekke fangit sino redho til sina siäl som ho*n* skulle oc ey skykkat om sit testament. Swa gik brodh*e*r israel wt i gardhen sörghiande storligha at hon skulle lidha aff werldena wtan skäl oc sc*ri*ptamaall oc ekke hawa giort sit testament oc angradhe honom storligha at han ekke sc*ri*ptadhe henne oc gaff henne sacramenta oc screff saman he*n*nes testame*n*t daghe*n* til forenne ta han waar när henne. Swa wille ha*n* genstan far*i*t sin wägh ta han haffde sagt messo oc kalladhe han til sigh fru ragnild h*er* benkt booss*ons* hust*ru* sina modh*e*rsyst*er* oc h*er* styrgh*e*r k*yr*kioh*er*ra samastadz oc h*er* iacob cappalap*re*st oc wnd*er*wiste thom hwru

liket skulle redhas til iordhena oc hwru oc hwarist
thz skulle iordhas oc annor stykke som hördho
til liiksens wtfärdh. Swa waar een som raadde
tom at the skulle loffwa for henne til sancte eric
5 at matte hon faa bätre ta skulle hon gaa sina
pelagrims färdh til sancte eric oc offra eth
baldekin Thetta samtykte fru ragnild oc brodher
israel oc ta han wille gaa til at sighia messo ta
kom löpande een swen til brodher israel oc badh
10 han gaa in til iomfrunne Ta wart han badhe
gladher oc wndradhe oppa swa snara nadher oc
gik til henne, hon sagde mz klaart röste Jach
hawer nw bätre oc myk lyster äta oc mz gudz
hielp iac wardher snart stark, han swaradhe
15 scripta tik för oc tagh gudz licame oc sidhan
skal thu faa maat. Brodhren räddis at sotten
matte ater braat tagha henne oc hon bliffue
braat dödh äpter thz at opta hender at i dödz-
lomen bedhas the maat som strax döö, ta sagde
20 brodhren jac wil nw sighia messo aff sancte eric
oc sidhan höra tina script oc ända annor stykke
som siälina rörer oc behöffwer Ta messan waar
wte ta scriptadhe hon sigh och togh gudz licame
oc sätte saman testamentet oc fik sigh maat oc
25 innan stakkottan thiidh wart helbrigde. Te sama
iomfruen sagde oc at hon hafde skiälffwo som
kallas quartana i halff annadt aar oc tha hon
haffde loffwat sancte eric eth löffte ta wart hon
qwit the skiälffwona. Amen.

Huru een pilt*er* fik maal igeen.

Aar epth*er* gudz byrdh mcdiij a sancte ericx dagh epth*er* jwlen kom til upsala jowa*n* and*er*sson af barkasät*er* i wiku*n*gak*er* medh sin son som tha waar oppa thiende aar oc sagde for däkenen oc andra caneka at th*e*n same hans son waar alstingx maallööss oc dumbe til at han waar oppa sit siätte aar, tha loffuadhe han at wille sancte *e*ric honom hjelpa tha wille han göra sina pelagrims färdh til upsala mz for[de] sin son och sit off*er* oc st*ra*x lossadhes piltsens tunga baandh oc inna*n* eth fiärdhu*n*gx aar taladhe hwadh han wille epth*er* sin aallir.

Hwru een fik maall oc hörilse i geen.

Aar epth*er* gudz byrdh MCDXI a sancte cricx apton fik hanes walterss*on* sit maal oc hörilse i geen tha han waar staddir oppa mora ängh i sina pelagrims färdh til sancte *e*ric som han haffde for the sama saak skul wtloffwat, hwilken hanes haffde mist baadhe maal och hörilse i halfft a*n*nat aar aff een storan siwkdom som han haffde til forenna hafft, oc th*etta* iärtekn skeedde oppa siwenda daghen sidhan ha*n* haffde giort sancte eric th*etta* löffte.

OM SANKT JAKELINA.

(Ur Cod. XXXIX Kyl.)

Bl. 23, v. Sp. 1. Aff the äroffulla iomfrunna sancta iacheline hälga liffwerne hwilken som födh war aff ärlekasta oc wälbyrdogasta släkte i romara stadh

Sp. 2. 5 I Rom war en mykyt hälogh iomffru som kalladhes jakelina, oc haffdhe en mäktoghan greffwa til brodher, huilken herradöme haffde ower eth rikt landh som hether apulia, Tässen hälga jomffrun jakelina war aff gudhi begaffwat mz myk-
10 lom wisdom oc karskhet ower alla iomffrur, som oppa thentidh waro i rom, greffuen hennas brodher taladhe starkleka til henna, at hon skulle sik taka brudhgomma, hon stodh länghe a moth sighiandis sik aldhreg wilia brudhgomma haffwa nakon,
15 wtan iomffrwnna son ihesum cristum; Tha wille greffwen hennas brodher owerwällelika nödhga henne til hionelagx stadhga, oc nar hälga iomffrun thz wndherstodh tha klädhe hon sik mz manna klädhe oc borth flydhe i annor landh, hennas
20 brodher tha han thz förnam, skikkadhe han bodh oc speiara i alla wägha, oc siälffwär for han i

främadha landh, oc händhe thz sik swa, at han fik spordagha oc wndheruisnigh, hwat klädhebonat jomfrun haffde, oc huilken wäghen hon haffde wt draghit, oc äpther foldhe henne mykyt snarlika oc hastelika ¶ Nar hälgha iomffrun jakelina wndherstodh sin brodher ey lankt wara staddan fran sik flydhe hon wndhan, oc wiste ey hwart hon skulle, thy at stora willene haffwet mötte henne, Tha stegh hon oppa ena bärgklippo, oc saa sin brodher tha wara hart när staddan, tha tröste hon stadelika til gudh, oc giordhe för sik korssens tekn, kastandhis sik aff höghe stenklipponne i dywpa haffuet, Tha greffwen hennas brodher thz saa, begynnadhe han bitherlika gratha, oc töth opp i hökt mz störsto lywdhe, ropandhes oc sighiandis til hälga iomffrwnna, O min aldhra kärasta syster, o min sötasta ower all tingh oc älskelikasta syster, kom til mik i gän, iak wil tik opbyggia eth rikt closter, allaledhes äpther thin wilia, i huilko thu maghi gudhi enlika thiäna i alla thina liffs thima, kom thy i gän, O min hiärtta kärasta syster, Hälga iomffrun wändhe thz döffwa örat til all sins brodhers ordh oc gik hädhan oppa watnet, swa stadhelika oc tryggelika, som hon haffde gangit oppa törra landet, i huilko man märkia kan gudz stora dygdh oc makt, oc jämwäl thän stora oc obegripelika kärleken han wärdoghas bewisa sinom älskarom, oc enkannelika hälgom iomffrum them som honom jnnerleka älska aff alt sit hiärta, som sancta jakelina giordhe, ey haffde hon konst til at simma, tha likkawäl bleff haffsens watn stadugth wndher

Bl. 24, r Sp. 1.

h*en*nas föth*er*, Oc gik hon ow*er* haffwet jn til e*n*na ökn, som ligh*er* i greka landh, oc sökte jn lankt i gry*m*masta öknena, oc th*er* fan hon en hälogan aldroghan ärmeta, huilko*m* hon bleff til
5 tiänist i try aar, i ma*n*na klädhebonat, oppa thz at ho*n* thäs fwlko*m*likare wardha matte i andeliko liffw*er*ne aff hans hälga kä*n*nedom oc äpth*er*döme, Th*er* äpth*er* begy*n*nadhe hälga io*m*ffru*n* rädhas gambla owenzsens swek oc onzsko, at hon aff
10 owenzsens til skyndha*n* skulle oppe*n*baras, at ho*n* war qwi*n*köns, oc ekke ma*n*köns, oc thy at h*en*ne tykte at häloghe ärmeten haffde sik til h*en*na nakot hemelikare i nakre matto,än han aff o pp- hoffwet giort haffde, Oc flydhe fran hono*m* oc
15 til ena andra ökn, mykyt hwassa, liggiandes widh sa*m*ma haffsidhona, i mothe ällar oppsidhes widh thz riket som kallas sicilia, Th*er* fan hon eth hökt trä mz tiokka oc starka grena, oc fik hiälp aff en godhan cristnan man, oc bygdhe oppe i
20 trät en lithen camara, so*m* hon kw*n*ne sithia, oc stwndo*m* liggia wti, Oc th*er* bleff hon gudhi tiä- nandes nat oc dagh, i ix aar, oc th*en* sa*m*me c*ri*stne ma*n*nen skepadhe h*en*ne födho, swadana som hon begäradhe, at ho*n* ey nakon tidh behoff
25 haffde nidh*er*stigha aff trädh för födho skuld ¶ Äpth*er* ix aar rördhes hon aff them hälga anda, at hon skulle sik skyndha til rom i gän, Oc tha ho*n* war ko*m*men i gän, wart ho*n* än yth*er*mer sökt oc oppfylt aff the*m* hälga andha, oc be-
30 gy*n*nadhe diärfflika tala oc straffa syndhena, Swa at ho*n* alwarleka wndh*er* öghonen straffadhe hälga fadhren pawan so*m* tha kallades jnnocencius th*en*

Sp. 2.

tridhi aff thz na*m*pneth, oc klärkerit, oc allan romara almogha för theras syndh*er*, hotandes them mz store gudz plagho, om the sik ekke snarlika bättren, Hwru strankt liffw*er*ne tässen hälga iomffru*n* iakelina haffde maa wäl märkias 5 i thy, at hon i langan tima, ällar mangh aar, aat ey meer än iij resor i hwarie wiqw, oc tho ey a*n*nat wtan brödh oc watn, enkte a*n*nat til lägdhe hon, h*en*nas sömpn war ganzska lithe*n* thy at hon aldrigh haffde nakot wndh*er* sik, wtan laa 10 oppa blötte iordhe*n*ne, jämhökt haffuandes hwffudhet som fötrena, oc i tässe matho hwiladhe ho*n* sik i sina liffs dagha, Än h*en*nas siäl haffwer nw sötasta äw*er*delika hwilo, mz brudhgo*m*mano*m* iomffrw*n*na son h*er*ranom ihesu cristo, huilko*m* 15 wari loff oc hedh*er* äw*er*delika Ame*n*

Bl. 24, v. Sp. 1.

OM SANKT MARIA AF OEGNIES.

(Ur Cod. XXXIX Kyl.)

Bl. 12, r. Sp. 2. Här äpther staar the hälga iomffrun sancta maria aff oegnies, oc skriffwas her först aff them hälga jomffrum oc gudelikom qwinnom aff huilkra sälskap hon waar

5 ### Om de helliga qvinnor i Leodia.

ARom äpther gudz byrdh MCCXIIJ opwäxsto som fäghersta blomster margha hälogha qwinnor, i frankka rike j leodia biskops döme, huilka sik öwadho i alzskona dygdhom oc godhom gärningom, I thenna thimanom waro ey at enast mangha wälborna iomffrur wtan jämwäl änkior som haffdo mykla rikedoma, hwilka owergaffwo sit eghit, Oc wndhergiffwandis sik starkom fatikdome, liffwandis widher sit handa ärwodhe, i stort atherhaal oc i gudelikom bönom oc gudz kärleke j största ödhmyukt, äpther föliandis synom brudhgomma ihesu cristo, The som waro i hionelax stadhga, oppfostradho sina affkömdh i gudz räddogha, oc cristeliko liffwerne, än gamble owenen thzta seandhes, oppwäkte sina lymmer mothe them som gudh älskadho, wiliandhis them

fördärffua, thy at manghe illgärniggis män oc kättara waro so*m* hatadho oc förtaladho theras häloghet, giffwandis the*m* öknampm, omwändandhis thera dygdelika gärnigga til arghet, oc iämwäl widh*er*frestado the smitta theras qwindom, än som skriffuat staar i läste*n*ne, trätz thz kä*n*nes i si*n*ne frukt, swa händhe oc nar stadhe*n* leodia war ow*er*w*n*nen oc fördärfwadh*er* aff hedhniggo*m*me*n*, oc fiandane willo smitta qwi*n*nonar, tha syntes hwru käran tässa io*m*ffrunar oc änkionar haffdho gudh, Oc hwru gudh the*m* älskadhe, thy at kättarene, nar the willo the*m* gripa oc smitta, tha flydho io*m*ffrwnar til kyrkionar, oc the so*m* ekke fingho thäs tilfälle, lwpu the i flodhena sik dränkiandhis, wtuäliandhis häldh*er* swa döö, än spillas i sino*m* io*m*ffrulika renlek, Somlika aff thz hälga sälskapet sprwngho nidh*er* i jllalwktandis prywath, wiliandis häldh*er* qwäffias til dödhe*n* aff the wärste lokte*n*ne, än mista io*m*ffrudomen, oc war thz gudz stora mildhet at enghe*n* aff the*m* allo*m* wart smittat til sin iomffrudo*m* för sin dödh, Thz hände oppa th*e*ntidh, at en aff the*m* qwi*n*nomen som sik kastadhe i flodhena blef flytandis oppa watnet,. huilket nakre aff hedhnigo*m*men wordho warse, stigho thwa aff the*m* wthi ena ekio wiliandhes h*en*ne gripa, oc mz h*en*ne fwlko*m*na sin ondha wilia oc kroppsens begärilse, än tha the haffdho h*en*ne oppdraghit i skepet aff watnet, saa ho*n* sik sithia so*m* lamb i blandh wlffua, oc so*m* dwffua i blandh höka, wart hon tänkiandhis mz sik hwat ho*n* göra skulle, oc wart hon aff the*n* hälga andas jnskywt-

Bl. 12, v. Sp. 1.

ilsom häldher wiliandhis sik dränkkia i flodhenne
än smittas oc i samme stwndh störte hon sik
hastelika aff ekyonne oc i flodhena, Oc i the
Sp. 2. omwändhingenne hwälffde sik ekyan ällar skepeth
5 oc männene drwnknadho, än aff gudz nadh fördhe
flodhen qwinnona oskadda i landeth ¶ Oc fölgher
her äpther eth märkeliket ärandhe, i huilko gudh
är mykyt loffuandis, Thy at ower alt franka rike
oc annor landh ther när liggiandis wart oaar,
10 oc mykyn hwngher i try aar, swa at iämwäl the
rike som fatighe bliffu dödhe aff hwngher, oc
mangh torp oc stora byia bliffw ödhe, än aff gudz
enkannelike nadh bleff enghen aff allom tässom
gudz tiänirskom dödh aff hwngher, som sialff-
15 wiliandis haffdo owergiffuit rikedomana, oc be-
pliktat sik til fatikdomen, för gudz kärlek skuld,
oc ey häldher nödhgados the at tiggia sina födho,
wtan idkadho siit handa wärke, oc loffuadho
gudh, Oc här ower gaff them gudh marghfalla
20 nadher, them til sin kärlek hetelika oppwäkkian-
dis, oc opplyste thera samwit mz andelikom wiis-
dom, Somlikom aff them gaff gudh swadana nadh,
at the wisto i människionne the syndher hon
giorth haffdhe oc ekke sik för them skrifftat, oc
25 swa kwngiordho the manghom theras förglömdha
syndher, oc kommo them oppa helsonna wägh,
Somlika opptändhos wndherlika i ihesu cristi
kärlek, at the aff kärleksens brändhaga smältos
i andelike matto, oc nidherlagdhos oppa sywka
30 sängh, ey haffwandis annan krankdom, wtan at
the swa hetelika tranadho til gudh i hethe astwn-
Sp. 1. Bl. 13, r. dan Oc thäs mera at thenna brendaghen opptändhes

i siälenne, thäs mera wanzskadhes kroppen ¶ Somlike aff them nar thän hälga andhas sötme kändhis i siälenne, tha kändhes oc lekamlika i theras mwnne en obegripeliken sötme, owergangandis alskona honogxliken sötma oc smak, hwilkom äpther fölgdho sötasta taara, gömandhes siälena i mykle gudelikhet ¶ Mangha waro oc i huilka, nar gudh kom i theras hiärta, mz nakrom gudelikom tankom, tha nidher flwtu oppa theras kinben gudz kärlekx tara swa ympnelika, at theras klädher oppfyltos aff tarannas watn, Oc the tarana waro ekke hwffudit til nakra twangh, wtan häldher siälenne til andeliken styrk, oc kroppenom til likamlika widherquekilse oc hogxswalan ¶ Varo oc somlika, huilka idhkelika oppkipthos i andeliken beskodilse, Stundhom hela daghen tyste, oc enkte likamliket seandhes, oc tha waro the i siälenne i paradysi glädhi, sik huilandes lustelika, mz sinom brudhgomma herranom ihesu cristo, i huilkom the soffwo saa sötelika, at the kwnno ekke likamlika oppwakna aff bwller ällar rop, oc ey häller om nakor haffde them sarghat mz iärn, ällar twinghat mz stoor slagh ällar hwgh, waro oc nakra aff them, huilka xx resor om daghen wordho saa oppkipte, Somlika nar the anamadho ihesu cristi wärdogasta sacrament fingho the i sith liff en sötasta sötma, mz obegripelikom andelikom hwgnat i siälenne, hwilka frögdh oc glädhi enghen wärdzliken wälluste kan widherliknas ¶ Somlika äpther thän hwgnadhen som the fingho aff ihesu cristi sacrament fingho som en andeliken hwngher oc wndhersamma begärilse

til sacramentet, swa at the ey gatho länghe warit
thäs wtan, oc tha the ekke kw*n*no thz faa tha
wordho the wanskandis oc kranke oc borth twin-
andhis til thäs the kw*n*no thz wnffaa, Som oc
5 händhe e*n*ne aff thz hälga sälskapet, at nar ho*n*
stadh war i tolken heet begärilse til ihesu cristi
likama, syntes h*en*ne ihesus cristus i lamb lik-
nilse, lath h*en*ne ey längh*er* twinghas oc gaff
sik siälffwer h*en*ne til störk i liff oc siäl, oc strax
10 wart qwi*n*nan helbrigdha

Marias barndom.

Jblandh tässa hälga io*m*frur, oppa sa*m*ma tidh
oc stadh war en wngh iomfru, ow*er*gangan-
dis alla andhra i gudz nadh oc storo*m* dygdho*m*,
15 hon kalladhes maria aff oegnies, ho*n* war aff
midlasto*m* föräldro*m* födh, oc tha mykyt riko*m*,
än föräldra*n*nas rikedoma rördho enkte tässa
io*m*ffru*n*nas hogh, Thy at aff h*en*nas barnslika
dagho*m* war h*en*ne aff gudhi giffwit stadughet-
20 e*n*nas dygdh, at ho*n* sik aldrigh nakontidh gaff
til nakra löshet ällar barna lek, so*m* a*n*nor wngh
Bl. 13, v. Sp. 1. barn plägha göra, wta*n* idhkelika wart ho*n* om
nattatidh fw*n*nen standandis oppa sin knä, oc
läsa enkannelika böner til gudh oc ha*n*s wälsig-
25 nadha modh*er* mariam, Oc thzta giordhe ho*n* än
i sino*m* klena barndom Aff h*en*nas barndo*m* wäxte
mz h*en*ne milheten oc misku*n*dh, oc war ho*n*
natwrlika tilbögdh clost*er*like gudelikhet oc ren-

liffsens älskogha, Oc nar hon saa sancti bernardi ordinis brödher fram gaa om henna fadhers hws, war hon storlika wndrandis oppa theras klädhebonat, oc wndherstwndhom kom hon sik hemelika wt aff hwset, löpandhis äpther brödhromen, oc 5
tha hon förmatte ey meer göra, tha satte hon sina föther i brödhranna foot spor, aff store astwndan, som hon haffde til closther liffwerne ¶ Oc nar hennas föräldra äpther wärslike sidhwänio willo skära henne prydeliken klädhe, mz dyrt 10
oc kosteliket smidhe, aff gul oc dyrom stenom, tha ängxladhis hon oc dröffdis ther aff, oc försmadhe tolka höghfärd

---

Hennes äktenskap.

Tha föräldrane sagho hennas gudelika aathäffue, affwndadhos the oc wredhgados moth 15
hennas helsosama gärniggom, rädhandis at dottren skulle sik lönlika komma fran them, sik jngiffuandis i nakot closter, gaffwo the henne mothe hennas wilia enom wnghom manne til hwstru, oc war 20
iomffrun ey meer än xij ara gammwl, brudhgommen heet iohanes ¶ Naar hon war nw franskild fadher oc modher, hyölt hon sin kropp Sp. 2.
wndher starkom agha oc harde näffst, mz ärffwodhe fasto oc wakw, tha hon kwnne sik widher- 25
komma, idhkandis sik i gudelikom bönom oc hymmelskom beskodilsom, hon haffdhe handa gärnigh länghe om qwällen, oc i sängenne haffdhe

hon affsidhes lönlika hardh brädhe, oppa huilkon
hon hwilte kroppen ena litla stwndh, Oc sidhan
stodh hon opp til gudhelika böner, tha hon fik
saa tilfälle, äpther thz at hon ey makt haffde
5 ower sik siälffwa, nytiadhe hon thän thima hon
kwnne faa, näst sinom krop haffde hon idhkelika
hardh knwta bandh, mangha hardhether, pinliket
ärffuodhe öwadhe hon, aff thäs hälga andhas mz
gifft oc jngywtilsom, oc os lönlikom, hwilken wi
10 skolom häldher höra än äpther fyölia, oc för thy
tha wi hörom aff hälgom människiom läsas äller
predikas mangh wndherlik ärandhe, äpther thy
them mz giffwit är aff them hälga anda, oc the
giort haffua, skwlum wi meer wndhra ther om,
15 gudhi takkandis för sina milla gaffwor, än äpther
fölia ällar widherfresta thz os omögheliket är ¶
Naar tässen hälga qwinnan haffde länge liffwat
mz sinom bondha i höffwisko hionelaghi, skadhade
herran gudh hennas ödhmyukt, oc hördhe hennas
20 taraffulla jnnerlika böner, jngywtandis i hennas
bondha hiärta renleksens andha, swa at iohannes,
Bl. 14, r. Sp. 1. som til then daghen haffde hafft mariam som
hwstru, skulle äpther thän daghen haffua henne
som syster, sik til renlek antwardadha, oc wara
25 renliffwis oc i renlikhet göma cristi tiänirsko,
henne til hwgnadh bliffwa, at hon matte thäs
rolikare oc tryggelikare gudhi thiäna ¶ Naar
iohannes oc maria haffdo sik stadhfäst i renliff-
sens stadhga, wisto the wäl, at sitia i ellen oc
30 ekke sik bränna är ganzska siälsynt, oc för thy
owergaffwo the sik siälffwa för ihesu cristi kärlek
skuld, giffwandis sik til tiänist spetelsko folke,

widh en spetal, so*m* kallas niuigella i byno*m* so*m* kallas vilembroth, til en tidh, diäffwllen thzta seandhis haffdhe ha*n* stora affwndh mothe the*m* oc iämwäl wärlzliket folk, hälst theras wener oc frändh*er*, huilka the*m* förra haffdo i wördhnigh oc kärlek, Nw straffadho the thein, giffwa*n*dis the*m* spot oc spee, mz marghfallogh obrygdilsa ordhom, huilket iohannes oc maria lydhw mykyt tolelika för gudz kärlek skuld 5

Hennes gudaktighet. 10

¶ En dagh th*er* äpth*er* nar h*er*ran gudh sökte maria hiärta, wart ho*n* j*n*nerlika tänkiandis ihesu cristi wälgärniga huilka ha*n* nadhelika bewist haffde människio*n*ne, i sino*m* hälga mandom, lidha*n*dis swa swara pinor oc beskasta dödh, 15 ath*er*lösandis mä*n*niskiona aff hälffwites äw*er*delika dödh, ko*m* i h*en*nas hiärta swa stor warkw*n*nan ow*er* ihesu cristi pino, oc angh*er*fwlla tara wordho h*en*ne swa mykla, at ey at enast klädhen wättos aff tara*n*nas watne wtan iämwäl synthes 20 Sp. 2. thz oppa gwlffuet hwar ho*n* gik, oc langhan thima äpth*er* the sökilsen, ällar wisitacionem so*m* tha gudh giordhe mz h*en*ne, kw*n*ne hon ey see ihesu cristi kors, ällar höra talas om hans pino, wtan största tarannas wtgyutilse, häller oc at hon strax 25 wart kipth i andeleka syn, hwar före matte ho*n* wndh*er*stwndo*m* temperera the sorghena oc hetha warkw*n*nilse*n* so*m* ho*n* haffde ow*er* ihesu cristi

pino, wändhe ho*n* sin beskadilse fran mando*m*-
me*n* oc föresatte sik guddo*m*men, wiliandhis th*er*
mz förstyra sin mykla graat, oc tha ho*n* bleff
skoda*n*dhis guddome*n* in cristo ihesu, kom för-
5 h*en*na andelika öghon ha*n*s alzmäktoghet, wis-
domber oc godhet, oc at ha*n* so*m* war aldra wärd-
ogaste wärdogadhe sik lidha saadana smälikhet
för mä*n*niskio*n*na skuldh, tha förnyghiadis h*en*na
sorgh, oc tara*n*na föröktos, oc h*en*na siäl smäl-
10 tes i tara, aff gudz brä*n*nande kärlek ¶ Oppa
en dagh för langafredagh nar gudz pina nal-
kadhes, til redhe sik hälga qwi*n*nan maria, at
sörghia ihesu cristi pino, oc wart ko*m*men i
kyrkiona, hwar hon wtgöth bith*er*lika thara, oc
15 warth gratandhe oc snoppandhe opp i högth swa
at thz matte lankt höras om kringh kyrkiona
Tha ko*m* en aff prästome*n* säfflika awitandhis
hona, oc badh h*en*ne hemelika löna the nadh
Bl. 14, v. Sp. 1. gudh h*en*ne giffwit haffde, Hälga qwi*n*na*n* witan-
20 dhis thz h*en*ne omöghilikit wara, at förtaka sig
gudz gaffuo oc tara*n*nas wtgyutilse, stodh hon
opp i si*n*ne enfalloghet, huilka hon altidh haffde
som duffwan, wiliandhis lydha präste*n*s ordho*m*
gik ho*n* til eth lönlikasta rwm, hwar enghe*n*
25 ko*m*ma skulle, oc brukadhe th*er* sina gudelikhet,
äpth*er* thz som gudh aff si*n*ne mildhet h*en*ne
giffwit haffde nadhena, Oc mz sino*m* hälga böno*m*
förwärffuadhe ho*n* aff gudhi at sa*m*me präste*n*
skuli wnffa aff gudhi the sa*m*ma nadhena, til at
30 wtgyutha gudhelika thaara för ihesu cristi pino,
so*m* ha*n* siälffu*er* förra giffuit haffdhe, oc at ha*n*
matte tha wndh*er*sta, oc i sik wtröna, om thz

är i mä*n*niskio*n*na waldhe, at förstyra saadana
thara, so*m* gudh haffu*er* swa enka*n*nelika giffuit,
Oc händhe at sa*m*ma prästen redhe sik at mässa
sa*m*ma daghe*n* oc tha han kom til thän stadhen
so*m* ami*n*nilse göras aff ihesu cristi pino, opplät 5
gudh the källo, huilka enghe*n* wtan ha*n* siälffw*er*
gudh förmatte ath*er* täppa, oc wart prästeno*m*
iämsköt ympnelika thara*n*nas flodh swa mykyt at
ha*n* haffde när koffnat aff ow*er* flytandis thara*n*-
nas watn, oc thäs mera han widh*er*frestadhe för- 10
byudha tara*n*nas flytan, thäs mera föröktos the
oc wathan giordhe ey at enast prästen, wta*n*
iämwäl altara klädhen oc bokena, oc wiste th*e*n Sp. 2.
godhe prästen ey, hwat han göra skulle, än swa
lärdhe han ekke wara wäl giort at straffa gudz 15
thiänirsko i thy som han ekke siälffu*er* haffdhe
wtrönt, oc swa bleff th*e*n präste*n* langan thima
snoppandis oc gratandis, oc blygdhis i blandh
folket aff sino*m* aat häffwo*m* ¶ Ey mykyt lankt
th*er* äpth*er* händhe at hälga qwi*n*nan kom til 20
taals mz prästeno*m*, oc wiste ho*n* aff them hälga
andha wndh*er*samlika alt thz hono*m* war ow*er*-
farit, lika wist so*m* hon haffde warit när stadh,
oc kastadhe hono*m* wndh*er* öghone*n* säfflika, thz
han giort haffde, sighia*n*dis, h*er*ra nw haffuen i 25
rönt oc lärt, at ey är i mä*n*niskio*n*nas walde ällar
fria welkor, förmena thäs hälga anda jnskywtilse,
thy at naar wädhret bläser, tha wäxser haffsens
flodh Oc nar hälga qwi*n*nan aat spordhes aff
nakro*m*, om ho*n* nakot twingadhis ällar nakot 30
krank wart äpth*er* sadana mykla taara, waku oc
fasto, Tha swaradhe ho*n* sighiandis Tässe thara

ärw mik widh*e*rqwekilse, oc til engha twangh, the ärw mik so*m* sötasta brödh badhe nath oc dagh, the tynghia ekke huffudhit wtan häller lätta thz, oc widh*e*rquekia oc styrkia, Tässe thara
5 twingha ekke hoghen, wta*n* gladha göra siälena, swa so*m* mz e*n*ne söte andelike frögdh, hälst the tara so*m* aff gudhi giffwas oc ekke nödhgas aff mä*n*niskio*n*ne

---

Om hennes skriftermål och botöfningar m. m.

Bl. 15, r. Sp. 1. 10 Här äpth*e*r röra hälga qwi*n*nonnas skrifftafädh*e*r aff h*e*nnas skriftamalo*m* oc androm h*e*nnas gudeliko*m* gärni*n*ggo*m* oc storo*m* dygdho*m*, oc sigh*e*r h*e*nnas skrifftefadh*e*r the ordh h*e*r äpth*e*r fölia Jak kallar mik gudh til witne, at iak aff
15 allas h*e*nnas liffs dagho*m* oc h*e*nnas omgänghe aldrigh kw*n*ne märkia i h*e*nne nakra dödhelika synd, thy at hon waktadhe sik swa för litlom oc nadheliko*m* syndho*m*, at ho*n* i xv dagha offtha war swa rolike*n*, at ho*n* ey kw*n*ne i sith
20 samwit fi*n*na en wanskipadha*n* tanka, Oc förtänskuld, at eth goth hiärta rädhes optha th*e*r syndhena wara, hwar enghen syndh är, kom tässen hälga qwi*n*nan til os p*re*stena, huilke h*e*nnas skrifftafädh*e*r waro*m*, fallandis oppa sin knä, mz
25 gratandis tarom, oc klaghade oppa sik för nakra syndh*e*r, huilka swa barnslika waro, at p*re*stene kw*n*no sik naplika ath*e*r halla aff löghe ¶ Entidh tha hon war twinghat aff eno*m* hardasto*m* sywk-

dom oc haffde fför sina helso skuld drukkit lith*et* aff wiin, oc äthit köt aff sa*n*ne nödhtorfft, til at widh*er*qwekia sina krankka natwr, Oc nar hon th*er* äpth*er* wart helbrigdha, kw*n*ne hon ekke giffua sik til fridhz, för än hon widh*er*lakt haffde 5 saadana kräselikhet mz twäffalle fasto ¶ Swa stora nadh haffde gudh h*en*ne giffwit til at fasta, at tha the dagha waro at ho*n* skulle widh*er*-qwekia kroppe*n*, tha tok ho*n* sina widh*er*torfft, Sp. 2. ekke so*m* födho, wta*n* som läkedom, ena reso om 10 daghe*n*, togh swa at om so*m*maren, tha tok ho*n* om afftone*n*, oc om winthren lankt wt oppa natt-ena lith*et* swart brödh, aldra huassast, swa at hwndane förmatto napplika th*er* aff ätit, oc thzta giordhe ho*n* langan tidh, swa at aff brödzsens 15 huashet oc hardhet sarghadis hon jnwertes i mw*n*nen, at blodhit gik wt oppfyllandis mw*n*n-en, än ihesu cristi blodz ami*n*nilse giordhe thän kosten sötan i siäle*n*ne oc likamen ¶ En dagh nar cristi tiänirska sath widh bordh, tagha*n*dis 20 sina widh*er*torfft, syntes h*en*ne owenen diäffwlle*n*, twingandis sik aff affwndh, oc saa gräselika mothe h*en*ne Oc tha ha*n* förmatte h*en*ne ey nakot göra, sprangh han mothe h*en*ne sighia*n*dis, see thin frassirska, thu oppfyller tik ganzska my- 25 kyt, än gudz tiänirska wiste wäl owenzse*n*s swek, thy at owenen wiste at hon war enfallogh oc rädhogat, oc thy wille han förfära h*en*ne, oc styggia fran mathen, oppa thz at hon skulle wanzskas aff hwngh*er* i gudz tiänist, än ho*n* tok 30 mathen sik til styrk thäs häldh*er*, at ha*n* wille

h*enn*e gäkka oc gabba, än näst th*er* äpth*er* fastadhe ho*n* i watn oc brödh fran hälga kors dagh om höste*n*, oc til paska dagh, oc thz giordhe hon i thry aar jämlika, oc likkawäl fik ho*n* engha
5 wa*n*makt th*er* aff til handa ärffuodhe ällar andra
Bl. 15, v. Sp. 1. andelika beskodilse, oc wndh*er*stwndo*m* nar ho*n* war i sin cella, so*m* bygdh*er* war mällan kyrkionar, oc tok nakra födho til kroppsens oppehälle oc styrk, togh ey a*nn*at wta*n* watn oc brödh,
10 tha saa hon nakra aff gudz änglo*m* när sik staa, i hälogho*m* natwardhe, fran thy ho*n* gaff wälsignilse til bordz oc til gracias wart läsit äpth*er* maltidhena, oc saa ho*n* som en skinande stegha staa op til hymelen, i hwilko*m* hälogha ängla
15 oppforo oc nidh*er*stighu, aff huilke syn ho*n* fik swa mykyn hugnat, at h*enn*e wansmakadhe all wärldzlike*n* kräselikhet oc enghe*n* förgängelike*n* sötme kw*nn*e liknas widh*er* thän lwsta*n* so*m* war i ängla*nn*as asyn ¶ Sanctus iohannes ewangelista,
20 huilken cristi tiänirska mykyt älskadhe, syntes oc offta när h*enn*e staa, tha ho*n* saat widh bordhet görandhes sina maltidh, i huilkens när waru, aff the gudelikhet som ho*n* til hono*m* haffde, ko*m* i h*enn*as siäl swa mykyn glädhi,
25 at ho*n* glömde mathen, swa at ho*n* ey aat wtan ganzska lith*et* oc klent, oc aff then klena mathen fik ho*n* swa dana krafft oc starkhet i sin likama, at ho*n* [ey] behöffde taka maat i atta dagha, oc stwndo*m* i xj dagha, th*er* äpth*er* bleff hon fastan-
30 des ¶ Entidh äpth*er* saa dana syn, bleff ho*n* allaledhis fastandes, fraan hälga torsdagh oc jntil pingisdagha, enkte ätandis, oc bleff likkawäl swa

stark til ärffwodhes, oc a*n*nat thz h*en*ne bordhe gōra, sista daghen som thän fōrsta, oc haffdhe ho*n* wilit ātha twem sinno*m* om daghen, ho*n* haffdhe engaledhes thz fōrmat fōr än ho*n* haffde ko*m*met til sin si*n*ne i gān aff the andelike syne*n*ne, til huilka ho*n* war oppkipt ¶ Vndh*er* stwndho*m* war tässen cristi älskerska oc tiänirska soffwandes mz cristo i häloghe tysto, i xxxv dagha, enkte ätandhes, oc ey häldh*er* talandes nakot ordh, wtan at enast tässen ordhen, Jak wil haffua ihesu cristi likama Jak wil haffua ihesu cristi likama, oc nar ho*n* haffde hono*m* wnfangit bleff ho*n* alla daghana th*er* äpth*er* i sōtasta beskodilso*m* mz h*er*rano*m* ihesu cristo, än äpth*er* fäm wikur fōrlidhna kom ho*n* i gān til sin si*n*ne, allo*m* th*er* oppa wndrandes laat ho*n* opp sin mwn, oc taladhe, oc tok til sik likamlike*n* maat, oc thäs mera ho*n* twingadhe sin kropp mz ath*er*haldh oc fasto, thäs mera fetmadhes siälen i gudeliko*m* bōno*m*, Oc nar ho*n* giordhe handa ärffwodhe oc h*en*nas finghra toko rokken oc thenen, lagdhe ho*n* fōr ōghone*n* psaltara bokena, läsandhes gudhi sōtha psalma, Oc th*er* mz bant ho*n* sit hiärta til wan h*er*ra at thz skulle ekke sik skinghra til nakra fafängho oc onyttelike*n* ärandhe ¶ Entidh nar gudz tiänirska war i si*n*ne eghne kyrkio, so*m* ligh*er* widh kyrkio*n*a so*m* kallas oegnies, saa ho*n* otalika hä*n*dh*er* wt räkta til sik, so*m* the willo nakot bedhas aff h*en*ne, tha wart ho*n* wndrandis, oc stodh opp, gangandis til oegnies kyrkio, som fordhom moyses gik til tabernaculum i ōkne*n*ne, nar ha*n* war twäkande i nakro*m* ärandho*m*, swa

gik nw gudz tiänirska til oegnies kyrkio, bidhiandhis ödhmyuklika gudh, at ha*n* wärdogadhis h*en*ne wndh*er*wisa hwat the wt räkta händh*er*na haffdho tydha, tha wart h*en*ne swarat aff h*er*rano*m*
5 gudhi at händh*er*na teknadho the cristna siäla so*m* pinas i skärslo eelle, oc the bedhas hiälp aff thino*m* gudeliko*m* bönom, aff huilko*m* theras pina matte faa lisa oc swalka, swa so*m* aff nakro*m* dyrom smörilso*m*, hälga qwi*n*nan haffdhe stwndo*m*
10 för th*e*n obegripelika sötman so*m* hon haffdhe aff gudz beskadilso*m* glömt c*ri*stnom siälo*m* i sina böner, oc stwndo*m* förmatte ho*n* ey opplata mwnnen, oc ey häller nakot a*n*nat tänkt wtan oppa gudh, Om daghe*n* oc nattena helsadhe ho*n*
15 io*m*ffru mariam oppa bögdhom knäm, M oc C resor, oc är thzta wndh*er*liket oc ohörlikit at ho*n* iämlika idhkadhe tässa äpth*er* skriffna gudhelikhet i xl dagha, Först aff thäs hälga anda dygdh bögdhe ho*n* sin knä säxhwndradha resor ¶ An-
20 nantidh laas ho*n* helan psaltaran sta*n*dandis oppa sina föth*er*, oc mällan hwan psalm las ho*n* ängilsens helso aue maria standandis oppa sin knä ¶ Tridhia är at ho*n* tryhwndrada resor widh
Sp. 2. hwart knäfal tok disciplinam sigh mz riis fläng-
25 iandhis, sik siälffwa offrandhes gudhi oc iomfru marie, mz eth lanktsamt martyrium Oc mz the try ytersta slaghen fulko*m*nadhe hon oc stadhfäste thz som förra giort war, sik flängiandis swa hardelika, at blodit wtflöt ow*er*mattelika, Th*er* äpth*er*
30 giordhe hon fämtio knäfal, oc th*er* mz gudhi görandis fulkomlikit offer, Tässen gudz tiänist war ekke aff mäniskio*n*nas krafft, wtan mz hälga

änglannas mz hiälp, som henne oppehiöllo oc styrkto ¶ Hwat dygdelika krafft oc makt hennas gudelika böner i sik haffdo, thz wtrönto flere människior, sik til hwgnat, Oc iämwäl diäfflane sik til pino oc mothestandh, hwilka hon mz sina 5 gudelika böner swa twingadhe, at the för hennas böner nödhgadhos komma til henna om hon wille, oc fly fran henne tha henne täktes ¶ Entidh hände at gudz tiänirska, äpther mykla waku oc andelikit ärffuodhe, lagdhe sik til hwilo oppa sänghena, syn- 10 tes henne diäffwllen i manghom wanskapilsom, gnizlandis tändherna moth henne mz grymme wtsyn, oc bannadhe henne sighiandis, hwilas thu i hälffwitte mz os äwerdelika O at thu matte ther hwilas, thy at iak twinghas ey mindhre aff thinne hwilo 15 än aff thino ärffwodhe oc gudhelikom bönom, Än hälga gudz tiänirska drogh mwnnen til löghe, oc mz korssens tekn borth älte hon diäffwlen ¶ Entidh Bl. 16, v. Sp. 1. badh hälga gudz tiänirska sina böner til gudh för enne dödz manz siäl, tha wart henne swarat aff 20 gudhi, bidh ekke för honom, thy at han är dömdher til hälffwittet, thy han fik sit bana saar i spärbräknigh, oc bleff dödher mz wslom dödh, oc är skepadher til äwärdheliken dödh ¶ Hälga gudz tiänirska, som jnuörtes i siälenne war j fördh cristum, 25 aktadhe ekke om wtwärtis klädhabonadhen, thy waro henna klädhe medel matto, ekke hafdhe hon oc linneth klädhe näst köthet wtan en hwassan haarsäk, thz är haar klädhe, kiortillen war wllen oc hwither, oc mantillen mz samma lithen, 30 enfallan oc fodherlösan, thzta war hennas klädhebonadher, oc mz honom war hon wäl nögdh, hon

haffde ey nakra nödh aff frost, thy at jnwertes ellen, aff gudz kärleke, oc aff them hälga anda, oc hälstz nar hon war i sith gudelika bönohaldh oc öffra tingannas beskadilsom, oc för samma
5 sakena haffde hon ey likamliken eeldh moth nakro froste, thy at jnwertes eellen, huilken hon aff them hälga anda haffde, wärmdhe henne swa, at aff hennas klädhom wtgik swether, sötasta lokt haffwandes som balsamus ¶ Tässen gudz
10 tiänirska maria aff oegnies älskadhe mykyt rolikhetena oc tystona, swa at hon i nakon tima som
Sp. 2. war fran hälga kors dagh oc jntil paska, taladhe hon naplika eth ordh, wtan hyölt iämliket silencium, oc war the tystan gudhi swa täk, äpther
15 thy som thän hälge ande oppenbarade, at hon war wärdogh jnga i hymerikis glädhi wtan alt purgatorium, hännas hiärtas glädhi kwnne hennas änlites clarhet ekke dölia, j wndherlike matto tempereradhe hon sins hiärta moelikhet ällar
20 söfftidelikhet, änlittens gladhskap oc hiärtans frögdh tempereradhe hon i nakre matto mz änlittens blyghe enfalloghet, Sith änlite bögdhe hon moth iordhenne, hennas gangher war ödhmyuker oc moen, ällar saktmodhogher, all hennas krops
25 rörilse waro aff them hälga anda begaffwat, at alle henne seandis oppfyltos mz andelike glädhi, wtgywtandis andelika taara, kännandis i sit hiärta ena wndherlika frögdh, oc wisto ey hwadan hon kom, at saa är sant bewisas thz mz eth ärandhe
30 som här äpther skriffwas

Huru hennes blotta åsyn verkar.

¶ Thz händhe om en dagh, at en hedherliken oc gudeliken herra, kalladher gwido, han war cantor i enne domkyrkio som kallas camarasensis, thenne domherran war lywffuer man, oc mykyt 5 älskandhes renliffwis iomffrur oc gudelika qwinnor, gärna hörandes thera gudelika ordh oc andelika talan, oc haffde han för nakontidh warit til taals mz tässe gudz tiänirsko, marie aff oegnies, Bl. 17, r. Sp. 1. oc fangit ther aff mykyn andeliken hwgnat i 10 sinne siäl, oc aktadhe han at sökia henne för samma saak skuld, Tok han mz sik til fölghes nakra mz brödher oc ey them wndherwisandhes sannelika hwart han wille, wtan sagdhe sik wilia gaa til en annan stadh, oc nar the kommo wt 15 oppa wäghen ey lankt fran oegnies, tok herra gwido then wäghen som ledde til hälga qwinnonnas hws, Tha en aff hans mz brödher, huilken ey mykyt aktadhe andeliken ärandhe, saa herra gwidonem böia aff wäghenom, oc kwnne 20 wndhersta hwart han wille gaa, sagdhe han til honom, O herra cantor, hwart haffwen i tänkt at gaa, hwi böghen i aff idhan rätta wägh, hwat wilin i tagha flygandis flwgor, ällar mz barnomen gripa flygandis fiädhla, oc flere annor löghis ordh 25 sagdhe han, än thän hedherlike herran gwido, mz eth milth hiärta oc godho twlomodhe, gik sin wägh fram til hälogha qwinnonna, talandhes mz henne mangh andeliken hälogh ärandhe, aff huilkom han wnfik märkeliken andeliken hugnat 30

oc siälennas frögdh, Oc mädhan thzta giordhes, wart en aff hans mz brödhrom mykyt ängxslogher, oc gik til honom, manandes han at göra ända oppa sinne talan, oc skynda sik oppa wäghen, 5 oc händhe at nar han swa taladhe fik [han] see oförtänkter hälga qwinnona wndher änlitet, aff Sp. 2. huilko han wart bradelika oc wndhersamlika om wändher i sith hiärta oc sinne, som han haffde ekke warit samme mannen han förra war, oc 10 tilkomo honom swa mykyn tara wtgywtilse, at i langha stwndh kwnne han ey gaa fran stadhen, ther cristi tiänirska war när warandhes, oc wille han gärna thz lönlikit wara, än cantor gwido wndherstodh wäl hwat honom war hänt, oc glad- 15 des ther aff, sighiandis til honom samma löghis ordhen, som hin til honom tilföranda haffde förekastat, sighiandis til hans brodher, ganghom hädhan, äpther hwario töffwom wi, ällar skolom wi borth köra flygandis flughwr, oc gripa fly- 20 gandhis fiädhlar mz barnomen, Än hans mz bro- dher stodh länghe sokkandhes oc snoppandhes, owerflödhelika thara wthfällandes, oc sagdhe til cantorem, kära herra förlaten mik min broth, thy iak wiste ey hwat iak sighia skulle, iak 25 matte entidh lära, thz iak förra ekke wiste, än i tässe hälge qwinnonne haffwer iak wtrönth hwat gudz krafft oc dygdh haffuer inbära

---

Marias sjukdom.

¶ Entidh tha hälga gudz tiänirska förmatte ekke oppa kroppsens wäghna längher lidha thän heta kärlekxsens brändhaga til gudh, i andelikom beskodilsom, wanskadhes hon i kroppen, oc nidherfyöl oppa sotta säng i swarom krankdom, thy at swa täktes mildhom fadher plagha sina dotter, huilka han hiärtelika älskadhe, hennas händher oc arma samman slängdo sik som en cirkil, aff myklom wärk oc vee, för brystet sloo hon sik mz händherna, aff sywkdomen ther til nödhgat, Oc tha hon haffdhe swa länghe lighat, tha saktadhes krankdomsens krafft, oc kom igän til sinnet, oc widherquektes i kroppenom, loffwandis gudh, oc gaff sik iämsköt til waku, fasto oc alzskona kropsens stranghet, wnfangandes starkhetena aff herranom gudhi, oc ärwodadhe i andeliko ärwodhe, at mangha starkka människior skullo ey giorth tridhia delen aff saa mykyt ärffuodhe, som hon ensam giordhe

Bl. 17, v. Sp. 1.

Maria hade sju den helge andes gåfvor.

Den första: Guds rädhåga.

Sancta maria af oegnies war aff gudhi nadhelika begaffwat mz vij täs hälga anda gaffuor, Oc thy kallas hon fwl mz them hälga anda Först

haffde hon the gaffwona som kallas timor, Thz
är rädoghe, thy at gudz räddoghe betzladhe oc
bewaradhe h*en*nas fäm ythra si*n*ne aff allo*m*
syndhom, J h*en*nas twngho war gudz räddoghe,
5 om hwilkit h*en*nas skrifftafädh*er* bära h*en*ne withne
sighiandis, at aff h*en*nas mw*n*ne hördho the al-
drigh wärdzlikit ordh, ey minsta sillebam, wta*n*
all h*en*nas ordh waro mängdh mz tässo*m* ordh-
ome*n* ihesus cristus ¶ Vadhelikit är, mykyt brwka
10 ällar nytia, ällar sik tilegna with*er*lika thz so*m*
orätwislika är afflat, so*m* märkias maa i tässe
hälge qwi*n*no*n*ne marie oegnies, aff hwilke sc*ri*ffuat Sp. 2.
star i boke*n*ne so*m* kallas de apibus capitulo
lxxvij exemplo sexto ¶ At tässen hälga modhre*n*
15 haffde största omsörgh oc warkw*n*nan ow*er* crist-
na siäla, som pinas i skärslo elle, oc enka*n*nelika
ow*er* sina eghna modh*er*, h*en*ne sörgdhe ho*n*
mykyt, hwilka ho*n* hoppadhes wara oppa nadhe*n*-
nas wägh, thy at ho*n* gaff mykla almosor, oc
20 liffdhe i toktelike höffwiskhet, äpth*er* thy som
mä*n*niskio*m* syntes oc almä*n*neliken wärlde*n*nas
sidhwä*n*io är, likkawäl räddes ho*n* thy at dywpe
ärw gudz lönlika doma, Oc thy badh hon gudh
idkelika, oc mykyt jnnerlika, at hon matte wisse-
25 lika faa wetha i hwat stadhga h*en*nas modhers
siäl war ¶ Nar ho*n* haffde h*er* om mykla thara
wtgutith i sina gudelika böner, hände entidh tha
hälogha modhre*n* saat i kyrkio*n*ne, hörandis mässo,
warth ho*n* bradhelika om slaghin aff myklo*m* fasa
30 oc räddogha, oc saa ho*n* när sik standa en mörk-
an andha, oc giordhe hon snarlika för sik hälga
korssens tekn, oc iämsköt skildes fran h*en*ne

aldher räddoghe, oc taladhe hon sidhan dristelika
til mörka skuggan, manandhes honom om ihesu
cristi dygdh oc makt sighia haa han war, tha
swaradhe andhen sighiandis, jak är thina modhres
siäl, Dottren spordhe hwru mz henne war stält, 5
Siälen swaradhe, illa är mz mik stält, oc thina
böner kwnno mik enkte hiälpa, thy at hälwittes
häktilse jnne halla mik äwerdelika fördömdha, Bl. 18, r Sp. 1.
Dottren thzta hörandes, wengadhe sik storlika
sighiandis mz graat awi, awi mik, o min modher, 10
för hwat saak äst thw fördömdh, Siälen swaradhe,
jak war oppfostrat oc liffdhe aff thy som orät-
wislika war fanghit, oc illo fanghno gozse, oc
falske köppslaghan, oc okker, oc mith samwit
sagdhe mik thz wara illa giorth, oc iak wille thz 15
enkte akta, ällar thz i gän giffwa, huilkit illa
afflat war Oc egh häldher wille iak nakot skötha,
hwat mine wndherdana ällar tiänara mothe gudhi
giordho i mino hwse, wtan gik iak wärldenna
krokotta wägha, tykkiandis owördhelikit wara, at 20
böya min footspor aff minnas föräldra wäghom,
Jak försmadhe oc wanälskadhe them som mik
straffadho för mina orätwiso, oc wille them ey
höra Oc ey häldher haffde iak nakon angher ällar
idhroga för mina wranghet oc liffdhe thy iak 25
ofruktsamlika, oc ther mz förtappandes alla mina
wälgärnigga, oc hymerikis glädhi, oc bliffwer
äwerdelika förtappat, Oc nar siälen haffde thzta
sakt, borth hwarff hon aff dottrennas asyn, Än
gudz tiänirska owertänkte gudz rätwiso oc siäl- 30
ennas ordh, oc gudz wilia, sörgdhe hon ey nw
ythermer tässa siälennas fördömilse, thy at gudhi

ärw alle doma wndher giffne, oc bleff gudz tiä-
Sp. 2. nirska gudh loffuandes oc ärandes för sina rät-
wiso ¶ Ther äpther nar thenna hälga qwinnan
war i spettalen willembroth, oc wille sik wndher-
5 stundom nakot redha til kost, lät hon hänta sik
gräs oc yrther i skoghen oc ödhemarkom, hwar
ey nakot saat war, wtan siälfft oppwäx aff iordh-
enne, sik til kaal ällar födho, rädhandis altidh
at henne skulle nakot komma til kost, huilkit ey
10 ware rätwisleka fangit, oc sammwledhes räddes
hon ätha aff spetalens maat, ällar thera almoso,
twäkandis om almosan ware all giffwin aff wäl-
fangna gozse ¶ Mykyt hetelika war oc tässen
gudz älskerska opp tändh i ihesu cristi kärlek
15 til sannan fatikdom, at hon wille näplika när sik
behalla ällar bewara thz hon siälff allaledhes
haffde widhertorfft til, Oc thy haffde hon aktat
entidh fly lönlika til okwnnokt folk, fran sinom
egnom frändhom oc wenom, oppa thz at hon thäs
20. häldher maghe faa tilfälle at tiggia sina bärnigh
oc sit brödh för hwars manz dör ällar porth,
än hon wart i thz ärandhet förhinddrat, oc henne
wart thz förtakit ¶ Hennas skrifftafadher bödh
henne entidh wndher lydhno sighia, om hon
25 astwndadhe nakontidh loff ällar priis för sina
gudelikhet, ällar fik i sit hiärta andelik frestilse
begärandes täknat aff människiom, hon swaradhe
sighiandis, allan wärdzlikan priis, rosn oc för-
Bl. 18, v. Sp. 1. gangliken hugnat war mik wtskwtin aff mith
30 hiärta, oc är mik altidh styggeliken, oc enkte är
mik söth ällar hwgnelikit tänkia oc skodha, wtan
äwerdelika tingannas godhet ok ihesu cristi kärlek

Den andra gåfvan: Mildhet.

¶ Cristi älskerska haffde ey atenast sik til dygdha ökilse aff the*m* hälga anda räddogha*n*s gaffwo, wtan ho*n* haffde oc iämwäl the gaffuona, so*m* kallas pietas, thz är milhet, thy at ho*n* war redhoboen til alla milhet, hon aktadhe oc omsörgdhe aff alle si*n*ne förmagho allaledhis fulko*m*pna alla misku*n*dhsamlika gärni*n*gha, oc ow*er* alt war hon omsörgiandis, at thiäna sywko folke, oc när stadh wara the*m* so*m* drogho til dödhen, oc the*m* som dödhe iordhados, ällar dödhe baros til graffua, oc i tässo*m* dygdha idkan fik hon mangh oppenbarilse andelika aff gudhi ¶ J clostret oegnies war en syst*er*, huilken fordho*m* warit haffde i wärlde*n*ne en änkia, Tässen systre*n* wart krank, oc drogh til dödhen, oc war oppa thäntidh cristi älskerska i sino*m* cella, oc warth h*en*ne oppenbarat, at otalike diäffla stodho widh kranka systre*n*nas sängh, haffuandes gry*m*masta leona lywdh Co*n*uentz systrana swngo ow*er* h*en*ne officium so*m* sidh*er* är ow*er* dödha, mena*n*dhes h*en*ne wara aldzstingx dödha, oc enkte witandis aff dyäfflome*n*, oc tha ko*m* gudz tiänirska löpandis, swa so*m* glöma*n*dis at ho*n* war qwi*n*köns, oc satte sik manlika oc dristelika mothe diäfflomen mz sina heta gudelika böner, oc iämwäl slogh hon mothe them mz sino*m* mantil, them borth driffwandhes som andhra flughor, Än the orene andha stodho mothe h*en*ne ilhärskelika wilia*n*dis wäria oc wndh*er*sla sik the siälena, Hälga gudz

Sp. 2.

tiänirska skodhandis diäfflannas ilhärdzsko oc stora dirffwe, gát ey längher witith pukannas orolikhet, ropadhe hon tröstelika. til herran ihesum bidhiandis honom om hans millasta blodh, huilkit han
5 wtgöt för wara atherlösn skuld, hiälpa sik mothe the omilla diäffla, Ey willo diäfflane alzstingx wnfly, wtan samman lagdho mykla ilfwndoghet mothe siälenne, Tha cristi tiänirska thzta saa, tok hon dirffwe oc tröst aff them hälga anda,
10 talade til herran ihesum sighiandis, O herra ihesu criste jak säther mik i lyffte för tässa siälena, än tho at hon syndat haffuer, tho likkawäl haffwer hon sik för sina syndher skrifftat, kan oc swa wara, aff nakre glömsko, at hon haffwer
15 nakot förswmat, tha haffwer thu än lefft henne timan til näffst oc bätrilse, än tho at hon förma nw ey tala, Oc widh tässen ordhen borth flydho diäfflane allaledhes mz skam oc blygdh, oc hälga ängla nalkades sänghenne ther kranka systren
20 laa, oc cristi tiänirska gaff gudhi loff oc tak för sina nadh, oc kom til sin natwrlika siin i gän, oc tok sin mantil opp ther hon strit haffde mz diäfflomen, oc gik i sin cella mz gudelike (Bl. 19, r. Sp. 1.) blywghet, ther sik jnnelykkandhes i langhan thima,
25 sik öwandhes i andeliko ärffwodhe oc gudelikom bönom ¶ Ey mykyt lankt ther äpther, om sanctorum petri et pauli högtidh, war gudz tiänirska mykyt omsörgheliken om the siälena som hon gik i lyffte före, rädhandis i hwat stadhga hon
30 war, tha syntes sanctus petrus apostolus, kwngörandhis henne at siälen, för huilka hon loffwade, war i hardasta purgatorio, oc sagdhe sakena, för

hwilka ho*n* th*e*r pintes, Eth war at ho*n* mykyt
hetelika haffde älskat wärldena oc h*en*na wällust,
nar hon i wärlde*n*ne war, Oc ledh the siälen
hardasta köldh, thy ho*n* war slyo oc laat oc kaldh
i gudz kärleke oc dygdhosa*m*mo*m* gärni*n*gho*m*,
Oc hardelika pinadhes hon för thz, at ho*n* i wärld-
e*n*ne haffdhe glömsklika oc flatlika opfostrat sin
barn, oc ey aghat sith tiänisto folk, oc mykyt
haffde ho*n* oc siälff mera drwkkit, än h*en*ne behoff
giordhis, oc i klädhome*n* haffde ho*n* warit ow*er*-
flödhog, oc för thz ledh hon swara pinor ¶ Nar
mildha cristi tiänirska thzta hördhe, lagdhe ho*n*
sik til stora omsorgh at hiälpa h*en*ne, thy at aff
h*en*nas barndom war h*en*ne mykyn mildhet oc
omsorgh ow*er* cristna siäla so*m* pinadhos i skärslo
elle, mz gudelika böner oc almoso*m*, oc hwat
hon siälff förmatte ekke göra, tha oppwäkte ho*n*
andra til sa*m*ma milhetena ¶ Anna*n*tidh händhe
at en gudelike*n* änkia, huilken langhsamlika i
mangh aar haffde gudhi tiänth, oc oppföth sina
dött*er* i gudz räddogha, the*m* idkelika lärandes,
hwru the skullo gudhi tiäna, oc sin renlek gudhi
bewara til sin dödh, tässen godha qwi*n*nan wart
krank, oc drogh til dödhen i spettale*n* so*m* kallas
villembrath Tha saa cristi tiänirska io*m*ffru
mariam när h*en*na sängh standandis, haffwandhes
som en flughu fläkt i hande*n*ne oc fläktandhes
oppa h*en*nas brändagha oc lenadhe han oc swal-
kadhe nadhelika, Oc nar siälen wille wtgaa aff
kroppen syntes en stoor diäffla skari moth huilko*m*
wordho mangha böner läsna, oc orena andhana
willo eẏ täshäldh*er* borth fly, för än hymerikis

Sp. 2.

portarius sanctus petrus apostolus ko*m* mz korssens baner, oc tha borth flydho the mz blygdh, än nar the godha änkia*n* war dödh, tha saa cristi thiänirska iomfru maria ko*m*mande mz otaliko*m*
5 hymerikis io*m*ffru*m*, skikkadha i twa chora sywngandis gudz loff mz sötaste hymmelske röst, Oc nar prästen giordhe officium ow*er* liket so*m* want är, Tha saa cristi tiänirska höxta präste*n* ihesum cristum ko*m*mandhe mz en otaleke*n* skara hälga
10 ma*n*na aff hymerike, lyktandes ällar fwlko*m*nandes officium mz p*re*steno*m*, oc saa oc hördhe tha cristi tiänirska, hwru wndh*er*samlika, oc mz sötasta loffsangh, öffra kyrkian so*m* är hymerikes borghara loffuadho gudh, oc nidhra kirkian, so*m*
15 är cristna mä*n*niskior, swaradho i sino*m* loffsangh, Oc nar dödhe kroppen war iordhader, tha syntes siälen cristi tiänersko än hindhras i purgatorio för nakra syndh*er*, hwilka ey waro alzstinges rensadha, so*m* war för nakor obetaladh
20 gäldh, om hwilke*n* kw*n*nogh giordhes h*en*nas dott*er*, oc läth ho*n* them snarlika betalas, Oc nakon lithen thima th*er* äpth*er* syntes the siälen gudz tiänirsko clar oc skina*n*dhe so*m* clarasta stiärna, oc war tha gangandes til hymerikis frögdh oc
25 glädhi, oc syntes siälen haffwa liffsens bok i sino*m* handho*m*, oc höxste mästare*n* ihesus cristus h*en*nas sötaste brudgo*m*me war tha wordhen h*en*nas läramästare ¶ Iblandh mä*n*niskior är gäfft oc genast, at först wnsätia oc hiälpa kroppeno*m*
30 om ha*n* är sarghader ällar skadder, likkawäl oc sannelika är tilbörlikit mykyt yth*er*likare, at wnsätia oc hiälpa siäle*n*ne om hon är i nakre nödh

Bl. 19, v. Sp. 1.

stadh, her aff gifs eth exemplum, thz är en äpthersyn, aff sancte marie oegnies, hwilken altidh war blidh oc gladh, oc altidh haffwandes hiärtans frögdh aff himerikis glädhi, oc aff thäs hälga anda rörilsom oc närwaru, Än tha hon förnam 5 nakors wadha til siälenna händha, som war at nakor fyöl i dödhelika syndh, ällar nakor siäl war i porgatorium kommen, tha wart hon sörghiandes ower matto, swa at iak mz gudz nadh oc hennas hälaghetz orloff straffar henne för hennas ower- 10 matto graat, oc pinlika omsörgh hon sik giordhe Sp. 2. i the mattonne, thy at hon tok ey til sik maat ällar sömpn, ällar nakon kroppsens hugnat, ällar widherquekkilse, wtan häldher största sörgh oc qwidho, som the qwinna som barn skulle födha 15 ¶ I them thimanom händhe at en renliffwes brodher aff sancti bernardhi ordhon, oc war mykyt menlös oc gudeliken man, än skälikheten oc mattan brast honom, han menthe mz gudelike beskadhan förwärffwa menlösonnas stadhga, som adam haffde 20 för än han syndadhe, her om giordhe han sik mykla twangh, i fasto, wakw, mykle läsnigh oc thaarom, han mente oc kwnna liffwa wtan nadhelika syndh, oc nadhelika syndher räknadhe han wara dödhelika, oc aff sinne eghne dygdh wille han 25 förmena tilkommande tanka, nakra reglonna pwncta wille han styra äpther sith sinne, mz sinne krafft, oc mz godhgärninga förskulla hymerike wtan gudz nadh oc miskundh, oc mykyt annat giordhe han, som enbändogha människior plägha Naar hans 30 abbote thzta förstodh, wiste han wäl, at han kwnne honom enkte wika aff hans enbändoghet,

sändhe han thän brodhren til sanctam mariam oegnies, at hon skulle bidhia til gudh för honom, Tha brodhren kom för henna asyn, badh hon herran gudh för honom mz gratandhes thaara 5 ganzska jnnerlika, oc händhe iämbrat eth wndherliket ärandhe, Thy at then samme brodhren som hon badh före, redde sik til mässo, oc nar han laas Confiteor som want är, oc han stodh än i sina böner, wart hon warsse at widh hwart 10 ordhet han laas i confiteor, syntes smaa swarta stena wt falla aff hans mwnne, aff hwilko cristi tiänerska wndherstodh, at wanhopsens ilhärdzska oc enbendoghet, oc dröffuilsenna swarthet owergaffwo tha mwnken, oc hon takkadhe gudhi, oc 15 mwnkken wart fräls aff sinom dröffwilsom

Bl. 20, v. Sp. 1.

Den tredje gåfvan: Vishet.

¶ Ath människian wnfly thz som onth är, aff räddogans gaffwo, oc gör thz som goth är, aff mildhetzsens andha, tha är än människionne wi- 20 dhertorfftokt een thäs hälga anda gaffwa som kallas sciencia, thz är weet ällar beskedhelikhet, at människian haffwe en warnagla i sinom gärningom, wetandhes hwat görandes ällar latandhes är, Oc thy täktes lywsens fadher, som är gudh- 25 fadher, opplysa sina älskelika dotter mariam oegnies mz wishetzsens gaffwo, at hon aff thäs hälga anda smörilsom, som läre människiona aff allom tinghom, at hon matte mz snille skälikhet wetha hwat görandes ällar latandhes är, oc haffua salt-

eth, thz är beskedhelikhetena, i allo sino offre, Thy at ondh tingh nalkas offta godhom, oc händhe thy offta, at nar ma*n* menar wnfly ena last, tha faldh*er* man wti ena wärre, Oc thy begaffwadhe h*err*an gudh h*en*ne mz wiisheten*n*as nadh ällar 5 anda at ho*n* war so*m* en p*ro*phetissa, wetandhes the tingh, huilke*n* ey än skedh waro ¶ Naar nakre til h*en*na ko*m*mo, wiliandhes wetha hwat hända Sp. 2. skulle, tha war mz h*en*ne aff gudhi giffuit, at so*m* en sakt haffde, gak til th*e*n, thy ha*n* spör 10 ey aff förwiti, wtan aff sa*n*ne tarff, war oc a*n*nars, tha sagdhes h*en*ne at ho*n* ekke gaa skulle ¶ Händhe entidh at cristi tiänerska nar hon war i oegnies kom h*en*ne i hoghen, wilia sökia ällar withia nakra sina wtkorlika wener i willembroth, oc nar 15 ho*n* war i wäghenom hemganga*n*dis til oegnies gik ho*n* gönom en by so*m* kallades mielle, oc nar ho*n* war framganghe*n* om th*e*n byn, kom h*en*ne i ami*n*e the stora oc groffwasta syndh*er*, so*m* th*er* bedriffws aff th*er* jnbyggiandes folke, mothe 20 gudz budhordho*m*, tha fik ho*n* i sit hiärta stora sörgh oc mykla wredhe mothe them syndhomen, som th*er* giordhos mothe h*en*nas kärasta brudhgo*m*ma, ihesum cristum, oc i the ängxlo*n*ne beddes ho*n* kniffwe*n* aff si*n*ne tiänisto möö, wilian- 25 des borth skära hwdhena aff fothome*n* so*m* throdho ällar gingho oppa the iordhe*n*ne th*er* the syndenar giordhos mothe h*en*na skapara, ho*n* ey at enast haffde sorgh i hiärtat wta*n* iämwäl wille hon lidha likamlika pino i kroppe*n* ¶ Cristi 30 tiänerska maria oegnies älskadhe the*m* mykyt so*m* p*re*dikadhe mothe synde*n*ne, oc thäs hetelikare

the p*re*dikadho, thäs meer älskadhe ho*n* the*m*, Oc nar the gingho aff p*re*dika stolen, plāghade ho*n* omfā*m*pna theras föth*er*, oc the*m* mz wördhnigh ödhmyuklika kyssa, Oc nar the so*m* p*re*dikat
Bl. 20, v. Sp. 1. 5 haffdo, wndh*er*stu*n*dom gömdho sik oc löntho för h*en*ne, wart ho*n* mykyt sörghiandes th*er* aff, at ho*n* ey wārdogh war kyssa theras föth*er*, mz myklo*m* tharom, fasto oc gudeliko*m* bōno*m* ārwodade oc möddhe hon sik nār gudhi at ho*n* wārdhog
10 wardha matte at p*re*dika moth synde*n*ne, ān för thy at ho*n* wāl wiste, at ho*n* ey siälff matte bruka thz āmbeteth*et* i the hālge kyrkio, astwndadhe ho*n* aff gudhi at ho*n* matte faa en prest so*m* thz āmbeteth*et* matte göra oppa hā*n*nas
15 wāghna, huilket oc händhe, thy at gudh opwākte h*en*ne en enfallan gudeliken man, oc tha ho*n* honom wnfik, förwārffwadhe ho*n* the*m* ma*n*neno*m* aff gudhi fwlko*m*like*n* wisdom, kroppsens helbrigdho, oc styrk oc krafftoghet, til alzskona ande-
20 likit ārffwodhe, oc ho*n* āpth*er* gudz wilia gaff hono*m* ordhen, huilken ha*n* p*re*dika skulle, gudh til ökte hono*m* nadhena, oc ho*n* til ökte gudelika böner, läsandhes hono*m* til andeliken styrk, hwantidh ha*n* p*re*dika skulle, c Aue maria, oc wart
25 för hā*n*nas tilskyndha*n* stoor oc mykyn frwkt oc siāla gangh i blandh cristna mā*n*niskior

---

Den fjerde gåfvan: Andelig starkhet.

¶ Nw för th*en* skuldh at dygdeliken māniskia bliffw*er* ey wtan frestilse, ār h*en*ne widh*er*torfftogh

the hälga andas gaffuo, som kallas fortitudo, thz är andelik starkhet, Oc thy til ökte miskwnnennas fadher sinne dotter marie oegnies fiärdha dyra stenen, som är andeliken styrk, til hennas kronos ökilse moth alzskona frestilse oc mothegangh, at 5 hon skulle ey wanzskas aff frestilsanna mykylikhet Sp. 2. ¶ Thz händhe entidh at gudz tiänirska qwaldhes mykyt aff enne soth ällar krankdom, som kallas paralisis, thz är tha människian wardher nwmmen, ällar borth takin i nakon kropsens deel ällar 10 lidhamot, jnuertis ällar wtwertis, aff the sottenne twingadhes tässen hälga gudz tiänerska, En gudz wen, som war oc henna hemeliken wen, kom entidh til henna nar hon swarlika twingadhis aff the sottenne, warkwnnadhe han henne, oc gik i 15 eth hemeliket rwm, hwar siällan pläghade nakor komma, oc badh jnnerlika til gudh för henne, oc böriadhes henna twangh oc wee dagha taka lisa oc saktas wärken, Nar cristi tiänerska thz förnam, wiste hon i andanom sakena oc kalladhe til sik 20 sina möö, sighiandis til henna, gak til thz rwmet som iak tik sigher, ther finner thu swadana en man, sigh honom, at han atherwändhe at bidhia för mik, thy at hans läkedomber, thz ärw hans gudelika böner, ärw mik meer til skadha än gangh, 25 hon wiste wäl at kropsens frögdh är siälenna sorgh, Her oppenbaras andeliken starkhet, huilka hon aff gudhi haffdhe i sinom dröffuilsom Tässa starkhetena haffde hon ey atenast i likkamlikom dröffuilsom, wtan iämwäl i allom kropsens fre- 30 stilsom, oc jnuertes i siälenne, thy at aff sin barndom haffde hon sin likama wndher agha, oc

dödgadhe ha*n* moth altzskona synda kön, swa
at ho*n* ey kändhe nakor minsta rörilse til nakra
Bl. 21, r. Sp. 1. syndh, nw i mangh aar, oc war ho*n* nw i blandh
mä*n*neskior haffwandes sadana tryghet, at hon
5 fwlkomlika throdhe, at alla mä*n*niskior haffdho
swadana menlöso so*m* hon haffdhe, oc räddes thy
ekke wndh*e*rstwndom wara i blandh folk ¶ En-
tidh kom til h*en*nas en h*en*na hemeliken wen, oc
so*m* the gudelika mällan sin taladho om nakon
10 andeliken ärandhe, händhe at ha*n* aff gudelikhet
oc rene akt tok h*en*nas handh, oc trykte handena
nakot hardelika, wtan alla orena förakt, tho
kände han i sik aff mä*n*niskios wanskilso*m* nakor
rörilse, togh aldra mi*n*zsta, oc kallas swa dana
15 rörilse i skrifft*en*ne primus motus, thz är första
rörilse*n*, oc i the är enghen syndh, än hwat hono*m*
händhe, wiste häloga cristi tiänerska alzenkte
aff, Tha hördhes en röst när them sighiandis,
Noli me tangere, The röstena wndh*e*rstodh ekke
20 häloga qwi*n*nan, än ma*n*nen wndh*e*rstodh h*en*ne,
än gudh so*m* mildh*e*r är, warku*n*nandes mä*n*nisk-
like wanzskelikhet, wille ekke göra the*m* gudelika
ma*n*neno*m* blygdh, i hälga qwi*n*no*n*nas närwaru,
wtan häldh*e*r göma oc bewara h*en*nas renlek, so*m*
25 hono*m* j*n*nerlika älskadhe, oc näffsa th*e*n so*m*
wadha*n* sik tilskyndade, Oc thy nar häloga qwi*n*-
nan sagdhe sik ey första röstena so*m* sagdhe,
Noli me tangere, ha*n* so*m* h*en*ne förstodh, th*e*r
äpth*e*r tok sik bäth*e*r til wara, Takkandhes gudhi
30 so*m* wiste hans wanzkelikhet, oc wille ey togh
hono*m* oppenbara för hälogha qwi*n*no*n*ne

Den femte gåfvan: Förtanke.

¶ Fämte thäs hälga andas gaffua kallas Concilium, Sp. 2.
Thz är radh, gudelik mä*n*niskia skal haffua förtanka oc radh i sino*m* ordhom oc gärni*n*gom, Swa haffde tässen hälga cristi tiänerska, maria 5
oegnies, än thy at ho*n* war mangfalleka aff gudhi begaffwat mz the hälga andas nadh, oc mykyt opplyst i the häloghe skrifft, likkawäl aff the mykle ympnoghet ho*n* haffde aff ödhmyukte*n*ne, at hon skuli ey synas wiis oc sniäl, i sinom öghom, tha 10
nidh*er*bögdhe ho*n* sik i sino*m* si*n*nom, spöriandhes radh aff andhro*m*, oc widh*er*sagdhe sik siälffue ¶ Manghe waro h*en*nas hemelike wener, hwilke wäl wndh*er*stodho h*en*nas gudelika snille, oc offta wthrönt haffdo at gudz nadh war fulkomlika mz 15
h*en*ne, oc thy willo the aldrig slaa oppa nakot högmäles ärande wtan mz h*en*nas witu oc radh, oc wndh*er*stwndo*m* nar ho*n* war aat spordh om nakot, thz ho*n* tröste ekke swara til, tha gaff ho*n* sik til gudelika böner, oc wnfik aff gudz 20
jnskywtilso*m* thz ho*n* swara skulle, ¶ En gudelike*n* man so*m* war sancte marie oegnies andelike*n* wen, ha*n* haffde rikedoma i medelmatto, oc lät sik wäl aat nöghia, ha*n* war ey gärna i nakre samqwämdh för rolikhetena skuld, huilka ha*n* 25
mykyt älskadhe, oc allena tiänthe ha*n* gärna gudhi, Thz händhe at en mäktogh*er* wälboren man wart begärandes thäs enfallogha manzsens tiänist, loffwandes hono*m* dyr klädhe oc högha hästa, oc mykyt a*n*nat goth, o*m* ha*n* wille wardha hans 30

Bl. 21, v. Sp. 1. gardzmästare ällar fogotte, styrandhes alla hans äghodela, Enfalloghe mannen spordhe h*er* om radh hälga cristi brudh, tha badh ho*n* sina gudelika böner til h*er*ran gudh, oc iämsköt opkipthes hon
5 i andelika syn, oc sidhan swaradhe hon sighiandes ¶ I thzta ärandhet, om huilket thu mik spordhe, saa iak tik til redhas en storan häst, oc han gnäggiadhe högth, wändandes sik til gry*m*ma hälffwittet, oc syntes när hästen eth stort dyäffla stiim,
10 Oc thy radh*er* iak tik at thu bliffwer th*er* thu äst tilkalladh*er* i thi*n*ne enffalloghet, at thu ey skuli ophögias i högfärdhe*n*ne, oc wardha swiken i diäffwolsens snaro*m*,

---

Marias andeliga syner.

15 J sadana dygdha prydilso*m* war iherusale*m*ps dott*er*, thz är maria oegnies, prydh, oc mz thäs hälga andas gaffuo*m* oplyst, oc ren giordh i sith hiärta aff wndh*er*standilse*n*na gaffuo war ho*n* omgangandes i hymerikis heme, opkipt andelika,
20 standandhes i högxtha iherusale*m*s jnbyggiara asyn, som liffwa i äw*er*dheliko liffwe, i glädhi*n*nas sötma, gangandes thäs stadzsens gatur, sökiandhes äpth*er* th*e*n h*e*nnas siäl j*n*nerleka älskar, nw frögdandes i bland hälga sötasta lilior, so*m*
25 ärw hymerikis io*m*ffru chora, nw widh*er*qwekiandis sik i blandh wällwktandes martyres roser, offtha wälfagnadhes ho*n* wördelika aff hälga apost-

la*n*nas samqwä*m*dh, altidh tilfögdh häloga änglannas skara Oc nar ho*n* mz gladho*m* hogh haffde kring gangit alla p*ar*adys städh*er*, oc h*en*nas siäl gik sakteleka, tha fan ho*n* th*e*n ho*n* hetelika äl- Sp. 2. skadhe, oc hwiltes i hono*m* rolika oc sötelika, oc 5 nar hon saa i liffsens bok, tha wndh*er*stodh hon mykyt i the*m* hälga anda, huilket hon, sidhan [hon] til sik i gän kom, oppenbarlika taladhe, so*m* p*ro*phetissa, här aff händhe, at ho*n* try aar sagdhe thz för än thz skedhe, at cristne män 10 oppa sik togho korsset stridhandhes moth hedhniggo*m* oc kättarom, hwilke i them timano*m* skadelike waro cristno folke, I th*en*na tidhen waro swa h*en*nas ordh, Jak saa mykyn almogha sa*m*nadhan, oc rödh kors nidh*er*falla ow*er* han aff 15 hymleno*m*, oc saa iak hedhingana dräpa the c*ri*stna, oc otaleka ängla frögdhandes när standha the*m* som dräpne waro, oc oppföra theras siäla i hymerikis glädhi wtan skärsloeldz pino, J sa*m*ma thima*n* saa cristi tiänirska en man, hwilken oppa 20 sik takit haffdhe korsset, än han haffde ekke wtfarith oppa wäghen, thy at han hindradhes aff starkom sywkdo*m*, oc drogh til dödhe*n*, oc som han war widh thz ytersta, saa hon otaleka diäffla ko*m*ma, oc gräselika rytha so*m* gry*m*masta leon, 25 oc förekastade ma*n*neno*m* marghskona syndh*er* oc swikfulla snaror, oc so*m* diäflane willo nw gripa siälena, tha saa cristi brwdh eth kors nidh*er*ko*m*ma ow*er* han aff hymleno*m*, oc ho*n* badh för hono*m*, aff huilko diäfflane alle borth 30 flydho, oc mannen bleff frelst*er* fran diäffleno*m*, än tho at han ekke fwlko*m*pnadhe sina reso moth

Bl. 22, r. Sp. 1. kättarana, likkawäl aff gudz nadh oc godhom wilia minskadhes honom en stor deel aff the pinonne honom bordhe lidha i purghatorio, äpther thy som cristi brudh wart oppenbarat ¶ Naar
5 prästene som gudelikit liffwerne haffdo, mässadho wördhelika oc gudelika, saa cristi brudh änglana staa när them mz blidho änlete oc mz mykle frögdh, them tiänandhes oc them skadhandes mz millo änlite, them wördhnig görandhes mz store
10 aatwakt ¶ En gudeliken klärker haffdhe entidh mässat i hennas närwaru, oc badh kärleka för henne til gudh, aff huilko hon alz enkte wiste, oc nar mässan war lyktat, taladhe cristi brudh til klärken sighiandis, tässen mässan i nw läsit
15 haffwen, hörer mik til, thy iak saa ena wänasta dwffuo nidher komma sätiandhes sik oppa idhart hwffudh, oc hon swa som flygandis wt räkte sina winga til mik, Mz hanogxdrypandhe gaffwonne, som är thäs hälga anda, begafwadhe henne gudh
20 i sinne milhet, henne oppfyllandes mz wisdomsens oc wndherstandilsenna gaffuo, swa at hennas hiärta altidh wistas widher hymmelska tinghen, oc gudh siälffuan, hwar hennas tanka ordh oc gärninga toko sötma oc fetma mz dyrasta smörilse, aff
25 them hälga anda, oc thy war hon mildh i hiärtat, söt i twnggonne, lyoff i sinom gärningom, oc som drwkkin i sin kärlek, Händhe oc wndherstundom at hon i tre dagha laa opkipt i andelike syn,
Sp. 2. oppa sinne sängh sötelika sik hwilandhes oppa
30 brudhgommans arme, oc aff them lwstelikasta sötmanom tykte henne the tree daghana ey wara wtan ena minzsta stwndh, nar hon til sin sinne

i gän ko*m*, Wndh*e*rstwndo*m* syntes h*en*ne i ande-
like syn haffua sin brudhgo*m*ma ihesum i sino*m*
fampne, trykkiandes ha*n* starkleka jntil sit hiärta,
oc mz wtflytandes tharo*m* hono*m* bidhiandhes fler-
o*m* si*n*nom ko*m*ma til h*en*na i gän, Wndh*e*rstwnd- 5
o*m* syntes h*en*ne haffwa ihesum cristum oppa
sit bryst so*m* eth spät barn mällan si*n*na spena
lighiandhis, huilken hon trykte til sik starklika,
at han skulle ey aff nakro*m* synas oc borth takas,
oc thy wille hon hono*m* swa dölia ¶ Stwndho*m* 10
tykte h*en*ne haffwa ihesum so*m* en mattel*i*ke*n*
pilt, oc sötelika hono*m* kyssa oc leka mz hono*m*
¶ Stwndho*m* syntes h*en*ne h*er*ran ihesus i liknil-
so*m*, so*m* eth wänasta lamb, standandes säffleka
widh h*en*nas sköt, oc stwndhom oppenbaradhes 15
sik millaste io*m*frw*n*na son ihesus h*en*ne til hogh-
swalilse, so*m* skinandhes dwffua, oc stwndhom
som en lwstelike*n* wädhur, haffuandes i änlith*et*
ena bri*n*nandhes stiärno; gangandes kringh kyrk-
iona, sökiandhes oc lysandhes them som han 20
älskadho I allom ihesu cristi högtidho*m* oppen-
baradhe sik ihesus cristus si*n*ne brudh marie
oegnies i liknilso*m*, äpth*er* thy som högtidhen
wt kraffde ällar sik skipadhe, ¶ Om ywla dagh
syntes h*en*ne ihesus som spät barn, swghandis 25
si*n*na millasta modh*er* jo*m*ffrulika spena, ällar
so*m* klenasta barn liggiandhes i waggo, oc äpth*er* Bl. 22, v. Sp. 1.
margfallogh cristi skipelse i sino*m* oppenbarilso*m*,
swa war oc marghfallog frögdh oc gudeliken sötme
i brudhe*n*nas siäl, ¶ Om kyndelsmässo dagh saa 30
cristi brudh i andelike syn, hwru io*m*ffru maria
offradhe sin sötasta son i mönstret, hwru sanctus

symeon tok barneth wördhelika oppa sina arma, aff hwilke syn brudhen wnfik mera glädhi oc frögdh i si*n*ne siäl, än ho*n* haffde likamlika th*er* warit när stadh, oc lywset so*m* bars in processione, nar thz lä*n*ghe haffde warit wtsläkt, fik thz bradhelika sina clarhet i gän, gudhi thz optändandes ¶ Om langha freadagh oppenbaradhe sik cristus si*n*ne brudh so*m* hängiandhes oppa korsset, än siällan oc ey offtha oppe*n*baradhe han sik h*en*ne i sinna pino liknilse, thy at hon haffdhe näplika thz orkat lidhit, wtan hiärtat haffde riffnat aff otalike sorgh, ¶ Swa optha nakar stoor högtidh til stwndadhe, tha kändhe ho*n* stora glädhi i si*n*ne siäl aff the tilstwndandhe högtidhe*n*ne attadagha för än högtidhen kom, oc nar högtidh tilstwndadhe aff nakrom helgom ma*n*ne, bodadhe thän sa*m*me hälge ma*n*nen cristi brudh sina tilstwndandhe högtidh, oc om siälfwan högtidhes daghen kom thän hälghe ma*n*nen i gän til h*en*na, mz otaleket sälskap aff hymerikes rike, h*en*ne hogxswalandes mz osighelike glädhi, oc än tha at wndh*er*stwndo*m* h*en*ne enkte sagdhes aff nak- Sp. 2. ro*m* hälgo*m* dagho*m*, likkawäl kändhe hon i si*n*ne siäl aatskilnat mälla*n* hälga dagha oc sökna, Thy at hälga dagha smakadhes h*en*nas siäl mykyt sötelikare än sökne dagha ¶ Sanctus bernardus the hälga kyrkios kä*n*nefadh*er*, oppenbaradhes entidh cristi brudh, som han haffdhe twa wingha, huilka han wt räkte ow*er* h*en*ne oc tykte h*en*ne at ho*n* langhan tima sat när hono*m* widh grindena i kirkio*n*ne, oc spordhe hon aff hono*m*, hwat the winghgana haffde tydha, han swaradhe

sighiandis, at thä*n* dywpe kä*n*nedome*n* som han
skreff oc lärdhe mä*n*niskio*m* i iordherike, war
hono*m* aff gudhi giffwi*n* oc kom i hans wndh*er*-
standh so*m* flygha*n*dhes aff hymeleno*m*, oc thz
teknadhe winghana ¶ Entidh syntes cristi brwdh
en p*re*ster gudelika mässa, mz gratandhe tharo*m*,
tha syntes h*en*ne som en huitasta duffua stodh
oppa p*re*stens skulrom oc en klarasta källa wt
lopp ällar wtran aff skulrome*n*, oc täslikes saa
wndh*er*stwndo*m* iomffru*n*na son ihesum i smaa-
swens liknilse mz största skenaktoghet staa när
karet, i huilket cristi likame pläghade läggias,
som kallas monstrancia ¶ Entidh sancte marie
oegnies när warandhes kom eth spät barn för
kyrkiodörena, huilket som skulle cristnas, oc nar
p*re*sten brömsignadhe thz, saa hon diäffullen mz
store blygdh gaa wt aff barnet, oc nar barnet
döptes saa hon th*e*n hälga anda nidh*er* ko*m*ma
aff hymelen i barnzsens siäl, oc otaleken ängla
skara när standa döptho barneno ¶ Idhkelika
Bl. 23, r. Sp. 1.
saa cristi brudh i them hälga anda, at tha prästen
ophögdhe wigdhan ihesu cristi likama eth wän-
asta pilta barn när standha prästeno*m* mz otal-
ekom hälgo*m* änglo*m*, oc nar präste*n* haffde
oppnöth sacramentet, saa ho*n* h*er*ran ihesum
cristum, bliffwandhes i p*re*stens siäl, oc mz store
clarhet siälena opplysandhes, än tha ondhe p*re*ste
the mässadho, saa ho*n* h*er*ran ihesum cristum
gaa fran them, som ha*n* wredh*er* warit haffde,
oc theras siälar bliffwa*n*dhes i styggelikasta mörke
¶ Nar kranka mä*n*niskior toko sina ytersta olnigh,
händhe stwndho*m* cristi brudh wara när stadda,

oc tha saa hon andelika h*er*ran ihesum naͤr
warandhes, oc misku*n*dhsamlika styrkkiandhes thaͤn
kranka, borth aͤltandes diaͤflana, oc rensandhes
siaͤlana

5 Här sigx hwru sancta maria oegnies cristi
brudh oc dott*er* skeldes fran tässa wärld-
e*n*nas ysäldh, oc ko*m*mandes til oändelika
glädhi

Nw aͤr wetandhes at haͤlga qwi*n*nonnas yth*er*sta
10 soot i taͤsse waͤrld begynnadhes om iomffru marie
anunciacionis dagh, oc bleff stadhelika til sancte
iohannis baptista dagh, oc i th*en*na langha thima*n*
tok hon engha födho aͤllar thz so*m* mather war
til sik meer aͤn xj resor, oc tho ganzska lith*et*
15 hwantidhen, altidh syntes ho*n* gladh oc mz frögdh,
oc mz glädhi bidadhe hon sins broͤloͤppes affgangh
oc ytersta tidh, Oc nar doͤdzsens thime nw nal-
kadhes, begy*n*nadhe hon sywngha mz clare roͤst
oc höghe, oc hyoͤlt hon th*e*n loffsanghe*n* wtan
20 ath*er*waͤndho i thry dygn, badhe nath oc dagh,
sywngandes gudhi til loff soͤtasta canterlenar, aff
siaͤlffwom gudhi, io*m*ffru marie, haͤlgo*m* aͤnglom,
oc andhro*m* haͤlgono*m*, aff the haͤlge skrifft, oppa
riim sangh ho*n* mz soͤtasta nothor, oc som h*en*ne
25 syntes, kom en aͤngil til h*en*na aff them choreno*m*
som kallas seraphin, wt raͤkkiandhis ow*er* h*en*nas
bryst sina wingha, oc tha wart e*n*na handa soͤtasta
sangh*er* jngwthin i h*en*nas siaͤl, hwilke*n* hon saang
laͤttelika wtan moͤdho, oc thaͤn sanghen war osighe-
30 lika lwstogh*er*, hwilke*n* sangh manghe gladelika

Sp. 2.

hördho, än faa waro the som hono*m* wndh*er*-
stodho, The hälga cristi brudh taladhe om mangh
lönleken hymerikis tingh, I blandh a*n*nor ordh
sagdhe hon, at änglane haffdo sin wndh*er*standilse
aff the hälga trefalloghetz lywse, än häloga siäla 5
i hymerike haffwa sina frukt oc frögdh aff lywset
so*m* skiin aff ihesu cristi ma*n*dome, För sa*n*na
wisso sagdhe ho*n* stadelika at äroffuller io*m*ffru
marie likame är klädder mz äw*er*delike äro, i
hymerikes rike ¶ Item sagdhe ho*n* at the kroppana, 10
so*m* oppstodho mz h*er*ranom ihesu cristo, ärw
kläddhe jn äw*er*delike clarhet ¶ Item sagdhe ho*n*
at them hälga anda täkkes i thz nämsta sökia
the hälga kirkio, thz är criste*n*domen, yth*er*likare
än want är, sändandes hälga ärbethes män, hwilke 15
fruktsa*m*me skulu wara siälome*n*, thz är hälga
p*re*dikara, huilke mz sin kä*n*nedom skulu oplysa
en storan deel aff wärlde*n*ne, huilket nw menas
aff mangho*m* wara fwlkompnat, mz tässa twa
ordinibus sanctorum dominici oc francisci ¶ Item 20
sagdhe ho*n* at h*er*ran ihesus gaff sancto stephano Bl. 23, v. Sp. 1.
thän hälga apostolen sanctum paulum för wenlika
gaffwo, huilken sanctus stephanus nar han sten-
kadhes kalladhe paradysi rosen kranz ¶ I h*en*nas
langhsa*m*ma krankdo*m* oppenbaradhe sik h*en*ne 25
idhkeleka h*er*ran ihesus cristus, iomfru maria,
sanctus petrus apostolus oc hälga ängla, huilke
h*en*ne sötelika hogxswaladho, Aff lekamliko*m*
mathe gath ho*n* ey känt loktena, än ihesu cristi
sacrament anamadhe hon lättelika oc mz glädhi, 30
liij dagha näst för h*en*nas dödz thima aath hon
engen lekamliken maat, sole*n*nas lyws gath ho*n*

wăl lidhit, oc ey nakontidh tillwkte hon sin öghon moth sole*n*nas clarhet I dödzsens thima begy*n*nadhe ho*n* saktelika sywngha, Quam pulcher es rex noster domine, Thz ăr, O hwru faghor thu
5 ăst war h*er*ra oc konu*n*gh*er*, oc syntes oc diăfwllen, tha wart ho*n* hastelika förfărat, ăn snarlika kom hon ath*er* til sin i găn, oc wart dristog, signandes sik mz korssens tekn, sighiandhes til diăffwllen O thu diaffwl gak til baka, Oc nar han war borth
10 flydh*er*, begy*n*nadhe cristi brudh sötelika sywngha Alleluya, oc i the*m* loffsanghenom so*m*pnadhe ho*n* i h*er*ranom ihesu cristo, honom antwardandes sina siăl Anno domini MCCxiij, I h*en*nas liffs aldh*er* xxxvj aar

---

OM SANKT RACHEL.

(Ur Cod. XXXIX Kyl.)

Här äpther skriffuas aff the hälge iomffrunne sancte rakel, huilke iomffru gudz modher siälff wändhe henna nampn oc kalladhe henne katerinam Bl 26, r. Sp. 2.

Rachel undervisas hemligen i kristna läran. 5

EN wärdogher oc mykyt myndogher doctor i the hälge skrifft sigher sik haffua seet ena closter iomffru i brabancia aff sancti bernardi ordon, huilken omwändh war fran jwdhomen oc til cristna tro, oc synes thz giort wara mz iomffru 10 Bl. 26, v. Sp. 1. maria til hiälp oc store miskundh, Tässen iomffrun rachel war än hedhen, oc war ey än fulkomlika v (5) aara gamwl, oc war i sinna föräldhra hws, begynnadhe hon märkia lönleka i sith hiärta, at folket sik i mällan haffdho en aat skelnat swa 15 matto at somlike kalladhos cristne, oc somlike jwdha, her wndradhe litla pikan oppa mykyt, äpther• thz hon kwnne märkia, at sadhana änlethe haffde then cristne som jwdhen oc saadana mal

th*e*n ene som th*e*n andhre, Saadana lönlika tanka
haffdhe thz barnet j*n*ne mz sik siälue i hiärtat,
oc engho*m* thz oppenbaradhe för än ho*n* aldrogh
war, tha oppenbaradhe ho*n* thzta oc alt a*n*nat
5 här äpth*e*r fölgh*e*r sino*m* skriffta fadh*e*r, Oc han
är thän sa*m*me so*m* thzta första sin skreff, Oc
är thzta eth wndh*e*rliket ärandhe, at swa klent
eth barn skulle swadana ärandhe röra i sit hiärta,
oc som hon siälff oppenbaradhe, tykte h*en*ne al-
10 tidh hwgnelekare wara, höra oc nämpna cristit
na*m*pn än jwdha, oc enka*n*nelika lwstades ho*n*
höra marie na*m*pn, oc tok hon förtänskuld lön-
lika offta brödh oc maat, oc päni*n*gga, fadhreno*m*
oc modhre*n*ne owetandes, oc gaff lönlika fatiko
15 folke, so*m* plägadho nä*m*pna maria, tha the tak-
kadho för almosona, swa sighiandis, haffuen maria
Sp. 2. lön, maria förgelle idh*e*r idhan kärlek, oc war
thz stor snille, at swa wngth barn kw*n*ne h*e*r
mz swa hemeleka fara, at enghe*n* wart thäs warsse,
20 äpth*e*r thz at wng barn plägha ekke dölia, hwat
i hiärtat är, hälst för fadh*e*r oc modh*e*r, Här
äpth*e*r foro fadh*e*r oc modh*e*r aff kolne, oc til
brabanciam, til en stadh so*m* kallas lowania, oc
rachel foldhe the*m* J them stadheno*m* lowania
25 bodhe en enka*n*nelike*n* godh*e*r, rätwis oc wäl
leffwandes präst*e*r, ha*n* kalladhes reynerus, han
haffde oc ena rätwisa oc gudelika föresio, so*m*
kw*n*ne lära wngho*m* barno*m* book, som sidh-
wänia är i städh*e*rna, Til thäs präste*n*s hws
30 ko*m*mo daghlika mangh wngh barn bäggia köns
badhe cristne oc jwdha, Tha rachel hörde sakena,
för huilka the tith gingho, tha bedhes ho*n* loff

aff sinne modher, at hon matte fölia flerom, thy at förälrannas hws war ther ey lankt fraa, hon fik loff, oc war ganzska wälwiliogh at sökia then presten Oc then godhe för nämpndhe klärken reynerus, tha han märkte at rachel war swa 5 idhen oc wakandhe i sin ärandhe, kalladhe han henne en dagh lönlika affsidhes i eth rwm sighiandes til henna, O mith kära barn jomffru rachel, hwat ey wilt thu wardha cristen människia, rachel swaradhe, O käre herra, aff alt mith hiärta 10 astwndhar iak wardha cristen, oc haffde iak then mik wndherwisa kwnne alt thz som til höre, war- Bl. 27, r. Sp. 1. dha oc wara en san cristen människia Tha presten thzta hördhe, wart han gladher aff alle siäl oc hiärta, oc för thy at han war en gudeliken 15 oc hälogher man kändhe han i sinne siäl en wndherleken rörilse aff them hälga anda, aff huilko han förnam, at gudz nadh war i the pighonne, oc nakot gudeliket skulle framdelis i henne oppenbaras, än tho at han wiste ekke huat thz wara 20 skulle, Oc begynnadhe presten strax opptälia cristna tro för rachel, aff wärldennas opphoff, alla the hälga skrifft, som teknadho ihesu cristi tilqwämdh, hans pino oc dödh, opstandilse, oc opfärdh til hymbla, oc annor stykke, som röra 25 oppa the hälga tro grwndh oc stadhfästilse, Oc rachel aff gudz nadh wndherstodh snarlika alla wt tydhnig i the hälge skrifft swa at presten haffde ey behoff offtha sighia thz samma, huilket siälsynt tyktes wara i ene klene persone, som ey 30 aldroghare war än vij ($6^1/_2$) aar, Thenna lärdom giordhe klärken reynerus, halfft annat aar, lön-

lika, Oc är thz stort widhwndher, at rachel kwnne aldrigh mättas aff gudz ordha hörslo, swa oc för thy at ey at enast presten siälffuer, wtan iämwäl hans gudelika tiänirska, som kalla-
5 dhes martha, lärdhe henne idkelika, oc hon kwnne ekke wardha tröt nath ällar dagh, hwat kan man meer sighia,

---

Hon flyr till ett kloster och döpes.

Thzta kwnne ekke nw längher bliffua dolt,
Sp. 2. 10 Thy at föräldrane, fadher oc modher, kwnno görlika märkia at rachel haffde faat främmandha oc siälsyna tanka, Oc giordhe her om radh mz sinom sambrödhrom androm jwdhom, hwat wardha skulle mz rachel, oc wordho the alle samdräkt-
15 oghe at fadhren skulle sändha sina dotter til en stadh ower ryneth liggiandis oc skepa henne brudgomma ällar rikan fäste man, huilken henne bewara skulle, än thy at hon war wngh, ther til likkawäl, för wadha skuldh at swa wngh
20 människia skulle ekke wardha swiken aff cristno folke, som jwdhane troo, Thzta radhet fik rachel lönlika wndhersta, oc kom sik lönleka til presten, kwngörandhes honom mz gratandhe tharom, hwat hennas fadher mz andhrom jwdhom haffde ower-
25 lakt, oc sagdhe ythermer til prästen, wtan iak i tässe tilstwndandhe nat wardher cristnat tha bliffwer iak äwerdhelika förtappat, Tha presten thz hördhe, bödh han pighonne, at hon äpther sinne sidhwänio skulle bitidha ällar ganzska arla

ather til honom komma, huilkit hon otwäkelika loffuadhe sik göra skola, Om qwällen nar rachel war hema stadh i hwset, sagdhe hon til sinna modher, kärasta modher wnnen mik, at iak i tässe nath maa liggia alena ällar ensam, modhren 5 nekadhe henne thz, tha badh rachel annantidh mykyt ödhmywklika oc jnnerleka om samma sakena, tha hördhe modhren hennas bön, togh swa, Bl. 27, v. Sp. 1. at hon redha skulle sina sängh mz eth örnegat widh modhrennas föther, Tha lagdhe litla pikan 10 sik til sömpn, äpther modhrennas wilia, oc soff sötelika maxsan alla nattena, förglömandes alla-ledhes hwat hon prestenom loffwadhe, Tha kom äroffulla ihesu cristi modher maria til sänghenna, haffuandhes hwitastan klädhebonat, hwitare än 15 snyon, oc en wänastan skinande wandh i hand-enne, oc taladhe til pighonna sighiandis, katerina stat opp oc gak oppa wäghen, thy at langher wägher staar tik före, Tha pighan thzta saa, tykte henne at hon tok äpther wandhen, oc fiöl 20 siälff nidher oppa gulffwet aff sänghenne, oc gaff opp eth stoort ropp swa at modhren waknadhe, oc spöriandes hwi hon swa ropadhe, dottren swaradhe enkte wthan hwiskadhe sakta för mwn-nen widher sik siälffwa, Oc äpther gudz wilia 25 bleff modhren strax soffwandhe, oc dottren skyn-dadhe sik snarlika til presten oc fan honom i förelagdhom stadh, Oc presten anamadhe henne mz glädhi, förandhes henne ena halffua milo fran stadhen lowaniam til eth sancti bernardi ordinis 30 iomffrw closter, kwngörandes abbatissam oc con-uentonne sakena, hwi han ther kommen war mz

iomffrw*n*ne, aff hwilko the mykyt gladha wordho, Oc döppte han ällar cristnadhe th*er* jo*m*ffrwna
Sp. 2. rachel widh thz na*m*pnet som siälff io*m*ffrw maria h*en*ne gaff, so*m* är kateri*n*a, oc klädhe h*en*ne
5 iämsköt i sancti bernardi ordinis hälga klädhebonat, tilfögiandhis h*en*ne systra*n*nas samqwä*m*dh

---

Judarnes försök att återfå henne.

Än the soffwo ekke so*m* snarlika fadhreno*m*, oc andhro*m* i the släkte*n*ne, kwngiordho,
10 hwat giort war, oc wordho fadhren mz jwdhomen mykyt förfäradha, oc maxsan sywke aff hiärtans sorgh aff thzta ärandet, klagandhes sik för landz h*er*ran, so*m* war en mäkta härtoghe, oc för biskoppen aff leodio, giffuandes them
15 mykyt gull, oppa thz at the matto faa sina dott*er* hem i sin hws til thäs hon wordhe lagha aara ga*m*mwl, thz är xij aar äpth*er* jwdha sidhwä*n*io, menandhes wäl kw*n*na omwändha h*en*nas wilia fran c*ri*stne tro i the*m* fäm aren, manghe waro
20 the, som styrkto h*er* til för gaffwor skuld ¶ Them p*re*steno*m* som cristnadhe katerina*m*, giordho jwdhane stoor dröffuilse, än han flydhe j*n*nerlika i sino*m* gudelika böno*m* til ihesum cristum oc hans millasta modh*er* mariam, huilken hono*m*
25 kom oppa tässa sakena, jwdhane kärdho oppa th*en*na förnä*m*pndha prästen reynerum för hälga fadh*er* pawan onorius, sighiandis p*re*sten haffwa brutit theras priuilegia lokkandes theras barn aff theras hwsom oc cristnat, för lagliken al-

dher, pawen skreff biskoppen til aff leodio at
han skulle aff pawans makt göra rätwisan dom Bl. 28, r. Sp. 1.
them i mällom ¶ Syster katerinam fik wetha
hwat dröffuilse prestenom förestodh, badh hon
jnnerlika iomffru maria, at hon wili wärdoghas 5
komma her til mz sinne nadh, oc sändhe strax
bodh til presten äpther iomffru maria jnskyutil-
som, som troandhes är, oc badh han haffua sik
mz för alla doma, ther han stämdher wardher,
oc war thzta eth siälsynt widhwndher aff enne 10
klene iomfru, än mz thz snarasta sakt, reynerus
giordhe som syster katerina honom radhe, oc
kommo badhen til stämpno stadhen leodium,
hwar biskoppen haffdhe samman kallat ena märke-
lika samqwämdh, prelatha, doctores oc lagha- 15
kloka män, badhe andelika oc wärldzlika, oc en
storan mogha mz jwdhom, tha fram ropadhes
prästen reynerus · för rätten, han gik fram för
domen, oc syster katerina gik hart när klärken,
oc begynnadhe först tala, oc taladhe gudhelika 20
om the hälga tro, mz san skäl oc bewisnigh aff
the hälge skrifft, swa beskedhelika oc sannelika
oc wisleka, at enghen dirffdes driffwa hennas
ordh til ryggia, oc dreff hon jwdhana tilbaka
mz theras wantro, görandhes them stora blygdh, 25
Alla cristne ther när warandhes, opplyffto sin
änlite i hymelen, loffuandes gudh, oc sagdho alle
mz en mwn, wisseleka talar then hälge ande i
the systrenne, haa kan wiislekare tala än hon
nw talat haffuer Än jwdhane konno henne enkte 30
swara, wtan stodho gratandhes oc tywtandhes i Sp. 2.
hymellen som en wargha hoper oc war theras

ropp oc toth swa hökt at the hördhos til sancti
lamberti kirkio hwilken ganzska lankt ligh*er* fran
domkyrkio*n*ne i leodio, H*er* äpth*er* waro jwdhane
fridhsa*m*me i thu aar, rädhandes at om katerina
5 skulle nakot yth*er*mera ko*m*ma til disputeran,
tha wordho manghe wisselika aff jwdhome*n* fran
wändhe theras willo, Oc betänkto sik om eth
lönliket swek ällar förrädilse, i swadana matto
h*er* äpth*er* fölgh*er* ¶ I them thimano*m* war i
10 blandh jwdhana en wänaste w*n*gh*er* man, hwilko*m*
jwdhane gaffuo ena stora sw*m*mo gull at ha*n*
skulle swika hälga io*m*ffruna syst*er* katerinam,
Th*en*ne wnghe mannen kom sik til clostrit, hwar
io*m*ffru*n* war, sighiandis sik h*en*ne wara när
15 skyldh*er*, ällar h*en*na nästa frändhe, oc sagdhe
sik wara mykyt gladhan aff thy at hon haffde
widh*er*takit c*ri*stne troo oc wnfanghit c*ri*stelik
döpilse, oc bedhes thy ödhmywklika i ihesu
na*m*pn at wardha cristen, oc döpas mz cristno*m*,
20 än ha*n* giordhe alt thzta skrömtelika, oc ekke
rätfärdelika, Sidhan bedhes han nakon th*e*n so*m*
hono*m* kw*n*ne lära grwndhen i the hälge cristne
troo, hono*m* tilskepadhes godha gudelike män
oc han lärdhe aff them mykyt goth oc tho alt
25 fafänglika, ty at hans akt war ey rätffärdhog,
Tha badh ha*n* ödhmyuklika, at hans kära fränka
katerina matte til hono*m* ko*m*ma, ha*n* sagdhe
Bl. 28, v. Sp. 1. sik h*en*ne kw*n*na bäst wndh*er*sta Tha katerina
fik wetha hans begärilse, nekadhe ho*n* allaledhes
30 wilia til hono*m* gaa, h*en*ne wart budhit wndh*er*
gudz lydhno, oc sagdhe hon än tha ne, skreffte-
fadhren h*en*nas straffadhe h*en*ne för olydhnona,

Tha kwngiordhe hon i sin skrifftemal, at h*en*ne wart oppenbarat aff them hälga anda lönlika, at th*e*n wnghe mannen tok döpelsen skrömtelika oc ekke rätffärdelika, oc thy lydde ho*n* ekke sino*m* förma*n*ne wetandhes gudhz wilia, Tha jw- 5 dhane hördho th*e*n wngha ma*n*nen haffua enghen framga*n*g mz sith swik, wändho the igän aff si*n*ne wranghe akt, enkte meer hälga io*m*ffrwna omakandis, oc wnghe ma*n*nen bleff i si*n*ne willo, so*m* io*m*ffru*n*ne oppenbaradhes aff gudhi, 10

Hennes gudaktighet och helighet.

Än hwru sancta katerina sik th*e*r äpth*e*r öwadhe i hälgom oc dygdheliko*m* gärnigho*m* thz kan man aldhregh allaledhes fulkomlika sighia ällar skriffua, thy at i allas h*en*na aathäffwo*m* 15 syntes ey a*n*nat än häloghet, i allo godho war ho*n* framhallog, gudz kärleker bleff i h*en*ne altidh bri*n*nandhes wtan sliohet, ödhmyukten otröth, twlomodhet liffuandes oc redhoboeth, lydhnan wakandes wtan förswmilse, hon war som en krydda 20 gardh*e*r, i sik haffwandes alzskona blomster oc yrth*e*r, swa haffde ho*n* sa*n*nelika alla dygdh*e*r i sik ¶ Nar tässen hälga io*m*ffru*n*, syst*e*r katerina, saa at wälborna qwi*n*nor ko*m*mo til clostrit sökiandis sina frä*n*kor ällar dött*e*r, them hoxswal- 25 Sp. 2. andes mz hwgnelikom ordhom, ällar mz likamliko*m* gaffwo*m*, aff hwilko hon saa systrana mykyt wardha gladha, tänkte hon mz sik, til hwem skalt thu gaa thz thu matte hogxswalas Oc swar-

adhe sik siälffue sighiandis, Sannelika iak weth wäl hwar iak faar hogxswalilse, oc gik strax til eth wänasta iomffru maria beläte ther i clostreno, oc saa til belätet, mz blidho änlite sighiandis,
5 heel maria ful mz nadh O aldra millasta modher maria, iak bidher tik jnnerlika at thu wärdoghas miskwnna mik, iak seer hwru mina samsystra wardha sökta oc marghfallelika hogxswaladha aff sinom föräldrom, wenom oc frändhom, än iak
10 fatik haffuer enghen til hugnat i wärzlike matto, oc thy flyr iak til tik, wärdogasta modher, swa som til mina frw oc millasta fränko, mz trofast hiärta oc trygdh hopp, war thy thu min enasta oc lyoffuasta hwgxswalirska oc beskärmerska, o
15 hälgasta frw, thine höxste wärdoghet höffuis ekke försma tith eghit köth oc blodh, Jak fatik är en owerdogh jwdhinna, oc kommen aff jwdha släkt, oc tho ey wtan syndh, än thu millasta modher oc iomffru maria äst oc afflat oc födh aff samma
20 släktet, som skinandes roos aff hwasso törne, som wänasta lilia aff strangom tiistil, wtan alzskona syndelika smitto Thy bidher iak tik at thu wärdoghas wara min hugnadher i tässe wärldh,
Bl. 29, r. Sp. 1. Huat andeliken sötme äptherfölgdhe i iomffrunnas siäl aat swadana widhertaal mz iomffru marie,
25 thz kan enghen begripa, enkte porta taal kan liknas widher thz talet, som katerina haffde mz hymerikis drotnigh marie, henne wari loff oc hedher oc ära äwerdelika

OM SANKT OTILIA.

(Ur Cod. XXXIX Kyl.)

Aff sancta otilia som war ens stors herra dotter Bl. 25, v. Sp. 1.

Otilia, blind född, får sin syn.

Sancta otilia war blindh födh aff modher liffwe, för huilket henna fadher wille henne dräpa, mo- 5
dhren antwardadhe barnet enne aff sinom tiänisto qwinnom oppfostra skolande, oc bödh henne fly lankt bort mz barnet i annor landzskap jn i beyara landh, Ther oppenbaradhe cristus enom hälogom biskop i thz landhet sighiandes honom, 10
gak i thz clostrit som hether palma, ther findher thu eth pigho barn, aff sin födilsa tidh blindha, huilka thu skalt cristna, oc kalla hennä otilia, Oc strax hon är cristnat, skal hon faa sina syn oc öghon, Ther äpther treffs hon mykyt wäl i 15
closter liffnat,

Hennes fader frälses ur skärselden för hennes skull.

Om sidhe sändhe hon sinom brodher kärlek oc gudelik skriffuilse, at han skulle fly henne
5 sins fadhärs wenskap, oc kalla henne hem, huilket fadhrenom engoledhes täktes, likawäl wtan hans radh sändhe brodhren äpther sinne syster ¶ Nar hans fadher thz förstodh, sloo han honom grymelika swa at han sywker wart oc aff samma
10 sywkdom bleff han dödher, aff huilko fadhren wart mykyt bedröffdher, oc angradhe tolka omilla gärningh, sändhe han strax äpther sinne dotter otiliam, henne hem kallandes, Oc bygdhe henne eth closter oc ympnogha räntho ther wndher
Sp. 2. 15 lägiandhes, oc henne ther jnsatte Ther äpther doo henna fadher, huilken hon görlika wiste brinna i starkom skärslo eelle ¶ Opsidhes oppa bärghet, ther nw star clostrit, gaff hon sik til swa storan graat för sins fadhers siäls atherlösilse,
20 at hymellen öpnadhes ower henne, oc stor sken nidher foor, i huilko en röst hördhes, sighiande til henna, för thina skuld är thin fadher frälster aff pinonne, oc skal nw jnföras i hymerikes glädhi aff änglomen oc jn sätias i patriarcha koor ¶

Hennes stränga lefverne.

Thenna hälga iomffrun otilia liffde i stoort atherhald oc fasto, bywgh brödh oc gräs röther ällar frukt war hennas födha, byörskin war henna sänghabulster, oc en steen för örnegaat oc hygh- 5
ynde wndher hennas hwffudh, Hännas closter war owermatto hökt oppa bärghit, nidher wndher bärghet lät hon göra gästa hws för fatikt folk oc pilagrima, huilket rwm swa mykyt täktes sy-
stromen at the ther satto theras conuent, j the 10
hälga trefalloghetz nampn, ther planteradhe hon the trä som tylie heta, huilka ther än i dagh standa, oc äro mykyt nyttogh för hetan

Underverk.

¶ Entidh hände at hon mz sina gudelika böner 15
fylte hon opp eth stort kaar mz wiin som tompth war, nar en syster sagdhe all wiin fathen tom wara, oc enkte at drikka, J sinom döpilsom fik hon sina syn swa andelika som likamlika ¶ San-
ctum iohannem baptistam älskadhe hon enkanne- 20
lika, oc hoxsadhe göra honom ena kyrkio, gaff hon sik ena nath i gudhelika böner, oppa the hall ällar sten, ther nw standher thz stora korsset för thz stora iärteknet ther händhe, Ther badh Bl. 26, r. Sp. 1.
hon sanctum iohannem the sik kyrkonna matto, 25
huilket han oc giordhe, han kom i them hampni

til henna som han war tha han döpthe ihesum cristum, oc i aldra största klarhet, betheandes kyrkionnas längdh oc widhet, huilka syn en syster saa, än tha saa hon skenet oc ekke iohannem,
5 tha förbödh sancta otilia henne at hon aldrig skulde thz nakrom sighia mädhan hon liffde ¶ Nar sancte iohannis closter thz bygdhes fyöl eth paar oxsa mz stena lasset wt för bärghet, som the drogho, lxx fiätha dywp, helbrigdha ather
10 kommo mz lasset, mötandhes tiänaromen, huilka the gladhelika ather togho, at the matto wardha människia födha oc ekke hwnda mather ällar marka koster ¶ Otilia iordhe sina fostermodher mz sina eghna händher, äpther lxxx aar fanz
15 hennas högre spene heel oc orwthin, huilken sancta otilia haffde swghit, tha hon barn war, oc aldher kroppen i asko wändher

---

Otilias död.

Äpther stora oc mangha dygdher hon sik
20 haffde öwath wti, wiste hon sin dödz tima nalkas, kalladhe hon til sik systrana, manandhe them til reglo haldh, oc andhra dygdher, oc badh them bidhia för sik oc sinom fadher, oc bödh them gangha i iomffru maria böna hws, at läsa
25 psaltaren, huilkit the giordho, Oc mädhan thzta ändadhes tha doo hon allena, at enghen när henne war, Oc wart ther hon war ällar laa swa
Sp. 2. söth oc dyr lokt, at hon owergik alla dyrbärs lokt ¶ Nar systrana kommo i gän til henna, fwnno

the sina modh*er* wtan gudz likama aff th*en*na wärld afflidhna, oc badho the tha swa starkleka til gudh, at ho*n* oppwäktes aff dödha, oc sagdhe til the*m*, hwi oroadhe*n* i mik oc kwal giordhe*n*, thy iak war lucie io*m*ffru til fögdh, i the glädhi 5 th*er* aldrigh ögha saa, ällar öra hördhe, oc aldrigh opp foor j mä*n*niskio hiärta, The swaradho, os haffde warit stor blygdh oc skam, at thu war modh*er* oc frw skulle döö wtan gudz likama, ho*n* tedhe them kalken th*er* gudz likame oc blodh 10 war wti, som gudh h*en*ne siälffu*er* giffuit haffde, huilken kalk the aldrigh förra seet haffdho, oc för thy är th*en* kalken än th*er* i dagh, til witnesbyrdh h*en*nas häloghet, Then stora oc godha lokten bleff th*er* qwar i viij dagha, sidha*n* wart 15 ho*n* tilfögdh lucie io*m*ffru oc martyr, thy at otilia war martyr i twäskona matto, i wiliano*m*, oc kroppsens stranga ath*er*haal oc fasto, Bidh nw för os hälgasta io*m*ffru sancta otilia

---

OM SANKT JOLEYDA.

(Ur Cod. XXXIX Kyl.)

Bl. 24, v. Sp. 1.

Här äpther skriffwas aff the hälga io*m*ffrw*n*na hälga liffw*er*ne sancta yoleyda

En wärdogh*er* doctor kalladh*er* thomas brabantius äpth*er* thy som nakre mena, ha*n* skriff-
5 war til ami*n*nilse äpth*er*ko*m*mando*m*, hwru fordho*m* höghborna io*m*ffrur mykyt astwndadho ko*m*ma til io*m*fruliket renliffwes liffw*er*ne, försmaandes alla wärlzlikhet, som ow*er*mer sakt är, om the hälga io*m*ffrwna sancta iakelina, swa
10 skriffwar ha*n* nw framdeles om ena högborna oc häloga iomffru som kallas yoleyda, greffwans dotter aff vienna, ¶ Nar tässen wälborna jomffru*n* entidh hördhe p*re*dikan aff eno*m* sancti dominici ordinis brodh*er* so*m* kallades valtherus,
15 ha*n* rördhe mykyt i si*n*ne p*re*dika*n* om io*m*frwliket liffw*er*ne, oc thäs natwrlika äddelikhet, oc hwru höghelika thz täktes gudhi, Tha opptändhes the io*m*ffrun mykyt hetelika til renliffnat, stadhfästandhes i sith hiärta, at ho*n* aldrigh skulle sik
20 tilbindha ma*n*ne, androm än h*er*rano*m* ihesu cristo, oc thz kwngiordhe ho*n* oppe*n*barlika si*n*ne modh*er*, aff hwilko hon wart ganzska bedröffdh, standan-

des mothe si*n*ne dott*er*, h*en*ne straffandes höge- Sp. 2.
lika at ho*n* nakontidh wille the smälikhet göra
si*n*ne ädhla släkt, Än hälga iomffru*n* gaff engha
akt oppa modhre*n*nas wredhes ordh, wtan bleff
stadelika i si*n*ne gudelike akt, Modhren betänkte 5
sik granlika, huru hon matte thz ärandh*et* för-
styra, oc haffde radh mz wener oc frändh*er*, som
waro mäktoghe, oc manghe badhe konwnga, här-
togha oc greffua, oc gaffuo the radh, at modhre*n*
skulle til redha ärleken brölops kost, oc nar ha*n* 10
redho ware, willo the ko*m*ma mz en mäktogan
man giffwandhes han io*m*ffru*n*ne til brudhgo*m*ma,
oc faa the godhe piko*n*ne a*n*nat tänkia än thz
closters liffw*er*ne til hörde, Oc tha hälga iomffru*n*
fik lönlika wetha oc wndh*er*sta hwat h*en*nas 15
modh*er* haffde bestält oc stämplat mz wener oc
frändh*er*, giordhe io*m*ffru*n* lönliket bodh til e*n*na
gudelika abbatissam i eth sancti bernardi ordinis
clost*er* som kallas mariedal i treuerensi biskops-
döme, kwngörandhes h*en*ne sin helsosa*m*ma wilia 20
oc hälogha oppsat, oc badh h*en*ne bestella mz
systrome*n*, oc all tingh beställa som bodhet h*en*ne
wndh*er*wiste, oc sagdhe abbatisse daghen oc timan,
oc daghen nar modhren oc siälff io*m*ffru*n* waro
ko*m*mandis til clostrit, Oc händhe tha ey lankt 25
th*er* äpth*er*, at modhre*n* mz dottre*n*ne ko*m*mo
tith, Tha skyndadhe jomffru*n* sik snarlika aff-
sidhes fran modhre*n*na asyn lönlika, oc sökte
strax systra*n*na capetals hws, hwar hon tha fan
för sik abbatissam oc alla systrana sa*m*pnadha 30 Bl. 25, r Sp. 1.
äpth*er* thy som förelakt war, oc fik io*m*ffru*n*

closters ällar ordinis klädhebonat oc allaledhes theras abitum, oc giordhe högtidhelika sina professionem, fulko*m*lika oc laghlika, wtan förordh ällar swekful hiälparädhe, Oc siälff begy*n*nadhe
5 ho*n* sywnga responsorium, Regnum mundi, oc co*n*uenth*et* äpth*er*fölgdhe sywngandes responsorium til ändha, Grewi*n*nan modhre*n* h*en*nas war nw strax jnstighin i kyrkiona, fik ho*n* höra at systrana swngho saa högtidhelika oc gladhelika,
10 wart ho*n* wndrandhes hwat thz tydhe, oc sändhe til the*m* bodh, wilia*n*dhes wetha hwat th*er* war affärdhom Bodhet kom snarleka i gän, sighiandis, at io*m*ffru yoleyda stodh i io*m*ffru koren, klädh i closters ha*m*pn, ällar abitum, ¶ Tha grewi*n*nan
15 thzta hördhe, bögdhes ho*n* so*m* halff dödh nidh*er* oppa iordhena äff hiärtans sorgh, oc nar hon omsidhe opplyfftes, war ho*n* so*m* en will mä*n*niskia, oc bödh sik ledha til si*n*na dott*er*, oc nar hon saa h*en*ne, tha wart ho*n* likare grymo leone,
20 än mille modh*er*, springandhes oppa h*en*ne, riffwandhes oc slitandhes oc kinpusta*n*dhe, som en wetlös människia, oc bödh sino*m* tiänaro*m* dragha pighona wt aff clostrit, Oc nar abb*atis*san oc co*n*uentet förbudhu h*en*ne thz widh*er* ban, skötte
25 hon engxsens ordho*m*, wta*n* laat gripa oc bindha sina dott*er*, oc fördhe h*en*ne jn oppa vienna sloth, haffwandhes ow*er* h*en*ne strangha waktara at ho*n* ekke skulle lös wardha ¶ Jo*m*ffru*n* ffäste sith
Sp. 2. stadhelika hopp i gudhi, oc bleff widh reglona,
30 thz nästa ho*n* kw*n*ne äpth*er* sino*m* tilfällo*m*, Oc märkes h*en*nas staddughet i thy, at engen kw*n*ne h*en*ne ko*m*ma til at ätha andra ledhes, wtan so*m*

the atho i clostreno, hon war oppfödh i thz closter, oc thy wiste hon wäl en storan deel aff theras sidhwänio, oc ther äpther lagadhe hon sina maltidh oc sin sömpn oc all annor stykke, Sidhan lät modhren aff dragha henne owerwällelika closters abitum, oc iförandhes henne i purpura oc silkes klädhe, äpther the sidhwänio hon förra pläghade, oc tilkalladho mangskona folk, som iomffrwnna hogh omwändha skullo fran the godhe aktenne hon före sik takit haffde, ther kommo manghe biskoppa prelata abotha oc prester, oc jämwäl closter folk badhen köns, huilke gaffwor haffdho therföre takit, somlike lokkadho oc somlike trughado, somlike spadho henne onth, oc mangha andhra lister swiklika baros för iomffruna, alt oppa thz at hon skulle omskiffta sina godha aakt, Aff tolke orolikhet twingadhes iomffrun daghlika i try aar, oc ä bleff hon stadogh i sinne akt, stydhiandhes sik widher the ordh som apostolen paulus skriffuar sighiandis, bliff stadhelika widh thz thu äst tilkalladher, Oc nar föräldrane, wener oc frändher sagho iomfrwnna stadoghet, dirffdhos the ekke meer henne twingha, rädhandhes gudz hämdh, oc latho henne i gän komma til clostrit wördhelika, hwar iomffrun sik öwadhe i alzskona dygdhom oc mykle häloghet, giffuandhes hälokt äptherdöme i ordhom oc gärninggom (Bl. 25, v. Sp. 1.) i mangh aar, oc är nw gudhi tilfögdh i hymerikes äro, oc bliffwer wtan ändha, Til henna äpther dödhen at komma, wnne os allom ihesus cristus aff sinne store miskundh

OM SANKT MACHARIUS ROMANUS.

(Ur Cod. XXXIX Kyl.)

Bl. 41, r. Sp. 1. Aff sancto machario romano hälgasta liffwerne

Tre munkars färd för att komma dit der jord och himmel sammanfogas.

5 Millastom oc enastom gudhi skolom wi göra äro oc högt loff, som os ledh haffwer til hymerikis glädhi, mz hälga mannas otalik iärteknes äptherdömom, Sannelika wi wsle oc ödhmywke mwnka, Theophylus, Sergius oc Thymus, bidhiom 10 idher alla hälgasta brödher, at i tilböghen idher öron them ärandhom, hwilken wi ärom idher sighia skolandhis, om sancti macharii romani liffwerne oc hälga omgängilse, huilken os synthes widh xx milor när ällar thenna wäghen när pa- 15 radys, oc bidhiom wi, at i haffwen os betrodha i warom ordhom, thy at wi trom sannelika bättre wara dylia thzta ärandet i tystone, än nakot framföra mz lygnenne, Är witandhes at wi förnämdhe brödher Theophilus, Sergius oc Thymus, 20 gudhi os miskwnnandis, widhersagdhom wärld-

enne, oc kommom til eth closter liggiandis i mesopotamia syrie, mällan twa flodher som kallas tygris oc eufrates I thz closter war en hälogher forman styrandes manghom gudelikom brödhrom, oc kallades eugenius, aff huilkom wi warom wäl 5 anamadhe badhe aff förmannenom oc hans brödhrom, oc ther ginghom wi wndher reglonnas wk, oc liffdhom mz them almännelika äpther theras hälga sidher oc reglo ¶ Äpther langan thima hände om en dagh widh nons thima, nar 10 alla tidhagärdher waro ändadha, ginghom wi til (Sp. 2.) älffstrandenna som kallas eufrates, os ther nidher sätiandes til samtalan om closterliket liffwerne, som är om atherhald, oc hälga manna omgänghe, oc andelikit ärffwodhe, oc twlumodh oc annor 15 saadana tingh, wart os disputerandhes, tha wart mik wslom theophylo i hoghen kommet at tänkia nakor wndhersamlik tingh, Oc äpther sadana tanka taladhe iak til mina mzbrödher, sergium oc thymonem, sighiandis, käraste brödher, i alla 20 mina liffs dagha haffwer mik wili warit at wandhra thiit hwar iordhen oc hymelen kommo samman, Tha swaradhe sergius oc thymo sighiandis O thyophile, wi haffwom alla dagha hafft |tik| som andeliken brodher oc som wan forman 25 oc priora, oc thy her äpther skwlum wi ey i nakre matto fran tik skilias, Thin ordh ärw os täk, oc thy wandhra äpther thins hiärta hogxskot, oc wi skolom mz tik bliffwa i liffwet oc dödhen, Oc äpther tässen ordh oppstodhom wi 30 aff them stadhenom, jngangandes i clostrit, läsandhes afftansanghen mz andra gudelika böner

til thäs at alle brödher waro ganghne til hwilo,
oc nar alle i clostreno tystnadho, tha ginghom
wi lönlika wt aff clostret, Oc xvij daghen ther
äpther kommom wi til iherusalem, ther tilbidhian-
5 des thz hälga kors, hedhrandes ihesu cristi opp-
standilse, Thär näst nalkadhoms wi bethleem,
skodandhes oc helsandhes ihesu cristi iätw, ther
han wärdogadhes at födhas, oc hwart stiärnan
Bl. 41, v. Sp. 1. ledhe konungana cristo födhandes sith offer, Oc
10 saghom wi wndherlika stadhen, hwar ängelen mz
myklo hymerikis herskapi sangh Gloria in excelsis
deo, Ära wari gudhi i högdinne, oc fridher i
iordherike, them människiom godhan haffwa wi-
lian, oc är then stadhen ij milor fran bethleem,
15 Stighom wi oc oppa oleueti bärgh, tilbidhiandhes
rwmet, ther ihesu cristi föther stodho, nar han
til hymbla stegh oc wnfanghin wart aff hwita
skyt, Thernäst ginghom wi ather til iherusalem,
tilbidhiandhes gudh oc all hans hälgon, os wäl-
20 signandes, antwardandes os gudhi alzmäktoghom,
ekke nw wan hugh ällar hiärta haffwandes i
tässe wärld Oc iämsköt cristi nadh os mz fölian-
dis tokom wi oppa wan wägh, oc fämtighiande
daghen owerforom wi flodhena tygris kalladha,
25 oc kommom i persarum landh til stora slättena,
som kallas asya, hwar cristi martyr sanctus mer-
curius six haffwa dräpit julianum apostatam,
Thernäst i sama landet kommom wi i en stadh,
hwar iij hälge wnghe män liggia, som är ananias,
30 azarias oc mizael, ey lankt fran babilonie, Ther
giordhom wi wördhnigh mz gudelika böner til
the hälgadomor, mz loffsangh, oc tokom ther

maat, ther töffwandes nakon thima, Sidhan forom
wi thädhan, oc äpther iiij manadha ginghom wi
ower riket som kallas persida, oc ginghom jn i
jndia landh, ther ginghom wi jn i eth hws oc
ther fwnnom wi enghen jnbyggiaran oc bliffwm 5 Sp. 2.
wi ther twa dagha, oc see tridhia daghen syntes
twa kommandes mz wärio, män oc qwinnor, tha
wordhom wi mykyt rädde, oc oppstodhom gan-
gandhes them til möthes, Än tha the os sagho,
menthe the os wara speiara, oc gaffuo sik til 10
ryggia, färdandhes sama wäghen i gän som the
kommo, Oc nakot ther äpther samnadho the til
sin widh iij^{M} (3000) blamän oc kommo moth os, tha
skyndadhom wi os snarlika til hwset i gän hwar
wi wtginghom, oc gaffwom os til gudelika böner, 15
Blamännene kringh lagdho sik om hwset, stik-
kandes starkan eel oppa hwset i fira hörne, akt-
andes os liffwandes opp bränna ¶ Naar wi thz
saghom, ropadhom wi tröstelika til gudz miskundh,
wt springandes aff eellen, oc gaffwom os midh- 20
waktes i blandh blamännena, huilke sik i mällom
haffdo mykyt knor oc morran oppa theras maal,
bitandhes tändherna mothe os, grymelika seandes
oppa os, ey förstodho the wart maal, oc ey wi
täslikes enkte förstodhom theras, Tha fangadho 25
the os, oc satto os i mörkahws, Os ther sitian-
dhom wart ey watn ällar brödh i mörkeno giffwit,
Än wi ey glömandhes gudz stora nadh oc mis-
kundh, ropadhom til honom mz flytandhes tarom,
jnnerlika bidhiandes, oc bedhandes hans hogx- 30
swalan oc hiälp ¶ Nar wi haffdom nakra dagha
ther i mörket sitith i törst oc hwngher, kommo Bl.42 r. Sp. 1.

blamä*n*nene i gän, tänkiandes os wara wtsläkta. kringlagdho the mörkahwset, oc nar the sagho os standha i gudeliko*m* bönom, wtleddo the os, oc skwalradho hwasselika mothe os, oc sidhan
5 flängdho the os hardelika, oc bort älto aff sinom landz ändhom, Oc warom wi th*e*r äffter lxxx dagha wtan allan math, som gudh alzmäktogh*e*r är warth witne ¶ Sidhan wi wt kastadhe warom aff jndia landhe, wandradho*m* wi mangha dagha
10 til östers, oc kommo*m* til ena wänasta slätta mark mykyt wndh*e*rsamlika, oc fulla mz höxstom trääm, haffwandes sötasta frukt Tha äradhom wi gudh oc höghelika loffuadhom, oc aatho*m* aff the söt-asta frukte*n*ne, oc wordhom ganzska wäl widh*e*r-
15 qwekte ¶ Framdelis wandradhom wi jn i eth landh, som kallas chananeorum, oc tha wi saghom landzsenz folk, män oc qwi*n*nor, wordhom wi mykyt wndrandes, the waro byggiandes män oc qwi*n*nor mz sin barn i bärgxhwlomen, oc giordho
20 the os enkte hindh*e*r, gudh os beskärmande ¶ Sidhan gingho*m* wi moth öster idhkandes i x dagha oc c (100) oc ko*m*mo*m* i eth landh, hwar thz folket boo, so*m* kallas pychiti, oc är thz folket i si*n*ne lä*n*gdh ällar höghet ey meer än mattan
25 är i e*n*ne alin, oc nar thz folket fik os see, wart
Sp. 2. thz rädh oc flydhe wndhan os oc wi loffuadho*m* gudh, so*m* os bewaradhe, oc skyndadho*m* os tädhan wan wägh snarlika ¶ Th*e*r näst ko*m*mom wi til högxsta bärgh oc styggeliken, hwar solen
30 haffu*e*r ey tilgangh, oc är th*e*r hwaske trä ällar gräs, Th*e*r sagho*m* wi otalika orma oc draka oc the eth*e*r orma som kallas aspides oc basiliscus

oc gräselika ödhlor, ther syntos oc enhörnigga, böfflar, oc mangh annor skadhelik dywr, huilkas natwr ällar nampm wi ekke wistom, oc ginghom wi oskadde ower the bärghen, mz gudz mildhet som os bewaradhe, än the hwiislan oc skrian som 5
wi hördhom aff the drakana oc ormana waro i warom örom meer än i xx dagha ¶ Ther äpther kommom wi til en styggeliken stadh, hwar hwassasta klippor waro opp resta, oppa ena sidho, oc annan wäghen nidherstörta i största dywpet, ther 10
tykte os omögheliket wara fram komma, oc thy töffwadhom wi ther i vij dagha, oc äpther the vij daghana synthes os en hiorther rötandes, oc gangandes för os, huilkom wi oppstandandes äptherfölgdhom, Oc tha wi fram mera kommom, 15
mötte os än större oc wansamlikare klippor oc bärgh, huilken wi owerginghom mz störste mödho, angist oc dröffuilsom, oc kommom til enna slätta mark, oc ther waro standandes en märkeliken hoper mz camelaar, oc mz gudz hiälp gingom 20
wi oskadde fram om them, oc her äpthe syntes os enghen wägher, Tha badhom wi gudh mz gratandhe tharom miskwnna os, oc bliffwom wi oppa thenna stadhen j ix dagha wtan math oc födho, oc ginghom sidhan ther i markenne, wille farandhes, Oc om sidhe kommom wi til en faghran 25
plaadz, hwar ympnogh frukt war, oc kom i thän thiman ower alla the markena en mörk dagh, swa at wi kwnnom os enkte röra til nakon wägh, aff hwilko wi wordhom alztingx bedröffdhe, oc lagdhom os ad veniam gratandhes oc bidhiandhes 30
om hiälp, oc bliffwom qwarsatte aff tiokke oc

Bl. 42, v. Sp. 1.

mörke daggenne i vij dagha wtan math ällar födho oc wtan dryk, enkte seandhes ¶ Nar wi warom swa bedröffdhe oc sörgiandhes, äpther the vij daghana kom til os en flygandes dwffwa, oc kärp-
5 te sina fiädhra hwasselika, som hon wille os oppwäkkia oc trösta til wägx, Tha takkadhom wi ödhmywklika gudhi, oc stodhom opp, äptherföliandhes dwffwonne, oc ginghom mangha willa wägha til thäs wi kommom til eth rwm, hwar fordhom haffde
10 en mwr warit, oc stodh än qwar en deel aff wäggenne, i huilke gröpte waro bokstaffwa, huilke som swa lyddo, Tässa affsätningena ällar mwr giordhe allexander philippi macedo kesare, nar han i stridh owerwan persarum konungh som kal-
15 lades darius, haa som wil jngaa i thzta landet, tha ganghe oppa wenstra handena, oppa höghra kan enghen gaa, Tha wi haffdom läsit tässa skrifft,
Sp. 2. loffwadhom wi högelika herran ihesum cristum, oc ginghom jn i landet oppa wenstra handena i
20 mangha dagha, oc händhe äpther xl dagha, tha wi saa ginghom, tha kom os wndher näsanar otholeliken lokt oc aldra wärsta, aff huilke ondhe lokt wi wordhom maxsan som halff dödhe ällar witlöse, nidherfallandhes oppa iordhena, Tha badh-
25 om wi jnnerlika herran ihesum cristum, at han wili taka wara siälar Oc nar wi oppstodhom aff iordhenne, saghom wi eth stort kaarällar eth dywpt dyy fult mz brännandhe ormom, aff thz dyyt ällar kärre wt gingho röster, oc hördhom
30 wi stort twth oc mykyn grat, aff otaliko folke, oc en röst hördhes af hymblenom sighiandis, Thenna stadhen är dompsens stadher oc pinonna

stadh*er*, i huilkom the pinas som nekadho cristum, Oc wi som tässa röstena hördho*m* sloghom war bryst, oc mz thara*n*nas wtgywtilso*m* oc myklom räddogha ginghom wi fram om thz kärreth, oc ko*m*mom mällan tw högxsta bärgh, oc mith mällan 5 the bärghen syntes os en man, som war c alna högh*er*, oc war han mz iärnkädhio*m* bwndhin, Twa kädhior, som hiöllo en deel aff kroppeno*m*, waro fästa i eth bärgh, oc twa kädhior waro fästa i a*n*nat bärghet, oc en största eldh*er* war 10 brä*n*nandhes kringh om allan kroppen, Thäs manzsens röst war lwdhandes swa so*m* xl milor wägh, oc tha han fik os see, wtgaff han starkasta röst tywtandes oc gratandes, mykyt grymelika bran han aff elleno*m*, Tha wi sadana hördho*m* 15 oc sagho*m* wordho*m* wi mykyt rädde, höliandes war änlite, gingo*m* wi ow*er* bärghen, lankt fran ma*n*ne*n*, oc ko*m*mom i eth a*n*nat rwm, hwar ma*n*gha klippor waro, oc dywpp, th*er* sagho*m* wi ena qwi*n*no, haffwandes wtslagit haar, stan- 20 dandes, oc omswepta mz en grymasta draka, oc hwantidh oc swa offta ho*n* wille sin mw*n* opp-latha oc tala, tha sändhe drakin sit hwffwdh i qwi*n*no*n*nas mwn, bitandhes hardelika h*en*nas twngho, Tässa qwi*n*no*n*nas lokka ällar haar räkte 25 nidh oppa iordhena, oc nar wi waro*m* mykyt wndrandes oppa qwi*n*nona, oc mykyt rädde, tha hördho wi bradhelika margha arma oc gröte-lika röst*er* aff dywpet, sighiandis, miskw*n*na os miskunna os criste högxte gudz son, tha wor- 30 dho*m* wi ganzska rädde, oc bögdhom war knä til iordhe*n*na, bidhiandes gudh mz gratande tharom

Bl. 43, r. Sp. 1.

sighiandis O h*er*ra ihesu criste, thu som os skapadhe oc ath*er*löste, tagh tässa siälar aff tässe pino*n*ne, thy at war öghon haffua seth thina doma i iordherike ¶ Th*er* äpth*er* stodho*m* wi opp
5 mz graat oc storo*m* räddogha, Oc ko*m*mo*m* til en a*n*nan stadh, hwar wi sagho*m* mangh trä oc högh, haffwandes skapnat so*m* fikona trä, trägrenane oc qwistane waro fwll mz foghlom, tol-
Sp. 2 ko*m* so*m* almä*n*nelika när os flygha, oc ropadho
10 the högth mz mä*n*niskio röst, sighiandes, o h*er*ra gud thu so*m* os skapadhe misku*n*na os, oc spar os, O misku*n*dsamber gudh spaar os, thy at wi haffwo*m* syndat, i thins änlites asyn, ow*er* alla iordhena, Tha badho*m* wi alle gudh sighiandis,
15 O miskw*n*samaste h*er*ra, wndh*er*wisa os hwat tässen iärteknen wi seem haffwa tydha, thy wi wndh*er*stam ekke hwat the jnbära, Tha kom en röst sighiandis, idh*er* är ekke mz giffwit wndh*er*sta the lönlik tingh som i saghen, färdhe*n*s idhan
20 wägh ¶ Tha forom wi sidhan mz storom räddogha fran th*e*n stadhen, oc ko*m*mom til en hedh*er*liken pladz aldra wänast, i huilkom wi saghom iiij män standandis, oc haffwandes ädhelasta skapnadh i sino*m* likama oc lidhamothom, prydde mz
25 alle wänhet mer än nakor sighia kan, oc haffdo gull kronor prydda mz dyro*m* steno*m* höffuelika smidda oppa sin hwffudh, oc baro the i sino*m* handho*m* palm trä aff gul, fra*m*man före sik haffdo the en storan brä*n*nandes eeld, oc fira
30 hwassasta stä*m*mitza kniffwa, Än wi thzta seandes, oppfyltoms mz storom räddogha oc ropadhom til them sighiandis, godhe h*er*ra oc höxsta gudz tiä-

nara miskw*n*ne*n* os, at the kniffwane oc gry*m*me
ellen skuli os enkte skadha, The swaradho os
sighia*n*dis, rädhens ekke, wtan gan tröstelika wägh-
en so*m* gudh haffw*er* idh*er* betheet, h*er*ran gudh
haffu*er* os saat i th*en*na stadhen at wi skolom 5 Bl. 43, v. Sp. 1.
göma oc bewara th*en*na wäghen til doma dagh,
til thäs h*er*ran komber, at döma liffwandes oc
ödha, Thzta hördo*m* wi aff the*m* hälga ma*n*nome*n*,
oc fiärra*n* standa*n*des helsadho*m* wi the*m*, oc fram
gingho*m* fran them stadheno*m*, oc gingho*m* sidha*n* 10
idkelika i xl dagha enkte ätandhes, wta*n* at enast
drwkkom wi watn ¶ Oc so*m* wi gangandes waro*m*,
fingho*m* wi bradheliha höra röst*er* aff otaliko folke,
sywngandhes gudz loff, oc mötte os e*n*na handa
sötasta lwkt so*m* balsamus, huilke*n* lokt sötan 15
giordhe wan mw*n*, som sötasta honogx kakw, oc
wart os osighelike*n* hwgnadh*er*, badhe i siäle*n*ne
oc kroppeno*m*, aff the sötasta wällokte*n*ne, saa
oc aff sötasta smaken, täslikes aff them hy*m*melska
sanghenom i hörsle*n*ne, Lith*et* th*er* äpth*er* stodh- 20
o*m* wi opp swa so*m* aff sö*m*pne, sagho*m* wi ena
kyrkio wndh*er*samlika prydha, oc aldra dyrasta,
thy at ho*n* syntes all wara aff clarasta cristal,
Midhwakt i the kirkio*n*ne war eth ärlikasta altara,
oc aff thz altaret wt gik watn, so*m* lith haffde 25
som hwitasta myölk, oc wi i sa*n*nindh trodho*m*
thz wara clarasta myölk, oc kringh om källona
so*m* war wndh*er* altaret, th*er* watnet wt lop,
stodho manghe hälge mä*n* sywngandes hy*m*mel-
skan sangh, thz är thän sanghen ällar the rösten 30
hwilka änglane so*m* kallas cherubin swngho i
hymerike, Wi som thzta hördho*m* oc sagho*m* wor-

dhom mykyt rädde, Tässen kirkian war prydh
Sp. 2. enkannelika oppa hwaria wäggena oc gafflana mz
enkannelikom dyrom stenom, oc mz atskildom
lith, oc clarasta stiärnor syntos offwan kyrkiona,
5 flere än wi kwnnom mz os see oppa hymelen
Solen war ther vij sinnom clarare oc wärmare än
när os är, Trän oc bärghen waro mykyt högra
än her, oc alzskona frukt, bättre oc söthare än
her, foglane haffdo enkanneliket lywdh än wärld-
10 ennas foghlar, jordhen haffde ther twäggiahanda
lith, som är endel aldra hwitast, oc annardelen
aldra rödhast, Oppa sadana syn wordhom wi
mykyt wndrandes oc badhom ther gudh, mz gude-
liket loff oc bönom, helsandes the hälga männena,
15 oc mz storom räddogha ginghom wi fran them
skyndandes os oppa wan wägh ¶ Nar c dagha
waro swa fram lidhne, i huilkom wi enghen maat
tokom til os, som gudh är wart witne, wtan at
enast drwkkom wi watnet, oc wandradhom yther-
20 mer wan wägh, oc som wi warom gangandhes,
kom os til möthes bradhelika otalikit folk män
oc qwinnor alla i enom skok ällar flokka, Oc war
enghen aff them allom höghre, än alins langher,
oc nar wi finghom swa bradhelika them se wor-
25 dhom wi gönom rädde, Tha sagdhe iak wsal
syndare theophilus til mina brödher sergium oc
thymum, opplösom wara lokka ällar haar, oc gan-
gom mothe them, thz kan hända at the fly wndan
os, oc war herra ihesus cristus frälsar os aff
30 theras handom, oc täktos ordhen minom brö-
Bl. 44, r. Sp. 1. dhrom, oc wi mz wtslagnom lokkom ällar hare
lwpwm moth them hastelika, oc nar the thz sagho,

gripw the sin barn oppa sina arma, gnizlandis sina tändh*er* mothe os, oc flydho alle wndha*n* os hastelika, hwar före loffwadho*m* wi alle gudh höghelika hono*m* takkandes so*m* os frälste Th*er* näst ko*mm*o*m* wi ow*er* ena mäktogha flodh, oc th*er* fw*n*nom wi hwit skinandes gräs so*m* hwita myölk, oc thz gräs war söt som honog, oc war thz högt i sin wäxt räkkiandes os opp ena alin i si*n*ne högdh, oc athom wi os wäl mätta aff thz sötasta gräset, gudhi takkandes, huilken os frälst haffde i myklo*m* wadha oc os manghfallelika bewist sina nadh oc mykla miskwnd, oc fw*n*no*m* wi oförtänkt i sa*m*ma thima*n* en faghra*n* wägh, aff huilko wi gladhi wordho*m*, oc lagdho*m* os ad veniam, tilbidhiandes gudh miskwndsa*m*ma*n*, so*m* os th*e*n wäghe*n* nadhelika wndh*e*rwiste

---

Munkarne träffa Macharius. Han förtäljer sitt lefnadslopp.

¶ Th*e*n wäghe*n* äpth*er* fölgdho*m* wi i mangha dagha, oc omsidhe ko*mm*o*m* wi til e*n*na härlika bärgx holo, tha giordho*m* wi hälga kors tekn ow*er* all war lidhamot, oc gingo*m* jn i bärg hwluna, oc fw*n*no*m* th*e*r engen jnbyggiaran, Tha sagdho*m* wi os i mällan, tässen renlikheten kan ey wara wta*n* mä*n*niskios handh, bliffwo*m* thy h*e*r til qwällen, oc swa magho*m* wi faa see stadzse*n*s jnbyggiara, Äpth*er* tässen ordhen bliffwo*m* wi th*er* sitiandhe, som trötte män, oc wordho*m* wi alle

Sp. 2. bradhelika soffwandes, aff tilko*m*mandes söte lokt, Äpth*e*r lithen thima sidhan oppwaknadho*m* wi oc wtgingo*m* aff bärgh hwlo*n*ne oc stodhom seandis moth öster, oc finghom wi bradhelika se lik-
5 nilse aff e*n*ne människio längdhan fran os, oc nar the liknilsen os nalkadhes, saghо*m* wi thz wara en man, hwilke*n*s hwffudh har war hwit so*m* myölk ällar snyö, oc holde haret alla*n* kroppen, Oc tha ma*n*nen fik os bradhelika fiärran see ka-
10 stadhe han sik siälffua*n* nidh*e*r oppa iordhena, oc ath*e*r lyfte han sik snarlika opp aff iorde*n*ne oc begy*n*nadhe ropa til os sigia*n*dhis, J godhe män, ären i aff gudhi tha gören för idh*e*r korssens tekn, oc ko*m*men til mik, ären i oc aff
15 diäfflenо*m* tha flyn borth fran mik gudz tiänara Tha ma*n*nen haffde swa ropat, tha swaradho*m* wi hono*m* i tässo*m* lwndho*m*, o hälge fadh*e*r wälsigna os, oc war ey dröffdh*e*r, thy at wi äro*m* oc wars frälsara h*er*rans ihesu cristi tiänara, wi
20 widh*e*rsagdhom wärlde*n*ne oc h*en*nas faffängho, oc äro*m* wordhne mw*n*ka, oc nar ma*n*nen thzta hörde, kom ha*n* snarlika til os, opplyfftandes sina händh*e*r til hymelen, langa stwndh bidhiandis sina böner, oc sidhan oppstodh han aff bön-
25 e*n*ne, oc borth tok lokkana ällar haret aff mw*n*nen oc änlith*et*, oc wälsignadhe os, oc taladhe til os, ha*n*s hwffudz lokka oc skägghet war so*m* hwitasta snyö, oc hans änlite war so*m* ängla*n*nas änlite, han war sa*n*nelika so*m* wänasta trä plan-
Bl. 44, v. Sp. 1. 30 terat ri*n*nandhes watn, aff mykyn aldh*e*rdom syntes ekke hans öghon, thy at öghnebranar waro wäxta ow*er* öghonen oc skyldho them, hans nägle waro

märkelika langha, badhe oppa händher oc föther, haret oc skäggeth holde allan kroppen, kroppsens hwdh war swart som snigellen, Tha begynnadhe mannen fälla thara, oc sagdhe til os, Mine wälsignadhe brödher, hwadan ären i komne hiit, 5 Sighin mik hwru mankönet sik haffuer, ällar hwru är om the hälga cristna tro, oc om hedhninghana oc kättara hwru haffua the sik moth cristna folket, Tha wi hört haffdhom hans spörsmal, swaradhom wi honom äpther thy han os spordhe, förstsigiandes 10 honom wara nödh oc dröffwilse allaledhes som os i wäghenom hände, Oc ther mz lathom wi honom wndhersta sakena, oc wara akt hwi wi wtgingom i swa främadha landh, at wi sökia willom then stadh hwar hymel oc iordh sik samman 15 föghia, Til tässen war ordh swaradhe os mannen sighiande, käre söner hören mik, ffran thenna jordzmonnen, i hwilkom wi nw ärom stadde, oc jn til paradys, kan ällar förma enghen kötliken 20 änniskia nakontidh gaa, ällar i nakre matto komma, Jak fatigher syndare haffde oc fordhom samma wilian, oc ärwodadhe ther om, wiliandhe see oc wetha wärldennas ändha, oc war oppa wäghenom, Än om ena nath syntes mik gudz ängil när mik standandes oc sagdhe til mik, 25 Sp. 2. gak ekke längher fram, oc dirffwas ekke fresta gudh, iak sagdhe til ängillen, för hwat saak skuld skal iak ey ythermer fram gaa, ängillen sagdhe, ffran tässen stadhen, i hwilkom thu äst, oc til paradiis ärw xx milor wägh, hwar adam oc ewa 30 waro i store wäll lust stadde, oc offwan paradiis

sammanföghias hymel oc iordh, oc för thz samma paradiis satte herran gudh en ängil aff cherubin mz eth brinnandhes swärdh rörlikit til at göma liffsens trä, oc synes then ängillen haffua fran
5 fothomen opp til nafflan liknilse äpther människio, brystet som leon, händherna som cristal, haffwandes swärdh at göma paradiswm, ey kan ällar förma nakontidh nakor ther nalkas, Oc tha iak thzta hördhe aff änglenom, tha taladhe iak ekke
10 ther ythermeer om, oc widherfrestade iak ekke ythermeer ganga ¶ Nar iak theophilus oc mine mzbrödher hört haffdom hälga manzsens ordh nidherlagdhom wi os ad veniam, loffwadhom oc takkadhom gudhi alzmäktoghom, oc helsadom
15 mannen gudz tiänara ¶ Naar qwällen war kommen, sagdhe gudz tiänare til os, käraste brödher gaan wt fran mik ena litla stwndh mik bidandhes, thy at iak haffwer tw leon, huilken om daghen
Bl. 45, r. Sp. 1. wandra i skoghenom oc om qwällen komma the
20 til mik igän, iak rädhes at the göra idher skadha om the komma bradhelika oppa idher, oc faa see idher, Oc som wi warom mz räddogha wt gangne fran gudz tiänara, kommo bradhelika leonen, grymelika rytandhes, oc jngingho til hälga man-
25 nen, Oppa hwilkas halsa han sina handh lagdhe, strykandes them, oc klappandes, oc sagdhe til them, Mine käre söner, til os ärw komna tre godhe brödher aff wärldenne, gören them enkte onth, oc strax kalladhe hälge mannen os i gän
30 sighiandis, käre brödher kommen nw, oc waren enkte rädde, Tha gingom wi mz storom räddogha jn til hälga mannen oc helsadhom han, oc nar

afftansange*n* war läsen, lagdhe hälge ma*n*nen för os aallon, gräs röth*er* til kost mz clart watn, aff huilko wi athom oc drwkko*m* mz tysto ¶ Om morghnen näst äpth*er* taladho*m* wi til gudz tiänara syghia*n*dis, hälge fadh*er* oc h*er*ra wi bidhio*m* thina häloghet, at thu wili os wndh*er*wisa thin omgänge oc hwru thu äst här ko*m*men oc hwadan thu komt hiit, oc sigh os hwat tith na*m*pn är, Hälge ma*n*nen gaff os swar til war spörsmal

ystoria sancti macharii

O mine älskelikaste brödh*er* oc söner, iak heth*er* macharius, födh*er* oc oppfostradh*er* i konu*n*gxliko*m* stadh, mi*n* fadh*er* war en romare riker oc aff ädhla släkte, myndogh*er* i kesarans gardhe ¶ Naar iak ow*er* farit haffde mi*n* barslika aldh*er* oc mi*n* wnghdoms aar, tha troloffuadhe oc fäste mi*n* fadh*er* mik rika oc faghra brudh, mik mothe standandes, oc allaledhes mothe mi*n*om wilia oc samtykkio, oc förelagdho brölloppes daghen, prydho brudha hwset, oc sa*m*man stämdho wener oc frändh*er*, oc satto brudhena oppa högan stool, Oc mi*n* fadh*er* giordhe sik mykyt gladhan, oc badh alla bedhas hwat the*m* lwsteliket war, oc tha hwar gladdes i sino rwme, mz danz oc skrik oc alzskona leek, gik iak wt oc jn, hiit oc tiith sighiandis mi*n*om tiänarom, at the skullo mik enkte skötha, oc swa stal iak mik fran samqwämde*n*ne lönlika oc kom iak mik länthelika jn til e*n*na änkio, som war mi*n* lönlike wen, mik när h*en*ne warandhes i vij dagha, Änkian gik

daghlika i mi*n*s fadhers hws, hörandes hwat om
mik talades, oc kwngiorde mik i gän, hwat th*e*r
talades ¶ Naar mi*n* fadh*e*r haffde i allo*m* wägh-
o*m* äpth*e*r mik letat, oc kw*n*ne mik ekke fi*n*na,
5 tha gräät ha*n* mykyt bith*e*rlika, oc mi*n* modh*e*r
täslikes, oc alla wener oc frändh*e*r dröffdhos ¶
Attondha daghe*n* th*e*r äpth*e*r, thz war om söne-
dagx nattena, helsade iak änkiona oc wtgik oppo
alme*n*nelika wäghen, th*e*r fan iak en hedh*e*rliken
10 gamblan man alla*n* grahärotta*n*, ällar hwita*n* o*m*
huffudit oc skägget, standandes redhoboen til at
Bl. 45, v. Sp. 1. färdhas, helsadhe iak hono*m* sigiandis, o hälge
gamble man, hwart wilt thu wandhra, Tha wän-
dhe han sik til mik mz blidho anlite oc sagdhe,
15 käre son hwart thu wilt wandhra tiith aktar oc
iak gaa mz tik, thy at alla wägha ärw mik kw*n*-
noghe, Tha fik iak i mik stor widh*e*rqwekilse oc
starkhet, oc foldhe iak ma*n*neno*m* äpthe, oc om
aghe*n* gingho*m* wi i hwsen til folket, oc bedh-
20 oms brödh, oc finghо*m* wara widh*e*rtorfft, oc
gingo*m* til sa*m*man mangha dagha, oc tha wi
haffdom gaat xxx milor, satho*m* wi badhe mällan
os talandhe, oc borth hwarff ma*n*nen bradhelika,
Tha wart iak mykyt dröffdh*e*r, ey witandhes hwart
25 iak skulle mik wändha, lagdhe mik oppa iordhena
gratandes starklika, Oc yämsköt war ey dwali
at sa*m*me mannen kom i gän so*m* iak förra följdhe
oc sagdhe til mik, älskelike brodh*e*r war ey dröff-
dh*e*r, iak är raphael ängil, tik sändh*e*r til hiälp
30 oc hwgnat, oc iak ledhe tik til th*e*nna stadhe*n*,
aff höxsta h*e*rrans bodh, h*e*rran ihesus cristus
haffw*e*r helsosa*m*man giort thin wägh, förtänskuld

skalt thu ey rädhas, wtan stat op oc wandhra
thin wägh, oc i tässom ordhomen hwarff ängillen
aff mine asyn, än i tässe omwändnigenne tok iak
krafft til mik, begynnandes gaa oppa wäghen, oc
iämbrat saa iak en storan älgh langth fran mik, 5
til hwilken iak högth ropadhe sighiandes, jak
helsar tik i cristi dygh som tik skapadhe, wndher- Sp. 2.
wisa mik wäghen huilken iak skal gangha, Tha
kom älghin snarlika til mik, oc gik för mik en
liten stigh mykyt tranghan, oc iak äptherfölgdhe, 10
oc gingom til samman i twa dagha, Tridhia daghen
saghom wi en hiort ganzska storan, oc nar älghen
saa hiorten, wart han rädder, oc flyde fran mik,
oc bleff iak ensamber oc dröffdher, haffwandes
enghen wäghen Tha ropadhe iak til hiorten si- 15
ghiandis, äpther thz thu haffwer mik borth takit
min wäghledhara oc hiälp, manar iak tik om gudh
alzmäktoghan, at thu wisa mik rätta wäghen, Til
tässen min ordh bögdhe hiorten til mik sin gang
som eth tampth dywr, oc wändhe sik til en 20
tranghan wägh skogxledhes gangandes, oc saa sik
idhkelika til ryggia oppa mik, oc ginghom wi swa
tilhoppa i tre dagha, Fiärdhe daghen saghom
wi en grymmelikastan oc styggelikastan draka
mith i wäghen för os, Oc nar hiorten fik see drak- 25
an flydhe han borth i öknena, oc iak bleff en-
sammen standandes i störstom räddogha swa at
iak wanmaktades aff rädde oc föl nidher oppa
iordhena, som halff dödher, oc äpther nakra
stwndh tok iak mik tröst, aff gudz miskundh, 30
opstandandes aff iordhenne, oc giordhe hälga kors
tekn för mik, Oc sagdhe iak til drakan, Thu gudz

creatur, rädz gudh thin skapara oc gör mik
enghen skadha, Tha reste then grymmaste draken
Bl. 46, r. Sp. 1. sik opp mothe mik, oc taladhe til mik, som männ-
iskia sighiandis, kom wälsignadher herra, thu
5 äst macharius, högxsta herrans tiänare, hälge
gudz ängil raphael thede mik thins änlites skipilse,
oc bödh mik at iak skulle tik snarleka mötha,
oc ledha tik til thz rwm, som gudh haffuer tik
föreset oc til reth, oc är thz nw i dagh fiärdhe
10 daghen, som iak haffwer tik her bidhat enkte
ätandhes, J tässe näst förlidhne nath saa iak tik
sithia i eth clarasta sky, oc offwan aff skyth
hördhe iak ena röst sighiandis til mik, skyndha
tik snarlika, til at frälsa gudz tiänara macharium,
15 huilken nw stadher är, ther iak tik föresagdhe,
hwarföre stat opp oc tala mz mik oc twäka
enkte, wtan kom tryggelika, oc iak skal tik wisa
stadhen, i huilkom thu skalt ära oc loffua herran
gudh, Oc nar swa war sakt, syntes en wngher
20 man, huilken mz mik gik til tässa bärgxhuluna,
oc nar wi warom jngangne i camaren ällar bärgx-
hwluna, borth huarf wnghe mannen bradhelika
fran mik Oc sidhan iak saa mik ensamnan wara,
fik iak syndare see widh andra sidhona i huset
25 när mik twa leona hwalpa, nyleka födda, oc theras
modher laa dödh ey lankt fran them, huilka iak
wtdrogh, oc iordadhe, oc loffwadhe oc äradhe
gudh, huilken swa stor oc wndhersamliken tingh
giordhe om mik, oc frälste mik i myklom wadha
Sp. 2. 30 oc nödh, än the wngha leonen oppfödde iak mz
then maat oc födho som i öknenne wäxte oc
them tiänthe, som the haffdo mine söner warit

oc bliffwo*m* til hopa i rolikhet warandes i thu
aar Än äpth*er* the aren är märkiande hwru diäff-
wle*n*, huilkens affwndh aldrigh taker ändelykt
moth gudz tiänaro*m*, kastadhe sina snarw för mik
¶ En dagh om morghone*n*, tha klokkan pläghar 5
slaa vij, oc solen gaff sin wärma ower iordh-
ena, wart iak wtgangandes aff. bärghwlu*n*ne, mik
nidh*er* sätiandes oppa iordhena, fik iak bradhe-
lika see när mik liggia eth qwindzlighet pwnga
faat, thz är eth qwi*n*nas bälte mz pu*n*gh oc skaat 10
etc mykyt prydelikit oc mz kostelikhet giort,
wart iak tänkiandes mz mik sighiandis, hwru kan
sadana tingh fi*n*nas i öknen*n*e, Oc iak armaste
ma*n* glömdhe mik wärna mz hälga korssens tekn,
so*m* all owensen*s* frestilse plägha wanmaktogha 15
göra, Oc tok iak opp the siälsyna tinghen, oc
baar jn i bärghwluna, Daghe*n* th*er* näst wart iak
i sa*m*ma matto oc wtganga*n*de, fik iak oc bra-
dhelika see oppa iorddenne liggia twa qwi*n*no
skoo, mykyt härlika, oc kw*n*ne iak ey än tha 20
arme ma*n* skötha ällar aatwakta diäffwlsens swik,
oc ey häldh*er* mik bewärna mz korssens tekn,
wtan opplyffte skona, oc baar mz mik jn i bärg-
hwluna läggiandes' när thy so*m* iak tilförandha
togh, Tridhie dagh ath*er* th*er* wtgangandes, saa 25 Bl. 26, v. Sp. 1.
iak diäffullen ifördhan qwi*n*nos liknilse, kläddan
mz högtidhelike*n* klädhe oc dyyr, Oc kw*n*ne iak
arme man ey än tha tänkia owenzsens swek, oc
ey häldh*er* mik signa mz korssens tekn i nakre
matto, wtan sa*n*nelekan trodhe iak thz wara ena 30
qwi*n*no, oc sagdhe til h*en*na, hwadha*n* fran äst
thu h*er* ko*m*men, ällar haa ledde tik i tässa ökn

¶ Tha begynnade qwinnan besklika gratha, Oc iak arme man begynnadhe täslikes gratha mz henne, warkwnnandes henna ysäld oc stora graat, Ther äpther swaradhe hon sighiandis, O hälgaste 5 fadher, iak arma människia, iak är ens romara dotter, oc min fadher mothe minom wilia oc samtykkio troloffwadhe mik enom wnghom ädhlom manne, rikom romara, oc bödh gäste, oc nar alt til reth war som bryllyppet til höffde, borth 10 hwarff brudgommen, aff huilko alle bedröffdhos, spöriandes oc sökiandes äpther honom, oc han kwnne aff enghom finnas, Än iak wart ganzska gladh, oc gik lönlika wt aff stadhen om nattathyma, oc tok strax gaa min wägh wtan ledh-15 saghara, gangandes trangha wägha, ower bärgh oc klippor, skogha oc käär oc dywpa dalar wil farandes til täss iak kwnne hiit komma ¶ Nar iak haffde thzta hört oc troth alt sant wara, som Sp. 2. hon sagdhe, hoppandhes at hon war min brudh, 20 tok iak henne om handena, jnledandes henne i bärghhwlwna, än flytandes tharana wanskados henne jngaledhes aff hennas kinbenom, tha warkwnnade iak än hennas ysäldh oc myklom tharom oc lagdhe iak för henne allon til maat oc läth 25 henne sitya när mik, oc sörgdhe mykyt ower hennas mothegang, Oc kwne iak enkte tänkia diäffwlsens swek oc föresaat, oc ey häldher än nw giordhe iak för mik korssens tekn, wtan sathom länghe til samman i wart widhertal, Ther 30 äpther begynnadhe iak mykyt tynggias, swa som aff myklo ärwodhe, oc sompnadhe iak swa til halffs, oc begynnadhe qwinnan triffwa oc stryka

mz sina händher all min lidhamoth, oc klappa them, oc täsmera hon mik swa hanterade, thäs mera tyngdhes iak aff sömpnen, oc wart iak fulkomlika soffwandes, Hwat skal iak nw mera sighia, än iak armaste man som aldhrig gaff samtykkio 5
til kötlika syndh, iak kände mik i sömpnenom haffwa bedriffuit syndh, förtänskuld iak waknadhe bradhelika aff sömpnen, oc fan mik liggiande oppa iordhenne, swa som näktadan aff qwinnonne, än enghen qwinna syntes ther när wara, ¶ Tha 10
böriadhe iak senth betrakta diäffwlsens swek oc snarw, oc gik iak bradhelika wt aff bärghwlwnne, slaandes mik för brystet, mz gratandes tarom, än leonen, hwilken när mik waro, wndherstandan- Bl. 47, r. Sp. 1.
des min broth oc syndh, flydho fran mik snar- 15
lika, oc nar iak thz saa, at leonen flydho fran mik, begynnadhe iak mz myklom graat oc store sorgh akalla ihesu cristi miskundh mz ödhmyuke gudelikhet, at herran gudh wärdoges mik wslom wndherwisa i hwat matto iak göra skulle mina 20
synda boot, oc at herran gudh wärdoghis bywdha leonen til mik i gän komma, oc ey wart dwali aat mine bön Thy at mildaste fadhren som wille mik göma til synda bättring, aff sinne miskwndh, han laat oc leonen snarlika til mik komma, Oc 25
jngingho the mz mik i bärghwlona, oc groffuo the mz sina föther ena manzdywpa graff nidher i iordhena, oc wndherstodh iak gudz wilia, nidher stigandes i graffwena wndher halsen, oc bödh leonen at the skullo mik ther iordha i samma 30
stadhen, oc tha thz giort war, bleff iak ther sidhan iordadher stadelika i samme grifft, Än nar

iak war swa iordsatter so*m* sakt är, hände at
mykyt rängh nidh*er*fyöl aff hymelen, oc bärg-
holan ry*m*pnadhe offwan hwffudhet hwar iak
stodh i iordhe*n*ne, ok fik iak see dagxlywset, oc
5 saa iak tywkt gräs wara wäxt om kringh grifft-
ena, oc wt räkte iak händrena, som iak kw*n*ne,
häntandes gräset, oc aff thy ätandhes, oc nar try
aar waro förlope*n*, tha ko*m*mo leonen, oc sagho
dagxlywset när mik, groffwo the iordhena opp,
Sp. 2. 10 i huilke the mik iordadho, oc iak gik aff graff-
we*n*ne, aller i mi*n* likama heel oc helbrigdha,
kä*n*nandes i mik förra haffua krafft, Tha äradhe
oc loffwadhe iak h*er*ran ihesum cristum, oc wt-
gik aff bärghwlo*n*ne, oc bögdhe mi*n* knä til iordh-
15 ena, orörlike*n* standandes oppa sa*m*ma stadhen
i xl dagha oc xl nätter, loffwandes oc tilbidhian-
dis ihesum cristum, offrandes hono*m* takke oc
tiänist för the margffallelika misku*n*dsamlika gaff-
wor, huilka han os wslom syndaro*m* idkelika
20 giffu*er* ¶ Naar alt thzta war fwlkompnat, saa iak
jn i bärghwluna, oc saa iak hwsens fira hörne
mykyt skina aff hymerikis sken ällar lywse, oc
saa iak h*er*ran ihesum cristum, wan frälsara, haff-
wandes i hande*n*ne swa so*m* en gul wandh, oc
25 mz sötasta lywdh sangh han en wndh*er*sa*m*liken
hymerikes sangh, hans röst war marghfal oc stark,
swa so*m* man hört haffde twsanda ma*n*na röst,
oc tha th*e*nna hy*m*melske oc sötaste sanghen
lyktades, hördes bradhelika en röst haffuandes i
30 sik treffalla röst*er* sighiandes Amen, oc äw*er*delika
Amen, Oc i sa*m*ma thima*n* wtgik frälsaren ihesus
aff bärghwlo*n*ne oc oppfoor i skyn, oc iämbrat

jngik i berghwlona en brännandhes studh so*m* eth mäktokt skyy, oc wart snarlika assikkia eeldh*er* oc osigheliket blek oc bwldh*er* i hymelen, oc hördhe iak tha i wädhret alskona fogla sangh, sywnga*n*dis oc sigha*n*dis, sanctus sanctus sanctus 5 Bl. 47, v. Sp. 1. dominus deus, hälogh*er*, hälogh*er*, hälogh*er*, h*er*ra gudh, än tha iak thzta saa oc hördhe för syne*n*-nas storhet skuld, wart iak mykyt rädh*er*, oc kipth*er* aff mi*n* si*n*ne, oc nidh*er*fyöl oppa iordh-ena, oc bleff iak i sadhana matto i atta dagha, 10 Än tha iak igän kom til sy*n*nes, wndh*er*stodh iak at wärlde*n*na frälsare h*er*ran ihesus cristus wärdogadhes jngaa i bärghwlona, oc wälsigna h*en*ne, oc th*er* äpth*er* gik iak jn i berghwlona, oc begy*n*nadhe göra penitenciam ällar synda both 15 för mi*n*a glömzsko, loffwandes oc ärandhes gudh alzmäktoghan, wan frälsara oc wan ath*er*lösara, oc skapare allas wara h*er*ran ihesum cristum, huilke*n* mik tolelika lidhit haffu*er* til synda bätt-ring, oc th*er* mz mik wndh*er* wist swadana mild- 20 het oc lioffhet, Än nar alt thzta händhe, tha haffde iak i bärghwlo*n*ne warit vij aar, oc haffde iak tha i mi*n* liffs aldh*er* xl aar, Sen käraste brödh*er*, nw haffu*er* iak i sa*n*nindh idh*er* kwn-giort mith liffw*er*ne, swa so*m* mi*n*om kärasto*m* 25 sönom, är thz swa at i tröste*n* lidha diäffwlsens swek, oc wärsta owensens för saat oc ilklokhet, tha beradhen idh*er*, oc bliffwen mz os h*er* qwarre, är oc annars tha gaan til idhart clost*er* igän, th*er* i wtginghe*n* Oc h*er*ran ihesus cristus wari mz 30 idh*er* i idhro*m* wägh,

---

Munkarne återvända till sitt kloster.

Oc nar iak brodher theophilus mz minom
Sp. 2. mz brödhrom haffdom hört hälga manzsens ordh.
nidherfyöllom wi oppa iordhena för hälga manz-
5 sens föther ad veniam, loffwandes oc ärandes
gudh, huilken ensamber giort haffwer wndher-
liken tingh, oc stodhom sidhan opp, oc taladhom
til cristi thiänara sanctum macharium, sighiandis,
hälgaste fadher machari, bidh för os til herran
10 ihesum cristum, at wi mattom hem komma til
wart closter, oc kwngöra allom cristnom männi-
skiom thin hälga omgängilse, oc hwat wi withom
aff thinne häloghet, wi trom sannelika at herran
gudh för the saak skuld haffuer os leth til thina
15 när waru ¶ Tha giordhe thän hälge aldroghe
mannen langhan thima sina hälga böner ower os,
oc nar han haffde wtgwtit sina böner ower os,
wälsignadhe han os, oc gaff os atskilelika allom
gudelikan kws, oc antwardadhe os herranom ihesu
20 cristo, at han skwli wan wägh styra i fridh, oc
antwardadhe os ythermer sinom leonum, bywd-
andhes them at the skullo os ledha ower the
pino städher wi seth haffdom, oc ower thz mörket,
ther wi i vij dagha oc nätter twingadoms, Oc
25 tha wi orloff haffdom aff cristi tiänara, sancto
machario, äptherfölgdom wi leonen, oc kommom
tryggelika wtan wadha oc alt hindher jn i absidam
alexandri, thz är ther the gröpte bokstaffwane
stodho, som os wisto wägh, oc ther teknadhe os

leonen wilia haffua orloff aff os, oc swa wändho
the om, oc skyndadhe sik snarlika til sin fadh*er* Bl. 48, r. Sp. 1.
sanctum macharium, Th*er* äpth*er* mz ihesu cristi
hiälp gingom wi wan wägh wtan alla nödh oc
dröffuilse, oc ko*m*mom jn i persarum rike, oc thz 5
liggh*er* wndh*er* babiloniam h*er*radöme, oc ko*m*-
mom yth*er*mera i mangha städh*er*, hwar wi warit
haffdho*m*, tha wi wt ginghom aff cristen landh,
oc ko*m*mo*m* ow*er* flodhena tygrim, oc fämtande
daghen th*er* äpth*er* ko*m*mom wi jn i ih*erusal*em, 10
til wars h*er*ra ihesu cristi graff, Th*er* oc i allom
stadho*m*, hwar hälgadomor waro, giordho*m* wi
gudhi tak oc loff, mz j*n*nerlika böner,⁘ honom
ärandes mz hiärtans loffsangh oc hono*m* takkandes
aff alle ware siäl, huilke*n* os helbrigdha gömde 15
oc wärnadhe i allom wadha oc dröffuilso*m* i swa
langa*n* wägh, Th*er*näst skyndadho*m* wi os til
wart closter, Oc fw*n*nom förma*n*nen oc alla brö-
dhrena hela oc helbrigdho, oc kwngiordhom wi
them lywslika alla wara pilegrims färdh, oc alt 20
thz os hende i wägheno*m*, lith*et* oc stort, enkte
glömandes, hwat wi seth oc hört haffdo*m* oc
siälffwe wt rönt, Oc alle the som war ordh hördo,
loffuadho oc äradho gudh fadh*er* oc son oc thän
hälga anda, huilko*m* wari loff hedh*er* oc ära aff 25
allo*m* creatwru*m* för wtan ändha

OM SANKT ELISABETH.

(Ur Cod. XXXIX Kyl,)

Bl. 29, r. Sp. 1. aff enne wälborne closter iomffru som hether sancta elyzabeth

EN closter iomffru, födh aff ärlekasta släkt, elyzabeth hetandhis i brabancia landhe, aff eth
5 closter som kallas aquiria, hon war herranom ihesu cristo aff sinom barndom tiänandhis oc älskandes, sik idhkelika öwandhes i store gudelikhet, huilkas gudelikhet hennas eghne föräldra mykyt hatadho i marghe matto, oc mz pawans
10 orloff toko the henne wt aff clostret, allaledhes mothe hennas wilia, oc tilfästo henne enom myndoghom oc stranghom riddara i hionelax stadhga, Mädh huilkom hon bleff eth aar, osmittat oc klar iomffru, oc synes henna stadogha gudelikhet wara
15 stoor i thy at när i try aar syntes hänne, at hälga kors beläte äptherfölgdhe henne oppa alla sidhor, oc nar nakre syndelike tanka kommo för hennas andelika öghom, tha wträkte korsset ena sina handh, henne läggiandis oppa iomfrunnas
20 bryst, oc i samma stwndh flydhe thz ondha borth fran hennas hiärta, Tässen hälga iomffrun för

sina stora gudelikhet skuld war ho*n* optha wan,
at haffua widh*e*rtal mz helogho*m* änglo*m*, oc en
dagh war ho*n* oppkipth andelika i paradysi glädhi,
hwar ho*n* saa oc hördhe mykyt thz som os är Sp. 2.
olofflikit at wetha, ällar tala, oc so*m* hon alwar- 5
lika kwngiordhe sino*m* skrifftafadh*e*r, Tha gaffs
h*en*ne th*e*r aff the*n* andha, wndh*e*rsta margha
mä*n*niskiors lönlik skipilse, ey at enast thera
som tha liffdho, wtan jämwäl theras so*m* äpth*e*r
them födhas skullo, hwat häldh*e*r the skullo fräl- 10
sas, äller fördömas, thz wiste ho*n* äpth*e*r the
liknilse so*m* ho*n* om them haffde seeth i para-
dyso, Oc om thz so*m* wndh*e*rsamlikare, wiste ho*n*
i hwat stadgha hwar mä*n*niskia war ällar skulle
tilskikkas, so*m* th*e*n hälge ande h*en*ne oppenbar- 15
ade, äpth*e*r trestadhga, som är, Jo*m*ffrur, änkior
oc hyonelax stadhga, oc alla them som hon saa
andelika nar ho*n* opkipth i p*ar*adiis war, them
kä*n*dhe hon aff theras änlethom, tha hon war til
sinnes ko*m*men oc ho*n* fik lekamlika the*m* see, 20
än tho hon aldrigh the*m* tilfföra*n*na seth haffde,
oc i eth ögna blik wndh*e*rstodh hon theras skip-
ilse i theras siäl, oc hiärtans begärilse, oc sagdhe
h*en*nas skrifftafadh*e*r, mz dyrom sworno*m* eedh,
at tässen elyzabet sagdhe hono*m* siälffwo*m* hans 25
stadhga oc hiärtas lönlikhet, huilkit mz hono*m*
enghen wiste, wtan gudh oc hans skrifftefadh*e*r
¶ Manghe andhre beskedhelike män waro so*m*
thz sa*m*ma om sik oc h*en*ne för sa*n*nindh sagdho,
¶ Händhe oc oppa thz sa*m*ma ärandhet röran- 30
dhes, at en wälboren io*m*ffru so*m* heth oc elyzabet
so*m* kalladhes aff äscha, tässa iomffruna älskadho Bl. 29, v. Sp. 1.

mykyt h*en*nas föräldhra, hoppandes at theras
släkt skulle märkelika ökias oc ophöias om h*en*ne,
oc för sadana saak skuldh hyöldho the h*en*ne mz
stor prydilse, i dyrasto*m* klädho*m*, oc til läggiandis
5 gul oc dyra stena, oc alt thz härlikhet oc prydhe-
likhet war, Thz händhe om en dagh, nar tässen
wngha elyzabet gik i sino*m* ypersta prydilso*m*
oppa gatw*n*ne, mötte h*en*ne hälga elyzabet aff
aquiria, oc sagdhe til h*en*na diärfflika, kära syst*er*
10 weth för sant at tith ärffuodhe oc thi*n*nas för-
äldra stora begärilse är alt fanytteleket oc fafänkt,
thy at thu skalt osmittat io*m*ffru skilias fran tässe
wärldh, Oc lith*et* th*er* äpth*er* sa*n*nadhos h*en*na
ordh Manghe waro the som tässen ordh hördho,
15 oc wisto hwru oc nar the fulko*m*pnadhos, Oc
alle the thzta framdeles spordho wordho mykyt
wndrandhes oppa tolket oc saadana häloghet som
gudh giffuer sik älskandom, Sadhana gudz gaffua
maa wäl kallas san glädhi, aff eth rent samweth
20 är san glädhi, wäl är them so*m* wäl liffwer

OM S. NEREUS, ACHILLEUS OCH DOMICILLA.

(Ur Cod. A. 9.)

Här sigx hwru the hälge h*err*a*n*ne sanctus nereus ok achilleus wmwände io*m*fru domicillam fran willo ok wa*n*tro ok til sa*n*nan gudz kärlek ok re*n*lek, ok lydhu th*er* äpth*er* badhe ho*n* ok the dödh ok pino for gudz tro scul   Bl. 113, r.   5

SAnctus nereus ok achilleus waro renlifwis, ok kamaramästara enna iomfru som kalladhis domicilla, keysarins domiciani syster dotter, Thässa fornämpde hälghe män wände sanctus petrus apostol til gudhz thro ok döpte Äpth*er* thz at fornämpda iomfru domicilla war fäst eno*m* aff högxta ok ädhlasta romarana son, som kalladhis aurilianus, tha prydde hon sik mz dyrom stenom, ok fördhe sigh i pwrpura klädhe ok hedhinstykke Tha sanctus nereus ok achilleus sagho, at hon sigh swa prydde ok klädde, sagdho the til hänna O mz hwat store wmhughxan thu prydh*er* thin krop, thy at thu scalt wnfa thik til bonda en   10   Bl. 113, v.   15

dödhelikin man, som är aurilianus radhmanzens son i room, Prydde thu swa mykit thina siäl mz dygdhelika öfning, tha matte thu wndfa thik til brwdgomma then odödhelika kwnwngin ihesum
5 cristum gudhz son, hwilkin som är mäktogher at göra thik äwerdhelika, ok ey lata thina prydhning ok glädhi wmskiptas, älla koma til nakon ända, Jomfru domicilla swaradhe them ok saghdhe, hwat kärleker ma wara bätre, än hafwa man ok
10 wndfa flere syner ok barn, af hwilkom stor släkt maghe af koma, ok at ey afskrapis släktinna werdhoghet ok sins namps aminilse, Hwat är ok hardhare än thz at forsma alla lustelikhet, ok ey bruka i skapadhom thingom thera söthet, wtan
15 wara swa som then ey födder ware i thzta liws, ok swa som then ey älska kropsins lust ok söthet Sanctus nereus swaradhe ther til·,Thu seer ok wndherstar ens pwnctz lustelikhet, Än then wadhan som äpther fölgher wm alt arith, ser thu
20 ey älla skodhar Först tha skodhar thu ey, at äpther thz thu hafwer skilt thik fran renlikhetinne ok iomfrudomenom, mz hwilkom thu föd är, bortkastadhe thu iomfru nampne ok kallas qwinna, Ok thu som wil nw ey for thina ädhlahet nakon
25 ofwer man lidha älla ofwer herras, ok iämwäl ey thina foräldra, tha skal thu lidha en främadha man wara herra ofwer thin krop, hwilkin thic brukar äpther sinom wila ok budhi, swa at thin samtalan widh nakon man, skyldan älla oskyldan,
30 kan thic ey wardha wtan wadha älla thrätto, Samtalan ok tilsyn ok hörsl nakors manz fortagx thik, ok alt thz thu gör i enfalloghet ok mz enge

Bl. 114, r.

onde mening, tha ma thu wänta thik th*e*r fore
mistanka, och swa kan thu wakta thik napt, wtan
thins manz mishwgha, Tha swaradhe iomfru do-
micilla hono*m* och sagdhe, Jak wet min fadh*e*r
langan tima hafwa mistänkta mina modh*e*r, hwil- 5
kin for thy ledh aff hono*m* storan orät ok dröf-
wilse, ey mon iac skula fa swa dana man, Sanctus
Achilleus swaradhe h*e*nne Alle brudhgo*m*ma för
än the fa sina brwdh*e*r, tha bewisa the sik ödh-
miwka ok liwfwa, Än äpth*e*r at, tha wppinbara 10
the sik hwilka the äru Ok äru the sköra tha
älska the thiänisto qwinnonar, fforsmaandes sina
fru ok hustru, ok for änkte th*e*m hafwandes,
Än thiänista qwinnonar tha wäria the, ok hämp-
nas mz ordho*m* oc slagho*m* wm th*e*m görs nakot 15
amot, Ok talas th*e*m til mz nakro*m* ordhw*m* for
th*e*n orät, th*e*r the göra sino*m* hwstru*m*, tha wilia
the thz ey lidha, wtan hämpnas nw wppa th*e*m
mz slagho*m* aff näfwano*m*, äll*e*r throdh*e*r th*e*m
mz badho*m* foto*m* Än lat swa at han är ey skör 20
af sigh ok ey mistanka fulder, wtan är liofw*er*
ok blidh*e*r, tha sem ok skodho*m*, hwat ogang och
dröfwilse qwi*n*nom äpth*e*r komber Th*e*ntidh hon
hafw*er* barn afladh bär hon ena thu*n*ga byrdhe
nat oc dagh i sino lifwe Aff hwilko byrdhe görs 25
hon siwk, thwng ok blek, ok napt formandes ga
wppa sino*m* foto*m*, Ledho hafw*er* hon til widh*er*-
thorftelikin mat, ok w*n*derstundo*m* af indra in- Bl. 114, v.
älfwo*m* heth*e*r hänne af blodhzins ömnoghet,
wndh*e*rstundo*m* frys hon ok wardh*e*r magh*er*, 30
älla thwi*n*gas aff myklo*m* fetma Aff hwilko*m*
sakom barneno ok fruct*e*nne innan modh*e*rs lifwe

wardh*er* siwkdo*m*ber Ok födhis mz wanmakt krompith ok halt Ok flere fructer i sinne födhzlo afskedhis wändis Swa at ey atenäst är qwinna the*m* widh*er*thorftelik närwara som swa födha,
5 vtan iämwäl läkia*ra* som th*e*m magho hiälpa i thera nödh Ok wndh*er*stu*n*do*m* dräper förra fructin modherena än hon komb*er* fram Ok wardh*er* förra döt i modh*er*s lifwe än föd Ok iämwäl födhis barnit nw mz skälgho*m* ögho*m*, dumbe ok
10 fult mz buldom Ok iämwäl mz diäfwlskap Swa at for är widh*er*thorft at spöria th*e*n beswäria kan diäfwlskap, än nakra fost*er*modh*er*,

Äpth*er* thz at sanctus achilleus hafdhe thzta sakt iomfru domicille Tha sagdhe til h*e*nna sanctus
15 Nereus, O huru hällagh*er* iomfrudomin är, hwilkin af allo*m* thässo*m* for[dom] nödho*m* är fran skilder ok frömadha, hwilkin som är gudhi älskelikin ok änglomen mykit kär, Hwilkin som iomfrudom hafw*er* hafw*er* gudhz liknilse, ok hwil-
20 kin som ey hafw*er* iomfrudomen tha hafw*er* han ey gudhz liknilse, thy at han hafw*er* tapat iomfrudome*n* ok fulkomplikhet, ok fwnnit orenlikhet ok forgänlikhet, Sina synd ma qwinna*n* bätra mz synda bätringinne, än iomfrudome*n* kan hon
25 ey ath*er*fa O hwru stor gälnista thz är at hafwa wilia til frömadha skörhet, O hwat lithlan forthanka ok forskodhan han hafw*er*, th*er* matte mz ängla glädhi ok människio lofh lön ok äw*er*dhelika krono faa for iomfrudo*m*sins fulkompnilse
30 Nw skal han mz grat ok sorgh for litlan lusta ok orenlikhet göra synda bätring til thäs, at han matte koma til sinna synda forlatilse Alzscons

hällaghet tha hon mz wilia wardh*er* tappat af sino*m* stadhga, tha ma hon i gen kallas ok fornyas mz synda bätring, Synda gäldith älla pinan mz synda bätring ok grat ma bortköras ok bätras Än iomfrudomsi*n*s fulkomplikhet äpth*er* thz at han är brutin, tha kan han engom lwndom i gen kallas, swa at han kan wnfa the hällaghet ok äro som honom förra tilbordhe at hafwa Alzscons dygdh fortappadh ma i gen aflas, swa som för är sk*e*t Än ensamber iomfrudome*n* tappadh*er* kan ey i gen fas Ok ey kan qwinna mz synda bätringi*n*ne ok mz synda forlatilse koma th*er* til, at hon wardhe iomfru swa som hon skapat war, äpth*er* thz hon hafw*er* tappat renlikhetzens iomfrudo*m*, mz hwilko*m* hon föd war Mykit stor wena gudhi fadh*er*s ok sons oc thäs hällgha anda, tha pröfwas wara iomfrudome*n* Thy at swa som en drotning hafwer framgang for alla andra ädhla qwinnor, swa iomfrudome*n* gar ofw*er* alla andra dygdher i wärdhoghet, Swa at hon hafw*er* annan stadhin äpth*er* martires i gudhz rike Ok i bland alla andra dygdh*er* är hon the första ok främasta Ok alla dygdh*er* thiäna h*e*nne, Ok swa som keysarinni*n*e budh göra h*e*nne thiänista iomfrur, swa ok alla dygdh*er* äru lydhoghe iomfrudo*m*sins budhi, Tron hafw*er* blidhe ok smekian til h*e*nna, Hop wmfämpne hona, Kärlekin kysse hona, ok alla andra dygdh*er* som sta i gudhz asyn och thäkkias hono*m*, som är thulimodh, waroghet, stadhoghet, w*er*dlinna forsmädhni*n*g, atwakt, härbärgheran, miskund, wmhwxan, wishet, sannind, fromhet ok lydhning, alla thässa

Bl. 115, r.

dygdh*e*r som nw äru wpräknadha, ok alla andra som ey wpräknas, äru h*e*nne til thiänist, Jomfrudomin i bland paradysi trä ok äwinneligx lifs blomster ok i bland alla gudhz hälgha ängla
Bl. 115, v. 5 gifw*e*r wällwktan*n*des dyra lwkt Ok thy hwar honom hafwer alzscons dröfwilse fiärkas honom Ok allan tidh hafw*e*r han stora glädhi til sinne siäl ok iämwel glädhi tilkomande lifs äwinnelikhet ok tröghet

10 Tıl thzta forskrifna sagdhe sanctus acchilleus til iomfru domicillam Thz min brodh*e*r hafw*e*r sakt af iomfrudo*m*sins dygdh ok äro i himerike thz är litidh framfor thz är i rätta sannind, Swa är sakt af thässo dygdhz äro til liknilse at sigia 15 Ware nakor th*e*n som toke ena wisso matto, som är et stop watn aff store flodh, the matta ware enkte räknande älla wärt mot the watne som i gen ware Ok swa som engin är mäktogh*e*r at rekna wissa matto thakna i eno*m* sio, swa ok 20 engins manz ordh forma at wthtrykkia äwinnelica lifsins äro oc lustelikhet, älla äwinnelica tilkoma*n*de glädhi som är tilkomande allo*m* th*e*m som göma sin iomfrudo*m* mz ödhmiwkt, älla i renlikhet göma sik Än wil iac mer tilläggia mino*m* 25 ordho*m* sagdhe sanctus achilleus, som är at iomfrudome*n* i thässe wärdl ey mist*e*r sina ärlikhet, thy at han ey rädhis ma*n*na diärfhet äll*e*r ofw*e*rwald som han magho bryta och orenan göra, nar han är wndh*e*rbögdh*e*r gudhz gömo, hwilkin 30 han gaff och skapat hafw*e*r, hwilko*m* är ok kötit til thiänist ofrath mz allo*m* lidhamoto*m* Hwar han hafw*e*r är gärna i innelukto hwse ok astundar

ey helsas älla sees af androm äller hwgnas af onyttoghe talan Ok rädhis at hafwa manga manna kynzskap oc winskap ok stort wtryme Ok thässa dygdher wärka äller göra gudhz ängla som iomfrumen är gifwin til wärn och gömo Än the som 5 iomfrudomen hafwa bortkastad, mz hwilkom the waro födde ok i waggonne lagho oc greto thzta sit stora godhz, hwilkit the hafdho takit af skaparenom, hafwa forgiort, som är renlikhetin, ok takit i then stadhin orenlikhet Nw äpther thz at 10 Bl. 116, r. iak sakt hafwer, at gudhz ängil är iomfrunnar gömare ok wernare af myklom wadha, thy ma han qwinnom giordha awita ok straffa mz skälike til talan i the matto som här äpther följgher Sägh mik människia i hwario thik skadde iom- 15 frudomen, mädhan thu han bortkastadh hafwer, ok tillatidh hans owin i hans stadh Thentidh thu af modher lifwe föddis, tha föddis ok han mz thik, han sögh spinana mz thik, han aldrigh skildis fran thik, mz thik grät han, barndomsins 20 födho ok tillat hafdhe han mz thik, Han at ok drak mz thik, Hafdhe thu ledho äller siwkdom i thinom krop, han hafdhe ok ledho mz thik, Han wakadhe ok sof ok wpstodh mz thik, thik standande stodh han, thik sitiande sat han Tha 25 thu klädde thik äller prydde, tha kläddes ok han ok pryddis, Thik hwngrande hwngradhe han, ok mz thik at han nar thu astz, Mz thik nam han bok, ok war döpther, mz thik wnfik han ihesu cristi licama, ok hälghadhis mz ihesu cristi blodhe, 30 Mz thik kom han til cristi bryllöpe ok the hälgho kirkio hwar som cristi brudhahus byggis af dygdh-

inna steno*m* Hwar som ok födhis et otalikit
barna tal mz reno*m* hwg ihesu cristo, ok alla
thera fadh*er* som th*er* födhas wardh*er* cristus,
Ok barna modherin är the hälgha kirkia, Brudha-
5 husit han ey skadhas af nakro*m*, thy at cristus
ey af lath*er* at wara brudhgo*m*me*n*, Ok modheren
th*e*n hälgha kirkia lath*er* ey af at wara brudh
Thy at altidh är cristus brudgo*m*me ok fadh*er*
Ok the hälgha kirkio är altidh brudh ok modh*er*,
10 hwilkin ey lath*er* af at födha, ok blifw*er* än
iomfru osmitta alt for thy i cristi wmfämpning,
tha wtwidhis mera renlikhetin än bortköris Ok
i kirkionne födhzlo tha wäxte mera til iomfru-
dome*n* än franwäxte Thässins iomfrudoms prydh-
15 ilse är af mangskona dyra stena ok dygdha skin-
Bl. 116, v. ande, Aff thässo iomfrur mwnne ganga lagh-
anna talan mykit söt ok allo*m* iomfru*m* äwinne-
lika sällikhet O hwru säl ok hällagh*er* är iomfru-
dome*n*, hwilkin i bland syndogha människior här
20 i iordhrike hafw*er* stora glädhi ok hwgnadh
Hwat wänth*er* thu hwat stora glädhi iomfrur
hafwa i bland gudhz ängla i himerike Säl wardh*er*
thu ok mykit kär gudhz änglom, wm thu iomfru
blifw*er* Bäth*er* wardh*er* thik, än th*e*m som hafwa
25 forgänlikin rike ok äro i iordhrike Bäth*er* wardh*er*
thu pryd af hono*m*, än the dyrasta stena kw*n*ne
thik prydha Allan tima äst thu hafwandes wän-
astan wngan swen ihesum cristum alzwaldogx
gudhz son, skinandes mz gulkrono mykit mäkte-
30 lica i himerike Äpth*er* thz at skinande solin
pröfwas wara ihesu cristi thiänara, Hwilka wän-
th*er* thu tha wara härrans fäghrind och clarhet,

mädhan swa stor är thiänarans fägrind Thässin herra är altidh mz thik O hällagher ok säl är thu iomfrudom, ther i bland hälgha män altidh blifwer ok altith glädhz i bland gudhz ängla, O domicilla wtwäl nw then thu wilt ihesum cristum, 5 ther äwinnelikin är mz äwerdhelike kräselikhet ok lustelikhet, äller en dödhelikin man hwilkin som forgänlikin är mz sinne lustelikhet

TÄssin ordh ok margh androm them lik tha saghdhe sanctus nereus ok achilleus til iomfru 10 domicillam, hwilkin tha swaradhe them ok sagdhe, O gudh gafwe til min hafdhe komit thässin gudhz wisdomber för, Aldrigh hafdhe iac takit brudhz nampn til mik, wtan blifwit stadhog i iomfrudoms äro, Ok swa som iak hafdhe forlatidh alla 15 afgudha dyrkan, swa skulde iak äpther idhrom kännedom allan kötlikin kärlec ok älskogha forsmat af allo hiärta, Nw äpther thz ati hafwin gudhi aflath mina siäl mz idhrom kännedom, tha tror iak a ihesum cristum ok at ihesus cristus 20 är sander gudh ok sandher man Ok tror iak at Bl. 117, r. han werdhoghas gifwa idher sit radh, mz hwilko i ok iak maghom mz gudhz kärleke wpfyllas, Ok latin mik döpa In nomine patris et cetera Tha hon hafdhe swa sakt, tha gingo sanctus 25 nereus ok achilleus til sanctum clementem pawa ok sagdho honom, at the hafdho gudhz ordh af sancto petro apostol hört, ok takith gudhz tro ok waro döpte af honom, Ok mz sama kännedom som wi hördhom af sancto petro, hafwm wi wm- 30 wänt iomfru domicillam, ther hafwer til brudhgomma aurilianum, til gudhz tro ok kärlec For

hwilkins skuld hon wil blifwa i iomfrudo*m*, til
thäs at hon matte wara w*er*dhogh at fa ihesum
cristum til brudhgo*m*ma, ok mz hono*m* wara
äw*er*dhelika i hans äro ok glädhi Ok thy astund-
5 ar hon nw sin iomfrudo*m* lofwa gudhi ok thik,
ok af thino*m* hando*m* wighias mz wil ok klädhe
bonath swa som til bör, Sanctus clemens swar-
adhe th*e*m ok sagdhe, swa som mik synis nw
är timen kome*n* i hwilko*m* iak ok i ok hon kall-
10 oms til at lidha pino ok martirium ok dödh for
gudhz' skuld Än for thy at gudhz budh är at
wi skulu*m* ey rädhas th*e*m som kroppin dräpa,
tha forsma*m* dödhelika första ok h*er*ra, ok görom
höxta h*er*rans budh ok wilia Ok swa gik sanctus
15 clemens til iomfru domicillam, ok stadfäste hona
i gudhz tro, ok wigdhe hona ihesu cristo til
brudh, Tha thz wardh with*e*rlikit auriliano h*e*nna
brudgo*m*ma, beddes han makt ok wald af domi-
ciano keysara, at wilde domicilla hans brudh
20 ekke dyrka afgudh, tha matte han hona mz nereo
ok achilleo göra biltogha, ok sända wppa ena ö
som kallas ponciana, ok mente han swa wända
iomfru*n*na hugh ok kärlek fran gudhi, Äpth*e*r
thz at nakor time war framlidhin for aurilianus
25 til fornämpda ö, ok widh*e*rfresta*n*dis at wända
h*e*nna hwg nw mz gafwo*m*, nw mz blidho*m* ordho*m*,
Bl. 117, v. Ok til thäs at sanctus nereus ok achilleus skuldo
samwledhis göra, begafwadha han th*e*m, ok the
wildo ey widh*e*rtaka hans gafwo*m* wtan forsmadho
30 th*e*m, ok styrkiandes domicillam i ihesu cristi
tro ok kärlek, Ok for thz at the swa giordho
lot han th*e*m for sara slas, ok trughas mz flerom

pinom wm the dyrkadho ey afgudh, Än the swaradho sigh mz engom skälom magha äller skola göra them nakot offer äller dyrkan, thy at the waro döpte af sancto petro apostolo, Ok ther äpther for cristi tro ok kärlec skuld wordho the 5 halshwgne, attatiiande areth äpther ihesu cristi födhzlo, Än thera kroppa tha tok aspicius thera känneswen, ok fördhe them mz skip til domicille godhz, ok iordhadhe them widh sancte petronille sancte pedhers dotter grafh, 10

Nw ther äpther at aurilianus hafdhe dräpit nereum ok achilleum, war honom sakt at domicilla hafdhe mera kärlek mz trem, som waro mz henne ok henna thiänara, än hon hafdhe mz nereo ok achilleo, som henne kändo gudhz tro, Ok tha 15 beddis han af närua, romara höfdhinga, makt sik gifwas ofwer them wm the wildo ey dyrka thera gudha, Än the aktadho auriliani wredhe ok hödhzlan enkte, Ok tok them af önne ok giordhe af them sina träla, En then som het eutices satte 20 han wppa sit godhz ok lot han ther grafwa dike ok iordh alla dagha, ok wm qwäldz tima gaf han honom sadher ok kli for brödhit, Wm sidher lot han honom sla swa for sara, at han gaf wp sin anda, Thän andre het wictorianus, thässin 25 lät han ok grafwa iordhena wppa eno andro sino godhze, ok at sadhabrödhit wm qwäldin, Thässin mz sinne bön til gudhz gaf helbrygdhoghet enom motstolnum manne, som hafdhe lighat wppa sänginne i try ar, En tha aurilianus fik thz höra, 30 bödh han i sinne onzsco at han skulde hängias Bl. 118, r. ofwer ena handa watn, som illa war lwktandes

af brännesten, hwfwdhit nidh*er* til watnith, Ok tha han hafdhe th*er* hängd i tre dagha, antwardhadhe han gudhi sin anda, Th*e*n tridhi som war mz sancte domicille iomfru het maro, ofw*er* 5 thässin bödh aurilianus, at en stor sten skulde wppa han läggias ok swa dräpas, Tha thässin sten, th*er* siwtighi män formatto napt wplyfta, kastadhis wppa han tha wnfik han th*e*n stenin wppa sina härdhar, ok bar han swa som han 10 hafdhe warit stra oskadder wäl thwa milor wägh, Ok almoghin som sa thzta stora wnder wändos til cristi tro, ok swa lät aurilianus han dräpa, Ok honom dräpnom iordhadhe almoghin han th*er* som han lagdhe stenin, ok bygdo ofw*er* 15 hono*m* ena kirkio i ha*n*s hedh*er*,

Äpth*er* alla thässa hälghra manna dödh, tok aurilianus sanctam domicillam af önne, Ok thwa iomfrur, mz hwilkom hon war wpföd, antwardhadhe han henne til thäs, at the skuldo h*e*nna 20 hwgh wmuända til hans, En het eufrosina, ok annor het theodora, Ok tha the komo til sama*n* gladdos the inbyrdhis, Ok tha fornämda iomfrur sattos til at äta sin mat, tha fastadhe sancta domicilla ok war a gudheliko*m* böno*m*, Tha 25 sagdho the til domicillam, Nw for thy at wi ätom ok hafw*m* brudhgo*m*ma ok män, magho*m* wi ey for thy dyrka thin gudh, Domicilla swaradhe th*e*m, Af thy at i hafwin ärlika män Ok wm andre oädhlare wildo idh*er* af thera kärlek 30 dragha, ok idh*er* til hustrur taka, ey wildin i th*e*m lydha äll*er* höra, The swaradho, Thz forbiwdhe gudh at wi skuldo*m* swa göra, Tha sagdhe

sancta domicilla, Swa är ok i minom hwgh, Gudhz son ihesus cristus ther iak mik til brudgomma takit hafwer, gar aldrigh af minom hwg, ther kom nidher aff himerike, hwilkin ok hafwer lofwat allom them, som iomfrudom göma for hans kärlek skuld, at gifwa äwinnelikit lifh, ok äpther thera dödh wil han thera siäla ledha til brudhahusit äwinnelikit i himerike, ok läta them ther glädhias mz sinom änglom for wtan ända i storum ok myklom hwgnadh ok lustelikhet, Thentidh gudhz son lofwadhe allom äwinnelikit lifh, ok engin wilde honom tro, gaf han blindom sina syn, ok heladhe spitälska ok allan siwkdom, ok wpreste af dödha them som dödhe waro, ok swa befwiste han sik wara sannan gudh mz tholkom ok allom androm wnderlikom teknom, Tha swaradhe henne theodora iomfru, iak hafwer en brodher ther nw for et ar wardh blinder, sigher thu mik sant tha hela han i thins gudhz napm, Tha sagdhe til henna eufrosina, minna syster brodher han är nw i rom, Än iak hafwer her när mik minna foster modhers dotter, hwilkin som är wordhin dumbe af store sot, hörslena hafwer hon godha, än ey forma hon tala, Ok lät hona komma for iomfru domicille asyn, hwilkin tha fiöl nidher til iordhenna, ok badh mz storom grat sina bönir til gudhz, ok sidhan stodh hon wp wplyptandes sina händer i himilin ok sagdhe, herra ihesu criste ther sagdhe, iak är mz idher alt til werdlinna ända, befwis min ordh wara san som iak af thik sakt hafwer, Ok tha hon hafdhe thzta sakt, giordhe hon korsins tekn ofwer henna mwn,

Bl. 118, v.

som dumbe war, ok sagdhe, J mins *herra* napm ihesu cristi tala Ok i sama stund taladhe hon ok sagdhe Thin gudh är sander gudh, ok alt thz aff thino*m* mw*n*ne är sakt är sant, Ok tha the
5 thzta sagho fiöldo the badha for[da] iomfrur til sancte domicille föth*er*, ok toko widh gudhz tro ok döptos, ok sin iomfrudo*m* lofwadho the ihesu cristo, Theodore iomfru brodh*er* kom af rom til
Bl. 119, r. h*e*nna, ok sancta domicilla mz sino*m* böno*m* liwste
10 han innan mz thro*n*ne, ok iä*m*wäl wnfik liwsit til sinna öghna, Ok mange män ok qwinnor, som sagho thässin wndh*er*lika iärtekn, toko widh cristi tro ok läto sik döpa,

Äpth*er* thz kom aurilianus mz andro*m* thwem
15 wälborno*m* manno*m*, som heto sulpicius ok seruilianus, til domicillam iomfru, ok mente at göra sit bryllöpe mz h*e*nne, Ok the andra thwe mz th*em* andra iomfrume*n* mz h*e*nna waro, thy at the waro th*em* trolofwadhe wppa eno*m* dagh,
20 hafwande mz sik marghskona lekara ok sangara, Än tha sulpicius ok seruilianus sagho hona tala som du*m*be war, ok theodore brodh*er* seande som blinder war, hörandes all ordh ok gärninga som sancta domicilla hafdhe giort, toko the widh
25 ihesu cristi tro ok läto sik döpa, Än tha aurilianus han badh th*em*, at the skuldo alle thre taka sina brudh*er*, ok göra bryllöpe, tha swaradho the hono*m* ok sagdho, Giff gudhi hedh*er* ok lofwa han for sina dygdh, hwilka wi sem i th*em* blinda
30 som nw seer, ok i dumbano*m* som nw talar, Ok hafwo*m* wi farit wille tha rätto*m* os, ok rädhoms gudh alzmäktoghan, Aurilianus han skötte enkte

thera ordho*m* ok radh, wtan lät taka mz wald
sanctam domicillam i sit somphws, ok lät koma
thit lekara ok danzara, ok äpth*e*r thz at han
hafdhe ätidh natwardhin, kom ha*n* thit ok danz-
adhe mz th*e*m, swa som brudhgo*m*ma göra i 5
bryllöpo*m*, Än tha alle andre formatto ey mera
danza, tha danzadhe han i thwa näth*e*r oc dagha,
ok kunde ey ath*e*rwä*n*da, Ok th*e*r mz fiöl han
til iordhinna ok gaf th*e*m onda sin anda, hwil-
kins wilia han wilde göra, Än alle the som sagho 10
thz hono*m* hände, wändo sik til gudhz tro, Ok
auriliani brodh*e*r, som kalladhis luxurius, beddis
af keysareno*m* trayano, at han matte wara mäkt- Bl. 119, v.
ogh*e*r at plagha th*e*m til dödhin, som ey wildo
dyrka gudhana ok ga fran ihesu cristi tro, Ok 15
tha hände thz at luxurius andwardhadhe sulpicium
ok seruilianum stadhzens foghota, som kalladhis
anianus, ok af thy at the wildo ey dyrka nakon
sin afgudh, lät han th*e*m hals hwgga, Ok krisne
män grofwo th*e*m i sit eghit godhz, Ok gudh 20
gör i th*e*m stadheno*m* margh tekn, for thera
bön skuld

Äpth*e*r thzta for luxurius i th*e*n stadhin,
som sancta domicilla war mz sino*m* iomfru*m*, ok
bödh th*e*m at the skuldo offra sit offer gudhomin 25
Ok tha the ey wildo thz göra, lät han alt thz
bort taka som i tera huse war, ok sidhan lykte
han th*e*m th*e*r inne, ok satte swa eldin i huseth
Annan daghin th*e*r äpth*e*r kom en messo diekn,
som kalladhis cesarius, ok fan iomfrunar dödha 30
licama obrända ok osmittadha, liggiandes stupo
wppa iordhinne wppa sino*m* knäm, til tekn at

the gafwo wp sin anda mz gudheliko*m* bōno*m*
Ok th*e*n sami cesarius iordhadhe th*e*m ārlica i
enna nyio graf the alla tre iomfrur til saman J
hwilko*m* stadh gōrs margh iārtekne for thera
5 forskullan ok bōn skuld, hwilko*m* som wari lof
ok hedh*er* ok āro nw ok ā for wtan ānda Ame*n*

OM SANKT MARGARITA DROTTNING.

(Ur Cod. A. 10).

De sancta margarita regina Et cetera Sid. 4.

Aff mangom hälgho*m* manno*m* finnom wi skrif-
uat, ath äpth*e*r thy the äru fore sedde j ewi*n*ne-
like gudz forskipan, huilkit thera lifuärne skal
framledhis wardha, th*e*r äpth*e*r gifs th*e*m nampn, 5
mz hwilko the koma j kunskap fore folke, Swa
giordhe gudh mz sancte iohanne baptista, thy
tha hans fadh*e*r zacharias wille ikke tro gudz
ängele, som honom budhadhe, at hans hust*ru*
elyzabeth skulle födha hono*m* en sön, som skulle 10
heta iohannes, än tho hwn war nw komen w
barnbyrdh, ok hafdhe j allan sin allir warit wfrukt-
sam, Tha fik zacharias thz til hämd ok tekn ath
fra th*e*m dagh ok til thäs iohannes war född*e*r
taladhe han ey eth ordh, för än tha barnith skulle 15
vmskäras, tha willo the th*e*r til waro kalladhe
nämpna pilten äpt*e*r ha*n*s fadh*e*rs na*m*pne, än
modhere*n* hans sagdhe ath han skal kallas iohan-
nes, th*e*m thotte thz vara ogent ok teknadhe
zacharias hwat hans wili ware, han tok eth taflo- 20

bladh ok skreff ther j swa, iohannes ar hans
nampn, ok ginstan fik han maal oc lofuadhe gudh
mz them lofsang, som byrias Benedictus dominus
deus israel etc Samuledh giordhe gudh mz thesse
5 äractugha fru sancta margarita, äpter thy han
foruiste huat äroquinno hon skulle wardha gafs
hänne eth hedhersamt nampn, at hon skulle kallas
margarita, som är swa mykit som en finapärla
Sid. 5. äller gärsäme, Sannelika bar hon thz nampnit
10 medhan hon lifdhe, Ok nw yterlikare mädhan
hon äpter sin dödh är vp takin til himerikis äro,
thz skal hwar then sanna som henne liwerne höre,
Wisselika huart sin iak thz thänke, hawer iak
badhe grat ok glädhi, Jak glädz at hon är af
15 thässe ysald til gudz asyn vptakin, Än sörghiande
är iak at mik är owist vm iak komber til at
glädhias mz henne, Nw for thy at här vare mykyt
af sighiande huru wän hon är for gudz asyn,
än tho vil iak nokat sighia huru hugnelik hon
20 var här for iordhrikis folke,

Margaritas härkomst och giftermål.

Henna fadherfadher het konung edmund
swa mäktogher stridz man, at alla stadz bar han
then priis, at engin formatte han owerwinna, thy
25 gawo the honum eth vidhernampn ok kalladho
han konung iärnsidho, Hans son het eadgarus
swa thäkker gudhi, at tha han war nyfödder,
hörde sanctus dunstanus änglana siungande ok
sighiande, Fridher ok faghnadher vardhe ower

änglandz rike, oc glädhi ok hugnadh*e*r ow*e*r gudz
kirkio alla dagha, mädha*n* th*en*ne födde konu*n*gir
styre rikit, ok dunstanus biscopir lifuir, J sinom
vpuäxt war for[de] eadgarus swa dygdhelikin, at
j storom rikedomo*m* war ha*n* fatikir andelika, oc 5
gudz vino*m* ödhmiwkasta thiänara, J bland andra
c*ri*stins mandz g*er*ninga, lat han bygia oc begawa
eth heth*er*likit brödhra clostir, thz kallas fisca*n*-
nu*m*, th*e*m vitiadhe han opta mz store ödmiukt
j sino*m* wärldz clädhom, oc tho som mu*n*kir j 10
sinom mzfärdhom, han gik in ensamin ok hiolt
thysto mz th*e*m, han bar fram badhe mat ok
dryk for th*e*m, oc mintis granlika at swa är
scrifuit, thes mera thu är, thes yt*er*likare ödmiwka
thik for manno*m*, oc tha forskylla thu thes större 15 Sid. 6.
thukka badhe for gudhi ok manno*m*, J bland
annor barn th*e*r ho*no*m tilvexte war margarita
eth af th*e*m na*m*pnku*n*noghasta, ho*n* släktadhe
ekke vtan ätta, vtan af sinom barndom thiänte
ho*n* gudhi innerlika ok allo*m* war ho*n* thäk, swa 20
fatikom som rikom, ho*n* hafdhe särlika nadh til
at läsa oc vnd*e*rsta, oc idkelika war hänna thanke
j gudhs budhordh*o*m oc misku*n*samliko*m* *ger*-
ningo*m*, Vm sidhe for sins fadh*e*rs lydhno giftis
ho*n* konu*n*geno*m* af skotlande, Än tho [hon] 25
war bunde*n* til ath lifua i bland väralzfolk, tho
war alt he*n*na hiärta när gudhi, Meer hugnadhis
ho*n* j dyghdeliko*m* g*er*ningo*m*, än j alle värlz
ägho oc äro, af wärlz rikedomo*m* bygde ho*n* sik
en skönan boolek j hymerike, gudh gaf he*n*ne 30
godz ok äghor nogh, oc thz skipadhe ho*n* alt j
gudz hedh*er*, The snille satte gudh j henna bryst,

ath äpter henna radh oc vnderstandilsom war riket wäl styrt oc radhit, kirkior ok clostir thriwus ok öktis, Aller almoghen gladdis mz fridh oc nadh, hon war stadhugh j trone, thulugh j
5 motgange, sniäl j radhe, ok allom liuf i vidhertalan,

Hon låter bygga ett kloster.

¶ Til ewinnelikit aminnilse lät hon byggia eth nunno closter gudhi til hedhers, ok kirkian wigh-
10 dhis i sancte trinitatis hedher, for thriggia handa stykke skuld, swasom är for gudz thiänisto sculd Item for bäggias thera siäla gagn sculd, Item for therra barna sälighet skuld, vm gudhi thäktis them nakur giwa, Än huru höghelika hon prisa-
15 dhe ok begauadhe the kirkiona badhe til altararedhe oc messoskrudh, thz kunno ikke faa ordh til fulz wt thrykkia, Ther af wet iak thäs bätre visso, som iak hawer siälfuir j langan tima thz alt granlika seet oc pröwat oc j minne gömo haft,
20 Ther mz hafdhe hon latith göra eeth stort oc
sid. 7 kostelikit kors pryt mz gull oc dyrom stenom, som ther är än allom til asyn oc witna som uilia see thz for[da] kors, Swa oc j androm kirkiom giordhe hon dygdhelikin aminnilse ok särlika j
25 sancti andree kirkio, mz thy korsse hon gaff thit

Hennes dygdiga lefverne och gagneliga företag.

Til gudz tiänist hafdhe hon swa mykla astundan, ath henna kamare war aller fullir mz kirkio

prydhning, swa som är korkapor, mässo clädhe, altaraclädhe, kalka oc hälghodomakar, Hon hafdhe särlika quinnor oc iomfrur som thera handa klädhe daghlika reddo oc granlika waktadho enkannelika af wälbornom infödhingom, Them hiolt hon 5 ok j swa starka gömo, ath engom man war lofuat at gaa in til thera, vtan them hon siälf kalladhe, Enga lönlika widhertalan hafdho the mz mannom, ok enkte käte, Swa mykyn rädde gaf gudh henne, oc ther mz swa stoor liufhet at alt henna thiän- 10 ista folk hafdhe fasa af hänne oc syndherlikin kärlek til henne, swa som barn til sina älskelika modher, Thy thordhe engen j henna näruaru ey eth otugtelikit ordh fram föra, än sidher nakat odyghdelikit göra, Hon war siälf swa stadhugh 15 i gudz kärlek, at engin fan mz henne antiggia oskällika glädhi oc later, äller harm oc wredhe, Opta straffadhe hon annars synd oc osidhe, Än sino eghnom war hon altiidh vredh Wäl är tholkin wredhe lofuande, oc hon höre rätuisone til, ther 20 prophetin sigher af i swa mata, wardhin J wredhe tha waktin atj ekke synden Alt sith liwerne iämkadhe hon swa matelika, at thz war allom til dygdhelikit äptedöme, Henna ordh ok talan war wäl til reed mz snille oc forthanka, Henna thyste 25 war vpfylt mz gudhelikom thankom, Swa älskadhe Bl. 8. hon softelikhet j mat oc mädhfärdhom, som hon ware enkannelika föd til tughtelikit liwerne, Ok om iak kunne sighia swa fullelika som iak wille sighia mz faam ordhom, j allo thy ther hon 30 badhe taladhe oc giorde, beuiste hon, ath hon hafdhe gudh altiidh for sin öghon, ¶ Daghlika

vmsorgh hafdhe hon huru henna barn skullo wäl vpfostras, hon wiste at scrifuat är, Then hata sin sön som spar liman, Thy hafdhe hon een särlikan tygtomästara til sin barn, at hwart sin the brutu
5 j nakre käte, som then aldren plägher, tha skulle han badhe mz mun ok hand thz them fortaka, oc for tholka gömo skuld gingo the ower alla thera iämaldris maka, altiidh waro the sina j mällan liuf oc säf, oc then ther yngre war,
10 wägdhe altiidh them äldra, Swa ath om högtidhis dagha, tha the skullo gaa at offra äpter sina foräldra, engaledhis gik then yngre fram for then äldra vtan hwar gik äpter sinom aldre j rätte skipan, Optelika tok hon them for sich hema, ok
15 äptir thy the kunno vndersta, manadhe hon them til at älska gudh oc rädhas han j hwariom stadh, oc saghdhe myn kära barn rädhins gudh oc älskin han, thy the han rädhas forga egh j fatikdom, Ok om j älskin han, tha giwir han idher sälighet
20 j thesse väreld, oc här äptir ewinnelika glädhi, Thetta war the dyghdhelika modherenna raadh oc hänna dygdhelika manilse, thz beddis hon af gudhi badhe dagh oc nat, at the skullo mz sanne tro älska gudh ower all thing, oc ther mz for-
25 skylla hymerikis lön, Ey war vndher at the wisa drotnig styrdhe rätfärdhelika badhe sik siälwa
Sid. 9. ok sin barn, thy then hälghe ande styrdhe hona j allom henna mzfärdhom, Eth ärende war af huilko iak storlika vndradhe, at j swa mangom
30 wärlz ärindhom ok vmsorgh ther hon war inbunden for rikesins bestandilse, at hon gat swa yterlika standith j gudhelike skudhan oc innelike

bön, ok komo mästara mz diwpu*m* at spörni*n*go*m*, Än swaso*m* engin th*e*ra war diwpare j näme, swa war ok engin wisare j swaro*m*, Mange komo til he*n*na ok lätọs wara wise oc fu*n*doghe, ok gingo myklo bät*e*r lyste fran he*n*ne än the komo Hon 5 hafdhe osighelika astu*n*dan at vita the helgha sc*ri*ft, ok th*e*r wt j wille ho*n* ey at [enast] wita sith siälagagn vtan ämwäl alla th*e*ra som til komo, Ho*n* kom kunu*n*gin vppa rätuiso ok mis- ku*n*no wägha, Aff he*n*ne nam han vm nattatiidh 10 gaa til gudhelika böne oc grata sina synde, stort oc siäldsynt vnd*e*r var thz at see, at konu*n*gin stod vp vm nattatidh oc gik til gudhelika böne, oc hafdhe grat oc sukkan for sina synde, ha*n* som af barndo*m*me war vp född*e*r widh wärlz 15 lustelikhet, Ok ey wille ha*n* j nakra handa mata hindra hona af sino*m* gudhelika wana, thy ha*n* wnd*e*rstodh sa*n*nelika at gudh war mz he*n*ne oc bodhe j he*n*na hiärta, vta*n* hell*e*r lydde ha*n* he*n*na helsamlika radho*m*, Ok thz hon älskadhe 20 thz älskadhe ha*n* for he*n*na kärlek skuld, Swa at the böne bökir ho*n* hafdhe tok ha*n* opta j sina hend*e*r, at än tho ha*n* ey ku*n*ne läsa j th*e*m, Ok the ha*n* hördhe at he*n*ne war kärast the äl- skadhe ha*n* mäst, ok idhkelika lagdhe ha*n* hona 25 widh sith bryst oc mi*n*tis widh hona, Han kall- adhe oc til sich en konstoghan mäst*e*rman, oc läth the samma bok alla thekkia mz gull oc dyro*m* steno*m*, ok swa bar han hona he*n*ne j geen SId. 10. mz storo*m* kärlekx tekno*m* ¶ Th*e*nna hedh*e*r- 30 sama försti*n*na ryktadhe at konu*n*gin stadde vt- ländzska män sighla thiit at föra clädhe oc andra

dyra hawor, ok drotni*n*gin bödh at konu*n*gsins främste män skullo clädha sich swa qwämelika, at rikit ok konu*n*gin hafdho hedh*e*r af the faghra sidh*e*r, Ok at the skullo sino*m* h*er*ra göra hed*er*-
5 samt fölghe ää hwart han färdhadhis j landit, Ok höghelika forbödh ho*n* at engin th*e*ra skulle röwa älla omaka fatikan almogha, Th*e*r mz skipadhe ho*n* at konu*n*gin siälw*er* skulle bära the clädhe som honu*m* wäl höfdhe, ok ey at enast
10 thz, vtha*n* än konu*n*xins sall oc palads prydde ho*n* mz ma*n*gskona bonadha oc täpete oc forgylt smidhe, swaso*m* thz skulle fägna allom th*e*m th*e*r ingingo, The kar konu*n*gin ok hans män skullo äta af waro antiggia af gull äll*e*r silf, oc väl
15 gylt äll*e*r oc kostelika silwerat, ey for thy at ho*n* nakat lustadhis j wärlz bang oc bullir, wta*n* for thy at ho*n* kändhis at he*n*ne burdhe hedh*e*rlika sino huse forestanda, Ok än tho ·ho*n* bar the clädhe siälf, so*m* he*n*ne wäl höfdhe, tho war hon
20 so*m* a*n*nor ester, oc siwördhe alla wärlz fafängo swaso*m* muld for sinom fotom, J sino storo välle oc värdhoghet hafdhe ho*n* enfallughasta ödmiukt Swa myklo yth*e*rlikare for dref ho*n* w sino hierta alla höghfärdh, som ho*n* idkelikare hafdhe i sino*m*
25 thanka, at wärlz mzgang*e*r är owissast*e*r, ho*n* mintis wäl ath iob sigh*e*r, man födhis aff q*ui*nno, oc liwir litlan tima oc vpfyllis mz mykle ysald, ha*n* gaar wt som eth blomstir oc ginstan takar ha*n* forga, ha*n* forwardh*e*r som en skugge, oc
sid. 11. 30 aldrigh blifuir ha*n* stadhelika j sama stadhga, Swa sigh*e*r oc sanctus iacobus, Hwat är wart lif här j iordrike, wta*n* swasom en thukna, th*e*r synis

ena litla stund ok sidhan forgar ho*n*, Nw for thy at skriptin sigh*er*, säll är th*en* th*er* altiid är rädd*er*, swa giordhe oc th*enn*a äraktugha fru, ho*n* waktadhe sich thes yt*er*likare for synda tilfälle, at ho*n* daglika wänte dödhin oc domin, Ok thy badh ho*n* mik ok manadhe idhkelika, at hwat iak ku*nn*e finna äll*er* pröua j he*nn*a ordho*m* äll*er* gärni*ng*o*m* thz straffa*n*de ware, thz skulle iak henne trolika sighia, Än tha hon fan, at iac siällan tok th*er* vppa, afuiite ho*n* mik swasom slioan ok dulskan oc osklötnan j the ämbite mik war fangit ok saghde, gladhelika wil iak taka at en rätuis man straffa oc näpse mik, Än fulnödhuct är mik orens wra*n*gwiis mandz olia skulle smöria mit hofwdh, ok bätra äru the saar, th*er* mandz win gör, än thz smik*er*, so*m* manz owin til biwdh*er*, ho*n* mente mz th*em* ordho*m* at th*er* somi wärras af annars straffan, th*er* wil ho*n* göra sich stort siäla gangn

---

Hon beforðrar gudaktigheten i sitt rike.

¶ Ey nögdhe thesse godhe ok gudhi thekke drotni*ng*, at ho*n* siälf gik wäghin til hymerikis, wta*n* badhe mz ordh oc *ger*ningo*m* drogh ho*n* flere medh sik til thz sama, Th*em* ho*n* fan stranga oc fra*n*wändna, th*em* liowadhe ho*n* mz modh*er*liko*m* radho*m*, som gudh hafdhe sat j he*nn*a hierta oc mu*n*, til bätring oc c*ri*stelikin lifnadh, Ok hwem ho*n* fan böghelikin til got, mz honu*m* hafdhe ho*n* hemelika oc gudhelika widh*er*talan vm hans

siälagagn, ok ey thordhe thz nakar wända til onda mening, Manga hardha oc ogudhelika osidhi funnos j the lande, som storlika gingo mote the helgho kirkio skipan. Hwilka hon wille mz alle
Bld. 12. 5 makt at rättas skulle, thy beddis hqn hiälp af konungin at the willan skulle af läggias, Han lofuadhe at han wille ther gerna til hielpa, Ok lät koma saman biscopa ok clärka af alt rikit oc siälwir wille konungin wara när, Tha con-
10 cilium war sampnat gik hon in mz konungin, ok for them alla sagdhe hon som then hälghe ande styrdhe badhe hierta oc mun, Käre wini, her äru nakre ogudhelike osidhi j landit, radhin ther böter wppa, ok thiänum gudhi som cristit folk,
15 Först är at fastan haldz ey som hon är skipat i romara kirkio, thy the byria j room at fasta a askaodhinsdagh, oc fasta til pasca dagh, Ther a mot swaradho the, Ewangelium biwdher at man skal fasta j siex wikur, the fastona hiolt war
20 herra sielwer, oc hona hallom wi samuledh, Hon swaradhe, langt fiärran gangin j fra gudz ewangelio i thesso male, thy herran cristus fastadhe j firitighi dagha, oc swa burdhe oss fasta, Nu·vm wi afläggiom the siex synnodagha, som j fastonne
25 falla, thy at ey skal nakar fasta vm synnodaghin, tha hafuom wi ey flere fastodagha än siex oc xxx, Än tha wi läggiom ther til the fira dagha som äru fran aska odhinsdagh oc til nästa synnodagh, tha hawm wi vpfylt firitighi dagha, Ok tha
30 liknas war fasta widh wars herra fasta a talsins wägna, ok swa biwdher the helgha kirkia, ath cristin man skal offra gudhi sina fasto thiänist,

The swaradho alle swasom mz enom mun, at the villo gerna lydha henna gudhelika radhe oc kungöra thz vm alt landit Hon sagdhe, än äru flere skadhelike osidhi j landeno, thz är at almoghin tagher ekke gudz likama, swa som the helgha 5 kirkia hafuer thz skipat, The swaradhe, apostolin Sid. 13. scrifuar ok sigher, Hwa som owerdhelika tagher gudz licama ok blodh, han takir sik thz til fordömilse Nu mädhan wi finnom alla syndogha oc owerdhogha, thy rädhoms wi gaa ther diärflika 10 til, Hon saghdhe, o hwat ömblikin skäl hafuin j fram bära, Vm engin syndare skulle thz taka, tha skal ok aldre nakar mäniskia thz taka, thy engin är wtan synd, oc ey eth barn natta gamalt, Ther thwärt a mot hawom wi wars herra ordh 15 j lästine som sigher, Vtan j ätin iomfruna söns kiöt ok drikkin hans blodh, tha hawin j ekke lif i idhir meer, än som helghe män wt thydha apostolins ordh, tha kunnin j ey än them fullelika vnderstanda, thy han sigher eth ordh ther äptir, 20 ok thz skötin j ekke, Thy tha han hafdhe höt oc sakt, hwa som ouerdhelika thaker, han taker sik dom, lagdhe han til oc saghde, thy han ey atskil guz licama fra androm mat, Än hwa som oscriptadher ok vtan synda bätring ganger til ath 25 taka fullir mz drapelikom syndom, han tagher sik dom ok siäla dödh, Än wi som langan tima for pasca hawom, plictom oss mz fasto oc atirhald oc kropsins twingd, tha wi hawm oss reed mz grat oc fasto, mz scriptamal oc miskunsam- 30 likom gerningom, gangom wi til gudz bordh mz gudhelike tro, tha vardher oss thz til siäla gagn,

ok engaledhis til fordömilse, vta*n* hell*er* en redha
til ewi*nn*elikit lif, läggin thy af idhan skadhelika
gambla osidhi oc lifui*n* här äpt*er*, äpt*er* thy swa-
som the helgha kirkia biwdh*er*, oc ey äpt*er*
5 hedhni*n*ga wanuiti oc olätum, Här nögdhe th*em*
allo*m* wäll aat, ok lofuadho bätring, fra th*em*
dagh spordhis ey then osidhin j skotlande, ¶ Än
Sid. 14. bär ho*n* th*em* fore en syndelikin osidh, som ho*n*
straffadhe th*em* fore, ok sagdhe, Illa haw*er* thz*ta*
10 landit swa länge forsumat oc forsmat guz budh
j thy, ati hawin vm synnodaghin äruodhat, ok
ryktat idh*er*t thräla ärwodhe swaso*m* vm andra
dagha, Witin at synnodaghin är wars h*er*ra sär-
likin dagh*er*, ok scal hallas j wyrdning oc hedh*er*
15 for ihesu vpstandilse skuld, A honu*m* skulu*m* vi
e*n*galedhis driwa nakat thräla ärwodhe, thy aa
honu*m* waro*m* wi at*er*löste af diäwlsins thräl-
dome, Thz stadhfäste sanctus gregorius pawa oc
sigh*er*, a synnodaghenо*m* är alstingx af latande
20 af likamliko ärwodhe, oc ensampt rykta wart
siäla gagn, Höra gudzämbite, mässor, p*re*dican,
ok öwa gudhelika böne, ath the glömska wi
hawo*m* samansankath vm alla vikuna ho*n* matte
vpfyllas oc bötas vm synnodaghin, Tha the hördho
25 swa skällika bewisni*n*g, oc the hafdho enkte thz
the ku*nn*o th*er* amote bära lofuadhe the bätring,
at enge skulle antiggia sielw*er* th*er* a mot göra
ällir a*n*nan th*er* til nödhgha ¶ Th*er* mz straffadhe
ho*n* som wäl straffande war, at somi pläghadho
30 sina stiwf modh*er* ok somi sina eghna brodh*er*
hustru taka sik til hust*ru* Ok tholkit kätterij mz
tholko*m* osidho*m* fordref ho*n* mädh konu*n*gxins

hiälp wt af allo landeno, Ok hwat so*m* war mote the helghe kirkio skipan, thz skulle swa af lysas ok läggias af, at aldrigh skulle thz vp nyas, Thy all sin ordh stadhfäste ho*n* swa mz the helgho sc*ri*pt oc helgha manna vitne, at engin ku*n*ne 5 äll*er* thordhe th*er* a mot nakat swara,

---

Ytterligare om hennes dygd och fromhet.

Swa hafdhe the*n* helghe ande he*n*na hierta vpfylt at ho*n* war sannelika hans hws ok heem, Ok thz pröfte iak granlika som badhe saa he*n*na 10 mzfärdhe vta*n*till ok henna samuit viste innantil, Hon hafdhe mik ow*er*dhogha*n* th*er* til taghit, ey (Sid. 15.) for thy at nakat got war j mik, vta*n* ho*n* tänkte at swa ware, Swa opta ho*n* taladhe widh mik wm sith siela gagn oc himerikis glädhi sötma, 15 waro he*n*na ordh all ful mz hugnath, thy the*n* helghe ande fördhe th*e*m giönu*m* he*n*na mu*n*, Swa i*n*nerlika tara fälde ho*n* i sino*m* sc*ri*ptamalo*m*, at mit hierta rördhis til tara mz he*n*ne, For alla th*er* iak hördhe ok kände, fan iak hona 20 stadhughasta j böno*m* fasto ok misku*n*samliko*m* g*er*ningo*m* J kirkione hiolt ho*n* stranga thysto, vta*n* hwars manz vidh*e*rtalan ok vta*n* all väralzlikin ärende, he*n*ne kroppir syntis här for folke, än henne siel war altiidh när gudhi, he*n*na fasta 25 ok at*er*hald var swa idhkilikin, at stort vnd*er* war huru he*n*na kroppir orkadhe th*er* vidhir, Swa mykla ömko hafdhe ho*n* ow*er* the*n* fatika, at ho*n* engin th*er*a lät bort gaa vta*n* hielp, oc

om möghelikit hafdhe swa varit, tha hafdhe ho*n* gerna sich siälwa skipt syndh*er* mällan th*er*a, tha war ho*n* visselika fatigh ow*er* alla, thy thz the hafdho willo the g*er*na hawa oc göma, än thz
5 ho*n* hafdhe ville ho*n* gladhelika skipta, Hwar ho*n* foor i landit, komo til he*n*ne alla fadh*er*-löse, änkior, oc väriolöse, swaso*m* barn til modh*er*, ok engin thera gik ohugnadh*er* fra he*n*ne, Tha ey rekte he*n*na fatabur aat, tok ho*n* til läns af
10 sino folke, at engo*m* widh*er*thorftoghu*m* skulle brista, Ey at enast halp ho*n* infödhi*n*gom, vta*n* allo*m* ää hwadha*n* the varo, Thy maa sighias aff he*n*ne, swaso*m* af sancto laurencio, hon skipte j flere dela thz ho*n* atte oc gaf swa fatiko folke,
15 thy blifuir he*n*na rätuisa j ewinneliko ami*n*ne, Thz ka*n* engin fullelika räkna huru manga thräla hon ath*er*löste af sinom thräldo*m*, ok skipadhe th*e*m frihet ok frälse, ok särlika sina landmän af ängland, Ho*n* hafdhe sin budh owir alt skotland
20 at vpspöria hwar fanga sato bu*n*dne, ok kost-wardhe thz swa at the skullo alle vardha löste ¶ J he*n*na tima waro mange, badhe män oc q*ui*nnor j skotland, som i mango*m* stadho*m* in-lykte sich i sino*m* atskildo*m* sällom i stra*n*gasta
25 liw*er*ne, the lifdho vta*n* alla*n* kropsins vilia, oc hafdho i wärldi*n*ne ängla lifu*er*ne, th*e*m ma*n* kalla nw ärmeta, Th*e*m vitiadhe ho*n* mz störste ödh-miuct for gudhelikin hugnadh skuld, oc antwardh-adhe sik ödmyuklika i thera böne, ho*n* astundadhe
30 at giwa th*e*m nakat til lifs vppehälle, än the willo enkte hafua, vtan at ho*n* ware misku*n*dsam widh salugh folk, badhe til bätring oc andro*m* thrangx

Sid. 16.

malom, huilkit hon lowadhe ok stadhelika hiölt, Nu for thy at the kirkia som hon lät byggia j sancti Andree hedher war sat widh eth watn, oc thz at skilde mällan tw landskap, swasom är skotland oc lodoncia, J the kirkio giordhis mang 5 ok märkelikin iärtekne, thy sökte thiit mykyt folk af badhen fornämpda landzskapum, Thy lät thenna dyghdhelika förstinna föra thiit hws, at pelegrima som thiit komo matto sigh ther bärgha innan, oc hiolt ther folk som them skulle ther 10 owir föra wtan legho, oc hysa oc wälplägha oc af engom thera nakur lön kräwia ¶ Här til är nakat sakt huru thenna ädhla fru hafdhe sigh i sinne omgängilse mz folke, oc j miskunsamlikhet, Nu är sighiande, huilka lund hon redde sik til 15 iula höktiidh oc pascha, hon pläghadhe äpter at hon hafdhe litith sowit wm nattena genstan vpsta ok gaa in j kirkiona, oc äptir nakra litla böne Sid. 17. las hon först tidher af the helgha threfallighet, swa af the helgho korsse, swa af vare frw, swa 20 uigilias, oc sidhen psaltara, stundom lyktadhe hon en oc byriadhe vppa androm, Sidhan sina dagx tidher ok gik swa ater j sin cella äller kamara, oc twogh ther fatigx folkx föther, ok gaf hwariom nakat thz han hugnadhe sik vidh, 25 Hon hafdhe swa budhit sinom kamarasuen, at han skulle radha sik nakat fatigt folk, at tha hon kome, skulle hon them finna redha for sik, at göra the tiänist som nw är sakt, Sidhan hwilte hon sik litidh, arla stodh hon vp til sina böne 30 oc läsning, ok ee hafdhe hon nakra gudhelika gerning ther mällan, hwan dagh hafdhe hon nio

fatigh barn, so*m* ho*n* ryktadhe siälf ok redde
ho*n* th*e*m th*e*n clenan mat som the gato taghit,
ok sielf stodh ho*n* a knäm oc matadhe th*e*m mz
the sa*m*ma skedh som ho*n* siälf aat mz, J swa
5 mato hiolt ho*n* vppe badhe tiänisto möiana ämbite
ok millasta modh*e*rna kärlekx beuisni*n*g, Thy
matte ho*n* wäl sighia mz thulugha ma*n*neno*m*
job, af mino*m* barndom wexte miskunnelikhet
mz mik, Ho*n* hafdhe särlika thry hu*n*dradha
10 fatikt folk, so*m* ho*n* idkelica lät ledha j eth hws
j hwilko ho*n* ville mz kunu*n*geno*m* twa therra
föth*e*r, Ok tha the badhin waro jn kome*n* lät
ho*n* stängia dörrena, at engi*n* skulle th*e*r när
wara, wta*n* nakre faa capellana, oc the thy ämbite
15 skullo sköta, ho*n* wille ey hawa werlz roop for
sina godhg*e*rni*n*ga, Ok swa gingo the badhe*n* til
th*e*m hwart vppa sina sidho mz store ödmiukt,
Sidha*n* baro the for th*e*m mat ok dryk, Ok
hwario*m* som thorfte gawo the clädhe, Th*e*r äpt*e*r
Sid. 18. 20 gik ho*n* in j kirkiona oc dwaldis th*e*r länge j
gudhelike bön mz grat ok sukkan Swa idki*n* war
ho*n* til at läsa, at vta*n* the läsni*n*g so*m* förra
sagdhis af, las ho*n* i hwario dygne twa dauid
psaltara, oc än stu*n*dom three, Ok hwan dagh
25 fore högmässona lät ho*n* läsa for sich fäm messor,
oc opta siex, Tha ho*n* skulle gaa til bordh, hafdhe
ho*n* daglika xxiiij fatigh folk, th*e*m thiänte ho*n*
til thera with*e*rtharft för än ho*n* aat sielf, vta*n*
the sma barn th*e*r förra war af sakt, ok ee hwar
30 ho*n* war stadhlika j sino*m* sätugardhu*m* skullo the
xxiiij fatigh folk he*n*ne fölghia, Ok äpt*e*r at th*e*m
war wäl sköt, gik ho*n* siälf til bordh, än he*n*na

naltiidh maa hellir kallas kropsins närning än
nätte, thy hon aat till at bärgha lifwit, ok ey
ill at kräsa kroppin, For sit stora aterhald vardh
hon swa vanmektogh i sinom magha, at hon
hafdhe hardhe mat ledho, Engo thes sidher styrktis 5
hon j gudhi at göra dyghdhelika gerninga, Hon
las idkelika the helgho script, oc war heet j sinne
bön, oothröttelikin j almoso oc gudheliko äruodhe,
Ok thy hon viste at scrifuat war, gudh plictar
them han elskar, thy tok hon guz pliktogha mz 10
starko thulumodhe, Än tho hon war idhkelika
krank til kroppin, thogh threfs hon daghlika j
dygdhom, oc fanz hwan dagh bätre än annan,
Wärlzlikin framgangir var for henne stiuggir,
altiidh hafdhe hon hymerikis astundan oc sagdhe 15
mz prophetin, Min siel astundar til gudh, som är
lifsins kälda, nar skal jak komma oc synas for
gudz änlite,

Järtecken.

Mange vndra j androm helghom människiom 20
vppa the stora iärtekne ther giordhos badhe lif-
uandis ok dödhe, än iak kan ey til fulz vndra
the miskunsamma gerninga som the helgha frw
margarita giordhe, Thz händer oppta at godhe
gudz vini göra vndersam thing, oc än stundom 25
hende at onde göra nakur tekn, Än visselika at Sid. 19.
göra stora miskunsamlikhet, thz höfue engom
vtan ensampnom guz vinom, hine sighia stort, än

thesse beuise sa*n*nindena mz g*er*ningene, Gamble helghe fädh*er* giordho vnd*er* badhe aa land ok watn, Än eth märkelikit ärinde giordhe gudh mz thesse godhe drotningene, ok will iak thz här
5 frambära, Ho*n* hafdhe ena sköna messa bok kostelika sc*ri*fna oc wäl redda, En tidh ho*n* foor ow*er* en ström, tha hende at he*n*na capella p*re*st*er* hafdhe bokena i sino sköte, ha*n* wardh braleka vp kalladh*er*, ha*n* glömde at spe*n*na bokena til
10 saman, for hans hast ok oskötno skuld fiöl bokin j strömy*n*, ok sank til botnin, tha bokin skulle fram, fanz ho*n* huarghi*n*, clerkin wille hafua farit ow*er* vatnith ok sökt, Än ha*n* fik see hwar ho*n* laa j watneno ypin, Ha*n* wardh illa widh*er*, oc
15 thänkte at ho*n* vare fordärwath, än tha ho*n* kom vp, war hon oskad swasom ho*n* hafdhe ey komit j watn, tha war eth litidh märke vppa ena sidho th*er* af, än enkte skadde sc*ri*ptine ällir klädheno, The baro for fruna badhe book oc vnd*er*, ho*n*
20 takkadhe gudhi for the äro, oc hafdhe sidhan hona j mykla wyrdni*n*g, som ho*n* ware he*n*ne af gudhi gifui*n* oc sänd, swaso*m* ho*n* sa*n*nelika war

---

Om Margaritas död.

25 ¶ Wm sidhe tha gudhi thektis kalla hona af thesse sörghelika we*r*lz armödhe, vnd*er*stodh ho*n* thz af gudz inskiutilsom, oc redde sich daghlika th*er* til, thy he*n*ne war badhe thz ok annat mera oppinbarath, Ho*n* beddis af mik at iak skulle

he*n*na sa*m*wit af nyo höra, oc widh hwart ordh ho*n* sagdhe, fälde ho*n* swa innerlika tara, at iak formatte ey halla mik af grat, wta*n* gråt iak mz he*n*ne, Nu tha thz ärinde var lyktat, sagdhe ho*n* mik af andro*m* sino*m* vilia j swa mato, Jak dwäls 5 Sid. 30. ey länge i thesso liffue, än thu hafuir nakat längre tima, tw äru the thing th*e*r iak af thic bedhis, oc hopas iak at thu mik thz ey sönia vilt, Eth är at swa länge thu liw*er* at thu haf mik j thino ami*n*ne j mässom oc godho*m* böno*m*, 10 Annat är thz at thu haf aatwact vm my*n* barn, at the nima thiäna gudhi ok älska ha*n* oc rädhas, ok lat ey aff at straffa th*e*m th*e*r widh*e*rthorftugt är, thz kan oc nakar thera koma til högra wälde, haf thik widh thz so*m* thu vare thes fadh*e*r oc 15 mästare, oc gak at thy trolika, mz afuitilsom, at thz ey vphöghis j hiertano, oc at thz ey rete gudh til wredhe, for giri skuld, oc miste ewi*n*nelika äro for wärlz hugnath skuld, Thzta bedhis iak at thu trolika gör, oc j guz när waru, som 20 här är nu thridhi mz oss, bedhis jac at thu mik thz*ta* lofua ok stadhelika halt, Widh the ordhin gafs iak j mino hierta, ok mz gratande taro*m* lofuadhe iak he*n*ne thz, thz ho*n* tha beddis matte jak he*n*ne ey synia, tha iak vnd*e*rstodh huru 25 wisselika hwat ho*n* saghdhe, thz th*e*r äpt*er* skulle koma, Ok swaso*m* ho*n* fore sagdhe swa fulkompnadhis thz, Jak lifdhe nakan tima äpt*er* hona, ok saa iak eet he*n*na barn vphögt j värdhughet, Äptir wara vidh*e*rtalan skulle iak fara hem 30 til my*n*, helsadhe iac hona nu sidharsta*n* sin, fullir mz sorgho*m* ok wiste iac ey, at iac skulle

ey hona op*ter*mer see hār j thesso lifue, Ey langt
th*er* āptir fek ho*n* hardhare sot ān ho*n* hafdhe
th*er* til haft, ok ho*n* rekte he*n*ne til dōdhin
Hwilkaledhis he*n*na āndalykt war, sc*ri*fuar iac
5 swaso*m* iac thz af he*n*na egno*m* clerk wisselika
hōrdhe, Ha*n* war enfallogh*er*, menlōs oc ren-
Sid. 21. fārdhogh*er* ma*n*, ok lofuadhe he*n*ne, at ha*n* wille
giwa sich j sancti cuthberti closter for he*n*na
siel ok thiāna gudhi, Ha*n* sagdhe swa af he*n*na
10 āndalikt, eth halft aar oc nakat mer laa ho*n* strax
a sota sāng, ey ko*m* ho*n* aa hest, vta*n* mz a*n*nars
hielp af sāngene i stōrsta thuli, Ey war konu*n*gin
hema vta*n* mz sino*m* ma*n*no*m* j herfārdh swa
fiārran, at ey vare gint sānda budh til ha*n*s,
15 Fyra dagha fōr ān ho*n* doo, taladhe ho*n* til sina
capellana, ok badh th*em* lōnlikit hawa thz so*m*
ho*n* th*em* tha sagdhe, oc mz hardhe hiertans
sukka*n* sagdhe ho*n*, Jak tro full wist at swa stor
skadhi skedde j dagh allo skotlandz rike, at ey
20 hawir thes like varit spordh*er* i mang aar her
fore, Vi som nār varo*m* vndradho*m* huat thz
skulle tydha, ān a sama dagh oc stu*n*d th*er* ho*n*
skulle sin anda vp giwa, ko*m* eth brat budh oc
saghdhe at konu*n*gin var slaghin j stridhe*n*ne til
25 dōdh, Tho hafdhe drotni*n*gin honu*m* th*er* af radhit
fōr ān ha*n* foor til stridhi*n*na at han skulle the
resona forlata, Thz ār wāl troande, at gudh hafdhe
he*n*ne teet hwat j vano*m* war, ok ār mykyt vn-
dra*n*de, at han he*n*na radhe ey tha skōtte, Litith
30 fōr ān ho*n* doo fik ho*n* naka*n* lisa, swa at ho*n*
formatte lata sik ledha j sith capella at hōra
māsso, oc taka kirkione sacramenta badhe gudz

likama oc sidharsta olning, ginstan ther äpter tok
hon til at äruodha til dödhin, tha hon bleknadhe
ok falnadhe, sa hon oss sina fatika capellana
standa när sik mz sorgh ok angist, oc badh hon
oss hafua thol, oc heller bidhia for henne, än 5
mödhas vm thz ther engin maa vndan koma,
Hon beddis at the skullo bära til henne eth kors
som hon pläghedhe kalla swarta korssit, Tha the
villo vpläsa kistona som korssit laa jnnan, kunno
the engaledhis faa vpläst, hon gafs hardhelika 10
oc sagdhe gudh nadhe mik at j ären swa dulske, Sid. 22.
at iak skal ey faa thenna hugnadhen for myn
dödh at iak matte thz see, Om sidhe komo the
fram mz thy, Hon tok thz mz tarom ok store
wyrdning ok laghdhe thz vidh mun ok öghon 15
oc vppa sit bryst, vm sidhe badh hon göma thz,
oc antwardhe sik gudz pino oc hans hardha dödh
j wald, Nu togh aller kroppin kulna oc war nw
när aller wtslekt, vtan at andin syntis litidh| röras
i brysteno, Än hafdhe hon sik til at bidhia, Hon 20
byriadhe vp then psalmin som är, In te domine
speraui et cetera ok beddis atir korssit, thz hiolt
hon twähändis, Jnnan thz hon swa laa, kom
henna son heem farandhe af stridhinne ok hafdhe
hardh tidhinde at föra, han war nw alstingx 25
fadherlös, oc modher sina saa han meer än half
dödha, ther war sorgh vppa alla sidhor, än
modherenna ömka mödde han mäst, som nw war
for öghom, Tha hon wardh hans warsse, spordhe
hon swasom hon formatte, huru vm hans fadher 30
ok brodher war, än han wille ey göra henne
mera mödho, sagdhe han swasom gudh wil, Hon

sokkadhe sara oc sagdhe, jak mana thik om thetta korssit, sigh mic fulla sa*n*nind, han ku*n*ne tha ey dylia länghe*r* thz sant war, vta*n* sagdhe The*r* miste iak fadhe*r* oc brodhe*r*, ok här är nw näst
5 at iak mistir modhe*r*, huru matte mik sörghelikare vara, Än ho*n* giordhe so*m* the*n* thulughe job, thakkadhe gudhi mz hand oc mun, at ho*n* skulle än faa the*n* sorgha dryk for sin dödh, ok badh til gudh at thz matte hielpa he*n*ne siel til
10 synda rensilse, Nu tha hon kände huru aat dödhi*n* ledh las ho*n* the ordhi*n*, fadhe*r* j thina hende*r* antwardha iak my*n* anda, ok jnnan thes sluknadhe ho*n* j the*r*as hando*m* swa saktelika oc
Bl. 23. rolika, oc ey so*m* somi hawa hardha ridhe j
15 dödheno*m* doo hon, wta*n* mz wänista säflikhet, oc togho tha he*n*na kinde*r* til at rudhna oc ey thwina, ok likare war ho*n* enne sowande människio än dödhe, The reddo tha hona til grawa swaso*m* drotni*n*g sömpde, ok j the sancte trinitatis
20 kirkio so*m* ho*n* sielf lät byria oc byggia laghdis ho*n*, the*r* ho*n* hafdhe sina böne gudhi offrat mz alle gudhelikhet AmeN

OM SANKT KATARINA AF SVERIGE.

(Efter Cod. A. 58 på Kongl. Bibl..)

(*Början fattas*)

the*nn*ä v*er*ldz ändhä the helga f*ru*en sancta hele*na* Bl. 129.
m*a*rt*ir* j sködhwe Ept*er* huilko*m* sidhan vprw*n*no
ma*n*ge otallige helga greena, s*er*deles j the helga
kirkio helga biscopa Som är sanctus brynolfus
j skara, Nicolaus j lynköpu*n*gh, He*m*mi*n*gh j abo, 5
Thomas j växio ok birgerus ärchebiscoper j vpsala
Aff huilko*m* allo*m* fy*n*nes nogh helghetze*n*s vethne
ok ope*n*ba*ra* jertekne j sancte birgitte boko*m* väl
ou*er*läsno*m*, ¶ Th*e*r til ma*n*ge andre badhe ma*n*-
köns ok q*ui*nköns so*m* vidherla ou*er* alt swe*r*ig*is* 10
rike dyrkas ok hedras for helga, ma*n*ge canoni-
zati aff paffuano*m* so*m* vj ey vithu*m* ell*er* räknä
ku*n*no*m* ok mykit fle*re* so*m* ey än äru stadfeste
aff pafuano*m* ell*er* j helg*ra* ma*n*na tall h*er* j jorde-
*r*iki jnsc*ri*ffne, toch so*m* vj milleliga troom flästе 15
äru jnsc*ri*ffne j lifse*n*s book j hy*m*me*r*ik*is* rike
Ept*er* huilko*m* allo*m* nw j the*nn*ä van yt*er*stä
alder vpran the ädlä ok vänästä rosen sancta
birgitta affladh ok vtkomy*n* aff helg*ra* konu*n*ga
slekt j swe*r*ige, huilka jhesus cristus högxte hy*m*- 20
me*r*ik*is* konu*nger* sik milleliga vthualde til kär-
ästä brudh ok dott*er* etc

¶ Nu ept*er* thy gudh sielfu*er* sig*er* j syno sancto ewangelio at huart eeth goth trä bär godha frukt ok q*u*ista, vtspredde sik thz helga träet ok vänä rosen j ma*n*ga! dygdeliga blømst*er*
5 ok grena, J blandh a*n*ner syn helg barn fødhendes ok affla*n*des the helga f*ru*ena helga katherinam, aff huilka iak nw tala menar, ept*er* thy g*u*d syna nadh gifu*er* oc sc*ri*pten vthuiser Än ey äru glömendes the helge h*er*r*e*ne he*n*nes ok
10 he*n*nes modh*er*s sc*ri*ftafädh*er* Först doctor mathias canek j lynköpu*n*gh huilke*n*s loff ku*n*noct är jn sancte birgitte reuelacionibus, mäst j thy at nar han h*er* aff v*er*lde*n*ne leedh oc j stokholms stadh, Sancta birgitta tha stad j room saa
15 ha*n*s siel vpfara til hy*m*me*r*ik*i*s, skyna*n*des swa so*m* clarasta stiernä, ok ligg*er* jordadh*er* j swarta brödhrä clost*er* j stokholm Item mest*er* ped*er* olaui som diktadhe syst*r*ennä sangh jn ordine sancti saluatoris äu*er*deliga syu*n*ga*n*de, ha*n*s le-
20 genda ok liffu*er*ne beuisa at han v*er*dog*er* var tolko helga sälskapi sa*m*fögies ok th*er* til aff gudhi vthualder aff modh*er*s liffwe ¶ Item h*er* ped*er* p*r*ior aff aluast*ra* clost*er* huilkan g*u*d j hy*m*me*r*iki vnd*er*liga nödde til at sc*ri*ffwa ok pa
25 latyn vmve*n*de sancte birgitte reuelaciones, so*m* han ok troliga giorde ok bleff mz the helga f*ru*nar badha modhr*e*na ok dott*r*ena jn til begg*e*s the*r*es dödhä dagh ok dödh*er* jordadhes j syno clost*re* aluast*ra*, hwar*i*s ok sancte birgitte husbonde h*er*
30 wlff helge f*ru* kad*r*ine fad*er* jordadh*er* ligg*er* ok ma*n*ge fle*re* helge gudz ven*er*, s*er*deles brod*er* gerika etc

Ey sculum vj glömä helga fadren alfonsum ermeth fordom yenensis erchebiscop ok sidhan aff gudhi vtsender ok budhin sancte birgitte scriptefadher lärare styrare ok helger fölgiäre jn til dödhen 5

¶ Aff helga fru kadrin Sancte birgitte dotter Bl. 130.

Nv at komande til thes helga fruens kadrins liffuerne som myn akt är mest vm tala fflyyr iak först ödmyukliga til hennes helghet ok bekennes mik inthe viliä her vti scriffua eller säthiä huilkit 10 jak ey antigi fynner j vara namkunnogha forfädhranna böker, eller ok sielfuer seet ok hört hafuer aff liffuandes vethnom syster ok broder j vatzsten

Thennä ädlä fruen helga kadrin ginstan hon födh var, vart hon vnderliga vthualt aff alzualdogom gud ok ärät mz vnderligom nymärom ok 15 jerteknom Först j thy at hennes helga moder sancta birgitta for mykit aterhald ok möclä fasto som hon altidh itkadhe, ey hafuandes ympnit myölk j synom spynom sätte hon barnet til ammo, 20 ey for skörhet sculd som flästä skörä quinnor pläghä vtan for myolksens bristilse som förre sagdes Nu for thy at the amman var sköör ok oren quinna som the flästa plägha vara vilde thz helga barnet alder swgha eller j sin mwn tagha 25 hennes spyna, vtan ropadhe ok skryadhe huan sin hon bars at hennes spynom Än synne helga modhers verdoga spyna söögh hon gladliga Ok var thzta eth stort ok nyyt jertekne j thy helgo barneno, at synnes helga modhers ok flera danda 30

q*u*inna so*m* ärligo liffde, spyna vtkende hon ok
sööɡh mz k*er*lek Än skörä q*u*inna spyna flydde
hon som eet*er* ell*er* bäskästä malört Stort helg-
hetz tekn var j sancto nicolao at tha han först
5 lögädhes ok twaddes pa sin fötzslo dagh, stodh
han vpp kaprät*er* sielfu*er* j myllögena ok huar
friedagh ok odhe*n*sdagh alder sööɡh sy*n*ne mo-
dh*er*s spyna me*re* än etzsy*n*ne vm daghen Ey
var thz*ta* my*n*d*r*e helghetz tekn j thessa helga
10 f*ru*ena at hon ginstan aff sin barndo*m* swa vn-
d*er*liga vtkende ok ved*er*stygdes alla skörhet,
ept*er*koma*n*de ok vardande sa*n*ne r*e*nlex älsker-
ska ok dörkerska jn til dödhen

¶ Huru hon ved*er*stygdes alla fafenga leeka
15 j syno*m* barndom

Nar hon vart vij aara gamull ok etzsy*n*ne
so*m* barn pläghä tillukkat aff syno*m* leeka sy-
st*r*om vaffdes ok lustadhes j dukka leko*m*, g*u*d
alzm*e*ctog*er* so*m* he*n*ne aff modh*er*s liffwe hafde
20 sik vtualt til kärästo, vilie*n*des he*n*ne vtdragha
wr alla flätio at jngen ostadughet sculde sik jn-
fästä j he*n*nes kleena siel ok licama tilstadde at
nattena ept*er* he*n*ne soffua*n*de, komo otallelige
dieflä til he*n*ne j dukko liknilso*m*, ok vtdragandes
25 he*n*ne aff he*n*nes sengh drogho hona släpädhe
ok swa flengdo at hon vm morghonen fandz all
blodogh vm allan sin spädhä kropp ok licame
Fra th*e*n dagh kom thz helga barnet alder j
nag*ra* fafenga leeka vtan drogh sik fra allo*m*
30 barno*m* ok the*re*s lösom athhäfwo*m* swa at allo*m*

var vnd*er* see swa moogha stadughet j swa kleno barne J tesso ved*er*likadhe hona gudh sy*n*ne helg*ra* modhre sancte birgitte huilkin ok j sin barndo*m* leka*n*des mz and*r*om jo*m*fru*m* sik ie*m*-aldrogho*m* sagh dieffulen ald*ra* grömästän swa so*m* hafua*n*des c (100) händ*er* ok c föth*er* ok mykit aff ha*n*s styggelighet räddät ok forfärät löp ginstan til syna sengh ödmyukliga sik hano*m* a*n*tuordandes, huilka*n* hon naghat til för*e*nne hafde th*er* seet blodoghan hengände a korseno so*m* tu fy*n*ner j he*n*nes legenda

Bl. 131. 5 10

¶ Huru hon gudliga lukkadhe sin brud-gu*m*ma til äu*er*deligan jo*m*f*ru*doms r*e*nlek at holda

Tha the ädlä f*ru*en kom til gifftomals alder, ept*er* sy*n*na foräldrä ok fle*r*a h*er*ra ok förstä j rikeno radh ok sa*m*tykkio, sa*m*tykte ok hon j ärligx h*er*r*e*s h*er* eggertz riddars hyonelagh Staduga tro ok fult hopp altidh hafua*n*des til jhesum cristum huilka*n* hon aff syno*m* barndo*m* j syno hiertä jnsc*r*effnan hafde, at han vilde ok sculde he*n*nes jo*m*frudom ospieldädhän gömä, Huilko*m* tilhielpände förstä nath the j brudha sengh komo, vmvende the r*e*nasta jo*m*f*ru*en swa sin kärästä brudgu*m*ma mz syno*m* helgo*m* raadho*m* ok gudliga sa*m*talan at han mz syno*m* eedhe stadfäste sik ald*er* brytä viliä jo*m*f*ru*do*m*-se*n*s r*e*nlek Ok fra the stu*n*dh ok nath älskädhes the jnbördes j r*e*no*m* gudligo*m* k*er*lek swa so*m* syzsken ok ey so*m* hyonelagh, han kallandes hona

15 20 25 30

syna kärä syst*er* ok ey hust*ru* Ok hon hano*m* syn kärästä brod*er* ok ey bondha

Aff the*re*s fastho ok möclo c*r*opse*n*s at*er*holdh

5 Nv pa thz the sina licama sculde thes bätre ou*er*vy*n*na ok siele*n*ne vnd*er*giffwa, böriädho the badhen ginstan öffwa sik i störstä at*er*haldh oc c*r*opse*n*s twi*n*gan, vita*n*des at *re*nleken ald*er* holdes j ou*er*flödlighetena ok bukse*n*s fylla vpuäk-
10 k*er* lyma*n*na oloffligh rörilse Thy hwa*ri*a nath ept*er* matteliga ok skelliga c*r*opse*n*s ryktän, j syno*m* lönliga senge kamar*e* bliffw the longliga j gudligo*m* bönom sukkan ok knäfallo*m* hwan dagh th*er* til at tröttä lica*m*en ou*er*van godviliän
15 til hwilo ¶ Än huilken var tesse*n* hwilan Hon var tröttom c*r*oppo*m* me*re* mödhä ok ooro än hwila For thy the ij konu*n*gxliga barnen j syno*m* främste ok blomst*ra*nde aldre allo vngdo*m*se*n*s kääte forglömdo ok ved*er*sagdo, vthualde mz
20 ödmyukze*n*s älskä*re* jhesu cristo öme ok ödmyuke syynäs j ma*n*na öghom Hwar dagh ok nath reddes the*re* sengh mz gull ok päll blyandh ok alsko*n*s könsteligom hedhen stykkio*m*, än natthe*n*ne mörk*er* ou*er*tekte k*er*leksens brona j huil-
25 ko*m* the badhen hafde for*e*tagit einsamo*m* gudhi tekkäs huilken ok thöm swa nidh*er*senkte j ödmyukze*n*s dyvp at alla flästä nätt*er* laagho the eenskylt s*er*deles huart vedh sik pa golffueno inthe hafua*n*des ell*er* tagandes til clädhe vtan eth
30 enfaldogt clädhe huart vnd*er* sik s*er*deles ok örnä-

gath vnd*er* the*re*s hoffudh ok enfallogan the*re*s kapa ell*er* ma*n*toll ou*er* sik Swa at je*m*uel the*re*s tyänärä ok leegho folk tolket vndra*n*des j thöm, högheliga thöm forsmadde baktandhe ok rögde for the*re*s vyno*m* ok nästä frändro*m* See kär*e* ven*er* huru ädle q*ui*sten blomst*ra*dhes aff rothe*n*ne dygh nar ädlä dottren j allo*m* dygdo*m* ept*er*fölg*er* helga modhre*n*s sidhwm, Ok swa hände dott*r*ena so*m* helga mod*r*ena at a thes störr*e* frost ok köldh tilt*r*engde vta*n*till thes me*re* vptende ok heta-giordhe thöm gudz k*er*lek*er* i*n*nan til At the maghe sighiä mz helga p*ro*ph*et*ano*m* dauid Concaluit cor meum intra me et in meditacione mea exar ignis, Mith hiertä värmdes j mik ok j myno*m* tanka vptendes gudz elder, Th*e*n sami eld*er* huilken gudz discipulos vptende som sagdo Nonne cor nostrum etc Hwat ey var vort hiertä bry*n*na*n*des vm jhesum tha han taladhe vedh oss pa vägen Swa taladhe ok gudz andhe ok vptände the*n*nä ij helga fädgana j syno*m* k*er*lex elde at the all kötligx bronas twi*n*gilse ok träldom alder kende

Bl. 182. 5 10 15 20

Huru the vorte straffadhe aff the*re*s vyno*m*

Somlige aff the*re*s tyänäro*m* seandes j swa mektogho*m* ok högborno*m* tolka ödmyukt ok nidhr*e*lse, sywörde the j thöm thz the ey sielfue ööfde Swa at the je*m*uel thztä beropadhe ok cla-gadhe for he*n*nes brodh*er* mektogan h*err*e h*er* karll riddar*e* huilkin tolkit j sik sielfuo*m* ovan ok ey j thöm troandes, lönliga kom sik vm ena

25 30

nath jn j theres senge kamar ok fan j sannyndena thz frägden sagde At the ij ädlä ok klena konungxliga barnen serdeles lagho pa golffweno j ömom ok fatigom bonat, ok tha han thöm ther fore storliga straffadhe ok awitte aktadhe the ey hans awitilse eller fleres anners Vtan swaradhe swa som helga modhren tilförenne swarade sik straffande eller awitande Nec propter vos incepi etc Ey hafwom vj thzta lifuerne vptagit ider tilradhande ok ey nidherleggiom ider afradhande, än herren alzualdoger gud, aff huilkom är alt got ok vtgaar, framdaghi thz vj begynnät hafuom til en sälän ändha, Ey kunde theres helga liffuerne nidhersla antigi hooth eller lisman for thy the grundadhe varo pa stadugha hällona som är cristus jhesus sanna renleksens älskäre ok gömäre

Naghar aar epter at thennä ij ädlä blomstren varo swa j gudhi samankomyn ok sin fortagna renlek swa ärliga framholdo, ärlighin herre her vlff lagman ok hofdinge ouer alt närikä härädhe hennes fadher j godhom alder bleff dödher j aluastra clostre, hwaris han j nager aar tilförenne bleff ok vistadhes j aterholzens renliffwe, huilkit han ok hans helga husfru sancta birgitta hafdo jnbördes loffuat ok foretagit J huilko clostre ok the helga fruen sancta birgitta stadugh bleff epter hans dödh j v aar som tu fynner j hennes llegenda Ther til hon gudz budh figh at hon sculde til room fara ok ther sta alt ther til hon badhe j sänder saghe j room badhe keysaren ok pafuen, som ok j xv aar ther epter

skedde ¶ Än nar the helga fr*u*en sancta birgitta vmsörgendes engxladhes hwem hon sculde faa til sa*m*fölgiäre ok hugswalar*e* j swa longo pylag*ri*ms färdh ok tilhielpär*e* j allo*m* hardom ok tilkoma*n*de ärändo*m* Swar*ad*e he*n*ne cristus at hon i*n*the th*er* 5
aff skulde dröfuäs ell*er* vmsörghiä ffor thy jak hafu*er* foreseet tik en hugneligin tilhielpär*e* ok Bl. 133.
tilstondar*e* j allo*m* dröffueligo*m* är*e*ndo*m*, huilkan jak hafu*er* ok for*e*komi*t* mz my*n* velsignilse ok andeliga begafuat mz my*n* andha 10

¶ Huru fr*u* kad*ri*n for gudz k*er*lek sculd ou*er*gaff sin kär*e* fästäswen ven*er* ok alt v*er*ldzligi*t* liffu*er*ne

Nar v aar varo forlidhin sidhan sancta birgitta til rom var komy*n* tilböriädhe he*n*nes helga 15
dott*er* fr*u* kad*ri*n swa storlika lenkta til room til ok ept*er* syna kärä modh*er* at hon for störstä hierte*n*s lenktan all bort twinadhes ok huatzske math ell*er* drökk*er* he*n*ne lyste, ey sömpn eller nag*er* v*er*ldz glädhi ell*er* hugsualan ku*n*de he*n*ne 20
lenktan lyna Huilkit he*n*nes kär*e*ste stalbrod*er* merke*n*des ok longliga bepröffue*n*des, ept*er* thy han en skelligin ok mykit forsy*n*ligin man var j allo*m* är*e*ndo*m* gra*n*liga atsporde saken til tolka nyko*m*pna sorgh ok forwa*n*skilse ¶ Än the ädlä 25
fr*u*en j allo fulleliga til gudh ok hano*m* tröste*n*-des ope*n*baradhe hano*m* syns hiertäs aff gudhi giffna lönliga lenktan, stadgat j staduga troe*n*na hope at hon ey sculde hindras aff hano*m* j syn-o*m* gudligom begärelso*m*, huilkan hon aff gudz 30

nadz tilökilse för vmvent hafde til renleksens ålskoga ok alla verldzligx lustas forsmåelse See käre vener tha then ädle herren hennes viliä ok lenktan hafde forstondet, at hon ey ens vener ok
5 fränder, högha slekt ok mykit beldh ok rikedoma ok verldzliga åro, til huilka hon rätteliga bördogh ok tilkomyn var, vilde swa flatzliga ok betiidha ouergiffwa Vtan jemuel hanom huilka han swa som syna siel ok sik sielfuen älskädhe,
10 for huilkens ok kerlek, högborna slekt ok hederliga vmgengilse han ouergiffuit hafde fadher ok modher ok alla vener ok henne ensama swa som vth aff tusanda jomfrum som hanom til bodz stodho vthualda, allom androm forsmaddom sik
15 tileignadhe ok vthualde Vnderstondandes ok thzta vara aff gudi foreseet ok til gudz ärä, huilkom the badhen sik antuordat hafde, for renliga kerleksens älskoga som the syn j mellan hafde, jemuel i tesso högheligo ärände vilde then ädle jun-
20 karen hennes viliä ey fornidhra eller hona aff hennes fortaghna akt helga ok gudliga j nagra mattho forhindra Vtan samtykte j thz ok thy som aff gudhi badhom hanom ok henne var foreseet O käreste ven huat kan tu pröffwa huat striidh
25 ok forehugxan var j thennä badhe gudliga ok sörgeliga atskilnaden Nar then ädle vnge herren sin vänästä ok aldrakärästä stalbroder swa lätzliga loffuadhe fra sik skiliäs, epter huilkens helga raadh ok tilskynden han verldena ok alla vener
30 ouergifuit hafde Her stridher nw ärän ok oärän, fatigdomen ok verldzligin sälighet Än gudz ker-

leker huilken j renom sielom boor ok bygger ok alder är fafänger vtan ther j syynes ok openbaras at hwaris han är gör han stoor ok vnderligh tingh ok inthe goth ok andeligit skeer hwaris han ey är, Han ok oueruan ok ouerstridde j tesso ärände At then ädle herren forsätte gudz ok syns kärästä vilia synom viliä ok loffuadhe henne licamliga fra sik fara ok skiliäs, huilken gudh sielfuer samfögt hafde at the alder äuerdeliga sculde atskiliäs 5 10

¶ Huru then ädle herren räddes vm henne vtferdh ok huat dröffuelse han ther fore ledh etc

Ok än toch then ädle herren veluilioger var at fulfölgiä gudz viliä ok hennes j swa högeligo ärende jeffuedhe han toch mykit ok räddes at ey vanliga sculde swa vnga ok resogha menniskio naghat hinder eller vadheligit händä j swa longom ok vansamligom vägh For thy hon var tha j sin främstä ok vänästa alder xviij aara gamul ok swa karsk ok resog til alla syna lyma at menniskiä öghon kunde aller mätthäs aff hennes fägrindh Ok thy at licamligin fägrindh är mangom tilfelle til syndh ok sielenne vaadha ok niderfall, framdrogh then ädle herren hennes bön ok astundan j naghan tyma, Jn til thes han ouervnnen aff hennes trätteligom bönom ok lenktan, vnderstondandes ok fulleliga thz vara gudz viliä ok inskyutilse samtykte han vm sidher j syns aldra- Bl. 184. 15 20 25

kärestes fraferdh til licamen, fran huilka han toch
alder kunde skiliäs mz gudligx kerlex tildrect
ok lenktan, Nu tilböriäs at besörgiä ok vpsökiä
swa ädlä höffuetzska frw höffuezt fölge ok tyän-
ärä beggers köns, kost spisningh clädhen gull ok
peninga ympnit ok inthe astundas gladligare aff
the manliga jomfruna vtan the stunden j huilka
hon kunde a stadh koma, ok ouergiffua vener ok
frände*r*, sin kärästä stalbroder ok allan hugnat
for gudz kerlex eeldh, som jtkeliga bran ok ökä-
dhes j henne hiertä

¶ Huat hinder ok forsaat diefulen vpreste moth henne ok hennes kärästä fästäswen

Mankönsens gamal ok äuerdeligin owen dieful-
en huilken alla dygder ok godha gerninga vil
forspilla, ok kan han thöm ey alzstingis forkoma
eller til inthe görä tha legger han sik jo alla
vin at thöm forhindra ok forlenga Swa giorde
han ok afrestadhe mothe thennä helga fruena
vpuekkendes mektogan herra her karll fruenne
broder ther til at han ey eens mz ordhom ok
raadhom hennes vtferdh forneffuadhe, vtan jem-
uel mz hotilse breffuom screff ok vndsagde then
ädlä herren her äggärdh hennes kärästa pa hans
liff vm han sculde hans syster aff landet släppä
Än jngen raadh hafua framgongh moth gudz
viliä ok foresyyn, ok thy fliadhe gud at her
eggerdh ey heema vedher varande komo thennä
hötilse breffuen j fru kadrine händer Än hon
som en snyll ok viiss quinna swa som naghat

folket rädhe*n*des ok forva*ra*ndes, at hon ey va*n*-
iga sculde hindras aff syna helga for*e*tagna färdh
ok reeso, vpleet br*e*ffuen lass ok vnd*er*stodh j
thöm the tidendh hon nödogh hörde, badhe vm
hinder ok nekilse vm syna vtferdh ok swa at 5
ey mellan he*n*nes brod*er* ok kär*e*ste fästäswen
sculde awndh ok missämiä ökäs ¶ Snar var helga
q*ui*nnan til godho raadhe, sc*r*eff snarliga ok ku*n*-
giorde sin bedröfuelse syno*m* mod*er*brod*er* til h*er*
jsrael at na*m*pne, so*m* var mektogaste h*erre* ok 10
riddar*e* tha j swe*r*ige, huilken hona ey eens tröste
ok stadfäste j syno är*e*nde vtan je*m*uel alla syns
brodh*er*s vredhe ok hinder fravende ok thes snar- Bl. 135.
a*re* mz kost gull ok tyänäro*m* a vägen skyn-
dädhe, medh ärligho fölge som swa ädlä ok hög- 15
borna f*ru* väl höfdes, huilka til hugnat ok värn
j sy*n*ne reeso, ärlighen man ok riddar*e* h*er* götz-
staff twess*on* sielffwilieliga offradhe sik he*n*ne
til fölgiär*e* ok ij mektoga ädlä f*ru*er aff swe*r*ige
mz hano*m* Huilke alle mz höffuetzko*m* tyänäro*m* 20
ok vedh*er*törftogho fölge lagde til syoos väl ou*er*-
komo til lybek ok tädhen mz häst ok vaghno*m*
draghande til room komo til helga stadhen j
Augusti maanat

Nv aff the*n*nä v*er*doga h*erre*n h*er* jsrael 25
sancte birgitte brod*er* so*m* h*er* ne*m*pnes fy*n*ner tu
ma*n*ga fag*ra* reuelaciones j he*n*nes boko*m* huat
nadh ok vnd*er*liga g*er*ni*n*ga g*u*d mz hano*m* giorde,
ok huru jnn*er*liga han älskädhe ok tienthe gudz
modhre ma*r*ie, beviiste han ok stadfäste j thz 30
yterstä nar han sculde h*er* aff v*er*ldena färdäs
Thz hände at han ept*er* gudz viliä ok for*e*syn

syuker vart j riigha Ok epter thz han longliga hafde jtkat eth helgt liffuerne, räddes han ey dödhen som daare ok syndärä görä, vtan helder önskädhe swnderlösäs ok vara mz cristo huilken
5 ok milleliga fulcompnadhe hans astundan Swa at sotten växte ok astundadhe änden nalkadhes, hanom som vj milleliga troom aff gudhi openbaradher ok foresagder Offta ok väl scriptadher togh han ödmyukliga gudz licama ok alla helga
10 kirkionne sacramenta Ok swa redder ok andeliga vämpter leth then ädle riddaren leedha sik jn j domkirkona j righa stadh jn for jomfru marie altare ok a knä ödmyukliga fallandes togh aff sith finger eth ärligit gulfingran ok allom ahör-
15 ende sagde til bilätet som ther staar vthugget könsteliga a alabaster sten O sötästä jomfru gudz verdogasta modher maria Tu vest thz at iak j alla myna dagha hafuer tik älskät ok hedrat epter myna formagho aff allo myno hiertä ok
20 thy o sötästä jomfru mädhän myn liffs ändhe nw nalkas at iak scal mz dödhenom aff tessä verldh skiliäs bider iak tik ödmyukliga, vm jak är verdoger at fynna nadh oc miscundh for tynom helgom öghom, tha tagh anameliga thennä gafuo
25 iak tik nw offrar til vartekn ok merkilse at jak tik älskär ouer alla verldzliga menniskior See käre vener her skedde eth nyyt ok vnderligit jertekn bylätet j sten hugget vträkte sith finger ok tha vthualda gudz riddaren hafde sith finger-
30 gul ther pa säth aterdrogh belätet handena ok fingredh ok hafuer ok holder fornempdä finger-gull pa fingret jn til domen Thöm ädlä herranom

til helghetze*n*s jertekn, huilken lithit ept*er* heem
ledder til syna sengh säleliga ändädhe sith liff
ok ligg*er* jordadh*er* for sama altar*e* ok bylät
hwar*is* ok sama fingergull ok jertekn lyyses ar-
liga for almogano*m* jn til domen Ok tektes jo*m*- 5
fr*u* mar*i*a syn tyänär*e* kalla h*er* aff v*er*lde*n*ne j
frömende landhe at han ey vanliga sculde j syna Bl. 196.
sälä vtferdh hindras aff vyno*m* ok frändrom som
flästo*m* händ*er* v*er*ldzligo*m* me*n*niskio*m* Thz*ta* star
ope*n*bar*a* j sancte birgitte boko*m* 10

¶ Huru vnd*er*liga the helga fr*u*en kom til syna modh*er* ey tha var*a*ndes j room

Thz hände at tha the helga fr*u*en kom til
room var he*n*nes modh*er* sancta birgitta ey th*er*
stad, vtan ept*er* gudz budhi farin alt til bono- 15
niam til at räthä ok sa*m*sätä aboten ok *con*uen*t*et
j eno clostre som kallas parpensis Jnnan the
förstä viij dagha hon til room var komy*n* ok
söökte ok sporde ept*er* sy*n*na helga modh*er* per
staciones dagliga gongandes j storo erfuodhe ok 20
ey viste huart hon sculde ept*er* he*n*ne leetha,
ffigh mest*er* ped*er* olaui sancte birgitte lärär*e* ok
sc*r*iptefad*er* swa stora lenktan fra he*n*ne til room
at han huatzske äthä eller soffwa gath för än
han a stad toogh moth room, huilkan the helga 25
fr*u*en fra sik släpte swa so*m* nödogh for thy pa
hano*m* stodh alt he*n*nes siele gagn ok r*e*gime*n*t
ok mäst for thy at hon alder en dagh vilde var*a*
vtan styrär*e*, huilko*m* hon pläghädhe lyydä ok
störstä vördni*n*gh beuisa Gudz andhe so*m* the*n* 30

v*er*doga fad*r*en a stadh skyndādhe, han leth ok snart vāgen liidha Ok ginstan han jnkom til room skyndādhe han sik jn j sancti peders kirkio ok ther ginstan for*e* sik fan the helga f*ru*ena
5 mz sith ārliga sālskap, vnd*er*liga glādiendes j gudhi ok ope*n*barliga ke*n*ne*n*des at gudh hafde skyndāt ha*n*s vāgh ok tilque*m*dh thōm til hugnat Ok ginstan dagen āpte skyndādhe he*n*ne hierte*ns* lenktan at sōkiā syna helga modh*er* mz for-
10 ne*m*pd*om* mest*er* ped*er* hwar*is* hon ārliga var fāgnāt ok holden aff abotano*m* for syns kārā modh*er*s helghet huilken hano*m* ok alt ha*n*s *con*-ue*n*t hafde vmve*n*t til bātre lifu*er*ne aff the*re*s vyllo Ok th*er* bleff hon mz sith sālscapp j nag*ra*
15 dagha Th*er* til the all ept*er* modhre*n*ne radh ok gudz budhi at*er*foro til room ffor thy so*m* vj lāso*m* j he*n*nes helga lifu*er*ne, ā sidhan hon aff sith fādhneslandh vtfor flytiādhe hon aller rwm aff eth j a*n*nat vtan gudz budh ok hwa*r*ie*n*s foor
20 ell*er* fārdādhes vtan tidh gudh sielfu*er* he*n*ne sende ok vāgen for*e* reedde

Huru the leffde sidhan j room

Gjnstan the all til room ko*m*pne varo bōr-iādhe modhren thz ōffwa ok lārā dottrena so*m*
25 hon sielff hafde fōrre itkat, huar dagh j stōrsta erffuodhe ok mōdho gaa per staciones til helga kirkior th*er* afflat skiptes ok helg*ra* ma*n*na croppa hwilas,, Nar the j tessā mattho hafde th*er* van-drat j nag*ra* manadhe so*m* pylag*ri*ma plāghā j
30 stora mōdho ok fort*er*ni*n*gh ok helga f*ru* kad*ri*n mz syno godho fōlge hafde nw stadgat aff room

dragha heem til swe*r*ige j gen ok alzstinges til
redho varo a stadh gonga, helga modhr*e*n ept*er*
gudz budh atsporde syna dott*er* vm hon gudhi
til loff ok äro vilde mz he*n*ne qwar bliffwa j
room ok for ha*n*s k*er*lek liidha fatigdo*m* sorgh 5
ok bedröfuelse ok alla handa erffuodh ok mödho Bl. 137.
Til huilk*i*t helga jo*m*f*ru*en swar*ad*e, vptendh ok
tilskyndät aff thöm helga andha, at hon ey eens
r*e*dhaboen var for gudz k*er*lek sculd ou*er*giffwa
sith fädhnes landh ven*er* ok fränd*er* ok allan v*er*ldz- 10
ligan lusta, vtan· je*m*uel vm gudhi swa tektes
sin kärästä fästäsven ok brudgu*mma* ¶ Ginstan
the helga jo*m*f*ru*en hafde sa*m*tykkio gifuit til at
alt ou*er*giffua for gudz k*er*lek ok mz sy*n*ne helga
modh*er* j room blifwa Ope*n*baradhe sik cristus 15
sancte birgitte ok sagde ¶ Kad*ri*n thiin dott*er* är
th*e*n persona huilka iak hafu*er* tik loffuat til en
stadugan tilhielpär*e* ok hugswalar*e* j allo*m* tingom
ok är*e*ndo*m* so*m* tik sculu aff gudhi thees ok ope*n*-
baras Ok sagde cristus framdels Hon är so*m* 20
en fagh*e*r planta huilka jak sielfu*er* hafu*er* pla*n*tat
vnd*er* my*n* höghrä arm at hon sculi växä j eth
stort f*ru*ctbäre*n*de trä Nw for thy at hon torff-
uar vätzsko vedh*er* vil jak hona väthä mz my*n*s
visdo*m*s ok snilles nadhe*n*ne vätzsko huilkit han 25
ok fulleliga fulco*m*pnadhe j thy at ginstan fra
th*e*n dagh tilökädhes he*n*ne swa stoor snylle j
cloko*m* radho*m* ok helgo*m* manelso*m* at for sielf-
uen pafuan ok allo*m* and*r*om höfdingio*m* badhe
leekto*m* ok lärdo*m* taladhe hon tröst*e*liga ok 30
vtan allan räddoga ku*n*giorde gudz viliä ok budh
he*n*ne tilbudhin Swa at je*m*uel pafuen sielfu*er*

vrbanus vj[us] vndra*n*des pa the stora nadh gudh
hafde jnsäth j he*n*nes läppä sagde til he*n*ne O
dott*er* sa*n*neliga hafu*er* tu diit ok drukkit aff
thy*n*ne modh*er*s myölk Som th*en* helga fad*r*en
5 vilde sighiä Sama snylle ok gudligan viisdo*m*
hafu*er* gudh tik giffuit som thy*n*ne helga modher

Bl. 138. Huat bedröfuelse hon leedh j sin änkiädom

Ept*er* thz ku*n*nokt vart ok spordes j room
at he*n*ne käreste brod*er* ok fästäswen var aff
10 gudhi h*er* aff v*er*lde*n*ne kalladh*er* ok var änkiä
vorden hon som syns jo*m*f*ru*do*m*s blomst*er* ofalnat
hafde Ok hon thes k*er*ligar*e* stadgat hafde j room
at stonda mz sy*n*ne modh*er*, tilväxte he*n*ne dag-
liga nyy sorgh ok bedröffuelse J thy at ma*n*ge
15 högborne h*erre* ok ädle romar*a* förste g*ir*nadhe
ok mykit astu*n*dadhe hona sik til husf*ru* haffua
Ok tykte hwa*r*iom aff thöm sik sälästän vara
huilken swa vänä swa ädlä swa höffuetzska ok
ou*er* alla q*ui*nnor fägerstä matthe tilfögiäs ¶
20 The*n*nä ädlä bloman nw j främste syno*m* väkxt
ok jo*m*f*ru*ligo*m* blomst*ra*nde ald*er* xx aara gamwll
va*ra*ndes ffigh hon dagliga budh ok b*re*ff aff
thöm som j he*n*nes vänlekx k*er*lek befatadhe
va*re* Ok gaffuor stora sändes ok halfue stör*re*
25 loffuadhes ymsom aff ma*n*gom ok fle*r*om h*err*o*m*
vm hon j the*re*s sa*m*fögilse sa*m*tykkiä vilde Än
the*n*nä ädlä r*e*nferdoga r*e*nlekxse*n*s älskerska swa
so*m* *turtur*dufuan, mystom syno*m* je*m*maka, alder
befatar sik mz and*r*om Swa hon allo*m* gaff en
30 swar ok eth ney At hon alder vilde sik v*er*ldz-
ligan ok dödeligan bonda tagha, huilken syn jo*m*-

frudom hafde alzualdogom ok odödheligo*m* hy*m*-
m*er*ikis konu*n*ge lofuat aff syno*m* barno*m* O huat
stark ok stoor tro var j the*nn*ä jo*m*fr*u*liga q*ui*n-
nona Som swa stadliga hafde fäst syns hops
ankar j starkasta hällona so*m* är cristus jhesus
At hon je*m*uel ey räddes vedh*er*tagha hyonelagx-
se*n*s sa*m*fögilse mz sin förstä ok kär*e*stä fästä-
swen ok nw ept*er* hano*m* alder a*n*nan astu*n*dadhe
jeffue*n*des thz som vansa*m*t är at fy*n*na, at swa
dyyrt liggende fä gömä ok bewa*ra* j thes swa
owano*m* stadga, See h*er* störstä gudz alzualdogx
g*er*ni*n*gh ok for*e*syn huilken thz sama fulco*m*p-
nadhe j dottrena so*m* j helga modhrena tilför-
*e*nne At thöm til me*re* helghetz at*er*lön ok kro-
no*n*na ökilse vilde han thöm ärä ok begaffua mz
t*r*iggie helge liffu*er*nes stadga so*m* är jo*m*fr*u*do*m*s
hyonelagx ok änkiädo*m*s lifu*er*ne

At ma*n*ge vilde he*n*ne trwgha ok valdtagha

Nv mädhän gafuor ok blidh ordh jngan
fra*m*gongh hafde moth tesse helga q*ui*nne*n*s
obögeliga stadughet Lagdes til trwgh hoot ok
ou*er*voldz dyrffwä Swa at thy helgo ok menlöso
la*m*be*n*no reddes forsaat ok snarwr ä hwari*s* hon
sculde ä väghom ok gatho*m* fy*n*nas ¶ Thz hände
at the helga fr*u*en sculde gaa til sanctum seba-
stianum *(här fattas några, sannolikt tre, blad i handskriften)* aldrakärästä fästäswen ok herra h*er*
äggerdh so*m* var en v*er*ldzligin ok dödeligin
riddar*e*, toch mykit ärligin ok dygdeligin, keesar
jak nw tik o helg*er* h*er*r*e* ok odödeligx konu*n*gx
riddarė mik til h*er*ra ok husbonda Ok bid*er* tik

at tu var myns jomfrudoms staduger vithnare
ok beskermäre j alla nödh ok frestilsom, ok swa
mz staduga hopi gik tädhen fulleliga tröstendes
bönhöräs ok ey beswikas aff syna helga begä-
5 rilse ok astundan,, Ok pa thz hon sculde sik fulle-
liga ouervynna sielfuä, ok j sanna ödmyuktzens
ok lydhnonne dywpp som hon loffuat hafde sik
ynnerliga nidersenkkiä var hennes modher swa
hardh vedher henne som vedh sik sielffuä At hon
10 itkeliga ok offta leeth hona mz ryyss grymliga
flängia jemuell for läth ordh ok mintzsta bruth
som händä kundo Huilkit then ädlä bögeliga vin-
quisten alt gladliga tolde vtan genkorran ok
nagra vredhe Thz hände etzsynne at hon stor-
15 liga bidhin aff abbatissona j sancti laurencij
clostre, gik jn j clostret vtan synne modhers ok
scriptefaders orloff, ey for löslath sculd vtan at
see ok skodha theres helga sidher ok vmgengilse,
ok dwaldes ther naghat lenge toch ey swa lenge
20 som hon gernä astundadhe For huilkit hennes
modher leeth hona swa omilleliga flängiä at allom
var ynkä a sy swa klena ok ädlä personam swa
omilleliga hannas Än tha blodhen alla vägnä
nidherran vm hennes licama sagde hon til scripte-
25 fadren som hona flängde O käre fader sla bäther
til Thz gik ey än genom sielfs voldz ok jlherdes
sulwna Som hon vilde sighiä Ey kan menniskien
sik sielff eller flatzliga ouervynna vtan ther til
aff ouermannenom twingat ok nödgat Her märk
30 tu högferdh nwnna thin bristilse som ey vil
liidha eth hart ordh aff tynom scriptefader for
tyna bruth ok synder än sidher mere

Huru the vortho blinde so*m* hona vilde g*r*ipa

Tjlstondande sancti laurencij högtidh, vm ha*n*s apton sagde sancta birgitta til syna helga dott*er* J morgon mz gudz nadh sculu*m* vj badha gonga till sanctum laurencium Dott*r*en swar*ade* My*n* kär*e*stä modh*er* jak rädhes mykit at th*e*n greffuen so*m* tu väl veth tag*er* mik mz voldh wr jdhro fölge Modr*e*n swar*ade* Jak tror ok tröst*er* fulleliga til van kär*e*ste h*er*ra ok älskärä jhesum cristum at han sculi oss frälsä aff ha*n*s ondzsko vm syna helga nadh ok miscu*n*dh Vm morghonen tha the a stadh gingo signadhe modhren badhe sik ok he*n*ne mz korse*n*s tekn pa fäm lica*m*ligin sy*n*nen so*m* är öghon öron näsä mwn händ*er* ok föth*er* mz v Pater noster gudz helga v vndo*m* til hedh*er* ok amy*n*nilse, Ok swa sik befelendes the*r*e*s* gömo ok beskermelse ok thy helgo korse komo the väl fram vtan alt hinder til sancti laurencij kirkio ok högtidh Än fornе*m*pde grefuen vilie*n*des främiä sin ondha viliä gömde sik ok skylte j vingordomen so*m* pa vägh- [Bl. 140.] eno*m* varo liggendes for*e* thöm j forsaat mz vämpto folke at thom owarliga fra*m*koma*n*des ok jnthe tolket rädhe*n*des sculde han faa gripa the menlösä hindena so*m* th*e*n vnd*er*liga hiorten tilför*e*nne hafde frälst aff ha*n*s handho*m* Än han full j the gropp han and*r*om groff ok snardes j the snarw han gildradhe for and*r*om ffor thy alzm*e*ctog*er* g*u*d han ödmyukadhe hano*m* j ha*n*s eighna ildzsko Swa at tha solen var högt vppe ok tyänär*e*ne leeddes alle th*e*r leng*r*e liggiä sagde

the til syno*m* he*rr*a Huat liggio*m* vj he*r* ok
lwrom allo folke til atzlöghe so*m* fram om oss
fărdăs Greffuen sagde Huat ey bidho*m* vj ept*er*
the f*ru*ena so*m* iak ăndeliga hafu*er* ment j dagh
5 at gripa mik til handha Tha sagdo tyănăr*e*ne
Thz ăr longo sidhan hon he*r* fram vm gik ok
ăr longo fra*m*komy*n* tidh hon meenthe Tha sporde
h*err*e*n* aat vm dagh*er* var ăn lyws The sagdo
Ma văl dagh*er* vara mădhen solen ăr j sith högx-
10 stă lopp ok middag*er* strax j handho*m* Tha vp-
lypte greffuen sin öghon ok sagh ey me*re* mz
thöm ăn mz nakkano*m*, ok kăndes swa gudz
hămpd va*ra* sik ou*er*ko*m*pna for syna ondzsko
Ok bödh sik snart leedha ok dragha til sancti
15 laurencij kirkio Tha han tidh komy*n* var sporde
han aat syno*m* tyănăro*m* vm the th*er* sagho
sanctam birgittam ok he*n*nes helga dott*er* Ok
badh sik leedha for thöm thz snarast the ku*n*do
Nar han for*e* thöm kom fwll han a jordena nidh*er*
20 for*e* the*r*a föth*er* ok kendes ope*n*barliga for thöm
ok allo*m* and*r*om syna skam ok ondzsko ok badh
thöm ödmyukliga sik thz forlata ok til g*u*d for
sik bidhiă lloffua*n*des gudhi ok thöm at han alder
th*er* ept*er* sculde naghat tolket afresta vtan vara
25 thöm til tienist hielp ok vărn j allo thy han for-
matte ok til hielp j alla nödh thöm ku*n*de at*r*enga
The helga f*ru*nar barmadhe sik ou*er* hanom ok
badho til g*u*d for hano*m*, huilken ginstan at*er*
figh clara syyn so*m* han förr*e* hafde Ok fra then
30 dagh var han thöm en t*r*oen ven ok vărnăr*e* j alla
nödh hielpe*n*des thöm ok frămie*n*de the*re*s ăr*e*ndh
til thz betzstă ă hwar*is* han formatte Ok ken-

des thz*ta* miraculum ok vnd*er*liga gudz g*er*ni*n*gh
mz hano*m* var giört ope*n*bara for pafuan vrbanum
quintum ok allo*m* cardenalo*m* ok romara borgh-
aro*m* ok alle lofuadhe ok ärädho g*u*d so*m* vnd*er*-
ligin är j syno*m* helgono*m* ok helg*er* j allo*m* 5
syno*m* g*er*ni*n*gom

Huru vnd*er*liga g*u*d thöm frälste tha the gingo til sanctum franciscum ad asisium

Ey är ok tighiende the vnd*er*liga gudz vel-
gerdh som han he*n*ne beviiste gongande mz sy*n*ne 10
mod*er* til asiis til sanctum franciscum Huilken
sik ope*n*baradhe sancte birgitte ok bödh he*n*ne
koma til sin kamar ell*er* cella, huilken ginstan
vnd*er*stodh ha*n*s viliä ok redde sik til at gaa til
asisium tagha*n*des mz sik syna helga dott*er* thy 15
hon viste swa vara gudz viliä ok he*n*ne mykit
thiidh astu*n*da The togho a stadh mz höffuelig*i*t Bl. 141.
sälscapp ok hände j vägheno*m* at vm en apton
natthena tilt*r*engände ku*n*de the [ey] ynna til höff-
uelig*i*t h*er*berge vtan j mörkreno viltes aff rättom 20
vägh ok sent vm sidh*er* vm nattena komo til en
arman torpar*e* byggende j skoghen*om* huilken
likar*e* var eno*m* qwättä karla ok skalka h*er*bär-
gerara än da*n*de ma*n*na som ok sidhan fandz j
sa*n*ny*n*dena The varo alle trötthe ok togho fäghne 25
hwilo ok lagdes sik hwar vedh sik so*m* the ku*n*do
Ginstan som leedh när my*n*nat kom torpet fult
mz strokröffwaro*m* ok qwättäkarlo*m* The tände
vpp eeldh ok gra*n*liga skudadhe hwars eens än-
lith Än nar the komo til the vänästä blomona 30

fr*u* kad*rin* beg*ri*pna aff he*nn*es osigeliga vänlek frögdädhes the sin j mellan som leon aff fatadha bradh, huilken the*re* först sculde nytiä he*nn*e til at främiä mz he*nn*e sin snödhä lusta Huat kan
5 tu pröffuä the ädlä r*e*nleksens älskerska tha tenkte, huat räddogha tha var j he*nn*es menlösä hiertä Ok medhen ey var til ma*nn*a hielp tröstende leth hon sigh thes jnn*er*ligar*e* ok trösteligar*e* til sin kär*e*stä vänär*e* jhesum cristum tysteliga bidh-
10 iendes til ha*n*s j hiertäno medhen hon thordes ey rörä munnen ¶ Än velsignad*er* g*u*d som jngan ou*er*gifu*er* th*e*n j sa*nn*yndh a hano*m* kallar han kom ok thöm til tröst ok r*e*ddingh j thennä bedröffuelse See ginstan hördes eet stort gnyy
15 ok bulder swa so*m* aff tusa*n*da ridhande ok vämpto*m* ma*nn*o*m* allo*m* ropande ok sighie*n*de Sla sla Grip g*ri*p Röffwärä röffwarä Aff huilkom fasa the vsle forfärädhe snarliga flydde aath marke*nn*e ok gudz ven*er* j hano*m* tröste sik hwi-
20 ladhe trösteliga th*e*r til dagen syntes Än ey syntes the ell*er* jnkomo som röffwäränä bort älte ok j thy vnd*er*staas at thz varo gudz engla,, Än ey letho the vsle th*e*r medh aff the*re*s ondzsko vtan lagde sik j väghen th*e*r the fra*m*gongande
25 vare at the thöm ouarliga th*e*r beg*ri*pa ok skadha matthe Huat me*re* tha helga q*ui*nnonar th*e*r komo hwar*is* the a begg*er*s sidho väghen*om* laagho vämpte mz vpspänto*m* bughwm, gingo the trösteliga fram mith j the*re*s mellan vm lywso*m*
30 dagh, thöm j*n*the seande ok j mörkreno vara*n*de som j mörkre*n*s g*er*ni*n*gom stadde varo H*er* vpnyädhe alzualdog*er* gudh sith ga*m*bla jertekne

fordho*m* beteknat mz jsraels barno*m* huilke j clara
dagheno*m* gingo ok vandradhe, th*er* egipcij so*m*
teknar synde*n*ne mörk*er* i*n*the saagho O helgasta
f*ru* sancta kad*rin* bidh for oss ok allo*m* thöm
tik älskä ok dyrkä at vj alder sompno*m* j synd- 5
e*n*ne mörk*er* at ey glädhis var owen ou*er* oss
ok sighi hwar*is* är the*re*s g*u*d ok the*re*s hielpäre

Huru eth lithit köffrän forfärädhe ma*n*ga starka men

Etzsy*n*ne vm ena nath th*er* the hwiltes j 10
eens danda ma*n*dz hwse kom en dieffulse*n*s tyä-
när*e* mz ma*n*gom syno*m* je*m*likom böstendes a Bl. 142.
porten ok trätteliga bidhie*n*des sik jnlätä, än
husbondano*m* thöm ey ke*n*ne*n*des ok ey vilie*n*des
omak görä syno*m* helgo*m* gästo*m* til for*e*nne jn- 15
taghno*m* je*m*uel thöm vm sik altidh jeffue*n*des
ok jngan bidhie*n*des jnlaata Tha the ey ku*n*do
mz godho jnkoma, ved*er*frestadhe the mz ou*er*-
voldh ok härnisket fulco*m*pna thz the vilde The
reeste vpp höghä stigha ok t*ra*ppor aat huilko*m* 20
the vilde ou*er* hwsen jnkliiffwa Än nar the varo
j syno främste hwpi at jnkoma, kom eth lithit
köfrän ok swa mykit bulder ok fasa thöm giorde
at flaste nidh*er* til jordhena fwllo ok ylle ha*n*-
nadhe aff sik sielfu*o*m ynkeliga sik tädhän drogho 25
See j huru ma*n*ga ok vnd*er*liga mattho alzuald-
og*er* g*u*d han frälsär synä tyänärä Helge äru the
a hano*m* tröstä, ffor thy som d*aui*d propheta
sig*er* Non vidi justum derelictum etc Jak var
vng*er* ok är nw gamal vorden, än alder sagh jak 30

än räthuisan man ou*er*giffuan aff gudhi ok ald*er*
jngan aff ha*n*s affkomo gonga sik vm brödh

Huru täkkä yaro gudhi he*n*nes bön*er*

Hvru täkkä varo he*n*nes bön*er* j syns kär*e*ste
5 gudz asyn ope*n*ba*ra*s j ma*n*gom vnd*er*ligo*m* jer-
tekno*m* Etzsy*n*ne än he*n*nes mod*er* liffua*n*de he*n*ne
stadda j syno*m* böno*m* j sancte ped*er*s domkirkio
for sancti johannis ewangeliste altare kom en
q*ui*nna hasteliga gonga*n*des til he*n*ne j pylag*ri*ms
10 ham hafua*n*des swarta kapa ou*er* hwitan kiortel
mz belte gördädho*m* helsadhe hona vedh na*m*pn
nä*m*pne*n*des ok sagde Kär*e* f*ru* kadrin bidhin
gudliga for*e* fru gitzsla The godha f*ru*en swa
so*m* naghat nyyt hörändes ok frömend*e* vplypte
15 sik aff syno*m* böno*m* ok sporde hwo ell*er* huadhan
hon vara matthe Q*ui*nnan swaradhe sik vara aff
swe*r*ige Ok sagde at fru gitzsla he*n*nes brod*er*s
h*er* karls riddars husf*ru* var dödh bliffwin i swe*r*ige
The milda f*ru*en so*m* hon varku*n*sam var ou*er*
20 alla fatiga ok pylag*ri*ma ey atsporde me*re* äpt*er*
he*n*nes na*m*pn ell*er* heman vtan bödh hona ginstan
til syns ok sy*n*ne modh*er*s hws ok heman begä-
*r*endes he*n*ne väl plághä ok yt*er*liga vm all är*e*ndh
befragha Än q*ui*nnan sagde sik jngaledhes thyma
25 hafua he*n*ne fölgiä Vtan offta sagde the*n*nä ordh
Kärä f*ru* kadrin bidh väl for*e* f*ru* gitzsla siel
Ok sagde sidhan J lidhen h*er* mykin vilieligan
fatigdo*m*, än g*u*d hafu*er* id*er* for*e*seet godha hielp
ok r*e*ddnigh J faen y*n*nan faa dagha jdert budh
30 j gen aff swe*r*ige mz thy j ept*er*senden ok th*er*
Bl. 143. til en gul kranz ell*er* gulkrona som f*ru* gitzsla

jd*er* begafuadhe til sith yt*er*ste testame*n*t ati for
he*n*ne siel troliga bidhin, ok swa huarff the q*ui*n-
nan aff he*n*nes syyn Än helga fr*u* kad*r*in h*er*
pa mykit vndra*n*des viste ey huart thz*ta* skedde
ok teddes he*n*ne j andeliga syyn so*m* hon jtke-
liga var van at faa aff gudhi ell*er* ok j lika*m*-
ligo*m* vthrönilso*m*, vände sik til tyäneste magdo*m*
so*m* när he*n*ne stodho ok sporde huart the q*ui*n-
nan kom som vedh he*n*ne taladhe The swar*ad*e
ok sagde Kärä fr*u*, nogh hördho*m* vj badhe idert
maal ok he*n*nes so*m* vidh*er* id*er* taladhe än ey
sagho*m* vj hona ok ey vithu*m* hwo hon var ell*er*
huart hon bleff, än vnd*er*lig*i*t är thz*ta* j varo*m*
öghom Snart skyndädhe sik the helga fr*u*en thz*ta*
ku*n*görä sy*n*ne helga modh*er* huilka hon viste
fulleliga när gudhi v*er*doga vara all twäkeligin
är*e*ndh vnd*er*sta ok befragha,, Än modhre*n*ne th*er*
vm ödmyukliga g*u*d bidhie*n*des vart he*n*ne gud-
liga ope*n*barat thz hafua va*r*it forne*m*pdä fr*u*
gitzsla siel so*m* tha nyliga var skildh vedh c*r*opp-
en j swe*r*ige ok kom til the helga fr*u*ena bedh-
a*n*des bône*n*nä hielp aff he*n*ne ok he*n*nes modh*er*
Ey longt ept*er* kom en fr*u* kad*r*ins tyänär*e* aff
swe*r*ige jngewald at na*m*pne ku*n*gör*e*ndes he*n*ne
fr*u* gitzsles sy*n*nes brod*er*s husfr*us* dödh ok j
bla*n*dh and*ra* förni*n*gh hafde han mz sik for-
nempda fr*u* gitzsles gulkrona so*m* hon hafde
giffuit thöm j testame*n*t ok hon plägädhe bärä
j syns liffs thyma ept*er* thy hon var aff högborna
konu*n*ga slekt aff norige, huilken väl höffdes til
husfr*u* tolko*m* högborno*m* h*er*ra so*m* h*er* karll

var sancte birgitte son Ok the gulkronan var
swa dyyr at aff he*n*nes vărdh leffde sancta bir-
gitta ok f*ru* kad*rin* medh allo the*re*s fŏlge aff
eth helt aar vm c*ri*ngh,, ¶ H*er* ma tu mărkiă huru
5 tăkka varo he*n*nes bŏn*er* gudhi, medhen sieler
j skerdzeldeno*m* stadde, tilstaddes aff gudhi til
he*n*ne' koma ok hielp aff he*n*ne beedhas,, H*er* merk
ok vnd*er*liga gudz fore*s*yn ok skipan, huilkin alt
văll ok sŏtliga skipar, han skipadhe ok vnd*er*-
10 liga j alla mattho mz the helga f*ru*ena ok he*n*nes
barno*m* sanctam birgittam j thy at swa so*m* han
hafde kallat til syn h*er* aff v*er*lde*n*ne th*e*n ădlă
h*erre*n h*er* ăggerdh f*ru* kad*ri*ns făstăswen at hon
tess frieligar*e* matthe staa ok bliffwa mz sy*n*ne
15 helga modh*er* j rom j syno*m* ănkiădom Swa togh
ok han til syn the v*er*doga f*ru*ena f*ru* gitzsla fra
h*er* karll at han ok fra hionelagx vmsorgh skilder
matthe thes frieliga*re* sŏkiă syna helga modh*er*
til room ok mz he*n*ne th*er* stonda j helgo liff-
20 u*er*ne som han ok giorde jn til dŏdhen Ok doo
Bl. 144. săliga j neapoli stadh j sy*n*ne pylag*ri*ms ferdh
mz sy*n*ne helga modher fara*n*de ept*er* gudz budh
ok viliă til the helga graff Huru han doo ok
huat tolamodh ha*n*s helga modh*er* hafde j ha*n*s
25 dŏdz tyma ok huat ăro ok vŏrdni*n*gh ha*n*s licame
giordes ok sielă rykt for sielena aff erche-
biscopeno*m* drŏtni*n*ge*n*e ok fle*r*om mektogho*m*
h*erro*m j sama stadh neapoli Ok aff ha*n*s dom
huru jo*m*f*ru* maria disput*er*adhe mz diefleno*m*
30 aff ha*n*s siels vegnă fy*n*ner tu dăgeliga ope*n*-
ba*ra*t sancte birgitte j he*n*nes reuelacionibus

Aff he*n*nes fatigdo*m* ok huru gudh hona margfalleliga ärädhe

Entidh gingo ärliga roma*ra* f*ru*r wt wr stadhen spatzse*ra* ok sik forlusta ok badho k*er*-liga sanctam birgittam at hon sculde vnna f*ru* 5
kad*ri*n mz thöm gonga ey for nag*ra* löslaat sculd ell*er* fafenga glädhi Vtan for thy at alle he*n*ne swa jnnerliga älskädhe at the alder ku*n*de mätthäs aff he*n*ne helge asyyn ok vmge*n*gilse Thy at
som hon vart fägerstä ok resogasta q*ui*nna til 10
c*r*opse*n*s vänlek, Swa var ok hon mykit ärligar*e* ok vänär*e* til sielena j allom dygdo*m* ok helgo liffu*er*ne, ok täk ok hugneligin j allars öghon s*er*deles for dygde*n*nä frägdh aff he*n*ne vidherla
vtspreddes swa väl so*m* aff helga modhrena Swa 15
at je*m*uel drötni*n*gar ok högbornä h*er*r*er* ok f*ru*r hedradho hona ok ärädho ok sagde sik sälä vara j thy the v*er*dogha varo at see ok vmgaas mz swa helga persona Thy at i swa mattho so*m* aff
he*n*nes kärästä h*err*e ok skapar*e* sigx j lesty*n*ne 20
Omnis turba querebat illum tangere quia virtus de illo exibat et sanabat omnes Aller almogen astu*n*dadhe han ha*n*na ok tagha pa hano*m* for thy dygden gik aff hano*m* huan sy*n*ne nag*er* han
ha*n*nade Swa ok the*n*nä dygdäfulla f*ru*en, alla 25
the hona sagho ok mz he*n*ne vmgingos lärdos ok vppuäktos aff he*n*ne dygdeliga ept*er*döme til bätre ok helgar*e* lifu*er*ne, ok läktos til siele*n*ne aff synde*n*ne krankdo*m* ¶ Nar the gongande ok
sik forlusta*n*de komo til vingardana vtan vm 30
stadhen ok sagho viinclasana hengiä vth ou*er*

gard*ana* ok and*ra* fruct*er*, badhe the f*ru* kad*rin* sik th*er* aff tagha for thy hon var lenkxt aff all-o*m* thöm ok myo ok spädh so*m* en liliä Nu tha the helga fatigdo*m*se*n*s älskerskä sculde syna 5 händ*er* ok arma vpräkkä ept*er* f*ru*ctena blygdes hon ey j blandh swa ma*n*ga dyrliga cläddä frwr aff syno*m* baro*m* armom ok snyppeliga platadh-o*m* ärmom Än alzualdog*er* g*u*d som vilieligan fatigdo*m* älskär ok fatig*er* var h*er* j v*er*ldena 10 for vara sculd ärädhe hona j syno*m* fatigdom ma*n*gom lwndho*m* helzt h*er* j tessa mattho at tha hon syna syndroga ärmär ok blikande arma vpräkte syntes allo*m* and*r*om f*ru*men swa so*m* hon hafde gulskynande ärmä alla könsteligast Bl. 145. 15 besatta mz dyyro*m* steno*m* huilka ok alla vndra*n*-des pa the sielfsyna synena ymso*m* gingo fram ok g*ra*nliga skodadhe ok ha*n*nadhe he*n*nes ärmär swa könsteliga skyna*n*de Ok sagde alle til he*n*ne pa väälst maal O madona kathe*r*ina O kärä f*ru* 20 kad*rin*, huar hafde thz*ta* troet ati so*m* sa*n*nan fatigdo*m* älsken, vilden bärä swa dyyrä ok kön-steliga ärmär Än j*n*the sagh hon sielff til th*en* könsteliga lithin ok g*u*d ärädhe ok anameligan beviiste he*n*nes fatigdo*m* j thessa mattho for 25 a*n*nars öghon

Eth a*n*nat aff thy samo

Naghat th*er* ept*er* än liffwa*n*ne he*n*ne helga mod*er* lagh f*ru* kad*rin* hardeliga sywk j fatiga sengh Än tha thz spordes j stadhen, en ärlige 30 h*err*e j roma*ra* raadh h*er* ludouicus at na*m*pne vilde hona sökiä ok hugsuala j he*n*nes krankdom

huilka han jnn*er*liga ok gudliga älskädhe Tha he*n*nes tieneste magder thz hörde at tolken är-ligin h*err*e vilde hona vithiä blygdes the mykit at han sculde hona see ok fy*n*na j swa fatigho*m* ok sywördogho*m* bonadh ffor thy til sengh hafde 5 hon ey a*n*nat än litit halm pa bara golffuet ok eth ömt halm clädhe ok eth fatigt hoyandh vnd*er* hoffudhet ok ou*er* sik en fatigan platadhan ma*n*toll Än h*err*en jhesus so*m* alt högferdoct forderfu*er* ok alla ödmyuka vphögh*er* han ärädhe 10 ok beprydde syna ödmyuka ok fatiga tienerska h*er* j ma*n*na öghom j jorde*r*iki ok yt*er*ligar*e* äu*er*deliga ärär ok vphög*er* j hy*m*me*r*iki Tha th*e*n ädle h*err*en mz möclo fölge aff ärligo*m* ma*n*no*m* ok roma*ra* f*ru*om komo jn th*er* the syuka lagh 15 Syntes thöm allo*m* so*m* hon laghe j ena affmattes könsteliga sengh hafua*n*des ou*er* sik ok alla sengena vtbreth eth salwn aff dyrästä lith alt besät mz gull ok könsteligo*m* steno*m* Swa at the alle sagde sik alder hafua seet swa dyyrt ok 20 könsteligit senge clädhe j alla roma*ra* haafuo*m* ok rikedomo*m* Än tha! the he*n*ne hafde helsat ok hugsualat ok gingo tädhän Sagde h*err*en til syno fölge ok tyänäro*m* mer*e* aff varku*n*nan än aff ondha akt The*n*nä godha f*ru*nar lidha h*er* mykin 25 fatigdo*m* ok holdas aff allo*m* for pura fatiga, thy the gäfuast borgha ok läna peni*n*ga aff and*r*om sik til vppehälde Thz va*re* nytteligar*e* raadh at the salde thz ou*er*mattes könsteliga clädhet so*m* vj th*er* sagho*m* nw alle j the*re*s hwse ok matthe 30 swa lenge väl liffwa aff thes värde, held*er* än tolkan fatigdo*m* liidha Th*zta* sagde th*e*n godhe

h*err*en ey vitandes huat thit var ok huru vnd*er*-
ligin alzmectog*er* [gud] ä̊r j syno*m* helgono*m*,
ey minzt j the*n*nä̊ helga f*ru*ena so*m* nu vmtalas

Bl. 146. Huru täkk*er* he*n*nes fatigdom*er* var jo*mfru*
5 marie

Etzsy*n*ne nar sancta birgitta j syns andhas
sö̊thmä̊ jnn*er*liga badh til jo*mfru* mariam j tessa
mattho O my*n* sö̊tästa f*ru* jo*mfru* maria jak
bid*er* tik vm thins kä̊rä̊stä̊ sons k*er*lek, at tu giff
10 mik tyna hielp hano*m* at ä̊lskä̊ aff allo myno
hiertä̊ Jak ke*n*ner mik va*n*maktoga til at ä̊lska
hanom mz swa b*r*innan*d*e k*er*lek so*m* mik til-
borde Thy bid*er* jak tik o miscu*n*de*n*ne mod*er*
at tu v*er*doges binda ha*n*s k*er*lek pa mith hiertä̊
15 Ok dragh thz til thin kä̊rä̊ son atskilt ok fiä̊rkat
fra allo*m* kö̊tzligom k*er*lek, ok dragh ä̊ thes fä̊stre
at thz ä̊r tyngre ¶ Tha sagde he*n*ne jo*mfru* maria
Velsignad*er* va*r*i han so*m* tik tolka helsor ok bö̊n-
er i*n*skyut*er* Nu ä̊n toch tik synes myk*i*t sö̊th ok
20 lusteligin my*n* vedhertalan so*m* tu jtkeliga faar ok
hafu*er*, gak toch likowä̊l ok plaata ok saman
sömä̊ thy*n*ne dotters kad*r*ins kiortell huilken me*re*
glä̊dz aff ga*m*blo*m* ok platadho*m* kiortell ä̊n aff
nyom Ok me*re* astu*n*dan hafu*er* at bä̊rä̊ ok sliita
25 grath valmall, ä̊n silke ell*er* alsko*n*s kö̊nstelig*i*t
clä̊dhe ¶ Helgh ä̊r hon so*m* swa frieliga ok fulle-
liga ou*er*gaff alt v*er*ldzligit ffor thy hon je*m*uel
ou*er*gaff syn eigen man ok bondha toch mz ha*n*s
goduilia ok sa*m*tykkio huilke*n*s licama hon ä̊l-
30 skä̊dhe so*m* sik sielfuä̊ Ä̊n ha*n*s siel ä̊lskä̊dhe

hon mer*e* än beggers ther*e* c*r*oppa, hon ou*er*gaff
ok syst*er* ok bröd*er* ven*er* ok fränd*er* lica*m*liga,
at hon matthe thöm hielpä til sielena andeliga
Ok ey skötte hon eller aktadhe v*er*ldzliga rike-
doma ok lusta Ok thy th*er* for*e* at hon ou*er*gaff 5
ven*er* ok fränd*er* for gudz sculd, äru he*n*ne til-
giffne alle he*n*ne synd*er* Ok thy stonde h*er* ept*er*
stadugh at he*n*ne scal gifuas hy*m*me*r*ik*is* riike
for v*er*ldzligan lusta ok sielfu*er* jhesus cristus
for ou*er*giffna bondan ¶ Ok alle the som he*n*ne 10
h*er* ept*er* hedra ok älskä sculu främiäs j gudz
hyllist ok ku*n*dscap for he*n*ne sculd,, O kär*e*
ven*er* salomon sig*er* Ey är th*e*n loffua*n*de ell*er*
p*r*isande so*m* sik sielfu*er* lofuar vtan th*e*n so*m*
g*u*d sielfu*er* lofuar Thy är the*n*nä v*er*doga f*ru*en 15
v*er*dogh alt loff blandh jorde*r*ikis me*n*niskior
huilka gudh sielfu*er* som syk enligha vthualda
lofwar ok ärär je*m*uel ha*n*s keysarliga modh*er*
hy*m*me*r*ik*is* drötni*n*gh jo*m*f*ru* maria allo*m* thöm
loffwar foruerffwa gudz ve*n*scap ok hyllist so*m* 20
hona hedhra See swa hedras th*e*n som konu*n*gen
vil at hedhras Ok thy är v*er*deliga tilbördokt at
he*n*nes loff ok äro Annunciet omnis ecclesia
sanctorum, ku*n*göre ok vphöghe aldra helg*ra*
ma*n*na kirkiä Thz är swa vith so*m* c*r*isten al- 25
moghe dyrkär sa*n*nan gudh ffiat fiat

Aff lydhno*n*ne dygdh ok olydno*n*ne odygdh

Bl. 147.

Altidh loffuadhe the*n*nä helga f*ru*en lydh-
no*n*ne dygdh ok alla til he*n*nä lukka*n*des ku*n*-
giorde hon i sik sielfuä huru täk hon är gudhi 30
ok olydhnan otäk ok at g*u*d so*m* sik sielfu*er*

ödmyukadhe j lydnona jn til dödhen laat*er* ey olydnona onäpstä a*n*tigi j syno*m* vyno*m* h*er* til c*r*oppen ell*er* ok j syndaro*m* äu*er*deliga til sielena, Thz hände tha the*n*ne helga f*ru*en leedh swa mykin dröffuelse for syns c*r*ops fägrindh ok vänlek sculd so*m* förr*e* sagdes aff at ma*n*ge mektoge h*erre* vilde hona valdtagha medhen j*n*the a*n*nat ku*n*de hielpä til at främiä the*re*s viliä At hon myk*i*t rädhe*n*des at he*n*nes lica*m*ligin fägrindh sculde ey värda he*n*ne sielfuä til sielä vaadha ok and*r*om til syndä tilfelle som gäfuäst händer. Thz*ta* rädhe*n*des leeth hon sik reedha nagra leedha ok ved*er*styggeliga smörilse ok sagde for syn sc*ri*ptefad*er* mest*er* ped*er* ok syna helga modh*er* at hon vilde mz thän sith anlit smöriä ok va*n*skapa th*er* pa at jngen sculde pa he*n*nes vänlek syndä Huilk*i*t badhe modhren ok sc*ri*ptefadr*e*n storliga he*n*ne forbudhw at hon j jnga mattho sik vanskapa sculde, tröste*n*des a *gu*d j hy*m*me*r*iki so*m* alt väl skapar at han ok vilde he*n*ne väriä ok beskermä fra alla skam ok vanfrägdh Än hon thz*ta* swa so*m* lönliga vilie*n*des görä at the thz ey vitha sculde, sätte sik vnd*er* en höghän sten hemeliga sik at smöriä Än gudh so*m* he*n*ne väl hafde skapat badhe til liff ok siel ok i sin eigen hägn ok for*e*syn tagit, thz ey tilstädhie*n*de, Full ginstan nidh*er* aff thz b*er*get ell*er* stenen hon vnd*er* sath, en stor sten pa he*n*nes hofudh ok swa hardeliga he*n*nes hoffudh krosadhe at the brästän synes j he*n*nes hoffudh scaall jn til domen Ok thy lärde hon allo*m* syst*r*om ok clost*r*om jo*m*f*ru*m lydhno*n*na holda j tesso*m*

ordho*m* Myna kärä systr*o*r bryten alder jd*ra* lydhno moth id*r*om forma*n*no*m* ok sc*ri*ptefädhro*m*, the so*m* ept*er* mik liffwa sculu ope*n*bara see j myno hoffde olydno*n*ne hä*m*pd so*m* my*n* kär*e* g*u*d mik gaff mik til rättelse ok andro*m* til foruarilse at loffuadha lydhno obryteliga holda Velsignad*er* va*r*i millaste g*u*d so*m* hwan en h*er* näpser so*m* han älskär, pa thz at han syno*m* vyno*m* äu*er*deliga spary j and*ra* verldh Thz önskädhe helge fadr*e*n jeronimus altidh sighie*n*des j syno*m* dröffuelso*m* O domine deus hic seca hic vre vt in eternum parcas O h*erre* gudh h*er* brän h*er* skär ok twinga at tu sidhan äu*er*deliga spary j andra v*er*ldh

Huru hon förde sy*n*nes mod*er*s been til swe*r*ige

Gjnstan eth aar var lidhit ept*er* he*n*nes helga modh*er*s dödh figh hon gudz budh at vptagha hen*n*es ben ok helgadomä ok thöm til swe*r*ig*is* fööră Huat jertekn ok stoor vnder gudh tha giorde for he*n*ne sculd ther j room ok allan väghen th*er* the färdädhes var*e* longt h*er* aff sc*ri*fua, toch fölgä h*er* naghar jertekn ept*er* ok mer*e* ma tu a*n*ner stadz sökiä Än ey bleff hon mer*e* än eth aar j sith fädhnes landh sidhan hon hafde syns helga moders ben heem fört ok ärliga skriin lagt Vtan skyndädhe sik ginstan aat*er* til room ept*er* danda ma*n*na raadh ok beggers *con*ue*n*te*n*s j vatzsten sa*m*tykkio Ok th*er* stodh sidhan j v aar j storo erffuodhe ok mödho vm vatzste*n*s

Bl. 148.

closters priuilegia foru*er*fuende, ok helga orde*ns* stadfestilse so*m* he*n*ne helga modh*er* ept*er* gudz budhi hafde stiktat ok vptag*i*t j vatzsten ok nw nyliga var th*er* vpböriät J huilko*m* v aaro*m* foor hon ok mödde sik c*ri*ngo*m* ma*n*gh landh ok städh*er* huar*is* pafuen tha färdadhes ok holt sin gardh alle stadz leffua*n*des syns helghetz jertekn ok helga ept*er*dömilse som hon allo*m* beviiste, ok lyyste gudz almoga som en clarasta stiernä ell*er* bry*n*nande lyktä ept*er* huilka otallige vplystes ok vpwäktes til syndä bätr*i*ngh ok syns gudz ku*n*dscap Swa at je*m*uel sielfuer pafuen vrbanus ok alle ha*n*s cardinala huldo hona j största vördho ok for ena helga q*ui*nno seändes gudz nadha sken ope*n*barliga j he*n*nä skyna ok dagliga ökäs Enka*n*neliga th*e*n yperstä v*er*doga h*erre*n h*er* elziarius cardinal leth sik mäst vordha at främiä all he*n*nes är*e*ndh ok helga astu*n*dan j pafua*ns* gardh til en sälän ändhä

¶ H*er* sc*ri*fuas nag*er* jertekn so*m* helga f*ru* kad*ri*n giorde lifua*n*des sidhan hon andra ferdh kom til room

En ädhell romara h*erre* latinus at na*m*pne hafde ena högferdogha f*ru* til syst*er*, huilken vtan room j syno*m* änkedom ok sielfs volde oskelliga lefde j skörhet ok c*r*opse*ns* lusta, ä thes me*re* ok värre at hon me*re* manadhes ok straffadhes aff synom brod*er* ok fle*r*om dygdeligo*m* h*er*rom badhe v*er*ldzligo*m* ok andeligo*m* Än pa thz siizsta kom he*n*nes brod*er* hona th*er* til mz

möclo erffuodhe ok böno*m* at hon sculde koma til
room at staa th*er* j naghan thyma mz the helga
f*ru*ena f*ru* kad*ri*n, väntändes hona faa besy*n*nilse
ok vmve*n*dilse aff syno ondho lifu*er*ne vm thes
helga f*ru*ens vmge*n*gilse ok helga lifu*er*ne so*m* 5
ok skedde Naghat ept*er* the f*ru*en komy*n* var til
room mz möclä högferdh ok storo bälde, fliadhe
alzualdog*er* g*u*d so*m* alla vil frälsä ok jngan for-
tappa at hon vart starkliga kranc til lica*m*en
so*m* longo hafde va*r*it vadheliga kra*n*k til sielena, 10
huilke*n*s krankdom*er* swa växte at alle läkär*e*
jäffuädhe ok miströste vm he*n*nes helso Än he*n*nes
ädlä brod*er* leth sik ä thes me*re* voorda vm
he*n*nes siels helso, huru me*re* ökädes ok dagliga
växte lica*m*ens krankdom*er* Offta mana*n*des syna 15
syst*er* sielfu*er* ok mz fle*r*om godhom h*er*rom ok
sk*ri*pta fädhro*m* at hon sculde sik fulleliga sc*ri*pta
for alla syna synder Än hon ilherzk ok stadugh
j syna for*e*tagno ondzsko allo*m* swar*ad*e j ena
mattho At iak är yvort sc*ri*ptat ok ey behöfu*er* 20
nag*er* yt*er*mer sc*ri*ptemall ell*er* begärär,, Tha th*e*n Bl. 149.
ädle h*er*r*e*n saagh at ha*n*s raadh ok manan ku*n*de
j*n*the blicka ell*er* veeka he*n*nes harda hiertä Gaff
han sik ynn*er*liga til the helga f*ru*ena frw kad*ri*n,
fulleliga tröstendes til he*n*nes helghet at hon 25
mektogh var*e* mz gudhi he*n*ne foruerfuä hierte*n*s
ang*er* ok san sc*ri*ptemall at görä for sin dödh
Huat me*re* the ädlä f*ru*en var r*e*dhaboen til
he*n*ne gaa so*m* hon ok var til alla sywka ok be-
dröfdä en mildh modh*er* ok varku*n*sam hielper- 30
skä j allo*m* nödhom Tha hon til he*n*ne kom ok
vnderstodh aff he*n*nes swaru*m*, he*n*nes hiertä va*ra*

kalt ok obögeligit til sielenne helso, ffull hon sielff a knä ok badh alla samaledhes falla ok ynnerliga bidhiä til alzualdogan gud at han for there ödhmyuka matthe verdogas sökiä hennes
5 hiertä ok til anger ok räth scriptemal at görende ödmyuka Nar the nagra stundh swa bidhit hafde, syntes openbarliga en tyokker ok aldraswartasta röker vpfara wr tyberis flodh ok j syhwalfwa mattho stort som eet höö lass hängiä
10 j vädhreno ouer thz hws ther the sywka jnnelagh Aff huilkom rök kom ok swa mykit mörker jn j sama huset at jngen gath ther annan see eller kennä, daghenom toch varande j syna clarasta makt ouer alla verldena Jngom var her vm
15 jeffuende at thz sama mörkret som hennes fatiga samueth hafde ynnan til forhärtzskät ok bemörkrät nw ey nalkadhes til vsla sielena, hafde ey gudz nadha lyws vm hennes helga böner myllan komit, huilkit nogh j thy openbarliga
20 syntes at näästä hws thy huseno the syuka ynnelagh vart mz störstä fasa ok bulder aff thy vadheligo mörkreno vtgik nidherslagit til jordena ok swa stoor räddoghe begrepp alla thöm ther närstaddo varo at the jnthe foreuisto vtan dödzens
25 räddoga ok heluitis mörker· Aff tessom fasa ok jämerliga gnyy ok bulder vart the syuka swa förfärät at hon bradheliga mz badhom handhom grepp j fru kadrin ok starkliga sik vedher henne hult ok tryste ey vitandes annat än hon sculde
30 bortföras aff ondhom andhom Som ok när skeet hafde, hadhe ey helga quinnanna helga böner forestondet Hon ropadhe mz höghä röst ok sagde

O helgasta fru kadrin, helgasta modhers helg dotter, hielp mik vsla j tessä nödh at iac ey aff dieflomen bortföres wr thyna asyyn Jak vil kerliga görä alt thz tu mik raadher ok abyudher The helga fruen thennä vmvendilse seandes full 5 a sin knä lofuadhe ok ärädhe alzualdogan gud som altidh hörer synna vyna böner ok akallan ok altidh är thöm när som a hanom j sannyndh akalla ¶ Huat mere epter helga fruenne radh snart kallas godher scriptefadher ok nw anamas 10 mz hiertens lenktan, huilkens nampn ey förre matthe nempnäs Hon scriptadhe sik flerom synnom mz ynnersta grath ok hiertens anger, ok ginstan vm morghonen epter, gudliga taghnom allom thes helga kirkes sacramentis, säleliga sielädhes hon 15 ok foor aff tessa världh hulpen ok störkt aff thes helga fruens bönom ok närwaru

Helga fru kadrin stadda j neapoli stadh, Bl. 150. kom til henne en fru mykit mektogh ok höögh j verldzligo volde, claghandes for henne, at hen- 20 nes eenda dotter, nyliga vtgifuin ärlighom manne, qwaldes omilleliga ok ohörliga vm nätter aff skörhetzens andha, huilka blygeliga nödh the ey thordes eller derfdes for nagrom clagha aff synom vynom Än for thes helga fruens namkunnoga 25 velfrägdh ok helghetzens nymäre tildyrfdes the henne kungörä sin bedröfuelse, tröstendes at frälsäs vm hennes helga böner aff tolkom vandha Tha the ädlä fruen hörde hennes ynkeliga claghan rördes hon ouer hennes ysäldh aff ynnerstä hiertä 30 Ok full a knä ok lass tysteliga ena Aue maria vedh sik, huilkit hon lärt hafde aff synne helga

mod*er* ok altidh itkadhe swa offta hon atspordes vm nag*er* raadh ell*er* nödhe*n*nä r*e*ddnigh Ok sidhan gaff thöm allo*m* helsa*m*ligasta raadh ok s*er*deles the*n*nä q*ui*nno*n*na At hon sculde sik
5 grant ok y*n*n*er*liga sc*r*ipta for alla syna synd*er* Ok sagde so*m* santh är At for*e* osc*r*iptadha synd*er* tha tilstädh*er* g*u*d offta dieflen at qwäliä thöm so*m* ylla lifuandes gaa osc*r*iptadhe, for the*re*s synd*er* Hon badh ok badha modhrena ok
10 dottrena, hwar dagh viij dagha vm c*r*ingh vtan sko ok liinklädh*er* gonga til helga korss kirkio ok thes gudliga amy*n*nas gudz pyno mz vij pater noster ok vij Aue maria hwar the*re* Ok sagde sik g*er*nä viliä for thöm bidhiä än toch iak ke*n*-
15 nes mik thes ou*er*doga Q*ui*nnonar giorde som thöm var radhet ok viij[de] daghen komo gladha at*er* til the helga f*ru*ena takkandes h*err*e*n* gudh ok loffuandes j syna helga tienerska Ok kendes ope*n*ba*ra* the vnga q*ui*nnan at nattena for viij[de]
20 daghen swa tidh so*m* diefulen plägädhe hona gäfuäst qwälia syntes han he*n*ne ope*n*barliga j ald*ra* styggästä skapilse, ok rädheliga hota*n*des he*n*ne sagde fforba*n*nat va*r*i the birgitte dott*r*en aff swe*r*ige, huilken tik frälste fra mik swa at
25 jak nw alder ma at*er* til tik koma Än velsignat va*r*i hon nw ok äu*er*deliga so*m* tolka makt hafde aff gudhi je*m*uel ou*er* ondha dieflä

En ärlighin f*ru* j room hadhe swa harda lykko at hon födde vij barn all dödh a slagh
30 ok th*er*for*e* mykit hatadhes ok sywördes aff syno*m* ma*n*ne Än he*n*ne swa nw som förr*e* hafua*n*des va*ra*nde räddes hon storliga at vanliga

sculde he*n*ne ey hända van*er* vaadhe Hon gik ödmyukliga til helga f*ru* kad*ri*n, vita*n*des hona vara ena helga q*ui*nno ok väl mz gudhi höördä ok ku*n*giorde he*n*ne sin sörgeliga stadga bidhiendes ödmyukliga vm hielp ok r*e*ddnigh j tol- 5 kq*m* vaadha The helga f*ru*en gaff he*n*ne nagh*er* stykke aff sy*n*ne helga modh*er*s clädhen ok badh he*n*ne thöm bärä pa sin licame th*er* til hon barnet födhä sculde ok lofuadhe sik viliä th*er* sielfuä närstadda vara som hon ok giordhe Nar tymen 10 Bl. 151. kom at barnet födhäs sculde sändhe hon ept*er* the v*er*doga f*ru*ena huilken ginstan sik til he*n*ne skyndädhe ok allo mattho ödmyukliga tyente th*er* til gudh gaff nadhena at hon födde ena dägeliga liffuandes dott*er*, huilka fad*r*en ok modhren 15 sancte birgitte ok the helga f*ru*ena til loff ok amy*n*nilse kalladho ok nä*m*pdo birgittam tha hon döptes Ok swa vart hon the förstä thz na*m*pnet figh ok pa sik togh j roma*ra* riike Aff huilko jertekne vart stor glädhi j allo*m* stadheno*m* ok 20 ökädhes thes helga f*ru*ens helghetzse*n*s frägdh ou*er* all landh ok städh*er* swa at alle flykte til he*n*ne j huat helzt nödh the stadde varo Ok hultz hon for ena helga q*ui*nno vidherlä ou*er* all riken for the vnd*er*liga g*er*ni*n*ga g*u*d mz he*n*ne giorde 25

Huru vathnet rympde vtan he*n*nes helghet

Thz hände at romara flodh som kallas tyberis vpflödde ok vpuäxte swa bradeliga ok vnderliga at vathnet gik ou*er* the höghä broena so*m* gaar til sancte johannis lateranensis kirkio 30 ok ou*er* sancte jops kirkio hwar*is* so*m*liga mu*n*ka

druknadho so*m* ey ku*n*de snarliga vndan rymä, huilken flodh swa vnd*er*liga växte at hon gik mith pa sancte katherine kirkio väggär, so*m* ope*n*-bar märke vthviisa jn til domen J the*nn*ä owana
5 ok alder för sedda nödh ok bedröfuelse vänthe sik alle romara ey a*n*nat än allers stadze*n*s ok landze*n*s forderffu*e*lse ok forgo*n*gilse Ey vetha*n*-des huat j tolko*m* bradeligo*m* vaadha var*e* til raadha taghande H*er* var ey i rom lenge vm tala
10 ell*er* dagtinga for thy flodhen itkeliga växte, ou*er*gik ok forderfuädhe otalliga gardha, högha borghar, viingarda ok alsko*n*s bygni*n*gh Swa at sielfu*er* pafuen, cardinala ok alla romara höf-dingä ok förste endrekteliga gripu til eendha
15 raadhe at gaa ok sökiä the helga f*ru*ena j huilka the ope*n*barliga sagho skyna gudz makt j storo*m* jerteckno*m* ok vnd*er*ligom g*er*ni*n*gom Ok baadho he*n*ne alle mz störstä ödhmyukt thöm ok the*r*es stadh til hielp ok r*e*dd*n*igh koma Än he*n*ne
20 dwäliände ok sik til swa höghä g*er*ni*n*gh ou*er*d-oga räkne*n*de, störstä nödhe*n*ne je*m*uel at*r*en-gände, togho the the helga f*ruena* mz makt ok swa som nödogha ledde hona gratande ok sik jämerliga ou*er* thöm barma*n*de til flodhena, ok
25 mz alla makt j vathnet skutu, ey hafuandes a*n*nat til raadha rwme Se vnd*er*liga gudz g*er*-ni*n*ga j syno*m* helgono*m*, h*er* vpnyädhes thz ga*m*bla jerteknet so*m* skedde j ioswe p*ro*pheta*n*s tyma nar jordanis flodh drogh sin strom til ryggä
30 ok stadnadhe for gudz almogha Swa h*er* nw, ginstan helg*ra* q*ui*nna*n*na föth*e*r til vathnet komo, at*er*drogh sik flodhe*n*s strom*er* mz vällände brätz-

sko ok största styme swa at mz en hast ok swa
so*m* j enom pu*n*kt ell*er* öghnä blek var flodhen Bl. 152.
ok strömen j syno ga*m*bla laghi Huat ropp ok
glädhins skry th*er* tha vart j tessa ope*n*bara ok
vnd*er*liga gudz g*er*ni*n*gh vithna alle the j romar*a* 5
stadh tha boodde Jngen var th*er* högh*er* ell*er*
laag*er* vng*er* ell*er* gamall ey held*er* aff clärdom-
eno*m* än aff leekma*n*no*m* som ey mz högxstä
rööst lofuadhe ok ärädhe gudh huilken syno*m*
vyno*m* je*m*uel makt gifu*er* ou*er* oskelliga elementa 10
Tha almoghans skry ok vnd*er*liga athhäfuor sak-
tadhes ok alle hafde loffuat ok ärät gudh j syno
helga tienerska Vpstodh hed*er*ligin h*erre* petrus
prior aff aluast*ra* ok beddes lywdh ok sagde O
ädlä romara höfdingä ok alle fle*re* h*er* när stadde 15
är*en* badhe jnle*n*ny*n*ge ok frömende Merken thz*ta*
vnd*er*liga jerteknet ok hafuen gra*n*liga j jdhro
amy*n*ne ffor thy j tilkoma*n*de thyma scal än
spöriäs ok ra*n*tzsakas ept*er* the*n*nä ok fle*r*a vn-
d*er*liga g*er*ni*n*ga huilka alzualdog*er* g*u*d v*er*dogas 20
görä mz tessa syna helga tyäneste q*ui*nno Thz*ta*
sagde th*en* v*er*doga h*er*ren vtan jäff aff thöm
helga andha milleliga tröstendes til alzualdogan
g*u*d at än sculde j tilkoma*n*de tyma gudz ven*er*
läthä sik vordha vm he*n*nes helgilse ok stadfe- 25
stilse aff helga fad*r*en pafuan so*m* hon sik tha leth
fulleliga vordha vm sy*n*nes helga modhers hel-
gilse ok canonizacione

¶ Hwar kan räknä ell*er* vpsc*ri*fua all the
jertekn ok vnd*er*liga g*er*ni*n*ga som alzualdog*er* 30
gudh ma*n*go*m* giorde j ma*n*gom landskapo*m* vm

tessa syna helga tienerska j the xxv aar hon
vandradhe mz syna helga modh*e*r til jherusalem
ok flera helga städh*e*r ok stadliga mz he*n*ne bleff
jn til dödhen so*m* förr*e* sagdes Ok j the v aar
5 hon sidhan stodh j room nar hon andra ferdh
tidh at*er*kom Ok hafde säleliga främiät the är*e*ndh
hon foretag*it* hafde vm sy*n*ne modh*e*rs closter
ok nyya ordhen j vatzsten huilko hon foruerfde
mykit afflat ok könsteliga priuilegia j huilko hon
10 mäst leeffde syn amy*n*nilse allo*m* ept*er*koma*n*do*m*
j äu*er*deligo*m* velsignilse Nar alt var swa väl
ändät ok gudz vilie var at hon sculde aat*er* til
sith fädhnes landh fara figh hon ey eens helga
fad*r*ens pafua*n*s högeliga velsignilse Vtan je*m*uel
15 ha*n*s helghetz könsteligin ledha b*r*eff til alla h*er*ra
ok förstä städh*e*r ok landscap ou*er* alt valandh
ok alla tytzsko tu*n*gona at alle sculde hona
foorda ok främiä vnd*er* högxta pafua*n*s hämpd
ell*er* hyllist Ok til mer*e* k*er*lex ok fad*er*lighetz
20 jertekn fliadhe th*e*n helga fad*r*en vrbanus pafue
he*n*ne en ädlän ok mektogan h*er*ra aff roma*ra*
raadhe til värnäre ok fölgiär*e* alt ou*er* tytzskä
b*er*gen,,

¶ J huat hedh*e*r ok vördho vart the helga
Bl. 153. 25 f*ru*en holden ok huru k*er*liga anamat aff allo*m*
h*er*rom ok förstо*m* ok hed*er*liga foreseedh j allo*m*
ved*er*torffteligo*m* tingo*m* ou*er* alt tyzlandh ok
alle stadz hwar*is* hon vandradhe th*er* var*e* langt
aff sighiä J allo*m* stadhu*m* ok rwmo*m* tilflycte
30 til he*n*ne hed*er*liga forsty*n*nor drötni*n*gar h*er*tog-
y*n*nar f*ru*r ok andra ädlä q*ui*nnor Räkne*n*des
j thy sik säala vara vm the je*m*uel v*er*doge var*e*

tagha eller hanna hennes kiortel foldh, än sidher
see hennes helga vmgengilse ok höörä hennes
helsamliga raadh ok manilse, som hon allom gaff
til henne komo huru the sculde sik forwara ok
fradragha tesse vsla verldz swikliga smyker ok 5
fafenga glädhi Hon straffadhe jemuel ok awiitte
aldra handha folkx synder ok manga handha
osidher j ouerflödheligom ok högferdoghom clädhä-
bonat ok cropsens ouermattes kräsligo lifuerne
som fläste verldenne älskärä pläghä Swa at mange 10
mektoge persone badhe men ok quinnor aff lagde
allan fafengeligan ok högferdogan clädhäbonat
Taghandes pa sik enfaldogh clädhen ok skelliga
maattho j alla licamliga vedertörfft Ok stadfäste
sin helga lärdom ey eens medh syno eighno 15
helgo lifuerne ok epterdömen vtan jemuel mz
mektoghom jerteknom ok vnderligom gerningom
som alzmectoger gud allestadz beviiste ok giorde
vm syna helga tienerska

sanauit collisum per currum et rotas 20

J hennes hemferdh tha hon kom til prytzsen
ok mykit vanmaktat ok tröttät aff langom ok van-
samligom vägh leth sik ok sith fölge vaghna medh
vaghnom hände at en aff hennes tyänärom somp-
nadhe sitiende j vägnen ok nar hästäna kördes 25
hasteliga nidher fore eth hökt bergh full han
nidher vnder hästä fötherne ok badhe aff häst-
omen ok swa aff hyulen krosadhes all hans been
sunder Swa at han näpliga syntes liff j hanom
eller gath andhan draghit tha han aater lyptes 30
vp j vagnen The milda modhren seandes hans

vadheliga fårdh ok dödze*ns* nalkilse jnn*er*liga
gaff sik til gudliga bönä Ok mz syna lyna händ*er*
toogh s*er*deles pa huan lym so*m* swnd*er* var
krosad*er* badhe j ryygh riffwio beno*m* handho*m*
5 ok fothom läsendes s*er*deles til hwan lym Aue
maria Än swa braat he*n*ne helga händ*er* komo
vedh huan lyme*n* tha samanfastnadhe alt thz
swnd*er* var krosat ok aller värker vmve*n*des j
glädhi Swa at th*en* so*m* nw näpliga gath dragha
10 andan y*n*nan litzsla*n* tyma spra*n*gh han helbrögde
nidh*er* aff vaghnen ok lopp til footh alt thz vagn-
en fårdädhes fra*m* aat jn til qwälden Thz*ta*
vithnadhe twe märkelige män aff danzck so*m* j
he*n*ne fölge komo mz he*n*ne aff room ok ku*n*-
15 giorde for alt folket j stadheno*m* thz*ta* jertekn
ok ma*n*gh a*n*nor som the seet hafde vmgo*n*g-
Bl. 154. a*n*des mz the helga f*ru*ena Ok alle loffuadhe
ok ärädhe alzualdogan gudh swa nw j dottrena
so*m* tilför*e*nne j modhre*na* nar he*n*nes helga ben
20 mz stora äro ok jerteknom fördes gyno*m* sama
stadh jn til sw*e*rige so*m* tu a*n*nar stadz sc*r*iff-
uat fynner

Huru hon straffadhe korsh*er*rana

Nar hon komy*n* var til danzck straffadhe
25 hon ope*n*barliga ok awitte the mektoga h*er*ränä
j thy landeno so*m* kallas korsh*erre* for the*res*
ondha ok olagliga liffu*er*ne j thy at the syna
r*e*glo ok loffuan j jnga mattho huldo Ok tröste-
liga ku*n*giorde thom ok allo*m* almoghanom th*en*
30 rädeliga doom ok ope*n*barilse so*m* gudh hafde
theet ok ope*n*ba*ra*t he*n*nes helga modh*er* sancte

birgitte, vm the sama korsherrana huat hämpd ok plaagha thöm sculde snart ouerkoma vm the sik ey bäträ vilde aff theres vyllo, huilkit thöm ok nw är alt vedherfarit som thz scrifuas j hennä helga bokom Ey räddes the helga fruen theres verldzliga makt eller bälde vtan trösteliga taladhe ok kungiorde gudz budh ok viliä badhe for herrom ok förstom ok ey skämdes eller blygdes j theres närwaru for thy gudz nadha snylle var fulleliga jnsät j hennes läppä, huilka alla henne owener ok gudz ey kundo j mintzsto motesigiä for thy gudz andhe taladhe j henne Nu for thy at then som brutligin är j nagra ondha är snart forfärädher, thy at vrangheten är hwariens trygh, matthe the stora herrana sta ok tighiä for ena klena jomfru ey hafuandes vrsäkt frambärä hwaris sanheten trösteliga taladhes ¶ See käreste vener gudz alzualdogx vnderliga gerninga Swa som sancta katherina aff grecia ouerwan maxencium keysare ok the l dyrästä mästärä Swa thennä var helga katherina aff swecia straffadhe ok forwan möclä flera könstogha korsherra ok leefde jemuel ther syn amynnilse j velsignilse til äwigtidh j blandh okendo folke,, Mykit liika äru ij helga katherine j theres helga lifuerne Stor ärä är katherine aff grecia syns jomfrudoms ospieldat blomster, ey mindre lön hafuer ok vårdh är katherina aff swecia, huilken lagliga manne gifuin vtan syndh matthe spiäldäs ok ey vilde, tree aar vm kringh serdeles liggendes j hwse eeno vnder hyonelagx loffliga höffuetzlighet, gömde ok beuaradhe osmittadhan syns jomfrudoms älskogha

Stort vnder är j katherina aff grecia at hon j swa möclo vaalde ok konungxliga kräslighet ok j syns blomstrandes vngdoms sielfs voldh ey
Bl. 155. spiäldädhes thy at gudz son hona anamadh hafde
5 til syna kärä Ey mindre vnder ok ärä är j vara helga fru kadrin aff swecia huilken vilieliga aterlefdom synom verldzligom kärästom fästäswen ok hanom her aff verldenne aff gudhi kalladhom, aff hanom osmittat alder vilde mz naghrom smit-
10 tas, än toch aff mangom högbornom herrom ther til vtwaldh for allom androm Hwarfore gudh fader j hymmeriki hona enkanneliga keeste sik til dotter Sonen til älskeligaste brudh Ok then helge andhe til sith kärästä fatabwr ok hwila-
15 rwm,, The verdoga fruen katherina aff grecia vandradhe ok ouerfor sith eighet rike ther görendes jertekn ok vnderligh tingh Thennä ädlä vaar kadrin ey eens prydde ok ärädhe sith fädhnes rike vtan jemuel allan verldz störstä deell
20 som är fra swerige ok jn til helga graff vp fylte mz syns helghetz skynande lywse Gladliga tolde sancta katherina aff grecia alskona pynor for sin kärästä Ey myndre astundan hafde vaar helga patrona martilse krona at faa vm gudhi swa
25 täktes, huilkens toch alt liffuerne jnthe annat var än martirium, j störstä aterhald, cropsens twingan ok til sin kärästä gudh älskogans lenktan Swa at hon dagliga sagde til helgom englom j synom gudligom tankom ok bönom O j syons
30 söner, kungören mynom aldrakärästä at jak twinar ok forwanskas aff kerleksens hitha Swa at iak nw högeligast astundar swnderlösas ok vara mz

myno*m* kär*e*stä h*er*ra ok älskäre jhesu cristo O
huar frälser mik aff tessom dödhelica lica*m*e at
jak maghe th*e*n fy*n*na ok see j syno äro so*m*
myn siel astu*n*dar ou*er* alt astu*n*delig*i*t J tolka
älskogans lenktan gingo budhbärär*e*ne som äru 5
helga engla dagliga mellan brudgu*m*man ok
brudhena jn til thes at astundadh ändä lyktän
kom j huilka hon mz sälo*m* lica*m*ligom dödh
vpböriädhe ok vndfigh äu*er*deligit liff j hy*m*-
me*r*iki 10

Nv som forr*e* sagdes nar the helga fr*u*en
hafde sik naghan tyma hwilat j prytzen ok
ändhät sin är*e*ndh ok gudz budh mz korsh*er*ränä
ok almoghano*m* j stadhen ok ou*er* alt landet som
til he*n*ne flykte Vm conmemoracionis sancti pauli 15
dagh lagde hon a stadh til swe*r*ige mz syno fölge
ok jnnan faa dagha halp he*n*ne alzualdog*er* gudh
väl til sudh*er*köpu*n*gx hampn mz allo syno Snart
spordes he*n*ne hugneliga tilque*m*dh ou*er* alt land-
et ok saman sankadhes jnnan faa dagha otal- 20
ligen mooghe, hedh*er*liga h*er*ra kirkie*n*nä p*re*lata
r*e*nliffues me*n*niskior nv*n*nor ok mvnka riddara
ok swena ffrwr ok högborna mektoga q*ui*nnor,
vnge ok ga*m*ble leekte ok läärde alle saman
komo at fäghnä ok fölgiä the helga fr*u*ena jn 25 Bl 156.
til vatzstena hwar*is* hon nag*er* aar til för*e*nne
hafde at*er*sät helgan panth sy*n*ne kär*e*ste modh*er*s
been ok helgedoma Ey giordes thz*ta* vtan sak
The viste väl alle at thz helga byet sculde ey
thomom vingom heem til landha flyygha Vtan 30
alla veghna lööd mz helg*ra* ma*n*na beno*m* ok
helgadomom swa som een jdhen ok nööff by

hembärändes til sin bystok ympnogha helghetze*n*s ok helgadoma*n*na klaasa Medh huilko*m* hon ärät ok margfalleliga begafuat var j rom ok and*ra* helga städh*er* s*er*deles aff. the v*er*dogha f*ru*ena
5 drötni*n*gh joha*n*na j neapoli ok ma*n*go*m* hed*er*-ligo*m* h*er*rom cardinalo*m* biscopo*m* p*re*latom ok v*er*ldzligx voldz h*er*rom ok förstom, Ok thy verdskylleliga tilborde he*n*ne hed*er*liga heemföl-giäs mz huilka thz*ta* ytterstä c*ri*stedoms konu*n*gx-
10 lig*it* rike swa mykit goth vndfigh at vj maghom nw aff he*n*ne sighiä thz so*m* salomon sc*ri*fuer aff gudz snylle Venerunt nobis omnia bona pariter cum illa et innumerabilis honestas per manus illius Oss tilkom mz he*n*ne alt goth ok otalligen höff-
15 uetzlighet vm he*n*nes händ*er*, thz är vm he*n*nes helga g*er*ni*n*ga ok liffu*er*ne J the*n*nä färdena ok ärligo följgeno fra sudh*er*köpu*n*gh jn til vatzsten, p*re*dikadhe r*e*nliffues ok helg*er* h*erre* h*er* ped*er* p*ri*or aff aluast*ra* j hwa*r*iom stadh ok thorpe,
20 ku*n*gör*e*ndes thz han longliga seeth ok vthrönt hafde Medh [huat] stora ääro ok gudliga vörd-ni*n*gh alle som för är sagt hedradhe ok ärädhe the helga f*ru*ena, Ok huat stoor vnd*er* ok vnd*er*-ligh jertekn gudh alzualdog*er* mz he*n*ne ok for
25 he*n*ne sculdh vidherla ou*er* v*er*lde*na* beuiiste j huilko*m* hon sik jnthe tilsc*r*eff eller tilräk-nädhe vtan alt gudz nadh aff huilko*m* alt goth vtgaar Ok sy*n*ne helgasta modh*er* sancte bir-gitte vm huilke*n*s loff ok vphögilse hon sik alla
30 vthlagde

Huru hon vnfigx j domk*ir*kio*na* j lynkopu*n*gh

Ey är tighände mz huat äro ok vördni*n*gh
hon vndfangen var j domkirkio*na* j lynkopu*n*gh
Först aff v*er*doga fad*r*en aff helga amy*n*nilse
biscop nigles som he*n*nes helga modh*er*s ordi*n*s 5
var ok är förste institutor ok högxte fundator
Huilken swa braat han fornam he*n*nes hed*er*liga
tilque*m*dh ok nalkan til stadhen, tilredde han
könsteligasta processionem sielfu*er* gongandes
moth he*n*ne lonkt wth wr stadhen mz helgedomom 10
ok allan clärdomen canokko*m* prebendatis choor-
p*re*stom mu*n*kom ok deghnom ok allo*m* stadze*n*s
jnbyggäro*m* vngom ok ga*m*blom Vtan otalligan
moogha so*m* alt jempt tilflycte ok dagliga ökädhes
aff allo rikeno som förr*e* sagdes J allo*m* kirkio*m* 15
ok clost*r*om ringdes klokkonar, vrghonar stymadhe
j fägerste lywdhe, baswner harpalek*er* ok alskons Bl. 157.
leekara anbudh leektos ok hördes j allo*m* gathu*m*
ok allo*m* vinclom sangara anbudh ok frögde*n*ne
lywdh Swa at ey tyktes tha vara a*n*nat p*ar*adyss 20
til ell*er* nagh*er* mer*e* glädhi än he*n*ne fölgde alt
jn til vatzsten Tha hon kom jn j domkirkiona
ok hafde th*e*n hugneliga panthen hon hemförde
hed*er*liga jnsät j sac*r*istiona som var otalliga
helgedoma som förr*e* sagdes kalladhe the v*er*doga 25
f*ru*en th*e*n helga fadren biscop nigles ou*er* ena
siidho mz syno v*er*doga capitulo Ok ku*n*giorde
thöm mz störstä ödhmyukt alt thz he*n*ne vordadhe
ok huat hon ändhät hafde, huat hugnat ok glädhi
hon heemförde aff pafua*n*s gardh som var sy*n*- 30

nes helgasta modhers badhe ordins ok reglonne stadfestilse, otalliga bullas papales ok cardinala breff pa afflat ok högeliga helga ordins priuilegia ok mykit annat som langt vare aff sighiä eller
5 scriffwa ¶ Nu tha thzta var alt kungiort ok ouertalat mz faom ok gudligom oordhom, toogh hon först fore sik helga fadren biscopen ok ouervan han mz dotterliga vördningh ok awiitte vm nagra oskelliga fasto ok affhart liffuerne ok licamens
10 twingan som han hafde sik foretagit Thy at han hafde nw j longan tyma jnlykt sik ensamer varandes jtkeliga j fasto ok gudligom bönom ok andeliga skudhan, allo biscopligx embetes vmsorgh ouergiffno ffor thy hanom lenktadhe swn-
15 derlösäs ok vara mz cristo Ey for syns embetes tunga ok erffuodhe, vtan for thy at omilt herscap j rikeno ok viller almoghe j allo mattho oskelliga ok ogudliga lifdo, nidhertrykkendes clärdomen ok kirkionne lagh ok priuilegia huilkit
20 then helga herren ey forstyrä kunde vtan syns clärdoms ok synnes kirkes storan skadha ok vaadha Ok thy innelycte han sik til fasto ok gudliga böner som äru andeliga manna vapn, mz thöm foruerffuendes aff gudhi thz han ey mz
25 verdzliga makt forstyrä matthe ¶ Än tha then verdoga fadren hafde hört helgra quinnonne raadh ok snyll oordh, vthualde han twingas ok dröfuelse liidha mz gudz almoga, räknendes thz vara störstä rikedoma, at bärä gudz vanhedher
30 j späkt ok tolamodhe, ffor huan sculd ok then helga biscopen högeligast hedradhe ok j största

vördhni*n*gh hult the helga f*ru*ena seandes gudz andha snylle j he*n*ne vara ok gudligx viisdo*ms* lyws openbarliga j he*n*ne skyna

Huru hon kom til vatzsten

Bl. 158.

Tha th*e*n v*er*doga fad*r*en hafde the helga 5 f*ru*ena holdet nag*ra* dagha vedh syna ärliga do*m*-kirkio sik til hugnat allo*m* clärdo*m*eno*m* ok menogha landet, folgde th*e*n godhe fad*r*en helga dottrena heem til sy*n*nes modh*er*s clost*er* vatz-sten Medh huat glädhi äro ok vördni*n*gh hon 10 vart th*er* vndfangen kan jngen till fulnatz sighiä Nu gladdes the helga nypla*n*tadha ordhen sancti saluatoris, som helga fadr*e*n nag*er* aar til för*e*nne hafde th*er* pla*n*tat ok jnsät so*m* är begg*er*s *con*-ue*n*tz sa*m*que*m*dh systers ok bröders Mäst j thy 15 at the*re*s helga r*e*glo clost*er* ok liffu*er*ne var stadfest aff helga fad*r*eno*m* pafuan ok romara kirkio Til huilko*m* the v*er*doga modhren ginstan jngik ok tilböriädhe mz syno*m* nyko*m*pno*m* dött-rom jtka ok fulleliga vppeholda thz helga lifu*er*- 20 net ok r*e*glona, som hon mz syna helga modh*er* j xxiiij aar til for*e*nne hafde bepröfuät Nu vptendes the helga skyna*n*de lyktän j vatzste*n*s clost*re* huilke*n*s helg*ra* ept*er*dö*m*elsa*n*na lyws alder sluk-nar äu*er*deligo Nu vpsätz ok foretagx helga spe- 25 gilen at han ope*n*bara ok vidherla lyyse j gudz hwse J huilko*m* alle sagho ope*n*barliga huat gör*e*nde ell*er* huat flyände war*e* Til huilka alle tilflykte j syno*m* dröfuelso*m* so*m* kyklinga vnd*er* modh*e*rs vinga J huilka the saagho ok fulleliga 30 naamo alz helghetz fulco*m*plighet j fulco*m*pnelig-

asta reglonna gömo ok huars eens artikel j
henne jnscrifno Än toch hon mykit kleen ok
krank war til sin licame aff möclo mödho fasto
ok cropsens twingan, vilde hon j sik androm
5 beuisa fulcompliighetzens epterdöme j alla reglonne
gömo ok dygdennä jtkan j huilkom hon androm
foregik ok lyyste swa som lyyktä hökt vpp säth
androm at lyysä Swa at hennes helghetzens frägdh
som vidherla ouer verldena var spreedh til for-
10 enne tilböriädhe nw heema skyna j ödmyukt
mildhet tolamodh lydhno kerlek ok alskons dygd-
om som lankt vare aff scriffwa Än thz högxstä
leefde hon synom systrom helghetzens epterdöme
at hon alder var fafengh ok alder taladhe eller
15 hörä vilde naghat mintzsta ordh huilkit ey lwdde
gudz loff eller jemcristens ok hennes eighna
vedertörfft Hwar dagh epter tidherne ok andra
syna lesningh lass hon mintz en psaltare Ok nw
toogh ena syster mz sik läsä ok nw andra, at
20 ey vedervilia eller baktalan sculde växä thöm j
mellan at hon ena framdrogh ok andra forsmadde
jemuel ther pa ok at hon sculde döttromen lärä
then sidh ok lesningh hon aff helga modhrena
Bl. 159. lärt hafde J mellan syna läsningh ok andra gud-
25 ligo erfuodhe kalladhe hon systränä til sik nw
en hoopp ok nw annan ok som offtast alt *con*-
uentet manandes thöm ok lärändes til helgra
reglonne ok tystonne gömo Jtkeliga gongandes
vm clostrens hws ok bygningh, granliga aktandes
30 at systrennä aathäffvom huilka hon ok hardeliga
straffadhe ok leet näpsä epter reglonne skipan
hwaris hon thöm fan brytä jemuel for minzsta

löss ok flätiä oordh, so*m* hon sielf lärt hafde aff sy*n*ne helga modh*er*

Aff he*n*nes ytterstä sooth ok jertekne so*m* hon för giorde j vatzsten

Fra octauis apostolorum petri et pauli jnnan 5 huilken hon kom til vatzsten so*m* förro sagdes ok jn til Anunciacionis domini vm fastona, erfuodadhe hon j itkeligo*m* krankdom til lica*m*en än thes starkar*e* j allo*m* dygde*nn*ä g*er*ni*n*gom til sielena huilke*n*s helghet je*m*uel alzualdog*er* 10 gudh th*er* beviisa vilde mz jertekno*m* ok vnd*er*ligo*m* g*er*ni*n*gom

¶ Thz hände at een clost*r*ens tyänär*e* nid*er*fallandes aff eno högho hwse, fwll sik all benen swnd*er* mäst pa höghre sidhona so*m* kom pa 15 stokka ok steena Tha helga f*ru*en thz spoorde badh hon han bära til dor*e*na ell*er* porten th*er* hon matthe hano*m* see ok ha*n*na See ginstan helga jo*m*fruen han sagh ok ha*n*nadhe ha*n*s saara lyma ok su*n*drogh been, stodh han fulleliga hel- 20 adh*er* vpp som näpliga orkadhe andas tha han kom til he*n*ne, ok gik ginstan aat*er* til sith erffuodhe ok takkadhe alle alzualdoghan gudh so*m* tolka makt gifu*er* syno*m* tyänärom

¶ Nu dagliga he*n*ne krankdo*m* tilvexände 25 jtkadhe hon sin sc*ri*ptemall huar dagh tyswer ell*er* tröm sy*nn*o*m* som hon lärt hafde aff sy*n*ne helga modh*er* Ey derffdes hon j tessa sy*n*na ytterstä sooth anama gudz v*er*doga licama for vämilse ok vpkastan so*m* hon tha hafde aff sotth- 30

e*nn*e j syno*m* kleno*m* maagha Än tha hon sculde
fårdås ok thz v*er*doga sac*ra*me*n*tet til he*nn*e kom
neegh hon thy ok dyrkådhe mz jnnerligasta
gudlighetze*ns* teekno*m*, mådhån hon maalet tap-
5 pat hafde naghat til före*nn*e Ope*n*bara skeen j
the helga jo*m*f*ru*nna helghetze*ns* jertekn j thy
at he*nn*es anlith ok alle he*nn*es helga lymi syntes
skyna mz ena frömende ok nya clarhet jn til
thes at allo*m* syst*r*omen nårwara*n*de ok he*nn*es
10 vtferdh mz gröteligo*m* tharo*m* gudhi a*n*tuord-
a*n*dhe skildes the helga sielen wr tesse v*er*ldz
Bl. 160. tråldo*m* fara*n*des til åu*er*deligan f*r*edh hwar*is*
hon nw hwilas nw ok åu*er*deliga ept*er* myk*i*t
erffuodhe ok loffuar ok årår sin kårästå *gu*d mz
15 allo*m* helgono*m* Mektogh mz thöm ok når syno*m*
kårå gudh allo*m* thöm hielpå so*m* a he*nn*e kalla
j huatsko*ns* helzt nödh the stadde åru huilk*i*t
vnd*er*ligin jertekn ginstan th*er* beviista clarliga
tilsta ok openbara

20 En claar stierna syntes ginstan ou*er* huset

Gjnstan helga sielen vedh c*r*oppen skildes
syntes ope*n*barliga en clarasta stierna hengia j
vådhreno ou*er* thz hwset th*er* helga c*r*oppen y*nn*e
lagh, clarliga skynande badhe dagh ok nath jn
25 til *tri*dhie dagen at lica*m*en rördes ok bars at
jordhas Än ginstan mz helga lica*m*eno*m* rördes
ok stiernån swa so*m* til tyene*n*des hano*m* Ok
thz so*m* mer*e* vnd*er* år nar he*nn*es lica*m*e ok
baar*e*n såttes mith j kirkiona for *gr*indena so*m*
30 sidh*e*r år syntes sama stiernån jnnan kirkiona
hengiå ou*er* barena swa lenge tidh*e*rne huldos,

än ginstan helga croppen ouerhuldes mz jordena huarff ok stiernen ok lyktädhe syna tienist Vel uerdokt var ok skelligit hona hedhra ok ärä mz stiernonne embete ok tienist huilken swa lenge hon lifde allom lyyste som clarasta stiernä ok j sik sielfuä skeen j dygdenna clarhet stadugh jn til dödhen

At gudligin lyws syntes brinna ouer hona

Mange gudlige systror ok andre gudz vener badhe andelige ok verldzlige vethnadhe thz ok sooro at the sagho ginstan hon sielädhes gudligin lyws vptendes ouer henne licama, än ey sagho the thöm som thöm vptändo, huilkra lyusanna sken ok clarhet j vnderliga mattho ouergik alt thz j verldenne skyna kan Samaledis ouer henne graff sidhan hon jordhat var Ok tha liket bars til kirkiona saghos openbarliga otalligen lyws bäräs badhe for likit ok epter, än ey saghos the thöm baaro Ok kendes tha swa sööt lukt ouer alla kirkiona ok vidherla ouer alla clostrens byg-ningh ath allom var openbart at the dygdeliga gatabodhen som var hennes helga licame var vp-täpt ok öpnät huadhan hymmerikis apotekare jhesus cristus hafde vthtagit sith dyyra liggende fä som var henne helga siel Ok hona jnfört ok jnplantat j hymmerikis rosen gardh, som ena vänästä rooss, at hon ther växe ok mere frukt bäri huilkens frukt alder falnar vtan äuerdeliga blifuer ok grönskäs j äronne syyn ok fridzens fägrindh

Huru ärliga hon jordadhes

I th*e*n tyma ok dagh*e*n nar the*nn*ä ädla rosen hädhän plantadhes ok til öffre jherusalem
Bl. 161. fördes som var jx kal. aprilis pa en su*nn*edagh
5 pa anunciacionis marie affton ok t*ri*dhie dagen in crastino Anunciacionis jordadhes Anno domini Mccclxxxj° war th*er* samankomy*n* störste almogha*ns* sa*m*que*m*dh Aff allom tesso*m* tröm rikio*m* Swe*r*ige Norghe ok Danmark Erchebiscopa
10 lydbiscopa ok fle*re* otallige kirkio*nn*e p*re*lata ok *re*nlifues h*erre* aff fle*r*om leffnadho*m* ok ordinibus je*m*uel aff v*er*ldzligo volde högbor*e*n h*erre* ju*n*kar e*r*ik konu*n*gxse*ns* son aff swe*r*ige mz allo*m* thöm yperstom he*r*ro*m* so*m* tha var*e* j rikeno Huilken
15 ok sielfu*er* gik vnd*er* he*nn*es baar mz syno*m* främsto*m* radhgifvaro*m* Huat graat ok sukkan th*er* var ok huat almoga*ns* tra*n*gh ok bulder thz kan jngen til fulnatz sighiä Clost*r*ens jo*m*f*r*u*r* ok and*ra* gudliga p*er*son*er* högeliga gritu ok
20 ropadhe sik swa betiidha vara mod*er*lösä görrä Ok mz he*nn*e allan the*re* hugnat ok glädhi va*ra* bort taghnan So*m*lige h*erre*r ok prelati badhe andelige ok v*er*ldzlige the he*nn*e seet hafde, clagadhe ok vengadhe sik hafua mist the*res* ōghnä
25 lyws ok önkädhe sik ou*er* sik sielfuä at the ey leng*re* matthe] see he*nn*e hugneliga anlith ok störkäs ok hugsualas af he*nn*es helgo*m* oordho*m* ok gudligo*m* lärdom Än the he*nn*e alder sagho j lica*m*liga helghet thöm var jngen liise vtan
30 ou*er*matto sorgh ok bedröfuelse at thöm ey the ärän hände at see ok vmgaas mz swa helgan

gudz ven v*er*doge vaar*e* Hwat me*re* j tesso*m* graat ok storo*m* moogha vart swa myk*i*t tra*n*gh ok almoga*ns* gny at mz storo mödho ok tilsyyn ku*n*de clärkänä ok h*er*scapet koma the helga jordena aat*er* j sin vtgongh som är mvldh ok aska 5 allars me*n*niskies arff ok at*er*lön for synde*n*ne olydhno,, He*n*ne v*er*dogha siälä rykt ok jordilse hiolt ok celebrer*a*de for*nempde* v*er*dogh fad*er* biscop nigles j lynköpu*n*gh hano*m* tilstonda*n*de ok tiltiäne*n*dom ma*n*gom and*r*om biscopo*m* ok 10 ärligo*m* h*er*rom badhe andeligx voldz ok lica*m*ligx som förro sagdes

Eeth stort vnd*er* hände th*er* eno*m* biscop

I blandh huilka var en mykit ärlig*er* ok na*m*ku*n*nog*er* h*er*r*e* Mester Tordh biscop j st*r*enge- 15 nes, mykit sniller j bokliga konst ok halfua me*re* j andeliga snylle The*n*ne godhe ok enfalloghe h*er*r*e*n for k*er*lek ok ku*n*dscap han hafde haft mz the helga f*ru*ena j he*n*nes liiffwe gik han fram j thy likit sculde aff barena taghas ok j 20 grafuena leggäs ok mz gratande tharo*m* toogh j he*n*nes höghrä handh, ödmyukliga befelendes sik he*n*näs helga böno*m* at hon for hano*m* k*er*liga bidhi j alzualdogx gudz asyyn ok närwaru See Bl. 162. kär*e* ven*er* h*er* skeedde eth nyyth ok vnderlig*i*t 25 jertekn, ginstan th*e*n v*er*doge fad*r*en hafde syna handh j dödhä lica*m*ens handh lagt ok sik ödmyukliga he*n*nes helgo*m* böno*m* a*n*tuordat kände han syna handh hardeliga trystäs ok at*er*holdas aff dödhä lica*m*eno*m* swa at je*m*uel fler*e* vndradhe 30

som pa saagho at then ädle herren ther swa lenge
dwaldes Thenne verdoge fadren var henne mykit
hemeligin ok til kerlek j hennes liffwe helzt ffor
thy at henne stondandes j room naghat til för-
5 enne, kom han tiidh at läthä sik til biscop vighiä
Nu for nager hinder ok qwall ther ynnan komo,
hindradhes hans vixle til een tyma hanom til
storaŋ kost ok skadha Jn til thes han sik fulle-
liga gaff ok leeth til the helga fruena huilken
10 til alla ärä ok velgerder redhaboen ok väl kändh
ok hördh mz pafuanom ok allom cardenalom,
snarliga kom hans ärendh ok vixle til astund-
adhan ändhä Toch til förenne taghandes aff han-
om fulla lofuan ok visso at han vilde ok sculde
15 sith ärliga biscopsdoms ämbete gudliga ok skel-
liga holda Ok thy toogh thet helga liket ok
tryste hans handh som vener sin j mellan plägä
swa som än jemuel dödh han manandes ok amyn-
nandes at halda gudhi fulleliga the loffuan han
20 hanom ok henne lofuat hafde, som han ok fulle-
liga giorde jn til dödhen O käreste vener huat
sculum vi hugxa ok tenkiä j tessa stora ok vnder-
liga gudz gerningh j tessa helga quinnona huil-
kens licame nw dödher ok vedh sielena skilder
25 andra lärer ok til gudhi drager Then verdoga
fadren fornempde biscop tordh kendes tha ginstan
for allom ther närstadde vare ok swa offta sidhan
at i hennes kärästä handz tagh ok trystän kände
han swa storan gudligan söthmä ok hitha j syna
30 siel ok swa mykin lusta j sin licame at han ey
viste huar han var ok alder then kerleken glömde
swa lenge han lefde j tesso liffwe ok nw som vj

milleliga trom mz he*n*ne ok allo*m* helgono*m* äu*er*deliga lifu*er* j hy*m*merik*is* rike

Aff jerteknо*m* ept*er* he*n*nes dödh

Medh otalligo*m* jertekno*m* ärädhe he*n*ne alzualdog*er* g*u*d swa väl ept*er* dödhen so*m* lifua*n*des ok j dödze*n*s tyma So*m* nw nag*er*ledhes är aff sagt än toch myndre än tilborde ok hennes helghet vt kräfu*er* Nagher aar ept*er* hon jordat var ok pylar*e*ne sculde muras j vatzste*n*s clostre nödgadhes the rörä he*n*ne helga graff ok benen vptagha huilken the saagho ok fu*n*no swa fagh*er* ok hwith at än tyktes liffse*n*s krafft j thöm va*ra* [Bl. 163.] Än ginstan the helga gatubodhen ell*er* krydakistan rördes vtspredde hon syna dyyra vellukt ey eens so*m* förr*e* sagdes j lica*m*liga lukt ou*er* alt clostret vtan je*m*uel j andeliga som är j vnd*er*ligom ok helgo*m* jertekno*m*

¶ Pa sama dagh he*n*nes graff rördes ok benen vptoghos, j möläby sokn fwll eth piltabarn j (1/2) aar gamalt nidh*er* j fallande ström ok itkeliga söktes aff foräld*r*omen ou*er* tw dygn ok ey ku*n*de sees än sidh*er* fy*n*nas Tridhie dagen vm middagh fu*n*no the barnet liffua*n*des ok helbrogden holda sik vedh en stok ell*er* studh so*m* stodh vnd*er* bygni*n*gena th*er* strömen var stridasth Tha the han fägne vptogho ok aatsporde huru han th*er* swa lenge sith liff beholdet hafde, moth alt ther*e* hopp ok tiltröst Swaradhe pilten mz r*e*nt ok clart maall so*m* til för*e*nne taladhe alt th*er* til läspände so*m* barn pläghä Ok sagde Ginstan iak full aff broana j strömen, kom en ärligin fru j

hwitom clădho*m* ok togh mik vnd*er* sin ma*n*tol, holdandes mik til palen ell*er* studhet ok varde mik swa at vathnet mik i*n*the ku*n*de skadha Ok sagde at hon heet ffru kad*ri*n aff vatzsten ok
5 badh mik koma tidh til sik Än so*m* j mik fingen see ok toghen mik vpp wr vathnit hwarff the godha fr*u*en bort aff myno*m* ŏghom Thz*ta* ku*n*-giorde piltze*n*s forăldră allo*m* syno*m* nabyggăro*m* ok komo mz hano*m* til sancte kad*ri*ns graff j
10 vatzsten, ok stadfeste thz*ta* jertekn medh vith-no*m* ok eedhe Offradhe sith offer ok foro gladhi heem ăr*e*ndes g*u*d j syno helga brudh ok dott*er*

Eth a*n*nat merkeligit miraculum

I sama tyma var j clost*r*eno en gudligin
15 syst*er* hardeliga plaghat aff longom krankdom swa at hon ey formatte syna tidh*er* lăsă ok aff allo*m* vanhopades vm nag*ra* he*n*ne băt*ri*ngh vtan helder ŏnskădhes dŏdze*n*s nalkelse thy at hon var syno*m* syst*r*om thŏm so*m* otuluga varo til
20 qwal ok tu*n*ga The godha jo*m*fr*u*en jngen haf-ua*n*des hullan ell*er* tiltrŏstă vtan sin sc*ri*ptefad*er* en gudligan brod*er* j clost*r*eno so*m* he*n*ne var t*r*oen siălă gŏmăr*e* ok eende hugswalar*e* năst gudhi, badh hon han ŏdmyukliga naghan helgan man
25 ell*er* q*ui*nna j hy*m*meriki mz lŏfft ok bŏno*m* blicka a he*n*ne veghna at hon atenast swa mykin stŏrk aff gudhi matthe foru*er*fuă, at syna tidh*er* lăsă ok nagra helga bŏn*er* huilka hon aff sin barndo*m* itkat hafde, huilkra nid*er*legni*n*gh ok
30 he*n*ne saarar*e* var ăn aller he*n*nes krankdom
Bl. 164. Thz*ta* ena badh the godhe jo*m*fr*u*en ok ŏnskădhe

aff gudhi jemuel nw sielf vanhopandes at hon
alder syna helbrögdh fulleliga kunde aterfa ffor
thy thz ena ok eendha var hennes helbrögdh ok
helsa at hon matthe störk hafua synom kärästä
gud at tyänä ä men liffuet j henne vare Hennes 5
troen ven ok rätter siälä gömäre ok scriptefader
mykit engxladhes huat eller hwem han sculde
lofwa for the godha jomfruena syna dotter, vi-
tandes henne enfaldoga ok menlösa, ok thes mere
han sik ynkädhe ok forbarmadhe ouer hennes 10
longa krankdom ok twinan huilka hon salugh
lidhit ok tolt hafde j mangom arom Offta hanom
her pa trugändes, ok henne a körende som nödh-
en trengde, gaff gudh hanom j hugh ffor henne
nagra löfft görä the helga fruena sancta kadrin 15
aff huilka swa mykin jertekn hördh ok beprösfuät
varo badhe lifuandes ok dödhä Ok tenkte han
swa vidher sik O helg fru sancta kadrin jak veth
tik vara kände ok täkkä när alzualdogan gud
huilken tik j vnderliga mattho vthualde sik til 20
kärästä brudh ok dotter ok vm tik hafuer giort
mangh vnderligh tingh ey eens her j swerige
vtan vidherla ouer verldena Gerna badhe jak ok
tienthe viste jak j huat mattho iak kunde tik
täkkä ok anameliga tienist görä ffor tyna käre 25
syster ok myna dotter huilkens dröfuelse ok longa
twinan tu väl veth ok forstodh j verldenne liff-
uandes j huilko hon ok än nw erffuodhar ey
hafuandes hopp eller hugswalare j synom dröf-
uelsom vtan til gud j hymmeriki Ginstan full 30
hanom j hogh swa dana tanke O tu helgh fru
mykit hafuer iak hört aff tyno helgo lifuerne ok

vnd*er*ligo*m* jerteknom huilkit ey var*e* värt ou*er*-
faras mz glömsko vtan sc*ri*fuas ok vpräknäs
ept*er*koma*n*dom til amy*n*ne ok thins helghetz
ku*n*görilse Vilde tu foruerfwa my*n*ne kär*e* dotter
5 swa mykin störk at hon enast matte syna tidh*er*
läsä ok orka at ga see ena messo vm daghen,
*ger*nä vilde iak pa mik tagha ok tik loffwa at
vpsc*ri*fua thit helga lifu*er*ne ok vnd*er*liga *ger*-
ni*n*ga fra vpböriän ok jn til lyktän swa mykit
10 jak medh sa*n*nyndh befragha ok beviisa ku*n*de
Se ginstan han thz*ta* the helga f*ru*ena loffuat
hafde, kände the godha syst*r*en sik lähär*e* ok
syna sooth lynar*e* swa at hon y*n*nan faa dagha
sielf lass syna tidh*er* ok gik til at messo höörä
15 Aff hwlko ey eens han ok hon vtan je*m*uel
badhen *co*nue*n*ten storliga gladdos ok ärädhe
Bl. 165 g*u*d ok the helga f*ru*ena Fra*m*ledh nag*er* tyme
ok manadhe, sc*ri*ptefadr*e*nom glömende thz han
helga f*ru*ena lofuat hafde Grepp sotten dottrena
20 j gen swa hardeliga so*m* naghat sin förr*e*, än
ginstan vnd*er*stodh th*e*n godhe h*er*r*e*n syna glöm-
sko ok forsu*m*else j swa skelligo ok helgo är*e*nde
ok je*m*uel syns glömskes hämpd va*ra* ou*er*ko*m*pna
thöm me*n*lösä Vpnyadhe han syna lofft mz veth-
25 no*m* ok eedhe ok gudz hämpd ou*er* sik önsken-
des vm han hona ey fulfölgiä sculde Ok ginstan
tilböriädhe vp spöriä ok saman sanka he*n*nes helga
liffu*er*ne j tessa mattho här for*e*sc*ri*fuit staar Nag*ra*
dagha ept*er* han thz böriät hafde, syntes hano*m*
30 vm ena nath j dröme som han kome jn j bröd-
*r*ennä co*n*ue*n*te stuffw ok sagh sanctam birgittam
sithia j confessoris sääte ok ma*n*ga and*ra* per-

sonas sagh han ther ok jnga vtan henne kände Än helga fru kadrin kände han görliga ok tykte som hon sculde tyänä thöm til bordz som vedh bordet saato Huilken ok liofliga gik moth hanom ginstan han jnkom ok bödh hanom til bordz mz androm gudz vynom ok toogh kerliga j hans handh ok sagde Vill tu fram holda thz tu lofuat ok böriät hafuer tha scal thin dotter faa heela böter Thennä syyn syntes hanom ij nätter a slagh j sama mattho Han tilböriädhe framholda ok athuakteliga bespöriä vm hennes helga lifuerne ok hederliga gerninga Mäst aff thöm som mz henne hafde stondet j room ok vandrat j allan then tyma hon vtfoor ok aterkom j sith fädhnes rike Se käre vener ä som fadrenom leedh scrifua hennes helga liffuerne, swa leedh hans longliga syuka dotter til helsona jnnan ij aar j huilken han screff ok besporde thes helga fruens lifuerne ä som han lagde nagra glömsko ok forsumelse pa syna löfft swa sagho ok alle glömskonna hämpd j sywka dottrena Än ginstan ändhe kom pa scrifningena lyktädhes ok sotten Swa at hon som j mangh aar ey hafde makt at läsä syna tidher ok hafde allom varit til leedha ok oroo, jnnan faa dagha vart allom til hugnat ok glädhi, syungandes syna tidher mz androm j chorenom ok görendes all sin embet j closterligo liffuerne Swa nödgar alzualdoger gud j synom helgonom somliga til hymmerikis ok godha gerninga ok fulcompnas thz han sigher j lästenne Compelle jntrare Driiff ok köör mz sorgh ok bedröfuelse

jn j hy*m*meriki thōm so*m* ey a*n*nars viliā jnga j syna vālmakt

En p*r*est*e*r h*e*r ped*e*r brake at na*m*pne for*e*-stonda*n*des bykirkio*na* j vatzsten kom bradhe-
5 liga j swa stora badhe hoffudh soth ok ta*n*na vārk

(Det öfriga fattas)

Tillägg.

OM SANKT EMERENTIA OCH SANKT ANNA.

(Ur Cod. XXXIX Kyl.)

Här begynnas en legenda ällar historia aff the hälge modhrenne oc änkionne sancta anna jomffrw maria modher mykyt faghor oc hwgneliken kännedomber, Oc först aff hwat släkte sancta anna är aff kommen oc aff födh, oc sidhan aff hennas hälga liffwerne oc dygdher Oc hennas hälga modher sancta emerenzsie hälgasta sidher, fförsta capitulum

Bl. 65, v. Sp. 1.

5

J fframfaren tidh war i jwda lande en stadh hetandhes soffor, liggiandes twa smaa milor fraa nazareth, i huilkom war en iomffru, hetandhes emerencia, oc war födh aff konungh dauidz släkte, oc haffde storan kärlek til gudh, Thenna jomffrun haffde stadhfäst i sith hiärta gudhi thiäna i renlikhet til lekama oc siäl oc hiärta i störste gudelikhet, oppa thz at hon skulle gudhi täkkias, om thz ware gudz wili oc honom täkkelikit, hon haffde oc til want sik at sökia the hälga prophet-er, helie oc helisei, som boandhe waro i bärghet carmeli, oc mz them tala om thz andelika oc beskedhelika liffwerne som siälenne nyttokt ware,

10

15

20 Sp. 2.

oc aff the wndherlika tingh som gudh alzmäktogh i framfaren tidh haffwer bewist i the tolff släkther aff israel, oc iämwäl äpther mangh tingh sport som prophetane spaat haffdho, oc besyndh-
5 erlika, hwru gudz son för människionna släkte, them förnyandhe oc atherlösande, wilde sik aff enne iomffru födha latha, oc för hwi han thz swa länghe förtöffwadhe, Tha nw emerencia mz thenna förskreffna discipule helie oc elisei thzta
10 oc mangh annor tingh wnderliken fram sakt haffde, tha taladhe hon oppa entidh til en thän älsta aff thenna förnämpdha prophetar som cxxxiij aar gammal war oc heet archos, oc sagdhe, O wärdoghe fadher, thz i mik idhre fatikke tiänisto
15 möö wnten idher til spöria om nakra pwnctar, som iak i twäkar, oc mith hiärta är mykyt mz bekymbrat, Han swaradhe henne oc sagdhe O emerencia kära dotter, spör diärffwelika oc skäms enkte, för thy at aff swadana spörsmal glädz mith
20 hiärta oc siäl, Tha fik hon dirffue oc spordhe först swa, O hedherwärdoghe fadher iak kan näplika begripa i mith hiärta, ällar begrwndha om nakontidh i thenna förganglika kranke wärldh nakor qwinna skal wardha fwnnen, aff hwilke
25 swa höghboren hälokt oc wälsignat skal födhas
Bl. 66, r. Sp. 1. som wärdhokt skal wara til at anama gudz son som hymel oc iordh ey förhalla kan, oc hwru hon skal honom gömma i sin klena likama, hwru maa thzta nakontidh nakot hiärta begripa, O min
30 käre fadher, nar iak thzta til samman owerlägher i mith hiärta, tykker mik äpther mith klena oc litla förstandh thz wara mögheliket thz alla männ-

iskior häloghet fran första wärldenna ophoff, oc til ytersta wärdz ändha, ware til hopa i enne qwinne persone, thz hon ey liik ware the qwinno huilken thenne tilkommande gudz modher aff födhas skwlle, Min käre fadher, nar iak thzta mz största 5 wndher owertänker tha kan iak ey än finna ällar förstaa, för hwat saak war til kommande frälsare meer än fämtwsandh aar förtöffwat haffuer hiit at komma, oc sik födha latha, oc strax henna öghon mz tarom rwnno, sagdhe hon, Jak sörgher 10 oc rädz, at thz swa mangh aar ällar flere wanlika wardher, för än swa hälokt äkteskapp komber oppa iordhena ¶ Nar thenne förskriffne fadhren archos hördhe hennas dywpa tanka oc grwndelika ordh, wart han ganzska wndrandes, oc 15 stadhelika oppa henne seandes langa stwndh, oc kwnne ey minzsta ordh henne swara, wtan henne stadhelikan oppa seandhes mz aldra största wndhran, som han aff sik siälffwom kommen ware, Än omsidhe warth han talandes mz gratande 20 öghom, ganzska kärleka henne swarandes oc sag- Sp. 2. dhe O Emerencia ädhla oc skönasta gudz iomffrw, wngh aff aldren, oc besyndherlika dywp oc grwndogh aff sinneth oc förstandh, thu tykker mik wara en rooth til thzta förskreffna obesmitt- 25 adha hälga äkteskap, som förfädhrene aff skriffw oc wänto, som skal wardha thenna tilkommande iomffrunna modher aff födhas skal, än för än thu skils aff tässe wärldenne, sigher iak tik för santh at wndher alla iherusalems dötter fanz aldrigh 30 then som swa dywplekan haffwer tänkt, som thu haffuer giort, thy maat thu storlika glädhias, thy

at th*e*n hälge andhe är i tik oc om tik skulu alla människios hiärta wardha wälsighnat oppa iordhe*n*ne, Emerencia wart aff tässo*m* ordhome*n* storlika förfärat oc fyöl oppa sin knä mz grat-
5 andhe tarom, oc sagdhe, O gudh aff israel, hwru länge wilt thu än nw göma tith änlite fran os oc wara förfädhra, so*m* i thz mörka hälffwittes förborgh sithia, oc wtan ändha ällar wtan ath*er*wändho ropa til thin oc mz största
10 hiärtans kärlek begärande thina til qwämdh, oc tik see so*m* os i förlidhe*n* tidh loffwadh*er* är at ko*m*ma, oc i p*ro*pheta*n*na skriffth*er* fi*n*nom wi os fallet haffwa, haa skal os opp rätta, wtan thw war h*er*ra oc gudh, ällar nar skolo*m*
15 wi friie fram gaa om hälfwittes mörker, O alzmäktogh*er* gudh nar skal ko*m*ma thz obesmittadha lambet so*m* wil wara första föräldra syndh wt plana oc aff twa, thzta aldra starkasta leonet, nar skal thz syndh*er* bryta hälffuetis porta,
20 ällar nar skolo*m* wi gladelika sywngha war helare är opstanden, oc alt mörkse*n*s mole*n* är lywsnat Jak fatik mä*n*niskia är th*er* wis oppa, at iak skal nidh*er*gaa til wara förfädhra i hälffwittes förborgh, huilke i strangare liffw*er*ne h*er*
25 leffdo än nw iak gör, Än eth glädh*er* oc lättar mi*n* dröffuilse, thz är at the näst äpth*er* ko*m*ma aff mith släkte, hwppas iak at the ey skulu nalkas hälffwettes förborghz mörker, för thy äpth*er* mik skal opp gaa oförtöffwat eth oför-
30 gangliket lyws som skal oplysa alt förskriffuit mörker ¶ Nw th*en*na förnä*m*pdha p*ro*phetar helie oc helisei, oc besyndh*er*lika the*n*ne ga*m*ble fadh-

Bl. 66, v. Sp. 1.

ren archos, haffdhen hört th*en*na io*m*ffrw*n*nas ordh, Emerencie, wordho the mz h*en*ne mykyt glädhia*n*dis i gudhi, oc h*en*ne aff största hiärtas kärlek loffsang offrandhes so*m* skriffuit star i h*en*nas miraculum 5

Thzta andra capitulum är aff h*en*nas dygdhelika sidh*er*

Th*en*na hälga io*m*ffru*n* Emerencia war ganzska faghor oc täk, oc däghlik i allo*m* sino*m* li*m*mom, framför andhra io*m*ffrur, ho*n* war oc mykyt rik 10 oppa godz oc äghodela, oc aff ädhla släkt war ho*n* födh, än mykyt ädhlaren war ho*n* i dygdho*m* oc godho*m* sidho*m* oc mz mangha penitencias mz hwdh flänghior, oc a*n*nat so*m* ho*n* lagdhe oppa sin likama, ho*n* til wandhe sik siälff thz ho*n* ey 15 Sp. 2. eth ordh wille tala fra*n* afftа*n*sangx thidh oc til nons tidh o*m* näst ta äpth*er*ko*m*mande dagh, oc war ho*n* iij´dagha i hwarie wiku wta*n* allan lekamleka*n* maat oc dryk, ey a*n*nat förtärandhe, wtan hardha oc beska röth*er* so*m* wäxto i willende 20 ökneth, alt ma*n*na oc qwi*n*no om gänge flydde ho*n* so*m* wärdzlike waro, oc wtualdhe the andelika, oc the*m* so*m* gudhi fryktande waro, the*m* pläghade hon sökia, besyndh*er*lika p*ro*phetana helie oc elisei, so*m* waro i bärghet carmeli bo- 25 andhes, oc th*er* liffwandes i store penitencie, oc offta j*n*nan lykta dora war ho*n* mykyt i gudz thiänist, aldrigh war ho*n* faffängh, wtan i gudz tiänist, iä*m*wäl mz fatiko*m* optha beteandhes the*m* sina miskw*n*sa*m*ma gärnigga, fra*n* första tidh ho*n* 30

wndherstodh gudz hedher, hon plāghade enghen
man i sith ānlite see, wtan alenast prophetana
helie oc helisei, mz them taladhe hon seandes
mz ōghomen nidher til iordhenna, Ān hwi hen-
5 nas hālga rykte spordhes oc wtuiddes ower alt
jwda landh, sigher translator, at thz ār ey wn-
dher at swadant goth trā ey framdeles skulle
bāra godha frwkt, Oc āpther wars herra bewi-
selse i thz hālga ewangelium maa eth goth trā
10 ey bāra ondha frukt

Thzta tridhia capitulum är om hwru stolanus oc emerencia trolotfuadhos

Bl. 67, r. Sp. 1.

Nw tha thenna hālga iomffrun Emerencia
xviij aara war, sammansankadhe sik hennas fōr-
15 āldhra mz fadher oc modher oc beraddo sik, oc
sagdho Emerencie aff enom gudelikom manne,
huilket radh hon ey fōrsmadhe wtan astwndadhe
i sina gudhelika bōner fōrst wetha gudz wilia,
fōr thy hon i sith hiārta stadhfāst haffde i ren-
20 likhet liffwa, thy wiste hon ey hwat gudhi bāst
tāktes, thy foor hon snarlika til thz bārghet
carmeli, til the hālga fādher som ther gudhi
tiāntho i stōrste gudelikhet oc penitencie, thz
the sina gudelika bōner fōr henne badho, thz
25 gudh them eth tekn gaffwe, hwat hans hālge
wili ware mz henne gōrandes, Tha tāsse hālge
fādher stadhoge bliffwandes i gudz tiānist a sin-
om gudelika bōnom, syntes them tridhia daghen
en grōn qwister oppa eth trā, han haffde all
30 enast ena frukt, oc swa snart som frukten war

aff qwisten, sörnadhe han, ther äpther syntes them en aldra skönasta frukt wäxt, saat oppa then törra qwisten mz aldra största clarhet, huilken frukt swa clar oc skinande war oppa at see, thz människionne släkte ey förmatte at see, aff 5 huilke the hälge prophetar storlika betänkiande waro, för thy the thzta miraculum aff sik siälfwom wt tydha ey kwnno, oc ey wndhersta gudz wilia om thzta the bidhit hafdho, För thy tilböriadhe the oppa nyt annat sin at bidhia wan herra om 10 förskrefna iärtekne, thz han them eth tekn giffwa Sp. 2. wille, hwat thz haffde bethyda Tha hände oppa tridhia daghen hördhes en röst aff hymblenom som lydandhe war oppa förskreffna miraculum, swa sighiandhes, Then gröna qwisten betydher 15 thz äktaskap som i Emerancia skal wardha fulkompnat, än frwkten ther oppa betydher thz barn snart aff henne födhas skal, Än qwistens sörnigh oc törhet betydher hännas offruktsamlikhet aff aldher, Then clarheten som skin i gönom ffrukt- 20 ena oppa then törra qwisten teknar oc betydher aldzwallogx gudz stora godhet som emerancia skal hända, thz hon ower aldhersens offruktsamlikhet skal födha ena frukt som alle wärldenne skal komma til sälikhet, huilket nampn thän 25 ondhe andhen skal fördriffwa, oc the hälga ängla mz store wärdoghet haffua oppenbarat oc kwngiort skal wardha ower alla wärldena, Tha thenna hälge fädhrene thenna wndherlika röstena hört haffdho, takkadho the oc loffwadho äwerdheliken 30 gudh för storan hwghnat, oc oppenbaradho the oc kwngiordho thzta emerencia mz gratandhe

tarom, thz hon äpther gudz wilia oc sinna föräldhra radhe til äkteskap ganga, oc hwru gudh aff hennas hälga äkte sik wille latha til wärldenna födha ¶ Nw tha emerencia thzta hördhe,
5 loffwadhe hon oc takkadhe alzmäktoghom gudh mz största ödhmyukt samtykkiandes thz hälga
Bl. 67, v. Sp. 1. äkteskap oc gudh ödhmywklika bidhiandes henne tilföghia then man ther gudh fryktande ware, oc enkte annat begärandhe ware aff henne mera än
10 som thz hälga äkteskap wt wisar oc til gudhz hedher maghe komma, oc människionna släkte til förökilse ärande oc prisandhe, Oc ther mz gaff hon sina samtykkio mz gudhz loff i sins fadhers wald en man takandes til äkta äpther
15 gudz wilia

aff sancta anna släkte fiärdhe capitulum

J them timanom war ther en wngher swen hetandhes stolanus aff konungh dauidz släkte, oc aff sinom barndhom oppfödher i gudz rädd-
20 ogha, honom warth emerencia til äkta giffwin äpther hänna frändhas radhe, mz honom haffde hon ena dotter hetandhes hismeria, tha hon war kommen til alders, widh fämtan aara, wart hon enom manne giffwen hetandes affra, aff henne
25 födhes en dotter som heet Elyzabeth, tha hon war til aldher kommen, wart hon enom manne giffwin hetandes sacharie oc war yperste prest, mz honom haffde hon sancte iohannes baptista, Ther äpther födde hismeria en son oc heth eliud,
30 han haffde en son oc heth emynem, han tok sik

ena hwstru oc heth Memilea, aff them är födh
thän hälge biskoppen sanctus seruacius ¶ Nw tha
emerencia war eth aar oc lx, tänkte hon mz sik
oc wisselika trodhe thz hon ey flere barn affla
ällar födha skulle, äpther almännelik natwrlik 5
lop, än ey för thy war hon täsminna mz brin-
nandhe kärlek wäntandhes thz gudelika lypthe
henne loffwadhe then gamble fadhren archas,
thz hon skulle än wardha mz thäns hälga anda Sp. 2.
nadher om skinandhe, oc fruktsam wardha, huil- 10
ket swa händhe, at entidh som hon i sinom
bönom war i största gudelikhet saa hon opp mz
öghomen, oc saa sik wara i aldra största sken oc
clarhet oc hördhe ena röst sighiande, O emeren-
cia iak kwngör tik stora glädhi som händha skal 15
alle werldenne, för thy gudh wil göra sina stora
miskwndh oc wndherliken tingh mz allom männ-
iskiom, thy thän thimen är hart när som han
gönom prophetanna mwn loffwat haffwer, för thy
jässe roth skal bliffwa blomstrat, habraams stadh 20
skal wälsignadher wardha, oc dauidz ära oc rike
skal besithit wardha

Thzta fämta capitulum är aff sancta anna wndherlika födzlo

Thaa nw emerencia förffärat wart storlika 25
aff thenne röstenne, hördhes henne annantidh en
röst sighiandhe, Emerencia war offörfärat, oc rädz
ekke, wtan häldher loffwa, ära oc takka gudhi
alzwalloghom, aff alle thine makt, ffor thy at aff

hans hälgha nadh*er* krafft oc makt skalt thu
ow*er* thina natwr, aff stollano thino*m* ma*n*ne affla
oc födha ena dott*er*, aff huilke framdeles skal
födhas en dott*er* so*m* föresedh war aff gudhi för
5 än wärldhen wart skapat, oc skal för all creatur
bliffwa wt waldh, för thy gudh alzmäktogh*er* wil
Bl. 68, r. Sp. 1. obegrippelik tingh ow*er* ängla*n*na förstandh oc
mä*n*niskios mz h*en*ne göra, Emerencia swaradhe,
Jak är adams dotter oc aff aldher ga*m*mwl, thy
10 är i mik forganghen alt natwrlikt, aff thz hälga
äkte, thy är iak thäs wis, at iak h*er* äpth*er* ey
barn födh*er* ällar faar, tha weth iak thz jnkte
gudhi omögheliket wara, wtan kärleka bidh*er* at
thu mik ey äpth*er* mi*n*e förthiänist görandes,
15 wtan för thina milda grwndhlösa barmhärtoghet
tik miskw*n*nande mik, thy iak mykyt syndat
haffu*er*, Tha kom the tridhi rösten til h*en*na sigh-
ia*n*de swa, dotter bliff i fridh, thy iak skal än
sighia thino*m* ma*n*ne stollano thzta ärandhe Oc
20 gudz wilia hono*m* kwngöra ¶ J the*m* thimano*m*
war stolanus farin wth at skadha sin fänat som
gik i markenne, Som han th*er* stodh i sina gude-
lika böner oppa sin knä, wart han o*m* skinande
mz största clarhet oc sken oc hörde han ena
25 röst swa til ha*n* sighiande, O stollanus fridh wari
mz tik, stat opp snarlika, oc gak hem til thi*n*a
hwstru emerenciam, so*m* aff tik skal affla ena
dott*er*, huilka na*m*pn alle wärlde*n*ne skal kwn-
giordh wardha ¶ Nw tha stollanus thzta haffde
30 hört wart ha*n* storlika förfäradh*er*, oc iämwäl
wndrandhe, för thy ha*n* war tha eth oc lxx ara
ga*m*mal, oc hans hwstru eth oc lx aar, oc the

badhen ofrwktsam waren äpther almännelikit wärldennas natwrlikit lopp, Tha taladhe rösten annat sin til hans oc sagdhe O stollane twäka ekke, för thy gudhi är enghen tingh omöghelik, oc til eth sant tekn, nar thu gaar jn i thin sängha kamara, tha wänt thin ögon til hoffdagårdhena, oppa sänghenne ther findher thu skriffuadha iiij gylta bokstaffwa, wtan människios händher skriffwadha, swa lydandes anna Nar thzta war sakt, strax borth hwarff thz skenet aff hans öghsyn, Nw tha stollanus thzta hört oc seet haffde, stodh han opp aff iordhenne, oc gik hem til stadhen som heet sephor, i huilkom han bodhe, ther taladhos the widh, hans hwstru emerencia oc han, hwart sagdhe andro aff sinom oppenbarilsom hwat the badhe set oc hört haffdo, Oc gingho swa badhen jn i sängha kammaren, oc sagho oc fwnno the iiij förgylta bokstaffwa, som waro tw, a, oc tw, n, Snarlika ther äpther afiladhe oc födhe emerencia, Oc the badhen gudhi storlikan takkande, loffwande oc ärandhe, oc mz glädhi wäntande thz gudelika lyffte, gudh them loffuat haffdhe oc oppenbarat, som war thäs hälga andas nadher jngiwtilse, oc mz största begäran war hon wäntandhe the födzlo stwndh ¶ Nw tha thz när ledh thiman thz hon födha skulle, ffor hon til the första hälga discipuli som boande waro i bärghet carmeli, oc badh them kärleka, at the för henne til gudz sina gudelika böner bidhiandes, för the frukt hon war mz haffuandes, thz gudh wille henne fran allo ondho oc diäffwlsens swikom bewara, oc henne helbrigdha oc säleka födha

latha, J them thimanom war ther en discipulus hetandes fronos, som han fik see emerencia fyöl han snarlika oppa sin knä, oc ropadhe mz höghe röst oc sagdhe, haa är thenna wärdogha modhren,
5 Emerencia swaradhe, O hedherwärdoghe fadher kännen i ekke mik, iak är the gambla emerencia idher ödhmywka tiänista qwinna, han swaradhe, O emerencia, iak ser i tik stora thäs hälga andha nadher oc dygdher, ower thin natwrlikit lopp,
10 iak sigher tik för santh i liknilse, som eth lyws ware i enne lykto brännandes, giffwer sken oc lyws aff sik ther mörkt ware, swa seer iak ena aldra skönasta dotter oc iomffru i thins liffs midhwaghn, skinandhes i clarhet, liik mz änglom-
15 en, i huilke iak mik ey fulwndhra kan, för thy thz är ower människionna wndherstandh, Emerencia swaradhe, O hälgaste fadher obegripelika ära gudz godhgärnigha, oc osighelik är hans miskund hwilka han i tässom daghom wil ful-
20 komlika tilkomma människionna släkte til helso oc sälikhet, thy bidh för mik til gudh thz iak maghe säl oc heel födha tässa frukt, til helso oc sälikhet alle wärldenne, i gönom huilka han wil bewisa oc oppenbara wara sälikhet som meer än
25 i fäm tusandh aar haffuer warit bort tappat, Som thzta then hälge fadhren fronos hördhe, mz the
Sp. 2. andra hälga fädher som oc sagho thz, tha badho the stadhelika för henne, oppa thz at thän skulle födhas som the haffua länghe äpther bidhat, Tha
30 hördhes ther en röst aff hymelen swa sighandes, Emerencia glädz för thy bönen är för tik hördh thy gak snarleka hem, huilket hon giordhe, oc til redhe sik at födha tässa hälga fruktena

Thz vj capitulum lydh*er* oppa hwat dagh sancta anna war födh*er*

Naar nw th*en* thime*n* kom, th*er* emerencia äpth*er* ängilsens bodilse ena dott*er* födha, Oc thz händhe oppa en tisdagh, Oc ängilen trykte iiij bokstaffwa i thzta nyfödda barnssens bryst, j*n*nehallande thzta na*m*pnet, swa sighiandis anna är thäs na*m*pn, huilket na*m*pn so*m* bleff qwart sittia*n*dhe i barnssens bryst skinande ow*er* gul ällar silff ällar dyra stena 5 10

Thzta är eth miraculum so*m* skedhe om h*en*nas hälga na*m*pn

Om thzta äpth*er*skreffna wndh*er*lika miraculum, aff thzta hälga na*m*pnet bespordhes om landet, aff the godha qwi*n*nor so*m* när stadde waro, i thäs barnsens födzlo, wart th*er* aff stor tilsöknigh aff allo*m* swa höghο*m* so*m* laghom, fatiko*m* oc rikom, alle wiliandhes see thzta wndh*er*lika oc stora ärandet, Thzta spordhe en blindh*er* riddare aff iherusalem som heth Sarael, han redh tith, än tha at ha*n* thz hälna*m*pnet ey mz sino*m* öghο*m* see kw*n*ne, war han mz största kärlek oc ödhmyukt begärandes, at taka mz sina händh*er* oppa förskriffna na*m*pn, Tha emerencia thzta saa, thz ha*n* war en aff the ypersta aff iherusalem, tordhes hon hono*m* thz ekke neka, wtan loffuadhe hono*m* thz äpth*er* hans stora astwndan oc kärleka begäran, So*m* han mz sino*m* handho*m* thzta wälsignadha na*m*pnet känt haffde, oc thz 15 20 Bl. 69, r. Sp. 1. 25

gudhelika oc kärleka kyssa wiliandhes, rördhe
han tha sin öghon först, i huilko han strax wart
clarlikan seandhe som blindher war födher, Tha
han saa thzta clara nampnet skinandhe oppa
5 henna bryst wart han aff store glädhi ropandhe
mz höghe röst, wälsignadher wari gudh aff israel,
Tha wart emerencia mykyt sörghiandhe, rädh-
andes at aff tolkom iärteknom mykyn söknigh
komma skolande som swadant wndher see oc
10 skodha wilden, Oc räddes at thz barnet skulle
faa nakor wanskilse oc sywkna ällar döth bliffwa,
Tha thenna riddaren saa henne swa sörgiandhe
oc wart aff henne mz gratandhe tarom bidhin
at thzta tighia oc ey oppenbara, hogxswaladhe
15 oc tröste han henne, sagdhe sik gärna wilia swa
göra, thy nar han tädhan foor, hyölt han sin
öghon som then ther blindher ware, oc loth sik
ledha aff sinom tianarom til sin häst, oc redh
sidhan til iherusalem som han hema war

20 Thzta vij capitulum sigher hwru sancta anna i v aar war mz androm iomffrum i templet

Thär äpther foor emerencia mz sinne dotter
anna til bethlem, ther boandhes, ther kommo til
Sp. 2. henna jx präster aff iherusalem, ther aff henne
25 anamandhe barnet sanctam annam som ey meer
än iij ara gammwl war, oc fördho henne til täm-
plet i iherusalem, ther gudhi tiänandhe, oc hon-
om ther loffuandhe mz the andra godha iomffrur
som ther waro, huilkom hon allom owergik i
30 lärdhom oc i alle andre handa gärnigh, oc be-

syndherlika i gudz tiänist, dagh oc nath, mz
största gudelikhet oc aatwakt, iämwäl ower alla
andhra atwaktelika lärdhe thz henne war saat
til gärnigges, som iomffrwnar i templet pläghadhe
göra, thz war at wakta oc göma klärkanna klädhe 5
oc klenodhia til gudz tiänist, them twättandhe
sömandhe oc ren hallande ¶ Oc pläghade sancta
anna, tha hon alena war, altidh gudelika oppa sin
knä, mz opphaldna händher, oc sorghfulle sok-
kan, sina böner bidhia, thzta wart en aff tämpel- 10
sens prästom war, aff huilko han wart storlika
wndrandhe swadana gudz tiänist aff swa wnghe
människio, än oppa thz at han thz täsytherlikare
wetha oc see wille, gik han lönlekan jn i hennas
sängha kamara sik ther gömande wndher enom 15
paal ällar stol, i huilkom kamara hon pläghadhe
thenna förskreffna gudz tiänist göra, Tha thz
ledh til minnattena, stodh hälga iomfrun sancta
anna opp aff sinne sängh, som hon war wan, oc
fyöl oppa sin knä mz opplyfftom handom, oc 20
oppslaghen öghon til hymelen, swa bidhiande oc
sighiande O aldra rätwisaste gudh aff israel, wart
samwet bekännes thz wi storlekan haffwom syn- Bl. 69, v. Sp. 1.
dat mothe tik, oc thu förtänskuldh swa langhan
tidh thina mildha grwndhlösa barmhärtoghet fran 25
os wänt, O gudh alzmäktog herre, hwru länghe
skal thin rätwisa fran os wändha thina miskwndh,
som thu haffwer sworith wara förfädher abraham
ysaac oc iacob, os giffwa skolandhe O herra tänk
ekke oppa wara onzsko wtan lath thina mildha 30
miskwndher skina ower os, O herra minz oppa
thina wener, abraham ysaac oc iacob, wara för-

fadher, oc thina mildha miskundh som thu os
loffuat haffwer, Jak bidher tik kära herra, hör
thenna bönena som är aff litle gudelikhet, oc
försma henne ey, för thy iak är lithen, thu äst
5 jw min herra gudh, oc fadher, som mik haffwer
skapat, för thy skulu mina läpa tik loffwa i minom
wngdom, oc sidhan äwinnerleka, oc nar iak
wardher gammwl, skal iak starkare loffwa oc ära
tik oc bekänna thina mildha grwndhlösa barm-
10 härtoghet, Tha nw sancta anna swa mz mangha
gudelika böner länghe för människionna släkte
bidhit haffde, wart hon aff sömpnen tröt oc
twngh, oc lagdhe sik swa nidh oppa bara iordh-
ena, sik ther lithet hwilandhes, tha thenna prästen
15 thzta saa wndhrade han storlika oppa thenna
wngha iomffrwnnas gudelikhet, oc tänkte mz sik,
O thz alle wise aff iherusalem haffden thzta seet,
Sp. 2. oc wisto aff thenna litla iomffrunnas stora gude-
likhet, O thz iak thz sea matte i hwndrada aar
20 lankt, thz skwlle mik ey tykkia wara en thima,
Nw tha thz daghades, tordhes han ther ey
länghere wara, wtan stodh opp, oc gik lönlekan
thädhan, än tho at han thz nödokt giordhe, han
tordhe thz oc för enghom sighia hwat han seet
25 ällar hört haffde, Oc swa offta han henne saa,
opphyölt han sina händher, sighandes til sik siälff-
wan O herra gudh alzmäktog thz thu mith liff
her oppa iordhenne swa länghe wildhe förlänghia,
thz iak see matte, hwat wndherlik tingh thu mz
30 thenna iomfrwnne göra wilt, Än som iak menar,
tha är hon then som ysaias aff propheterar oc
spaat haffuer. häldher oc hennas modher, för thy

enghen människia är oppa iordhenne som hennas
häloghet til fwllo wt sighia kan, Än sancta anna
gik fram i wisdhom oc gudelika sidher, mykyt
täkkiandes gudhi oc allom godhom människiom

Thzta viij capitulum är aff sancta anna modhers dödh som war emerencia oc hwru hon aff henne wart jordhat när sinom bonda stollano som doo tha sancta anna war ij ara gamwl

Emerencia sancta anna modher tha hon war
lxxvij ara gamul, sagdhe hon til sinna dotter
sancta anna, hör til oc behalt min kära dotter
anna thz iak tik nw sigher, See mina dagha the
ärw förtärdhe, oc thz är nw tidh thz iak skal
färdhas, oc hwilas mz wara förffädher, som iak
aff kommen är, oc nar iak är dödh wil iak thz
tw mik iordhar när thinom fadher stollano O
kära dotter, wi wiliom betänkia the stora nadh
oc miskwndh som gudh mz os giorth haffuer oc
gör, oc iämwäl än göra wil, som han os loffwat
haffuer än tha at thz länghe för töffwas, Thu
skalt oc halla gudz budhordh, oc hiälpa them
fatikka, trösta them bedröffdha, oc radh takandes
aff godho gamblo folke, öwa tik i the hälge
skrifft, war gudhi altidh takkandes oc loffwandhes
för sina stora nadh oc miskwndh oc wälgärnigga,
han tik oc allom människiom oc creaturum
förläna wil oc giffuit haffuer, war ödhmyuk oc
glöm ekke thin sista dagh her aff wärldenne,
wtan redh tik ther wäl til mz godhom gärniggom,
Som emerencia sina dotter anna swa lärth haffde,

Bl. 70, r. Sp. 1.

tha kom dödhen oc bant h*en*nas twngho, thz ho*n*
ey meer tala kw*n*ne, Tha wart sancta anna my-
kyt gratandhe, oc fyöl oppa sin knä, oc för
h*en*ne j*n*nerlika bidhiande sina gudelika böner,
5 oc swa doo emerencia mz blidho ansicte, so*m*
hon loghe, oc th*er* mz gaff hon opp sin andha,
Strax lät sancta anna til hopa kalla oc bebodhade
alla h*en*nas släkt oc lat iordha h*en*ne mz store
wärdoghet när h*en*nas bondha so*m* ho*n* siälff be-
10 gärandhe war, Oc grät sancta anna sina modh*er*
Sp. 2. i swa mangha dagha, so*m* h*en*na modh*er* h*er*
liffde aar, thz war at hon gräth i lxxvij dagha

Thzta ix capitulum hwru sancta anna wart troloffuat tha ho*n* war xviij ara

15 Tha sancta anna xviij ara ga*m*mwl war, wart
ho*n* mz sina frändhers radh eno*m* gudhi frykt-
andes ma*n*ne giffwin, so*m* war födh*er* aff kon-
u*n*gx dauidz släkte, hetandes joachim, rätwislekan
liffwandes i gudz fryktan, hallande gudz bwdh-
20 ordh, miskwndhsamber ow*er* thän fatikka, för
thy man läs aff hono*m*, tha han xv ara ga*m*mal
war, bytte han sith godz i tre delar, en deel
gaff ha*n* them fatika, a*n*nan delen i templet oc
tämpelsens nödhtorfftoga tiänara, tridhia delen
25 leffde han siälffu*er* aff mz sina tiänara, oc tha
ha*n* xx aara gammal war, wart hono*m* sancta
anna fäst oc giffui*n* til hwstru, huilken the fa-
tikka haffde mykyt kära, oc besyndh*er*lika them
sywka, än tha at the offta lankt fran h*en*ne waro,
30 bar ho*n* them siälff maat oc theras nödhtorfft,

Oc bodho i en stadh heet nazareth oc ligh*er* i galylea, i huilko*m* stadh gabriel ängil bodhade h*en*nas dott*er*, thz ho*n* skwlle wnffa oc födha gudz son, swa war sancta anna stadogh i dygdho*m* oc godho*m* gärniggo*m*, sik altidh öwandes i the 5 hälge skrifft, Thz hände sik entidh, thz ho*n* laas hwru tobias lärdhe sin son, at ware thz swa thz gudh förlänte hono*m* godz oc äghodela nogh, thz ha*n* thz mildelika mz the*m* fatika skiffte, aff tolko*m* ordho*m* wart ho*n* tänkiandhe mz sik, O 10 Bl. 70, v. Sp. 1. kära h*er*ra hwru ow*er*flödhelika haffw*er* thu mik mi*n*a nödhtorfft förlänt, oc iak tik th*er*före aldrigh takkadhe, oc ey häldh*er* äpth*er* mi*n*e makt giorth so*m* skriffwit staar, so*m* ho*n* swa thzta tänkte mz sik siälffwe, kom ioachem h*en*nas bondhe hem, 15 oc saa thz hon war bedröffd, sagdhe han til h*en*na, O mi*n* aldra kärasta hwstru hwi sith*er* thu swa sörgiandhe, ho*n* swaradhe, thz wi h*er* til gudz bodh oc the hälga skrifft ey haldit haffuo*m*, Oc fik hono*m* strax at läsa thz ho*n* haffde läsit, 20 Tha sagdhe ha*n* til h*en*na hwat tykker [tik] radh wara thz wi tha görom, hon swaradhe mik tykker nar gudh os mykyt godz giffu*er*, oc äghadela förlänte, thz wi thz i tre dela skifftto*m*, twa dela i gudz äro, oc th*en* tridhia haffwo*m* wi mz wart 25 folk oc wndh*er*dana os til widh*er*torfft, Han swaradhe oc sagdhe, thz hono*m* thz ganzska wäl behagade oc aat nögdhe, oc sagdhe sik swa plägha göra, för än ho*n* kom i hans waal, Tha sancta anna thzta hördhe gladdes ho*n* mykyt th*er* aff, 30 Oc lät strax til redha en asna ällar mwla, oc foldhe ioachim i markena thiit so*m* theras fää

war, oc lath thz köra hem, Thz war ij[m] oc ij[c] faa, thz bytto the mz alt annat godz i tre delar, en deel i templet, annan delen them fatika, tridhia delen sik siälffuom til oppehälle oc än
5 manghom androm fatikom oc ärländom, änkiom
Sp. 2. oc hws armom badhe när oc fiärran ther aff giffwandhis, oc alt thz hon swa giordhe, thz giordhe hon mz sins bondha radhe oc orloff, thy at han warkwnnadhe sik mykyt ower then fatika,
10 swa liffdho the til samman gudhi fryktandes oc hans hälga budhordh trolika, oc stadelika hallandhe sit äkteskap

Thzta x capitulum är hwru sancta anna oc ioachim i xx aar samman waro wtan frukt
15 oc hwru han wart straffwadher oc för smadher tha han offra wille

Tha ioachim oc anna j xx aar haffdho samman warit, gudelikan oc rätwislekan leffwandhe, oc enghen barn fingho, som tha i them timanom
20 skam war i blandh folk, them ey barn fingho, oc the släktena aff israel ekke förökto, oc swa wordho the aff manghom försmaadh, för thy badho the til gudh mykyt gudelika oc offtermer än the til förandha giorth haffdo, thz han theras
25 ödhmyuka bön höra wille, för thy at the aff allom försmadh waro, at han them ena frukt giffwa wildhe, huilka frukt the i templet wilden offra i iherusalem ther gudhi tiänandhe, Som nw ioachim om en storan högtidhes dagh mz flerom
30 aff sinom släkta mannom sith offer ther görande,

som tha war lagh oc sidhwānia i iherusalem, Tha
so*m* han nalkadhes altaret, oc sith offer th*e*r
oppa lagdhe Tha tok p*re*sten thz wredhelika aff
altaret, oc kastadhe thz oppa iordhena, i alt folk- Bl. 71, r. Sp. 1.
sens asyn, oc besyndherlika hans frāndh*e*r so*m* 5
ha*n* thiit foldhe oc fōrwitte hono*m* hans ofrukt-
samlikhet, Oc sagdhe thz wara ekke hōffweliket,
āllar tilbōrliket anama āllar oppbāra hans offer
i blandh mz the fruktsamlika waro, oc thz ha*n*
slāktena aff israel enkte fōr ōkat haffde, J tāsso*m* 10
ordho*m* wart ioachim mykyt skā*m*mandhes oc
blyghia*n*des fōr allo*m* the*m* thzta sagho oc hōr-
dho, wart han mykyt bedrōffdh*e*r, oc slo sin
ōgho*n* nidh, engho*m* tōrandhes oppa at see fōr
skam skuldh oc gik swa wt aff tāmplet 15

Thzta xj capitulum hwru ioachim gik til si*n*na hirdha i ōknet th*e*r āngelen hono*m* trōste

Tha ioachim swa skamelek*a*n straffadh*e*r wart
i blandh sina frāndh*e*r oc menogha almogha*n*, ān
tho at thz ey hans skuldh war, tha tordhes ha*n* 20
fōr skam skuldh ey tilbaka fara til nazareth,
rādhandes thz ha*n*s gra*n*na skuldho hono*m* thz
fōre kasta, thz han swa hardhelika straffadh*e*r
wart i templet, tha gik ha*n* til si*n*na fāā hirdha,
th*e*r mz hono*m* sit fāā waktadhe, som wtanfōre 25
nazareth gik, oc wildhe th*e*r bliffwa til thās gudh
hono*m* trōste oc hogxsualadhe, oc eth tekn gaffue,
hwat han hālstz gōra skulde, Som ha*n* th*e*r nw
eth skiffte warit haffde, fyōl thz sik oppa en tidh,
som han ensa*m*men war oppenbaradhe sik āngel- 30

en för honom mz största clarhet, honom hogx-
swalande oc tröste, swa sighiande til honom, See
Sp. 2. iak är gudz ängil, wt sändher aff gudhi tik
kwngöra, thz thin bön är hördh aff gudhi, oc
5 thina almosor äro opp farna i hymelen, Jak haff-
uer hört thin förekast oc förewitilse aff thinne
ofruktsamlikhet, huilket orätwisleka är tik giort,
För thy gudh är rättande ower syndenar, oc ekke
ower människionnas natur, för thy nar gudh wil
10 ather läsa enna människios liiff, thz hon ey frukt
födher, thz gör han för tänz skuld at thz skal thäs
meer kwnnogth wardha, oc som hans wili tha
är, Samwledh giordhe gudh fordhom Sara abra-
hams hwstru, som oppa hennas alderdom Isack
15 födhe, täslikes rachel som oc länghe ofruktsam
war, hon födhe ioseph huilken sidhan en herra
wart ower alt egiptum, Samson oc samuel, bäg-
gias thera mödher waro länghe ofruktsamma, oc
haffwa föth, her aff maa thu bekenna oc tro, at
20 förskriffna laast oc straffan oc langlik offrwkt-
samlikhet skal hedher oc wärdhoghet skee thäs
större, thy skalt thu wetha thz thin hwstru mz
tik skal affla ena dotter, som skal kallas maria,
oc som i loffwat haffuen skal hon i gudz tiänist
25 giffwas, oc skal wälsignadh wardha oc oppfylt
mz them hälga andha i modhers liffwe, oc för
thy skal hon ey mz almännigx folke om gaa ällar
boo, wtan skal wara i templet ther gudhi tiän-
ande, oc sammwledhes som hon skal födhas aff
30 enne ofruktsamme modher, swa skal oc wndher-
Bl. 71, v. Sp. 1. samlika födhas aff henne sandher gudz son, oc
hans nampn skal wara ihesus, oc skal wara alla

wärldennas frälsare, Oc til ythermera wisso oc sant tekn, at thz är sant som iak sakt haffuer at tha thu komber til stadhen iherusalem ther skal thin hustru anna mötha tik i porten som aurea hether, oc aff thine tilqwämdh skal hon 5 mykyt glädhias, thy at hon mykyt länktandes warit haffuer aff thine lange fran waru, Tha ioachim thzta seet oc hört haffde, strax foor ängelen fran honom, oc til sanctam annam hans kära hwstru, som mykyt war sinom kära bondha 10 ioachim wäntandhes mz gratandhe tarom, för thy hon ey wiste hwar han war, Tha oppenbaradhe sik ängilen henne, oc hogxswaladhe henne, oc kwngiordhe henne alt thz han ioachim sakt haffde, oc thz at hon til iherusalem gaa skulle, oc i 15 gyllene porten ioachim mötha, Oppa thz at swa händha skulle, som them ängilen bodhat haffde, gingho the badhen til iherusalem oc ther mötandhes som them sakt war, aff hwilko möthe the badhen gladdos oc besyndherlika aff theras hälga 20 dotter som the faa skuldho ¶ Nw som the sina böner gudelika i templit bidhit haffdo, foro the badhen hem til nazareth som the bodho, ther gladelika bidhandhe thz gudelika lyfftet ängelin them aff gudhi loffuat haffde, Ther äpther wart 25 anna snarlika haffuande, oc kändhe i sik stora glädhi, som andra haffwandhe qwinnor ey känna, Niio manadha ther äpther födhe hon ena aldra Sp. 2. skönasta dotter, huilkra nampn hon läth kalla mariam, som ängilen henne budhit haffde O hwat 30 osighelik glädhi oc lost här aff war i hymelen

oc oppa iordhe*n*ne, wtan twãkan enghen leffw*er* oppa iordhe*n*ne so*m* thz tãnkia ãllar tala kan

Thz xij capitulum aff io*m*ffru maria födzlo

Som nw ledh aat the*m* thimano*m* thz sancta
5 anna skuldhe födha the wärdogha fruktena so*m* ho*n* i sino liffwe bar, tha wt sändhe ioachim h*en*nas bondhe bodh at sa*m*man hãnta i sith hws nakra godha qwi*n*nor so*m* sancta anna skullo thiäna i h*en*nas barnfãkt, Oc foor ha*n* til sanct-
10 am elyzabet sacharie hwstru, oc til hismeriam sancta anna syst*er* som tha eth oc lxxx ara ga*m*mwl war, oc ho*n* war elyzabethz modh*er*, gudelikasta qwi*n*nor oc hälga patronor, at the när sancta anno skuldo wara, Nw so*m* the
15 til sa*m*man ko*m*mo jn i kamaren so*m* sancta anna laa, tykthe the*m* haffwa ko*m*met i iordherikis paradys, aff osighelike glädhi so*m* the tha i theras hiãrta kãndho, oc yw the til sänge*n*na nãmber ko*m*mo, yw thãs mera glädhi fingho the,
20 oc kã*n*dho aldra sötasta lwkt, Tha stwndhe*n* kom sancta anna födha skulle, warth ho*n* omskinandhe mz största clarhet oc strax födhe ho*n* ena dott*er*, huilke*n* som blankare oc skinandhe war so*m* solen nar ho*n* opp gaar, Snarlika nidh*er*kom
25 aff hymbleno*m* en ängla skari mz sötasta sangh sywngandhe, thzta är en drotnigh i hymelen, en frw ow*er* ãnglana, en tilko*m*mandhe gudz sons modh*er*, en keseri*n*na ow*er* wärldena, en hogswalirska oc tröstirska allom mã*n*niskio*m*, Thzta
30 sagho oc hördho the godha qwi*n*nor th*er* när

Bl. 72. r. Sp. 1.

waro, oc nar the haffdo th*er* vj dagha warit, tykte them thz ey längh*er* wara än en dagh, aff store glädhi loffuandhe oc wälsignandhe gudh so*m* sina nadh*er* lath*er* nw ow*er* iordherike ko*m*ma

Thzta äro nakor miraculum so*m* händo i iomfru mario födzlo 5

Först oppa sa*m*ma tidh io*m*ffru maria föddes, kom en aldra skönasta örn flyghande oppa thz hws so*m* sancta anna i laa, oc haffwandes j sino näff faghra smaa riis qwista, oc böriadhe th*er* 10 byggia eth boo, huilket waradhe oc bleff manghe*n* dagh oc waradhe mangh aar oc än äpth*er* wars h*er*ra opstandilse, alle the thz sagho hyöllo thz för stort wndh*er*

a*n*nat war 15

J them thimano*m* syntes th*er* om kring i öknet en enhörnigh mykyt stoor hans maki aldrigh syntes, oc aff konu*n*geno*m* oc andro*m* länghe iäghadh*er*, oc enge*n* kw*n*ne han faa, wtan i the*m* thima io*m*ffru maria wart födh ko*m* thän enhörne*n* löpandhes, oc sik nidh*er*läggiandis för hwset 20 widh dörena, th*er* io*m*ffru*n* föddes, Oc enghe*n* kw*n*ne hono*m* tädhan köra, tha kom en riddare som heet antrophus, huilke*n* so*m* boandhe war hart widh nazareth, han göno*m* stak thz mz eth 25 Sp. 2. spywt til dödz, sidhan offradhe han thz dywret eno*m* aff the*m* yp*er*sta prästo*m* i iherusalem i templet

Tridhia wndh*e*r war nar io*m*ffru*n* födhes

Alle the i iherusalem oc i landhet th*e*r om kringh, so*m* waro beffänkta mz diäffwlle*n* giordho tha swa stort buldh*e*r ropp oc skrian, thz folket
5 wart storlika förffärat, oc mykyt rädhandes at hela landhet skulle förgaas aff the plagho oc gudz hämdh, Tha war i iherusalem en hälogh*e*r man, han beswor ällar manadhe en aff the beffänkta, oppa thz folket skulde wetha för hwars
10 skuldh ällar hwi thz giordhes, ondhe anden swaradhe i eno*m* som han i war, swa sighia*n*de, oppa th*e*nna daghen födhes i nazareth en io*m*ffru, aff huilke födzlo alle ängla glädhias, mz osighelike glädhi, badhe i himerike oc iordherike, huilket
15 wi ey githom lidhit, för thy at wi för h*e*nna skuld wardhom aff allo*m* mä*n*niskio*m* wt kördha oc nidherst i hälffuitte aff grwndh, Oc i them thimano*m* frälstes ccl mä*n*niskior aff diäfflome*n*, badhe aff judia landh oc samariam

20 ## Thz xiij capitulum är hwru ängilen kwngiordhe ioachim thz io*m*fru maria war födh

J them thima io*m*ffru maria födhes, stodh ioachim wtan för sänghiakamaren, th*e*r bidhandes godh tidhande aff före skriffne barnssens födzlo,
25 strax kom ängilen so*m* barnet war fööt, til ioachim oc sagdhe, Jak bodhar tik o hälge fadh*e*r
Bl. 72, v. Sp. 1. ioachim stora glädhi, för thy nw är födh the frukte*n*, tik aff gudhi loffwat är, oc iak förbyudh*e*r tik thz thu i xvi dagha ekke jngaar i th*e*n kam-

aren, i huilkom anna ligher, oppa thz the gude-
lika qwinnor ther samnadha ärw, ekke wardha
omakadha ällar för hindhradha i theras glädhi
som the nw i äro, oc thenna daghen skalt thu
halla häloghan mz store wärdoghet, oc iämwäl 5
alla godha människior, Nar ängelen thzta sakt
haffde borth hwarff han, oc ioachim fyöl strax
oppa sin knä, oc takkadhe oc loffwadhe alzmäkt-
oghan gudh, Ther stodh han opp, oc gik jn i
sith hws, oc bödh alt sith folk, thz enghen aff 10
them skulle gaa jn i then kamaren som anna
hans hwstru laa jnnan xvj dagha, Ther äpther
foor ioachim i sin bästo klädhe, oc tok mz sik
gaffuor oc offer oc foor swa mz alt sith hws folk
til iherusalem i templet, oc offradhe gudhi täkt 15
oc anameliket offer, Som prästenar i tämplet
thzta sagho oc hördho, thz honom war en dotter
födh, tha gladhos the aff allo hiärta, oc loffuadho
oc äradho alzmäktoghan gudh, mz mangha handa
loffsanghe, oc tiäntho ioachim oc alt hans säl- 20
skap, them görandhes stora ödhmyukt oc tiänst,
Oc bleff ioachim mz alt sith sälskap i viij dagha
qwar i templet, hallande högtidh aff sinne dotter
nyffödhe mz store glädhi, nw äpther attondhe
daghen foor ioachim mz alt sit sälskap hem oc 25
tha nw waro xvj dagha fram lidhne, tha sändhe Sp. 2.
han ena aff sinom tiänista pighom jn i kamaren
som sancta anna hon laa, tha kwngiordhe hon
qwinnomen som ther när henne waro, at xvj dagha
waro tha framlidhne, huilket the ey willo tro, 30
för thy them tykte thz the ther näplikan haffdo
warit en halffwan dagh, oc thäs ythermera thz

the engha nath haffdo th*er* hafft, thy wndradho the storlika oppa thz pighan haffde the*m* sakt, Tha aat spordho the sanctum ioachim om swa santh war so*m* pighan för the*m* sagdhe, ha*n* swaradhe yw sa*n*nelika ärw xvi dagha förlidhne, Oc än tho at sancta anna thz ey fulkomlika tro kw*n*ne, likawäl redho the godha qwi*n*nor sik thädha*n*, oc ioachim lät hwaria för sik thädhan högtidhelika föra hem til sin, mz storo*m* kärlek oc wärdoghet

Thzta xiiij capitulum haldh*er* hwru ioachim jn gik i camaren til sanctam annam h*en*ne hogxswalande, oc stora högtidh h*en*ne görande oc iämwäl si*n*ne nyfödde dott*er* oc h*en*ne til sik takandhe oc h*en*ne gudelika oc kärleka kyssande

Tha nw th*en*na förskriffna qwi*n*nor so*m* när sancta anna haffdo warit i xvj dagha, oc tha waro thädhan farna, Tha jngik ioachim i kamaren til sanctam annam mz störste ödhmyukt oc wördhnig, oc h*en*ne mykyt kärleka helsandes, strax fik ho*n* hono*m* barnet, huilket ha*n* til sik tok mz största kärlek oc gudelikan räddogha, thz kyssandhe, oc gudhi fadh*er* alzmäktoghom [Bl. 73. r. Sp. 1.] th*er* före mykyt ödhmyuklika oc kärleka takkande, Än tha han fik see thäs faghra barnssens änlethe, ropadhe han aff store glädhi oc nämdhe maria som ängilen haffde hono*m* bwdhit, Oc fik thz strax modhre*n*ne igän, oc strax han thz siälffw*er* nämpth haffde, ko*m*mo th*er* ix skinande ängla,

oc fyöllo ix resor oppa sin knä, oc swngho wälsignat wari thzta na*m*pneth maria, för thy nw är os oppenbarat mz hwat na*m*pn wi wara drotnigh skulw*m* nä*m*pna, Thy wiliom wi glädhias oc i alla stwndh*er* nä*m*pna thz hälga na*m*pnet maria, 5 oc th*er* mz foro the thädha*n*, alle sywngandhe, maria maria maria him'erikis drotnigh, en frw ow*er* änglana, en opplyserska ow*er* wärldena, hymel oc iordh wendh*er* nw i gän, at ropa oc skria, Eya eia eia, latho*m* os nw sywngha, oc äwi*n*ne- 10 lika*n* i hymerike glädhias maria maria mari, Tha nw thzta wälsignadha barnet maria hördhe th*e*nna ängla*n*na loffsangh, saa ho*n* oppa änglana mz blith oc glaat änlete swa länge hon the*m* saa, aff huilket wndh*er* h*e*nnas föräldhra mykyt glad- 15 dos oc storleka wndhra*n*de waro oppa the wndh*er*liko tingh, th*er* gudh tha i wärlde*n*ne giordhe, oc besyndh*e*rlika them beuiste, Tha hördho the ena röst aff himbleno*m* sighiande, O ioachim oc anna, i skolen idh*er* ekke wndhra oppa thz i nw 20 Sp. 2. seet oc hört haffue*n* om thz nakot nyth ware, för thy th*e*nna högtidh oc gudelika sangh*er* är giordh*er* aff the hälga trefalloghet aff äw*er*deliko, oc nw äpth*er* gudz wilia är thz mä*n*niskio*m* kwngiort oppa iordhe*n*ne, aff huilkom ordho*m* ioachim oc anna 25 storlekan wordho wndrande oc förfäradh aff the store gudz godhet oc wndh*e*rlika tingh the*m* aff gudhi giordh waro oc fyöllo oppa sin knä takkande loffwande oc ärandhe alzwaldogha*n* gudh, thz ha*n* för sin stora oc obegripelika kärlek aff 30 si*n*ne misku*n*dhsamlike godhet wndh*e*rlikan mä*n*niskio*n*ne bewist haffu*er* oc beuiser

¶ Item thzta förskreffna är takit oc samman saat wtaff sancta anna ystoria, thz nw läsit är oc i haffuen hörth Oc thz nw her äpther fölgher är takit wtu mästar humbertissa book
5 oc är aff wars herra ihesu cristi liffuerne etc

Thzta xv capitulum är hwru iomffru maria aff gambla testamentidh figureras til wttydilse oc wndherstandilse

Samaledhis som sanctus geronimus sigher i
10 sinne sermone sigher aff iomffru marie hymelfärdh thz hon är aff patriarche prefigureret oc spadh, aff prophetarnar kwngiordh, aff ewangelistarum oppenbarat, oc betyghar oc witnar i therom skrifftom, Nw oppa thz iak maghe aff
15 manghom röra tala oc skriffua, Tha är maria then jomffru som then första boken i gambla tästamentet genesis aff skriffwen är, huilkit femin ällar qwinna nampn then fförgifftogha ormsens huffwdh söndher krossat haffuer som aff hans
20 orenliko köt oc högffärdogha hiärta wtgöt thz förgifftogha ether oc orenlikhet, oc honom thz til enkte giordhe, hon är oc förstandande i thz lywset, huilket gudh bödh at wardha, aff huilket han wtgik som en sol, hon är oc virago the
25 almennelike qwinnonne fran takin, aff mannenom ihesu cristo, war frälsare oc atherlösare, huilken man hon haffde i them thima hon honom wnffik, aff them hälga anda, oc födhe han wtan alla pino, mz store glädhi, fulkomlika iomffru bliff-

Bl. 73, v. Sp. 1.

uandhe äpther födilsen, som förra, häldhar hwi kallas ekke ewa war första modher, liffsens modher, wtan dödzsens modher swa wäl til siälenna som til liffwet, fför thy iomffru maria os wälsignat haffuer aff sinne födzlo, oc frälst os aff 5 badha dödhana, för thy ihesus är thz sanna liffweth til siäl oc liff allom godhom människiom som han atherlöst haffuer, oc än frälsas skulu, Maria är oc the wälsignadha archen noe, som war giordh aff oförganghliket trä, som war sandher 10 ihesus cristus, oc aldra rätwisasther war fwnnin i sinne födzlo, hon är oc then wälsignadha sara, Än ey all enast människiom, wtan iämwäl änglomen, än aff människios natwrlike glädhi, tha loo ihesus nar ysaak födhes J siätte matto är 15 Sp. 2. hon the hälga rebäkka som patriarchen utwiste i moth ängilen mz store ödhmyukt, oc gudelikhet, bidhiandhe för allom wtualdom som stadhelika stridha moth diäffwlsens frestilsom, oc the honom alle ower wnno, J vij matto är hon then wälsig- 20 nadha stighin som patriarchen iacob saa i sinom sömpne, oppa hwilkom gudh stodh oc ängelen opp oc nidher foor honom til hogxswalan J viij matto är hon then wälsignadha rachel, hwilken aff hennas fäghrindh siälffuer ihesus cristus liknar 25 widh iacob, oc är han nidher stighin aff hymblenom, oc sik oppa takandhe stort ärwodhe för människiom skuld J ix matto är hon the samme säla rachel, huilken then wälsignadha ioseph affladhe, huilken ey at enast är wordhen herra 30 ower sina brödher oc ower hela landet egiptum, än ihesus cristus han är en herra ower änglana

oc en skapare ow*er* all creatur, hono*m* wari äwer*delikit loff J x matto är io*m*ffru maria prefigurerat oc liknat widh th*en* buskan so*m* moyses saa alla*n* loghande, oc enkte brändhe, för thy
5 ho*n* haffu*er* fööt en son, wta*n* alla skam oc we J xj matto är (hon) liknat widh arons blomstrande riis wta*n* alla wädzsko, för thy ho*n* haffu*er* fööt ihesum cristum wta*n* alla manz hiälp, J xij matto liknat widh gedionis wllafät ey takandes
Bl. 74, r. Sp. 1. 10 dagsens wädzsko, betydhande hwru ihesus cristus aff h*en*ne wart födh*er* h*en*nas io*m*ffrulika renlikhet osmittado*m*, ho*n* är oc liik thz riis ällar wandh so*m* moyses sloo mz oppa märeth, oc thz gaff sik oppa twa sidhor, i huilket göno*m* gingho
15 israels barn mz törro*m* fotho*m* Oc thz moyses stene*n* mz sloo, so*m* watn aff sik gaff, so*m* badhe folk oc fää aff drikka fingho J xiiij matto josue sköl mz huilko*m* han ow*er* wan alla sina fiandha, sa*m*mwledh för io*m*ffru maria loff oc priis ärw
20 alla kättara nidhradhe oc til enkte wordhne, J xv matto är maria liik widh salomonis torn oc stora stola aff fiils ben giordhe, ffor thy han för h*en*nas skuld sik haffu*er* loffuat io*m*ffru bliffwande, märkiandhe th*en* sa*n*na salomon ihesum cristum, so*m*
25 en stol til redh*er*, oppa huilko*m* ha*n* i h*en*ne huiltes ix manadha J xvj matto thz stora iherusalems mönster nar thz bygdhes th*er* ey hördhes hwarke hamar ällar yxse, swa födhe ho*n* ihesum cristum wtan alt buldh*er* oc ropp, tho höghelika
30 glädhiandes i the*m* hälga andha J xvij matto är maria then wälsignadha io*m*ffru*n* so*m* ysaias oc geremias först aff p*ro*phesiade oc spadho hwru

aff iesse root skuldhe wt springha en qwist, oc hwru en io*m*ffru skulle affla aff the*m* hälga anda, oc födha en son, Än geremias spadhe thz gudh eth nyth oc wndh*er*liket tingh göra skulle oppa iordhenne, thz war at en qwi*n*na skulde wardha 5 haffwande i sik en man, haffde han sakt eth barn, thz haffde ey warit nyth ällar storth wndh*er*, än wndh*er*likare war h*er*ren ihesus cristus en man i si*n*na modhers liffue, ekke aldrogh*er* ällar ga*m*mal, wtan aff wishet, ey häldh*er* aff lekamans 10 starkhet, wtan mz förnomstoghet i sin si*n*ne, för thy tha han i krobbo*n*ne laa, swa wiis war, so*m* ha*n* war xxxiij ara ga*m*mal, för allo*m* oppenbarlika prädikande oc nw sitiandhe widh gudh fadhers höghra handh alzmäktogh*er*, än besyndh*er*- 15 lika wisdomen haffu*er* han brwkat äpth*er* aren, i liknilse widh mä*n*niskio*m*, til sant tekn oc bewisnigh thz han mä*n*niskios natwr oppa sik takit haffu*er* J xviij matto thz högha bärgith är ho*n* i liknilse är jo*m*ffru maria so*m* p*ro*pheten daniel 20 aff skriffuar, aff huilket en sten aff skars wtan mä*n*niskios handh, widh hwilket war h*er*re ihesus cristus är liknandhe, so*m* aff io*m*ffru maria födhes wtan alla manz hiälp mz thäns hälga anda gärnigh J xix matto är hon thän wälsignadhe port- 25 en so*m* ezeiel aff skriffwar, igöno*m* huilken ihesus gik oc likawäl läster bliffwandes äw*er*delika, swa war oc io*m*ffru maria th*e*ntidh hon wart haffwandes mz ihesum, i födhzlo*n*ne oc äppth*er* födhilsen, äw*er*delik io*m*ffru bliffwandes J xx matto 30 är maria th*e*n förgylte stakin so*m* p*ro*pheten zacharias saa mz syw lyws bri*n*nande i templit iheru-

Sp. 2.

salem, huilken betydh*er* the vij miskwndhsamlika gärni*n*ggа mz mariam oc h*en*na skinande äpthe-
Bl. 74, v. Sp. 1. döme i liffw*er*ne oc häloghet J xxi matto är ho*n* liknat widh*er* the archena, i huilke som lagho
5 lästa the twa tafflor moyse, som the x gudz budhordh jnnan skriffuen waro mz gudz fingh*er*, huilken budhordh io*m*ffru maria stadhelika oc atwaktelika hiölt, oc liffdhe äpth*er* the*m*, i the arke*n*ne war oc thz riiset ällar wandhen aarons,
10 so*m* blomstradhes oc baar frukt, teknandhe the aldra sälasta fruktena ihesum cristum wan skap-ara oc ath*er*lösara, som os födh*er* mz sin hälga likama oc blodh, Item i the arke*n*ne war oc thz gulämbaret som thz hymelzska brödhet i laa oc
15 gaffs israels barno*m* som i ökne*n*ne waro, oc i xl aar th*er* aff liffuande, huilket liffsens brödh iomfrw maria i sino*m* likama i ix manadha j*n*ne lykte, som war thz sa*n*na brödhet ihesus cristus, the sa*m*ma archen war oc bygdh aff sechim trä,
20 huilket offörganghlikit är oc i iordhe*n*ne ekke rotnar, sa*m*maledhis oc io*m*ffru maria ey i iordh-e*n*ne rothnadhe so*m* andra mä*n*niskior mäst göra, wtan mz liff oc siäl är oppfördh til hymerikis äro, som then hälga kirkia mz sancto agustino
25 oc sancto bernardo mz mangh san oc märkeli-ken ordh witna oc bewisa thz wäl mögheliket oc san't wara, then archе*n* haffde oc iiij gul-ringha oppa sidhorna, som man pläghade h*en*ne mz bära Oc maria haffde mz sik the iiij hwffwdh
Sp. 2. 30 dygdh*er* som kallas cardinales oc äro röth*er* til alla andeleka dygdh*er*, archen ho*n* haffde oc twa boma so*m* man stak göno*m* ringhana, teknar thän

sa*n*na kärleken io*m*ffru maria haffde til gudh oc
mä*n*niskior, archen war oc badhe j*n*nan oc wtan
förgylt, sa*m*mwledhes war oc io*m*ffru maria skin-
andhe oc blank j*n*nan oc wta*n* mz gudelika dygdh*er*
oc godha sidher, maria liknas oc widh*er* konu*n*g 5
astroges dotter, so*m* man läs scholastice legenda
thz han saa aff si*n*ne dotter wäxsa en wiin gardh
aldra fägherst, oc bredhes wt swa widh*er*, thz
han j*n*ne lykte alla wärldena, oc wart hono*m* sakt,
thz aff hans dott*er* skulle födhás en mäktogh*er* 10
konu*n*gh*er*, oc th*er* äpth*er* födhe ho*n* cirum kon-
u*n*gh so*m* israels söner frälste aff babilonia fäng-
ilse, Saa wart oc sakt aff änglenо*m* joachim oc
anno hwru en dotter födhas skulde aff the*m*, so*m*
os aff diäffwlse*n*s fängilse frälsa skulle, Maria är 15
oc liknat widh the lästa käldhona so*m* syntes i
eno*m* j*n*nelästo*m* gaardh, sa*m*mwledhes war oc
io*m*ffru maria j*n*neläst i si*n*na modhers sancta
anna renasta liffue, hälgat aff the*m* hälga andha,
oc jnsighlat mz the hälga treffalloghet, swa at 20
enghen syndh, ällar oren tanke i h*en*ne ko*m*ma
kw*n*ne, Maria är oc liknat widh salomons mön-
st*er*, so*m* alt j*n*na*n* war förgylt, sa*m*moledhes war
oc iomfru*n* hwit oc skinande i sins io*m*ffrudo*m*s
renlikhet, iämwäl j*n*nan i hiärtat oc siäle*n*ne, all 25 Bl. 75, r. Sp. 1.
förgylt mz brä*n*nande kärlek, huilka io*m*ffru so*m*
hymel oc iordh äw*er*delika loffwa

Thzta xvj capitulum är hwru ioachim oc anna offradho mariam i mönstrit Oc är takit sammwledh wtu sancta anna legenda

Nw tha lxxx dagha waro framlidhne, tha
5 offradhe joachim oc anna mariam i mönstrit som
laghen wth wisto, än nar the h*en*ne swa offrat
haffdo oc ath*e*r mz h*en*ne hem foro, oc til sit
hws ko*m*mo, tha war ioachim oc anna thzta wäl-
signadha barnet so*m* wäl tilbordhe mz största
10 kärlek oc aatwakt thz bewarandhe, oc thz i största
wärdoghet hallandes, swa at the aff enghom
willo thz latha handla ällar hantheras, wtan aff
sik siälffwo*m*, oc aff sancta anna syst*e*r som heth
hismeria, haa kan sighia aff the store glädhi the
15 haffdho, nar the thzta hälga barnet sagho, oc
mz thy lekto, än iak tror at thz enghe*n* tänkia
kan, wta*n* at enast the som thz handamälla*n*
haffdho, för thy ioachim oc anna offta satho oc
sagho oppa thzta wälsignadha barnet, mz swa
20 store glädhi, at the i viij ällar x dagha glömdho
at ätha ällar drikka, oc mentho thz ekke en
halffwan dagh haffwa warit thz the när h*en*ne
sithit haffdo The haffdo thz oc swa bestält mz
alt sith hwsfolk, thz enghen aff the*m* jngaa skulle
25 i kamaren, nar the badhe*n* sa*m*man th*e*r j*n*ne
Sp. 2. waro när barneno, oc ware thz än swa saker at
the stu*n*dho*m* i langan tidh th*e*r j*n*ne waren,
huilket bodh the aatwaktelika hyöllo

Thzta xvij capitulum är hwru iomffru maria
30 wart p*re*senterat i templet a*n*nantidh

Nw tha iomffru maria war triggia ara oc aff
wandh war aff modh*e*r spena, tha sagdhe ioachim

til sanctam annam, wi wiliom tänkia oppa thz
lyffte wi gudhi loffuadhom, tha wi offruktsamlik
warom, hwru om gudh os wille giffua oc förläna
ena frukt at wi thz i templet i iherusalem offra
skullom, ther gudhi tiänandhe, Tha swaradhe 5
sancta anna, än tho at thz är swart fran os latha,
tha är thz mykyt swarare mothe wart eghit lyffte
göra, oc wan gudh ther mz förtörna, för thy är
iak redhoboen äpther idhrom wilia göra, oc thz
lyffte gärna fulkomna som wi loffwat haffwom, 10
Strax gik sancta anna oc redhe sik til, oc lät
kalla samman henna nästa wener, ärlekasta qwin-
nor aff henna släkt, oc tok mz sik kostelika gaff-
wor, oc ther mz eth ärleket klädhe som haffde
hymelblaa färgho, oc ther jnnan waro satta skin- 15
andhe löff likerwist som stiärnonar i hymelen
prydandhes oc skinandhes, Ther mz haffde hon
giorth en faghran kranz aff aldhra kostelikasta
blomor, som iomffrun oppa sit huffudh haffua
skulle, Item i kranzsen war oc saat fäm stena 20
aldra klarasta oc mäst skinandhe ower alla stena
oc perlor i wärldenne kwnno wara Tha the nw (Bl. 75, v. Sp. 1.)
redho waro, foro the til iherusalem, oc i tre
nätter oppa wäghenom warandhes, för thy at i
mällan nazaret som the i bodho oc iherusalem 25
tha äro xxv milor, oc foro the thenna wäghen
mz största glädhi, för thy hälga ängla them fölg-
dho mz lyoffuaste tiänist oc störste glädhi jubil-
erande oc sywngande för theras tilkommandhe
drothnigh som mz them war, Tha the nw til 30
iherusalem kommo, sändhe ioachim bodh jn til
presten i templet, oc badh honom sik til redha

oc taka widh hans dotter oc henne anamandhe, aff huilko the mykyt gladdos, Oc tha sik ioachim oc anna til reddo, oc sik i sin bästa klädhe förandhe, oc thäslikes the mariam pryddo oc til
5 reddo som aldra fäghirst the kwnno, oc gingho sidhan opp til bärgit som templet oppa staar, huilket xv trappor oppföre war för än the opp kommo, the tänkto henne oppbära ällar ledha, Än hon böriadhe them siälff opp gaa, swa ffast
10 oc starklika, som hon xij ara gammwl ware, aff huilko prestenar oc alt folket storlika wndrandhe waro, äpther thz at hon ey meer än iij aara gammwl war, nw som the kommo för kyrkio dörena, haffdo the til reth theras offer, oc gingho sidhan
15 jn i kirkiona til presten, huilken them wnfik mz största wördhnig, Oc swa offradho the iomffru maria i templet mz stora gaffuor som the loffuat
Sp. 2. haffdho, huilket prestenar henne kärleka anamandhe, oc mz största glädhi sywngandhe hög-
20 tidheliken loff sangh, oc ledho henne sidhan til the andhra jomffrur som ther i templet waro, oc mz them ther gudhi tiänandhe, ther bleff hon tha til en tidh, oc ey mästa länghe

Thz xviij capitulum hwru iomffru maria iij
25 resor i templet offradhes

Samwledhes som the hälge biskoppa epiphanius cirillus oc basillus skriffwa, tha är iomffru maria iij resor i templet offrat, oc sigher vincencius iämwäl oc flere skriffwa thz at tha
30 hon iij ara war, warth hon offrat i templet, ther

nakra stwndh bliffwandhe, Än i försto matto wart hon offrat aff si*n*ne modh*er* anna tha hon lxxx dagha gamwl war, mz renselse*n*na gaffwo äpth*er* laghannas wtuisilse, för thy theras lagh swa wtuisto, thz födde qwi*n*nan ena dott*er*, tha 5 skulle hon j*n*nan lxxx dagha ey jngaa i te*m*plet, oc födhe hon son, tha ware thz hälfftena mi*n*e, so*m* är xl dagha, oc saken hwi swa war, som naturlika mästara sighia, thz hälfftena sidh*er*mer komber liff i pighabarnet i modh*er*liffue än pilt- 10 eno*m*, Än tha nw sancta anna sina dott*er* swa i te*m*plet offrat haffde oc gudhi loffwat, ffördhe hon h*en*ne strax hem mz sik äpth*er* theras sidh, Än i the andre matto offradhes hon tha ho*n* war iij aara gamwl, so*m* i nästo capitulo förskriffuit 15 star, oc nakot th*er* äpth*er* hem fördhes oc sidhan hema bliffwandes til thäs ho*n* vij aara ga*m*mwl war, oc tha wart ho*n* tridhia sin offrat i te*m*plet, hwar hon tha bleff til thäs hon xiiij ara ga*m*-mul war, 20

Bl. 76, r. Sp. 1.

Thz xix capitulum hwru io*m*ffru maria gudhi tiänthe aff vij aar oc til thäs ho*n* war xiiij ara i templet

Tha nw io*m*ffru maria sista si*n*ne i te*m*plet offrat wart, tha bleff hon th*er* til thäs ho*n* xiiij 25 ara ga*m*mwl war, mz the andra io*m*ffrur th*er* waro jnoffradha, th*er* gudhi tiäna*n*dhe, oc lär-andhe moysi lagh aff gudz tiänaro*m*, tha satte ho*n* i sith hiärta, gudh haffwa för fadh*er*, för thy h*en*nas föräldra h*en*ne ow*er* giffuit haffdho, Oc 30

matte hon wål sighia som dauid i psaltaren sigher, åpther thy min fadher oc modher mik ower giffuit haffdo, tha haffuer gudh mik anamat, hon låt sik oc låra aff tempelsens prestom moysi 5 lagh, oc tånkte offta i sith hiårta, hwat hon båst göra matte, thz gudhi måst tåktes, oc ther badh hon gudh offta om mz största gudhelikhet, thz han henne sina hålga nadher ther til förlånte thz hon the laghen moysi matte fulkomlika halla, 10 oc hennas wilia tilföghias hans wilia, swa at hon kårt haffde alt thz han kårt haffdhe, oc thz hatadhe som han hatadhe, Oc bedhes swa alla the dygdher som hon gudhi matte mådher tåkkias, Sidhan gik hon tåk fram i allom dygdhom, oc 15 gudeliko liffwerne, oc i wiishet ower alla the andra ther jnne waro, oc altidh war hon tånkiande, oc mz hiårtat skodandhe the osighelika gudz godhet han wille bewisa månniskionna slåkte, håldher oc at hon las laghen moysi, oc andra 20 hålga skrifft skodandhe, håldher oc nakot årleket görandhes mz sinom handhom som til tempelsens nytto kom, antiggia sömadhe ny klådhe ållar bötte the gambla, oc annat hwat som tarffwadhes til tempelsens prydilse, oc pråstenar henne befålto at 25 göra, lagdhe hon sik alla win om at göra thz wål

Sp. 2.

Thzta xx capitulum

Nw tha alla iomffrur til lagha ara komna waro, som år xiiij ara, såndhos the hem til thera föråldhra, them til åkthaskap giffwande, Ån maria 30 plåghade altidh låsa aff wars herra tilqwåmdh hwru han kommaskolandhe war i månniskio

ham*n*ph, sik siälffwa*n* skapande, thzta ho*n* offta laas oc ow*er* laas oc offta kyste mz största astwndhan, huilket oc händhe thz ho*n* fanz i storo*m* wisdom i ödhmywkte*n*ne ödhmywkast oc i dauidz sangh stoltast, i kärlekeno*m* graciocior, oc i ren- likhete*n*ne oc i alla dygdh*er* fulkomlikast, ho*n* war oc stadogh i alle gudelike nadh, Oc obög-he- lik i hiärtat til nakot thz so*m* onth war, enghen saa h*en*ne nakontidh wredha, wta*n* alt h*en*nas taal oc ordh waro fwl mz nadh, swa at gudh matte i h*en*ne bekä*n*nas, ho*n* war oc offta söriandhe oc bedröffdh i sit hiärta rädhandes thz nakor aff h*en*nas sälskap skullo gudh retha mz nakor faffängh ordh, ällar mz myklo löghe ällar nakor thera andra speskära skulle häldh*er* i nakre matto gudh förtörnandhe, wta*n* altidh gudhi tiäna*n*dhe, oc hono*m* bidhiande för mä*n*niskio*n*na ath*er*lösn Oc nar ho*n* nakon helsadhe, oppa thz at the i sina gudelika böner ekke wordho hindradhe mz nakot gen swar, sagdhe ho*n* enkte meer, än Deo gracias Oc thz är wäl troandhe at ho*n* th*en*na godha sidhwä*n*iona böriadhe so*m* än haldz, at goth folk helsas mz Deo gracias ällar swarat wardha, Ho*n* loffwadhe oc gudhi sin io*m*ffrwdo*m* o*m* swa gudhi täktes, huilket aldrigh förra skedhe fran första wärlde*n*na opphoff, thy war hon the första io*m*ffru so*m* gudhi renlikhet loffuadhe, hon haffde sik oc i allo*m* tingho*m* swa ödhmywklika, wiisleka oc dygdhelika, thz h*en*nas liffw*er*ne allo*m* mä*n*niskiom war til spegil i godho*m* sidho*m*, Som sanctus ambrosius mz flero*m* ordho*m* h*en*ne til loff skriffwar, Hon hiölt sik til

Bl. 76, v. Sp. 1.

alla häloghet oc hwar dagh aff änglomen sökt oc hogxswalat, som sanctus jeronimus skriffuar til the hälga biskoppa cromacium oc eliodorium i enne Epistolo, thz iomffru maria haffdhe sik
5 thenna reglona saat, thz hon fran morgnenom oc jn til ters tidh i sinom bönom war, oc fran ters oc til nons tidh war hon the tingh görandhe, som tämplet kom til gangh oc nytto, Oc fran nons tidh war hon i sinom bönom, til thäs än-
10 gelen kom oc fördhe henne maat, Oc i swa danth liffwerne bleff hon stadogh i templet, til thäs hon war xiiij ara

Thz xxj capitulum

Nw tha joachim oc sancta anna iomffru maria
Sp. 2. 15 theras ·dotter i templet offrat haffdho, oc the ther nakra stwndh haffdho warit wälsignadho, loffwadho oc äradho the alzwaldoghan gudh för sina stora nadher oc gaffuor han them beuist haffde, oc foro sidhan hem til nazaret, Oc sam-
20 maledhes som the tre nätther oppa wäghen waro, nar the foro til iherusalem, swa waro the oc nar the tädhan foro iij nätter i samma härbärghe gästande i hemfärdh som i bortfärdh, Oc oppa wäghen händhe stor iärtekne, som skriffwat sta
25 äpther sancta anna legenda

Thz xxij capitulum hwru joachim doo om samma aar han mariam [i] tempplet offrat haffdhe

Nakot äpther thentidh joachim oc sancta anna theras dotter maria i templet offrat haffde,

oc hem farne waro til nazareth so*m* the hema waro, wart han kranker oc astwndhe aff gudhi thz han matte ko*m*ma til the förfädh*e*r huilke för hono*m* framlidhne waro Tha han nw swa kranker oppa sänghe*n*ne laa, oc kändhe sik dödh-en nalkas, läth ha*n* til sik kalla sanctam annam oc sagdhe, see nw är thime*n* ko*m*men thz iak skal döö mz mi*n*a förfädh*e*r, oc nar iak är dödh*e*r, wil iak thz thu mik lath*e*r iordha när mi*n* fadh*e*r barpanter, oc thu sidha*n* i alla thina dagha the x gudz budhordh hallandes rätwisleka*n* oc offta mz tak oc ödhmyukt ow*er*wägandhe the stora godhet oc wndh*e*rlika tingh, gudh mz os h*e*r i wärlde*n*ne giorth haffw*er*, tänk oc oppa thz lyff-tet wi giordho*m* aff ware frukt, allo*m* människ-io*m* til sälikhet, iak skal nw nidh*e*rgaa til hälff-wetis förborgh, oc kwngöra wara fförfädh*e*r aff gudz stora oc mildha barmhärtoghet, oppa thz at the ekke sokka oc bedröffwas ällar länkta äpth*e*r wars h*er*ra tilqwä*m*dh the*m* til ath*e*rlösn, Oc nar thu mi*n*e dott*er* marie mi*n* dödh kwngör, tha sigh h*e*nne thz mz thz ho*n* mik i sith hiärta stadhfäst*er* likerwis swa so*m* solen i hymelsens firmame*n*te sith*e*r oc stadhfäst är, Nw som ha*n* thzta sakt haffdhe, gaff han opp sin andha, Än som sancta anna thzta saa ffyöl ho*n* oppa sith änlethe, oc gräth hans dödh mz mangha tara, swa at sänghe*n* som ioachim laa oppa, mykyt waat wart, sidhan läth ho*n* hono*m* smöria oc iordha när sino*m* fadh*e*r so*m* ha*n* siälffw*er* bidhit haffde, oc bleff sitiandhe när graffwe*n*ne i vij

Bl. 77, r. Sp. 1.

dagha gratandhe hans dödh, ther äpther foor hon
hem söriandhe oc tha gratandhe i xl dagha

Thz xxiij capitulum hwru sancta anna äpther
ioachims dödh enom manne wart giffwin oc
5 heth cleophas äpther ängilsens bodhan

Eth aar äpther ioachims dödh tok sancta
anna sin högtidhelika klädhe oc wille them
söndher skära, oc them fatikka giffua för gudz
skuldh oc sagdhe, her äpther skulu ey finnas i
10 mit hws enghen höghtidelik klädhe, oc siälff wil
Sp. 2. iak fara i änkio klädher som min stadhga til
höre oc mins bondha dödh gratha oc sörghia swa
länghe iak liffwer, Oc som hon thzta sakt haffde
kom gudhz ängil oc stodh när henne oc sagdhe,
15 hör hwat gudh tik bywdher, thu skalt ekke
söndher skära thin högtidhelika klädhe, wtan
häldher tänkia oppa hwru gudh tik giordhe
fruktsamma, tha thu ofruktsamliken war, oc tik
förlänt haffwer ena säla frwkt henas like aldrigh
20 haffuer warit, oc ey häldher wardha skal, aff
huilke skal födhas gudz son, alle wärldenne til
sälikhet, thy skalt thu lydhog wara oc fästa tik
oc troloffua latha then iak tik nampne, oc för
gudhi är rätwis, oc hether cleophas, aff huilkom
25 thu i första areth wnfa oc födha skal ena dot-
ther mz gudz nadh, aff huilke framdeles födhas
skal starke män i the hälghe cristne tro, som
stridha skulu för gudhi, oc äpther theras blodz
wtgywtilse anama skolandhe martyres krono i
30 hymerike, oc wil them göra til höffdingha ower

alla wärldena, oc skwlu sithia at döma the xij
släkte aff israel, Oc för thy gör äpther mi*n*o
radhe, äpth*er* thy gudh haffu*er* mik hiit til tik
sänt, för thy bättre är lydogh wara gudhi än
mothe staa, Tha nw sancta anna thzta aff ängl- 5
enom hört haffde, fyöl ho*n* oppa sin knä, tak-
kande loffwande oc ära*n*de alzwallogha*n* gudh,
oc giordhe äpth*er* thäs hälga ängilsens oc si*n*nas
wenas radhe, oc läth sik troloffwa cleophas, aff Bl. 77, v. Sp. 1.
huilko*m* ho*n* j*n*nan eth aar födhe ena dott*er*, 10
oc kalladhe h*en*ne oc maria, h*en*na första dott*er*
til wärdoghet, Än förra än ho*n* födhe barneth
bleff cleophas dödh*er*, so*m* war h*en*nas andhre
ma*n*, Tha sancta anna thzta saa bleff ho*n* ow*er*-
matto bedröffdh, oc sagdhe, O wee är mik, förra 15
än iak faar glädhi aff mi*n*e bärandhes frwkt förra
komber mik stor dröffuilse oppa, i thy mi*n* dotter
so*m* iak nw bär oc än födhas skal sin fadh*er* ey
faa see, ällar kä*n*na maa, J th*en*na dröffwilse war
sancta anna wäntandhe thima*n* som ho*n* födha 20
skwlle, än tha thimen kom, födhe hon ena dott*er*,
oc kalladhe h*en*ne maria so*m* ängilen haffde h*en*ne
bwdhit, Oc tha th*en*na io*m*ffru*n* til sin lagha ara
ko*m*men war, gaffwo the h*en*ne äpth*er* h*en*nas
modhers radhe eno*m* gudhi fryktandhes ma*n*ne, 25
oc heth alpheus, aff the*m* födhes iacobus minor,
oc symones oc judas oc th*e*n rätwise josep, oc
th*er* äpth*er* wordho cristi apostla, Oc so*m* nw
sancta anna mykyt gräth cleophas dödh eth aar,
sagdhe hon til sik siälffwa, Nw haffw*er* iak fwl- 30
ko*m*nat gudz wilia, thy wil iak nw h*er* äpth*er*
fly alla ma*n*na sälskap, Än i sa*m*ma stwndh kom

ängilen til h*en*na oc sagdhe, anna iak är fran gudhi wt sändh*er* oc hiit til thin, thu west wäl at all witne staa til try, för thy skalt thu i dagh tik troloffwa latha aff en rätwisan man oc heth*er*
Sp. 2. 5 Salomon, aff huilko*m* thu skalt affla ena dott*er* aff gudz gaffuo, so*m* oc maria heta skal, oc aff h*en*ne skal födhas the h*er*ra oc första wardha skulu ow*er* wärldena, oc döma skolandhe the xij släktenar aff israel, oc gudh wardh*er* wndh*er*-
10 lik tingh mz the*m* görande, oc theras na*m*pn skulu bliffua äwi*n*nelika, för thy glädz nw i gudhi, at i göno*m* thin barn wil gudh oc wardh*er* wndh*er*-lik tingh görandhe oppa iordhe*n*ne, oc alt thz aff tik födhes, skal wälsignat bliffua i hymerike
15 äwi*n*nelika, ffor thy försma ey mi*n* ordh, oc äpth*er* thins tridhia manz dödh skalt thu änkia bliffua, äpth*er* gudz wilia

Thz xxiiij capitulum hwru sancta anna äpth*er* ängilsens bodh gik til gifftemala tridhia sin

20 Som nw sancta anna ängelse*n*s bodh haffdhe hört, fyöl hon oppa sin knä, wälsinghna*n*de, loff-uandhe oc ära*n*dhe gudh, so*m* wndherlike*n* är i sino*m* gärni*n*gho*m*, oc fik nw th*en* tridhia ma*n*-nen som heth salomon, the liffdho sa*m*man rät-
25 uisleka oc gudhi fryktande, oc ha*n*s hälga budh-ordh hallandes, Nar the nw eth skiffte haffdo til hopa warit, tha wart sancta anna haffwande, oc födhe ena dott*er* huilka ho*n* oc läth kalla maria oc nar tidhen kom wart ho*n* giffuin eno*m* gudhi
30 fryktandes ma*n*ne, hetandhes zebedeus, aff hono*m*

födhe ho*n* the*n* hälga appostole*n* sanctum iacobum maiorem, oc sanctum iohannem ewangelistam, Oc nakor aar th*er* äpth*er* bleff salomon dödh, huilken anna gräth, som ho*n* the andra giort haffde, oc tok sidhan sin högtidhelika klädhe oc prydilse, oc skiffte thz til gudz hedh*er*, oc tänkte oppa eth strankt liffwerne ho*n* wildhe före taka, oc bära jn til sin dödh, so*m* ho*n* oc giordhe

Bl. 78, r. Sp. 1.

Thz xxv capitulum hwru iomffru maria oc iosep troloffuadhos

Tha nw io*m*ffru maria xiiij aara gamwl war, oc swa länghe i templet warit haffde som före skriffwat staar, tha bödh the*n* höxste p*re*sten i templet thz alla the io*m*ffrur so*m* til lagha aara ko*m*na waro, skullo hem fara oc sik män taka äpth*er* thera frä*n*dhas radhe, huilket the oc alla giordho, wtan alenast io*m*ffru maria sancta anna dott*er*, ho*n* giordhe thz ekke, Oc nar ho*n* wart aff biskoppeno*m* aat spordh, hwi ho*n* äpth*er* hans bodh ekke giordhe, Swaradhe ho*n* hono*m* oc sagdhe, thz ho*n* sin io*m*frulika renlikhet gudhi alzwalloghо*m* loffwat haffde, oc thy matte ho*n* engha samtykkio giffwa til äktaskap, tha wart biskoppen i mönstret mykyt bekymbradh*er*, för thy han wiste hwat the hälga skrifft bywdh*er*, at hwat ma*n* gudhi haffw*er* loffwat, at man thz yw halla skal, oc hälst swa danth lyffte, so*m* aldrigh nakor förra hördhe so*m* thz war, för thy war ha*n* h*er* j*n*nan mykyt twäkandhe hwat hälst ha*n* göra ällar latha skulle, tha lät ha*n* sancta anna för

sik kalla, oc mz h*en*ne sith radh haffwa, för thy
Sp. 2. at ha*n* wiste wäl at ho*n* en gudelik qwi*n*na war,
so*m* ho*n* nw til honom ko*m*men war kwngiordhe
ho*n* hono*m* the mangha miracula ällar iärtekne
5 som h*en*ne waro händh mz h*en*nas dott*er* maria,
aff huilko han än kom i större twäkan, ey wit-
andhes hwat han göra ällar latha skuldhe om
th*en*na ärandhe*n*, Sidhan lät han sa*m*man kalla
alla p*re*stenar, oc gik swa mz them jn i templet,
10 th*er* fyöllo the alle oppa sin knä, oc gudh mykyt
j*n*nerlika bidhiandhes om eth swar oppa före-
skriffuat ärandhe, tha wart th*er* hördh en röst,
wtu thz hälga altaret som kallas sancta sanctorum,
swa lydhande Thz skal wt springha en qwist*er*
15 aff jesse roth som bära skal eth blomster oppa
huilko skal huilas th*en* hälge andhe, Nar biskopp-
en oc p*re*stena thzta hört haffdho, lät ha*n* sa*m*-
man kalla alla the män so*m* aff dauidz släkte
waro, oc til lagha ara ko*m*ne, oc bödh thz hwar
20 en en qwist ällar wandh mz sik til templet bära
skulle, huilken thera so*m* blomster baar oc th*en*
hälge andhe synthes oppa sitiandhe, hono*m* skulde
io*m*ffru*n* troloffuas, huilkit the oc alle giordho,
wtan allenast iosep, Oc tha engxsans there qwist*er*
25 blo*m*stradhes, tha matte iosep jnga, oc nar ha*n*
satte sin qwist oppa altaret när the andra, strax
blomstradhes ha*n*, oc ena aldra fäghärsta ros
bärandhe, oc oppa huilka roos th*en* hälge ande
sik satte i ena hwita dwffuo like, oc so*m* sancta
30 anna thz fik höra, thz iosep h*en*na dott*er* til
Bl. 78, v. Sp. 1. äktha haffwa skulde, wart ho*n* mykyt gladh th*er*
aat, för thy ho*n* wäl wiste thz han en renliffuis,

rätwis oc gudhi fryktandes man war, Oc ha*n* war oc cleophas h*en*nas andra manz brodh*er*, oc pläghadhe offta ätha oc drikka mz h*en*ne, oc haffdhe h*en*ne mykyt kära, oc äpth*er* h*en*na tridhia manz dödh pläghade ha*n* h*en*ne behiälpogh*er* wara 5 sa*m*maledh som ha*n* h*en*nas eghen son haffdhe warit, Oc för thy h*en*nas dotter maria oc cleophas hans brodh*er* än liffde, för thy war än kärleken mällan iosep oc sancta anna lika stoor

Thz xxvj capitulum hwru iosep aff biskopp- 10 eno*m* io*m*ffru maria til äkta giffui*n* wart

Som nw iosep thzta saa at thz gudz wili war, thz hono*m* maria til äkta skwlle giffwas, oc ha*n* tilförandha hört haffde, thz ho*n* gudhi io*m*ffru-dom loffwat haffde, wart han mykyt gladh*er*, oc 15 gudhi storlika th*er* före takkande, oc thz han hono*m* saa dana ena io*m*ffru tilföghet haffde so*m* gudhi i te*m*pplet offrat war, oc hono*m* sin io*m*-ffrudo*m* loffwat haffde, för thy han oc swa för sik takit haffde, thz han io*m*ffru liffw*er*ne wille i sina 20 liffs dagha halda, Oc tha io*m*ffru maria thzta hörde thz the öw*er*sta prästenar mz ioseps frän-dh*er* th*er* öwer waro, the*m* tilhopa giffwandes, wart ho*n* mykyt förfärat mz io*m*ffrwlike blyghet, Än so*m* sancta anna thzta hördhe oc förnam, 25 tok ho*n* mz sik en deel aff the io*m*ffrwr so*m* h*en*nas dott*er* waro wana om gaa mz i templet Sp. 2. oc foldhos alla aat til nazareth so*m* ho*n* hema war, oc iosep foor hem til sin, oc mz största kärlek oc aatwakt til redhande thz hono*m* til 30

bryllops kost tarffwadhes, Nakon thima ther åpther gaff biskoppen oc tämpelsens klärka them til hopa, them wälsighnande til hälokt äkteskap oc thy äpther thz the sammangiffwin waro, foldhe
5 iosep maria oc sancto anno til nazaret, ther nakontidh warande, oc sik oppa badha sidhor tilreddo hwat them tarffwadhes til bröllops kost

Thz xxvij capitulum hwru gabriel ängil iomffru maria kwngiordhe thz hon gudz son
10 födha skulle

Tha som iosep sik nw wälwilieligha til redde, oc iomffru maria hans brudh honom i sith hws anamadhe som han wti boandhe war Tha kom ängilen gabriel som sanctus lucas skriffuar i
15 ewangelio, thz gudh haffwer wt sänth i landet galilea i en stadh hetandhes nazareth, til the iomfrwnna som ioseppe loffwat war, oc henne helsandhes i swa matto som ewangelium wtuisar aff wars herra ihesu cristi tilqwämdh i iomffrunna
20 liiff, oc strax i samma stwndh thz war giorth, foor ängilen fran henne, wtan twäkan mz store glädhi, för thy han henne gladelika bebodhade, oc them nw nytidhande förandhes som honom wtsändho, för thy han thz nw förwärffuat haffde
25 om huilkit han war wtsändher, oc strax iomffru maria haffde änglenom lyth oc samtykkio giffuit wart hon strax haffwande mz gudz son alzmäktoghom, huilkom wari loff nw oc äwerdelika

Bl. 79, r. Sp. 1.

Thz xxviij capitulum hwru io*m*ffru maria sökte sancta elyzabet sina fränko

Nakoth th*er* äpth*er* at io*m*ffru maria mz gabrielem haffde talat oc hans ordho*m* samtykkio giffwit äpth*er* gudz wilia, tha stodh ho*n* opp so*m* lucas skriffwar, oc gik snarleka i berghet til sachariam, oc helsadhe ha*n*s hwstru elyzabeth, so*m* ewangelium yth*er*mer wttydh*er*, man läs oc aff thz nyfödha barnet sancte iohannes baptista första sin opp takit wart aff iordh tha thz war fööt aff io*m*ffru*n*ne gudz modh*er*, oc gik ho*n* strax hem i gån til nazaret til si*n*na modh*er* sanctam annam

Thz xxix capitulum hwru iosep tänkte ow*er*giffua iomffruna tha han saa at ho*n* war haffuande oc hwru ängilen hono*m* thz förbödh

Som sanctus matteus skriffwar, tha foor iosep aff jwdea oc til galileam til nazaret, til sancta anna hws so*m* ha*n*s brwdh än war, oc tänkte h*en*ne tha mz sik hem föra, so*m* ha*n* fik see, thz ho*n* haffwande war, oc ha*n* ey än tha wiste aff gudz lönlika tingh, tha wille han h*en*ne ekke anama, oc ekke häldh*er* beropa thz ho*n* ekke aff the jwdar skulde wardha stenkat, thy wilde han lönlika latha h*en*ne bliffwa när si*n*ne modh*er* oc wener, so*m* ha*n* thzta i hoghen haffde oppenbaradhe sik ängelen för hono*m* i sömpne*n* so*m* ewangelium yttermer wtwisar

Sp. 2. ## Thz xxx capitulum hwi war h*er*re wilde at ha*n*s modh*er* skulde wara giffwi*n* i äkteskap

Nw är märkiande, thz gudh för mangha saker wilde, thz hans modh*er* skulde haffua en äkta
5 man til at fördriffua onth rykte, so*m* ambrosius skriffuar, at thz erodes mz the jwdar ekke skulde sighia, thz ihesus i lösko läghe skulde wara födh*er*, Origenes skriffwar oc at för barnzsens ihesu tiänist opthelikhet aff frä*m*mande landh ko*m*ma-
10 skolande til egiptum, oc ath*er* hem til jwda landit, Oc ambrosius skriffwar at löna*n*dhe för diäfflono*m* gudz födhzlo, thz ha*n* ekke skulle första thz han aff e*n*ne io*m*ffru war födh*er*, oc för thy at iomfru maria skulle haffua hiälp oc bestandh
15 aff si*n*ne släkt, äpth*er* thy the wisto thz ho*n* haffde en gudhi fryktandes man

Thz xxxj capitulum hwru sancta anna gladdes tha ho*n* hördhe thz h*en*nas dott*er* maria war haffwandhe mz gudz son

20 Tha sancta anna hördhe aff si*n*ne dott*er* oc aff änglono*m*, thz ho*n* haffde wnfangit gudz son i sin lekama, tha wart ho*n* ow*er*matto gladh, oc loffuadhe oc äradhe alzwallogha*n* gudh, för sina stora nadh*er* ha*n* h*en*na dott*er* förlänt haffde,
25 oc sagdhe, O mi*n* kära h*er*ra aldrigh war mith hiärta swa fult mz glädhi som thz nw är, thz iak nw swa mangha twnghor haffde so*m* ledh*er* oc blodz droppa i mik är, mz the*m* wille iak tik loffwa oc tiäna äwi*n*nelika wtan alla ath*er*wändho,
Bl. 79, v. Sp. 1. 30 för the stora oc osighelika nadh oc kärlek thu

mi*n*e dott*er* bewist haffw*er* ålle wärlde*n*ne til säl-
ikhet, ffőr thy o hymel oc iordh, oc all creatur
th*er* j*n*ne āra lykta, oc the i hālffuittes fōrborg
ärw lästa, gladhen idh*er* alla nw mz mik, oc
loffwe*n* oc takken gudh fōr osighelika nadh*er* 5
ha*n* os allo*m* bewist haffwer

Thz xxxij capitulum hwru sancta anna äpth*er* si*n*ne dotter sökte tha ihesus wart födh*er* a ywla nath

Tha som nw sancta anna mz store länktan 10
war wäntandhe thima*n*, thz h*en*nas dott*er* ihesum
fōdha skulle, war ho*n* mykyt besōriandhe om the
thing th*er* sa*n*nan gudh oc man hōffuelikit war
i si*n*ne mandoms fōdzlo mz si*n*ne hälge modh*er*
marie, tha til redde hon ena skōnasta sängh, oc 15
th*er* ow*er* eth kostelikasta klädhe besat mz skōn-
asta blomor, oppa huilke sängh maria skulle haffua
hwilatz, nar ho*n* sin son ihesum cristum fōdde,
ho*n* lät oc gōra ena kostelika waggo aff aldra
bästa trä, oc th*er* ow*er* eth fōrgylt klädhe, Oc 20
th*er* mz myky*n* kosteliken klädhe so*m* barneth
skulle swepas wti, Oc som thz aat thi*m*ano*m* ledh
thz maria ihesum fōdha skulle, tha foor sancta
anna til iherusalem at kōpa hwat h*en*ne til thzta
tarffwadhes, oppa thz at ho*n* ey i nakre matto 25
skulde hindhras nar h*en*na dott*er* fōdde, at ho*n*
yw thäs yth*er*likare skwlle när h*en*ne i the*m* thim-
ano*m* wara, Tha händhe thz at mädha*n* sancta
anna i th*en*na wäghen*om* war til iherusalem, Tha
wt gik bodhit aff kesareno*m* octouiano at all 30

wärlden skulde beskriffuas, äpther thy som sanctus
Sp. 2. lucas skriffwar i lestenne, oc tha äpther kesarans
budhi foor iosep til sin stadh ther han war
födher, ther sin skat pänigh takandhes oc sik swa
5 jnskriffua latha, oc thy matte iosep fara til bät-
lem om förskreffna saak oc ärandhe, Oc äpther
thy thz sancta anna hennas modher ekke hema
war, tordhe han ekke latha iomffrwna bliffua
hema, thy at han saa thz at aat thimanom ledh
10 thz iomffrun födha skulle, thy tok han henne
mz sik sätiandhes henne oppa asnan, ey wiliande
henne lata gaa swa langhan wägh som war xxxv
walzska milor, han tok oc mz sik en oxsa at siälia
til sin skat pänigh, oc thz ower war aktadhe han
15 jomffrunne oc sik til förtärnigh, Oc swa kom
josep mz mariam til bäthlem, oc jnnan thäs kom
sancta anna hem fran iherusalem, Oc tha hon
sina dotter ekke hema fan för sik, wart henne
sakt thz hon iosep foldhe til bethlem, kesarens
20 bodh äpther föliande, Tha sancta anna thz hör-
dhe, wart hon mykyt bedröffdh rädhandes at aff
tolke langhe färdh hennas dotters frukt skulde
nakot tilkomma, thy hon wiste thiman när wara
at hon födha skulle, Oc för thy wtan alla töff-
25 wan foor hon äpther them til bethlem, oc strax
om samma nattena i mörkret ridhandes, förwiltes
henne wäghen, oc som hon i the samme stwndh
satte sik nidher oppa iordhena, oc wart mykyt
gratande, oc räddes at hennas dotter nakra nödh
30 lidha skulle, oc som hon i swadana dröffuilse
war til minnathena fik hon höra mykyt faghran
Bl. 80, r. Sp. 1. oc söthan sangh i wädhret, som hon opp saa fik

hon se stort sken oc klarhet aff änglo*m* mz store
glädhi sywngande, Gloria in excelsis deo, loff
wari gudhi fadh*er* i högdhi*n*ne, oc glädhi oc
frögdh the*m* oppa iordhe*n*ne ärw som haffua
godhan wilia, Tha ko*m*mo änglana til h*en*na oc 5
trösto h*en*ne oc sagdho, O wärdogasta modh*er*
modh*er* höxsta konu*n*gxsens aff hymerike, glädz
oc war gladh, för thy at i th*en*ne natte*n*ne är
thin dott*er* wordhin wärdogasta gudz sons mo-
dh*er*, tha sancta anna thzta hörande, wart ho*n* 10
ow*er*matto gladh loffwande oc takkande alzwal-
oghom gudhi aff allo sino hiärta

Thz xxxiij capitulum hwru sancta anna sina dott*er* mariam mz ihesum sökte i bethlem

Som sancta anna nw seth oc hört haffde aff 15
änglome*n*, at gudz son war födh*er*, tha stodh ho*n*
opp aff iordhe*n*ne, oc mz store aatwakt sökte
rätta wäghe*n* aff huilko*m* ho*n* war wilfaren, oc
ko*m* snarlika til bethle*m*, oc so*m* ho*n* th*er* ko*m*-
men war, spordhe ho*n* hws fran hwse äpth*er* 20
si*n*ne dott*er* oc iosep, tha kw*n*ne ho*n* enghe*n* wis
tidha*n*de faa, wtan alle wisto h*en*ne nogh sighia
hwru h*en*nas dott*er* oc iosep th*er* moth afftan-
sangx tidh ko*m*ne waro, haffua*n*dis mz sik asna
oc oxsa, oc kw*n*no engenstadz härberghe ffaa, 25
thy at all hwsen waro fwl mz hästa, aff thz
mykla folk th*er* tha war, än hwart hon war
bliffwi*n*, wisto the h*en*ne enkte sighia, Som sancta
anna thzta hördhe wart ho*n* sörghelika dröffdh,
oc foor igän til nazareth oc mente thz the haffdo 30 Sp. 2.

än warit tiith komne, än som hon tith kom oc them ther ekke fan, dröffdhes hon oc foor genstan til iherusalem, oc them ther sökiandhe i stadhen badhe oppe oc nidhre, oc nar hon them
5 ther ey fan, wart hon nw som för all söriandhe, oc wiste nw ey hwat hon skullo oppa slaa

Thz xxxiiij capitulum hwru sancta anna til the hälga tre konunga kom

Tha som nw sancta anna mykyt bedröffdh
10 war, thz hon them jngen stadz fwnnit haffde ällar finna kwnne, wille hon ey för thy owergiffua at letha til thäs hon henne fan, hon foor ather til bethlem, oc sökte alla stadz, oc ä hwar hon ey förra sökt haffde, Oc som hon tiith kom, mötte
15 henne ther the hälga tre konungha, Tha spordhe hon them oc theras fölghe aat, mykyt gratandhe, om saa dana personar them i wäghenom ekke mötto, oc sagdhe oc them hwru om them war, Tha märkte thz en aff the konungha thz hon
20 en märkeliken oc hälog qwinna war, oc warkwnnadhe henne, stegh han aff sin häst ällar mwla, oc gik mz henne nakot aff almanna wäghen, oc spordhe henne, hwi hon swa mykyt söriandhe war, tha sancta anna saa swa stora ödhmyukt
25 aff tolkom enom storom herra, tha sagdhe hon honom all ärandhe hwru mz hennas dotter war, aff hwilkom ordhom han förstodh thz hon war modher modher aat thy wälsignadha nyföddo barneno, som han mz the andra twa hälga konwngha
Bl. 80, v. Sp. 1. 30 offrat haffdo, tha wart han mykyt gladher thz

han h*enn*e seet haffde, oc mz h*enn*e taladhe, oc sagdhe h*enn*e hwru the aff längdha*n* ko*m*ne waro til at see oc gudelikit offer görandhes the*m* nyfödda konu*n*ghenom, Oc sagdhe ha*n* h*enn*e hwrw aff gudz tilfögilse the tre ko*n*unga til hoppa ko*m*ne waro, enghe*n* wetandes aff androm, Tha sancta anna haffde hört all tässen konu*n*gxsens ordh, oc hwru wndh*er*lika the*m* wart kwngiort aff the*m* nyfödda konu*n*geno*m*, oc sagdhe ha*n* hwru the alle tre haffdo seet ena stiärno, oc th*er* wti ena io*m*ffru so*m* haffde eth nyföt barn, haffwandes eth kors oppa si*n*ne axl, Oc tha the h*er* oppa wndradho sagdhe ha*n* h*enn*e hwru the*m* wart tha sakt, thz the skullo fara j*n* i jwda landet oc thz barnet th*er* fi*n*na, huilkit the oc giordho, oc so*m* wii th*er* ko*m*mo*m* foro*m* wi äpth*er* stiärno*n*ne til iherusalem oc spordho*m* th*er* äpth*er* the*m* nyfödda jwda konu*n*geno*m*, so*m* sanctus matteus yth*er*meer wtskriffwar i leste*n*ne, huilket ha*n* alt sagdhe, oc tha omskifftes all h*enn*a sorgh i glädhi, tha ledhe th*enn*a konu*n*gen h*enn*e a rättan wägh swa när thz ha*n* läth h*enn*e see skywlet i hwilko h*er*ran ihesus mz si*n*ne modh*er* war, oc tha ho*n* fik thz see wart ho*n* mykyt gladh oc skildos sidha*n* aat

Thz xxxv capitulum hwru sancta anna fan h*er*ran ihesum mz si*n*ne dott*er* maria i stallet

Tha nw sancta anna til bethlem kom, gik ho*n* i thz skywlet i huilko ihesus i födhes, oc th*er* fan ho*n* ihesum liggia i krwbbo*n*ne, oc swa

Sp. 2. snart io*m*ffru*n* fik see sina modh*e*r gik hon oc
iosep mothe h*en*ne, oc wordho all gratandhe
aff aldra största glädhi, oc ledho h*en*ne swa
badhen til krwbbo*n*na som barnet ihesus i laa
5 för oxsan oc asnan, Än nw so*m* sancta anna
saa barnet ihesum, fyöl ho*n* oppa sin knä bidh-
iandes til hono*m* swa sighiande, O mi*n* gudh oc
mi*n* h*er*re, O alzwaldogh*e*r gudz son O mi*n* gudh
oc skapare, O konu*n*gh*e*r ow*er* alla konu*n*gha oc
10 h*er*ra ow*er* alla h*er*ra, är thzta skywlet tith koste-
lika palacium, oc th*en*na krobban the enka*n*ne-
lika wagga*n* iak haffde tik latith redha, th*en*na
ordh taladhe hon mz opslaghno*m* öghom til hym-
elen oc mz ri*n*nandhe tarom, Th*e*r äpth*e*r tal-
15 adhe ho*n* til si*n*na dotter sighiande O mi*n* wäl-
signadha dotter maria, mi*n*s hiärta tröst oc
hogxswalan, är thzta the kostelika sänghen so*m*
iak haffde tik aktat, Oc thzta nidh*e*r fallande
skywlet th*e*r th*en*na aldra dyrasta wärlde*n*na skat
20 skal i lighia, mith hiärta giffw*er* sik i beske sorgh
Än jo*m*ffru maria oc iosep h*en*ne hogxswalade,
sighande at thz aff gudhi swa föreset war, oc at
hono*m* swa täktes, oc mz andro*m* hogxswalilsa
ordho*m* Sidhan tok sancta anna barnet ihesum
25 i sin fa*m*n hono*m* gudelika*n* oc kärleka*n* mz
störste wördhnig kyssandes, än barnet ihesus opp
räkkiande sina smaa arma takandes h*en*ne om
halssen, oc moth h*en*ne blidhelika leandhes, tha
förgikx sancta anna all sorgh oc widh*e*rmödha,
Bl. 31, r. Sp. 1. 30 Oc swa bleff sancta anna th*e*r när the*m*, barneno
ihesu oc modhre*n*ne mykyt ödhmyuklika oc kär-
lika tiänandhis, i hwat matto hon mäst kw*n*ne,

til thäs hon gik i kyrkio äpther moysi lagh, oc sidhan redho the sik at fara til nazareth

Thz xxxvj capitulum hwru ihesus offradhes i te*m*plet

Som thimen war ko*m*men at xl dagha waro 5 nw fram lidhne at ihesus war födh*er* so*m* jwda*n*nas lagh hyöldho, Tha gingho maria, anna oc iosep mz andra gudelika qwi*n*nor til iherusalem mz ihesum jn i templet, oc th*er* barnet offrandes, so*m* ewangelium yth*er*mer wtwisar, oc gingho 10 sidhan til nazareth, aff huilket sancta anna wart mykyt gladh thz hon ihesum i sith hws anama skulle, thy gik hon snarleka föreaat til at bestella oc tilredha hwset mothe them, oc lät qwarra bliffwa när ihesum maria oc iosep, nakra 15 gwdelika qwi*n*nor the*m* föliandhe oc behiälpa*n*de skullo them wara i wägheno*m*

Thz xxxvij capitulum hwru ängilen ko*m* til iosep i sömpneno*m* oc badh hono*m* opp sta oc taka modhrena oc barnet oc snarlika fly 20 mz the*m* jn i egiptum

Nw so*m* sancta anna til nazaret ko*m*me*n* war i sith hws, oc maria oc iosep mz the godha qwi*n*nor än i wäghen*om* waro, kom ängilen oc oppenbaradhe sik iosep i sö*m*pneno*m*, oc sagdhe hono*m* at 25 ha*n* skulle taka modhrena oc barneth, oc fara snarlika jn i egiptum, oc th*er* bliffwa til thäs ha*n* hono*m* thz kw*n*giordhe at ath*er* fara til jwdeam, Sp. 2.

thy at erodes sökte äpther ihesum oc wille han
dräpa, oc tha han iomffrunne thzta sagdhe wart
hon mykyt bedröffdh, mäst för sinna modher
skuldh, huilket hon henne gärna haffde bebodath,
5 än ängelen badh iosep ekke töffwa, oc ey häldher
thz nakrom kwngöra, Thy satte nw iosep jom-
ffruna mz barneno oppa asnan oc siälffwer gik han
oc ledde asnan wndher henne, oc swa färdhados
the i främadha landh, oc som wi läsom at i ihesu
10 jngangh i egipto landh, tha nidherfyllo all aff-
gudhen oc söndher gingho

Thz xxxviij capitulum hwru sancta anna dröffdhes thz hennas dotter ekke fram kom

Nw som sancta anna til nazareth kommen war
15 i sit hws oc maria oc iosep mz the andra godha
qwinnor som äpther j wäghen waro, huilket henne
storlika länktadhe äpther theras tilqwämdh, oc
gik hon offtast wt at see om the ekke kommo,
tha hon nw länghe wänt haffde oc the ekke
20 kommo tha foor hon aff sith hws oc foor mothe
them til iherusalem, tänkiandhe them nakot
hindher i wäghenom kommeth wara, thz the til-
baka haffdho warit farne, oc som hon kom nakot
oppa wäghen spordhes hon kärleka före hws fran
25 hwse, om nakon sadana människior seth haffdhe
oc sagdhe them hwru thz mz them war, Oc mz
thy foor hon til iherusalem thz hon enkte aff
them hördhe, Ther sökte hon oc hws fran hws
oc gatw fran gatw oc täslikes i bethlem oc i
Bl. 81, v. Sp. 1 30 jericho, i effreta, i sirien, i samariem, oc i naym,

oc i alla the städher oc torp som henne möghelikit war at fara, än ä hwar hon kom haffde enghen henna dotter hwarte hört ällar seet, oc tha hon nw saa när eth aar sökt haffde mz största sörgh oc bedröffuilse, oc enkte aff them förnwmmith, Tha foor hon ather hem, oc sagdhe o we mik aldra bedröffdasta qwinno, ärleken oc dyran skat haffwer iak borth tappat, för mina syndher skuldh, oc mz swadana flerom ordhom mykyt söriandhe, gik hon til bethlem än ena reso, at see oc skodha thz skyulet i huilket gudz son födhes oc huiltes

Thz xxxix capitulum hwru stora sorgh oc dröffwilse gny oc ropan sancta anna hördhe tha hon kom til bethlem aff the menlösa barnen som ther drapos

Tha som nw sancta anna til bethlem kom, mz störste sörgh hördhe hon mykyt roop oc grat aff the menlösa barnannas mödher, thz ey alenast människior sik ther ower förbarma matte, wtan iämwäl oskäleken creatur, som war foghlar oc fää, förfärat wordho, wtan iämwäl folket flydho i öknena för skrian oc gny war swa stort, thz minzsta foghol oppa iiij mylor om kringh bethlem ekke syntes wtan alla borth flughw, tha then omilde erodhes läth dräpa the menlösa barnen, som waro ij ara gammwl oc ynghre, täslikes mötte oc sancta anna faar oc fää mykyt grymmelika rötandhe oc bölande, som thz galit haffde warit, oc lwpu swa i öknet, oc gaffwo stort rop

oc gny, thz sancta anna sina sorgh glömde, oc
yw hon nämber stadhenom kom yw större skri-
andhet wart, oc som hon jn i stadhen kom, fik
hon see alla stadz oppa gatwnar liggia dödh barn
5 oc blodhen flöt ower gatunar som thz watn haffde
warit, hon saa oc barn oppa modher spena lig-
giandhe oc them än diandhe, oc barnssens folk
oc föräldra folde barnen äpther mz osighelikom
grath, oc sik ryiandhe oc riffw haret aff hwff-
10 udhet oppa sik, oc budhu wt osigheliken mykyn
pänigh för them, än thz matte enkte hiälpa, hon
saa oc som barn i modhrennas händher gönom
stwngna, oc som mz modhrenne, oc som mz
fadher oc modher dräpna, oc lopp alt folket aff
15 stadhenom som thz wilt haffde warit, tha sancta
anna thzta saa, sagdhe hon mz gratandhe tarom,
O alzwalogher gudh, nw kan iak see oc bekänna
thz iak i alt mith liffwerne aldrigh swa dana
sorgh haffwer hafft, ällar witith haffwer, O barm-
20 härtogaste oc mildaste gudh, see hiit nidher aff
högdhenne, oc hogxswala tässa fatika föräldra
som theras barn swa omiskwndhsamlika dräpin
äro, oc mordhat Jak bidher tik aldra mildaste
herra thz thu ekke thenna omiskwnsamlika oc
25 oskyllogha barnannas dödh hämpnes äpther the-
ras förskullan, thy aldh wärdz plagha kwnne
ekke fwlt göra för saa dana syndh oc misgärnigh,
thy bidher iak tik mildaste herre thz thu them
Bl. 82, r. Sp. 1. spaar för thy the wetha ey hwat the göra oc
30 ey häldher kwnnó bekänna hwat the giorth haff-
wa, thy bidher iak tik thz thw them spar för
thina stora miskund

Thz xl capitulum hwru sancta anna the dödha barne*n* tok wtu blodhe*n* oc twadhe the*m* oc läth the*m* swa begraffwa

Tha sancta anna saa thz th*e*n omilda erodis tiänara haffdo fwlko*m*nadh thz the*m* war bwdhit, 5 oc alt folket mäst aff stadhen war, tha miskw*n*n-adhe ho*n* sik ow*er* the barne*n* so*m* ä th*er* oc hwar oppa gatw*n*ne dödhe lagho, oc op drogh sin klädhe, oc tok sidhan barnen i sit sköt oc two the*m* oc rensadhe aff blodhen, thz bästa ho*n* 10 kw*n*ne, oc baar the*m* sidha*n* oppa en rena*n* stadh, them all i en hop läggiandes mz store ödhmywkt, oc tha iiij dagha förledhne waro, kom folket igen so*m* wt lopet war, Oc tha the sagho the stora ödhmywkt sancta anna mz theras dödha barn 15 giort haffde, sagdho the sin i mällan sem wi withom wäl hwilke*n* stoor wälgärnigh th*e*nna godha kw*i*nnan anna mz os nw giort haffw*er*, Oc nakon tidh förlidhen, giordhe ho*n* wara blindha, la*m*ma oc döffua, krompna, oc mz hwat sywk- 20 dom the beffänkte waro, alla helbrigdha, oc nw war barn sa*m*man bärandhe i en hopp oc the*m* ren görande, Oc wi h*e*nne swa sara otakkandhe haffuo*m* warit, besyndh*e*rlika tha h*e*nnas dott*er* här när os war, oc wi thz wäl saghom thz ho*n* 25 fast framarla war haffwande, oc enghe*n* aff os tok h*e*nne til sith hws i härbärghe, thy tränghde Sp. 2. h*e*nne til at födha sin son i thz snödha oc al-me*n*nelika skywlet, oc enghe*n* aff os war h*e*nne tröstandes, häldh*er* i nakre matto behiälpogh, Oc 30 thy är thz wäl radhandes at för wara ogönstoghet

gudh os th*en*na plaghona haffu*er* lathit ow*er*
ko*m*ma, Oc sidha*n* taladho the til sancta anna
swa sighiande, O thu godhe oc miskwnsa*m*
modh*er* oc patrona, aff iherusalems döttro*m* är
5 thin like ekke fw*n*nen, hwru magho*m* wi tik full-
takka oc löna för the stora äro thú os bewist
haffu*er*, wilio*m* wi wäl tro thz wi ey thäs makt
haffwo*m*, tha takko*m* wi tik storlika äpth*er* ware
makt, tha gik sancta anna hws fran hws til the*m*
10 sin barn haffdo mist the*m* tröstande oc hwgh-
swalande, oc försmadhe enghe*n*, oc halp til at
begraffua barnen oc behiälpelik i hwat matto ho*n*
hälst kw*n*ne

Thz xli capitulum hwru sancta anna äpth*er* 15 thzta ärffwodhet hwiltes i thz skywlet so*m* ihesus i föddes

Nw tha vj dagha förledhne waro i hwilko*m*
sancta anna ekke mykyt äthit haffde oc tröt war
aff myklo ärwodhe, gik ho*n* i thz skiwlet, i
20 huilket ihesus föddes, sik th*er* nakot huilande,
Tha fyöl ho*n* förßt oppa sin knä för krwbbona,
so*m* gudz son i leghat haffde, oc th*er* sina böner
bidhiande, sidhan tok ho*n* lith*et* aff höö aff krob-
bo*n*ne, thz wndh*er* sik läggiandes, som ho*n* somp-
25 nat war, wart ho*n* takin i andelika syn, oc äpth*er*
gudz wilia synthes h*en*ne all the sorgh pino oc
Bl. 82, v. Sp. 1. bedröffuilse oc hardan dödh so*m* gudz son lidha
skulle för mä*n*niskio*n*na ath*er*lösn, för huilket han
sik födha lät oc war mä*n*niskia wordhe*n*, oc
30 hwat saak th*er* til war, ho*n* saa oc the stora

sorgh oc dröffuilse hennas dotter maria mz sina
twa systra lidha skulle, mz theras barnom, hwru
the manleka stridha skuldo för gudz tro, alt jn
til dödhen, ther äpther sagdhe sancta anna, O
aldra sötaste ihesu äst thu thz oskyllogha lambet 5
som offras skal i korssens galga för människionna
atherlösn, O hälgasta pina är thz saa thz alla te
aff mik komne ärw för tith hälga nampn swa
lidha skulw, oc swa aff gudhi före seet äär, tha
ware thz ekke mögheliket thz min likame ostraffat 10
ällar opinath skwlde wara, Oc thy bidher iak tik
aldra mildaste herra gudh, thz thu mik wisar
oppa then stadh iak mina syndher, oc min lek-
ama för thina skuld maghe mz atherhaldh pene-
tenciam göra 15

Thz xlij capitulum hwru sancta anna gik aff bethlem oc i öknet

Som nw sancta anna i sith hiärta stadhfäst
haffde, thz hon i öknena gaa wille, oc sik ther
penetencia oc eth strankt liffwerne oppa takande, 20
Tha gik hon först til bethlem oc all annor torp
oc städher, til at hogxswala oc trösta the fatikka
sywka oc lamma blindha döffwa spetelska, oc
hwsarma, ällar hwat sywkdom the hälst haffdo
oc giordho them kostelik smörilse oc plaster til 25
thera sywkdom, oc gaff oc skiffte thz hon än
i gän haffde aff sino godzse i mällom them swa Sp. 2.
länghe thz räkte, sidhan tok hon ödhmywklika
orloff aff them, oc gik sidhan i öknet, Än tha
the fatikke kranke thz förnwmmo, lupw the äp- 30

ther henne i öknet alle gratandhe oc ropandhe
wee os nw för thy war tröstirska haffwer os hä:
äpther sik lathit, haa skal os nw her äpther
trösta, ällar haa skal nw lena wart wee, haa skal
5 os nw matha ällar drikka giffwa, haa skal när
os wara i wart ytersta, haa skal nw bebindha
war saar, Sidhan ropado the alle, solen mz tith
lyws, iordhen täslikes giffwin os eth tekn hwar
war tröstirska oc hogswalirska är, thz wi henne
10 finnom, oc mz henne bliffwom dödhe, swa lwpu
the ropandhe söriandhe, oc gratande i xiiij dagha
äpther henne letande, oc kwnno henne ekke finna,
til thäs the oppa thz sista aff store sorgh oc
hwngher manghe aff them ther i öknenne dödhe
15 bliffw, hwilket rykte hördhes oc spordhes ower
allt jwda landit, oc tha hon liiij aar her i wärld-
enne warit haffde, i store penitencie, oc gudelika
liffwat haffde, tha tok hon sik en strangare liff-
nat oppa, oc gik swa i öknet, oppa then lönlik-
20 asta stadh hon kwnne finna, om sidhe fan hon
ena hwassa stenkwlo, hökt fran iordhenne oc
mykyt dywpa, ther gik hon oppwti, oppa sina
aldher dagha

Thz xliij capitulum aff sancta anna stranga
25 liffwerne äpther henna tridhia manz dödh

Bl. 83, r. Sp. 1.

Nw som sancta anna thzta i sith hiärta stadh-
fäst haffdhe, thz hon leffwa wille i penetencia oc
stranglikhet tilböriadhe hon thz strax at göra
swa at hon aldrigh laa oppa andre sängh än
30 bara iordhena, oc för hoffdha bolster haffde hon

en sten, maat oc dryk haffde hon watn oc brödh, wtan alla högffärdh sökte hon kirkior oc tiänthe hon pilegrima oc smordhe them mz storom kärlek mz kostelik smörilse, täslikes oc spetälska ällar hwat sywkdom the hälst haffden them 5 twaande, oc täslikes thera klädher twättañdhe oc bötandhe them oc omwändande, oc förnyiadhe them, thz hennas rykte oc hälga liffwerne hördhes oc spordhes ower alt landet, badhe När oc fiärran, Hon bleff oc stadogh oc fulhärdogh i alle ödh- 10 mywkt oc tolomodh swa thz alle badhe fatike oc rike aff henna lärdho oc äpthe döme toko, än hennas astwndhan war ä mer oc mer til penitencie görande oc som förskriffuit staar, tha hon war liiij aar, gik hon i öknet sik letandhe en 15 lönlekan stadh, huilken hon om sidhe fan, ena dywpa oc hwassa sten kwlo, hökt ower iordhenna, ther satte hon sik oppa en sten, ey annat ätandhes än the hardha röther som oppa stenen wäxte, oc nar hon mykyn törst haffde, gik hon äpther 20 watn ij stora millor, som hon drak, thenna stranglikhetena hyölt hon i mangh aar, mz store ödhmywkt oc wälwiliolika tolomodhe

Thz xliiij capitulum hwru gudh til staddhe owenenom at fresta sancta anna tha hon war i öknenne

Sp. 2. 25

Tha owenen thzta saa thz sancta anna swa hälokt liffwerne haffde, affwndadhes han ther widh, oc skapadhe sik som en wnghan man i ängla liknilse, oc kom til henna oc sagdhe, anna stat 30

snarleka opp gak mz mik, fŏr thy gudh haffw*er*
mik hit sănt thz iak tik ledha skal tith thu
thi*n*a dott*er* mz sino*m* son fi*n*na skal, fŏr thy
the ărw wille farne h*er* i thzta ŏknet, hwar the
5 haffwa gangit letande ăpth*er* tik Tha sancta anna
thzta hŏrdhe stodh ho*n* opp snarlika oc foldhe
hono*m* ăpth*er*, fŏr thy ho*n* ey răttare wiste ăn
ha*n* haffde warit ăngilen, Oc han ledhe h*en*ne
oppa eth hŏgth bărgh, hwilkit mykyt hŏgth oc
10 hwast war, swa at thz enghe*n* kw*n*ne opp gaa,
Tha sagdhe ha*n* til h*en*na, o anna nw faar man
se hwru kăran thu haffw*er* gudh, om thu fŏr
hans skuldh wilt mŏdha tik, oc thin lekama
plagha, ăn ăr thz swa at thu haffw*er* hono*m*
15 kăran, oc ălskar ha*n*, tha fŏlgh mik ăpth*er*, ăn
sancta anna swaradhe, iak skal opp stigha a
băргxsens hwashet, oc mik ekke entidh omse,
tha stegh han opp oc sancta anna foldhe hono*m*
ăpth*er*, oc tha the nakot oppa bărghit ko*m*mo,
20 tha waro stenane hwasse swa at sancta anna
fŏth*er* waro so*m* the mz kniffwo*m* waro skorne,
oc blodhit lopp nidh*er* aat bărghit, tha sagdhe
sancta anna all gratandhe, O maria mi*n* kăra
dott*er*, ăr thz swa at thu gaar fra*m* mz thzta
Bl. 83, v. Sp. 1. 25 băргit, tha minz oppa th*e*n wăgh som thin modh*er*
mz sino*m* blodhoga fotho*m* rŏdhan giorth haffw*er*
fŏr thina skwld, oc ă thăs hŏghre ho*n* opp kom
thăs hwassare wart bărghet, swa at h*en*na fŏth*er*
alla sŏndh*er* riffnadho, swa at h*en*ne mislikadhe
30 oc ho*n* nidh*er* fyŏl til iordhe*n*na sighiande, fŏr
mi*n*s gudhz skuld oc mi*n*a kăra dott*er*, tha ăr
wilin godh*er*, ăn kŏtet ăr krankt, Tha sagdhe

ondhe andh*e*n so*m* war i ängils liknilse, är thi*n* wili godh*e*r til gudh, tha lath mik bindha thina händh*e*r widh*e*r thz största riis h*e*r står, oc dragha tik swa oppa bärgxsens högdh, ho*n* swaradhe, thzta lata köttet drag til thäs at thz tröt 5 bliffwer, tha drogh han h*en*ne oppa bärgxsens högdh, oc söndh*e*r krosadhe allan h*en*na lekama oppa the hwassa stena, tha taladhe sancta anna oc sagdhe, O äw*er*delik*e*n gudh, wälsignadh*e*r wari thu, so*m* mik haffw*er* giffuit, thz mith köt 10 kan plagha, oppa thz iak thäs bäth*e*r bekä*n*na maa, hwat stora pino cristus lidha skal oppa korssens galgha, för mä*n*niskio*nna* ath*e*r lösn, Tha diäffwllen thzta hördhe, oc saa thz ha*n* h*en*ne ekke ow*er*winna kw*n*ne, tha hwarff ha*n* oc flögh 15 sin wägh, oc läth h*en*ne swa liggia i storo*m* swedha, wärk oc store pino

Thz xlv capitulum hwru ängilen tröste oc heladhe sancta anna

Som sancta anna swa i store pino laa, tha 20 kom gudz ängil til h*en*na oc sagdhe, war wälsignat thu aldra hälgasta modh*e*r modh*e*r wars h*err*a ihesu cristi, tith brinnandhe hiärta oc thin fwlko*m*like kärleker, oc thi*n*na pinos bith*e*rlikhet, Sp. 2. äro opsteghne för gudz asyn, skinandhes ow*er* 25 alla hy*m*melse*n*s clarhet, oc skalt mz gudhi bliffwa äwi*n*nelika, för thy thw haffw*er* sa*n*nelika allo*m* mä*n*niskiom lärth hwru the skulw fram gaa mz sa*n*nom oc fwlko*m*liko*m* kärlek til gudh oc til sin iämcriste*n*, oc hwru the gudh sökia oc fi*n*na 30

skulw, oc thy är thz wäl mögheliket oc wärdokt at en sadana frukt aff tik kommen är, som aldrigh för är hördh oc aldrigh her äpther sker, Som ängelen thzta saakt haffdhe opplöste han
5 hennas bandh, oc fördhe han henne swa tiith som owenen haffdhe henne takit oc helandhes alla hennas wndher oc hylbrigdha giordhe som hon nakontidh förra war

Thz xlvj capitulum hwru owenen än ena
10 reso frestadhe sancta anna

Owenen hatadhe än meer sancta anna häloghet, ey afflatandhe henne at fresta, sik til blygdh oc henne til löna förökilse, Thz händhe at sancta anna mykyt törstog war, oc wilde
15 hänta watn ower ij milor, som hon fram kom haffde diäffwllen lakt en storan sten oppa bronnen, än gudh huilken engen förlather i sinne nödh som stadhelika tro oppa honom, tha händhe thz at som hon gudelika badh opsprangh en källa
20 aff thz hardha bärghit, huilkit diäfflenom hateliket war, oc kastadhe ther wti en mykyt orenan oc beskan sten swa at thz watnet wart swa orent
Bl. 84, r. Sp. 1. oc best, thz hon thz ekke gath drwkkit, än tha aff storom törst drak hon nakot, oc thz war mz
25 ether förgiffwit, strax fyöl hon nidher til iordhenna swa som aff sinna, thz hon enkte til sik wiste, strax kom ängilen oc fördhe henne en dryk, oc nar hon haffde han takit, förgikx henne strax aldher törst oc besklikhet, oc wart helbrigdha,
30 Sidhan gik hon i öknet, oppa then stadh hon

altidh plägadhe wara, oc lagdhe sik nidher oppa bara iordhena sik hwilande, Som hon sompnat war kom diäffwlen oc tok henne oc fördhe henne jn i stadhen iherusalem, oc lagdhe henne owan oppa eth hökt hws, oc lath henne ther swa liggia, nar hon waknadhe, oc saa sik ther i storom fara wara stadda, wart hon mykyt förfärat oc skälffwandhe, oc iämwäl nw aldher stadhen kom tith, skadandhe oc wndradhe hwru hon tith kom, oc betänkto mz hwat konst ällar tilfälle the henne thädan kwnno komma wtan skadha Nw tha hon saa sath all skälffuande oc rädh, oc kwnne ey fwl wndhra hwru hon tith kommen war, oc badh gudh thz han henne tädhan hwlpe, oc aff them stora liffs wadha frälste, strax kom ängelen oc fördhe henne ather i öknet oppa then stadh hon altidh plägadhe wara, oc tröste henne oc hogxswalade, för huilket hon gudhi mykyt kärleka takkadhe oc loffwade mz största gudelikhet

Thz xlvij capitulum hwru war herra ihesus mz sinne käre modher maria oc hennas kära systra sancta anna theras modher sökto i öknet

Sp. 2.

Tha sancta anna i xij aar swa strankt liffwerne förtärth haffde i öknet oc war tha j sin aldher lxx aar, oc war herre ihesus war xviij aar, oc war mz sinne modher i nazareth, Oc som honom enghen tingh omögheliken är at wetha aff sinne hälge gwddoms makt, tha wiste han altidh wäl hwar sancta anna altidh war, oc oppa

hwat stadh oc hwat hon giordhe, Swa wiste han
oc nw wäl, thz hon snarlika hädhan aff wärld-
enne lidha skulle, til huilket hon sik wäl til
reth haffde, mz store syndha bättringh, oc mangha
5 godha gärnigga, Tha sagdhe war herre ihesus
til sinna modher maria, See spegillen aff alt thz
gambla testamentet, oc exemplum i dygdelikom
gärniggom allom människiom, oc en wtualdh
brudh mins hymmelslika fadhers, mins wälsig-
10 nadha modher modher oc thin aldhra kärasta
modher anna, som wtan atherwändho brindher i
gudz kärlek, hon skal nw hwilas aff thz stora
ärbete oc synda bättring hon giort haffwer, thy
min kära modher lathom os nw lidha mz thinom
15 kära systrom oc hennas döttrom til henna gaa,
henne tröstande oc hogxswalande, förra än hon
aff wärldhenne döör, Tha nw iomfru maria thzta
hördhe, wart hon mykyt gladh mz sinom kära
systrom, thz hon sina kära modher än her i
Bl. 84, v. Sp. 1. 20 wärldenne skulde faa see, oc mz henne tala, oc
lät strax samman kalla sina systra mz theras barn-
om, Nw tha the alle til hopa komne waro, tha
gik war herre ihesus mz them jn i öknena, i
huilke sanctus iohannes bapptista war, oc giordhe
25 ther synda bättringh, huilken ökn som laa när
jordani, oc i gönom samma ökn gingho israels
söner mz josue theras ledhsaghu man, tha the
aff konungh pharao wordho frälste etc, Oc war
sancte iohannis baptista modher, sancta elyzabet,
30 sancta anna syster dotter, Thy sagdhe war herra
ihesus til sanctum iohannem, stat snart opp oc
gak mz os, at besee oc skodha ena hälgasta

winno i öknenne, huilken ther eth ängla liff-
erne haffwer i människio likama her oppa iordh-
enne, i huilken qwinna likama min kära modher
huiltes i ix manadha oc är min kära modher
modher, hon är thäs wäl wärdh, oc warom wi 5
än öwerst i hymelen, thz wi henne sökiom oc
hogxswalom, thy är thz wäl wärt, thz wi henne
ekke glömom, äpther thy wi än her i wärldenne
ärom, oc her äpther nar wi kommom i hymelen
skolom wi wara hörandes thera bön som henne 10
göra nakon hedher her i iordherike, Tha nw
sanctus iohannes baptista thzta hördhe, wart han
mykyt gladher mz them, thz han än skulle faa
see thz trä aff hwilko swa stor frukt komma
skulle, Thy fyöl han strax aff storom kärlek 15
nidher för wars herra föther, honom ödhmyuk- Sp. 2.
lika oc kärleka takkandes

Thz xlviij capitulum hwru war herre ihesus mz sith hälga sälskap kom til sanctam annam oc hwru the aff henne wordho wndhfangne 20

Tha som nw war herre ihesus mz swa dant
fölie kom til sanctam annam i öknet, aff huilko
hon mykyt gladdes, oc gik them til mötis, oc
mz aldra största ödhmywkt them hedhrandes, oc
som sancta anna kom hart när ihesum, fyöl hon 25
nidher oc kyste hans föther, oc mz manghom
tarom sighiandes thenna dauidz psalmen, In te
domine speraui J tik herra är alt mith hopp,
thz iak ekke bliffwer förtappat äwinnelika Thenna
psalmen fulfoldhe hon wth i ändhan, Ther äpther 30

lyffte war h*err*e h*enn*e opp fran iordhe*nn*e mz sino*m* armo*m* til eth kärlekx tekn, Oc sidha*n* h*enn*a kära dott*er* io*m*ffru maria h*enn*e offta kyssande mz mangho*m* tarom wtgyutande, oc
5 sa*m*mwledh giordho oc h*enn*a systra, oc alle the som i theras fölghe waro, Th*er* äpth*er* sattes ihesus oc maria nidh*er* oppa iordhena, när sancta anna, oc the andra twa h*enn*as dött*er* mz theras barno*m*, oc sancte iohannes baptista mz si*nn*e
10 modh*er*, satto sik räth i en ringh kringh om the*m*, alle h*enn*e ödhmywklika wördhnig görandes

Thz xlix capitulum hwru sancta anna sinom barno*m* lärdhe

Sidha*n* taladhe sancta anna til the*m* all oc
Bl. 85, r. Sp. 1. 15 sagdhe, O mina aldrakärasta dötter oc barn, iak bidh*er* idh*er* alsa*m*man thz i wäl förstan, oc th*er* äpth*er* gören, som iak idh*er* nw sighia wil fförst thz, iak bidh*er* idh*er* at i haffwen idh*er* kär jnbyrdhes, swa at hwarke pina ällar dödh*er*,
20 häldh*er* nakra handa tingh idhan kärlek aat skilie, oc waren altidh oppa tänkiande, thz i alle aff e*nn*e roth ären ko*m*ne oc födhe, oc hallen atwaktelika budhordhen, waren rätwise i allo*m* idhro*m* athäffuo*m*, täslikes miskwndhsa*m*me, oc
25 förs*m*an enghe*n*, waren them fatikka mildhe, oc altidh wäl görandes mothe them, oc astwndhe*n* siälffwe at liffwa i fatikdom, swa liffwi*n* i rolika h*er* oppa iordhe*nn*e, waren ekke begärandhe mykyt wärdz godz, thz är ekke wtan siäle*nn*as
30 twnghe, oc thz h*enn*e til dödha dragh*er*, oc är

manghom tilhiälpandhe til äwinnelik fördömilse, Jak haffwer all wärldzlik tingh oc henna ära owergiffuit, oc idher enghen tingh äpther mik ärffua lather, Sidhan taladhe hon til them all, oc teknadhe til wan herra ihesum oc sagdhe, 5
sen thzta är sandher gudz son, som skapat haffwer hymel oc iordh, oc alt thz ther jnnan är, oc är en källa til alla godhhet aff flytandhes, Jak sigher idher för sant thz han ey at enast är then i mz idhrom kötlikom öghom sen, wtan jäm- 10
wäl jnnelykkiande i sik sin hälgasta guddòm, swa som honoget jnnelykkes i blomstret, aff huilko thz komber, thy haa honom tiänar oc Sp. 2.
hans budhordh oc lärdhom haldher, the skulw faa äwinnelikit liff, för thy han siälffwer är nykelen 15
til hymerikis glädhi, oc är then som warom förfädhrom i skrifftenne war loffwadher, Än iak bidher idher min aldra kärasta barn, thz i honom ekke owergiffuin, i sinom pinilsa thima, för thy äpther hans dödh skulin i faa se thz han 20
idher herre oc gudh är Tha nw sancta anna thzta sakt haffde, kändhe hon thz henne dödhen nalkadhes, oc bögdhe sith hwffudh nidher oppa wars herra bryst, Oc sagdhe, min kära barn iak bidher idher thz i mith liffwerne enkte beskriff- 25
win, ey häldher the ordh iak nw haffwer talat, för thy gudh weth bäst tidh oc stwndh nar thz skal oppenbart wardha, Oc nar i mith nampn hören nämpnas tha minnens oppa mik, oc enkannelika thu min aldra kärasta dotter maria 30
war oppa tänkiandhe, thz iak thin modher är,

oc haff th*en*na ordhen i thi*no* mi*ne*, oc thu mik ekke förglöm

Thz l capitulum hwru sancta anna doo, oc hwru war h*er*ra then daghen wälsignadhe

5 Som the nw swa satho om kringh sancta anna, kom eth stort sken óc clarth aff hymleno*m* th*er* the satho, Tha sagdhe war h*er*ra ihesus til h*en*na O mi*n* aldra kärasta modh*er* modh*er*, wälsignat skalt thu wara, oc alla the tik nakra
10 tiänist göra här i wärld*en*ne the skwlu faa framgang i allo*m* dygdhom badhe til liff oc siäl, oc i allas thera nödh so*m* the til mik ropa oc tith na*m*pn oppa kalla, tha wil iak the*m* höra, Oc th*en*ne tisdaghen, oppa huilke*n* thu wart födh
15 h*er* til wärldena, oppa sa*m*ma dagh skalt thu oc döö aff wärld*en*ne, för thy wälsignar iak th*en*na daghe*n*, tik til hedh*er*, oc alla the so*m* bidhia til mik oppa th*en*na daghen, ällar tik göra nakon hedh*er*, them skal iak besyndh*er*lika tilböia mik,
20 oc opplatha mi*n* öro*n* at höra hwat the bedhas, Jak haffwer seet hwru manlika thu haffw*er* strith oc thin gudelike brä*n*nandhe kärlek, thu til mi*n* hy*m*melska fadh*er* haffw*er* hafft i alla thina liffs dagha, oc för the hälga oc dygdhelika frukt aff
25 tik ko*m*men är, thy äst thu opphöiandes i thz högxta palacium mi*n*s hymmelska fadhers i äw*er*delika glädhi, oppa thz thu skalt faa see alt tith hälga släkte, oc alla the*m* tik h*er* gudelika tiänt haffua Sidhan talade sancta anna til sanctum
30 iohannem ewangelistam, so*m* än tha wngh*er* war,

Bl. 85, v. Sp. 1.

oc sagdhe, O iohannes min käre son then thime
skal komma thz min dotter maria skal aff männ-
iskiom mykyt försmadh wardha, oc the skulw
wara faa som ihesum oc henne bekänna, wtan
alla fly fran them, thy bidher iak tik, thz thu
henne i them thima ekke owergiffwer, för thy at
hon tha swa som aff allom försmadh oc bespottat
wardher Som hon thzta talat oc sakt haffde kändhe
hon sik nw nalkas dödzsens pwnkt, nidherbögdhe
hon nw annat sin sith hwffudh oppa wars herra
ihesu bryst oc han nidher lagdhe mildelika sith
hälgasta huffwdh oppa hennas huffudh oc taladhe
mykyt gudelika oc blidhelika til henna, Sidhan
wtträkte hon sina árma i dödhenom, huilka iomffru
maria til sik tok, them offta kyssande oc mz sin-
om tarom them watha görandes, Ther äpther
sagho the eth stort sken oc clarhet kommandes
nidher aff hymblenom, mz aldra fäghersta ängla
sangh Tha laas sancta anna the versen som staa
i dauidz saltara swa lydandhes Sicut desiderat
ceruus tuus etc, Samuledis som hyorten astwndar
watnzsens källo, swa min siäl til thin herra gudh
som är leffwandhes källa, nar skal iak komma
oc oppenbaras för mins gudz änlete, Oc swa alt
fram til thz sywnda verset, Oc tha thz war lyk-
tat huiltes hon i wars herra ihesu cristi händher,
Oc alle the ther när waro oc om kring stodho,
the fiöllo oppa sin knä, loffwandhe oc ärandhe
alzwalloghom gudh, mz manghom psalmom när
liket sywngandhe, oc änglana i hymelenom mykyt
högtidhelika sywngande i hennas wt gangh, oc
alt folket aff människios natwr hennas dödh
mykyt grätho oc sörgdho

Thz li capitulum hwru sancta anna hälgaste likame wart iordhader

Tha som nw war herre ihesus cristus, oc hans hälgasta modher jomfru maria mz alt theras hälga
Bl. 86, r. Sp. 1. 5 sälskap, när sancta anna haffde warit i xx dagha oc hon tha dödh war, tha fördho the henna liik til nazaret oc smordho thz mz aldra dyrasta balsama oc salua, som wäl war wärt, för thy gudz modher iomffru maria haffde ther ix man-
10 adha jnnan hwilatz, oc swa jordadho the henne mykyt högtidhelika när hennas första man som war ioachim iomffru marie fadher oc bliffw när graffwenne til lögher daghen thäs sool war bärghat, Ther äpther grätho the xl dagha aat slagh, oc
15 haffdho sik i atherhaldh aff alle wärdzlike glädhi i lxx dagha, som jwdannas sidher war

Thz lij capitulum aff thz hälga släktet som sancte ioachim oc sancta anna aff äro födh

Then ärleka modhren sancta anna hon är
20 födh aff thz släktet som kallas jwde, huilken som war älzste son äpther patriarkan jacob, oc konungh dauidz, samwledh hennas äkte man joachim oc jämwäl ioseph, oc maria som fästes oc troloffwades henne til brudhgomma, han är oc
25 aff thz hälga släktet, Än war herre är alenast födh aff iomffru maria oc är aff dauidz släkte, aff the rothenne som hether natan, för thy konung dauid haffde i blandh alla sina söner ij söner som war natan oc salomon, än aff the rothenne
30 natan, som iohannes damascenus witnar, födhes

en oc heet leui, han haffde ij söner som war melchi oc panter, än panther haffde en son oc heet parpanther, oc parpanther haffde en son oc heth sancte ioachim, tha ioachim xx ara gamal war fäste han sik sancta anna, som oc aff hans släkte war, oc aff them födhes gudz modher jomffru maria, för thy at oppa thäntidhen skulle hwar friia oc fästa sina eghna släkt, oppa thz at the ey samman blandadhe the xij släktenar, som waro aff thera röther salomon, Item nathan haffde ena hwstru mz henne haffde han iacob, oc tha nw nathan dödher war, tha fik melchi sik the änkiona, oc mz henne haffde han en son oc heth heli, oc swa waro the badhe heli oc iacob om modhrena, än heli doo wtan barn, thy tok iacob hans brodher hwstruna, oc mz henne haffde han sancte iosep jomffru maria feste man

Sp. 2.

Thz liij capitulum at stadhelika tro thz aff sancta anna är skriffwat oc sakt, oc fölgher her äpther ganska faghor oc wndhersamlik miraculum aff sancta anna

Gudhi alzmäktoghom honom ärw enghen tingh omöghelik, ä hwru wndherlik the ärw, för thy skal enghen wndhra ällar twäka, thz gudh stor wndherlik tingh oc siälsyn iärtekne giort haffwer oc än gör mz sinne hälgaste modher modher sancta anna, äpther hennas dödh the hälge kirkio til hwgnat oc sälikhet oc allom them som henne oppa kalla, ffför thy hennas förtiänist oc häloghet är mer än annor hälgon, oc gudh

henne thz siälffwer loffwade oppa then dagh hon doo, som föreskriffwit staar, Oc som gudh mz androm hälgom mannom mangh stor iärtekne giorth haffwer, hwru skal man tha ey thzta tro som han mz sinne hälge modher modher giort haffwer, oc än daghlika gör Man läs i the hälge skrifft, oc besyndherlika i dauidz bok hwru som konunggen aff babilonia tok ananiam azariam oc misael, oc lät sätia them i en brännandhe wghn, i huilkom the behyöllo sith liff oc bliffwo obrendhe aff gudz dygdh oc föresyn, sidhan mangh wndherlik iärtekne man läs, som ära händh oc giordh nw i-thz nyia tästamentet, badhe mz mannom oc qwinnom, somlike oppa halster stekte, oc somlike mz androm storom pinom waro pinadhe, aff huilkom liffs wadha manghe aff gudz nadh oc dygdh wordho frälste, Oc gudh än i dagh swa mäktogher är som han tha war, oc iämwäl äwerdelika bliffwer, thy tarffwas enghom wndra ällar twäka om thz aff sancta anna skriffwas, Thy gudh henne siälffwer haffwer wtwalt til sinna modher modher i manniskios natwr, märk oc hwru patriarchanar oc prophetanar oc konunganar äpther hennas frukt wäntandhes waro, mz största begäran oc gudhelika böner astwndandes gudz modher hymerikes drotnigh iomffru maria, Oc thy sancta anna swa mykyt hon war höghre her i wärdoghet oc begynnilse til swa hälokt äktaskap, oc swa wärdogha ena släkt, ther aff komne ära appostlana oc discipulis, som är iohannes baptista, sanctus iohannes ewangelista sancte iacob sancte symon oc jwdas iacobus minor, josep then

rätwise, huilke *som* ärw gudz apostla, oc sanctus seruacius, mz manghom fierom hälgonom som för lankt ware at skriffwa, Thy skal enghen wndhra, ällar tykkia omögeliket wara the iärtekne, som aff sancta anna skriffwas häldher läsas, thy är hon nw swa mykyt höghre oc wärdoghare i hymerike, Item thzta är skriffuat til förmanilse them som twäka oc otrone ärw, om the wndherlika tingh som skriffuen äro om the hälgasta modhrena sancta anna, oc än daghlika göras i cristendomen äpther gudz wilia oc tilstädilse, huilken os wärdoghas wnna sina hälga nadher, at leffwa mz fadhrenom, sonenom oc them hälga anda, i hymerike ä förwtan ändha

Thzta äro nakor enkanneliken iärtekne som gudh haffwer giort mz sancta anna tiänarom

Thz war en iomffru i enom stadh som hether Swsina, hon war mykyt riik, oc hennas nampn war anna, thy fik hon storan kärlek til sancta anna henne dagh oc nath tiänist görandes Oc lät hon byggia ena sköna kyrkio i sancta anna hedher, oc stiktadhe henne ther jnne iij swnghna mässor hwar tisdagh, til äwerdelika äghor, henne til hedher, oc ihesum oc marie, oc ther til vij tidher hwar dagh ther jnne sywngande, hon plägadhe oc hwar tisdagh födha ix fatik folk i sancta anna hedher, J stadhenom iherusalem war en man mz them rikasta oc ypersta som heet ambagas, thenne fik storan kärlek til iomffrwnna anno, oc haffde henne gärna hafft til äktaskap, för thy at hon

mykyt rik war, oc mer än ha*n* Nw hände thz
sik swa, thz han wart wtualdh til en borgha-
mästara i samma stadh, swsina, th*e*r äpth*e*r foor
han wt oppa stadzsens wäghna för nakra märke-
5 leka saker skuld, so*m* stadhe*n* laa makt oppa, oc
war bortho i iij aar, nw mädhan ha*n* borthó war
tok th*en*na förskriffna io*m*ffru*n* anna sik en man
äpth*e*r the hälga kyrkios lagh, mz hono*m* haffde
hon iij barn, än tha th*en*ne ambagas kom hem
10 oc fik thz höra, wart ha*n* mykyt bedröffdher,
än ey täs mi*n*a kärlek haffde han til h*en*na, oc
tänkte altidh oppa hwru ha*n* matte lönlika förgöra
h*en*nas man oc äkta bondha, tha förnam ha*n* thz
anna pläghade mz sino*m* barno*m* oc legho folke
15 gaa til kyrkio o*m* hälgadagha äpth*e*r middagh,
oc h*en*nas bondhe pläghade liggia oc soffwa li-
th*et*, tha kom ambagas sik lönlika jn th*e*r ha*n*
laa, oc gik bak oppa ha*n* oc skar hans strupa
söndh*e*r th*e*r ha*n* laa i si*n*ne sängh oc soff, oc
20 groff hono*m* swa wndh*e*r sängena, oc giordhe
gulfwet renth, so*m* blodogh war wordhit, oc [gik]
swa sin wägh Oc ·strax ha*n* thzta giort haffde
tha släktes i hans hiärta th*e*n kärlekx brandhen
han til h*en*na haffde hafft, Nw tha so*m* anna ko*m*
Sp. 2. 25 hem, oc thz ledh fast at afftneno*m* oc hon för-
nam enkte aff sino*m* bonda huilken altidh sa-
dax pläghade hema wara, läth hon strax äpth*e*r
honom sökia i bäkkia oc källom, oc i mangha
lönlika städh*e*r, Oc tha ho*n* hono*m* enghen stadz
30 kw*n*ne fi*n*na, wart hon ow*er*matto bedröffdh, Oc
thzta hände o*m* winthre*n*, tha thz frös aldhra
mäst swa at thän dödhe kroppen ekke swa snar-

leka loktadhe, än tha wi*n*tren nw borth gik, oc
lokten böriadhe kä*n*nas haffde ho*n* swa onth i
sith hwffudh aff grath oc sorgh, at ho*n* kw*n*ne
th*er* enkte til käna, Nw tha framlidhit war swa
när eth fiärdwngx aar, loktadhe ha*n* tha mykyt 5
mz allo, oc ho*n* äpth*er* sadana lokt ey wille sökia
latha sith eghit legho folk, för h*en*nas klenodia
skuldh so*m* ho*n* th*er* jnne haffde, än folket för-
matto the lokt ey längh*er* lidha, oc thy en dagh
nar ho*n* widh kyrkiona war, ko*m*mo the sik jn 10
i kamaren, oc äpth*er* swadana ondhe lokt letadho,
om sidhe förno*m*mo the, thz lokte*n* kom wndhan
sänge*n*ne, wndh*er* huilke the letto, oc fw*n*no th*er*
sin mathfadh*er* oc h*en*nas bondha dödhan ligg-
iandes mordadh*er*, tha wordho the alle ropandhe 15
oc skriandhe, swa at all grändhen tiith kom löp-
andhe, so*m* the ha*n* nw sagho swa ynkelikan
wndh*er* sänge*n*ne liggia*n*de, drogho the hono*m*
fram oppa gulffwet, jnnan thäs ko*m* hans hwstru
hem aff kyrkio*n*ne, oc fik see sin man swa ömke- 20
lika mordadhan, oc illa loktande, fyöl ho*n* swa
ynkelika til jordhe*n*na oc danadhe swa so*m* the Sp. 2.
th*er* enkte aff sik wiste, för hwilket alt folket
sik ow*er* h*en*ne ömkadhe oc warkw*n*nade, sidha*n*
lät ho*n* hono*m* iordha, mz största sorgh oc dröff- 25
uilse, Oc tha saa när eth aar förlidhit war, fingho
so*m*lika ondha mä*n*niskior haat til h*en*na, tänk-
iande mz sik oc jämwäl sighiandes, at thz ey
wtan h*en*nas radh kw*n*ne wara, thz ha*n* swa län-
ghe oc illa loktande skulle wndh*er* h*en*na sängh 30
swa liggia som ho*n* hwaria nath i laa, oc hälst
för thy ho*n* sith folk ey wille latha sökia tha the

h*en*ne th*er* om badho, oc somlike aff h*en*nas
bondha släkt the tänkto thz ho*n* thz siälff giort
haffde, thy gripw the h*en*ne, oc pintho h*en*ne
mykyt swarlika at ho*n* skulle thz kä*n*nas, hwilket
5 ho*n* altidh nekadhe, än the wiliandhes h*en*ne
enkte tro, wtan lagdho oppa h*en*nas lekama swar-
asta pinor, the skaro opp h*en*nas ben, oc slogho
th*er* sywdandhe oleyo wti saren, swadana pinor
giordho the h*en*ne mangha, thz ho*n* omsidhe
10 häldh*er* wille haffwa warit dödh än längh*er* liffua,
än the tänkto h*en*ne mer pino göra, än tho at
ho*n* nw mangha pinor haffde lidhit, wta*n* alla sina
skul, tha fw*n*no the thz swa för en räth, thz the
eth breff skriffwa skullo oc spika thz swa i h*en*-
15 nas ä*n*ne, oc ledho h*en*ne swa om kringh alla*n*
stadhe*n* ow*er* alla gatwr, thz alt folket skulle see,
thz ho*n* sin bondha myrth haffde, oc swa wart
dome*n* ow*er* h*en*ne giffwi*n*, thz h*en*nas ben oc
Sp. 2. arma skullo söndh*er* brytas oc läggias sidha*n*
20 oppa eth stagel so*m* ma*n* pläghar oc bör mordh-
aro*m* göra, än o*m* morghone*n* ganzska bitidha
leddo the h*en*ne jnför rätten oc skullo dömpt
h*en*ne til dödhen, So*m* th*en*na fatikka qwi*n*nan
mykyt skälffua*n*de för rätten kom, Tha kom th*er*
25 jngangandes ij qwi*n*nor oc the haffdo mz sik en
wngan man, aldra fägh*er*stan, än en aff qwi*n*n-
ome*n* taladhe til domaren oc sagdhe, j skolen
ow*er* th*en*na qwi*n*nona enghen dom giffwa för än
i haffuen sakt os en räth, aff eth ärandhe wi haff-
30 wo*m* för idh*er* klagha, Oc taladhe hon swa hart
oc grymelika til them, thz the enkte swara tor-
dho, wtan badho h*en*ne sith ärandhe fram sighia,

tha badho the qwinnonar badha, thz then wnghe
mannen the haffdo mz sik, han matte för them
tala, hwilkit the tilstaddo, Tha sagdhe then
wnghe mannen, O i domara, tässa twa qwinnor
begära en räth aff idher i swadane matto, at ware 5
thz swa saker, thz en tiänista qwinna konungh-
enom oc hans modher, oc hennas modher, loff-
wade sina tiänist, oc konunghen oc hans modher
oc hennas modher loffwadho henne wilia beskärma
oc bewara oc hiälpa i hwat nödh hon kwnne 10
komma, oc en aff konungxsens tiänarom grypi
thenna qwinnona mz förradilse oc orät, oc pinte
henne mz mangha pinor, oc sidhan ledh fram för Bl. 88, r. Sp. 1.
rätten oc mz orät henna liff aff henne dömande,
konunghen oc hans modher, oc hennas modher, 15
ära idher aat spöriandes om the thz skulw halla
som the loffwadho häldher ey, än domarana satho
som dwmba, än om sidhe sagdhos the her om
enghen räth kwnna sighia, än then wnghe man-
nen taladhe ather hwasselika, oc sagdhe, iak bidher 20
idher sighen os her en räth aff om thenna saak,
oc om then som konungxsens tiänisto qwinno
swa hardelika pinth haffwer, oc än ther ower
mothe rätten, waro henne wtan saak dömande til
aldra skämelikasta ködh, Än domarana aff ordz- 25
sens skarphet förfäradhos mykyt, oc stodho opp,
oc beradho sik länghe hwat the skullo swara, Än
sent om sidhe sagdhe domaren, thz är tilbörliket,
thz konunghen ekke maa göra moth sith lyffte,
Oc the som honom oc hans modher oc hennas 30
modher tiänirska mz orätta swa hardelika pinto,
är thz them owcterlikit thz the henne mz orätta

pinto, The magho staa wndher konungxsens na-
dher, Än är thz them oc witherliket thz the
henne mz orätto pinto, thz är wäl mögheliket
oc räth, thz man them lather swa hardelika pina
5 oc plagha, thz the allom en speghel bliffwa,
oppa thz enghen ther äpther tildirffwis sina handh
Sp. 2. oppa konungxsens oc hans modhers oc henna
modhers tiänisto folk stinghe sin fingher, häldher
i nakre matto mothe görandes som them til höra
10 oc tiäna, Tha swaradhe then wnghe mannen,
haffdhen i ekke sakt, om thz them owetandes
ware, thz the matten sta wndher konungxsens
nadher, Tha skullen i nw i samma öghno blik,
alt thz folk i thenna stadhen är, haffwa swnkit
15 til hälffwitte i thz wee, som aldrigh faar ändha
För thy thenna qwinnan som i nw haffwen aktat
til wärsta dödh at döma, oc mz orät swa harde-
lika plaghat, oc sighen thz hon skulde haffwa
latit myrdha sin bondha, huilket i alle lywghen,
20 thy hon är min tiänirska oc täslikes mina mo-
dhers oc henna modhers, Oc tok han opp wndher
sancta anna kapo, oc ledhe fram hennas bondha,
Oc sagdhe, seen her är hennas man oc leffwer,
Tha alle the ther när stadde waro, thzta wndher-
25 lika järtekne sagho, stodho the som the haffdo
warit dödhe, Tha sagdhe domaren jak manar
idher om liffwandes gudz son, thz i os sighin
haa i ären, then wnghe mannen swaradhe wi
ärom ihesus maria oc anna, oc strax som thz
30 war sakt, hworffuo the borth i allas thera asyn,
oc ambaganas sath i radhet mz, än i samma
stwndh kom diäffwlen, oc tok hanom i haret, oc

fördhe han hökt i wädhret, oc sagdhe war nw bekendher thina skuldh, han ropadhe mz högxste röst, sighiandes iak haffwer thenna qwinnonnas man lönlika mordhat, oc genstan drogh diäffwlen hwffudhet fran honom, oc foor sin wägh, oc kroppen fyöl saa nidher oppa iordhena, hwilken the lätho köra wtu stadhen mz oskälik creatur, Oc anna mz sinom kära bondha, oc alt thz folk i stadhen war, gingho alle til sancta anna kyrkio, barfföt oc barhuffwdhe, ther gudhi jomffru maria oc sancta anna mz knäffallom takkandes, för thz stora oc wndherlika iärtekne, Oc anna oc hennas bondhe försmadho thenna wärldena oc gaffuo sik i stora syndha bättringh, sancta anna siälff tridhi gudhelika tiänandhis än i mang aar swa sidhan som förra, gudhi til loff oc hedher oc them til äwerdelika sälikhet

Bl. 88, v Sp. 1.

Aff eth goth par folk

Thz war eth par folk tho lithet haffwandes til päningha godz ällar äghadela, tho likawäl mz största ödhmywkt oc gudelikhet tiänandhes sancta anna, oc swa aff theras handa ärffwodhe haffwandes sina födho Än oppa entidh hördo the predikas hwru sancta anna oc hennas bondhe sancte ioachim skiffto theras godz oc äghodelar i iij dela, huilket äptherdöme the strax stadhfästo, äpther sinne yterste förmagho thz samma hallandes swa länghe the liffdo, än tha the lithet haffdo, tho likkawäl bytto the hwar tisdagh thz the haffdo the wikwna förtiänth, i iij delar, oc then tridhia

Sp. 2.

delen gaffuo the fatikko folke, Tha the nw nakot skiffte swa giort haffdo, wordho the mykyt rik, swa at faa fwnnos thera like i rikedoma, oc waro the mykyt gudelika, oc atwaktelika tiänandhes
5 ihesum mariam oc annam, än tha haffden the än enghen barn, ·tha badho the mykyt sancta anna om ena frukt, äpther huilket hon wart haffwande, oc fødhe iij søner til lika, oc thz händhe om sommaren, tha sädhen war wte oppa markenne,
10 oc mykyt starkt rängh kom, oc bondhen haffde än mykyt korn wte standandis, thy gik han mz alt sit folk wth oppa gärdhet oc enghen hema bliffuandes wtan all enast hwstrun, huilken ey än tha war kirkio ganghen, oc eth lithet barn som
15 lopp oc lekte i hwset mz eldh, aff hwilko hwset tändhes oc bran opp, Än qwinnan laa i enom kamara, oc enghen kwnne henna til hiälp komma, tha hon thz saa tok hon sina tre nyfødha søner, oc satte sik swa i sänghena, oc tänkte sik swa
20 mz them opp bränna oc døø, Än bondhen kom snarlika löpandhes mz mykyt folk, än thz war tho alt faffänkt, jn i kamaren til henna kwnne han ey komma, før huilket han snarleka lopp til
Bl. 89. r. Sp. 1. kyrkionna, oc fyöl ther oppa sin knä, oc ant-
25 wardadhe henne sancta anna siälff tridhi mz sinom kära barnom, Tha nw gardhen brändher war, tha willo the oppsökia benen oc them iordha latha, tha fingho the see qwinnona sitia lekandes mz barnen oc war alzstingx gladh, oppa hwilket
30 folket storlika wndradhe, oc aff store glädhi ropandhe wordho, swa at ther snarlika samman kom mykyn moghe, thzta stora oc wndherlika iärtekne

see oc skodhandis, än bondhen twäkadhe, om thz skwlle hans hwstru wara, tha swaradhe hon iak ärat i rätte sannindh, för thy tha som eldhen oc lwghin slogho om kringh mik, tha badh iak sancta anna siälff tridhi thz hon os hiälpa wille, 5
Oc strax kommo the all try, oc sancta anna holde ower mik sin mantil, oc satte mik i sith sköt, oc war herra ihesus stodh widher mith hwffudh, oc maria widher mina föther, skylandes ower mik, thz mik hwarke eldher häldar lwghi skadhade, 10
Oc tha the skildos fran mik, sagdhe herran ihesus til mik, swa skal iak allom them redhoboen wara i hwat nödh the hälst kwnno komma, som thiäna mine modher modher oc mine modher oc mik, oc alle the thzta sagho, takkadho the oc loffwadho 15
alzwalloghan gudh oc hans hälga föräldra, oc oppa samma stadh bygdho the eth skönt kappal, oc ther jnnan stiktadho iij swnghna mässor hwar tisdagh til äwerdelika ägho för thzta iärtekne skuldh

Thzta är eth miraculum aff enom ärmeta i 20 Sp. 2.
franka rike som sancta anna tiänte

Thz war en ärmethe i franka rike som altidh tiänthe sancta anna siälff tridhi, tha han thzta langan tidh haffde giort oc haldit, gik han entidh jn i en köpstadh, sik almoso tiggiandhe, 25
oc som thz ledh i moth afftonen thz solen war bärghat skyndadhe han sik ather til sit hem, än oppa wäghenom mötte honom en röware oc menthe thz han haffde warit en rik köppman, oc haffde swa förklät sik, oc grep han strax widher halsen, 30

oc badh hono*m* faa sik alt sit silff oc gull, th*e*n fatighe ma*n*nen bedhes nadh*e*r, oc sagdhe sik wara en fatigha*n* ärmeta, oc haffwandes gudz almoso tigdh i stadhe*n*, än han wille hono*m* ekke tro, wta*n* drogh wt sit swärdh oc wiliandes hono*m* halsen aff hwgga, än ärmeten badh för sancta anna skuld siälff tridhi, thz han hono*m* ekke myrdhe, han wille alla sina dagha bidhia til sancta anna siälff tridhi för hono*m*, röwaren swaradhe, kant thu nakot goth bidhia, tha bidh nw för tik siälffwo*m*, thz thu kan ko*m*ma wtu mi*n*om hando*m*, ärmete*n* roppadhe mz höghe röst oc sagdhe, hiälp mik nw sancta anna siälff tridhi, tha röwaren thzta hördhe, drogh ha*n* honom nidh til iorde*n*na, oc hyögh swa aff hono*m* hwffudet oc kastadhe thz lankt borth aff wäghe*n*, oc kroppen drogh han til eth ri*n*nandhe watn, th*e*r kastande kroppe*n* wti, Oc so*m* röware*n* saa sik om, saa ha*n* sik äpth*e*rfölia ena qwi*n*no mykyt faghra, aff h*e*n*n*as ögho*m* gingho stralar som aff sole*n*ne, ow*e*r h*e*n*n*as hwffudh stodh en boghe som en räghnboghe, Th*e*r j*n*nan stodh skriffwat th*e*n*n*a try na*m*pn ihesus maria oc anna, mz förgylta bokstaffua, oc haffdhe ho*n* ärmeta*n*s aff hwgna hwffudh i sinne handh, oc lopp äpth*e*r röffwareno*m*, tha bleff han strax standandes, mz störsto*m* räddogha, oc sina föth*e*r ey röra kw*n*ne, at nakorstadz gaa, Oc tha nw th*e*n*n*a qwi*n*nan kom mz hwffudith tiith kroppen laa, satte ho*n* widh Oc sagdhe o mi*n* trone tiänare, stat opp snarleka oc gak oc bewisa thz ihesus cristus oc hans modh*e*r oc iak, wi äro*m* tässe, strax stodh

Bl. 89, v. Sp. 1.

han opp, som han aff sömpne ware wäkter, oc sidhan borth hwarff thenna faghra qwinnan fran röwaren, sidhan fyöl röwaren oppa sin knä för ärmetan, oc bedhes afflösnigh, oc badh thz han sancta anna bidhia wille, oc bleff swa när är- 5 metan nakon tidh, sancta anna ther gudelika tiänandhes, sidhan gik han jn i öknet, oc liffde än i xxv aar i störste syndha bättringh, oc strang- Sp. 2. asta liffwerne, oc sidhan doo han oc gudh anamadhe siälena til äwerdelika glädhi, huilket os 10 gudh oc sancta anna giffwi

Thzta är aff eth par folk

Arom äpther gudz byrdh Mcc oc xlvjj i enom stadh som heth allana, ther war eth par folk, som mykyt stodh äpther wärdz godhz oc 15 rikedoma i mangh aar, swa at bondhen oppa thz sista fyöl i wanhop, än tha hedhrade han hwar dagh sin apostel som war sanctus iohannes. ewangelista, Entidh om en affton sidhan solen war bärghat, gik han wt mz eth watn i hwilko 20 watn han sik haffde wilit dränkia, aff storo wanhop, thy han war manghom skyllogher, oc enghom kwnne betala, Oc som han stodh oc skulle i watnet springha, fik han see en man komma gangandes oppa watnet oc war klädher i hwitom 25 klädhom oc sagdhe, O käre son, hwat är tik nw kommet til sinne, iak radher tik gör ey som thu haffwer tänkt, Then wanhoppande mannen spordhe haa han war, han swaradhe, iak är sanctus iohannes thin apostel oc sagdhe, ware ekke thz at iak 30

haffde för tik bidhit, diäffwllen haffde longho
brwtit thin hals söndher, thy wänt tik nw snar-
leka om, oc tak both oc penetenciam för thina
syndher oc onda wilia, oc war ekke offtarmer
5 söriandhe för wärdz godz, ffor thy ther är en
Bl. 90, r. Sp. 1. patrona i hymerike, huilken som i eth öghnablek
förma oc kan komma til hiälp allom nödhstadd-
om oc fatighom oc i hwat nödh the hälst ärw
stadde, oc faa aff henne öwerflödhelika glädhi
10 oc sälikhet, Tha thenna syndaren thzta hördhe,
wedherkändhes han sina syndh oc wanhop, oc
fyöl oppa sin knä för honom oc sagdhe, O min
hälge apostel sigh mik the hälga patrononnas
nampn som swa mäktogh är i hymerike, iak wil
15 henne hedhra oc tiäna i alla mina liffs dagha,
Sanctus iohannes sagdhe thz är sancta anna,
som är hymerikes drotnigx modher, oc ihesu
gudz sons modher modher, henne hedhra hwar
dagh, oc besyndherlika om tisdaghen, för thy
20 oppa then daghen wart hon födh, oc oppa samma
dagh bleff hon oc dödh, Oc haffwer gudh siälff-
wer wälsignat then daghen, oc haffwer loffwat
them at giffwa besyndherlika nadher, som henne
oppa tisdaghen nakra besyndherlika tiänist göra,
25 Oc som han thzta haffde sakt, hwarff han fran
honom, oc then wanhoppande äpther thän thima
mz störste gudelikhet oc ödhmyukt tiänte thenne
wärdoghe modhrenne sancta anna, oc lät mala
hennas beläthe manghastadz i sit hws, oc swa
30 optha han war bedröffdher, fik han höra hennas
nampn, tha wart han strax gladher, oc hwar dagh
bleff han oc hwstrun i kirkionne alt jn til nons

tidh oc offradho try brä*n*nande waxlyws för sancta anna beläte, oc lätho hwar tisdagh läsa ena mässo aff sancta anna huilka mässo the badhen mz största gudelikhet hördo, oc i swa dana gudelikhet liffdo the oc hyöllo allan sin aldh*er*, oc j*n*nan faa aar fingho the swa mykyt godz oc äghodela, thz the wordho kalladha the rikasta i landet waro, sidha*n* lät han mwra ena sköna kyrkio i sancta anna hedh*er*, oc stiktadhe th*er* til swa mykla ränto, thz hwar dagh sangx th*er* j*n*ne alla vij tidh*er*, oc hwar tisdagh tre swngna mässor mykyt högtidhelika, ihesu maria oc anna til loff oc hedh*er*, oc sidhan än vj mässor sywngandhe sancta annas tre böndh*er* til hedh*er*, so*m* heta joachim Cleophas oc salomas, oc twa io*m*ffru maria systra, oc emerencia sancta anna modh*er*, Tha nw thzta par folk i xxviij aar haffdo sa*m*man bliffuit, oc än enghen barn fanghit, badho the sancta anna the*m* aff gudhi förwärffwa ena frwkt so*m* theras äghadela ärffwa matte äpth*er* theras dödh, at thz ey skulle skingras ällar ko*m*ma i främadha händh*er*, Nakot äpth*er* wart hwstru*n* haffwande, oc födhe i e*n*ne reso tre söner, the*m* lät ho*n* kalla äpth*er* sancta anna tre böndh*er*, so*m* war Joachim Cleophas oc Salomas, oc so*m* the*n*na barnen swa när try ara gammwl waro, wart theras modh*er* mykyt krank, huilket par folk mykyt storan kärlek haffden sik i mälla*n* oc badh bondhe*n* sancta anna, thz ho*n* än nakra stwndh leffwa matte, för the fatikka barnen skuldh, them oppfostrande, för huilket ha*n* häldh*er* gärna döö wilde, om swa mögheliket kw*n*ne wara, än

tha war hon mykyt krank, swa thz all natwrlik wädzska i henne bort törkandhes, thy war thz at hon yw matte döö, som hon oc giordhe, än bondhen haffde then daghen swa stora sörgh oc
5 dröffuilse när henne, thz the togho om sidhe honom mz waldh fran henne, tha fyöl han aff store sorgh til iordhenna, oc laa som then ther dödher ware, huilket hans wener oc granna trodho at han skulle haffwa doghit, än tridhia daghen
10 ther äpther iordadho the henne i sancta anna kyrkio för högha altaret som the siälffwa haffdho bygt oc stiktat, Sidhan gik bondhen hem än hans sorgh hon öktes yw mer oc mer, nw tha qwällen kom, til böriadhe barnen at gratha, oc
15 spordho hwar theras modher war, aff hwilket hans sorgh mykyt öktes, än om afftonen sidhan solen war bärghat, oc han saa oc hördhe thz barnen ekke wildho wändha igän at skriia oc grata, Tha tok han them all try widh handena,
20 oc sagdhe, giffwin idher til fridz, iak wil idher
Sp. 2. ledha til idhra modher Oc ledhe them swa jn j kyrkiona, Ther satte han barnen oppa altaret när sancta anna beläthe, som han siälffwer ther til giffuit haffde oc thz war swa stort som enna
25 qwinnas persono, oc sagdhe han til barnen, sen thzta är idher modher, strax wändho the ather at grata, oc satten sik om kring belätet, oc wildho ekke tädhan, Tha fyöldh mannen mz gratandes öghom oppa knä för belätet oc sagdhe,
30 O aldra wärdogasta modher sancta anna miskwnna tik ower thenna smaa barnen, beskärma them, oc war thera ledherska swa länge the leffua,

för thy the haffua mist sina modh*er*, oc star til
troandhes at the snarlika mista mik, wanlika kan
thz skee i tässe nath, thy iak kä*n*ner mith hiärta
aff store sorgh snarlika brista maa, som ha*n*
thzta haffde sakt, läth han barnen th*er* bliffwa, 5
oc gik hem i sit hws, so*m* han kom i sin ka*m*-
mara, lagdhe ha*n* sik oppa iordhena til gudelika
böner, oc fik see i andelike syn, thz hono*m* tykte
som sancta anna beläte stegh nidh*er* aff altaret
oc gik til hans hwstru graff, oc drogh h*en*ne 10
th*er* opp oc sagdhe til h*en*na, stat snarlika opp oc
gak mz thin barn hem til thin bondha oc hogx-
swala hono*m*, ällas dör ha*n* snart aff store sorgh,
Oc so*m* han ko*m* til sik i gän, wart ha*n* aff th*en*na
syne*n*ne mykyt förfäradh*er*, för thy thz war om 15
nattena oc ha*n* war all ena i hwset oc sath so*m* Bl. 91, r. Sp. 1.
th*e*n th*er* dödh*er* ware, Oc i theranda hördhe
han bösta oppa dörena, oc tordhes ekke opplatha,
oc egh häldh*er* tordhes han tala, oc tänkte thz
gudh wille haffwa latit hono*m* plagha i nakre 20
matto för hans stora otwlimodh, oc fyöl strax
oppa sin knä oc beddes nadh*er* oc misku*n*dh aff
gudhi Sidhan so*m* ha*n* stodh, böstadhe thz nw
oppa döre*n*ne a*n*nantidh oc höghre oc fastare än
för, oc ha*n* hördhe si*n*na hustru röst sighiande 25
laat opp dörena, tha wart ha*n* swa förfäradh*er*,
thz ha*n* sik ey förmatte at röra, oc tha barne*n*
ko*m*mo för dörena sagdho the oc ropadho, fadh*er*
lathen opp, wi haffwo*m* h*er* wara modh*er*, wi
haffuo*m* wara modh*er* mz os, oppa huilket han 30
wndradhe, Oc saa wt göno*m* eth fönster, oc saa
sin barn, oc sina hwstru, haffwandes lakanet oppa

sit hwffudh i huilket hon iordadhes, Tha han thzta saa, tänkte han mz sik thz sancta anna haffde honom hogxswalat, än aff store glädhi taladhe han gönom fönstret oc sagdhe, är thz
5 mögheliket thz thu min kära oc äkta hwstru är, tha swara mik, hon swaradhe O min käre bondhe, takkom oc loffwom gudh, oc hans modher oc sancta anna, som mik aff dödha haffwa opp rest, oc är iak sannelika opp rest oc iak är idher
10 hwstru, Tha bondhen thzta hördhe oc saa, ropadhe han mz höxste röst, aff stort wndher oc
Sp. 2. store glädhi, swa at alt folket i stadhenom kom loffwandhe oc takkande gudhi iomffrw maria oc sancta anna, Oc nar thzta järteknet spordhes,
15 wtwaldhes hon aff allom til theras kärasta patrona oc modher, oc theras rikes förestandare ällar landz herra lät wt stryka sit skyldh wapn, oc lät mala sancta anna i stadhen, swa göra oc i thz riket alla hans äptherkommanda än nw til
20 thenna dagh, Än thzta par folk leffdo än i mangh aar, oc fingho än ena reso try barn i enne gango, Oppa thz sista dogho the badhen oppa en dagh, oc kommo badhen i ena graff, som sancta anna haffde them förwärffuat aff gudhi

25 Eth miraculum aff enne änkio

Thz war en änkia i enom stadh sancta anna mykyt ödhmyuklika oc gudelika tiänandhes, mz läsnigh, oc waxlyws offrandhe, Oc haffde altidh til sidh at sighia jhesus, maria oc anna, hiälp
30 mik hälgasta patrona sancta anna siälff tridhi,

Entidh händhe sik thz theras landz h*er*re lät
h*en*ne taka, oc mz wald twingha til owanlika
gärnigh, so*m* hon ekke kwnne göra, tha han thz
saa lät han h*en*ne gripa oc trwghade h*en*ne widh
liff oc godz til förskriffna gärni*n*g, Som ho*n* swa 5
la i fängilsens, mz största bedröffwilse, oc mäst
för thy, thz ho*n* enghe*n* hwllan haffde hwarke
mz ordh ällar gärniggo*m*, sik til hiälp, thy rop- Bl. 91, v. Sp. 1.
adhe hon oc kalladhe oppa sancta anna siälff
tridhi, Än nattena th*er* näst äpth*er* kom sancta 10
anna oc tok h*en*ne wtu fängelse*n*, oc fördhe h*en*ne
jn i kyrkiona, Oc sa*m*ma nattena bleff döth alt
konu*n*gxsens fää badhe stort oc smat, oppa huilket
konu*n*ghe*n* storlika wndradhe, oc tha fik han höra
at qwi*n*nan war bortho, oc fik see h*en*ne i kirk- 15
io*n*ne, sagdhe han, sa*n*nelika haffw*er* hin ondhe
anden th*en*na qwi*n*nona löst, oc för h*en*na skuld
haffw*er* iak faat th*en*na stora skadhan oppa mith
fä, oc bödh sina tiänara snarleka gripa h*en*ne, oc
läsana i thz starkasta torn oppa slattet war, til 20
thäs ho*n* hano*m* allan skadha*n* betalat haffdhe,
so*m* han sagdhe sik för h*en*nas skuldh haffwa
faat, huilket thiänarana oc swa giordho, kastadho
h*en*ne i thz dywpasta torn, wtan alla miskwndh,
Om afftone*n* gik h*er*ren mz alla sina tiänara i 25
tornet til h*en*na oc lät h*en*ne swa omiskwnsa*m*-
lika pina, thz hwart h*en*nas ledh fran andhro
skeldes, oc söndh*er* brytha, oc spordhe mz hwat
list ällar klokhet ho*n* hans fänat swa dräpit haffde,
oc hwru ho*n* aff fängilsen kom, ho*n* swaradhe 30
thz ho*n* aff hans dödha fänat enkte wiste, oc
enghen broth th*er* til haffde, Oc sagdhe thz sancta

anna henne aff fängelsen haffde löst, Oc mera
Sp. 2. swaradhe hon oc enkte, ä hwru mykyt the henne
oc pinto, Tha thenne omille höffdinghen saa oc
hördhe thz han aff henne enkte winna kwnne,
5 ilzskadhes han mz största wredhe, oc lät om
hennas hals läsa alla the iärnlänkior oc iärn som
oppa slattet war, oc speskar henne sighiande,
Nw komme thin miskwnsamma anna oc hiälpe
tik her wt, thu skalt weta thz iak i morghon
10 skal latha bränna tik, oc skulde thz än kosta
mith sloth oc alt thz iak ägher, tha faar iak see,
hwilket wara som mäktoghare är sancta anna
häldher iak, oc gik swa fran henne, latandhes
henne swa i storom pinom sitia, Än strax ther
15 äpther kom sancta anna oc löste henne aff allom
bandhom, oc giordhe helbrigdha i allom limmom
som söndherbrotna waro, oc fördhe henne ather
i kirkiona, thädhan som hon mz walle tokx Oc
samma nattena doo höffdinghans hustru, oc twa
20 hans älzsta söner, Tha han thzta hördhe, tha
wart han mykyt wredher oc mera än för, oc bödh
sina tiänara strax gaa oc brenna henne opp ther
hon laa i tornet, oc ey swa länghe bidha thz
hon matte opp ledhas, oc sagdhe, leffwer hon
25 länghcr hon dräper än alt thz folk i tässom stadh-
enom är, tha nw tiänarana kommo i tornet, hwar
the henne enkte fwnno, wtan oppa samma stadh-
enom hon haffde sitit kändho the aldra bästa
lokt, strax fyöllo the alle oppa sin knä oc loff-
30 wadho sancta anna sina tiänist i alla sina dagha,
Bl. 92, r. Sp. 1. oc tordhos jnte gaa j gän til sin herra, Nw widher
en tima ther äpther fik herren wetha thz hon än

obrändh war, oc war flydh jn i kyrkiona, tha tok
han mz sik xiiij aff sina tiänara oc lopp mz alle
snarlikhet oc store höghfärdh jn i kirkiona, som
nw qwinnan fik honom se swa grymman oc wredh-
an komma wart hon mykyt förfärat, oc wiste 5
ekke hwart hon skulle, wtan stegh oppa altaret,
opsidhes mz belätet, oc ropadhe mz höxste röst,
hiälp mik nw ihesus maria oc anna, som han
kom fram oc wille dragha henne nidher aff al-
taret, skylte henne sancta anna mz sin mantil 10
som hon wt räkte, Oc tha wilde han haffua draghit
them badha belätet oc qwinnona nidher til gulff-
wit, tha sloo iomffru maria beläte som sancta
anna haffde oppa sith knä, honom ower handena
swa at han fiöl strax nidher til iordhenna, oc 15
ihesu beläte sagdhe, O thu högfärdogaste skalker
fuldher mz alle onzsko, hwi bether thu tik oppa
at nidhra oc wndher thina föther trodha mina
modhers oc mina modher modhers oc mina tiän-
isto qwino, huilket tik swa omögheliket är som 20
thu hymelen nidher bögher ällar nakra stiärnor
minzska ällar fördärffwa maa, oc skalt thu wetha,
thz iak stridha wil för allom them os thiäna, Oc
thu oc alt tith slath skal i thenna dagh opp
brinna, strax tändhes eldhen i slottet, oc diäff- 25
wllen tok thenna mannen, oc fördhe wt, oc kast-
adhen oppa ellen, Oc thenna änkian wart wtualdh Sp. 2.
til enna förstinna at regera oc föresta alt thzta
landet i hans stadh, huilket hon giordhe i xxxvj
aar thz styrande i aldra bästa fridh, Oc äpther 30
then daghen wart thz landet aff qwinnom styrt
oc regerat, oc ey aff mannom äpther thän dagh,
i thzta miraculis amine

Eth miraculum aff enom skepman

Thz war en skepare oc heth gödert, oc hans hwstru heth agnes, qwinnan haffde sancta anna tiänt nakor aar, entidh händhe sik thz bondhen haffde henne mz sik ower märet mz mangha köpmen, haffuandes aldra dyrasta köpenskap mz sik, Ther kommo syöröffwara oc toko badhe skep oc godz, oc kastadho folket ower bordh oc i syön, än qwinno satto the oppa ena obygdha öö, oc toko aff henne klädhen, i thy hon haffwande war oc när weth then tidh hon födha skulle, bondhan hwggo the i häl oc kastadho han i syön, oc toko skepet oc foro mz thy sin wägh, oc lätho the fatika qwina ther all ena sittia i store hiärtans sorgh, badhe aff widhermödho i köldh oc swolt, oc aff storom räddogha födde hon eth döth barn, lankt för än hon haffde skulit Som hon nw swa sath i storom wärk oc hiärtans sorgh, fik hon see ena aldra fäghärsta qwinno när sik staa, oc sagdhe til henna o agnes hwat betydher thz, at thu mik i thine nödh ekke oppa kallar, aff huilket taal hon mykyt wart förfärat oc sagdhe o aldra fäghersta qwinna haa äst thu, hon swaradhe iak är anna thin patrona, oc wilde iak tik gärna haffwa hwlpit, haffde thu thz warit aff mik begärandhe, Tha hon thz hördhe wart hon ower matto gladh, oc wilde haffwa giort henne nakra ödhmyukt, mz knäfallom oc annat tolket, huilket hon ekke förmatte aff storom wärk, sorgh oc widhermödho, Tha sagdhe sancta anna til henna O min kära dotter hwat äst thu aff

mik begärandhe, agnes swaradhe O min wärdogha modher oc patrona, ware thz mögheliket tha begäradhe iak thz, at iak mz minom dödha man matte komma mz hans liik oppa then stadh som wi warom hema, at iak honom matte ther iordha 5 lata, oc mik ther när honom jordha oc begraffwa lata, för thy iak känner at iak nw snarlika aff sorgh oc wedhermödho döör, Sancta anna swaradhe henne oc sagdhe, sigh thinom bondha thz han stande opp, han haffuer länghe nogh soffwit, 10 agnes swaradhe O wärdogha patrona, han soffwer ekke, thz är nw fiärdhe daghen sidhan hans hals skars söndher oc är dödher, Sancta anna swaradhe west thu ekke, thz min makt oc waldh är Sp. 2. stor när minom barnom, oc alla the mik nakra 15 tiänist göra them skal iak aldrigh owergiffua i theras nödh Thy rör honom i ihesu maria oc anna nampn, oc bidh honom opp sta, Tha hon nw swa giordhe, stodh han strax opp mz glat ansikte, som han soffwit haffde, oc strax 20 wart hon karsk oc helbrigdha, oc nar hon wändhe sik om fik hon see sit barn liggia liffwandes, strax fyöllo the badhen oppa sin knä, takkandhe oc loffwande oc ärande alzwalloghom gudh iomffru maria oc sancta anna, mz manghom tarom 25 wtgywtande, Sidhan sagdhe sancta anna tron oppa gudh, oc taken barnet oc fölghen mik äpther, än sancta anna gik för them ower märet, som the haffdo gangit oppo landet, oc the fölgdho henne äpther til theras skep som theras godz 30 än jnne laa, oc röffwarana än ther jnne waro, oc tha the fingho see them komma gangande aat

syönom mz glädhi, wordho the mykyt förffäradhe, oc sprwngo wt i syön, tänkto wiliandes fly, oc drwnknadho alle samman, oc gödert oc hans hwstru stighw jn j skepet, oc seghldo hem
5 til landa oc kwngiordhe thzta iärtekne som the mäst kwnno oc förmatto, Oc sidhan i allas thera liffdagha tiänto the sancta anna thz mästa the
Bl. 93. r. Sp. 1. kwnno oc förmatto mz ihesum oc mariam, huilkom loff hedher oc ära see nw oc äwärdelika

10 ## Eth miraculum aff enom wnghom man

Thz war en wngh drängh sancta anna aff sin wngdhom mykyt gudelika tiänandhes, hwar tisdagh hörde han ena mässo oppa sin knä standandes, sancta anna til hedher siälff tridhi, oc gaff
15 iij päningha i hennas hedher, nar han them haffde, ey haffde han oc mykyt til, thy gik fatikdomen honom ganzska när, Nw haffde han altidh til sidh hwar han hördhe ällar saa godha diäkna oc stwdentes, gik han til them oc rädh
20 them til at tiäna sancta anna siälff tridhi, oc wt wälia sik sancta anna til patrona, mz huilket radh han manghom kom til at tiäna sancta anna, han haffdhe oc goth näme til at lära siälffuer, huilket hinom ondha tykte illa wara, Oc oppen-
25 baradhe sik entidh honom i swa matto som han haffde warit en stor herre oc sagdhe, min son, mik tykker thu leffwer i storom fatikdom, wilt thu tiäna mik, tha wil iak tik öffrit rikan göra, Tha han thz hördhe wart han mykyt gladher,
30 oc takkadhe oc loffwadhe sancta anna Oc hin

ondhe fördhe han wt för stadhen, j enom bwska som sken mykyt clar, ther tykte honom mykyt faghort wara, oc saa ther oc hördhe stora glädhi, mz harpor oc liror pipor trwmpor oc aldhra handa lek Oc owerflödhes maat oc dryk, j huilke 5 Sp. 2. glädhi han giordhe som the andre ther waro, swa at han oppa thz sista ihesum maria oc sancta anna glömdhe, oc gik om tisdaghen som andra dagha i iäkt, oc öwadhe sik alzstingx i tässe förganglike glädhi mz spärrännigh oc alzskonz öffnig 10 Som han nw swa dant liffwerne haffde hafft wäl i vij aar, tha sagdhe herran til honom, som war diaffwllen, min son thu west wäl thz thu mik i vij aar tiänt haffwer, han swaradhe jaa, oc sagdhe om tik swa tykkes, wil iak tik än gärna 15 längher tiäna, herran swaradhe, känner thu mik, han sagdhe, ey weth iak idhart nampn, wtan wäl ser iak thz i en mäktogher herra ären, han swaradhe mith nampn är sarsel ällar satanas, oc iak är en diäffwl, oc alle the her mz mik ära 20 the ära alle diäffla, än thu skalt tik ekke förffära ällar rädhas, thy the skulu tik enkte onth göra, Än oppa thz thu framdeles ey skalt sighia, thz iak tik haffwer förradhit, thy sigher iak tik thz tilföranda, at täkkes tik längher min tiänist, 25 thz aan iak tik wäl, thy thz ware än i alla thina liffs dagha, än tha skalt thu neka oc förswäria ihesum maria oc annam, sidhan skalt thu wara war like i alla handa matto, Tha han thzta hördhe wart han ower matto förfäradher, swa at 30 thz alla hans lidher skulffwo, herran sagdhe hwi äst thu rädder tha tik enkte onth är hänt alla Bl. 93, v. Sp. 1.

the stwndh thu när mik haffw*er* warit, ä hwru ondh*er* iak är, tha haffw*er* thu enkte onth aff mik fw*n*nit, Synes tik längh*er* när mik bliffwa tha wil iak tik förhöia, oc til en storan h*er*ra
5 göra, oc math thu haffua th*en*na glädhina än i mangh aar, oc wil iak tik mykyt rikare göra, än sancta anna so*m* thu i storo*m* fatikdom oc wedh*er*mödho haffwer tiänt, för thy h*en*nas rike är ekke i th*en*na wärld som idhar gudh siälffw*er*
10 haffw*er* sakt, thy wnfaa mik oc tiäna mik, för thy wärlde*n*nas tiänist är mi*n*; Thän wnghe ma*n*nen swaradhe, iak wil gärna i wärlde*n*ne tiäna oc när idh*er* bliffwa som iak h*er* til giorth haffw*er*, hin ille swaradhe, tha faar thu göra som iak tik
15 radhit haffu*er*, för thy idhar gudh haffw*er* sakt i ewangelio thz enghen i sändh*er* kan tiäna twem h*er*rom til lika, Tha han thz hördhe thz han th*er* ey bliffwa .kw*n*ne, wtan ha*n* skulle för swäria oc neka gudh, sagdhe ha*n* iak wil häl-
20 dh*er* tiäna mi*n* gudh oc göra both oc taka penetenciam för mi*n*a syndh*er*, oppa thz iak äpth*er* thzta liffwet maghe när hono*m* bliffua, häldh*er* än iak sywnker mz tik til hälffwittes affgru*n*dh
Sp. 2. Tha grep diäffwlle*n* ha*n* oc fördhe*n* opp i skyn
25 oc sagdhe, är thz swa at thu ekke nekar thin gudh, tha skal iak kasta tik nidh i th*en*na stora syön, oc dränkia tik h*er*, Aff huilko ha*n* wart mykyt förfäradh*er* oc sagdhe, skal thzta yw ändelika skee, tha giff mik iiij dagha frest, at iak
30 maghe bywdha mi*n*om weno*m* godha nath, oc sidhan wil iak ath*er* til tik ko*m*ma, oc göra äpth*er* thino*m* wilia, so*m* han thz hörde, tha fördhe

han honom hart til stadhen som han war wan
at boo oc sagdhe, gak oc gör som thu haffwer
sakt, iak wil tik her bidha, Sidhan gik han mykyt
bedröffdher jn i stadhen, tha honom atspordhes,
hwar han the vij aar warit haffde, swaradhe han 5
gratandhe, thz skal iak enghen sighia, Oc bödh
swa sinom wenom godha nath, Än iiij daghen
[gik han] at bidhia sina böner til sancta anna,
oc tordhes för sina syndher skuld ekke jn i kyr-
kiona, fyöl han oppa sin knä wtan för dörenne, 10
oc sagdhe mykyt gratande, O min käre gudh
iak maa wäl söria oc grata, swadana tiänist som
iak til twingadher oc nödher är, oc mina kära
patrona sancta anna owergiffwa maa, Tha taladhe
sancta anna beläte til hans jnne i kyrkionne, oc 15
sagdhe, O käre wen wilt thu owergiffua mik, tha
wil iak ekke owergiffua tik, gak jn i kirkiona oc
gör thin skrifftemal, hwilket han oc giordhe, oc
sagdhe, O alzwallogher gudh mik tykker illa
wara thz iak haffwer tik i mothe warit, Jak aff 20 Bl. 94, r. Sp. 1.
six diäfflenom oc allom hans mzfärdhom etc oc
sidhan alt framaat, Tha han nw sin skrifftamal
haffde giort, ledhe sancta anna honom til eth
altara, som hennas beläte stodh oppa, oc fik hon-
om belätet i handena, oc sagdhe halt thzta be- 25
lätet, oc wär tik ther mz manlika, oc lät tik ekke
förfära, än tho thu mik ekke mz thinom lekam-
lika öghom kant see, tha wil iak tik mz mine
hiälp ey lankt fran wara, som hon thzta haffde
sakt, tha hwarff hon wtu hans asyn, oc strax 30
ther äpther kom diäffwllen jn i kirkiona, mz
stort buldher oc skral, oc grep honom i klädhen,

oc wildhe haffua draghit han wt aff kirkio*n*ne. aff huilko han böriadhe mykyt hökt ropa oc gratha, klokkorna ringdho sik siälffwa, oc alt folket i stadhen kom löpandhe, oc so*m* the fin-
5 gho see thzta stora wndh*er*, bliffw the alla standande, oc tordhos ekke fram gaa, Oc diäffwllen drogh ma*n*nen fast wiliandhes hono*m* mz ow*er*-waldh wt aff kyrkio*n*ne dragha, Tha räkte sancta anna fram sina arma, oc grep diäffwllen om hals-
10 en, strax skapadhe ha*n* sik i ens swartz hwndz liknilse oc haffde engha makt mera, Nw som p*r*este*n* so*m* heth arnoldus fik see thz ha*n* aff diäfflenо*m* wart släpth*er*, tok ha*n* ma*n*nen til sik, oc ledhe ha*n* hono*m* jn i sacristiio för sacra-
15 mentet, th*er* giordhe ha*n* sin skrifftemal mz storo*m* angh*er* oc idhroga, tha diäffwlle*n* thz förnam, ropadhe ha*n* mz aldra faselikasta röst, sigh- Sp. 2.
iandhe hwru länghe skal thz hwisket wara, aff huilko roppe alt folket wart förfärat, oc flydho wtu
20 kirkio*n*ne, än sancta anna hiölt hart om halsen, Oc som prästen th*e*n wngha ma*n*nen afflöst haffde ledhe han hono*m* til altaret so*m* sancta anna stodh oc hin ille hono*m* th*er* bidde, Tha sagdhe prästе*n*, see h*er* är ma*n*nen, tagh han om han
25 tik til höre, än ha*n* böriadhe roppa mykyt hökt oc sagdhe, iak haffw*er* enkte göra mz hono*m*, oc enkte kä*n*ne iak han, Än iak bidh*er* tik, thz thu bidh sancta anna thz ho*n* släpper mik lösan, alt thz thu haffw*er* mik loffwat giffw*er* iak tik
30 qwitta*n* före oc frian, Tha badh ha*n* sancta anna, thz ho*n* hono*m* släppa wille, saa mz skäl thz ha*n* enghe mä*n*niskio skulde skadha göra

h*er* i wärlde*n*ne, oc swa släpthe sancta anna honom, oc ha*n* bort foor so*m* eth swartasta molen, Oc alt folket i stadheno*m* war ko*m* löpandes i kirkiona, takkandes oc loffwandes alzmäktogha*n* gudh, io*m*ffru maria oc the wärdogasta modhrena sancta anna, Oc nako*n* tima th*er* äpth*er* wart th*en*na wnghe ma*n*nen wt waldh*er* til en p*re*lat ow*er* alla the kyrkior i thz landh waro, Oc lät ha*n* mwra mangha kyrkior i sancta anna hedh*er*, Oc war ha*n* mykyt mildh*er* widh the*m* fatika oc stiktadhe vj gäste hws so*m* fatike oc sywke skuldo j*n*ne wara, oc haffua sina födho, sancta anna siälfftridhi til loff oc hedh*er*, oc leffdhe i renlikhet alla sina leffs dagha mz störste gudelikhet, Oc tha ha*n* clx ara ga*m*mal war, tha doo han i h*er*rano*m* ihesu cristo

Bl. 94, v. Sp. 1.

Eth miraculum aff en cartyser

Thz war en renliffwes man aff höghe släkt, ganzska däghliken oc karsker til sin likama, oc wäl lärdh*er* i the hälge skrifft, han war oc mykyt ödhmywker oc gudelike*n*, oc war födher i sassen i eth greffwa döme som heth*er* höien oc heet mästar iohan, ha*n* haffde warit i sino*m* wngdhom konogsens cancelär aff danmark för thy ha*n* war en klok oc wis man, tha förnam ha*n* wäl, thz han i the*m* stadhgano*m* enga gudelikhet kw*n*ne haffwa til gudz tiänist, thy ow*er*gaff han konugxse*n*s tiänist oc gaff sik alzstingx til gudz tiänist, badhe mz fasto oc wakw oc pilegrims färdh jn til galiciam til sanctum iacobum,

sidhan til sanctum dyonisium i franka rike oc
til rom, oc sidhan til the hälga graff, thz hälga
landet sökande mz store ödhmywkt, mz mödho
oc ärffwodhe oc mz store farlikhet, i öknom so*m*
5 ha*n* göno*m* gik, oc siällan thz ha*n* meer än ij
ällar iij dagha pläghade oppa en stadh töffwa,
swa händhe entidh, Arom äpth*e*r gudz byrdh
Mccccxvij, thz han mz andro*m* skuldhe fara til the
Sp. 2. hälga graff, Oc the omilla oc snödha jwdha
10 giordho hono*m* en storan orät, huilket han gat
ey aff the*m* lidhit, thy sloo ha*n* mz sin pilagrims
staff oförtänkt en thera, swa at han genstan bleff
dödh*e*r, huilket han ekke haffde tänkt hono*m*
ällar nakon haffwa slagit, aff hwilko han mz
15 sina mz brödh*e*r wart mykyt bedröffdh*e*r, rädh-
andhes hwat so*m* äpth*e*r skwlle ko*m*ma, än jw-
dhane gripw strax mästar iohannem, oc fördho
han för rätten, oc dömdhes genstan til dödhen,
hans mz brödh*e*r lagdho sik stora win om hon-
20 o*m* lösa badhe mz pänigga oc förskullan, än
thz kw*n*ne the*m* jnte hiälpa Sidhan skeldos the
aat, mz störste sörgh oc bedröffwilse, Oc gingho
the gönom thän ena stadzporten, oc magister
iohan gönо*m* thän andra, tith hono*m* hwffwdhet
25 skulle aff hwggas Nw som han stadder war i
dödzsens wadha oc bedröffuilse, haffde han stort
hopp til the hälgo*n* som ha*n* war wan at tiäna,
oc aldra mäst til sancta anna siälfftridhi, oppa
h*en*ne tänkte han, mz hiärta oc gratande ögho*m*,
30 bidhiandhe h*en*ne, än tha ha*n* ey gaat talat aff
store sörgh oc widh*e*rmödho, Sigiandhe o aldra
hälgasta oc miskwndsa*m*masta frw oc modh*e*r

sancta anna, i th*en*na mi*n* ytersta dödz thima tha kom mik til hiälp, so*m* iak tik til troor oc behöffw*er*, at mädha*n* iak ekke nw kan wnffly th*en*na smäleka dödhe*n*, tha förwärffwa mik aff gudhi at ow*er*ga th*e*n oändelika dödhe*n*, Som 5 Bl. 96, r. Sp. 1. ha*n* th*en*na bönena mz hiärtat haffde bedhit i wäghen, oc ko*m* oppa th*e*n stadh ha*n* skwlle rättas oc affliffwas, Tha hördes th*er* jordön, oc kom th*er* eth starkasta bläsande wädh*er*, oc i thz sa*m*ma wart han lös aff sino*m* fiando*m*, oc 10 wart oppfördh*er* hökt i wädhret, oc ath*er* nidh*er* satter oppa sa*m*ma wäghe*n* so*m* hans stalbrödh*er* waro framgangne, oc war frii oc lös aff allo*m* bandho*m* oc allo*m* sino*m* fiando*m*, som han aldrigh offtarmer fik see, Tha wart ha*n* mykyt 15 gladare än iak kan nakon sin skriffwa, Nw fik han see hwar hans stalbrödh*er* gingho hastokt fra*m*me i wäghen, roppadhe han aat the*m* mz högxte röst, bidhiandes the*m* sik bidha, Oc tha the hördo hans röst, wordho the mykyt förfär- 20 adhe, i thy at the mentho ha*n* longho haffwa warit dödhan, oc gingho thäs fastare, rädhandes at han i gasta like haffde ko*m*met äpth*er* the*m*, än mästar iohan lopp fastare, oc ropadhe höghra än ha*n* förra giordhe, oc badh the*m* staa oc bi- 25 dha sik i ihesu cristi na*m*pn, Sidha*n* stadhnadho the, oc ha*n* fra*m* ko*m* til the*m* oc sagdhe the*m* mz gratande öghо*m* aff största glädhi, Oc the alle mz hono*m* loffwande oc takkande sancta anna siälff tridhi, Oc aff thzta miraculum oc 30 a*n*nor tolken so*m* nw näst förskriffwat staa, maa hwar tänkia oc första, hwat makt sancta anna

Sp. 2. haffwer mz gudhi, thy tilbör os henne besyndherlik hedher oc wördhnigh göra, oc henne oppa kalla i alle nödh, thy at hon mykyt mäktogh mz gudhi är, oc ödhmywk, thy at enghen swa 5 lithen tiänist henne görs, at hon honom thz yw löner badhe til liff oc siäl'

En skepare foor til ängland mz mykyt folk, badhe andelika oc wärdzlika personor, Oc tha the kommo i syön wart swa mörkt oc tokka 10 wädher, thz the ekke wisto hwart the waro komne, thz ledh nw at syön kom til ändha, oc thz war stilla oc lwnkt wädher, Styre mannen sagdhe, iak wet thz wi ekke lankt fran landet ärom, män jak weth ekke i sannindh om wi 15 löpom för högth ällar för nedarla om hamnena, haffdhom wi nw eth goth radh, thz ware os allom wäl nyttogt, Oppa thz sista böriadhes en stoor stormber i syön, oc the wisto ekke hwar the waro, aff hwilko the alle waro mykyt be- 20 dröffde, Tha war ther en som sagdhe, lathom os oppa kalla oc tilbidhia the hälga modhrena sancta anna siälff tridhi, oc henne wart offer loffua, hon wardher os wtan twäkan hiälpande, Nw som han thz haffde sakt, tha steg styre 25 mannen opp i thz högxta oppa skepet, oc the nidhre waro fyöllo alle oppa sin knä, oc loff- Bl. 95, v. Sp. 1. wado sancta anna sit offer, thz hon wille them wärdoghas hiälpa, hwilket oc swa händhe, thy alt folket i skepet war, sagho strax hwru molen- 30 et oc dimban gaff sik opp oc the fingo i samme stwndh clart solsken, swa at the sagho grant

landet, oc wisto hwart the skullo, tha spordho the styro mannen til om han wiste hwar the waro, han swaradhe mz största glädhi O kärasta wener sørghen enkte nw wtan takkom gudhi iomffru maria oc the wärdoghe modhrenne sancta 5 anna, som os thenna clarhet haffwer förwärffuat, oc thär äpther kommo the i godha hampn, mz behallet godz, Oc tha the hem kommo, giordho the sith offer som the loffwat haffdo, oc oppenbaradho för allom hwru sancta anna them aff 10 swa storom liffs wadha haffde hwlpit, thzta miraculum skreff en klärk som mz war oppa skepet, oc hängdhes ther för sancta anna altara, oppa thz at flere skullo faa kärlek til sancta anna tiänist, som oc sidhan haffwer warit 15

Thz war en rik oc friboren man, han haffde ena dotter, ärleka oppfödha i dygdelikom gärniggom, hännas föräldra gaffwo henne en man oc han bleff dödh, oc gaffwo henne swa en annan oc han doo för än hon war xviij aara, Tha sam- 20 Sp. 2. tykte hon mz sik at om gudhi swa täktes wille hon taka sik then tridhia mannen i sancta anna hedher, som hon haffde tre män hafft, oc miste hon thän tridhia wille hon aldrigh offtarmer til gifftamala gaa, sammaledz som sancta anna gior- 25 dhe, Nw tha hon then tridhia mannen haffde fangit, bleff oc han dödher för än hon war xx aara, sidhan gaff hon sik alzstingx til gudz tiänist i sinom änkiodom, latandhes sighia mässor oc gärna prädikan hörandhe, Ther äpther kommo 30 henne mangh bönemaal, til hwilken hon allom

nekadhe, wiliandhes halla thz ho*n* tilförrandha samtykt haffde, Tha en aff h*en*na bedhlo*m* sin wilia ekke kw*n*ne främia, tok han mz sik mangha föra män, h*en*ne mz wald oc makt, wiliandes
5 h*en*ne mz sik dragha mz makt, oc stodh i wägh för h*en*ne th*er* hon bitidha pläghade gaa til kyrkio, tha tässe wträkto sina arma at gripa h*en*ne roppadhe hon mz högxte röst, O wärdogasta modh*er* sancta anna siälfftridhi beskärma
10 oc bewara mik nw Strax oppenbara sik en aldra fägersta qwi*n*na mz mykyt folk oc stort følie mz sik, oc tha the skalkane thzta sagho ow*er*gaffwo the h*en*ne, oc lwpu snarlika sin wägh, oc änkian takkade ihesum maria oc sancta anna, Oc tha
15 the ko*m*mo langa*n* wägh tädha*n*, lwpu the lika fast, sidhan so*m* för, tha mötte the*m* staz mä*n*-nene, oc gripw the*m* oc sagdho at the nakot onth giort haffdo, mädhan the swa lwpu, oc pinto the*m* til thäs the kä*n*dhos hwat giort war,
20 sidha*n* dömdos the til dödhen, Tha oppenbaradhe sik sancta anna för änkio*n*ne, oc badh h*en*ne gaa til domare*n* oc til radhet, bidhiandes the*m* släppa the fangana, at the ey för h*en*nas skuld misto sit liff, för thy at the oppa h*en*ne haffdo kallat
25 i theras nödh, Oc thz the än hälge män skullo wardha, Tha fyöl änkian oppa sin knä, takkandes oc bidhiandes sancta anna sik beskärma i alle nödh, Oc sidhan gik hon til radhet oc badh för the*m* oc the slwppo, oc gaffwo sik strax i eth
30 closter, th*er* mykyt gudelika oc kärleka gudhi tiänandes, iomffru maria oc sancta anna, swa lä*n*ghe the leffdo, swa giordhe oc the godha än-

Bl. 96, r. Sp. 1.

kian, oc leffde än sidhan i xv aar ther äpther Oc sagdhe sancta anna, iak skal them allom redhoboen wara som mik siälfftridhi nakra tiänist göra ä hwru liten hon är, i allas thera nödh, oc i tässe wärld skal them aldrig fattas thera 5 widhertorfft, oc sidhan äppter thzta liffwet äwinnelika rikedoma i himerike som them aldrig skwlu förgaa

aff enne iomffru

J enom stadh som hether loyreynen bodde 10 eth paar folk ganzska rikt, oc haffden i mangh aar warit samman wtan barn, oc badho gudh altidh om ena frwkt, huilket enkte halp, än om sidhe kom i theras gardh en fatik qwinna hwilken hwart aar fik barn, tha sagdhe henna frw 15 til henna, hwi faar thu barn hwart aar, oc iak aldrigh enkte, the fatikka qwinnan swarade oc sagdhe, i skolen the werdogha-modhrenne sancta anna mz läsnigh, almosor oc andra godha gärnigga tiäna, hon wardher idher wäl bönhörandes 20 oc hogxswalandes thy at hon en besyndherliken tröstirska är allom bedröffdom hiärtom som henne tiäna, Sidhan tok hon sik ena läsnigh före, oc henne hwar dagh läsandhe, tha hon thz giordhe, wart hon haffwande, aff hwilko hon mykyt glad- 25 des, oc tha hon war wiis oppa barnet skötte hon enkte läsningenne sidhan, thy tha timen kom födde hon eth döth barn, tha bonden thzta hördhe oc saa, sagdhe han spelika til sancta anna, O anna för thenna tiänist wi tik giort haffwom begära- 30

Sp.

dhom wi engen dödh barn, tha sagdhe qwinnan at thz hennas skuld war, i thy at hon ey sit lyffte oc läsnig hallit haffde som hon sancta anna loffwat haffde, Tha han thz hörde, bedhes
5 han afflösnig oc förlatilse, oc badh sancta anna them til hiälpa komma i tässe nödh oc bedröffuilse, See her tännas hälgasta modhrennas ödhmywkt oc stora wälwilioghet, barnet som döth war fik genstan liiff, hwilket the genstan lätho
10 döppa oc cristna oc kalladho thz anna, huilket sidhan liffde i mangh aar i sancta anna siälf tridhi tiänist

Bl. 96, v. Sp. 1.

aff enom hedhniskom soldan

En hedhnisk soldan äldar höffwidz man lät
15 sanka mykyt folk, aff manghskona slagh mz byssor oc skot, oc sändhe wt mz them sina kämpa oc höffdinga til at winna oc fördärffwa landh oc städher för the cristna, oc kommo til en stadh, huilken the ower wonno, oc brändho
20 kyrkior oc closter oc slogho alt folket i häl, Ther war en kyrkia som bygdh war i sancta anna hedher, henne kwnno the ekke komma til at brinna, ä hwat konst the til baro, som thzta en aff hedhniggannas förmannom saa, wart han
25 mykyt her oppa wndrande, oc gik han jn i kyrkiona, oc fik ther see eth aldra fägersta sancta anna beläte, mz ihesu oc maria i sino sköte, oppa huilkens belätes fäghrindh han mykyt wndradhe, oc tok thz samma beläte mz sik, oc lath
30 thz them andra höffdingana oc förmännena see

som mz waro, oc sagdhe them, hören hören hwat
iak idher sigher, thenna kyrkian som i alle sagh-
en, enghen aff os kwnne bränna, ther gik iak
jn oc fan iak ther eth aldrafäghersta sancta anna
beläte mz ihesum oc mariam, huilke kyrkiona 5
haffwa wart för eeldhen, Thy seer iak wäl thz
hon mäktogare är än wara gudha som ekke för-
magha at hiälpa os aff minste gnisto, thy ärom
wi galne oc trom wi länghe oppa them, än iak Sp. 2
wil them ey mer til bidhia, wtan ihesum maria 10
oc sancta anna, oc bidher iak idher alla thz i
oc swa gören, oc tok han swa belätet hem mz
sik, oc som the kommo i stora willene haffwet,
wäxte wädhret swa at thz wart en stor stormber,
swa at the sagdho alle samman at them tha 15
enkte före stodh wtan dödhen, tha blästes masten
oc sighlet söndher i mangh stykke, Tha badho
alle til theras gudha oc thz wart them til engha
hiälp, än thän höffwidz mannen som haffde loff-
wat sancta anna at thiäna, han satte sit hopp 20
stort til henna Nw sidhan the hedhnigga haffdo
länge bidhit sin aff gudh oc them stort offer loff-
wat oc them til aldz enga hiälp, lydho the om
sidhe theras höffdingga radh oc badho gudh oc
sancta anna sik hiälpa oc loffwadho henne sit 25
offer, Tha thz war giorth fingho the aldra dägh-
likasta wädher, lywst oc clart, oc foro lika fast
som the badhe sighel oc mast haffden hafft, Oc
nar thenna höffdingen kom hem fan han sina
hwstru hardelika kranka i barn fängdh, thy hon 30
haffde qwaldz i tre wikwr, Tha sagdhe han til
henna, min kära hwstru, bidh til thenna hälga

qwinnonna sancta anna siälff tridhi som wi haffwom fört hem mz os aff thz cristna landet, hwstrun swaradhe mz gratande tarom, O min kära herra aff thenna qwinnonne weth iak jnkte, oc ey häldher haa hon är, herran swaradhe thenna hälga qwinnan är modher aat the äroffullasta modhrenne iomffru maria, som hon oppa sinom arme haffwer, oc oppa then andra armen haffwer hon ihesum marie son som är cristna manna gudh, thy bidh til henna siälfftridhi som hon nw her staar, hon skal wardha tik til hiälp, för thy hon är en snar hiälperska oc hoghswalirska allom bdröffdhom hiärtom, som henne tiäna oc oppa kalla, tha fyöl thenna sywka qwinnan oppa sin knä oc sagdhe o hälgasta modher sancta anna siälff tridhi hiälp mik, Strax i samme stwndh födde hon ena däghlika dotter, huilka the gänstan lätho döppa, oc kalladho henne anna, Oc aff store glädhi latho the gänstan badhen sik döpa oc alt hans folk toko dopp oc cristendom oc widh the hälge cristne tro, oc lät han göra eth skönt cappel i sancta anna siälff tridhi hedher, oc än sidhan mangha kyrkior, oc lät kasta wtu mönstren all affgudha beläte, oc lät sätia i stadhen ihesum maria oc sancta anna, til them badh almoghen sina böner mykyt gudelika, oc siälffwer fik han en cristeliken dödh

aff en wngh dräng

Arom äpther gudz byrdh Miiijclxxxviij, i eth landh som hether braband, war stort örlögh

aff margreffwan aff andorpen, tha war ther en
wngh drängh som fadher oc modher war döth Sp. 2.
fran Sidhan hyölt han fänat, boskap oc gardhen
mz legho folket, ther wart aff honom röffwat alt
thz han atte, oc ther til gripin oc beskattadher 5
til mangha päningha, tha han nw swa siälff tridhi
fanghin laa, oc haffde alt sit godz oc äghodela
mist, warkwnnadhe the honom ey täsmer, wtan
haffdo honom lästan badhe nat oc dagh oc giordho
honom mangha pinor, wiliandhes päningha aff 10
honom twingha huilka han enga haffde, tha the
honom nw swa i xiij wikur hardelika pint haffdo,
haffde han ey förmat at liffwa oc haffdhe ekke
gudz nadh warit oc sancta anna som han tha
nyböriat haffde at thiäna, thz hon honom skwlle 15
hogxswala, oc aff them fängilsom hiälpa, oc tha
han lös wart, wiste han ey hwart han skulle gaa,
thy at han qwitter war alt thz han atte, thy gik
han til eth closter herokenrode, oc liggher i eth
lanzskap som hether lydeke, tha han ther eth 20
aar haffde warit kommo the aff arembärgh i
samma closter opp aat älffwenne om ena nath
oc röffwadho alt thz ther war, oc gripu männena,
Tässe röffwara waro oppa xij fiät när thenna
manzsens kamara som han jnnan laa oc soff, tha 25
waknadhe han aff them stora slaghom, the slogho
oppa lasana oc dörana, fik han ekke klädha sik,
wtan lopp wt gönom dörena, tha war ther alt
fult aff fianda, han kalladhe oppa sancta anna Bl. 97, v. Sp. 1.
siälff tridhi mz ödhmywkt thz hon wille honom 30
hiälpa, som hon oc giordhe thy at han lopp gö-
nom hopen ther the andre wordho gripne oc

fangadhe, Oc tha han them qwitter war, tha war honom än wärre, thy han kwnne ekke komma aff clostret, han matte först ower eth stort watn, än tha haffde han aff the store tro han
5 haffdhe til sancta anna, tänkt lwpit gönom watnet, oc som han kom fram laa ther en bather hwilken aldrigh war ther förra sedher, ther sprangh han hastokt wti, tho haffde han hwaske rodher ällar aro, oc foldho honom fiandana swa täth äpther
10 thz han ekke fik gangit opp at takit sik nakon redzskap, som han haffde kwnnit sik mz ower komma, han badh til sancta anna siälfftridhi mz största dröffuilse oc jnnerlikaste bön i tässe sinne nödh, strax wtan alla hiälp sköt bathen sik wt,
15 oc wnkom swa sina fiandha, Oc swa kan tässen wärdogha modhren sancta anna os hiälpa aff wara fianda, badhe synlika oc osynlika

aff enom wngom man

Arom äpther gudz byrdh M oc oppa thz
20 xviij, Om then tima som gregorius thän vj war paffwe, oc konungh staffan war radhande i wngren, theras biskopp'heth frädhrik Jak reginaldus doctor
Sp. 2. i andelikom oc wärdzlikom rät, konungxsens cappelan, kännes mik haffwa beskriffuat oc kwngiort
25 eth miraculum sancta anna siälff tridhi til loff oc hedher, ä haa thz läs ällar höre läsas ällar prädikas, witnar iak mz the förnämdha herra som thz mz mik haffwa seet, Thz i wngren war en stadh oc heter metaxen, ther bodde en wngh
30 man, mykyt riker oc födher aff goth folk, oc

heet emericius, tha han xx ara ga*m*mal war, regeradhe th*e*r mangzskona plaghor i thz riket, hans fadh*e*r oc modh*e*r waro hono*m* fran dödh i pästilencia mz all sin syskyne, Th*en*ne emericius haffde gudz räddogha mz sik, oc tha han alt thzta arffwet fik, högffärdadhes ha*n* i hiärtat, än likkawäl stodh han stadogh*e*r i gudz kärlek oc räddogha, ganzska gärna gangandhes til kyrkio til mässo, p*re*dikan, oc hördhe gudhelika gudz tiänist, oc gaff gärna the fatikka oc skiffte sit godz mildelika til kirkior oc clost*er*, oc täktes gudhi hans liffw*er*ne, Thy the so*m* gudh haffwa käran, wardha offta i manghe matto frestadhe, mz mangha plaghor, oppa thz at mz theras tolemodelika motegangh skwli the*m* ökias oc förmeras til äro*n*na krono i hymerike, swa haffw*er* gudh giort tässom wngha ma*n*neno*m*, oc latit hono*m* lidha nakot so*m* han giordhe iob, Swa är hänt äpth*er* gudz wilia thz all fira elemente, so*m* war eeld, wädh*er* watn oc iordh, waro hono*m* i moth, swa at starke stormen bläste öffra delen aff hwset, oc lyngh ellen tändhes i hans ladhw, oc brändhe opp ha*n*s korn oc fänat boskap oc alt thz ha*n* atte, watnet wäxste ow*er* diken, oc fördärffwadhe ha*n*s wingardha, trägardha oc alla hans frukt, swa at ha*n* oppa thz sista wart swa fatigh*er* thz han napplika haffde daghen för leffwa mz äpth*er* si*n*ne nödhtorfft, för huilket sik ow*er* hono*m* manghe warkw*n*nadho, tho likkawäl enghe*n* honom nakot giffwande, aff hwilko ha*n* mykyt bedröffdes oc aff store sorgh oc mothegang ha*n* haffde hafft, gaff ha*n* sik til pilagrims ganghor

5 10 15 20 (Bl. 98, r. Sp. 1.) 25 30

sidhan han alt sit godz oc äghadela mist haffde,
wtan alenast sinna föräldra klenodhia som han
ärfft haffde, them wille han engom lwndhom sälia
ällar borth sätia, wtan fik thz enom til gömo,
5 som hans besyndherlika godha wen war Nw tha
han manghom skyllogher war oc enghom kwnne
ällar förmatte at betala, sagdhe han mz gratandhe
tarom O herra gudh, all fira elementa ära mik
j moth, hwat skal iak nw först begynna ällar
10 oppa slaa, thy engen är til then mik tröster ällar
hogxswalar, oc tok swa en käp i sina handh oc
wille gaa pilagrims färdh i annor landh Som han
kom wt om byn, fyöl han nidh til iordhenna oc
sagdhe O alzmäktogaste gudh, är ther enghen
Sp. 2. 15 hälgon i hymerike som wil ällar pläghar hiälpa
fatikom bedröffwadhom oc ärländha mäniskiom,
at komma mik til hiälp i minom stora bedröff-
uilsom, oc wart swa beterlika gratandhe, som
han swa laa, tha kom ther gangandhes sancte
20 iacob hans appostel, swa som en ärleken gammal
man, huilken han war wan at tiäna, oc sagdhe
o käre wngher man, hwat är saken aat thinom
stora dröffwilsom, han swaradhe, hwi äst thu
thz begärandhe at wetha, hälge appostollen
25 sanctus iacobus sagdhe, oppa thz at iak maghe
tik trösta oc hogxswala tha är iak hiit kommen,
tha han thz hörde snarlika stodh han opp oc
törkadhe sin öghon, oc sagdhe honom alt hwru
mz honom war gangit, än ekke wiste han at
30 thz war hans appostol, än sanctus iacobus sagdhe,
min käre son lydh mino radhe, Jak loffwar tik
at thw skalt rikare wardha än thw haffwer förra

warit, Thw skalt haffua i stora wärdoghet the
wärdogha modhrena sancta anna siälff tridhi, mz
alt sit hälga släkte, för thy ho*n* war ändhe*n* aff
thz gambla tästemä*n*tet, oc oppbyrgilse*n* til thz
nyghia tästement*et*, ho*n* hiälp*er* allom them h*en*ne 5
tiäna til en ärleken stadhga oc liffw*er*ne, ho*n*
tröst*er* the wanhoppa*n*dha, oc glädher the be-
dröffdha, the*m* fatikka gör ho*n* rika, the*m* sywka Bl. 98, v. Sp. 1.
gör hon hela, Sidhan mz allo*m* mä*n*niskio*m* som
i dröffwilso*m* ärw stadda, är hon warku*n*nande, 10
oc försmar enghe*n*, ä hwru stor syndare thz oc
är, Th*en*ne wnge ma*n*nen swaradhe, jak haffw*er*
aldregh enkte aff h*en*ne hört, oc kä*n*ner iak
enkte til h*en*nas beläte, thy sigh mik hwru hon
malas, oppa thz iak h*en*nas beläte maa lära 15
kä*n*na, hälge ma*n*nen swaradhe hon malas i lik-
nilse e*n*ne ärlike qwi*n*nas p*er*sone, haffwandes
oppa sino*m* arme h*en*nas dotter maria, oc h*en*nas
son ihesum, oc thz är gudz wili at hon skal
ow*er* alla wärldena äras oc tilbidhias, ha*n* swar- 20
adhe hwru skal iak h*en*ne tiäna, hälge ma*n*nen
sagdhe thu skalt hedhra h*en*ne hwar dagh mz
tre pater noster oc aue maria, oc hwar tisdagh
offra try lyws för h*en*nas beläte, tha skal tik skee
lykka, han swaradhe hwi swa mera om tisdaghen 25
än om andra dagha, hälge ma*n*nen sagdhe för
thy ho*n* war födh oppa tisdaghen, oc oppa tis-
daghe*n* bleff ho*n* oc dödh, th*en* wnghe ma*n*nen
swaradhe, hwru west thu thz, han saghde thy at
iak är h*en*nas dott*er* son sanctus iacobus Oc ho*n* 30
är mi*n* modh*er* modh*er*, oc strax hwarff hälge
ma*n*nen fran honö*m*, oppa hwilket han mykyt

wndradhe, Sidhan gik han i främadha landh, oc kom til en gudeliken präst oc ther war han nakra
Sp. 2. dagha til herbärghes, oc honom spordhe han äpther sancta anna släkt oc tha förstodh han at
5 thz haffde warit hans appostol sancte iacob then pilagrimen som när honom haffde warit, Sidhan tiänte han sancta anna mz största gudelikhet, oc saldhe sit silff bälte oc haffde hwar tisdagh eth brännande lyws för sancta anna beläte, Oc
10 lät göra eth sancta anna beläte oc lärdhe siälffwer skriffwa thenna try nampnen ihesus maria oc anna, Oc hwar han kom tha skreff han thenna try nampnen oc badh folket i hwset thz the skuldhen ther waxlyws före bränna, för hwilket the thäs
15 ytherlikare skuldhen främias i allo godho badhe til liff oc siäl, Nakot ther äpther for konwnghen til the hälga graff, oc tok swa thenna prästen mz sik, Oc prästen tok swa thenna wngha mannen mz sik för en drängh, oc tha the kommo i
20 stora willene syön, wäxte opp eth stort bläsandhe wädher oc storm, thz the när haffden förgangis, konunghen mz alt sit sälskap badho til all the hälgon the kwnno, hwilket enkte halp, Tha fyöl thenna wnghe mannen oppa sin knä, oc sagdhe
25 som han altidh war wan at sighia, hiälp sancta anna siälff tridhi, Oc strax wart syön stilla, oc fingho blidhan bör, oc sakt bläsandhe wädher, oppa huilket konunghen mykyt wndradhe, kalladhe han för sik oc spordhe han til, hwat han
Bl. 99, r. Sp. 1. 30 i sinom bönom bidhit haffde, Hwilket han honom sagdhe som före skriffwat staar Tha sagdhe konunghen til honom, För thz thu sancta anna

swa mykyt älskar, oc hon os aff th*en*ne nödh haffw*er* hwlpit mz thi*n*ne bön, tha wil iak tik giffwa födho oc klädhe i thina liffsdagha, hwilket ha*n* täkkelika*n* anamadhe, Oc takkadhe ihesum maria oc sancta anna, oc nw so*m* han eth aar 5 til konu*n*gxsens bordh haffde gangit, ledhes hono*m* mykyt widh thz han altidh swa länghe skulle bidha för än the gingho til bordh*et*, thy sagdhe han altidh, o hwat siälffäghan hon är altidh godh, Entidh gik han i kirkio*n*ne oc badh 10 sina böner för sancta anna beläte, Tha taladhe ihesu beläte til hans som saat i sancta anna sköt oc sagdhe, käre wen thu haffw*er* altidh mi*n*e modh*er* modh*er* eth lyws giffwit oc enkte mik, han swaradhe iak är fatigh*er*, nar thu gör mik 15 rikä*n* wil iak tik wäl betala, barnet ihesus swaradhe, thu älskar swa mykyt mi*n*a modh*er* modh*er* siälff tridhi, iak skal tik thz ekke glöma, ha*n* gik sidhan oc saldhe sina skoo, oc gik barföth*er*, oc köpte eth lyws, thz satte ha*n* för ihe- 20 sum, tha sagdhe belätet, nw haffw*er* maria mi*n* modh*er* enkte, han swaradhe, i maghen idh*er* nw behiälpa mz thz ena lywset, thy iak haffwer enkte meer, ihesu beläte sagdhe siälffäghan är godh, swa pläghar thu altidh sighia, giffw*er* thu enkte 25 lyws mi*n*e modh*er*, tha giffw*er* iak tik enkte eghit, Tha han thz hördhe gik ha*n* borth oc salde sit bälte oc pwngh oc sina silff skedh, oc köpthe th*er* före eth lyws oc satte för io*m*ffrw maria beläte, tha sagdhe ihesus gak nw i friidh, 30 tik skal wäl äpth*er* thino*m* wilia skee, Som han wilde gaa wtu kyrkio*n*ne, mötte hono*m* en präster

Sp. 2.

oc sagdhe til hans, thu skulle mala thinna patronos sancta anna beläte wästan oppa kirkio tornet, swa syntes hon ower alt landet, oc ther aff finghe aldher stadhen kärlek til at tiäna
5 sancta anna, oc wi alle thäs lykkosamlikare wordhom, Ther restes opp en stighi xx alna hökt oppa tornet, ther maladhe han sancta anna beläte siälfftridhi, oc skreff offwanföre the try hälga nampnen, ihesus maria oc anna, oc som han
10 wildhe nidher stigha, kom eth starkt nordhan wädher, oc bläste bort steghan, oc som han nw skwlle haffwa fallit, ropadhe han hiälp sancta anna siälff tridhi, J samma stwndh räkte sancta anna honom sin mantil som han haffde malat,
15 ther i mantillen hängde han en halffwan dagh, til thäs the fingo bygdh stälnigh, oc toko han nidh, Tha konungen thzta saa, badh han honom thz han wille för honom bidhia, thy at han saa thz gudh haffde honom käran, sidhan begaffwade
20 konungen honom mz mykyt gull oc silff, oc sidhan wilde han hem fara, Tha gik han förstBl. 99, v. Sp. 1. jn i kirkiona, oc takkadhe sancta anna siälfftridhi, som han wilde tädhan gaa, ropadhe war herre ihesus til honom oc sagdhe, wen hwru nögher
25 tik nw, hwat ey haffwer thu nakot eghit fangit, För hwilket mannen honom mykyt gudelika takkade, oc gik swa hem til landa, oc betaladhe al sin gäl, oc aff sins faders hws bygdhe han eth skönt cappal i sancta anna hedher, oc liffde än
30 ther äpther i lxx aar oc wart om sidhe borgamästare i samma stadh, oc konungxsens radhgiffware, oc tiänte sancta anna aff alt sit hiärta,

oc för h*en*nas skuld wilde han aldrigh til hionelax
gaa, han kom konu*n*ghen th*er* til at han lät göra
oc mala sancta anna beläte ow*er* alt sit rike, Oc
th*er* lyws före brä*n*nas oc h*en*nas affton fasta,
oc daghe*n* hälogh*er* hallas ow*er* alt sit rike, oc 5
tha han skulde döö, tha kom io*m*ffru maria til
hans oc sagdhe, Fridh*er* wari mz tik mi*n* brodh*er*
Han swaradhe, iak haffw*er* engha syst*er* Jomffru
maria sagdhe, är sancta anna thin modh*er*, tha
är iak thin syst*er*, thy at ho*n* är mi*n* modh*er*, 10
Tha sagdhe ha*n* o mi*n* kära modh*er* oc syst*er*
iak takkar tik, thz thu mik fatikan syndara ekke
försma wilde, Nw bidh*er* iak idh*er* all try thz i
mik hiälpen i minz yttersta dödz thima, fran diäff-
leno*m*, oc hälffwittes pino, Sancta anna swaradhe 15
hono*m* oc sagdhe, mi*n* käre son, sörgh enkte, thu Sp. 2.
haffw*er* os altidh tiänt thy skalt thu oc altidh
wäl fara, oc sigh*er* iak tik försant, at alle the
mik nakra thiänist göra antiggia mz lyws ällar
almosor, ällar hwat thz hälst är, skulw haffwa 20
lykko badhe til liff oc siäl, Tha teknadhe sancta
anna til wan h*er*ra ihesum oc sagdhe, thzta är
mi*n* dott*er* son, han skal öpna himelen oc ath*er*
läsa hälffwitte för allo*m* the*m* mik tiäna, Tha
sagdhe th*en* sywke til wan h*er*ra ihesum, i thina 25
händh*er* antwardar iak mi*n*a siäl, war h*er*re swar-
adhe, wälsignat wari thin siäl, oc tith liff äw*er*-
delika, oc swa skeldes siälen fran kroppe*n*, oc
fördhes til äwärdelika glädhi

aff enom ärmeta

Entidh kom iomffru maria til en ärmeta, som han laa i sina gudelika böner, oc sagdhe, hiit är iak kommen tik trösta oc hogxswala thy
5 at thu min son oc mik offta haffwer hedhrat mz thinom bönom, Han swaradhe war wälkommen aldra wärdogasta oc hälgasta gudz modher, mz allom them som mz tik ära, för thy iak weth wäl at thu her ey all ena äst, wtan mangha
10 ängla skara mz tik haffwandes, som altidh staa til thinna tiänist, Jak bidher tik aldra kärasta gudz modher, thz thu bidher thin kära son ihesum för mik i alle mine nödh oc bedröffwilse, oc thz iak för min dödh maghe faa alla mina
Bl. 100, r. Sp. 1. 15 synda förlatilse, oc mz idher äwinnelika glädhias Jomffru maria taladhe tha mykyt hogxswalelika til hans oc sagdhe, thenna thin bön skal tik wardha för the kärleka tiänist thu haffwer minom kära son oc mik giort Än äpther thenna tidh
20 tha se til thz thu minom fadher ioachim oc mine modher anna mz theras hälga släkt ekke glömer, Thy the tiänist them wardher giordh är mik mykyt täkkelik, oc anamelik oc minom kära son ihesu, ä haa them nakra tiänist göra, Oc min
25 son ihesus wil thz the aff allom människiom skulw wardha hedhrada, oc the skulu ther före faa tröst oc hiälp i hwat wadha ällar nödh the hälstz kwnno komma, som iomffrun thzta haffde sakt hwarff hon aff hans asyn, mz alt sit hälga säl-
30 skap, oc bleff ther äpther henne en aldra lostelikasta lokt, Oc ärmeten ther äpther giordhe som

iomffru maria honom haffde bidhit, mz största gudelikhet tiänandhes theras hälga föräldra mz theras hälga släkte, Oc naar han las Aue maria sagdhe han altidh thzta ordhet wälsignat wari thin aldra hälgasta modher sancta anna, för thy 5 at aff henne är födher thin iomffrulika likame wtan alla syndha smitto Amen,. För hwilka bön han mangha besyndherlika gaffwor oc nadher fik i sin liffs tidh, oc äpther dödhen fördhes han aff ihesu maria oc sancta anna til äwerdelika hyme- 10 rikes glädhi, huilkom han gudelika haffde tiänt, sp. 2. huilka nadh gudh os allom giffwi

Thenna äroffwlla modhren sancta anna oppenbaradhe sik sancte birgitte talandes blidelika til henna swa sigiandhes, See min kära dotter, Jak 15 är anna gudz modher modher, fwl mz nadh allom människiom som oppa gudh tro, oc besyndherlika them som i hälokt äkteskap ära, oc rätwisleka ther jnnan leffwa oc gudh rädhandes, Thy thiäna mik mz gudeliket hiärta siälff tridhi, oc mik 20 helsande mz tässom äptherskrefna ordhom Välsignat wari thz söta nampnet ihesus sandher gudz son oc iomffru maria hans hälgasta modher för thy thu aff thz hälga äkteskapet joachim oc anna haffwer tik modher wtwalt, som är iomffru maria, 25 aff hwilke wnfangit är thz söta nampnet ihesus i människios natwr, Thy bidher iak tik ödhmyuklika för theras bäggia förskullan, thz thu miskwnna tik ower alla them i äkteskap ärw, oc besyndherlika them som idher nakra tiänist göra, giff 30 them kära herre thina hälga nadher badhe til liff oc siäl, oc thz at the wardha fruktsamma til

sin lekama i dygdelikom gärniggom, oc äpther thzta liffwet äwinnelika himerikes glädhi Amen

aff enom som heet procopius

Thz war i wngren en mäktogh rik man oc
5 friboren, ey mykla lykko haffwandes her i wärld-
enne, han haffde en son som het procopius,
Bl. 100, v. Sp. 1. huilken han mykyt käran haffde, han satte han
til skola at lära wisdom oc dygdher, i hwilkom
skola han bleff i xij aar, han lärdhe wäl, oc
10 bleff en thän ypersta mästare som war i thz
stwdium praga swa hetandes stadh, swa at hans
like ekke fanz i wisdom oc fäghrindh oc i kär-
likhet oc aff allom war han täkker oc besyndh-
erlika herskapet, borgamästara oc radh, alle
15 wiliandes hónom gärna när sik haffwa, oc thz
at han ther när them bliffwa skulde, Tha war
ther oppa eth slot en riker man haffwandes twa
dötter mykyt faghra, mannen taladhe altidh mz
procopio swa at han omsidhe gaff honom ena
20 aff sinom döttrom, huilka honom bäst täktes,
procopius war wngher oc gaff ther til fulborde-
lika sina samtykkio, oc thz war wäl eth aar
för än brölloppet skulle staa, Tha hans fadher
oc modher thz förstodho, tha wordho the mykyt
25 bedröffde oc täslikes aldher stadhen praga, badhe
andelike oc wärdzlike, thz han en wärdz man
wardha skulde, Tha hände thz at en manat för
än bröllöppet staa skulle, tha bleff iomffrun dödh,
aff huilko han mykyt bedröffdes, för thy at han
30 hänne mykyt kära haffde, för hennas fäghrindh

oc főr thz stora godz han skulle mz h*en*ne haffwa fangit, Tha sagdhe h*en*nas fadh*er* til hono*m*, waren til fridz, Jak wil idh*er* giffwa the andra mi*n*a dott*er* mz sa*m*ma godz, tha wart han gladh*er*, oc lăt sik the andra jomffrwna făsta oc swa snart han h*en*ne făst haffde, wart hon befăngdh mz thăn ondha andan, főr huilket h*en*nas fadh*er* mykyt bedrőffdhes, oc radh spordhe aff wisa măn hwru h*er* om matte wara, alle sagdho thz hono*m* enghen both til stodh főr thy at procopius sin skolá oc lărdom ow*er*giffuit haffde, oc wilde wardha en wărdz man, thy war hono*m* gudh wredh*er*, Tha han thzta hőrdhe, tok han sina dott*er* snarleka i găn, tănkiandes iak skal hans skadha oc fördărff ey wara wallande, Tha procopius thzta saa, wart han mykyt bedrőffdh*er*, főr thy at han aff fadh*er* oc modh*er* oc aff wener oc frăndh*er* főr smadh*er* war, aff huilko han mykyt blygdhes oc skămdhes főr allo*m* them hono*m* sagho i the*m* stadheno*m* han war kăndh*er*, Han tok mz sik en stwdent so*m* hono*m* tiănte, oc framdeles skulle besőria hwat the*m* tarffwadhes, oc gingo swa wtu teras landh, oc jn i willene őknena, th*er* bygdho the sik eth ărmeta hem, i hwilko han war i vij aar, i stőrsta synda băttringh liffwandes, oc diăknen gik entidh i hwan manat jn i stadhe*n* oc kőpte them swa mykyt brődh the en manadh widh*er* liffdo, oc tha păniggana ekke lăngh*er* tilrăkto so*m* han haffde mz sik takit, tha matte han tiggia thz the skullo wedh*er* leffwa, thy haffdo the offta storan fatikdo*m* oc swolt, oc offta őnskadho the sik dődha wara, Ăn om-

sidhe sagdhe han til sin mz brodh*er*, wi wilio*m* wärldena alzstingx för smaa oc gärna lidha för gudz skuld, hwat os hälst hända kan, swa maghom wi stor lön förtiäna aff h*er*ranom gudhi,
5 däknen swaradhe, at thz swa wäl matte wara, Entidh stodh procopius i sino*m* bönom, oc wart soffwande, tha drömdhe hono*m* om eth trä, so*m* hono*m* skylte badhe fran rängh oc bläst oc mätte hono*m* aff si*n*ne frukt, än hwat thz trät haffde
10 betydha, kw*n*ne han ekke första, än tha maa h*er* wndh*er*stas at thz teknadhe the wärdogha modhrena sancta anna, so*m* ha*n* ey än tha aff allo sinu hiärta tiänte, än tho likkawäl stwndho*m* h*en*ne nakra tiänist giordhe, Oc tha han skola-
15 mästare war lärdhe han offta oc altidh sino*m* diäkno*m*, hwru the skulde*n* nigha oc i wördnigh halla thz trä so*m* the*m* kw*n*ne skyla för heta oc köldh, för räghn oc bläst oc sidhan aff thäs frukt mättas badhe aff hwngh*er* oc törst, Th*er* mente
20 ha*n* mz sancta anna siälfftridhi at tiäna, aff hwilke io*m*ffru maria födhes os allo*m* til sälikhet, oc h*en*nas frukt ihesus wara siäla födhandes, huilket han nw glömt haffde, thz ha*n* h*en*ne th*en*na tiänist haffde giort tha ha*n* skolamästare war,
25 än sancta anna haffde thz ekke glömt, thy kom thz hono*m* före i dröm, oc o*m* sa*m*ma nath hono*m* thzta drömt haffde, kom th*er* en ärmethe gangandhes oc bedhes h*er*bärghe för gudz skuld, huilket han hono*m* gärna länthe, oc sagdhe ande-
30 lika födho wil iak tik giffwa, än lekamlika haffw*er* iak ey, han sagdhe sik th*er* aat wäl nöghia, so*m* the swa satho, sagdhe ha*n* hono*m*

Sp. 2.

mangh klok stykke, oc hwart ärandhe grant oc beskedelika aat skiliande hwart för sik, so*m* ha*n* aldrigh för hört haffde, aff huilko ha*n* mykyt wart wndrande, oc förnam wäl thz ha*n* en mäkta wäl lärdh*er* man war, thy spordhe ha*n* procopium 5 offta aat hwru hans omwändilse fran wärlde*n*ne wordho, huilket han hono*m* sagdhe, fran thz första oc til thz sista, hwru hans liffwerne haffde warit, oc th*er* mz sporde ha*n* hono*m* aat, om ha*n* nakor radh wiste til bättre liffw*er*ne gudhi 10 tiänandes oc sik til salighet til liff oc siäl, ärmeten swaradhe thu skalt äppth*er* th*en*na tidh tiäna the wärdoghe modhre*n*ne sancta anna siälfftridhi mz alt sit hälga släkte, hon skal tik wäl hiälpa, thy ho*n* tröster alla bedröffda, oc allo*m* the*m* 15 h*en*ne siälff tridhi tiänar the*m* hiälp*er* ho*n* til eth sält liffwärne, procopius sagdhe sik thz gärna wilia göra, Oc wart strax tänkiande oppa thz trät som hono*m* tilförandhe drömt haffde, oc tilböriadhe strax allo*m* lära sancta anna at tiäna 20 oc sagdhe hwru thz trät war likna*n*dhe widh sancta anna, oc diäkne*n* som när hono*m* war, (Bl. 101, v. Sp. 1) diktadho badhe oc sa*m*mansatto en wärs, mz huilkom the hwar dagh sancta anna tiäntho, som swa börias, O maria mater dei, mox succurre ei, 25 qui tuam felicem annam colit genitricem, O maria gudz modh*er* kom snarleka til hiälp allo*m* them thina hälgasta modh*er* sancta anna tiäna, Th*er* äpth*er* händhe at diäknen, so*m* ha*n*s tiänare war, skulde graffwa ena käldo för thy at han 30 fast langan wägh haffde äpth*er* watn at gaa, fan han th*er* en hedhniska*n* man, standandes nidhre

i iordenne, oc haffde om sin hals en storan gulringh mykyt kostelika giordher, hwilken ringh han tok oc bar sinom mästara procopio, Thzta fik konungen aff thz riket spöria, oc foor tith mz
5 mykyt folk, at see om sant ware som för honom war sakt, Tha han kom til procopii hem, fik han see thenna gulringhen, för huilken han procopio bödh mangha pänigga, mz hwilkom han läth sik wäl til fridz wara, swa mz skäl thz han
10 ther aff skulde latha eth gul mynt wardha, oc oppa the ena sidhona skulle han latha sätia sit wapn, oc oppa the andra sidhona sancta anna beläte siälff tridhi, oppa thz at hon aff allom godhom människiom ower alt landet täsythermer
15 wordhe hedhrat, för thy at hon i sannindh är
Sp. 2. en godh nödhhiälperska, allom them som henne troleka tiäna, oc henne siälff tridhi nakra tiänist göra, oc wardher hon mik än hiälpandhe i alle mine nödh, konwnghen loffwadhe honom at swa
20 wilia göra, Oc then första pänigh som han lät slaa hängdhe han oppa drotniggennas hals, Ther äpther redh hon mz alt sit hoff i skoghen at förlwsta sik, som hon altidh plägadhe göra, oc war hon framarla mz barn, oc som hon kom i
25 skoghen, redh thän ene tith oc then andre hiit sik lost sökiandhe, oc hon bleff swa goth som alena i öknet, stadh i storom dröffwilsom wiste hon ey hwat hon skulle oppa sla, tha kom henne i hogh then päninggen hon haffde, huilken hon
30 fram tok oc kyste mykyt ödhmywklika, oc sagdhe, O hälgasta modher sancta anna siälff tridhi hiälp mik aff thenne nödh, thy thu enghen syndara

försmar, so*m* oppa tik kallar i si*n*ne nödh, thy kom mik fatike qwi*n*no til hiälp thy at iak alt mith hopp säth*er* til tik, So*m* ho*n* thzta haffde sakt, strax wart ho*n* hogxswalat, i thy at ho*n* födhe oc bleff stark oc helbrigda i allo*m* ly*m*- 5 mom badhe barnet oc ho*n*, tha konu*n*ghe*n* hördhe oc thzta saa, wart ha*n* mykyt gladh*er* oc foor snarlika i öknet til procopium oc sagdhe hono*m* alt hwat som hänt war, oc takkade gudhi oc honom oc tok swa procopium hem mz sik, oc 10 giordhe hono*m* til en ärkebiskop ow*er* alt sit rike, Oc sidha*n* wart ha*n* mykyt mäktogh*er* oc fram hallen ow*er* alt riket, oc liffde dygdelika i allo*m* gärni*n*gom, Th*er* äpth*er* kom hans fadh*er* oc modh*er*, oc nakra aff the stwdenter som mz 15 hono*m* haffdo standit i studio i praga, oc the hono*m* th*er* kändho, fyöllo nidh oppa sin knä oc bedhos förlatilse för thz the haffdho hono*m* mothe warit, mz store ödhmywkt, han swaradhe them mz store ödhmyukt oc sagdhe, i skolen ekke bidhia 20 mik, för thy iak är en fatiker syndogh*er* man, th*en*na stora hedh*er* owärdogh*er*, wtan bidhi*n* the wärdogha modhrena sancta anna thz hon idh*er* idhra syndh*er* förlath*er* thy hon hiälper allo*m* them som h*en*ne tiäna oc oppa kalla, oc 25 sagdhe them hwru sancta anna haffde hono*m* hwlpit til thz wärdogha ämbetet, oc lät byggia oc stikta cappal, spetala oc mangh altara, oc gaff th*er* räntor til, i hwilko*m* the skullo tiäna sancta anna siälff tridhi, ha*n* gaff oc the*m* fatikå 30 mykyt kärleka i sancta anna hedh*er*, han bödh oc lät lysa ow*er* alt sit ärkebiskops döme, allo*m*

Bl. 102, r. Sp. 1.

at hedhra oc loffwa the wärdogha modhrena
sancta anna, oc bödh at fasta h*en*nas affton, oc
halla hälgan daghen, oppa thz allo*m* skulle hända
nadhe oc misku*n*dh aff gudhi för sancta anna
5 bön skuld, Oc siälffw*er* leffde ha*n* i största gude-
likhet i alla sina leffs dagha Thy haa so*m* wil
Sp. 2. wara io*m*ffru maria wen, ha*n* hedhre h*en*nas
modh*er* sancta anna ho*n* lath*er* enghe*n* förfaras

aff eno*m* biskop i änglandh

10 Fordhom war en godh sidhwä*n*ia i änglandh
aff menogha almoghan til at tiäna the wärdoghe
modh*er* sancta anna, Tha war th*er* oppa th*en*tidh
en biskop i landet som thzta hatadhe oc tykte
illa wara, thy at han saa thz fast mera offer kom
15 oppa sancta anna altara, än oppa nakot a*n*nat
altara, entidh taladhe han speleka til almogha*n*
oc sagdhe, wi haffwo*m* döff hälgon so*m* wi til-
bidhio*m* för wan gudh, oc bespottom gudh th*er*
mz, gören thz ey meer, thz ware bättra thz i
20 behyöllen thz offer j*n*ne mz idh*er*, häldh*er* än
iak idh*er* thz förbywdandhe wardh*er* j*n*nan stakk-
ottan tidh om i ey afflate*n* etc Oc talade mangh
sadana ordh i sin darskap om sancta anna för
allan almogha*n*, huilke*n* ordh thän godhe oc
25 menlöse almoghe*n* enkte actade wtan häldh*er*
thäs yth*er*mer tiänto th*en*ne wärdoghe modhre*n*ne
sancta anna, badhe mz offer oc a*n*nat goth, oc
tänkto mz sik siälffwo*m*, hwat ey är gudh swa
mäktog so*m* war biskopp, hwat haffwo*m* wi tha
30 ha*n*s ordhom sköta, wil gudh os hiälpa, han kan

os enghen skadha göra, ey häldher förbywdha, För thy [han] haffwer os thz sialffwer budhit, oc wil thz wi skolom honom oc hans föräldrom tiäna, Oc thy tiäntho the sancta anna ther äpther mykyt kärlekare oc gudelikare än the nakontidh för 5 giordho, Nw tha biskoppen thzta hördhe, thz the ey meer aktadho hans ordh, wart han mykyt wredher oc wille strax bywdha alt landet widh ban, oc starke näffst oc saak, at the enkte skolandes tiäna sancta anna, Än som han satte sik 10 oppa hästen, oc wildhe wtridha i gönom porten sin ondha wilia fulkomna, störte hästen mz honom til iordenna, oc halsen i thu stykke oppa biskoppen, oc när warandhes mykyt folk som oc sancta anna siälfftridhi til förandha gudelika tiänt 15 haffdo, äpther huilket miraculum the ther äpther mykyt gudelika tiänto the wärdoghe modhrenne sancta anna siälff tridhi ytermer än the nakontidh för giort haffdo, badhe oppa landh oc i städher som the än i dagh halla oc daghtidenar 20 förökt haffwa badhe mz kyrkior oc closter, sancte anna siälfftridhi til loff oc hedher

Bl. 102, v. Sp. 1.

Item aff enne iomffru

Thz war en iomffru ganzska gudelik altidh tiänandes gudhi oc iomffru maria mz flerom häl- 25 gonom, än til sancta anna kwnne hon enghen kärlek faa ällar gudhelikhet, för thy henne tykte thz stor skam wara, thz hon tre män haffde hafft, hwar äpther annan, oc sik ekke mz enom nöia läth, Oc hälst för thy at hon swa ärleken per- 30

Sp. 2.

sona haffde warit, thz gudz modh*er* aff h*en*ne födhes, Thzta ledh sancta anna mz h*en*ne tolomodhelika nakon tidh, Än entidh hände sik thz at hon wndrande wart mykyt hwi ho*n* engha
5 gudelikhet kw*n*ne faa til sancta anna, Oc th*er* mz wart ho*n* soffwandhe, tha tykte h*en*ne so*m* ho*n* saa alt hymerikes h*er*skap i e*n*ne processio, oc hwar för sik giordhe sina reuerenciam, th*er* saa hon än mykyt fäghre sälskap ko*m*ma badhe
10 män oc qwi*n*nor oc jo*m*frwr wnkt oc ga*m*malt, än i blandh thzta sälskap saa hon ena aldra ärlekasta oc fägh*er*sta qwi*n*no, huilkra fäghrindh ow*er*gik alla the andra so*m* hon förra seth haffde, aff hwilke ho*n* mykyt wart wndrandhe i thy at
15 ho*n* wändhe sit änlete fran h*en*ne, oc wilde enkte oppa h*en*ne see, aff hwilko ho*n* mykyt wart bedröffdh, oc grät thz ganzska swarlika, oc wart ropa*n*dhe mz högxte röst oc sagdhe, O thu ärlekasta qwi*n*na[hör?]mik, o i alle gudz hälgaste säl-
20 skap hören mik oc sighen mik haa th*en*na qwi*n*nan är, oc hwat sälskap thz war som iak förra saa, huilket mith hiärta ey begripa kan, ällar hwi th*en*na ärlekasta qwi*n*nan swa wändhe sit änlete fran mik, oc wille mik ey se, tha bliffw the alle
25 stilla standandhe oc en aff the*m* allo*m* taladhe til h*en*na oc sagdhe, Thz första sälskapet thu saat, thz war alt hymerikis h*er*skap mz all gudz hälgon huilko*m* thu daghleka pläghar tiäna mz store gudelikhet, thy giordho the tik th*en*na
30 reuerenciam oc nighu tik alle mz theras hwffwdh, Thz andra sälskapet som thu saat the ärleka qwi*n*nan mz war, thz war the w*er*dogha modhren

Bl. 103, r. Sp. 1.

sancta anna siälff tridhi mz alle si*n*ne hälge släkt so*m* thu ekke wilt tiäna, thy giordho the tik engha reuerenciam ällar hedh*er*, wtan wändho alle sin änlete fran tik Tha wille io*m*ffru*n* sik orsäkta mz the förskreffne saak so*m* war thz ho*n* 5
tre män haffde hafft, Tha taladhe the ärleka oc dygdha fulla qwi*n*nan oc wärdogha modhren sancta anna til io*m*ffrw*n*na oc sagdhe O thu kära io*m*ffru, fast klen ar thi*n* tro oc tiänist til mik, thu skalt wetha, thz iak aff engho*m* kötlekom 10
losta haffw*er* hafft swa mangha män wtan äpth*er* gudz wilia, oc mz ängelsens bodhskap, för thy alt mith opsaat oc astwndhan war äpth*er* minz första manz dödh, thz iak ey offter meer wildhe gaa i manz wal, än tha matte iak wara gudhi 15
lydog, oc haffde iak ey mer än en äkta man hafft ey haffde alt thzta wärdogha sälskapet, som thu nw haffwer seth, kw*n*nit aff mik warit föt so*m* iak aff gudz dygdh mz the thua män haffw*er* gudz wilia fulko*m*nat Tha th*en*na iomffru*n* thzta 20
hördhe, beddhes hon ödhmyukleka förlatilse oc loffwadhe at tiäna sancta anna swa länghe ho*n* liffde mz störste gudelikhet, som ho*n* oc giordhe, Sp. 2.
Oc tha ho*n* waknadhe aff th*en*na sömpn oc syn, sagdhe hon för allo*m* aff sancta anna stora nadh 25
oc godhet oc kom hon sidha*n* mangha godha människior mz sik til sancta anna tiänist oc yth*er*mera gudelikhet, än til nakor a*n*nor hälgon, Oc i the io*m*frw*n*nas dödz tima kom sancta anna siälff tridhi, mz alt sit hälgasta släkte, anama*n*- 30
dhes h*en*nas siäl oc fördhe h*en*ne i äw*er*delika glädhi, huilket os allo*m* w*n*ne oc giffwi the wärd-

ogha oc hälgasta modhre*n* sancta anna mz alle si*n*ne hälge släkt oc allo hymerikis h*e*rskap, som liffw*er* oc styrer mz gudhi äw*er*delika

Här äpth*er* standh*er* nakot aff the*m* iärteknom som ärw händh i dyren th*er* sancta anna hwffudh är

Aarom äpth*er* gudz byrdh*er* Mv[c] oc eth, niiondhe daghe*n* i ianwarii manadh, wart th*en*na dyra oc wärdogha hälgadomor sancta anna hwffudh först oppenbarat oc fw*n*nit, gudhi loff warandhe oc sancta anna siälff tridhi

J merseborgh hart när dyren, swa heth*er* stadhen th*er* hälga modhre*n*na huffwdh ligh*er*, th*er* fyöl en man aff enom häst, th*er* laa han so*m* ha*n* dödh*er* ware oc war maallös, än hans hwstru loffwadhe eth huffwdh aff wax til sancta anna hwffudh oc i sa*m*ma stwndh fik mannen tala, oc giordhe sin skrifftamal oc tok alla sina redho, so*m* mangho*m* än with*er*liket är

Bl. 103, v. Sp. 1.

J sa*m*ma areno siätta daghen philipi et iacobi, kom en befängdh qwi*n*na aff kolne til dyren, til the wärdogha modhre*n*nas sancta anna hwffudh, ho*n* haffde i sik iiij ondha andha, likkawäl haffde h*en*na bondhe warit mz h*en*ne när sanctum wilhelmum, so*m* är ey lankt fran dyren, th*er* waro the bekändha thz the först skullo til sancta anna oc som the tith ko*m*mo, flydho tre fran h*en*ne, oc th*e*n fiärdhe bleff qwar, Tha foldhe h*en*nas bondhe h*en*ne til sancte hwmbert, th*er* wart ho*n* frälst aff thän fiärdha, oc h*er*rana

aff sancte hwmbert gaffwo h*en*ne ena iärn länkia
hwilka ho*n* bar mz sik til sancta anna til dyren
th*er* hon är än i dagh Attonde daghe*n* junii wart
en krompe*n* qwi*n*na gangandhe oc ho*n* war aff
slattet som ligh*er* i thz landhet som heth*er* ber- 5
ghe, huilket iärtekne saa mangh*er* man Tiwgu*n*dhe
daghe*n* ywnii fik en qw*in*na sina helso j gän so*m*
i vij aar war krompen, swa at hon hwarken gaa
ällar staa kwnne, ey häldh*er* rördhe sina händh*er*,
hon loffwadhe sik til sancta anna i dyren, tha 10
ho*n* kom tith badh ho*n* cappelane*n* stryka ow*er*
h*en*nas händh*er* aff sancta anna wiin, tha ha*n*
thz giordhe, strax fik ho*n* sina hälso igän manghom
aseandhe J sa*m*ma manadh, oc a sa*m*ma dagh i
dyren när sancta anna hwffudh händhe eth stort 15 Sp. 2.
miraculum mz e*n*ne iomffru xvj ara ho*n* tiänte
i geien hart när dyren, ho*n* war dödh i iij tima,
hon wart loffuat oc fördh til sancta anna, th*er*
fik hon sit liff i gän, thzta witnas mz cappelane*n*,
om mz myklo ärleka folke som thzta sagho A 20
sa*m*ma aret om fämta dagh julii manadh ko*m*
en qwi*n*na gangandhes mz twa krykkior til sancta
anna, strax i sa*m*ma stwndh fik hon sina helso
i gän mangho*m* aseandes Item en man haffde
warit blindh*er* i xiij aar, ha*n* kom til dyre*n* til 25
sancta anna oc fik sina syn i gän

Item fiärdhe daghen julii manadh fyöl en
man aff eno*m* häst, oc laa sidhan oppa sänge*n*ne
eth halfft aar, thz han hwarghe*n* kw*n*ne röra sik
oc hwarte handh ällar foot, ha*n* loffwadhe sik 30
til sancta anna hwffudh oc fik snarlika both
mz helso

Om xxvj daghen i augusti manadh kom en wngher man som heth paulus, huilken som haffde warit meer än i iij tima drwnknadher, mz honom waro vij skepmän, som honom haffdo hwlpit aff 5 watnet, the loffwadho sik alle mz honom til sancta anna til dyren, strax fik han liff oc helso i gän, thzta iärtekne sagho oc när waro mer än hwndrada människior, oc war han födher oc kommen aff eth landzskap som hether blinghen 10 Item en kötmangare aff crutzenet fördhe eth barn til sancta anna hwffudh i dyren, som ey äldre war än v ara, thz haffde warit drwnknat i vij tima, strax han thz loffwat haffde til sancta anna mz eth wax beläte, wart thz strax helbrig- 15 dha, oc waro the mz barneno wäl i iiij dagha i dyren, oppa thz hwar skulle faa see thz stora iärteknet Item manghe the som sywke waro aff kalla soth, oc manghe andre sywke som drwkko aff sancta anna win, the haffwa strax faat sina 20 helso, Oc wart ther en blindh qwinna seandhe, ther manghe oppa sagho Item nästa daghen jwlii wart ther en krömpling gangandhe, för hwilket the alle gudh loffwadho som thz sagho oc hördho

J enom stadh som iij [2½] milo ligher när 25 dyren, ther fyöl eth barn mällan twa sänga, en tima äpther middagh, ther koffnadhe thz, oc laa ther i vij tima, ther tokx thz opp döt, oc laa sidhan oppa modhrennas knä en tima alzstingx döt, the loffwadho thz mz största gudelikhet til 30 sancta anna hwffudh, strax fik thz sit liff i gän, oc bleff wtan alla födho til täs thz kom til dyren,

oc tha för thz iärteknet ringdho the alla klokor
gudhi til loff oc sancta anna, Oc sidhan gat
barnet badhe ätit oc drwkkit oc war thz tho ey
mer än halffs aars ga*m*malt

Item i septembris manadh kom en krympling 5
aff treuer som i ix aar haffde oppa krykior gang-
it, oc war swa sywker thz ha*n* tok the hälga
olnigh, tha som han nw swa laa i sino*m* stora Sp. 2.
sywkdo*m* hördhe ha*n* gangandes fram om sina
dör pilagrima so*m* bedhos almoso för gudz skuld 10
oc sancta anna, badh ha*n* the*m* so*m* när hono*m*
waro pilagrimana jn kalla oc the*m* giffwa maat
oc dryk, i sancta anna hedh*er*, oc the*m* h*er*bärghe
läna, huilket the oc giordho, so*m* ha*n* swa laa
ängxlandes wart ha*n* gudhi mykyt j*n*nerlika loff- 15
wa*n*de thz ha*n* matte sina helso faa, tha wilde
han the wärdogha hälga domor sökia sancta anna
hwffudh, sidha*n* gik ha*n* oppa wäghe*n* i hwilkom
han war wäl eth fiärdwngx aar för än han ork-
adhe fram, oc som han kom til dyren til sancta 20
anna offradhe ha*n* sit offer, oc wart strax hel-
brigdha so*m* hono*m* aldrigh enkte haffde skat
Item xv^{c} aar oc eth hände oppa sancte seuerins
dagh, kom en drängh so*m* war blindh födh, wart
fördh*er* til sancta anna, strax han sit offer giort 25
haffde fik han sina clara syn Item abbedissan i
gereshem haffde ena pigho som war badhe blindh
oc dumbe, hon loffwadhe h*en*ne til sancta anna,
oc strax fik ho*n* sina syn oc fulla helso, hwilket
miraculum witnar alt capitulum i geresen Item 30
en qwi*n*na th*er* sa*m*ma stadz haffde eth krwmpit

barn, hon loffwadhe thz til sancta anna, strax i sa*m*ma stwndh wart thz gangandhe Item i sa*m*ma stadh war en ski*n*nare oc haffde eth barn oc war laınt aff sywkdo*m* at thz ey kw*n*ne gaa, han loffwadhe thz til sancta anna, strax fik thz sina helso

Bl. 104, v. Sp. 1.

Item hart när dyren fyöl en man aff en häst, thz han hwarke*n* gat gangit ällar standit, the baro ha*n* til sancta anna hwffudh oc strax fik han sina helso i gän, allo landeno with*e*rliket Thz war en köpma*n* födh*e*r i thz landh so*m* kallas friien, han for äpth*e*r si*n*ne rätte bärnigh til en marknadh som stodh i sassen i en stadh gereiset anno domini Mv^c^ oc fiärdhe om sancte iacobs tidh, oc stodh th*e*r tha stark pästelencia, th*en*ne köpma*n*nen war th*e*r ey mer än ij näth*e*r, tha wart han hardelika beffängdh*e*r aff the soot, oc iämwäl wart ha*n* ow*er*matto bwlin mz boldo*m* oc fresmo*m*, aff hwilko*m* han wart ow*er*matto sywker, wärdi*n*nan i hwset hogxswaladhe hono*m* mz godho*m* radho*m* thz bästa ho*n* kw*n*ne, j blandh annor ordh sagdhe hon til hono*m* thz han sik loffua skulle til sancta anna wärdogha hälga doma i dyren mz xxx pu*n*dh wax, huilket ha*n* oc giordhe, oc strax han thz haffde loffwat kändhe ha*n* sik genstan bättre, oc th*e*r äpth*e*r fik ha*n* fulla böth*e*r, oc fulko*m*nadhe sit lyffte,

Th*en*na förskreffna miracula aff the wärdoghe modhre*n*ne sancta anna wardhe gudhi til loff oc ha*n*s wälsignada modh*e*r oc the ärofulle frw*n*ne sancta anna

Sp. 2.

Här haffw*er* nw sancta anna bok en ända,
larens elff son h*en*ne aff tysko oc i swänsko
wändhe,
sancta anna ho*n* wärdoghas hono*m* oc os
sina nadh*er* sändha, 5
at han oc wi alla matto*m* swa leffwa h*er* i
iordherik,
äpth*er* dödhen mz h*en*ne at glädhis äwi*n*nelik,
thz os giffwi ihesus maria oc anna

Ändrade läsarter.

Sida	rad				
6	30	kära *ändradt från handskriftens* kara			
91	6	siel	*ändr. fr.*	*handskr.*	sielina
111	27	hon	»	»	han
124	2	thom	»	»	om
145	31	liktath	»	»	lifftath
146	11	thanno*m*	»	»	tharmo*m*
148	26	swa	»	»	slaa
168	10	fram	»	»	fran
212	1	at	»	»	oc
217	20	owina	»	»	owinina
222	17	wille	»	»	willen
239	18	än	»	»	mer än
240	2	oc	»	»	at
—	26	thz at	»	»	thz a
245	26	hona	»	»	hon
246	21	hafdhe	»	»	hafdhen
250	26	räta	»	»	rät
255	8	giordhe	»	»	giordhis
258	21	mödde	»	»	möddo
259	27	än	»	»	är
261	6	han	»	»	hon
271	20	walla*n*dhe	»	»	walladhe
272	26	jngangandhe	»	»	jnganghe
285	1	är	»	»	aar
288	18	byörne*n*	»	»	byrne*n*
290	25	hans	»	»	h*e*n*n*as

292	22	hans	*ändr. fr.*	*handskr.*	hennas
296	12	paska	»	»	baska
299	17	hwislan	»	»	hwslan
305	5	at	»	»	oc
—	27	thiänaren	»	»	thiären
306	10	barnsliket	»	»	barsliket
308	14	han	»	»	hon
315	17	radandhes	»	»	radhes
332	18	hon	»	»	henne
337	11	ther	»	»	thz
348	3	bytande	»	»	brytande
349	11	owarligha	»	»	owanligha
393	20	the	»	»	thu
427	18	haffuandes	»	»	haffdes
438	13	landz	»	»	handz
439	16	wärldzlika	»	»	wädzlika
462	8	än	»	»	är
465	2	holde	»	»	halde
469	5	fran	»	»	faran
494	17	bryllöpe	»	»	brylle
527	23	forsynligin	»	»	forsynligit
590	15	beraddo	»	»	bedraddo
597	16	barnsens	»	»	barsens
610	24	barnssens	»	»	barssens
612	26	barnssens	»	»	barssens
672	25	siälff	»	»	silff
679	24	fastare	»	»	stastare
701	22	älffwenne	»	»	alffwenne

Rättelse.

Sid. 146, *rad.* 24 *står:* galnisko *läs:* geelnisko

INNEHÅLL.

End